

महाराष्ट्र राज्य
सांख्यिकीय गोषवारा
२०११-१२

**STATISTICAL ABSTRACT
OF
MAHARASHTRA STATE
2011-12**

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
MUMBAI

महाराष्ट्र राज्य
सांख्यिकीय गोषवारा
२०११-१२

STATISTICAL ABSTRACT
OF
MAHARASHTRA STATE
2011-12

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
DIRECTORATE OF ECONOMICS AND STATISTICS
GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
MUMBAI

किंमत : रु.१,१४६/-

Price : Rs.1,146/-

तांत्रिक अडचणींमुळे काही ठिकाणी मराठी अक्षरे योग्य प्रकारे मुद्रित झालेली नाहीत. अर्थबोध न झाल्यास कृपया प्रकाशन शाखा, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, ८ वा मजला, प्रशासकीय इमारत, मुंबई उपनगर जिल्हा, वांद्रे (पूर्व), मुंबई - ४०००५१ येथे संपर्क साधावा.
ईमेल - ropub.des@maharashtra.gov.in

प्रास्ताविक

‘राज्य सांख्यिकीय गोषवारा’ हे प्रकाशन २०११-१२ या वर्षाकरिता इंग्रजी व मराठी अशा दोन्ही भाषांत संयुक्तरित्या तयार करण्यात आले असून हा या मालिकेतील ३७वा अंक आहे. या प्रकाशनामध्ये महाराष्ट्र राज्यातील सामाजिक व आर्थिक बाबींची २०११-१२ या वर्षाकरिता माहिती देण्यात आली आहे. जेथे २०११-१२ या वर्षाची माहिती उपलब्ध नाही, तेथे अद्ययावत् उपलब्ध माहिती देण्यात आलेली आहे. हे प्रकाशन तयार करताना केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, नवी दिल्ली यांनी या प्रकाशनासंबंधात केलेल्या शिफारशीही विचारात घेण्यात आलेल्या आहेत.

२. महाराष्ट्र राज्य व त्यातील जिल्ह्यांच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करणा-यांना हे प्रकाशन ‘संदर्भ ग्रंथ’ म्हणून उपयुक्त होईल, अशी आशा आहे.

३. केंद्र शासन, राज्य शासन, विविध महामंडळे, स्थानिक संस्था आणि इतर संस्था यांचे विविध विभाग व कार्यालये यांनी आवश्यक ती माहिती प्रकाशनाच्या या अंकात समाविष्ट करण्याकरिता उपलब्ध करून दिली आहे. त्यांच्या सहकार्याबद्दल मी आभारी आहे.

मुंबई

दिनांक : ऑक्टोबर, २०१७

र.र.शिंगे

संचालक,

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
मुंबई

P R E F A C E

This issue of 'Statistical Abstract of Maharashtra State' for the year 2011-12 (in English and Marathi) is the 37th in the series. In this publication, data on socio-economic characteristics of the State for the year 2011-12 is given. The data for the latest available year is given where the data for the year 2011-12 is not available. The recommendations of Central Statistical Organisation, New Delhi are also considered while preparing this publication.

2. I hope that this publication will be useful as 'Reference Book' to those interested in studying socio-economic aspects of Maharashtra and its districts.

3. I am thankful to the various departments and offices of the Central Government, State Government, Local Bodies and Other Organisations for extending their co-operation in supplying the requisite information for inclusion in this publication.

Mumbai

Dated : October , 2017

R.R.Shinge

Director

Directorate of Economics & Statistics,
Mumbai

I

महाराष्ट्र राज्य सांख्यिकीय गोषवारा
STATISTICAL ABSTRACT OF MAHARASHTRA STATE
(2011-12)

अनुक्रमणिका		CONTENTS	
तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
	(ii) प्रास्ताविक	XV	Introductory
	(iii) दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र (सामान्य माहिती, भारताशी तुलना)	1	Maharashtra State at a glance (General Information, comparison with India)
	(iv) निवडक विषयांवरील सारांशाचे तक्ते	7	Summary tables on selected topics
1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या		AREA AND POPULATION	
1.1	२०११ च्या जनगणनेनुसार क्षेत्रफळ व लोकसंख्या	21	Area and Population according to 2001 Population Census
1.2	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या (२०११)	24	Scheduled Castes Population (2011)
1.3	अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या (२०११)	25	Scheduled Tribes Population (2011)
1.4	नवबौध्दांची लोकसंख्या (१९८१)	26	Neo Buddhist Population (1981)
1.5	१९०१ पासूनचा लोकसंख्येतील दरवर्षीय चढउत्तर (२०११)	27	Decadal Variation in population since 1901 (2011)
1.6	गावे व शहरांची संख्या (२०११)	34	Number of Villages and Towns (2011)
1.7	गावांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण (२०११)	36	Villages classified by population (2011)
1.8	शहरे/शहर संकुलांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण (२०११)	38	Towns/Urban agglomerations classified by population (2011)
1.9	शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या (२०११)	40	Population of towns, urban areas and rural areas (2011)
1.10	ग्रामीण व नागरी भागातील मुख्यतः काम करणारे, सीमांतिक कामगार व काम न करणारे स्त्री-पुरुष (२०११)	51	Main workers, marginal workers and non-workers by sex in rural and urban area (2011)
1.11	मुख्यतः काम करणाऱ्यांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गवारी (२०११)	57	Classification of main workers by industrial categories (2011)
1.12	लोकसंख्या व काम करणारे यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण (२०११)	59	Distribution of population and workers by age group and sex (2011)
1.13	धर्मानुसार लोकसंख्या (२०११)	60	Population classified by religion (2011)
1.14	राज्यवार लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये (२०११)	61	Statewise salient features of population (2011)
1.15	१ मार्च रोजीची जिल्हावार अंदाजित लोकसंख्या (२००२-२०११)	62	Districtwise projected population (as on 1 st March) (2002-2011)
1.16	एकूण लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२०११)	63	Literacy rate of population (2011)
1.17	अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२०११)	64	Literacy rate of scheduled castes (2011)
1.18	अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण (२०११)	65	Literacy rate of scheduled tribes (2011)
1.19	बिगर शेती व्यवसायातील कामगारांचे मुख्य व्यवसाय गटानुसार वर्गीकरण (२००१)	66	Occupational classification of persons at work other than cultivation into main divisions (2001)
1.20	राज्यातील बिगर शेती व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट वगैरे प्रमाणे) (२००१)	69	Occupational classification of persons at work other than cultivation (according to division, group etc.)(2001)
1.21	काम करणाऱ्यांचे (शेतित्यतिरिक्त)औद्योगिक गटानुसार वर्गीकरण (२००१)	72	Industrial classification of persons at work (other than cultivation) by divisions and major groups (2001)

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
1.22	वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या प्रकारच्या उद्योग धंद्यात काम करणाऱ्यांचे घरगुती उद्योगधंदे व बिगर-घरगुती उद्योगधंदे यानुसार वर्गीकरण (२००१)	82	Distribution of workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry (2001)
1.23	बिगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणाऱ्यांचे लिंग व काम करणाऱ्यांच्या वर्गानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण (२००१)	84	Industrial classification by sex and class of workers of persons at work in non-household industry, trade, business, profession or services as main activity (2001)
1.24	काम न करणाऱ्या व्यक्तींचे व्यवसाय प्रकारानुसार व लिंगानुसार वर्गीकरण (२०११)	87	Classification of persons not at work classified by type of activity and sex (2011)
1.25	काम करणाऱ्या व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण (२०११)	88	Female workers and non-workers classified according to main activity and age groups (2011)
1.26	मुख्यतः काम करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण (२००१)	90	Female main workers according to main activity classified by marital status. (2001)
1.27A	बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार लोकसंख्या भाषेनुसार जिल्हावार संख्या (२००१)	92	Districtwise classification population by languages mainly spoken (2001)
1.27B	कुटुंबे व त्यातील व्यक्तींची त्यांच्या बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार संख्या (१९९१)	94	Districtwise classification of Households And Household Population by languages mainly spoken (1991)
1.28	महाराष्ट्रात स्थलांतरांचे कारण व शेवटचे निवासस्थान (२०११)	96	Migrants classified by place of last residence and reason for migration in Maharashtra. (2011)
1.29	महाराष्ट्र व बृहन्मुंबईमध्ये जन्म व नोंदणीचे ठिकाण यानुसार स्थलांतरितांची लोकसंख्या (२००१)	98	Migrants population by place of birth and place of enumeration in Maharashtra and Greater Mumbai (2001)
2. पर्यावरण सांख्यिकी		ENVIRONMENT STATISTICS	
2.1	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान	100	Temperature at different centres in Maharashtra State
2.2	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या केंद्रांनुसार सापेक्ष आर्द्रता	101	Relative humidity at different centres in Maharashtra State
2.3	सामान्यपणे पडणाऱ्या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिक आकडेवारी	102	Monthwise normal number of rainy days and rainfall
2.4	विविध केंद्रांच्या ठिकाणी पडलेला पाऊस	104	Rainfall at different centres
2.5	पावसाची कक्षा व कालावधी	128	Spread and range of rainfall
3. जीवनविषयक माहिती		VITAL STATISTICS	
3.1	नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	130	No. of Registered Births classified by sex and sex ratio at Births
3.2	ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्यूंचे लिंगानुसार वर्गीकरण	132	No. of Registered Deaths classified by sex in Rural & Urban Area
3.3	नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची प्रमुख कारणानुसार संख्या	133	No. of Registered Deaths by principal causes
3.4	नोंदणी झालेले मृत्यूंची स्त्री-पुरुष लिंगानुसार व वयोगटानुसार संख्या	134	No. of Registered Deaths by age and sex
3.5	बालमृत्यू दर व माताविषयक मृत्यूचे दर	135	Infant mortality rate and maternal mortality rate
3.6	महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक महत्त्वाचे दर	136	Important vital rates in respect of Maharashtra State

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
3.7	जन्म दर, मृत्यू दर व बालमृत्यू दर	137	Birth rate, death rate and infant mortality rate
3.8	गेगांच्या प्रमुख गटांनुसार मृत्यूंची संख्या	138	Number of deaths according to major groups of diseases
4. गृहनिर्माण			HOUSING
4.1	घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी (२०११)	140	Classification of houses according to use (2011)
4.2	वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या (२०११)	146	Households by number of rooms occupied (2011)
4.3	वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या (२००१)	150	Occupied residential houses and number of persons per house (2001)
4.4(A)	राहत्या घरांचे छप्परासाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण (२०११)	152	Distribution of households by predominant material of roof of houses occupied (2011)
4.4(B)	राहत्या घरांचे भिंतीसाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबांचे वर्गीकरण (२०११)	158	Distribution of households by predominant material of wall of houses occupied (2011)
4.5	बेघर व संस्थात राहणारी लोकसंख्या (२००१)	164	Houseless and institutional population (2001)
5. शिक्षण			EDUCATION
5.1	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार मान्यता प्राप्त संस्था	166	No. of recognised institutions by type of education
5.2	फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संख्या	167	No. of educational institutions exclusively for girls by type of education
5.3	वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या	168	No. of schools according to classification
5.4	शाळेतील शिक्षकांची विभागवार संख्या	170	No. of School Teachers classified by Department
5.5	शाळेतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	172	No. of students by Department
5.6	अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	174	No. of scheduled castes students and by Department
5.7	अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या	176	No. of scheduled tribes students by Department
5.8	शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी	178	Institutions and enrolment by type of education
5.9	पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या	186	Enrolment of students and number of teachers
5.10	पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या	190	Number of pupils in pre-primary, primary and secondary schools by standards
5.11	प्राथमिक व माध्यमिक (उच्च माध्यमिकसह) शिक्षण संस्थातील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमानुसार संख्या	192	Number of pupils in primary and secondary (including Higher Secondary) institutions according to medium of instructions
5.12	प्रमुख परीक्षांचे निकाल, मार्च २००१	194	Examination results (Major examinations) March,2001
5.13	संस्थेच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था	196	Technical Institutions by type of Institutions
5.14	शासकीय व अशासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता व उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या	198	Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Government industrial training institutions
5.15	तांत्रिक संस्थांची त्यांच्या वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेश क्षमता, नाव नोंदविलेले, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या	200	Number of Technical institutions, their intake capacity, enrolment, outturn and number of teachers by category of institutions
5.16	अभियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमातील प्रवेशांची प्रकारानुसार संख्या	201	Intake in degree courses in Engineering by categories
5.17	अभियांत्रिकी, तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन महाविद्यालयाच्या अंतिम वर्षाच्या परीक्षेस बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या	202	Number of students appeared and passed in final year examinations of engineering, technical and polytechnic colleges

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
6. जनता संपर्क			MASS COMMUNICATION
6.1	प्रमुख भाषांमधून प्रसिध्द झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांची संख्या	204	Number of newspapers, periodicals published in major languages
6.2	जिल्हावार छापखान्यांची संख्या	205	Number of printing presses by districts
6.3	छापखाने व निरनिराळ्या भाषातील नियतकालिके	206	Number of printing presses & No. of periodicals in different languages
6.4	प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके या विषयीची सांख्यिकी	212	Statistics of books and periodicals published
6.5	पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावार वर्गीकरण	213	Classification of books and periodicals according to languages
6.6	प्रसिध्द झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी	214	Classification of books and periodicals published according to subjects
7. आरोग्य			HEALTH
7.1	वैद्यकीय (विषम चिकित्सकीय) संस्थांची संख्या	216	Number of Medical (Allopathic) Institutions
7.2	आयुर्वेदिक, युनानी व होमियोपॅथिक संस्थांची संख्या	218	Number of Ayurvedic, Unani & Homeopathic Institutions
7.3	वैद्यकीय संस्थांमधील खाटांची संख्या	219	Number of beds in Medical Institutions
7.4	सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थांकडून मिळणा-या वैद्यकीय सुविधा	220	Medical facilities available through public and public aided institutions
8. कुटुंब कल्याण			FAMILY WELFARE
8.1	कुटुंब कल्याण केंद्रांची / चिकित्सालयांची संख्या	222	Number of family welfare centres/clinics
8.2	महाराष्ट्रातील कुटुंब कल्याण कार्यक्रम	223	Family Welfare Programme in Maharashtra
8.3	कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य	224	No. of family welfare centres operating and work done
9. समाज कल्याण सेवा			SOCIAL WELFARE SERVICES
9.1	आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित केलेल्या कर्ज व अनुदानाबाबत उद्देश व साधनानुसार माहिती	226	Loans and grants disbursed to economically weaker sections by purpose and sources
10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलिस, गुन्हे व न्याय)			SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIME AND JUDICIAL)
10.1	महाराष्ट्र राज्यातील पोलिस ठाणी व पोलिसांची संख्या (रेल्वे धरुन व बृहन्मुंबई वगळून)	228	Police stations and police force in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai)
10.2	महाराष्ट्र राज्यातील पोलिसांवरील खर्च व त्यांची संख्या	230	Cost and strength of Police in Maharashtra
10.3	महाराष्ट्र राज्यात झालेले इंडियन पिनल कोडखाली दखलपात्र असलेले गुन्हे (गुन्ह्याचे प्रयत्न धरुन)	232	Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Maharashtra State
10.4	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे, भाग-१	234	Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-I
10.5	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे, भाग-२	236	Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-II
10.6	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे, भाग-१	238	Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-I
10.7	बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे, भाग-२	240	Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai Part-II
10.8	बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता	242	Property stolen and recovered in Brihan Mumbai and in Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai)

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
10.9	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन परंतु बृहन्मुंबई वगळून) भाग-१	244	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai) Part-I
10.10	महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन परंतु बृहन्मुंबई वगळून) भाग-२	248	Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Brihan Mumbai) Part-II
10.11	कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी	250	Prisoners confined in jails and subsidiary jails
10.12	कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षअखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची लिंगानुसार संख्या व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैदी फक्त). स्त्री-पुरुष, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या	251	Number of convicts admitted and remained in jail at the close of the year by sex and convicts imprisoned during the year by sex, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only)
10.13	कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची स्त्री-पुरुष, शिक्षेचे स्वरूप व शिक्षेची मुदत यानुसार, तसेच पूर्वी शिक्षा झालेली असून पुन्हा कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची संख्या (न्यायिक कैदी फक्त)	252	Numbers of convicts admitted into jails by sex, nature and length of sentences and convicts admitted into the jails who has been previously convicted (for judicial convicts only)
10.14	तुरुंगामधील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च	253	Expenditure on guarding and maintaining the prisoners in jails
11. राज्य उत्पन्न		STATE INCOME	
11.1	घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक	256	State Income and per capita state income at factor cost and their indices
11.2	घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न	257	Net State Domestic product at factor cost by sectors at current prices
11.3	घटक खर्चावर आधारित स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न	258	Net State Domestic product at factor cost by sectors at constant (2004-05) prices
11.4	घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे व दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतीनुसार व स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांक	259	Indices of Net State Domestic Product at Factor Cost by Major Sectors & Per Capita Net State Domestic Product at Current & Constant (2004-05) Prices
11.5	मागील वर्षाच्या तुलनेत निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या बदलाची टक्केवारी स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार	260	Percentage change in Net State Domestic Product and Net National Income over the previous year at Constant (2004-05) Prices
11.6	स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे दरडोई उत्पन्न	261	Per capita Income in selected State/Union Territories of India at constant (2004-05) prices
11.7	चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्न	262	State Income by Industry of origin at current prices
11.8	चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी	263	Percentage distribution of State Income by Industry of origin at current prices
11.9	औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न	264	State Income by Industry of origin at constant (2004-05) prices
11.10	चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी	265	Percentage distribution of State Income by Industry of origin at current prices
11.11	औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक	266	Indices of State Income by Industry of origin at constant (2004-05) prices

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
	12. शेती		AGRICULTURE
12.1	जमिनीचा वापर	270	Land utilisation
12.2	प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन	272	Area and outturn of principal crops
12.3	जास्त उत्पादित पिकांच्या प्रकारानुसार क्षेत्र व दर हेक्टरी सरासरी उत्पादन	280	Area and average yield per hectare of High Yielding Varieties Crops
12.4	भारतातील प्रमुख पिकांचे राज्यवार सरासरी उत्पादन	282	Average yield of important crops in India by States
12.5	वहित धारण जमिनीच्या आकारमान गटानुसार वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र (कृषी गणना २०१०-११)	283	Number of Operational Holdings & Area according to Size Groups (Agriculture Census 2010-11)
12.6	धारण प्रकारानुसार एकूण वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र (कृषी गणना २०१०-११)	285	Number and Area of Operational Holdings by Tenure and by Size Groups (Agriculture Census 2010-11)
12.7	रासायनिक खतांचा वापर	286	Consumption of chemical fertilizers
12.8	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनाचे निर्देशांक	287	Index numbers of production of principal crops in Maharashtra State
12.9	मुख्य पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र	290	Districtwise area under major crops
12.10	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांखालील क्षेत्रांचे निर्देशांक	292	Index numbers of area of principal crops in Maharashtra State
12.11	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनांचे निर्देशांक	294	Index numbers of average yield of principal crops in Maharashtra State
12.12	जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन	296	Area bounded in each district
12.13	वहितीची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र (कृषी गणना २०१०-११)	297	Number of operational holdings and area operated (Agriculture Census 2010-11)
	13. जलसिंचन		IRRIGATION
13.1	सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी भिजलेले क्षेत्र	300	Area irrigated by different sources of irrigation
13.2	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र व पिकांखालील स्थूल क्षेत्र	301	Gross area irrigated and gross cropped area
13.3	विविध पिकांखालील सिंचित क्षेत्र	302	Irrigated area under different crops
13.4	बागायती विहिरींची एकूण संख्या	304	Total number of irrigation wells
13.5	निर्मित सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र	305	Irrigation potential created and actual Irrigated area
	14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय		ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING
14.1	जिल्हावार पशुधनाची संख्या (पशुगणना-२०११)	308	Livestock in each district (Livestock Census 2011)
14.2	पशुसंवर्धनासाठी पायाभूत सुविधा	312	Infrastructural facilities in Animal Husbandry
14.3	पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम	314	Work done by Veterinary Institutions
14.4	दुग्धशाळा आणि दूध शीतकरण केंद्राची संख्या व त्यांची क्षमता	316	No. of milk plants and milk chilling centres and their capacity
14.5	उपचार केलेल्या व खच्ची केलेल्या जनावरांची संख्या	318	Animals treated and castrated
14.6	पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या	322	Number of Veterinary Institutions
14.7	पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती	323	Miscellaneous statistics relating to animal husbandry

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
15. वनशास्त्र व लाकूडतोड		FORESTRY AND LOGGING	
15.1	मालकीनुसार वनक्षेत्र	326	Area under forest classified by ownership
15.2	प्रमुख वनोत्पादने आणि मूल्य	328	Quantity and Value of Major Forest Produce
15.3	आगी आणि गुरांपासून संरक्षित वनक्षेत्र	330	Forest area protected from fire and cattle grazing
15.4	महत्त्वाच्या जातीच्या झाडांच्या लागवडीचे क्षेत्र	330	Plantation of important species
15.5	वनांपासून महसूल व वनांवरील खर्च	331	Revenue from and expenditure on forests
15.6	निरनिराळ्या प्रकारच्या वनांखालील क्षेत्र	332	Area under different types of forests
16. मत्स्यव्यवसाय		FISHERIES	
16.1	मासळीच्या प्रकाराच्या गटानुसार पकडलेली व उतरविलेली मासळी	336	Fish catch and landings by group of species
16.2	पकडलेल्या मासळीचा वापर (सागरी व भूजल)	338	Disposition of Fish Catch (Marine and Inland)
16.3	खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे	339	Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish cured at different centres
16.4	मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती	340	Miscellaneous statistics relating to fisheries
16.5	सागरी मत्स्योत्पादन	341	Marine fish production
16.6	प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन	342	Varietywise marine fish production
16.7	निरनिराळ्या प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी घाऊक किंमती (वार्षिक)	344	Average annual wholesale (Boatside) prices of marine fish of various varieties
16.8	मासळीच्या प्रमुख प्रकारच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मूल्यातील हिस्सा (टक्केवारी)	346	Percentage share of prominent varieties in total valuation of fish production
17. सहकार		CO-OPERATION	
17.1	सर्व सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	348	Selected Statistics of all Co-op. Societies
17.2	प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण	350	Co-operative Societies and Banks Classified by types
17.3	कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्य	354	Operation of agricultural credit and multipurpose societies
17.4	बिगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार	356	Operation of Non-agricultural credit societies
17.5	सहकार भूविकास बँकेची निवडक सांख्यिकी	358	Selected Statistics of State Co-op. Land Development Bank
17.6	मध्यवर्ती सहकारी बँकांची निवडक सांख्यिकी	359	Selected Statistics of Central Co-operative Banks
17.7	राज्य शिखर सहकारी पणन संघाची निवडक सांख्यिकी	360	Selected Statistics of Apex State Marketing Federation
17.8	मध्यवर्ती ग्राहक भांडारांची निवडक सांख्यिकी	361	Selected Statistics of Central consumers stores
17.9	मजूर सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	361	Selected Statistics of Labour Contract Societies
17.10	प्राथमिक गृहनिर्माण सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	362	Selected Statistics of Primary Housing Co-operative Societies
17.11	दुग्धशाळा व दूध पुरवठा सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	363	Selected Statistics of Dairy and Milk supply Co-op. Societies
17.12	महाराष्ट्रातील महिला सहकारी संस्थांची वर्षनिहाय निवडक सांख्यिकी	363	Yearwise Selected Statistics of Women Co-operative Societies in the State

अनुक्रमणिका - चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
17.13	औद्योगिक सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी	364	Selected Statistics of Industrial Co-op. Societies
17.14	कृषि व बिगर कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे व्यवहार	366	Operations of agricultural and Non-agricultural credit apex central institutions
17.15	सहकारी पणन संस्थांचे व्यवहार	368	Operations of Co-operative marketing societies
17.16	सहकारी उत्पादक संस्थांचे व्यवहार	370	Operations of Co-operative productive enterprises
17.17	इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार	372	Operations of other Co-operative societies
18. खाण व दगड खाणकाम		MINING AND QUARRYING	
18.1	खनिज उत्पादन, त्यांचे मूल्य व एकूण खाणी	376	Mineral production, its value and total mines
19. वस्तुनिर्माण		MANUFACTURING	
19.1	नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या	380	Number of Registered Factories
19.2	निर्मित करणाऱ्या उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार	381	Production and employment of manufacturing industries
19.3	खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून निरनिराळ्या उद्योगांना दिलेले अनुदान व कर्ज पुरवठा	382	Amount of grants and loan disbursed to various Industries by Khadi and Village Industries Board
19.4	औद्योगिक क्षेत्रातील भूखंड विकास	384	Industrial Area Estates Developed
19.5	चालू कारखान्यांतील कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण	386	Distribution of working factories according to working strength
19.6	३१ डिसेंबर, २०११ रोजी संपणाऱ्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटांनुसार संख्या	388	Number of working factories and average daily employment in major group of industries during the year ending 31st December, 2011
19.7	महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन	399	Industrial Production in Maharashtra
19.8	वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना + गैरगणना)	400	Annual survey of industries (Census + Non-census)
20. वीज व ऊर्जा		ELECTRICITY AND POWER	
20.1	महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर	404	Supply and Consumption of electricity in Maharashtra State
20.2	विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची/गावांची संख्या	405	Number of Towns/Villages Electrified
20.3	उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर	406	Consumption of Electricity power by uses
21. व्यापार		TRADE	
21.1	लोहमार्गाने व जलमार्गाने निवडक वस्तूंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात	408	Import and Export of selected commodities by rail and water
21.2	मुंबई बंदरात आयात झालेला व मुंबई बंदरातून निर्यात झालेला माल	409	Imports into Mumbai port and Exports from Mumbai port
22. परिवहन		TRANSPORT	
22.1	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय नोंद केलेली मोटार वाहने	414	Number of Motor Vehicles Registered by District in the State
22.2	निरनिराळ्या विभागांच्या देखभाली खालील रस्ते	416	Roads maintained by various Authorities in the State
22.3	वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या	418	Number of accidents classified by type of vehicles

क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
22.4	राज्यमार्ग परिवहन महामंडळाच्या वाणिज्यिक विभागाची एकूण प्रगती	420	Progress of Maharashtra State Road Transport Corporation Commercial Wing
22.5	प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण	421	Districtwise Road length classified by categories
22.6	३१ मार्च, २०१२ रोजीची राज्यातील लोहमार्गाची लांबी	422	Railway's route length as on 31st March 2012 in the State
22.7	वर्गवारीनुसार रस्त्यांची लांबी	423	Road length according to different classes
22.8	पृष्ठभागाच्या प्रकारानुसार रस्त्यांची लांबी	424	Road length according to surface type
22.9	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची माहिती	425	Operation of Maharashtra State Road Transport Corporation
22.10	मुंबई गोदीत असलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या व त्यांचे वजन	426	Number and Tonnage of steam and square rigged vessels (Government and Merchant) which entered the Mumbai docks or were berthed at the harbour walls
22.11	मुंबई येथील मेरीवेदर व ह्युजेस गोदीत दुरुस्तीसाठी आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन	426	Number and Tonnage of vessels docked in Mere Weather and Huges dry docks in Mumbai
22.12	मुंबई बंदरातून येणाऱ्या व जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक (शिडाच्या जहाजातून आणि बंदरावरील नावेतून होणारी प्रवासी वाहतूक वगळून)	427	Number of passengers arrived and departed from Mumbai port (exclusive of passengers carried by sailing vessels and harbour ferries)
22.13	महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून होणारी प्रवाशांची वाहतूक	429	Passengers Traffic at the minor ports of Maharashtra State
22.14	महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात) माल	430	Cargo (imports and exports) handled at minor ports of Maharashtra State
22.15	विमानतळांवरून होणारी प्रवासी व माल वाहतूक	431	Passengers and freight traffic originating at airports
23. पणन व साठवणूक			MARKETING AND STORAGE
23.1	जिल्हानिहाय नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या	434	Number of regulated markets by districts
23.2	गोदामांची संख्या व साठवणूक क्षमता	435	Number and capacity of storage units
23.3	शासकीय गोदामांची संख्या व त्यांची क्षमता	436	Number and capacity of State owned warehouses
23.4	निवडक वस्तूंची संस्थांद्वारे वसुली	438	Procurement of selected commodities by agencies
23.5	अधिकृत शिधावाटप दुकाने	440	No. of authorised Fair Price Shops
24. संपर्क साधने			COMMUNICATIONS
24.1	टपाल व तार घरे	442	No of Postal Institutions
25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक			TOURISM AND CIVIL AVIATION
25.1	मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक	444	Foreign Tourists disembarking at Mumbai
25.2	उड्डाण क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या	446	Number of flying clubs, Planes and persons trained
26. कामगार व सेवायोजन			LABOUR AND EMPLOYMENT
26.1	दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार	448	Number of commercial establishments, shops and workers employed
26.2	सार्वजनिक क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या	449	Number of Registered working factories and average daily workers employed categorywise in public sector
26.3	खाजगी क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या	450	Number of Registered working factories and average daily workers employed categorywise in private sector

अनुक्रमणिका - चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
26.4	माजी सैनिक, मागासवर्गीय व अनुसूचित जातीच्या कर्मचाऱ्यांचे वर्षवार अभिवेदन	451	Yearwise representation of Scheduled Castes, Backward Classes and Ex-Servicemen
26.5	रोजगार व विनिमय केंद्रानुसार नोंदणी झालेल्या अर्जदारांची, नोकरी मिळालेल्यांची व जाहीर झालेल्या रिकाम्या जागांची संख्या	452	Registration, placings and vacancies notified by Employment and self-employment Guidance Centres
26.6	उद्योगांच्या प्रकारानुसार रोजगार	453	Industrywise Employment
26.7	खाणी/मळे/बंदरे इत्यादी मधील रोजगार	454	Employment in Mines/Plantation/Harbours, Ports, etc.
26.8	खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील अंदाजित रोजगार	455	Estimated Employment in Private and Public Sector
26.9	राज्य लोक सेवा आयोगाद्वारे जाहिरात दिलेल्या पदांची व शिफारस केलेल्या उमेदवारांची संख्या	456	Number of Posts advertised and candidates recommended by the State Public Service Commission
26.10	महाराष्ट्रातील औद्योगिक दुखापतीची संख्या	457	Industrial Injuries in Maharashtra State
26.11	अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम	458	Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them
26.12	उद्योगानुसार संप व टाळेबंदीची संख्या	459	Industrywise Number of strikes and lockouts
26.13	औद्योगिक तंटे	460	Industrial disputes
26.14	सभासद संख्येनुसार कामगार संघटना	461	Distribution of Trade Unions according to their membership size
26.15	शेतमजूर आणि कुशल कामगार यांना मिळणारे वेतन	462	Wages paid to Agricultural and skilled labourers for the year
26.16	कारखान्यांत काम करणाऱ्या स्त्रियांची संख्या व त्यांना दिलेले प्रसूतीविषयक फायदे	463	Yearwise number of female workers employed in factories and maternity benefits given
26.17	सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादक कारखान्यांतील निवडक केंद्रांतील गैरहजेरी	464	Absenteeism in Cotton Textiles and Engineering industries at selected centres
26.18	श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे	466	Cases decided under Workmen's Compensation Act, 1923
26.19	नोंदणीकृत कामगार संघटनांची संख्या, सभासद संख्या, उत्पन्न, खर्च व निधी	467	Number of Registered Trade Unions and Membership, income, expenditure and funds
26.20	महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कार्यालयांतील कर्मचाऱ्यांची संख्या	468	No. of Employees in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State
26.21	राज्य शासकीय, जिल्हा परिषद व नगरपरिषद कार्यालयांतील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी (रिक्त पदे वगळून)	469	Districtwise No. of employees by sex in State Government, Zilla Parishads and Municipal Councils (Excluding vacant posts)
26.22	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार राज्य शासकीय कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००८)	470	Districtwise and Classwise State Government employees (Census of Employees-2008)
26.23	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार जिल्हा परिषद कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००८)	471	Districtwise and Classwise Zilla Parishad employees (Census of Employees-2008)
26.24	पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार नगरपरिषद कर्मचारी (कर्मचारी गणना - २००८)	472	Districtwise and classwise Municipal Council employees (Census of Employees-2008)

अनुक्रमणिका -चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
27. बँका		BANKING	
27.1	जिल्हानिहाय व्यापारी बँकांची कार्यालये	474	Districtwise Commercial Banking Offices
27.2	लोकसंख्येच्या गटानुसार व्यापारी बँक कार्यालयांचे वर्गीकरण	491	Commercial Banking Offices classified according to population range
27.3	वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या पतपुरवठ्याचे व्यवसायानुसार जिल्हावार वर्गीकरण	492	Districtwise and occupationwise classification of outstanding credit of Scheduled Commercial Banks
27.4	मार्च, २०१२ अखेर राज्यवार वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या ठेवी आणि कर्जे	502	Deposit and advances of Scheduled Commercial Banks by State for March ending 2012
27.5	वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या (३१ मार्च, २०११ रोजी)	504	Number of Offices of Scheduled, Non-scheduled and Co-operative Banks (As on 31st March, 2011)
28. लोकवित्त		PUBLIC FINANCE	
28.1	महाराष्ट्र शासनाचा एकूण महसूल	506	Total Revenue of Maharashtra Government
28.2	महसुली लेखातून केलेला खर्च	507	Expenditure from Revenue Accounts
28.3	भांडवली अर्थसंकल्प	508	Capital Budget
28.4	एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती	509	Overall Budgetary Position
28.5	एकूण खर्चाची निरनिराळ्या उद्देशानुसार टक्केवारी	510	Percentage distribution of total expenditure into different purpose categories
28.6	आर्थिक वर्गीकरणानुसार शासनाच्या खर्चाची टक्केवारी	511	Percentage distribution of Government expenditure according to economic classification
28.7	वस्तूनुसार अबकारी महसूल	512	Excise Revenue by Commodities
28.8	निव्वळ उत्पन्न गटाप्रमाणे आय विवरणांची संख्या व निव्वळ उत्पन्न	513	Number of Returns & Net Income by range of Net Income
28.9	कर उत्पन्न गटानुसार कर मागणी व कर दात्यांच्या विवरणानुसार उत्पन्न	514	Number of Returns, Income Returns, Tax payable by status and Returned Income range
28.10	उत्पन्नाच्या साधनानुसार विवरणांची संख्या, एकूण उत्पन्न व एकूण कर	516	Number of Returns Gross Income and Gross Tax by source of Income
28.11	कपात/सुटीच्या प्रकारानुसार कपात/सूट किंवा सवलत	517	Deductions/rebates and relief by nature of deducton/rebate
28.12	राज्यातील अल्पबचत योजना	518	Small Savings Scheme in the State
28.13	महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली जमेचे विवरणपत्र	519	Statement of Revenue Receipts of Maharashtra State
28.14	महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली खर्चाचे विवरणपत्र	522	Statement of Revenue expenditure of Maharashtra State
28.15	महसुली व भांडवली लेखांवरील जमा व खर्च	527	Receipts and expenditure on revenue and capital accounts
28.16	प्रशासकीय विभागांचे उत्पन्न व खर्च लेखा	528	Income and outlay account of Administrative Departments
28.17	शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा उत्पादन लेखा	530	Production account of departmental enterprises
28.18	सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा	532	Capital finance account of General Government
28.19	वस्तू, सेवा व हस्तांतरित रकमा यांचे व्यवहार-राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	534	Transactions in goods and services and transfers-- Capital accounts of Government administration and departmental commercial undertakings

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
28.20	शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	536	Changes in financial assets : Capital account of Government Administration and departmental commercial undertakings
28.21	शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	536	Changes in financial liabilities : Capital account of Government Administration and departmental commercial undertakings
28.22	रोख रकमा व भांडवल यांचा ताळमेळ : राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा	538	Cash and capital reconciliation : account of Government Administration and departmental commercial undertakings
29. किंमती आणि निर्देशांक			PRICES AND INDICES
29.1	मुंबई बाजारातील काही शेती व इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किंमती	542	Wholesale prices of certain agricultural and other essential commodities at Mumbai market
29.2	वस्तूंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचा निर्देशांक	546	All India index numbers of wholesale prices by groups and sub-groups of commodities
29.3	राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	548	Consumer price index numbers for the working classes of selected centres in the State
29.4	राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	558	Consumer price index numbers for the working class at selected centres in the State
29.5	औद्योगिक कामगारांकरिता अखिल भारतीय ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	560	All India Consumer price index numbers for industrial workers
29.6	महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेती मालाच्या घाऊक किंमती	561	Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State
29.7	सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किंमती	569	Prices of gold and silver in Mumbai market
29.8	महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक	570	Consumer price index numbers for agricultural labourers in Maharashtra
29.9	महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतींचा गटवार निर्देशांक	571	Retail price index numbers for urban Maharashtra by groups of commodities
29.10	महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतींचा गटवार निर्देशांक	572	Retail price index numbers for rural Maharashtra by groups of commodities
30. पंचवार्षिक योजना			FIVE-YEAR PLAN
30.1	पंचवार्षिक व वार्षिक योजनेतील खर्च	574	Expenditure under five-year and annual plans
30.2	राज्य/केंद्रशासित प्रदेशांची पहिल्या (१९५१-५६) ते नवव्या पंचवार्षिक (१९९७-२००२) योजनेतील दरडोई प्रस्तावित तरतूद /खर्च	576	Per capita plan outlay/expenditure of states/UTs from first (1951-56) to Ninth Five Year Plan (1997-2002)
30.3	राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना	597	State plan and centrally sponsored programmes
31. संयुक्त भांडवली संस्था			JOINT STOCK COMPANIES
31.1	मर्यादित भाग-भांडवल असलेल्या कार्यरत, नवीन नोंदणी झालेल्या व निर्धारित संस्था	600	Companies limited by shares at work, Newly registered and Liquidated/Struck off

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
31.2	संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या	601	Number of Joint stock companies
32. सार्वजनिक अंगीकृत			PUBLIC UNDERTAKINGS
32.1	महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळाकडून कारखान्यांना दिलेले कर्ज व कारखान्यांची संख्या	604	No. of Units and Amount of loan advanced by Maharashtra State Financial Corporations to industries
32.2	गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे	605	Loans received and houses constructed by the Housing Development Board
32.3	महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाची निवडक साध्यविषयक सांख्यिकी	608	Statistics relating to selected achievements of Maharashtra Agro-Industries Development Corporation
33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी			PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS
33.1	जिल्हा परिषदांचे क्षेत्र, लोकसंख्या, सभासद आणि उत्पन्न व खर्च	613	Area, population, membership, income and expenditure of Zilla Parishads
33.2	जिल्हा परिषदांचे प्रमुख शीर्षानुसार उत्पन्न	614	Income of Zilla Parishads by Major Heads
33.3	जिल्हा परिषदांचा प्रमुख शीर्षानुसार खर्च	615	Expenditure of Zilla Parishads by Major Heads
33.4	जिल्ह्यातील ग्रामपंचायती व पंचायत समित्यांची संख्या	616	Number of Gram Panchayats and Panchayat Samities by Districts
33.5	लोकसभेची व विधानसभेची मतदार संख्या-२००९	617	Number of electorals for Lok Sabha and Vidhan Sabha-2009
33.6	लोकसभेच्या व विधानसभेच्या जिल्हावार एकूण जागा	618	Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats by Districts
33.7	विधानसभा २००९ च्या निवडणुकीत झालेले मतदान, मतांचे शेकडा प्रमाण व पक्षानुसार जिंकलेल्या जागा	620	Election to the Vidhan Sabha 2009 votes polled, percentage of votes polled and seats won according to parites
33.8	लोकसभा व विधानसभा २००९ मधील निवडणुकीत झालेले मतदान	626	No. of votes polled in the latest Lok Sabha and Vidhan Sabha Elections of 2009
33.9	भारतातील विधानसभा व लोकसभेच्या जागा-२००९	627	Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats in India-2009
33.10	ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च	628	Income and expenditure of Village Panchayat
33.11A	जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगरपालिका यांचे उत्पन्न	630	Districtwise income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations
33.11B	नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न	632	Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations
33.12A	जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगरपालिकांचे खर्च	646	Districtwise Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards & Corporations
33.12B	नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचा खर्च	648	Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards and Corporations

अनुक्रमणिका - चालू

CONTENTS-Contd.

तक्ता क्रमांक Table No. (1)	विषय (2)	पृष्ठ क्रमांक Page No. (3)	Subject (2)
34. संकीर्ण		MISCELLANEOUS	
34.1	महाराष्ट्रातील विश्रामधामे, विश्राम गृहे व कक्ष संख्या	664	Number of Rest Houses and Dak Bangalows by district
34.2	बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार (पाचवी आर्थिक गणना, २००५)	665	Number of non-agricultural Establishments and Employment (Fifth Economic Census, 2005)
34.3	मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञप्तीची जिल्हावार संख्या	666	Number of licences granted in each district under the Mumbai Money-Lenders Act, 1946
34.4	जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहाराची माहिती	667	Transactions of licensed money-lenders in each district
34.5	भारतीय रिझर्व्ह बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी	668	Financial statistics relating to the Reserve Bank of India
34.6	नोंदलेल्या दस्तऐवजांची संख्या, वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मिळकतीचे मूल्य	670	Number and description of registered documents and value of property transferred
34.7	महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या	671	Number of marriages registered in the State of Maharashtra

प्रास्ताविक

०.१ महाराष्ट्र राज्य १९६० मध्ये स्थापन झाल्यापासून “राज्य सांख्यिकी गोषवारा” हे प्रकाशन प्रकाशित करण्यात येते. त्या मालिकेतील हा सदतीसावा अंक आहे. हा गोषवारा प्रसिध्द करण्याचा हेतू हा की, त्यामुळे राज्यातील शक्य तितक्या जास्तीत जास्त सार्वजनिक व आर्थिकबाबींच्या पार्श्वभूमीवरील आकडेवारी उपलब्ध व्हावी आणि तसेच ह्या गोषवाऱ्याची उपयुक्तता फक्त संदर्भ पुस्तिका म्हणून नसून संशोधनाकरिता, नियोजनाकरिता राज्याच्या सामाजिक व आर्थिक बाबींचा अभ्यास करण्याच्या दृष्टीनेही तो उपयुक्त ठरेल. यामध्य देण्यात आलेली जास्तीत जास्त माहिती शक्यतो जिल्हानिहाय असून त्यामुळे जिल्ह्याजिल्ह्याती तुलना करणे शक्य होईल तसेच ह्यात दिलेल्या काही सामाजिक व आर्थिक क्षेत्रातील निरनिराळ्या वर्षांच्या आकडेवारीच्या मालिकेवरून त्या त्या क्षेत्रातील झालेले बदल अभ्यासण्यास मदत होईल.

०.२ प्रकाशित होणारा हा अंक २०११-१२ वर्षांचा असून त्यातील अधिकांश माहिती शक्य तेवढी २०११-१२ वर्षांची आहे. २०११-१२ ची माहिती उपलब्ध नसल्यास उपलब्ध असलेल्या अद्ययावत् वर्षांची माहिती देण्यात आलेली आहे. त्याचप्रमाणे २०११-१२ वर्षापर्यंतच्या वर्षवार माहितीची मालिका ह्यात दिलेली आहे ह्या गोषवाऱ्यात प्रस्तुत केलेली माहिती मूलतः राज्य सरकार व केंद्र सरकारच्या विविध विभागांत तसेच स्थानिक संस्थांत संकलित करण्यात येते हे विभाग अशी माहिती तयार करून अलिकडील वर्षासाठी अस्थायी माहिती उपलब्ध करून देतात व नंतर ही अस्थायी माहिती अंतिम करण्यात येते. तेव्हा पूर्वी दिलेल्या माहितीपेक्षा ह्या अंतिम माहितीत थोडाफार फरक आढळतो, ह्या कारणामुळे ह्या गोषवाऱ्यात प्रकाशित झालेली माहिती संचालनालयाच्या इतर प्रकाशनांतील (उदा. महाराष्ट्राची संक्षिप्त सांख्यिकी, महाराष्ट्राची आर्थिक पाहणी) किंवा ह्यापूर्वी प्रकाशित झालेले सांख्यिकी गोषवाऱ्यांचे अंक ह्यात प्रकाशित झालेल्या माहितीशी जुळते असे नाही.

दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र

०.३ ही माहिती दोन भागांत विभागली आहे. पहिल्या भागात राज्याविषयी सर्वसाधारण माहिती दिली आहे. दुसऱ्या भागामध्ये लोकसंख्या, कृषि इत्यादी विविध विषयांवरील आकडेवारी देण्यात आली आहे. प्रत्येक बाबीसमोर महाराष्ट्र आणि भारत यांची आकडेवारी कोणत्या वर्षाची आहे हे नमूद करण्यात आले आहे. काही बाबतीत हा काळ एकच नसतो. त्यावेळी भारतासाठी अद्ययावत् उपलब्ध असलेल्या वर्षाची/काळाची आकडेवारी देण्यात येऊन तुलनात्मक अभ्यासासाठी महाराष्ट्राची त्याच वर्षाची / काळाची आकडेवारी देण्यात आली आहे. तसेच ह्यात टक्केवारीने देशातील आकडेवारीत महाराष्ट्राचा किती हिस्सा आहे हेही दर्शविले आहे.

०.४ बाब क्रमांक ५.१ मध्ये दिलेल्या कारखाने आणि रोजगार विषयक माहितीमध्ये संरक्षणविषयक कारखाने समाविष्ट आहेत. बाब क्रमांक ९.२ मध्ये दर १०० चौ. किलोमीटरमागे दिलेली रस्त्यांची लांबीविषयक माहिती भारत सरकारच्या वाहतूक आणि जहाज खात्याकडून पुरविली गेली आहे. बाब क्रमांक १० मध्ये दाखविण्यात आलेले अंदाजित राज्य उत्पन्न आणि राष्ट्रीय उत्पन्न सुधारित मालिकेनुसार दाखविले आहे. भारताकरिता अंदाजित राष्ट्रीय उत्पन्न आणि एकूण निव्वळ देशांतर्गत उत्पन्नसुध्दा दिलेले आहे.

INTRODUCTORY

0.1. This is the Thirty-seventh issue of the Statistical Abstract of Maharashtra State which is being published since the formation of state in 1960. The purpose of publishing this Abstract is to present background statistical material on as many socio-economic characteristics of the State as is possible so that the Abstract may prove useful not only as a reference book but also for research, planning or further socio-economic studies about the State. The information is, to the extent feasible, presented district-wise for inter district comparison. Some social and economic statistics are presented over a series of years to study changes in these fields.

0.2. The present issue relates to the year 2011-12 and the detailed data are published for the year 2011-12 wherever such data were available. Wherever data for 2011-12 were not available, the data for latest available year are given. Also, yearly series up to the year 2011-12 are presented. The statistical data presented in this Abstract are initially compiled by various departments of the State Government, Government of India, Local Bodies, etc. These departments usually prepare and release provisional figures for recent years. These provisional figures are in the process of finalisation and ultimately when they are finalised, they are slightly different from the provisional figures released earlier. For this reason, the data published in the other publications of this Directorate, viz., “Handbook of Basic Statistics of Maharashtra State”, “Economic Survey of Maharashtra” or the earlier issue of the Statistical Abstract may not exactly tally with those published in this Abstract.

MAHARASHTRA AT A GLANCE

0.3. This table is divided into two parts. In the first part, some general particulars about the State are given. In the second part, the statistics on various subjects, such as population, agriculture, etc. are presented along with the corresponding figures relating to the country. In some cases where the period to which the figures concerning Maharashtra and India, respectively relate, is not identical, the data for latest available year for India is shown and comparison of Maharashtra with India is made with reference to this period. The statement also gives percentage share of Maharashtra with the figures relating to the country.

0.4. The information regarding factories and employment shown against item 5.1 is inclusive of defence factories. Road length per 100 Sq. km. of area shown against item 9.2 is quoted from the information supplied by the Ministry of Transport and Shipping. The estimates of State Income and National Income given against item No. 10 are according to revised series. For India, estimate of National Income and Net National Domestic Product is shown.

सारांश तक्ते

०.५. सारांशविषयक तक्त्यात काही महत्त्वाच्या विषयांवरील माहिती दिलेली आहे. यातील माहिती १९६०-६१ ह्या वर्षासाठी व त्यानंतर संदर्भ वर्षापर्यंत दर दहा वर्षांच्या अंतराने देण्यात आली आहे.

०.६. यापुढे सांख्यिकीय माहितीचे विषयवार तक्ते दिले आहेत. या तक्त्यात जिल्हावार माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकीय संघटनेने सुचवल्याप्रमाणे विषयाची व त्याखालील तक्त्यांची मांडणी करण्यात आली आहे.

SUMMARY TABLES

0.5 Summary tables of some important topics have been presented here. The data are presented in the form of series for 1960-61 and thereafter at an interval of ten years till the year of reference.

0.6. Statistical tables on various subjects are presented thereafter. Districtwise data are depicted in these tables. The tables are grouped under various subjects and are arranged as per recommendations made by the Central Statistical Organisation.

दृष्टिक्षेपात महाराष्ट्र / MAHARASHTRA STATE AT A GLANCE

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	बाब (2)	परिमाण (3)	माहिती Particulars (4)	Unit (3)	Item (2)
					Location
1	भौगोलिक स्थान— उत्तर अक्षांश	अंश	15.45 to 22.00	Degree	North latitude
	पूर्व रेखांश	..	72.45 to 80.45	Degree	East longitude
2	विभाग	संख्या	6	Number	Divisions
3	जिल्हे	..	35	Do.	Districts
4	तालुके	..	355	Do.	Talukas
5	शहरे / शहर संकुले	..	534	Do.	Cities and Towns
6	एक लाख लोकसंख्येहून अधिक लोकसंख्या असलेली शहरे	..	44	Do.	Cities having more than one lakh Population
7	गावे (i) वस्ती असलेली	..	40,959	Do.	villages—(i) Inhabited
	(ii) वस्ती नसलेली	..	2,706	Do.	(ii) Uninhabited
8	क्षेत्रफळ	चौ. कि. मी.	3,07,713	Sq. Km.	Area
9	किनाऱ्याची लांबी	किलोमीटर	720	Kilometres	Length of the coast-line
10	शेती—(२०१०-११)				Agriculture—(2010-11)
	पेरणी/लावणी केलेले निव्वळ कसलेले क्षेत्र	हजार हेक्टर	17,406	Thousand Hectares	Net area sown
	लागवडीखालील स्थूल क्षेत्र	..	23,175	Do.	Gross cropped area
	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र	..	2,955	Do.	Gross irrigated area
11	एकूण पशूधन (२००७)*	हजार	35,955*	Thousand No	Total Live stock (2007)*
12	एकुण वनव्याप्त क्षेत्र (२०१२)*	चौ. कि. मी.	61,939	Sq. Km.	Total forest area (2012)*
13	कारखाने—(२०११)*				Factories— (2011)*
	चालू कारखाने	संख्या	35,876	Number	Working factories
	कामगारांची दैनिक सरासरी	हजार	1,815	Thousand	Average daily number of workers
14	वीज—(२०११-१२)*				Electricity—(2011-12)*
	विजेचा एकूण वापर	दशलक्ष कि. वॅ.	96,644	Mililon Kwh.	Total Electricity consumed
15	राज्य उत्पन्न—(२०११-१२)				State Income—(2011-12)
	(i) चालू किंमतीनुसार निव्वळ उत्पन्न	कोटी रुपये	11,50,61,621++	Rs. Crore	Net Income at Current Prices
	(ii) चालू किंमतीनुसार दरडोई निव्वळ उत्पन्न	रुपये	87,986++	Rs. Crore	Per capita net income at Current Prices
16	रस्त्यांची लांबी —(२०११-१२)				Road length—(2011-12)
	(i) एकूण	कि. मी.	2,42,919*	Kilometres	Total
	(ii) पृष्ठांकित	कि. मी.	2,23,102*	Kilometres	Surfaced

++ पूर्वांनुमान /Advance estimates

* अस्थायी / Provisional

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

अनुक्रमांक Sr. No.	बाब	परिमाण	महाराष्ट्र Maharashtra	भारत India	महाराष्ट्राची भारताशी तुलना (टक्केवारी) Comparison of Maharashtra with India (Percentage)	Unit	Item	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)	
1.	लोकसंख्या (२०११ ची जनगणना)-#						Population (2011 Census)-#	
1.1	(अ) ग्रामीण लोकसंख्या	..	हजार	61,556	8,33,463	7.38	Thousand	(a) Rural Population
	(ब) ग्रामीण लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	..	टक्के	54.78	68.85	..	Percentage	(b) Percentage of rural population to total population
1.2	(अ) नागरी लोकसंख्या	..	हजार	50,818	3,77,106	13.48	Thousand	(a) Urban Population.
	(ब) नागरी लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	..	टक्के	45.22	31.15	..	Percentage	(b) Percentage of Urban population total population
1.3	(अ) एकूण लोकसंख्या	..	हजार	1,12,374	12,10,570	9.28	Thousand	(a) Total Population
	(१) पुरुष	..	हजार	58,243	6,23,122	9.35	Do.	(i) Male
	(२) स्त्रिया	..	हजार	54,131	5,87,448	9.21	Do.	(ii) Female
1.4	अनुसूचित जाती							Scheduled Castes
	(अ) एकूण लोकसंख्या	..	हजार	13,276	2,01,378	6.59	Thousand	(a) Total Population
	(ब) वरील लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	..	टक्के	11.81	16.63	..	Percentage	(b) Percentage of above * population to total population
1.5	अनुसूचित जमाती							Scheduled Tribes
	(अ) एकूण लोकसंख्या	..	हजार	10,510	1,04,281	10.05	Thousand	(a) Total Population
	(ब) वरील लोकसंख्येचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण	..	टक्के	9.35	8.61	..	Percentage	(b) Percentage of above * population to total population
1.6	(अ) एकूण मुख्यतः काम करणारे	..	हजार	43,763	3,62,446	12.07	Thousand	(a) Total Main Workers
	(ब) एकूण मुख्यतः काम करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण...	..	टक्के	38.9	29.9	..	Percentage	(b) Percentage of total main workers to total population
1.7	(अ) सीमांतिक काम करणारे	..	हजार	5,665	1,19,323	4.75	Thousand	(a) Marginal workers
	(ब) सीमांतिक काम करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण...	..	टक्के	5.04	9.85	..	Percentage	(b) Percentage of marginal workers to total population
1.8	(अ) एकूण काम न करणारे	..	हजार	62,946	7,28,826	8.64	Thousand	(a) Total non-workers
	(ब) एकूण काम न करणाऱ्यांचे एकूण लोकसंख्येशी शेकडा प्रमाण...	..	टक्के	56.01	60.21	..	Percentage	(b) Percentage of total non-workers to total population
1.9	लोकसंख्येची घनता	..	दर चौरस कि.मी. मागे लोकसंख्या	365	382	..	Persons per sq. km.	Density of pupulation
1.10	साक्षरतेचे प्रमाण-							Literacy proportion
	(१) पुरुष	..	टक्के	88.38	80.89	..	Percentage	(i) Male
	(२) स्त्रिया	..	टक्के	75.87	64.64	..	Percentage	(ii) Female
	(३) एकूण	..	टक्के	82.34	72.99	..	Percentage	(iii) Persons
1.11	स्त्री-पुरुष प्रमाण	..	दर १,००० पुरुषांमागे स्त्रियांची संख्या	929	943	..	Females per 1,000 males.	Sex ratio
1.12	२००१-२०११ मध्ये झालेली टक्के शेकडा वाढ	..	टक्के	15.99	17.69	..	Percentage	Percentage growth of population during 2001-2011

पाकिस्तान व चीन यांनी जम्मू व काश्मीरमधील बेकायदेशीरपणे व्याप्त केलेल्या प्रदेशाचे क्षेत्रफळ व लोकसंख्या वगळून.
Excluding the area and population of the territory of Jammu & Kashmir illegally occupied by Pakistan and China.

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)			
2. शेती (२०१०-११)*							Agriculture (2010-11)*			
2.1	कसलेले निव्वळ क्षेत्र	..	हजार हेक्टर	17,406	1,41,579	12.4	Thousand Hectares	Net area sown		
2.2	कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी	..	टक्के	56.59	43.09	--	Percentage	Percentage of net area sown to geographical area		
2.3	लागवडीखालील स्थूल क्षेत्र	..	हजार हेक्टर	23,175	1,98,969	11.8	Thousand Hectares	Gross cropped area		
2.4	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र	..	हजार हेक्टर	N.A.	89,360	4.7	..	Gross irrigated area		
2.5	सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्राची लागवडी खालील स्थूल क्षेत्राशी टक्केवारी	N.A.	44.9	--	Percentage	Percentage of gross irrigated area to gross cropped area		
प्रमुख पिकाखालील क्षेत्र (२००९-१० ते २०११-१२ या वर्षांची सरासरी)							(Average for years 2009-10 to 2011-12)			
2.6	तांदूळ	हजार हेक्टर	1,511	42,929	3.5	Thousand Hect.	Rice
2.7	गहू	हजार हेक्टर	1,089	29,130	3.7	Do.	Wheat
2.8	ज्वारी	हजार हेक्टर	3822	7,138	53.5	Do.	Jawar
2.9	बाजरी	हजार हेक्टर	969	9,098	10.7	Do.	Bajri
2.10	एकूण तृणधान्ये	हजार हेक्टर	8,428	99,538	8.5	Do.	All cereals
2.11	एकूण कडधान्ये	हजार हेक्टर	3,570	24,715	14.4	Do.	All pulses
2.12	एकूण अन्नधान्ये (तृणधान्ये व कडधान्ये)..	हजार हेक्टर	11,998	1,24,287	9.7	Do.	All foodgrains (cereals and pulses)
2.15	भूईमूग	हजार हेक्टर	347	5,533	6.3	Do.	Groundnut
2.13	रुस (तोडणी क्षेत्र)	हजार हेक्टर	914	4,699	19.5	Do.	Sugarcane(H)
2.14	कापूस (रुई)	हजार हेक्टर	3,834	11,182	34.3	Do.	Cotton (Lint)
प्रमुख पिकांचे उत्पादन (२००९-१० ते २०११-१२ या वर्षांची सरासरी)							Outturn of principal crops (Average for years 2009-10 to 2011-12)			
2.16	तांदूळ	हजार टन	2,577	96,795	2.7	'000 tonnes	Rice
2.17	गहू	हजार टन	1,847	87,520	2.1	Do.	Wheat
2.18	ज्वारी	हजार टन	3,215	6,569	48.9	Do.	Jawar
2.19	बाजरी	हजार टन	904	9,051	10.0	Do.	Bajri
2.20	एकूण तृणधान्ये	हजार टन	10,987	2,23,977	4.9	Do.	All cereals
2.21	एकूण कडधान्ये	हजार टन	2,593	16,664	15.6	Do.	All pulses
2.22	एकूण अन्नधान्ये	हजार टन	13,580	2,40,641	5.6	Do.	All foodgrains(cereals and pulses)
2.25	भूईमूग	हजार टन	403	6,886	5.9	Do.	Groundnut
2.23	रुस (कांड्या)	हजार टन	79,769	3,31,907	24.0	Do.	Sugarcane (cane)
2.24	कापूस (रुई)	हजार गासड्या	6,468	30,741	21.0	Thousand bales	Cotton (lint)
3. पशु संवर्धन (२००७)*							Animal Husbandary (2007)*			
3.1.	एकूण पशुधन	..	हजार	35,954	5,29,698	6.8	Thousand	Total livestock		
3.2.	एकूण गाई-बैल	..	हजार	16,184	1,99,075	8.1	numbers	Total cattle		
3.3.	गाई-बैल	Cattle-		
(१)	तीन वर्षावरील बैल	..	हजार	6,327	53,150	11.9	Do.	(i) Males over 3 years		
(२)	तीन वर्षावरील गाई	..	हजार	5,384	56,659	9.5	Do.	(ii) Females over 3 years		

* अस्थायी / Provisional

आधार.-अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई व केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना, नवी दिल्ली

Source.-Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai & Central Statistical Organisation New Delhi

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
3.4.	एकूण म्हशी-रेडे	...	हजारात	6,073	1,05,342	5.8	Thousand Total buffaloes numbers
3.5.	म्हशी-रेडे	...	"				Buffaloes—
	(१) तीन वर्षावरील रेडे	...	"	283	6,436	4.4	Do. (i) Males over 3 years
	(२) तीन वर्षावरील म्हशी	...	"	3,584	54,475	6.6	Do. (ii) Females over 3 years
3.6.	एकूण मेंढरे व शेळ्या	...	"	13,300	2,12,095	6.3	Do. Total Sheep and goats
3.7.	एकूण घोडे, शिंगरे वगैरे	...	"	38	611	6.2	Do. Total hourses and ponies
3.8.	इतर पशुधन	...	"	359	12,567	2.9	Do. Other live stock
3.9.	कोंबड्या, बदके वगैरे	...	"	64,756	6,48,699	10.0	Do. Total poultry
3.10.	ट्रॅक्टर	...	"	N.A.	N.A.	--	Do. Tractors
3.11.	सिंचनाकरिता वापरलेली तेलावर चालणारी इंजिने व पंप	...	"	N.A.	N.A.	--	Do. Oil engines and pumps for irrigation purposes
3.12.	सिंचनाकरिता वापरलेले विद्युत पंप	...	"	N.A.	N.A.	--	Do. Electric pumps for irrigation
4.	वने-(२०१२)						Forests—(2012)
4.1.	एकूण वनव्याप्त क्षेत्र	...	चौ. कि. मी.	61,939	7,69,512	8.0	Sq. Km. Total forest area
5.	उद्योग आणि खाणकाम कारखाने-	...					* Indusry and Mining Factories
5.1.	कारखाने- (२०११)*						Factories-(2011)*
	(अ) चालू कारखाने	...	संख्या	35,876	N.A.	--	Number (a) Working factories
	(ब) कामगारांची दैनिक सरासरी	...	हजारात	1,815	N.A.	--	Thousand (b) Average daily number of workers
5.2.	वार्षिक उद्योग पाहणी (प्रगणना व प्रगणनेतर भाग मिळून (२०११-१२)						Annual Survey of Industries (Census plus Non-Census part) (2011-12)
	(अ) उत्पादक भांडवल	...	कोटी रुपये	3,47,987	25,38,345	13.7	Do. (a) Productive capital
	(ब) एकूण उत्पादन	...	"	10,05,378	50,76,024	17.4	Do. (b) Gross output
	(क) उत्पादन मूल्यवृद्धी	...	"	1,56,766	8,36,703	18.7	Do. (c) Value added by manufacture
5.3.	चालू असलेल्या सुती कापड गिरण्या (मार्च, २००७)	...	संख्या	286	3,248	8.8	Number Working cotton textile mills
	(अ) या गिरण्यांतील कामगारांची संख्या (मार्च, २००७)	...	हजारात	157	934	17.8	Thousand (a) Number of workers employed in these cotton textile mills
	(ब) कापडाचे मासिक उत्पादन (मार्च, २००७)... दशलक्ष चौ.मीटर	...		20	144	13.8	Mn.sq. (b) Production of cloth monthly metres (March, 2007)
5.4.	खाणकाम-(२०११-१२)*						Mining--(2011-12)*
	(अ) कोळसा	(उत्पादन) हजार टन		39,159	5,39,950	7.4	Th.tonnes (a) Cole (Production)
		(मूल्य) कोटी रुपये		5,311	70,172	9.5	Do. (Value)
	(ब) कच्चे लोखंड	(उत्पादन) हजार टन		1,470	1,67,289	0.7	Th.tonnes (b) iron ore (Production)
		(मूल्य) कोटी रुपये		130	37,965	0.3	Do. (Value)
	(क) कच्चे मॅंगनीज (उत्पादन)	हजार टन		650	2,349	21.6	Th.tonnes (c) Manganese ore (Production)
		(मूल्य) कोटी रुपये		435	1,171	37.1	Do. (Value)
	(ड) बॉक्साईट	(उत्पादन) हजार टन		1,938	12,877	15.1	Th.tonnes (d) Bauxite (Production)
		(मूल्य) कोटी रुपये		51	552	9.2	Do. (Value)

भारताशी तुलना/COMPARISON WITH INDIA

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(3)	(2)
6. वीज--(२०११-१२)							Electricity (2011-12)
6.1. विजेची निर्मिती	दशलक्ष कि. वॅ. तास		89,465	9,22,451*	9.8	Million Kwh.	Electricity generated
6.2. विजेचा वापर	दशलक्ष कि. वॅ. तास		96,644	6,72,933*	14.2	Million Kwh.	Electricity consumed
6.3. (अ) उद्योगाकरीता वापरलेली वीज	दशलक्ष कि. वॅ. तास		36,486	2,40,000*	15.3	Million Kwh.	(a) Industrial consumption
(ब) औद्योगिक वापराची एकूण विजेच्या वापराशी टक्केवारी	टक्के		37.8	35.7*	--	Percentage	(b) Percentage of Industrial consumption to total consumption.
7. संयुक्त भांडवली संस्था आणि बँका-							Joint Stock Companies and Banks-
7.1. कंपन्यांची संख्या (३१ मार्च, २०१२ रोजी)	संख्या		1,58,812	8,00,761	19.8	Number	Number of companies (as on 31st March, 2012)
7.2. त्यांचे भरणा केलेले भांडवल (३१ मार्च, २०१२ रोजी)	₹'००० कोटी		368.6	1,623.6	22.7	₹'000 Crore	Their paid up Capital (as on 31st March, 2012)
7.3. बँक कार्यालये (वर्गीकृत व्यापारी) (मार्च, २०१२)	संख्या		9,053	96,059	9.4	Number	Banking offices (Scheduled commercial) (March, 2012)
7.4. दर लाख लोकसंख्येची बँक कार्यालयांचे प्रमाण (मार्च, २०१२)	संख्या		7.6	7.4	...	Number	Banking offices per lakh of population (March, 2012)
7.5. बँक कार्यालय असलेल्या शहरांची व गावांची संख्या (मार्च, २०१२)	संख्या		2,543	36,391	7.0	Do.	Towns and Villages having banking offices (March, 2012)
8. सहकार-(२००४-०५)							Co-operation (2004-05)
8.1. सहकारी संस्था	संख्या		1,51,141	3,87,919	39.0	Number	Co-operative societies
8.2. सभासदांची संख्या	हजारात		41,045	1,96,212	20.9	'000 number	Membership
8.3. सर्व संस्थांचे खेळते भांडवल	कोटी रुपये		N.A.	N.A.	--	Crore Rs.	Working capital of all Co-operative societies
8.4. कृषी पत संस्थांनी दिलेले कर्ज	कोटी रुपये		48,558	3,89,917	12.5	Do.	Advances by agricultural credit societies
9. परिवहन आणि दळणवळण	...						Transport and communications-
9.1. (अ) रेल्वे मार्गाची लांबी + (३१ मार्च, २०१२ रोजी)	कि. मी.		5,984	64,399	9.3	K.M.	(a) Total Railway length+ (as on 31st March 2012)
(ब) रेल्वे मार्गाच्या लांबीचे दर शंभर... चौ. कि.मी. क्षेत्रफळामागे प्रमाण (२०११-१२)	कि. मी.		1.9	2.0	--	K.M.	(a) Railway length per 100 square Kilometres of area (2011-12)
9.2. प्रति १०० चौरस किलोमीटर क्षेत्रफळामागे असणारी रस्त्यांची लांबी (३१ मार्च, २००८ रोजी) [^]	कि. मी.		133	114	--	K.M.	Road length per 100 square kilometres of area (as on 31st March 2008) [^]
9.3. दर लाख लोकसंख्येमागे असणारी मोटर वाहने (३१ मार्च, २०१० रोजी)*	संख्या		15,514	11,723	--	Number	Motor vehicles per lakh of population (as on 31st March 2010)*
10. राज्य उत्पन्न-(२०११-१२)							State Income-(2011-12)
10.1. (अ) चालू किमतीनुसार उत्पन्न	कोटी रुपये		10,82,751*	73,99,934 [@]	15.5	Crore Rs.	(a) Income at current prices
(ब) चालू किमतीनुसार दरडोई उत्पन्न	रुपये		95,339**	61,564 [@]	--	Rs.	(b) Per capita Income at current prices

* अस्थायी / Provisional ** प्रारंभिक अंदाज / Preliminary estimates @ शीघ्र अंदाज / Quick estimates

+ कोकण रेल्वे लोहमार्गाच्या लांबीसह / Including Konkan railway route length

[^] जवाहर रोजगार योजना व प्रधानमंत्री ग्राम सडकयोजना याअंतर्गत बांधण्यात आलेले रस्ते वगळून /

Excluding roads constructed under Jawahar Rojgar Yojana & Pradhanmantri Gram Sadak Yojana

निवडक विषयावरील सारांश तक्ते
Summary Tables on Selected Topics

1. शेती/Agriculture

1.1 जमिनीचा वापर/Land Utilization

(आकडे शंभर हेक्टरांत/ Figures in hundred hectares)

अनु.क्र. Sr.No.	बाब	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2009-10 [#]	2010-11 [#]	2011-12 [#]	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव)	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	3,07,583	30,758	30,758	30,758	Total Geographical area by village papers
2	जंगले	54,110	54,168	53,094	53,499	52,958	5,214	5,216	5,211	Forests
3	कसलेले निव्वळ क्षेत्र	1,78,783	1,76,682	1,82,986	1,80,314	1,76,364	17,401	17,406	17,386	Net Area sown
4	लागवडीक एकूण स्थूल क्षेत्र	1,88,229	1,87,369	2,01,330	2,02,614	2,22,558	22,612	23,175	23,106	Total Gross Cropped area

(आकडे शंभर हेक्टरांत/ Figures in 000' hectares)

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

१.२ पिकांनुसार सिंचनाखालील क्षेत्र/Area Irrigated by Crops

(आकडे शंभर हेक्टरांत/Figures in hundred hectares)

अ.क्र. Sr.No.	पिक	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	1995-96	1997-1998	1999-2000	2000-01	Crops
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	तांदूळ	2,724	3,138	4,203	3,736	4,104	4,269	4,336	4,220	Rice
2	गहू	1,386	2,753	5,290	4,877	4,952	6,752	6,199	5,723	Wheat
3	ज्वारी	2,659	2,602	4,676	4,250	4,849	5,110	4,971	5,224	Jowar
4	बाजरी	327	594	541	485	778	865	902	956	Bajri
5	अन्नधान्ये	11,140	14,345	22,074	21,884	27,975	32,097	33,684	34,088	All Food crops*
6	कापूस	360	726	1,182	852	920	1,324	1,341	1,013	Cotton
7	भुईमूग	130	312	558	941	1,438	1,501	1,599	1,156	Groundnut
8	तंबाखू	17	7	18	8	1	4	6	11	Tobacco
9	सर्व अन्नधान्येतर पिके †	1,058	1,258	2,284	2,558	4,547	4,835	5,044	4,429	All Non-Food crops†
	एकूण	12,198	15,703	24,358	24,442	32,522	38,276	38,728	38,522	Total

* इतर अन्नधान्ये धरून

* Includes other Food crops

† इतर अन्नधान्येतर धरून

† Includes other non-food crops

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

१.३ प्रमुख अन्नपिके व अन्नधान्येतर पिकांखालील - क्षेत्र व उत्पादन/AREA AND OUTTURN OF PRINCIPAL FOOD AND NON-FOODCROPS

अनुक्रमांक Sr.No.	पिक (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1999-2000 (7)	2000-01 (8)	2009-10# (9)	2010-11# (10)	2011-12# (11)	Crops (2)
1	तांदूळ										RICE
	क्षेत्र	12,996	13,524	15,038	15,810	15,115	15,140	1,470	1,518	1,544	Area
	उत्पादन	13,692	16,622	23,606	23,137	19,297	26,512	2,183	2,696	2,849	Outturn
2	गहू										WHEAT
	क्षेत्र	9,067	8,120	10,791	8,730	7,542	7,760	1,022	1,307	878	Area
	उत्पादन	4,011	4,403	9,313	9,187	9,476	10,774	1,740	2,301	1,499	Outturn
3	ज्वारी										JOWAR
	क्षेत्र	62,842	57,030	64,379	63,310	50,935	51,370	4,176	4,060	3,229	Area
	उत्पादन	42,233	15,574	44,275	59,480	39,878	39,096	3,565	3,452	2,627	Outturn
4	बाजरी										BAJRI
	क्षेत्र	16,352	20,387	17,092	19,270	18,000	13,992	1,034	1,035	838	Area
	उत्पादन	4,886	8,241	7,599	11,143	10,872	8,308	766	1,123	823	Outturn
5	एकूण										TOTAL-CEREALS*
	क्षेत्र	1,06,042	1,03,200	1,12,326	1,11,420	98,243	94,105	8,735	8,989	7,564	Area
	उत्पादन	67,550	47,367	89,000	1,07,403	84,965	93,052	10,215	12,323	10,427	Outturn
6	एकूण										TOTAL PULSES
	क्षेत्र	23,513	25,663	28,044	32,570	35,572	33,876	3,376	4,038	3,297	Area
	उत्पादन	9,889	6,770	8,312	14,439	16,369	18,796	2,370	3,096	2,310	Outturn
7	एकूण										TOTAL FOODGRAINS
	क्षेत्र	1,29,555	1,28,863	1,40,372	1,43,990	1,33,815	1,27,981	12,111	13,026	10,861	Area
	उत्पादन	77,439	54,134	97,312	1,21,842	1,01,334	1,11,048	12,585	15,419	12,737	Outturn
8	कापूस										COTTON
	क्षेत्र	24,995	27,498	26,671	27,300	30,769	31,047	3,392	3,942	4,167	Area
	उत्पादन	2,842	824	2,157	3,196	18,026	26,896	5,111	7,473	6,820	Outturn
9	तंबाखू										TOBACCO
	क्षेत्र	253	116	119	100	31	62	N.A.	N.A.	N.A.	Area
	उत्पादन	123	52	68	104	93	66	N.A.	N.A.	N.A.	Outturn
10	भुईमूग										GROUNDNUT
	क्षेत्र	10,828	9,040	7,118	8,810	4,901	4,294	321	357	323	Area
	उत्पादन	7,999	5,863	4,407	9,916	4,696	4,920	359	458	375	Outturn
11	ऊस										SUGARCANE
	क्षेत्र	1,555	2,039	3,168	4,440	5,953	5,782	756	965	1,022	Area
	उत्पादन	11,562	16,408	28,939	3,84,162	4,95,687	4,51,398	64,159	85,691	1,172	Outturn

* इतर तृणधान्ये धरून/Inclusive of other cereals

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

(क्षेत्रफळ '000 हेक्टरांत/Figures in'000 hectares)

(उत्पादन '000टनांत/Outturn in'000 tonnes)

2 पशुधन/LIVESTOCK

अ.क्र. Item Sr.No.	बाब (2)	वर्ष/Year										Unit	
		1961 (3)	1966 (4)	1972 (5)	1978 (6)	1982 (7)	1987 (8)	1992 (9)	1997 (10)	2003 (11)	2007* (12)		(13)
1	तीन वर्षावरील गाई	4,644	4,534	4,587	4,781	5,247	5,789	5,847	5,886	5,324	5,384	Thousand No.	Cattle Female over 3 years
2	तीन वर्षावरील म्हशी	1,639	1,735	1,871	2,148	2,307	2,816	3,224	3,609	3,549	3,584	Thousand No.	Buffaloes Females over 3 years
3	मेंढ्या आणि शेळ्या	7,274	7,326	8,039	10,199	10,376	12,068	13,015	14,802	13,624	13,291	Thousand No.	Sheep and Goats
4	इतर जनावरे (बेल व रेडे धरुन)	12,491	11,854	11,864	12,514	12,989	13,597	8,460	7,996	7,353	N.A.	Thousand No.	Other Livestock (including male cattle and male buffaloes)
5	एकूण पशुधन	26,048	25,449	26,361	29,642	30,919	34,255	36,393	39,638	37,058	35,954	Thousand No.	Total Livestock
6	कोंबड्या, बदके वगैरे एकूण	10,577	9,902	12,217	18,751	19,844	24,839	32,187	35,364	34,596	64,756	Thousand No.	Total Poultry

आधार : पशुधन गणना
Source : Livestock Census

३. सहकार/CO-OPERATION

अ.क्र. Sr.No.	प्रकार (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	2000-01 (7)	2010-11 (8)	2011-12 (9)	Type (2)
I	सहकारी संस्थांची संख्या-								Number of Co-operative societies
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर - कृषि पतसंस्था	39	29	31	34	34	34	34	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	21,400	20,420	18,577	19,565	20,551	21,451	21,443	Agricultural credit*
3	बिगर- कृषि पतसंस्था	1,630	2,964	5,474	11,291	22,014	23,434	22,847	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	344	410	423	931	1,115	1,779	1,768	Marketing
5	उत्पादक संस्था	4,306	6,810	14,327	28,954	39,070	48,848	48,529	Productive enterprises
6	इतर	3,846	11,964	21,915	43,845	75,232	1,28,760	1,33,317	Others
	एकूण	31,565	42,597	60,747	1,04,620	1,58,016	2,24,306	2,27,938	Total
II	सभासदांची संख्या (हजारात)-								Number of members (000)
1	शिखर व व मध्यवर्ती कृषि व बिगर - कृषि पतसंस्था	76	70	1,014	1,485	1,371	247	172	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	2,170	3,794	5,416	7,942	14,806	15,001	16,066	Agricultural credit*
3	बिगर कृषि पतसंस्था	1,087	2,438	3,459	9,302	22,276	21,618	22,900	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	141	282	471	745	840	1,337	1,463	Marketing
5	उत्पादक	323	959	2,124	3,974	6,339	8,010	7,462	Productive enterprises
6	इतर	394	1,038	1,999	3,455	5,880	6,809	7,007	Others
	एकूण	4,191	8,581	14,783	26,903	43,022	53,022	55,070	Total
III	खेळते भांडवल (लाख रुपये)-								Working capital (inlakh Rs.)
1	शिखर व व मध्यवर्ती कृषि व बिगर - कृषि पतसंस्था	11,907	61,317	1,83,052	8,80,554	39,26,678	89,719	93,639	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	5,812	34,329	52,746	1,85,100	14,526	18,987	15,904	Agricultural credit*
3	बिगर कृषि पतसंस्था	4,593	16,806	1,20,881	7,50,784	1,14,329	1,04,814	1,11,567	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	592	3,910	18,822	33,960	1,51,791	1,300	1,407	Marketing
5	उत्पादक	4,132	21,920	1,02,945	4,58,810	13,28,835	28,717	27,824	Productive enterprises
6	इतर	2,060	10,749	42,591	1,19,137	6,49,249	4,817	4,699	Others
	एकूण	29,096	1,49,031	5,21,037	24,28,345	1,34,44,062	2,48,434	2,55,040	Total

अ.क्र. Sr.No.	प्रकार	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11#	2011-12#	Type
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
IV दिलेले कर्ज (लाख रुपये) -									
									Advances (in Lakh Rs.)
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर - कृषि पतसंस्था	17,538	75,103	1,52,751	9,08,475	28,70,873	40,436	46,414	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	4,256	13,296	24,999	79,966	3,73,418	8,060	8,587	Agricultural credit*
3	बिगर - कृषि पतसंस्था	4,703	20,443	1,12,948	5,17,816	39,26,791	49,907	56,782	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	347	327	349	845	1,813	11	22	Marketing
5	उत्पादक संस्था	71	328	1,208	1,678	10,273	2,052	688	Productive enterprises
6	इतर	84	374	1,218	6,029	23,476	215	218	Others
एकूण		26,999	1,09,871	2,93,473	15,14,809	72,06,644	1,00,681	1,12,711	Total
V येणे कर्ज (लाख रुपये) -									
									Outstanding loans (in Lakh Rs.)
1	शिखर व मध्यवर्ती कृषि व बिगर - कृषि पतसंस्था	8,714	47,803	1,13,677	5,88,901	23,12,013	42,385	47,497	Agricultural and Non-agricultural Credit-apex and central
2	कृषि पतसंस्था *	4,788	28,410	38,367	1,31,021	5,30,833	12,024	10,712	Agricultural credit *
3	बिगर - कृषि पतसंस्था	3,185	10,506	73,089	4,59,440	48,726	47,863	50,812	Non-agricultural credit
4	पणन संस्था	80	182	387	935	18,174	5,032	5,032	Marketing
5	उत्पादक संस्था	57	608	3,033	6,884	23,559	3,724	2,401	Productive enterprises
6	इतर	218	785	2,523	19,101	2,89,949	834	675	Others
एकूण		17,042	88,293	2,31,076	12,06,282	67,65,339	1,11,862	1,17,128	Total

* यात प्राथमिक कृषि पतसंस्था, प्राथमिक भूविकास बँका आणि धान्य बँका यांचा समावेश आहे

* Includes Primary Agricultural Credit Societies, Primary Land and Development Banks and Grain Banks

(in crore Rs.)

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

४. उद्योग/INDUSTRIES

कारखाने आणि कामगार यांची संख्या/NUMBER OF FACTORIES AND WORKERS

बाब	1961	1970	1980	1990	2000	2001	2010	2011	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(1)
चालू कारखान्यांची संख्या	8,233	9,803	15,170	23,140	9,562	28,324	34,888	35,876	Number of working factories
कामगारांची दैनिक सरासरी (हजारात)	787	982	1,177	1,160	1,239	1,201	1,648	1,815	Average daily attendance of workers (Thousand No.)

आधार : औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

५. वीज/ELECTRICITY

बाब	परिमाण	1960-61	1970-71	1980-81	1990-91	2000-01	2010-11	2011-12	Unit	Item	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)	(1)	
I	विजेचे उत्पादन	दशलक्ष किलोवॅट तास	3,268	9,135	18,750	37,311	62,306	83,097	89,465	Million Kwh	Electricity generated
II	विजेचा वापर	दशलक्ष किलोवॅट तास	2,720	7,650	14,034	30,775	47,289	87,397	96,644	Million Kwh	Electricity consumed
(i)	घरगुती	दशलक्ष किलोवॅट तास	260	732	1,779	5,065	11,172	19,547	21,041	Million Kwh	Domestic
(ii)	वाणिज्यिक	दशलक्ष किलोवॅट तास	198	547	949	2,068	4,105	11,571	11,768	Million Kwh	Commercial
(iii)	औद्योगिक	दशलक्ष किलोवॅट तास	1,853	5,312	8,130	14,706	18,363	34,416	36,486	Million Kwh	Industrial
(iv)	वाहने चालविण्यासाठी	दशलक्ष किलोवॅट तास	339	421	766	970	1,581	2,707	2,229	Million Kwh	Traction
(v)	इतर	दशलक्ष किलोवॅट तास	70	638	2,310	7,966	12,068	19,156	25,120	Million Kwh	Others

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई

Source : Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

६. शिक्षण /EDUCATION

अ.क्र. (1)	प्रकार (2)	परिमाण (3)	1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	2000-01 (8)	2010-11(E) (9)	2011-12(E) (10)	Unit (2)	Type
1	पूर्व प्राथमिक										Pre-Primary
	संस्था	संख्या	527	704	654	857	48,355	N.A.	N.A.	No.	Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	34	51	64	88	2,266	N.A.	N.A.	Thousand	Pupils
2	प्राथमिक										Primary
	संस्था	संख्या	34,594	45,143	51,045	57,744	65,960	75,695	1,00,084	No.	Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	4,178	6,229	8,392	10,424	11,857	10,626	16,185	Thousand	Pupils
3	माध्यमिक*										Secondary*
	संस्था	संख्या	2,468	5,339	6,119	8,200	11,672	21,357	21,884	No.	Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	858	1,936	3,309	3,723	5,047	10,711	5,628	Thousand	Pupils
4	उच्च										Higher
	संस्था	संख्या	211	547	738	1,772	3,101	3,277	3,277	No.	Institutions
	विद्यार्थी	हजारात	110	328	589	2,071	3,605	1,784	1,771	Thousand	Pupils

*यात उच्च माध्यमिक वर्गाचा समावेश आहे. /This includes Higher Secondary Classes
(अं) अंदाज /E Estimate

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source : Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

७. महाराष्ट्रातील खनिज उत्पादन /

अ.क्र.	खनिज	उत्पादन/मूल्य	1961	1971	1981
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	क्रोमाईट	(i) उत्पादन	1	3	3
		(ii) मूल्य	108	313	640
2	दगडी कोळसा	(i) उत्पादन	856	1,171	5,300
		(ii) मूल्य	18,643	62,637	6,05,360
3	कच्चे लोखंड	(i) उत्पादन	362	446	1,388
		(ii) मूल्य	5,099	5,010	45,758
4	चुनखडी	(i) उत्पादन	55	377	665
		(ii) मूल्य	230	2,924	13,170
5	कच्चे मॅगनीज	(i) उत्पादन	179	216	223
		(ii) मूल्य	20,625	13,924	49,778
6	चायना क्ले	(i) उत्पादन	2	4	6
		(ii) मूल्य	13	53	123
7	बॉक्साइट	(i) उत्पादन	27	123	349
		(ii) मूल्य	199	1,058	8,841
8	मीठ	(i) उत्पादन	384	461	495
9	डोलोमाईट	(i) उत्पादन	6	5	27
		(ii) मूल्य	38	67	692
10	सिलिका सॅंड	(i) उत्पादन	5	28	80
		(ii) मूल्य	34	269	2,110
11	गेरू	(i) उत्पादन	5	1	3
		(ii) मूल्य	34	13	39
12	कोरंडम	(i) उत्पादन	--	@	1
		(ii) मूल्य	--	8	678

N.A.- उपलब्ध नाही /

*- अस्थायी /

@ आकडे 500 टनाखालील आहेत/

आधार - भारतीय खाण केंद्र, नागपूर/
सहाय्यक मीठ आयुक्त, भारत सरकार, मुंबई (मीठाकरिता)/

MINERAL PRODUCTION IN MAHARASHTRA(उत्पादन में टनात, मूल्य हजार रुपयांत)
(Quantity in tonnes, value in thousand Rs.)

1990-91	2000-01	2010-11	2011-12	Quantity/Value	Mineral
(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
N.A.	0.6	--	--	Quantity	Chromite
N.A.	792	--	--	Value	
16,848	28,754	36,932	37,945	Quantity	Coal
47,24,381	12,10,19,200	508,249	5,69,178	Value	
645	22	1,018	2,396	Quantity	Iron ore
38,427	3,097	7,154	17,706	Value	
5,135	6,066	10,431	21,286	Quantity	Limestone
1,96,850	5,26,625	15,647	49,237	Value	
276	363	589	655	Quantity	Manganese ore
1,61,462	6,27,980	54,109	39,555	Value	
N.A.	N.A.	--	--	Quantity	China clay
N.A.	N.A.	--	--	Value	
543	1,027	2,492	2,436	Quantity	Bauxite
44,263	1,70,492	4,585	7,909	Value	
219	148	180	170	Quantity	Salt
28	65	79	94	Quantity	Dolomite
2,667	14,538	71	226	Value	
197	168	327	370	Quantity	Silica Sand
8,717	22,845	982	1,461	Value	
2	N.A.	N.A.	N.A.	Quantity	Ochre
63	N.A.	N.A.	N.A.	Value	
@	N.A.	N.A.	N.A.	Quantity	Corundum
295	N.A.	N.A.	N.A.	Value	

Not available

Provisional

Less than 500 tonnes

Source- Indian Bureau of Mines, Nagpur

Assistant Salt Commissioner, Government of India, Mumbai(for salt only)

8. वापरात असलेली मोटार वाहने/MOTOR VEHICLES IN OPERATION

अनुक्रमांक Sr.No.	बाब	1961	1971	1981	1991	2001	2010	2011	2012	Class of vehicles
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मोटार सायकली *	12,532	83,930*	346826*	16,96,157*	44,09,906	1,09,02,591	1,20,60,990	1,35,13,182	Motor Cycles*
2	मोटार गाड्या †	50,589	1,22,508	2,24,752	4,23,505	9,01,278	21,14,643	23,82,789	26,59,113	Motor Cars†
3	टॅक्सी कॅब्स	6,086	17,806	31,302	43,168	86,438	1,67,319	1,82,676	1,81,887	Taxi cabs
4	स्वयंचलित रिक्शा	379	3,039	29,474	1,26,049	4,07,660	6,19,864	6,44,037	6,61,483	Auto-rickshaw
5	स्टेज कॅरेजेस-	4,135	10,150	13,789			31,910	34,061	35,704	Stage Carriages
	(i) डिझेल इंजिनवर	3,345	9,526	13,789	18,203	27,286	--	--	--	Diesel engaged
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर	790	624	--	--	--	--	--	--	Petrol engaged
6	कॉन्ट्रॅक्ट कॅरेजेस-	--	1,498	3,980	13,975	17,119	28,997	31,459	33,573	Contract carriages-
	(i) डिझेल इंजिनवर	--	--	--	--	--	--	--	--	Diesel engaged
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर	--	--	--	--	--	--	--	--	Petrol engaged
7	माल मोटारी -									Lorries
A	खाजगी वाहने	--	--	--	--	--	--	--	--	Private carriers-
	(i) डिझेल इंजिनवर	1,302	10,878	23,719	33,065	@	--	--	--	Diesel engaged
	ii) पेट्रोल इंजिनवर	4,641	9,354	7,755	6,713	@	@	@	@	Petrol engaged
B	सार्वजनिक वाहने	17,117	--	--	--	--	--	--	--	Public carriers-
	(i) डिझेल इंजिनवर	6,486	24,109	63,360	1,47,818	3,41,334	7,67,594	8,78,239	9,95,324	Diesel engaged
	(ii) पेट्रोल इंजिनवर	10,691	12,437	10,250	7,061	57,317	1,23,696	77,189	58,281	Petrol engaged
8	रुग्णवाहिका	119	441	925	2,233	4,025	8,755	9,600	10,452	Ambulances
9	शाळेच्या बसेस	209	491	594	1,025	1,714	5,099	6,117	8,963	School Buses
10	खाजगी प्रवासी वाहने	177	810	2,171	4,622	5,815	9,976	9,421	8,802	Private Service vehicles
11	अनुयान (ट्रेलर)	1,554	7,075	23,173	60,858	1,67,856	2,54,268	2,84,696	3,16,740	Trailors
12	ट्रॅक्टर्स	899	7,821	24,079	61,088	1,72,578	3,32,354	3,58,556	4,04,724	Tractors
13	इतर	285	810	1,319	5,040	9,872	56,490	29,829	30,529	Others
	एकूण	1,00,144	3,11,669	8,04,986	26,40,585	66,07,054	1,54,23,556	1,69,89,659	1,89,19,157	Total

टीप - प्रत्येक वर्षाच्या १ जानेवारी रोजीचे आकडे. * स्कूटरस, मोपेड धरुन/Includes scooters Moped also † जीप व स्टेशनवॅगन्स धरुन/Includes jeeps and stationwagons also
@ नवीन मोटार वाहन कायद्याप्रमाणे खाजगी वाहने व सार्वजनिक वाहने असे वर्गीकरण रद्द करण्यात आले असून 1994 पासून खाजगी व सार्वजनिक मालवाहक वाहने सार्वजनिक वाहने या रकान्यात एकत्र दाखविण्यात आली आहेत.

Note-- Figures are as on 1st January of each year

@ According to new Act, seperate classification as private and public carriers has been cancelled. From 1994 onwards no. of private and public carriers together are shown in total 'public carriers'

आधार - परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source- Commissioner of Transport, Government of Maharashtra, Mumbai

९. चालू किंमतीनुसार व स्थिर किंमतीनुसार महाराष्ट्र राज्याचे दरडोई उत्पन्न
PER CAPITA INCOME AND STATE INCOME OF MAHARASHTRA AT CURRENT AND AT CONSTANT PRICES

अ.क्र. (1)	प्रकार (2)	1960-61 [§] (3)	1970-71 [§] (4)	1980-81 [§] (5)	1990-91 [§] (6)	2000-01 [§] (7)	2004-05 (8)	2009-10 ⁺ (9)	2010-11 ⁺⁺ (10)	2011-12 ⁺⁺ (11)	Type (2)
1	निव्वळ राज्य उत्पन्न (कोटी रुपयांत)										Net State Domestic product (Rs. in crore)
	(a) चालू किंमतीनुसार	2,074	5,149	17,500	62,190	2,19,038	37002281	78776101	98245229	115061621	At current prices
	(b) स्थिर किंमतीनुसार (२००४-०५)	38,757	50,447	73,865	1,27,816	2,10,526	37002280	59845475	66927930	73764131	At constant prices (2004-05)
2	दरडोई राज्य उत्पन्न (रुपये)										Per capita State Income (in Rs.)
	(a) चालू किंमतीनुसार	531	1,041	2,811	7,958	22,777	36077	71300	87686	101314	At current Prices
	(b) स्थिर किंमतीनुसार (२००४-०५)	9,924	10,193	11,863	16,355	21,892	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	At constant Prices (2004-05)
3	राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक (२००४-०५)										Index numbers of State Income (2004-05)
	(a) चालू किंमतीनुसार	100.00	248.34	843.97	2,999.24	10,563.54	100	212.9	265.5	311.0	At current prices
	(b) स्थिर किंमतीनुसार (२००४-०५)	100.00	130.16	190.58	329.79	543.20	100	161.7	180.9	199.4	At constant prices (2004-05)
4	दरडोई उत्पन्नाचे निर्देशांक (२००४-०५)										Index numbers of per capita income (2004-05)
	(a) चालू किंमतीनुसार	100.00	195.97	529.38	1,498.78	4,289.87	100	197.6	243.1	280.8	At current prices
	(b) स्थिर किंमतीनुसार (२००४-०५)	100.00	102.71	119.54	164.80	220.59	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	At constant prices (2004-05)

[§] पायाभूत वर्ष/Base year 1999-2000

* अस्थायी /Provisional

+प्राथमिक अंदाज/ Preliminary estimates

++ पूर्वानुमान /Advance estimates

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

10. कामगारांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक /CONSUMER PRICE INDEX NUMBERS FOR WORKING CLASS
(नवी मालिका/New Series)

अ.क्र.	केंद्र	बाब	1966	1971	1981	1991*	2001*	2009#	2010*	2011*	2012*	Item	Centre
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
1	मुंबई *	अन्न सर्व बाबी	150 143	202 188	492 447	244 226	554 528	166 159	187 164	191 167	207 179	Food All items	Mumbai*
2	सोलापूर *	अन्न सर्व बाबी	155 145	211 195	523 481	229 224	449 471	149 160	185 163	189 214	164 176	Food All items	Solapur*
3	नागपूर *	अन्न सर्व बाबी	155 144	208 190	489 454	222 223	446 483	151 174	202 158	205 161	215 173	Food All items	Nagpur*
4	जळगाव *	अन्न सर्व बाबी	173 155	202 187	515 459	236 221	488 469	655 162	185 170	187 174	218 190	Food All items	Jalgaon *
5	नांदेड *	अन्न सर्व बाबी	170 153	207 195	556 507	226 225	468 469	665 167	183 163	187 165	215 181	Food All items	Nanded *
6	औरंगाबाद *	अन्न सर्व बाबी	164 151	200 189	529 401	237 219	488 495	689 159	183 154	188 158	212 180	Food All items	Aurangabad *
7	पुणे *	अन्न सर्व बाबी	149 139	188 174	475 420	239 217	519 516	146 162	198 168	203 171	226 185	Food All items	Pune*
8	नाशिक	अन्न सर्व बाबी	-- --	-- --	-- --	237 228	471 498	139 157	196 141	202 144	216 165	Food All items	Nashik
9	अकोला	अन्न सर्व बाबी	-- --	-- --	-- --	226 220	484 475	650 155	168 159	170 161	183 174	Food All items	Akola
10	कोल्हापूर	अन्न सर्व बाबी	-- --	-- --	-- --	236 221	501 477	697 158	186 166	191 167	217 183	Food All items	Kolhapur

* कॅलेंडर वर्ष/ Calendar year 1982 = 100

कॅलेंडर वर्ष/ Calendar year 2001 = 100

आधार - कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई

Source- Office of the Commissioner of Labour, Mumbai

१. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या

१.१ या विभागात जनगणना २००१ नुसार क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या, अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती त्यांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी, दशवर्षीय चढउतार, खेड्यांचे वर्गीकरण, काम करणारे आणि काम न करणारे लोक, साक्षरता दर इ. बाबतची माहिती देण्यात आली आहे. लोकसंख्येची भाषावार माहिती जनगणना, २००१ ची देण्यात आली आहे.

१.२ २००१ च्या जनगणनेप्रमाणे वापरलेल्या संकल्पना व व्याख्यांनुसार 'गाव' हे ठराविक सीमा असलेले व जमिनीचे स्वतंत्रपणे अभिलेख उपलब्ध असलेले महसुली गाव होय. वाड्या किंवा पाडे यांस स्वतंत्र गावे मानण्यात आलेले नाही. ह्यास फक्त वनव्याप्त गावांचा अपवाद आहे. ही ठिकाणे म्हणजे राखीव जंगलातील लोकसंख्या असलेली ठिकाणे होत. त्यात मुख्यतः जंगल कामगार व त्यांच्या कुटुंबातील व्यक्तींचा समावेश आहे व त्यास गावे असे संबोधण्यात आले आहे. 'वस्ती असलेल्या गावात' 'वस्ती असलेल्या महसुली' व 'वस्ती असलेल्या वनव्याप्त' गावांचा समावेश आहे. "वस्ती नसलेल्या" गावांत कोणत्याही प्रकारची लोकवस्ती नसलेल्या महसुली गावांचा समावेश होतो. २००१ च्या जनगणनेनुसार शहर किंवा नागरी विभागाची व्याख्या खालीलप्रमाणे करण्यात आली आहे :-

(१) ज्या ठिकाणी महानगरपालिका, नगर परिषद इ. नागरी संस्था, कटक मंडळ किंवा मुलकी वस्ती आहे असे किंवा

(२) ५,००० किंवा त्याहून अधिक लोकवस्ती असलेले, ज्यातील कमीतकमी तीन-चतुर्थांश पुरुष कामगार बिगर-शेती व्यवसायात गुंतले आहेत असे व लोकसंख्येची घनता प्रति चौ.कि.मी. ४०० किंवा त्यापेक्षा जास्त असणारे ठिकाण.

१९९१ च्या जनगणनेनुसार खालीलप्रमाणे व्याख्या करण्यात आल्या आहेत :-

(१) काम - 'काम' ह्या शब्दाची व्याख्या कोणत्याही आर्थिक उत्पादक कार्यात सहभाग, अशी असून त्याचे स्वरूप बौद्धिक किंवा शारीरिक श्रम असे असू शकेल. 'काम' ह्यात फक्त प्रत्यक्ष केलेल्या कामाचा अंतर्भाव नसून प्रभावी देखरेख व कामाचे मार्गदर्शन यांचाही समावेश आहे.

(२) काम करणारे - संदर्भ वर्षात अगदी काही वेळ काम केले असले तरी त्या व्यक्तीस काम करणारे असे समजण्यात आले :-

(अ) मुख्यतः काम करणारे - एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात ६ महिने किंवा जास्त किंवा १८३ दिवस किंवा त्याहून जास्त दिवस काम केले असल्यास त्या व्यक्तीस मुख्यतः काम करणारी व्यक्ती असे संबोधण्यात आले.

(ब) सिमांतिक कामगार - एखाद्या व्यक्तीने गेल्या वर्षात सहा महिन्यांपेक्षा किंवा १८३ दिवसांपेक्षा कमी दिवस काम केले असेल तर त्या व्यक्तीस सीमांतिक कामगार म्हणून संबोधण्यात आले.

(३) काम न करणारे - जनगणनेच्या संदर्भ दिवसाच्या आधीच्या एक वर्षाच्या संदर्भकाळात एखाद्या व्यक्तीने अजिबात काम केले नसेल अशा व्यक्तीस काम न करणारी व्यक्ती असे संबोधण्यात आले. जी व्यक्ती मुख्यत्वे स्वतःच्या कुटुंबासाठी कामे करणे वगैरे घरगुती कामामध्ये गुंतलेली असेल किंवा एखादा मुलगा किंवा मुलगी जी प्रामुख्याने एखाद्या संस्थेत शिकत असताना कुटुंबाला आर्थिक मदत करते परंतु जी पूर्णवेळ काम

1. AREA AND POPULATION

1.1 Final figures of 2001 population census are presented in this section in tables on Area, Population of Scheduled Castes, Scheduled Tribes, their percentage to total population, decadal variation, villages classified by population working and non-working persons and literacy rates. Population classification according to languages is given for Population Census 1981.

1.2 According to the definitions and concepts used for the 2001 census, a 'Village' is a revenue village having a defined boundary and separate land records. Hamlets, wadies or pardas have not been treated as separate villages. Forest villages make an exception. They are population centres situated within reserved forest areas. Their population mainly consists of forest labourers and their families. Such population centres within reserved forest areas are also treated as villages. Number of 'inhabited villages' denote number of 'inhabited revenue villages' and 'inhabited forest villages'. The 'un-inhabited villages' are the revenue villages but did not have any residential population. For the purpose of 2001 Census a town or an urban area was defined as a place which has :-

(i) a municipal body, a cantonment or civil lines; or

(ii) a population of 5,000 or over, at least three-fourth or more of male workers engaged in non-agricultural pursuits and density of population of at least 400 per sq.km.

Definitions as adopted in the 1991 census are reproduced below :-

(1) Work- Work was defined as participation in economically productive activity, such participation may be mental or physical in nature. Work involves not only actual work but also effective supervision and direction of work.

(2) Worker- worker was one who had engaged himself in work for at least sometime during the reference year :-

(a) Main worker- A Person who put in work for six months or more or for 183 days or more, during last year was classified as main worker.

(b) Marginal worker- A Person who did work during last year for less than six months (183 days) was classified as marginal worker.

(3) Non-worker - was one who did not engage himself at all in work throughout the whole reference period of one year preceding the date of enumeration. A person who is engaged primarily in household duties such as working for one's own household or a boy or a girl who is primarily a student attending an institution, even if such a person

करीत नाही अशा व्यक्तीस “काम करणारी व्यक्ती” असे संबोधण्यात आले नाही. तसेच एखाद्या व्यक्तीस घरभाडे किंवा निवृत्ती वेतन अशा स्वरूपातच उत्पन्न मिळते व ज्यासाठी त्या व्यक्तीस कोणतेही काम करावे लागत नाही अशा व्यक्तीस “काम करणारी व्यक्ती” असे संबोधण्यात आले नाही.

(४) घरगुती उद्योग - कुटुंब प्रमुख किंवा प्रामुख्याने कुटुंबातील व्यक्तींनी शहरी भागात स्वतःच्या घराच्या परिसरात व ग्रामीण भागात खेड्यात चालविलेला उद्योग म्हणजे “घरगुती उद्योग” होय. घरगुती उद्योग हा नोंदणी झालेल्या कारखान्याप्रमाणे चालविण्यात येत नाही व त्यात उत्पादन, प्रक्रिया, सेवा, दुरुस्ती व विक्री यांचा संबंध असतो.

(५) शेतकरी - यात स्वतःची जमीन कसणारे व दुसऱ्यांची जमीन कसणारे अशा दोन्हीचा अंतर्भाव होतो.

(६) शेतमजूर - यात शेतावर मजुरीवर/वेतनावर काम करणारे परंतु ज्यांचा जमिनीवर कोणत्याही प्रकारचा मालकी हक्क नाही अशांचा समावेश होतो.

(७) व्यवसाय - ज्यास उद्योग म्हणता येईल अशा आर्थिक उत्पादनांच्या कोणत्याही शाखेत जेव्हा एखादी व्यक्ती स्वतः काम करते त्यास तिचा व्यवसाय समजण्यात येतो.

(८) उद्योग - म्हणजे आर्थिक उत्पादन कार्यातील एखादी शाखा ज्यात कामगार काम करतो.

(९) मालक - मोबदला देऊन एक किंवा जास्त व्यक्तींकडून काम करवून घेणाऱ्या व्यक्तीस मालक असे समजण्यात येते.

(१०) कामगार - जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरुपाने मोबदला घेऊन दुसऱ्यासाठी वेतनावर किंवा मजुरीवर काम करते ती कामगार व्यक्ती होय.

(११) एकटा कामगार - जी व्यक्ती काही नैमित्तिक कारणांव्यतिरिक्त मोबदला देऊन इतरांकडून काम करवून घेत नाही किंवा कुटुंबातील इतर व्यक्तींच्या मदतीने काम करत नाही किंवा कोणत्याही सहकारी संस्थेची सभासद म्हणून काम करीत नाही अशा व्यक्तीस “एकटा कामगार” असे संबोधण्यात येते.

(१२) कौटुंबिक कामगार - कुटुंबाच्या उद्योगात जी व्यक्ती नगद किंवा वस्तुरुपात वेतन किंवा मजुरी न घेता कुटुंबातील इतर व्यक्तींबरोबर काम करते ती “कौटुंबिक कामगार” म्हणून समजण्यात येते.

helps the family's economic activity but not as full-time worker was not treated as worker. A person who merely receives income such as rent or pension and who does not have to work for receiving that income has not been treated as worker.

(4) Household Industry - is defined as an industry conducted by the head of the household himself or mainly by members of households at home or within the village in rural areas and only within the premises of the house where the household lives in urban areas. It should not be run on the scale of registered factory and relates to production, processing, servicing, repairing or making and selling of goods.

(5) Cultivator - includes both owner cultivators and tenant cultivators.

(6) Agricultural labourer - covers all persons working on land as labourers on wages without holding any right upon the land.

(7) Occupation - of a worker is the function which he personally performs by engaging himself in work in any branch of economic activity which is called his industry.

(8) Industry - is defined as a sector of economic activity on which a worker is engaged.

(9) Employer - is a person who hires one or more persons in his work.

(10) Employee - is a person who works for others for wages or salary in cash or kind.

(11) A single worker - is a person who is doing his work without employing others except casually and without the help of other members of his family except casually or a participation in work as a member of a co-operative.

(12) A family worker - is a person who is doing his work in a family enterprise along with other members of the family without wages or salary in cash or kind.

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या /AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.1

२०११ च्या जनगणनेनुसार क्षेत्रफळ व लोकसंख्या

Area and Population according to 2011 Population Census

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा 2	एकूण ग्रामीण नागरी 3	क्षेत्रफळ	लोकसंख्या	तालुक्यांची संख्या 6	गावांची संख्या		शहरांची संख्या 9	कुटुंबे House hold 10	लोकसंख्या			Total Rural Urban 3	District 2
			चौ.कि.मी. मध्ये Area in Sq. Km. 4	दर चौ.कि.मी. मागे Population Per.Sq. Km. 5		वस्ती असलेली Inhabited 7	वस्ती नसलेली Uninhabited 8			एकूण Persons 11	पुरुष Males 12	स्त्रिया Females 13		
1	मुंबई शहर	ए	157.00	19652	0	0	0	0	674339	3085411	1684608	1400803	T	Mumbai
		ग्रा	0.00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	157.00	19652	0	0	0	0	674339	3085411	1684608	1400803	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	446.00	20980	0	0	0	1	2105604	9356962	5031323	4325639	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	0.00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	446.00	20980	0	0	0	1	2105604	9356962	5031323	4325639	U	
3	ठाणे	ए	9558.00	1157	15	1704	0	51	2529165	11060148	5865078	5195070	T	Thane
		ग्रा	8734.5	291	15	1704	0	0	541599	2545470	1300136	1245334	R	
		ना	823.5	10340	-	0	0	51	1987566	8514678	4564942	3949736	U	
4	रायगड	ए	7152.00	368	15	1860	0	42	611790	2634200	1344345	1289855	T	Raigad
		ग्रा	6957.18	239	15	1860	0	0	381204	1664005	836996	827009	R	
		ना	194.82	4980	-	0	0	42	230586	970195	507349	462846	U	
5	रत्नागिरी	ए	8208.00	197	9	1531	0	16	397115	1615069	761121	853948	T	Ratnagiri
		ग्रा	8132.22	166	9	1531	0	0	335318	1351346	630213	721133	R	
		ना	75.78	3480	-	0	0	16	61797	263723	130908	132815	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	5207.00	163	8	740	0	8	209839	849651	417332	432319	T	Sindhudurg
		ग्रा	5168.01	144	8	740	0	0	183201	742645	363268	379377	R	
		ना	38.99	2744	-	0	0	8	26638	107006	54064	52942	U	
7	नाशिक	ए	15530.00	393	15	1919	0	27	1222887	6107187	3157186	2950001	T	Nashik
		ग्रा	15027.76	234	15	1919	0	0	677310	3509814	1804712	1705102	R	
		ना	502.24	5172	-	0	0	27	545577	2597373	1352474	1244899	U	
8	धुळे	ए	7195.00	285	4	674	0	8	408874	2050862	1054031	996831	T	Dhule
		ग्रा	7110.04	208	4	674	0	0	296717	1479826	758916	720910	R	
		ना	84.96	6721	-	0	0	8	112157	571036	295115	275921	U	
9	नंदुरबार	ए	5955.00	277	6	930	0	9	323521	1648295	833170	815125	T	Nandurbar
		ग्रा	5902.48	233	6	930	0	0	272783	1372821	687671	685150	R	
		ना	52.52	5245	-	0	0	9	50738	275474	145499	129975	U	

तक्रा क्र. /TABLE No. 1.1 - Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	3	2
10	जळगाव	ए	11765.00	360	15	1487	0	20	903643	4229917	2197365	2032552	T	Jalgaon
		ग्रा	11598.38	249	15	1487	0	0	624570	2887206	1500514	1386692	R	
		ना	166.62	8059	-	0	0	20	279073	1342711	696851	645860	U	
11	अहमदनगर	ए	17048.00	266	14	1581	0	19	930024	4543159	2342825	2200334	T	Ahmednagar
		ग्रा	16639.28	218	14	1581	0	0	739083	3630542	1872907	1757635	R	
		ना	408.72	2233	-	0	0	19	190941	912617	469918	442699	U	
12	पुणे	ए	15643.00	603	14	1852	0	35	2151503	9429408	4924105	4505303	T	Pune
		ग्रा	14792.85	249	14	1852	0	0	779972	3678226	1903440	1774786	R	
		ना	850.15	6765	-	0	0	35	1371531	5751182	3020665	2730517	U	
13	सातारा	ए	10480.00	287	11	1719	0	22	653735	3003741	1510842	1492899	T	Satara
		ग्रा	10054.49	242	11	1719	0	0	528587	2433363	1219749	1213614	R	
		ना	425.51	1340	-	0	0	22	125148	570378	291093	279285	U	
14	सांगली	ए	8572.00	329	10	725	0	7	598386	2822143	1435728	1386415	T	Sangli
		ग्रा	8204.48	256	10	725	0	0	442436	2102786	1071124	1031662	R	
		ना	367.52	1957	-	0	0	7	155950	719357	364604	354753	U	
15	सोलापूर	ए	14895.00	290	11	1143	0	13	873167	4317756	2227852	2089904	T	Solapur
		ग्रा	14573.68	200	11	1143	0	0	593560	2918665	1518343	1400322	R	
		ना	321.32	4354	-	0	0	13	279607	1399091	709509	689582	U	
16	कोल्हापूर	ए	7685.00	504	12	1195	0	23	840240	3876001	1980658	1895343	T	Kolhapur
		ग्रा	7457.98	355	12	1195	0	0	568519	2645992	1348815	1297177	R	
		ना	227.02	5418	-	0	0	23	271721	1230009	631843	598166	U	
17	औरंगाबाद	ए	10107.00	366	9	1314	0	16	751915	3701282	1924469	1776813	T	Aurangabad
		ग्रा	9874.44	211	9	1314	0	0	420950	2081112	1081825	999287	R	
		ना	232.56	6967	-	0	0	16	330965	1620170	842644	777526	U	
18	जालना	ए	7718.00	254	8	958	0	4	391701	1959046	1011473	947573	T	Jalna
		ग्रा	7611.84	208	8	958	0	0	320908	1581617	817279	764338	R	
		ना	106.16	3555	-	0	0	4	70793	377429	194194	183235	U	
19	परभणी	ए	6214.00	295	9	830	0	8	361130	1836086	942870	893216	T	Parbhani
		ग्रा	6101.11	208	9	830	0	0	256399	1266280	651886	614394	R	
		ना	112.89	5047	-	0	0	8	104731	569806	290984	278822	U	
20	हिंगोली	ए	4827.00	244	5	675	0	3	228868	1177345	606294	571051	T	Hingoli
		ग्रा	4779.42	209	5	675	0	0	196255	998612	514430	484182	R	
		ना	47.58	3756	-	0	0	3	32613	178733	91864	86869	U	
21	बीड	ए	10693	242	11	1357	0	9	535835	2585049	1349106	1235943	T	Beed
		ग्रा	10652.75	194	11	1357	0	0	435588	2070751	1082978	987773	R	
		ना	40.25	12778	-	0	0	9	100247	514298	266128	248170	U	
22	नांदेड	ए	10528.00	319	16	1541	0	17	665434	3361292	1730075	1631217	T	Nanded
		ग्रा	10329.10	237	16	1541	0	0	494341	2447394	1258160	1189234	R	
		ना	198.90	4595	-	0	0	17	171093	913898	471915	441983	U	
23	उस्मानाबाद	ए	7569.00	219	8	728	0	8	351281	1657576	861535	796041	T	Osmanabad
		ग्रा	7522	183	8	728	0	0	296494	1376519	716237	660282	R	
		ना	47	5980	-	0	0	8	54787	281057	145298	135759	U	

तक्रा क्र. /TABLE No. 1.1 - Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	3	2
24	लातूर	ए	7157.00	343	10	928	0	7	481572	2454196	1273140	1181056	T	Latur
		ग्रा	7089.58	258	10	928	0	0	363409	1829216	949707	879509	R	
		ना	67.42	9270	-	0	0	7	118163	624980	323433	301547	U	
25	बुलढाणा	ए	9661.00	268	13	1300	0	13	561504	2586258	1337560	1248698	T	Buldhana
		ग्रा	9554.37	213	13	1300	0	0	451284	2037398	1055242	982156	R	
		ना	106.63	5147	-	0	0	13	110220	548860	282318	266542	U	
26	अोला	ए	5676.00	320	7	864	0	12	395690	1813906	932334	881572	T	Akola
		ग्रा	5611.29	195	7	864	0	0	250160	1094165	563933	530232	R	
		ना	64.71	11123	-	0	0	12	145530	719741	368401	351340	U	
27	वाशिम	ए	4898.00	244	6	698	0	4	259464	1197160	620302	576858	T	Washim
		ग्रा	4817.91	205	6	698	0	0	218403	985747	511727	474020	R	
		ना	80.09	2640	-	0	0	4	41061	211413	108575	102838	U	
28	अमरावती	ए	12210.00	237	14	1637	0	12	647451	2888445	1480768	1407677	T	Amravati
		ग्रा	12015.26	154	14	1637	0	0	430282	1851158	950633	900525	R	
		ना	194.74	5327	-	0	0	12	217169	1037287	530135	507152	U	
29	यवतमाळ	ए	13582.00	204	16	1853	0	18	646886	2772348	1419965	1352383	T	Yavatmal
		ग्रा	13503.29	161	16	1853	0	0	515502	2174195	1115148	1059047	R	
		ना	78.71	7599	-	0	0	18	131384	598153	304817	293336	U	
30	वर्धा	ए	6309.00	206	8	973	0	13	309846	1300774	668385	632389	T	Wardha
		ग्रा	6263.57	140	8	973	0	0	212493	877474	451874	425600	R	
		ना	45.43	9318	-	0	0	13	97353	423300	216511	206789	U	
31	नागपूर	ए	9892.00	470	14	1617	0	41	1041544	4653570	2384975	2268595	T	Nagpur
		ग्रा	9481.87	156	14	1617	0	0	339997	1474811	758357	716454	R	
		ना	410.13	7751	14	0	0	41	701547	3178759	1626618	1552141	U	
32	भंडारा	ए	4087.00	294	7	771	0	12	278076	1200334	605520	594814	T	Bhandara
		ग्रा	4026.90	240	7	771	0	0	224933	966503	487484	479019	R	
		ना	60.1	3891	-	0	0	12	53143	233831	118036	115795	U	
33	गोंदिया	ए	5234.00	253	8	883	0	10	292369	1322507	661554	660953	T	Gondia
		ग्रा	5200.26	211	8	883	0	0	243840	1096577	547934	548643	R	
		ना	33.74	6696	-	0	0	10	48529	225930	113620	112310	U	
34	चंद्रपूर	ए	11443.00	193	15	1463	0	23	536686	2204307	1123834	1080473	T	Chandrapur
		ग्रा	11212.88	127	15	1463	0	0	356228	1428929	726106	702823	R	
		ना	230.12	3369	-	0	0	23	180458	775378	397728	377650	U	
35	गडचिरोली	ए	14412.00	74	12	1509	0	6	250435	1072942	541328	531614	T	Gadchiroli
		ग्रा	14356.03	67	12	1509	0	0	222413	954909	481290	473619	R	
		ना	55.97	2109	-	0	0	6	28022	118033	60038	57995	U	
महाराष्ट्र राज्य	ए	307713.00	365	355	40959	0	537	24421519	112374333	58243056	54131277	T	Maharashtra State	
	ग्रा	300357.20	205	355	40959	0	0	13214738	61556074	31539034	30017040	R		
	ना	7355.80	6909	0	0	0	537	11206781	50818259	26704022	24114237	U		

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.2

अनुसूचित जातीची लोकसंख्या / Scheduled Castes Population

(जनगणना/Population Census, 2011)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural			नागरी Urban			एकूण Total			अनुसूचित जातीची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Sheduled Castes to total Population			District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
1	मुंबई शहर	0	0	0	219934	111564	108370	219934	111564	108370	7.13	6.62	7.74	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	583302	300291	283011	583302	300291	283011	6.23	5.97	6.54	Mumbai Suburban
3	ठाणे	84982	43891	41091	645107	333994	311113	730089	377885	352204	6.6	6.44	6.78	Thane
4	रायगड	64338	31985	32353	70614	35995	34619	134952	67980	66972	5.12	5.06	5.19	Raigad
5	रत्नागिरी	57524	27217	30307	9424	4750	4674	66948	31967	34981	4.15	4.2	4.1	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	48709	23397	25312	6877	3433	3444	55586	26830	28756	6.54	6.43	6.65	Sindhudurg
7	नाशिक	231171	117824	113347	323516	164389	159127	554687	282213	272474	9.08	8.94	9.24	Nashik
8	धुळे	82299	42087	40212	45272	22981	22291	127571	65068	62503	6.22	6.17	6.27	Dhule
9	नंदुरबार	30550	15453	15097	17435	8820	8615	47985	24273	23712	2.91	2.91	2.91	Nandurbar
10	जळगाव	267718	137458	130260	121555	61969	59586	389273	199427	189846	9.2	9.08	9.34	Jalgaon
11	अहमदनगर	443302	225820	217482	130396	65701	64695	573698	291521	282177	12.63	12.44	12.82	Ahmednagar
12	पुणे	361029	185088	175941	819674	417667	402007	1180703	602755	577948	12.52	12.24	12.83	Pune
13	सातारा	247575	123808	123767	75661	37895	37766	323236	161703	161533	10.76	10.7	10.82	Satara
14	सांगली	252350	126946	125404	100743	50162	50581	353093	177108	175985	12.51	12.34	12.69	Sangli
15	सोलापूर	443181	227928	215253	206564	104032	102532	649745	331960	317785	15.05	14.9	15.21	Solapur
16	कोल्हापूर	355641	178623	177018	148820	74767	74053	504461	253390	251071	13.01	12.79	13.25	Kolhapur
17	औरंगाबाद	246659	126700	119959	292709	150528	142181	539368	277228	262140	14.57	14.41	14.75	Aurangabad
18	जालना	226345	115749	110596	45921	23208	22713	272266	138957	133309	13.9	13.74	14.07	Jalna
19	परभणी	172674	88291	84383	74634	37592	37042	247308	125883	121425	13.47	13.35	13.59	Parbhani
20	हिंगोली	161751	82844	78907	20814	10535	10279	182565	93379	89186	15.51	15.40	15.62	Hingoli
21	बीड	278869	143031	135838	72385	36746	35639	351254	179777	171477	13.59	13.33	13.87	Beed
22	नांदेड	473434	243159	230275	167049	85638	81411	640483	328797	311686	19.05	19	19.11	Nanded
23	उस्मानाबाद	221325	113813	107512	43859	22541	21318	265184	136354	128830	16	15.83	16.18	Osmanabad
24	लातूर	369609	190913	178696	111304	57005	54299	480913	247918	232995	19.6	19.47	19.73	Latur
25	बुलढाणा	395137	202996	192141	75758	38449	37309	470895	241445	229450	18.21	18.05	18.38	Buldhana
26	अकोला	253575	130266	123309	110484	55978	54506	364059	186244	177815	20.07	19.98	20.17	Akola
27	वाशिम	200187	103178	97009	29275	14689	14586	229462	117867	111595	19.17	19	19.35	Washim
28	अमरावती	346056	178148	167908	160318	81250	79068	506374	259398	246976	17.53	17.52	17.54	Amravati
29	यवतमाळ	249800	127461	122339	78718	39548	39170	328518	167009	161509	11.85	11.76	11.94	Yavatmal
30	वर्धा	114889	59201	55688	73941	37368	36573	188830	96569	92261	14.52	14.45	14.59	Wardha
31	नागपूर	234062	119694	114368	633651	319511	314140	867713	439205	428508	18.65	18.42	18.89	Nagpur
32	भंडारा	155163	77939	77224	45209	22482	22727	200372	100421	99951	16.69	16.58	16.80	Bhandara
33	गोंदिया	135393	67401	67992	40568	20033	20535	175961	87434	88527	13.31	13.22	13.39	Gondia
34	चंद्रपूर	187643	95203	92440	160722	81695	79027	348365	176898	171467	15.80	15.74	15.87	Chandrapur
35	गडचिरोली	101879	51541	50338	18866	9500	9366	120745	61041	59704	11.25	11.28	11.23	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		7494819	3825053	3669766	5781079	2942706	2838373	13275898	6767759	6508139	11.81	11.62	12.02	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.3

अनुसूचित जमातींची लोकसंख्या / Scheduled Tribes Population

(जनगणना/Population Census, 2011)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	ग्रामीण Rural			नागरी Urban			एकूण Total			अनुसूचित जमातींची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Sheduled Tribes to total Population			District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
1	मुंबई शहर	0	0	0	25093	13488	11605	25093	13488	11605	0.81	0.8	0.83	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	104560	55033	49527	104560	55033	49527	1.12	1.09	1.14	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1265162	627288	637874	277289	141904	135385	1542451	769192	773259	13.95	13.11	14.88	Thane
4	रायगड	270768	135959	134809	34357	17698	16659	305125	153657	151468	11.58	11.43	11.74	Raigad
5	रत्नागिरी	18788	9577	9211	1586	825	761	20374	10402	9972	1.26	1.37	1.17	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6019	3061	2958	957	514	443	6976	3575	3401	0.82	0.86	0.79	Sindhudurg
7	नाशिक	1399280	707246	692034	165089	85301	79788	1564369	792547	771822	25.62	25.1	26.16	Nashik
8	धुळे	607824	306730	301094	39491	20304	19187	647315	327034	320281	31.56	31.03	32.13	Dhule
9	नंदुरबार	1094302	544172	550130	47631	23854	23777	1141933	568026	573907	69.28	68.18	70.41	Nandurbar
10	जळगाव	537071	275373	261698	67296	34777	32519	604367	310150	294217	14.29	14.11	14.48	Jalgaon
11	अहमदनगर	354975	179133	175842	23255	12032	11223	378230	191165	187065	8.33	8.16	8.50	Ahmednagar
12	पुणे	255389	129711	125678	93487	49421	44066	348876	179132	169744	3.7	3.64	3.77	Pune
13	सातारा	22463	11500	10963	7172	3710	3462	29635	15210	14425	0.99	1.01	0.97	Satara
14	सांगली	12820	6592	6228	5513	2814	2699	18333	9406	8927	0.65	0.66	0.64	Sangli
15	सोलापूर	49731	25648	24083	27861	14137	13724	77592	39785	37807	1.8	1.79	1.81	Solapur
16	कोल्हापूर	22318	11408	10910	7888	4070	3818	30206	15478	14728	0.78	0.78	0.78	Kolhapur
17	औरंगाबाद	118070	60537	57533	25296	13339	11957	143366	73876	69490	3.87	3.84	3.91	Aurangabad
18	जालना	35876	18543	17333	6387	3445	2942	42263	21988	20275	2.16	2.17	2.14	Jalna
19	परभणी	32150	16332	15818	8364	4238	4126	40514	20570	19944	2.21	2.18	2.23	Parbhani
20	हिंगोली	106739	54901	51838	5215	2773	2442	111954	57674	54280	9.51	9.51	9.51	Hingoli
21	बीड	26681	13659	13022	6041	3147	2894	32722	16806	15916	1.27	1.25	1.29	Beed
22	नांदेड	241712	123467	118245	39983	20425	19558	281695	143892	137803	8.38	8.32	8.45	Nanded
23	उस्मानाबाद	30007	15426	14581	6032	3143	2889	36039	18569	17470	2.17	2.16	2.19	Osmanabad
24	लातूर	48147	24970	23177	9341	4902	4439	57488	29872	27616	2.34	2.35	2.34	Latur
25	बुलढाणा	116176	59525	56651	8661	4628	4033	124837	64153	60684	4.83	4.8	4.86	Buldhana
26	अकोला	85661	43797	41864	14619	7562	7057	100280	51359	48921	5.53	5.51	5.55	Akola
27	वाशिम	77404	39801	37603	3067	1602	1465	80471	41403	39068	6.72	6.67	6.77	Washim
28	अमरावती	368630	187465	181165	35498	18369	17129	404128	205834	198294	13.99	13.9	14.09	Amravati
29	यवतमाळ	473752	240656	233096	40305	20240	20065	514057	260896	253161	18.54	18.37	18.72	Yavatmal
30	वर्धा	125090	64327	60763	24417	12371	12046	149507	76698	72809	11.49	11.48	11.51	Wardha
31	नागपूर	200154	102275	97879	237417	121291	116126	437571	223566	214005	9.4	9.37	9.43	Nagpur
32	भंडारा	78943	39532	39411	9943	4983	4960	88886	44515	44371	7.41	7.35	7.46	Bhandara
33	गोंदिया	201913	99729	102184	12340	6215	6125	214253	105944	108309	16.2	16.01	16.39	Gondia
34	चंद्रपूर	323796	163363	160433	65645	33390	32255	389441	196753	192688	17.67	17.51	17.83	Chandrapur
35	गडचिरोली	398266	198753	199513	17040	8624	8416	415306	207377	207929	38.71	38.31	39.11	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		9006077	4540456	4465621	10510213	5315025	5195188	10510213	5315025	5195188	9.35	9.13	9.6	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION
 तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.4
नवबौद्धांची लोकसंख्या / Neo-Buddhists Population
 (जनगणना / Population Census, 1981)

अनु क्रमांक	ग्रामीण Rural	नागरी Urban			एकूण Total			नवबौद्धांची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Percentage of Neo-Buddhists to total Population			डिस्ट्रिक्ट District		
Serial No. (1)	जिल्हा (2)	एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	(12)	(2)	
1	बृहन्मुंबई	336	2,339	1,997	4,336	2,339	1,997	0.05	Brihan Mumbai	
2	ठाणे	3,452	1,766	1,686	1,195	640	555	4,647	2,406	2,241	0.14	Thane	
3	रायगड	7,516	3,389	4,127	156	81	75	7,612	3,470	4,202	0.52	Raigad	
4	रत्नागिरी	16,061	6,955	9,106	1,116	536	580	17,177	7,491	9,686	0.82	Ratnagiri	
5	सिंधुदुर्ग	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Sindhudurg
6	नाशिक	6,945	3,516	3,429	3,093	1,583	1,510	10,038	5,099	4,939	0.34	Nashik	
7	धुळे	1,522	767	755	800	411	389	2,322	1,178	1,144	0.11	Dhule	
8	जळगाव	2,519	1,291	1,238	201	93	108	2,720	1,374	1,346	0.10	Jalgaon	
9	अहमदनगर	6,321	3,131	3,190	100	52	48	6,421	3,183	3,238	0.24	Ahmednagar	
10	पुणे	12,641	6,264	6,377	8,233	4,192	4,041	20,874	10,456	10,418	0.50	Pune	
11	सातारा	22,067	10,267	11,800	2,215	1,137	1,078	24,282	11,404	12,878	1.19	Satara	
12	सांगली	3,522	1,652	1,870	828	445	383	4,350	2,097	2,253	0.24	Sangli	
13	सोलापूर	3,491	1,776	1,715	1,558	809	749	5,049	2,585	2,464	0.19	Solapur	
14	कोल्हापूर	3,022	1,365	1,657	101	54	47	3,123	1,419	1,704	0.12	Kolhapur	
15	औरंगाबाद	14,406	7,227	7,179	890	445	445	15,296	7,672	7,624	0.63	Aurangabad	
16	जालना	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Jalna
17	परभणी	6,076	3,022	3,054	304	148	156	6,380	3,170	3,210	0.35	Parbhani	
18	बीड	4,320	2,185	2,135	1,668	840	828	5,988	3,025	2,963	0.40	Beed	
19	नांदेड	4,231	2,102	2,129	654	327	327	4,885	2,429	2,456	0.28	Nanded	
20	उस्मानाबाद	4,229	2,175	2,054	305	154	151	4,534	2,329	2,205	0.20	Osmanabad	
21	लातूर	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Latur
22	बुलढाणा	1,026	516	510	362	185	177	1,388	701	687	0.09	Buldhana	
23	अकोला	2,648	1,296	1,352	585	314	271	3,233	1,610	1,623	0.18	Akola	
24	अमरावती	19,329	9,828	9,501	1,334	689	645	20,663	10,517	10,146	5.89	Amravati	
25	यवतमाळ	4,691	2,348	2,343	113	54	59	4,804	2,402	2,402	0.28	Yavatmal	
26	वर्धा	9,887	5,062	4,825	22	12	10	9,909	5,074	4,835	1.07	Wardha	
27	नागपूर	3,067	1,541	1,526	378	191	187	3,445	1,732	1,713	0.13	Nagpur	
28	भंडारा	6,918	3,433	3,458	511	271	240	7,429	3,704	3,725	0.40	Bhandara	
29	चंद्रपूर	1,383	686	697	727	333	394	2,110	1,019	1,091	0.05	Chandrapur	
30	गडचिरोली	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,71,290	83,550	87,740	31,785	16,335	15,450	2,03,075	99,885	1,03,190	0.32	Maharashtra State	

आधार : भारताची जनगणना, १९८१, मालिका १२, महाराष्ट्र, १९८४ चा प्रबंध-१

Source—Census of India, 1981, Series 12, Maharashtra, Paper 1 of 1984

* वेगळी उपलब्ध नाही. / Not available Separately

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

१९०१ पासूनचा लोकसंख्येतील दशवर्षीय चढउतार
Decadeal Variation in Population since 1901

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वर्ष Year	एकूण व्यक्ती Persons	दशवर्षीय चढउतार Decadal	दशवर्षीय चढउतार (शेकडा प्रमाण) Percentage decadal Variation (6)	पुरुष Males	स्त्रिया Females	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई *	1901	9,27,994	-	-	5,61,825	3,66,169	Brihan Mumbai
		1911	11,48,757	+ 2,20,763	+ 23.79	7,31,634	4,17,123	
		1921	13,80,448	+ 2,31,691	+ 20.17	8,84,301	4,96,147	
		1931	13,97,812	+ 17,364	+ 1.26	8,78,102	5,19,710	
		1941	18,01,356	+ 4,03,544	+ 24.87	11,14,983	6,86,373	
		1951	29,94,444	+ 11,93,088	+ 66.23	18,68,335	11,26,109	
		1961	41,52,056	+ 11,57,612	+ 38.66	24,96,176	16,55,880	
		1971	59,70,575	+ 18,18,519	+ 43.80	34,78,378	24,92,197	
		1981	82,43,405	+ 22,72,830	+ 38.07	46,52,646	35,90,759	
		1991	99,25,891	+ 16,82,486	+ 20.41	54,60,145	44,65,746	
1	मुंबई शहर	1991*	31,74,889	-	-	17,72,549	14,02,340	Mumbai City
		2001	33,38,031	+1,63,142	+5.14	18,78,246	14,59,785	
		2011	3,085,411	-252,620	-7.57	1,684,608	1,400,803	
2	मुंबई उपनगर	1991*	67,51,002	-	-	36,87,596	30,63,406	Mumbai Suburban
		2001	86,40,419	+18,89,417	+27.99	47,41,720	38,98,699	
		2011	9,356,962	+716,543	+8.29	5,031,323	4,325,639	
3	ठाणे	1901	6,65,326	-	-	3,43,216	3,22,110	Thane
		1911	7,21,323	+ 55,997	+ 8.42	3,70,437	3,50,886	
		1921	7,13,228	- 8,095	- 1.12	3,68,305	3,44,923	
		1931	7,87,664	+ 74,436	+ 10.44	4,07,045	3,80,619	
		1941	8,82,321	+ 94,675	+ 12.02	4,54,693	4,27,628	
		1951	12,82,572	+ 4,00,251	+ 45.36	6,68,138	6,14,434	
		1961	16,52,678	+ 3,70,106	+ 28.86	8,61,117	7,91,561	
		1971	22,81,664	+ 6,28,986	+ 38.06	12,04,855	10,76,809	
		1981	33,51,562	+ 1,069,898	+46.89	17,79,645	15,71,917	
		1991	52,49,126	+ 1,897,564	+56.62	27,92,874	24,56,252	
		2001	81,31,849	2,882,723	+54.92	43,77,747	37,54,102	
2011	11,060,148	+2,928,299	+36.01	5,865,078	5,195,070			
4	रायगड	1901	7,21,083	-	-	3,60,493	3,60,590	Raigad
		1911	7,14,371	-6,712	-0.93	3,53,180	3,61,191	
		1921	6,77,586	-36,785	-5.15	3,34,184	3,43,402	
		1931	7,56,315	+78,729	+11.62	3,76,398	3,79,917	
		1941	8,05,157	+48,842	+6.46	3,95,368	4,09,789	
		1951	9,09,083	+1,03,926	+12.91	4,45,580	4,63,503	
		1961	10,58,855	+1,49,772	+16.48	5,14,534	5,44,321	
		1971	12,63,003	+2,04,148	+19.28	6,14,278	6,48,725	
		1981	14,86,452	+2,23,449	+17.69	7,26,512	7,59,940	
		1991	18,24,816	+3,38,364	+22.76	9,07,907	9,16,909	
		2001	22,07,929	3,83,113	20.99	11,17,628	10,90,301	
2011	2,634,200	+426,271	+19.31	1,344,345	1,289,855			
5	रत्नागिरी	1901	13,87,074	-	-	6,54,497	7,32,577	Ratnagiri
		1911	14,22,199	+35,125	+2.53	6,57,120	7,65,079	
		1921	13,61,884	-60,315	-4.24	6,22,786	7,39,098	
		1931	15,34,540	+1,72,656	+12.68	7,20,873	8,13,667	
		1941	16,27,225	+92,685	+6.04	7,53,908	8,73,317	
		1951	17,11,964	+84,739	+5.21	7,69,635	9,42,329	
		1961	18,27,203	+1,15,239	+6.73	8,16,804	10,10,399	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1971	19,90,583	+1,63,380	+8.94	8,86,995	11,03,588	
		1981	21,11,311	+1,20,728	+6.06	9,43,395	11,67,916	
		1981	13,79,655	-	-	6,11,029	7,68,626	
		1991	15,44,057	+1,64,402	+11.92	7,00,190	8,43,867	
		2001	16,96,777	+1,52,720	+9.89	7,94,498	9,02,279	
		2011	1,615,069	-81,708	-4.82	761,121	853,948	
6	सिंधुदुर्ग	1981	7,80,891	-	-	3,54,128	4,26,763	Sindhudurg
		1991	8,32,152	+51,261	+6.56	3,89,384	4,42,768	
		2001	8,68,825	+36,673	+4.41	4,17,890	4,50,935	
		2011	849,651	-19,174	-2.21	417,332	432,319	
7	नाशिक	1901	8,23,080	-	-	4,17,000	4,06,080	Nashik
		1911	9,15,698	+92,618	+11.25	4,61,573	4,54,125	
		1921	8,45,783	-69,915	-7.67	4,31,568	4,14,215	
		1931	10,09,583	+1,63,800	+19.37	5,14,322	4,95,261	
		1941	11,27,597	+1,18,014	+11.69	5,77,293	5,50,304	
		1951	14,29,916	+30,23,319	+26.81	7,30,927	6,98,989	
		1961	18,55,246	+4,25,330	29.75	9,53,531	9,01,715	
		1971	23,69,221	+5,13,975	+27.70	12,21,419	11,47,802	
		1981	29,91,739	+6,22,518	+26.28	15,44,532	14,47,207	
		1991	38,51,352	+8,59,613	+28.73	19,84,973	18,66,379	
		2001	49,93,796	+11,42,444	+29.66	25,90,912	24,02,884	
		2011	6,107,187	+1,113,391	+22.30	3,157,186	2,950,001	
8	धुळे	1901	4,48,432	-	-	2,26,497	2,21,935	Dhule
		1911	5,59,519	+111,087	+24.77	2,82,839	2,76,680	
		1921	5,94,191	+34,672	+6.20	3,00,717	2,93,474	
		1931	7,14,998	+120,807	+20.33	3,63,073	3,51,925	
		1941	8,45,766	+130,768	+18.29	4,29,560	4,16,206	
		1951	10,60,278	+214,512	+25.36	5,38,226	5,22,052	
		1961	13,51,236	+290,958	+27.44	6,86,942	6,64,294	
		1971	16,62,181	+310,945	+23.01	8,49,601	8,12,580	
		1981	20,50,294	+388,113	+23.35	10,43,140	10,07,154	
		1991	25,35,715	+485,421	+23.68	12,95,288	12,40,427	
		1991 *	14,73,170	-	-	7,57,268	7,15,902	
		2001	17,07,947	+234,777	+15.94	8,78,372	8,29,575	
		2011	2,050,862	+342,915	+20.08	1,054,031	996,831	
9	नंदुरबार	1991*	10,62,545	-	-	5,38,020	5,24,525	Nandurbar
		2001	13,11,709	+249,164	+23.45	6,63,511	6,48,198	
		2011	1,648,295	+336,586	+25.66	833,170	815,125	
10	जळगाव	1901	9,54,077	-	-	4,83,030	4,71,047	Jalgaon
		1911	10,28,126	+4,74,049	+7.76	5,18,558	5,09,568	
		1921	10,69,656	+41,530	+4.04	5,42,676	5,26,980	
		1931	11,98,260	+1,28,604	+12.02	6,08,733	5,89,527	
		1941	13,20,074	+1,21,814	+10.17	6,69,953	6,50,121	
		1951	14,71,351	+1,51,277	+11.46	7,46,452	7,24,899	
		1961	17,65,047	+2,93,696	+19.06	9,02,001	8,63,046	
		1971	21,23,121	+3,58,074	+20.28	10,89,840	10,33,281	
		1981	26,18,274	+4,95,153	+23.32	13,42,963	12,75,311	
		1991	31,87,634	+5,69,360	+21.75	16,42,873	15,44,761	
		2001	36,82,690	+4,95,056	+15.53	19,05,493	17,77,197	
		2011	4,229,917	+547,227	+14.86	2,197,365	2,032,552	
11	अहमदनगर	1901	8,20,346	-	-	4,09,125	4,11,221	Ahmednagar
		1911	9,25,876	+1,05,530	+12.86	4,66,812	4,59,064	
		1921	7,19,137	+2,06,739	+22.33	3,63,494	3,55,643	
		1931	9,69,209	+2,50,072	+34.77	4,91,683	4,77,526	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1941	11,23,040	+1,53,831	+15.87	5,70,300	5,52,740	
		1951	14,10,873	+2,87,833	+25.63	7,15,763	6,95,110	
		1961	17,75,969	+3,65,096	+25.88	9,05,313	8,70,656	
		1971	22,69,117	+4,93,142	+27.77	11,60,205	11,08,912	
		1981	27,08,309	+4,39,192	+19.36	13,82,632	13,25,677	
		1991	33,72,935	+6,64,626	+24.54	17,30,609	16,42,326	
		2001	40,40,642	+6,67,707	+19.80	20,83,053	19,57,589	
		2011	4,543,159	+502,517	+12.44	2,342,825	2,200,334	
12	पुणे	1901	1,095,858	-	-	5,53,661	5,42,197	Pune
		1911	1,177,238	+81,380	+7.43	5,95,481	5,81,757	
		1921	1,105,014	-72,224	-6.14	5,64,751	5,40,263	
		1931	1,275,882	+1,70,868	+15.46	6,53,480	6,22,402	
		1941	1,472,972	+1,97,090	+15.45	7,55,979	7,16,993	
		1961	24,66,880	+5,15,904	+26.44	12,68,710	11,98,170	
		1971	31,78,029	+7,11,149	+28.83	16,43,864	15,34,165	
		1981	41,64,470	+9,86,441	+31.04	21,50,088	20,14,382	
		1991	55,32,532	+13,68,062	+32.85	28,61,460	26,71,072	
		2001	72,32,555	+17,00,023	+30.73	37,69,128	34,63,427	
		2011	9,429,408	+2,196,853	+30.37	4,924,105	4,505,303	
13	सातारा	1901	8,49,672	-	-	4,18,418	4,31,254	Satara
		1911	8,35,337	-14,335	-1.69	4,12,412	4,22,925	
		1921	7,86,436	-48,901	-5.85	3,87,434	3,99,002	
		1931	8,95,014	+1,08,578	+13.81	4,46,189	4,48,825	
		1941	10,13,212	+1,18,198	+13.21	4,97,993	5,15,219	
		1951	11,77,016	+1,63,804	+16.17	5,73,800	6,03,216	
		1961	14,30,105	+2,53,089	+21.50	6,98,555	7,31,550	
		1971	17,27,376	+2,97,271	+20.79	8,48,092	8,79,284	
		1981	20,38,677	+3,11,301	+18.02	9,89,122	10,49,555	
		1991	24,51,372	+4,12,695	+20.24	12,08,375	12,42,997	
		2001	28,08,994	+3,57,622	+14.59	14,08,326	14,00,668	
		2011	3,003,741	+194,747	+6.93	1,510,842	1,492,899	
14	सांगली	1901	6,44,556	-	-	3,24,900	3,19,656	Sangli
		1911	6,12,518	-32,038	-4.97	3,13,874	2,98,644	
		1921	5,96,199	-16,319	-2.66	3,07,061	2,89,138	
		1931	7,07,479	+1,11,280	+18.66	3,62,861	3,44,618	
		1941	8,12,865	+1,05,386	+14.90	4,16,007	3,96,858	
		1951	9,98,434	+1,85,569	+22.83	5,07,407	4,91,027	
		1961	12,30,716	+2,32,282	+23.26	6,28,754	6,01,962	
		1971	15,39,820	+3,09,104	+25.12	7,90,165	7,49,655	
		1981	18,31,212	+2,91,392	+18.92	9,31,187	9,00,025	
		1991	22,09,488	+3,78,276	+20.66	11,28,521	10,80,967	
		2001	25,83,524	+3,74,036	+16.93	13,20,088	12,63,436	
		2011	2,822,143	+238,619	+9.24	1,435,728	1,386,415	
15	सोलापूर	1901	8,84,101	-	-	4,45,384	4,38,717	Solapur
		1911	9,56,207	+72,106	+8.16	4,86,125	4,70,082	
		1921	9,09,248	-46,959	-4.91	4,67,971	4,41,277	
		1931	10,69,524	+1,60,276	+17.63	5,52,909	5,16,615	
		1941	12,28,085	+1,58,561	+14.83	6,32,393	5,95,692	
		1951	15,05,316	+2,27,231	+22.57	7,73,809	7,31,507	
		1961	18,60,119	+3,54,803	+23.57	9,60,655	8,99,464	
		1971	22,53,840	+3,93,840	+21.17	11,65,927	10,87,913	
		1981	26,10,144	+3,56,304	+15.81	13,44,147	12,65,997	
		1991	32,31,057	+6,20,913	+23.79	16,70,516	15,60,541	
		2001	38,49,543	+6,18,486	+19.14	19,89,623	18,59,920	
		2011	4,317,756	+468,213	+12.16	2,227,852	2,089,904	

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
16	कोल्हापूर	1901	9,00,570	-	-	4,56,057	4,44,513	Kolhapur
		1911	8,17,976	-82,594	-9.17	4,15,871	4,02,105	
		1921	8,20,032	+2,056	+0.25	4,21,482	3,98,550	
		1931	9,37,303	+1,17,271	+14.30	4,80,272	4,57,031	
		1941	10,72,444	+1,35,141	+14.42	5,44,862	5,27,582	
		1951	13,08,060	+2,35,616	+21.97	6,63,937	6,44,123	
		1961	15,96,493	+2,88,433	+22.05	8,11,693	7,84,800	
		1971	20,48,049	+4,51,556	+28.28	10,45,474	10,02,575	
		1981	25,06,330	+4,58,281	+22.38	12,73,881	12,32,449	
		1991	29,89,507	+4,83,177	+19.28	15,24,732	14,64,775	
		2001	35,23,162	+5,33,655	+17.85	18,07,470	17,15,692	
2011	3,876,001	+352,839	+10.01	1,980,658	1,895,343			
17	औरंगाबाद	1901	7,33,291	-	-	3,66,951	3,66,340	Aurangabad
		1911	8,79,847	+1,46,556	+19.99	4,42,487	4,37,360	
		1921	7,20,699	-1,59,148	-18.09	3,61,938	3,58,761	
		1931	9,56,598	+2,35,898	+32.73	4,86,339	4,70,259	
		1941	10,82,729	+1,26,131	+13.19	5,53,401	5,29,328	
		1951	11,79,404	+96,675	+8.93	5,97,406	5,81,998	
		1961	15,32,341	+3,52,937	+29.93	7,81,635	7,50,706	
		1971	19,71,006	+4,38,665	+28.63	10,14,481	9,56,525	
		1981	24,33,420	+4,62,414	+23.46	12,49,632	11,83,788	
		1981	15,85,828	-	-	8,19,281	7,66,547	
		1991	22,13,779	+6,27,951	+39.60	11,51,693	10,62,086	
		2001	28,97,013	+6,83,234	+30.86	15,05,363	13,91,650	
		2011	3,701,282	+798,680	+27.52	1,924,469	1,776,813	
18	जालना	1981	10,30,178	-	-	5,22,876	5,07,302	Jalna
		1991	13,64,425	+3,34,247	+32.45	6,96,798	6,67,627	
		2001	16,12,980	+2,48,555	+18.22	8,26,903	7,86,077	
		2011	1,959,046	+351,655	+21.88	1,011,473	947,573	
19	परभणी	1901	6,48,546	-	-	3,24,977	3,23,569	Parbhani
		1911	7,81,475	+1,32,929	+20.50	3,92,208	3,89,267	
		1921	7,67,741	-13,734	-1.76	3,88,167	3,79,574	
		1931	8,56,023	+7,88,282	+11.50	4,35,986	4,20,037	
		1941	9,14,447	+58,424	+6.83	4,66,581	4,47,866	
		1951	10,10,864	+96,417	+10.54	5,10,567	5,00,297	
		1961	12,06,236	+1,95,372	+19.33	6,11,787	5,94,449	
		1971	15,06,771	+3,00,585	+24.92	7,68,662	7,38,109	
		1981	18,29,378	+3,22,607	+21.41	9,29,638	8,99,740	
		1991	21,17,035	+2,87,657	+15.72	10,83,794	10,33,241	
		1991*	12,93,104	-	-	6,61,700	6,31,404	
		2001	15,27,715	+2,34,611	+18.14	7,80,191	7,47,524	
		2011	1,836,086	+308,371	+20.19	942,870	893,216	
20	हिंगोली	1991*	8,23,931	-	-	4,22,094	4,01,837	Hingoli
		2001	9,87,160	+1,63,229	+19.81	5,05,373	4,81,787	
		2011	1,177,345	+190,185	+19.27	606,294	571,051	
21	बीड	1901	5,06,349	-	-	2,55,135	2,51,214	Beed
		1911	6,37,861	+1,31,512	+25.97	3,22,137	3,15,724	
		1921	4,77,623	-1,60,238	-25.12	2,43,362	2,34,261	
		1931	6,48,986	+1,71,363	+35.88	3,32,966	3,16,020	
		1941	7,28,201	+79,215	+12.21	3,75,187	3,53,014	
		1951	8,26,046	+97,845	+13.44	4,22,069	4,03,977	
		1961	10,01,466	+1,75,420	+21.24	5,08,827	4,92,639	
		1971	12,86,121	+2,84,655	+28.42	6,58,204	6,27,917	
		1981	14,66,030	+1,99,909	+15.54	7,55,971	7,30,059	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1991	18,22,072	+3,36,042	+22.61	9,37,410	8,84,662	
		2001	21,61,250	+3,39,178	+18.61	11,16,356	10,44,894	
		2011	2,585,049	+423,799	+19.61	1,349,106	1,235,943	
22	नांदेड	1901	5,50,261	-	-	2,74,628	2,75,633	Nanded
		1911	6,71,066	+1,20,805	+21.95	3,36,431	3,34,635	
		1921	6,49,825	-21,241	-3.17	3,28,083	3,21,742	
		1931	7,06,773	+56,948	+8.76	3,59,522	3,47,251	
		1941	7,84,289	+77,516	+10.97	3,99,103	3,85,186	
		1951	8,83,531	+99,242	+12.65	4,45,558	4,37,973	
		1961	10,79,674	+1,96,143	+22.20	5,47,974	5,31,700	
		1971	13,97,762	+3,17,088	+29.46	7,14,820	6,82,942	
		1981	17,49,334	+3,51,572	+25.15	8,92,417	8,56,917	
		1991	23,30,374	+5,81,040	+33.21	11,97,876	11,32,498	
		2001	28,76,259	+5,45,885	+23.42	14,81,358	13,94,901	
		2011	3,361,292	+485,033	+16.86	1,730,075	1,631,217	
23	उस्मानाबाद	1901	7,77,929	-	-	3,92,889	3,85,040	Osmanabad
		1911	9,27,095	+1,49,166	+19.17	4,71,947	4,55,148	
		1921	8,90,291	-36,804	-3.97	4,59,238	4,31,053	
		1931	9,91,367	+1,01,076	+11.35	5,10,440	4,80,927	
		1941	11,01,515	+1,10,148	+11.11	5,67,353	5,34,162	
		1951	12,10,041	+1,08,526	+9.85	6,21,541	5,88,500	
		1961	14,77,656	+2,67,615	+22.12	7,58,235	7,19,421	
		1971	18,96,687	+4,19,031	+28.36	9,75,484	9,21,203	
		1981	22,30,620	+3,33,933	+17.61	11,39,197	10,91,423	
		1981	10,32,702	-	-	5,28,851	5,03,851	
		1991	12,76,327	+2,46,625	+23.95	6,58,896	6,17,431	
		2001	14,86,586	+2,10,259	+16.47	7,69,368	7,17,218	
		2011	1,657,576	+170,990	+11.50	861,535	796,041	
24	लातूर	1981	12,92,882	-	-	6,60,045	6,32,837	Latur
		1991	16,76,641	+3,83,759	+29.38	8,63,203	8,13,438	
		2001	20,80,285	+4,03,644	+24.07	10,75,257	10,05,028	
		2011	2,454,196	+373,911	+17.97	1,273,140	1,181,056	
25	बुलढाणा	1901	6,17,990	-	-	3,10,300	3,07,690	Buldhana
		1911	6,73,698	+55,708	+9.01	3,39,459	3,34,239	
		1921	7,03,643	+29,945	+4.44	3,55,604	3,48,039	
		1931	7,66,584	+62,941	+8.95	3,88,966	3,77,618	
		1941	8,20,862	+54,278	+7.08	4,16,314	4,04,548	
		1951	8,70,168	+49,306	+6.01	4,39,270	4,30,898	
		1961	10,59,698	+1,89,530	+21.78	5,41,026	5,18,672	
		1971	12,62,978	+2,03,280	+19.18	6,46,303	6,16,675	
		1981	15,08,777	+2,45,799	+19.46	7,70,833	7,37,944	
		1991	18,86,299	+3,77,522	+25.02	9,66,017	9,20,282	
		2001	22,32,480	+3,46,181	+18.35	11,47,403	10,85,077	
		2011	2,586,258	+353,778	+15.85	1,337,560	1,248,698	
26	अकोला	1901	7,52,066	-	-	3,82,070	3,69,996	Akola
		1911	7,86,042	+33,976	+4.52	3,99,504	3,86,538	
		1921	7,94,847	+8,805	+1.12	4,05,923	3,88,924	
		1931	8,76,362	+81,515	+10.26	4,48,896	4,27,466	
		1941	9,07,742	+31,380	+3.58	4,63,948	4,43,794	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1951	9,50,994	+43,252	+4.76	4,85,119	4,65,875	
		1961	11,89,354	+2,38,360	+25.06	6,13,832	5,75,522	
		1971	15,01,478	+3,12,125	+26.24	7,73,569	7,27,909	
		1981	18,26,952	+3,25,474	+21.68	9,37,824	8,89,128	
		1991	22,14,271	+3,87,319	+21.20	11,42,148	10,72,123	
		1991 *	13,51,959	-	-	6,99,012	6,52,947	
		2001	16,30,239	+2,78,280	+20.58	8,41,253	7,88,986	
		2011	1,813,906	+184,273	+11.31	932,334	881,572	
27	वाशिम	1991*	8,62,312	-	-	4,43,136	4,19,176	Washim
		2001	10,20,216	+1,57,904	+18.31	5,26,094	4,94,122	
		2011	1,197,160	+176,338	+17.27	620,302	576,858	
28	अमरावती	1901	8,06,859	-	-	4,11,663	3,95,196	Amravati
		1911	8,73,012	+66,153	+8.20	4,45,739	4,27,273	
		1921	8,27,867	-45,145	-5.17	4,23,802	4,04,065	
		1931	9,41,604	+1,13,737	+13.74	4,85,593	4,56,011	
		1941	9,88,524	+46,920	4.98	5,07,920	4,80,604	
		1951	10,31,160	+42,636	+4.31	5,26,593	5,04,567	
		1961	12,32,780	+2,01,620	+19.55	6,37,861	5,94,919	
		1971	15,41,209	+9,08,429	+25.02	7,98,073	7,43,136	
		1981	18,61,410	+3,20,201	+20.78	9,61,564	8,99,846	
		1991	22,00,057	+3,38,647	+18.19	11,36,314	10,63,743	
		2001	26,07,160	+4,07,103	+18.50	13,45,614	12,61,546	
		2011	2,888,445	+281,285	+10.79	1,480,768	1,407,677	
29	यवतमाळ	1901	5,77,101	-	-	2,90,267	2,86,834	Yavatmal
		1911	7,24,410	+1,47,309	+25.53	3,65,912	3,58,498	
		1921	7,48,959	+24,549	+3.39	3,80,545	3,68,414	
		1931	8,57,288	+1,08,329	+14.46	4,36,124	4,21,164	
		1941	8,87,738	+30,450	+3.55	4,48,724	4,39,014	
		1951	9,31,982	+44,244	+4.98	4,68,522	4,63,460	
		1961	10,98,470	+1,66,488	+17.86	5,57,010	5,41,460	
		1971	14,23,677	+3,25,207	+29.61	7,26,072	6,97,605	
		1981	17,37,423	+3,13,746	+22.04	8,87,236	8,50,187	
		1991	20,77,144	+3,39,721	+19.55	10,64,422	10,12,722	
		2001	24,58,271	+3,81,127	+18.35	12,65,681	11,92,590	
		2011	2,772,348	+314,077	+12.78	1,419,965	1,352,383	
30	वर्धा	1901	3,86,012	-	-	1,94,258	1,91,754	Wardha
		1911	4,60,775	+74,763	+19.37	2,32,351	2,28,424	
		1921	4,63,696	+2,921	+0.63	2,35,074	2,28,622	
		1931	5,16,266	+52,570	+11.34	2,61,394	2,54,872	
		1941	5,19,330	+3,064	+0.59	2,62,617	2,56,713	
		1951	5,38,903	+19,573	+3.77	2,71,751	2,67,152	
		1961	6,34,277	+95,374	+17.70	3,22,894	3,11,383	
		1971	7,79,562	+1,45,285	+22.91	4,00,040	3,79,522	
		1981	9,26,618	+1,47,056	+18.86	4,75,696	4,50,922	
		1991	10,67,357	+1,40,739	+15.19	5,50,370	5,16,987	
		2001	12,36,736	+1,69,379	+15.87	6,38,990	5,97,746	
		2011	1,300,774	+64,038	+5.18	668,385	632,389	
31	नागपूर	1901	7,48,489	-	-	3,75,940	3,72,549	Nagpur
		1911	8,06,287	+57,798	+7.72	4,07,033	3,99,254	
		1921	7,89,940	-16,347	-2.03	4,01,557	3,88,383	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.5

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
		1931	9,36,987	+1,47,047	+18.61	4,79,678	4,57,309	
		1941	10,56,537	+1,19,550	+12.76	5,40,366	5,16,171	
		1951	12,30,535	+1,73,998	+16.47	6,29,185	6,01,350	
		1961	15,08,455	+2,77,920	+22.59	7,81,969	7,26,486	
		1971	19,42,688	+4,34,233	+28.79	10,10,911	9,31,777	
		1981	25,88,811	+6,46,123	+33.26	13,45,377	12,43,434	
		1991	32,87,139	+6,98,328	+26.97	17,10,404	15,76,735	
		2001	40,67,637	+7,80,498	+23.74	21,05,314	19,62,323	
		2011	4,653,570	+585,933	+14.40	2,384,975	2,268,595	
32	भंडारा	1901	5,90,258	-	-	2,85,052	3,05,206	Bhandara
		1911	6,88,463	+98,205	+16.64	3,37,754	3,50,709	
		1921	7,20,328	+31,865	+4.63	3,55,821	3,64,507	
		1931	8,27,558	+1,07,230	+14.89	4,10,367	4,17,191	
		1941	9,66,677	+1,39,119	+16.81	4,80,982	4,85,695	
		1951	10,75,678	+1,09,001	+11.28	5,36,603	5,39,075	
		1961	12,72,638	+1,96,960	+18.31	6,37,366	6,35,272	
		1971	15,85,580	+3,12,942	+24.59	7,98,072	7,87,508	
		1981	18,37,577	+2,51,997	+15.89	9,20,159	9,17,418	
		1991	21,07,629	+2,70,052	+14.70	10,60,275	10,47,354	
		1991*	10,21,408	-	-	5,15,772	5,05,636	
		2001	11,36,146	+1,14,738	+11.23	5,73,445	5,62,701	
		2011	1,200,334	+64,188	+5.65	605,520	594,814	
33	गोंदिया	1991	10,86,221	-	-	5,44,503	5,41,718	
		2001	12,00,707	+1,14,486	+10.54	5,98,834	6,01,873	
		2011	1,322,507	+121,800	+10.14	661,554	660,953	
34	चंद्रपूर	1901	5,74,323	-	-	2,83,896	2,90,427	Chandrapur
		1911	7,29,347	+1,55,024	+26.99	3,63,793	3,65,554	
		1921	7,15,365	-13,982	-1.92	3,57,021	3,58,344	
		1931	8,23,321	+1,07,956	+15.09	4,13,747	4,09,574	
		1941	9,42,053	+1,18,732	+14.42	4,73,672	4,68,381	
		1951	10,52,975	+1,10,922	+11.77	5,27,645	5,25,330	
		1961	12,38,070	+1,85,095	+17.58	6,23,681	6,14,389	
		1971	16,40,137	+4,02,067	+32.48	8,32,567	8,07,570	
		1981	20,55,642	+4,15,505	+25.33	10,45,692	10,09,950	
		1981	14,16,953	-	-	7,23,282	6,93,671	
		1991	17,71,994	+3,55,041	+25.06	9,09,787	8,62,207	
		2001	20,71,101	+2,99,107	+16.88	10,62,993	10,08,108	
		2011	2,204,307	+133,206	+6.43	1,123,834	1,080,473	
35	गडचिरोली	1981	6,37,336	-	-	3,21,716	3,15,620	Gadchiroli
		1991	7,87,010	+1,49,674	+23.48	3,98,364	3,88,646	
		2001	9,70,294	+1,83,284	+23.29	4,91,101	4,79,193	
		2011	1,072,942	+102,648	+10.58	541,328	531,614	
	महाराष्ट्र राज्य	1901	1,93,91,643	-	-	9,8,02,129	95,89,514	Maharashtra State
		1911	2,14,74,523	+20,82,830	+10.74	1,09,22,671	1,05,51,852	
		1921	2,08,49,666	-6,24,857	-2.91	1,06,92,865	1,01,56,801	
		1931	2,39,59,300	+31,09,634	+14.91	1,23,05,958	1,16,53,342	
		1941	2,68,32,758	+28,73,458	+11.99	1,37,69,460	1,30,63,298	
		1951	3,20,02,584	+51,69,896	+19.27	1,84,90,039	1,55,12,525	
		1961	3,95,53,718	+75,51,154	+23.60	2,04,28,882	1,91,24,836	
		1971	5,04,12,235	+1,08,58,517	+27.45	2,61,16,351	2,42,95,884	
		1981	6,27,84,171	+1,23,71,936	+24.54	3,24,15,126	3,03,69,045	
		*1981	6,27,82,818	-	-	3,24,14,432	3,03,68,386	
		1991	7,89,37,187	+1,6154,369	+25.73	40,825,618	3,81,11,569	
		2001	9,68,78,627	+1,79,41,440	+22.73	5,04,00,596	4,64,78,031	
		2011	112,374,333	+15,495,706	+15.99	58,243,056	54,131,277	

* पुनर्वित्त जिल्ह्यांची २०११ च्या जनगणनेनुसार लोकसंख्या
* Population of bifurcated Districts as per 2011 census

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.6

गावे व शहरांची संख्या /Number of Villages and Towns
(जनगणना /Population Census, 2001 & 2011)

अनु. क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	गावे /Villages						शहरे/Towns		District (2)
		2001			2011			2001	2011	
		वस्ती असलेली Inhabited (3)	वस्ती नसलेली Un-inhabited (4)	एकूण Total (5)	वस्ती असलेली Inhabited (6)	वस्ती नसलेली Un-inhabited (7)	एकूण Total (8)	(9)	(10)	
1	मुंबई	-	-	-	0	-	0	1	1	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	0	-	0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1727	21	1748	1704	-	1704	37	51	Thane
4	रायगड	1859	60	1919	1860	-	1860	26	42	Raigad
5	रत्नागिरी	1539	4	1543	1531	-	1531	10	16	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	743	-	743	740	-	740	5	8	Sindhudurg
7	नाशिक	1923	6	1929	1919	-	1919	18	25	Nashik
8	धुळे	678	3	681	674	-	674	3	8	Dhule
9	नंदूरबार	935	12	947	930	-	930	5	9	Nandurbar
10	जळगाव	1491	28	1519	1487	-	1487	15	20	Jalgaon
11	अहमदनगर	1578	9	1587	1581	-	1581	18	19	Ahmednagar
12	पुणे	1844	22	1866	1852	-	1852	25	35	Pune
13	सातारा	1716	23	1739	1719	-	1719	15	22	Satara
14	सांगली	721	3	724	725	-	725	8	7	Sangli
15	सोलापूर	1138	12	1150	1143	-	1143	10	13	Solapur
16	कोल्हापूर	1196	21	1217	1195	-	1195	18	23	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1300	44	1344	1314	-	1314	9	16	Aurangabad
18	जालना	963	8	971	958	-	958	4	4	Jalna
19	परभणी	830	11	841	830	-	830	8	8	Parbhani
20	हिंगोली	672	38	710	675	-	675	4	3	Hingoli
21	बीड	1354	11	1365	1357	-	1357	6	9	Beed
22	नांदेड	1546	63	1609	1541	-	1541	13	17	Nanded
23	उस्मानाबाद	729	5	734	728	-	728	8	8	Osmanabad
24	लातूर	921	23	944	928	-	928	5	7	Latur
25	बुलढाणा	1297	136	1433	1300	-	1300	11	12	Buldhana
26	अकोला	862	124	986	864	-	864	8	12	Akola
27	वाशिम	702	87	789	698	-	698	4	4	Washim
28	अमरावती	1679	323	2002	1637	-	1637	11	12	Amravati
29	यवतमाळ	1856	274	230	1853	-	1853	13	18	Yavatmal
30	वर्धा	1004	378	1382	973	-	973	7	13	Wardha
31	नागपूर	1628	241	1869	1617	-	1617	29	41	Nagpur
32	भंडारा	778	92	870	771	-	771	6	12	Bhandara
33	गोंदिया	893	57	950	883	-	883	2	10	Gondia
34	चंद्रपूर	1472	319	1791	1463	-	1463	14	23	Chandrapur
35	गडचिरोली	151	158	1679	1509	-	1509	2	6	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		39725	2616	41811	40959	-	40959	377	534	Maharashtra State

आधार : भारताची जनगणना २००१ व २०११

Source : Population Census of India, 2001 & 2011

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.7

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या
तक्ता क्रमांक/
गावांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण
(जनगणना /

		लोकसंख्येचा गट / Population range							
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	वरती असलेल्या एकूण गावांची संख्या Total No. of inhabited Villages (3)	एकूण ग्रामीण लोकसंख्या Total rural Population (4)	200 पेक्षा कमी / Less than 200		200-499		500-999	
				खेडी Villages (5)	लोकसंख्या Persons (6)	खेडी Villages (7)	लोकसंख्या Persons (8)	खेडी Villages (9)	लोकसंख्या Persons (10)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	1704	2545470	48	5378	236	87806	543	408157
4	रायगड	1860	1664005	177	22808	564	195773	598	425845
5	रत्नागिरी	1531	1351346	108	13571	422	148295	540	386335
6	सिंधुदुर्ग	740	742645	37	4774	180	66028	243	180794
7	नाशिक	1919	3509814	17	2358	150	59018	492	368947
8	धुळे	674	1479826	5	658	33	12160	128	96380
9	नंदूरबार	930	1372821	32	4243	102	36478	249	191712
10	जळगाव	1487	2887206	23	2967	140	52762	373	279348
11	अहमदनगर	1581	3630542	6	778	73	28758	321	246858
12	पुणे	1852	3678226	106	12043	280	98551	435	326080
13	सातारा	1719	2433363	108	13100	359	127173	466	339516
14	सांगली	725	2102786	1	176	40	16230	112	83694
15	सोलापूर	1143	2918665	9	1062	38	13867	173	131323
16	कोल्हापूर	1195	2645992	16	1812	124	46835	294	219049
17	औरंगाबाद	1314	2081112	59	6925	171	62746	359	270536
18	जालना	958	1581617	16	2061	57	20768	244	182311
19	परभणी	830	1266280	12	1431	101	38602	244	183120
20	हिंगोली	675	998612	25	2290	69	24183	185	139102
21	बीड	1357	2070751	15	1830	148	54417	409	303145
22	नांदेड	1541	2447394	32	3486	157	58566	415	314915
23	उस्मानाबाद	728	1376519	6	577	61	23283	173	129581
24	लातूर	928	1829216	11	1555	66	24248	204	154301
25	बुलढाणा	1300	2037398	80	6875	158	54451	334	249084
26	अकोला	864	1094165	96	8931	169	60393	265	192961
27	वाशिम	698	985747	40	4284	73	26931	194	146893
28	अमरावती	1637	1851158	222	19526	359	127158	462	332481
29	यवतमाळ	1853	2174195	139	13147	334	118623	599	434850
30	वर्धा	973	877474	183	13267	221	78169	308	219630
31	नागपूर	1617	1474811	246	19932	449	157378	512	364675
32	भंडारा	771	966503	64	6264	118	41474	227	170092
33	गोंदिया	883	1096577	52	5585	121	42973	272	201649
34	चंद्रपूर	1463	1428929	143	15637	383	135029	457	331582
35	गडचिरोली	1509	954909	448	49333	466	153972	314	218473
महाराष्ट्र राज्य		40959	61556074	2582	268664	6422	2293098	11144	8223419

/AREA AND POPULATION**TABLE No. 1.7****Villages Classified by Population****Population Census, 2011)**

लोकसंख्येचा गट / Population range								
1,000 - 1,999		2,000-4,999		5,000-9,999		१०,००० आणि त्यापेक्षा अधिक 10,000 and above		District (2)
खेडी Villages	लोकसंख्या Population	खेडी Villages	लोकसंख्या Population	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	खेडी Villages	लोकसंख्या Persons	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	
0	0	0	0	0	0	0	0	} Mumbai Mumbai Suburban
0	0	0	0	0	0	0	0	
556	789386	275	786332	31	200899	15	267512	Thane
366	503853	139	409540	16	106186	0	0	Raigad
344	468611	113	311417	4	23117	0	0	Ratnagiri
211	288625	66	176327	2	11610	1	14487	Sindhudurg
697	997007	481	1383845	65	424995	17	273644	Nashik
243	346995	222	664368	34	226895	9	132370	Dhule
341	492278	189	528968	15	98005	2	21137	Nandurbar
530	761785	326	969395	79	548855	16	272094	Jalgaon
557	795412	498	1519789	103	692474	23	346473	Ahmednagar
493	706661	407	1234811	96	640174	35	659906	Pune
429	612747	298	893357	51	337014	8	110456	Satara
238	347243	223	684673	86	575737	25	395033	Sangli
384	566042	434	1326650	87	580941	18	298780	Solapur
363	523532	288	878973	83	556777	27	419014	Kolhapur
423	606282	252	741543	41	270587	9	122493	Aurangabad
411	579473	201	556041	23	155635	6	85328	Jalna
271	385777	181	500653	18	117965	3	38732	Parbhani
257	363993	124	337372	11	78824	4	52848	Hingoli
475	668799	276	784118	27	172428	7	86014	Beed
570	810035	325	917254	35	229507	7	113631	Nanded
279	402547	165	486175	37	246953	7	87403	Osmanabad
335	485510	266	764864	35	236945	11	161793	Latur
442	629534	236	679270	36	243403	14	174781	Buldhana
209	289440	96	291504	24	157105	5	93831	Akola
265	370046	115	337543	8	50061	3	49989	Washim
398	548025	155	442211	26	185908	15	195849	Amravati
534	749212	217	597887	25	172154	5	88322	Yavatmal
182	245862	62	181748	13	85243	4	53555	Wardha
279	386595	97	286758	29	201651	5	57822	Nagpur
231	320835	120	344618	9	60330	2	22890	Bhandara
282	398320	146	380700	10	67350	0	0	Gondia
340	464474	125	355344	11	75507	4	51356	Chandrapur
221	298027	52	155945	5	32340	3	46819	Gadchiroli
12156	17202963	7170	20909993	1175	7863575	310	4794362	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या

तक्ता क्रमांक

शहरे/शहर संकुलांचे लोकसंख्येनुसार वर्गीकरण

(जनगणना

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हे	सर्व वर्ग / All classes		वर्ग / class I (लोकसंख्या /population 1,00,000 and above)		वर्ग / class II (लोकसंख्या/population 50,000 to 99,999)		वर्ग / class III (लोकसंख्या/population 20,000 to 49,999)	
		शहरे/ शहर संकुले		शहरे/ शहर संकुले		शहरे/ शहर संकुले		शहरे/ शहर संकुले	
		No.of Townes /UA	लोकसंख्या Population	No.of Townes /UA	लोकसंख्या Population	No.of Townes /UA	लोकसंख्या Population	No.of Townes /UA	लोकसंख्या Population
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	1	12442373	1	12442373	0	0	0	0
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	51	8514678	9	7884594	2	119217	6	168184
4	रायगड	42	970195	2	375393	2	151753	6	167082
5	रत्नागिरी	16	263723	0	0	2	131368	0	0
6	सिंधुदुर्ग	8	107006	0	0	0	0	1	23851
7	नाशिक	25	2597373	2	1967281	4	250681	8	275832
8	धुळे	8	571036	1	375559	1	76905	3	98167
9	नंदूरबार	9	275474	1	111037	1	61376	2	60570
10	जळगाव	20	1342711	2	647649	4	325937	10	334430
11	अहमदनगर	19	912617	1	350859	3	220359	9	271357
12	पुणे	35	5751182	2	4852150	5	319013	10	346556
13	सातारा	22	570378	1	120195	2	105997	8	214745
14	सांगली	7	719357	1	502793	1	67391	3	123339
15	सोलापूर	13	1399091	2	1070280	1	98923	6	181882
16	कोल्हापूर	23	1230009	2	836589	0	0	10	298934
17	औरंगाबाद	16	1620170	1	1175116	2	123850	7	254406
18	जालना	4	377429	1	285577	0	0	3	91852
19	परभणी	8	569806	1	307170	0	0	6	246871
20	हिंगोली	3	178733	0	0	2	153949	1	24784
21	बीड	9	514298	1	146709	3	221481	4	134136
22	नांदेड	17	913898	1	550439	1	54493	8	222662
23	उस्मानाबाद	8	281057	1	111825	0	0	3	95201
24	लातूर	7	624980	2	486490	0	0	3	116226
25	बुलढाणा	12	548860	0	0	5	346923	5	172186
26	अकोला	12	719741	1	425817	1	92637	5	147232
27	वाशिम	4	211413	0	0	2	146294	2	65119
28	अमरावती	12	1037287	2	759368	1	56380	5	162085
29	यवतमाळ	18	598153	1	116551	2	131886	9	285005
30	वर्धा	13	423300	2	208249	0	0	4	121364
31	नागपूर	41	3178759	1	2405665	3	194812	10	284839
32	भंडारा	12	233831	0	0	1	91845	2	67690
33	गोंदिया	10	225930	1	132813	0	0	1	25181
34	चंद्रपूर	23	775378	1	320379	2	150017	6	197083
35	गडचिरोली	6	118033	0	0	1	54152	1	28781
महाराष्ट्र राज्य		534	50818259	44	38968920	54	3747639	167	5307632

/ AREA AND POPULATION

/ TABLE No. 1.8

/ Towns/Urban Agglomerations classified by population

/ Population Census - 2011)

वर्ग / class IV (लोकसंख्या/population 10,000 to 19,999)		वर्ग / class V (लोकसंख्या/population 5,000 to 9,999)		वर्ग / class VI (लोकसंख्या/population हून कमी Less than 5,000)		Districts
शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	शहरे/ शहर संकुले No.of Towns /UA	लोकसंख्या Population	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	
0	0	0	0	0	0	Mumbai
0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
17	231742	16	106709	1	4232	
8	111768	19	142402	5	21797	Raigad
6	83756	6	42596	2	6003	Ratnagiri
4	63453	3	19702	0	0	Sindhudurg
5	64465	6	39114	0	0	Nashik
0	0	2	15673	1	4732	Dhule
1	17840	3	19839	1	4812	Nandurbar
2	26983	1	7501	1	211	Jalgaon
5	63157	1	6885	0	0	Ahmednagar
14	203582	4	29881	0	0	Pune
7	106601	2	17371	2	5469	Satara
2	25834	0	0	0	0	Sangli
3	41507	1	6499	0	0	Solapur
4	51190	5	35482	2	7814	Kolhapur
4	55653	1	6166	1	4979	Aurangabad
0	0	0	0	0	0	Jalna
1	15765	0	0	0	0	Parbhani
0	0	0	0	0	0	Hingoli
1	11972	0	0	0	0	Beed
5	66723	2	19581	0	0	Nanded
4	74031	0	0	0	0	Osmanabad
1	14015	1	8249	0	0	Latur
2	29751	0	0	0	0	Buldhana
3	41252	2	12803	0	0	Akola
0	0	0	0	0	0	Washim
3	54296	1	5158	0	0	Amravati
3	38142	3	26569	0	0	Yavatmal
5	78418	2	15269	0	0	Wardha
15	210883	10	75632	2	6928	Nagpur
2	27694	5	37791	2	8811	Bhandara
3	37100	5	30836	0	0	Gondia
3	42067	5	38159	6	27673	Chandrapur
1	14609	3	20491	0	0	Gadchiroli
134	904249	109	786358	26	103461	Maharashtra State

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9

शहरांची, नागरी भागांची आणि ग्रामीण भागांची लोकसंख्या
Population of Towns, Urban Areas and Rural Areas
(जनगणना /Population Census, 2011)

जिल्हा/शहरे/शहर संकुले	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	District/Towns/U.A (1)	
(1)	(2)	(3)	(4)		
महाराष्ट्र राज्य	एकूण/Total	277927602	143305020	134622582	Maharashtra State
	ग्रामीणRural	61556074	31539034	30017040	
	नागरीUrban	216371528	111765986	104605542	
बृहन्मुंबई	एकूण/Total	3085411	1684608	1400803	Brihan Mumbai
	ग्रामीणRural	0	0	0	
	नागरीUrban	3085411	1684608	1400803	
मुंबई उपनगर	एकूण/Total	9356962	5031323	4325639	Mumbai Suburban
	ग्रामीणRural	0	0	0	
	नागरीUrban	9356962	5031323	4325639	
ठाणे	एकूण/Total	11060148	5865078	5195070	Thane
	ग्रामीणRural	2545470	1300136	1245334	
	नागरीUrban	8514678	4564942	3949736	
भिवंडी (म.न.पा)		709665	415339	294326	Bhiwandi (M Corp.)
खोणी (ज.श)		26016	16365	9651	Khoni (CT)
मिरा भायंदर (म.न.पा)		809378	429260	380118	Mira Bhayandar (M corp.)
ठाणे (म.न.पा)		1841488	975399	866089	Thane (M Corp.)
नवी मुंबई (म.न.पा)		1120547	610060	510487	Navi Mumbai (M Corp.)
कल्याण डोंबिवली (म.न.पा)		1247327	649626	597701	Kalyan Dombivali (M Corp.)
उल्हासनगर (म.न.पा)		506098	269048	237050	Ulhasnagar (M Corp.)
अंबरनाथ (न.प)		253475	132582	120893	Ambarnath (MCI)
बदलापूर (न.प)		174226	90365	83861	Badlapur (MCI)
चिंचणी (ज.श)		13646	6793	6853	Chinchani (CT)
डहाणू (न.प)		50287	25790	24497	Dahanu (M CI)
विक्रमगड (ज.श)		5991	3080	2911	Vikramgad (CT)
जव्हार (न.प)		12040	6127	5913	Jawhar (M CI)
कूडूस (ज.श)		7204	3899	3305	Kudus (CT)
वाडा (ज.श)		16750	8596	8154	Vada (CT)
कातकर (ज.श)		11398	6426	4972	Katkar (CT)
बोईसर (ज.श)		36151	20319	15832	Boisar (CT)
सालवड (ज.श)		10397	6237	4160	Salwad (CT)
डांडी (ज.श)		8942	5136	3806	Dandi (CT)
खैरा (ज.श)		31699	18332	13367	Khaira (CT)
सारवली (ज.श)		8710	5008	3702	Saravali (CT)
मनोर (ज.श)		10421	5322	5099	Manor (CT)
शिरगाव (ज.श)		5971	3097	2874	Shirgaon (CT)
उंबरपाडा नांदडे (ज.श)		7605	3868	3737	Umbar Pada Nandade (CT)
तारापूर (ज.श)		6962	3462	3500	Tarapur (CT)
पारथळ (ज.श)		18194	9635	8559	Pasthal (CT)
पालघर (न.प)		68930	36523	32407	Palghar (M CI)
चंद्रपाडा (ज.श)		7750	4037	3713	Chandrapada (CT)
वसई-विरार शहर(म.न.पा)		1222390	648172	574218	Vasai-Virar City (M Corp.)
पडघा (ज.श)		6633	3404	3229	Padagha (CT)
शेलार(ज.श)		14899	9183	5716	Shelar (CT)
महापोळी (ज.श)		5666	2965	2701	Mahapoli (CT)
बोरीवली तर्फ राहूर (ज.श)		5780	2929	2851	Borivali Tarf Rahur (CT)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
कांबे (ज.श)	6642	3752	2890	Kambe (CT)	
काटई (ज.श)	12898	9403	3495	Katai (CT)	
कारीवली (ज.श)	12907	9017	3890	Karivali (CT)	
खारबाव (ज.श)	5250	2630	2620	Kharbav (CT)	
राहानाल (ज.श)	10928	6233	4695	Rahanal (CT)	
पूर्ण (ज.श)	6588	3808	2780	Purne (CT)	
कालहेर (ज.श)	15573	8701	6872	Kalher (CT)	
कोण (ज.श)	24295	13083	11212	Kon (CT)	
कसारा (ज.श)	15611	7896	7715	Kasara Bk. (CT)	
शहापूर (ज.श)	11623	5930	5693	Shahapur (CT)	
वाशिंद (ज.श)	20561	10774	9787	Vashind (CT)	
खरडी (ज.श)	5579	2895	2684	Khardi (CT)	
गोठेघर (ज.श)	4232	2207	2025	Gotheghar (CT)	
आसनगाव (ज.श)	13104	7043	6061	Asangaon (CT)	
कांबे (ज.श)	5436	2804	2632	Kambe (CT)	
वांगणी (ज.श)	29462	15788	13674	Mharal Bk (CT)	
	12628	6607	6021	Vangani (CT)	
रायगड	एकूण/Total	2634200	1344345	1289855	Raigad
	ग्रामीण/Rural	1664005	836996	827009	
	नागरी/Urban	970195	507349	462846	
उरण (न.प)	30439	15549	14890	Uran (MCI)	
छांजे (ज.श)	16714	8723	7991	Chanje (CT)	
केगांव (ज.श)	7485	4084	3401	Kegaon (CT)	
नवघर (ज.श)	6603	3468	3135	Navghar (CT)	
जसई (ज.श)	8234	4520	3714	Jasai (CT)	
तलोजे पंचानंद (ज.श)	14318	7668	6650	Taloje Panchanand (CT)	
खारघर (ज.श)	80612	42001	38611	Kharghar (CT)	
नवी मुंबई पनवेल रायगड(ज.श)	195373	107342	88031	Navi Mumbai Panvel Raigarh (CT)	
पालीदेवड (ज.श)	9194	4913	4281	Palidevad (CT)	
वाडघर (ज.श)	7341	3873	3468	Vadghar (CT)	
ओवले (ज.श)	4275	2202	2073	Owle (CT)	
कालुंद्रे (ज.श)	6626	3515	3111	Kalundre (CT)	
पनवेल (न.प)	180020	92484	87536	Panvel (M CI)	
नेरळ (ज.श)	18429	9242	9187	Neral (CT)	
माथेरान (न.प)	4393	2248	2145	Matheran (M CI)	
करजत (न.प)	29663	15248	14415	Karjat (M CI)	
आंबिवली तर्फ वणखळ (ज.श)	6497	3526	2971	Ambivali T. Wankhal (CT)	
मोहपाडा उर्फ वासंबे (ज.श)	9694	5118	4576	Mohpada Alias Wasambe (CT)	
रीस (ज.श)	8632	4555	4077	Rees (CT)	
खोपोली (न.प)	71141	37305	33836	Khopoli (M CI)	
दादर (ज.श)	5389	2820	2569	Dadar (CT)	
झोतीरपाडा (ज.श)	3389	1793	1596	Zotirpada (CT)	
पेण (न.प)	37852	19257	18595	Pen (M CI)	
आंबेपूर (ज.श)	5035	2593	2442	Ambepur (CT)	
चेंदरे (ज.श)	11039	5590	5449	Chendhare (CT)	
कुरुळ (ज.श)	4869	2535	2334	Kurul (CT)	
अलिबाग (न.प)	20743	10646	10097	Alibag (M CI)	
मुरुड जंजिरा (न.प)	12216	5992	6224	Murud Janjira (M CI)	
नागोठणे (ज.श)	12549	6520	6029	Nagothane (CT)	
भुवनेशवर (ज.श)	8871	4661	4210	Bhuvaneshwar (CT)	
घटाव (ज.श)	5066	2874	2192	Dhatau (CT)	
रोहा अष्टमी (न.प)	20849	10590	10259	Roha Ashtami (M CI)	
पाली (ज.श)	9176	4703	4473	Pali (CT)	
उटेखोल (ज.श)	11380	5943	5437	Utekhhol (CT)	
गोरेगाव (ज.श)	7155	3488	3667	Goregaon (CT)	
बोरली पंचतन (ज.श)	6952	3293	3659	Borli Panchtan (CT)	
श्रीवर्धन (न.प)	15123	7450	7673	Shrivardhan (M CI)	
म्हसाळा(ज.श)	9679	4756	4923	Mhasla (CT)	
नाडगाव तर्फ बिरवडी (ज.श)	4871	2527	2344	Nadgaon Tarf Birwadi (CT)	
बिरवडी (ज.श)	8829	4692	4137	Birwadi (CT)	
महाड (न.प)	27536	14025	13511	Mahad (M CI)	
पोलादपूर (ज.श)	5944	3017	2927	Poladpur (CT)	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
रत्नागिरी	एकूण/Total	1615069	761121	853948	Ratnagiri
	ग्रामीण/Rural	1351346	630213	721133	
	नागरी/Urban	263723	130908	132815	
गिम्हवणे (ज.श.)		5025	2501	2524	Gimhavane (CT)
जालगाव (ज.श.)		6480	3373	3107	Jalgaon (CT)
दापोली (ज.श.)		7038	3515	3523	Dabhol (CT)
दापोली कॅम्प (ज.श.)		15713	7772	7941	Dapoli Camp (CT))
खेड (न.प.)		16892	8151	8741	Khed (M CI)
खेडी (ज.श.)		12397	6436	5961	Kherdi (CT)
चिपळूण(न.प.)		55139	27355	27784	Chiplun (M CI)
मौजे आजंणवेल(ज.श.)		1621	823	798	Mouje Anjanvel (CT)
झाडगाव (ज.श.)		7803	3856	3947	Zadgaon (CT)
नाचणे (ज.श.)		11688	5971	5717	Nachane (CT)
कार्ले (ज.श.)		4382	1904	2478	Karle (CT)
कुवरबाव (ज.श.)		6497	3327	3170	Kuwarbav (CT)
रत्नागिरी (न.प.)		76229	37670	38559	Ratnagiri (M CI)
देवरूख (ज.श.)		12689	6242	6447	Devrukh (CT)
लांजा (ज.श.)		14377	7173	7204	Lanja (CT)
राजापूर (न.प.)		9753	4839	4914	Rajapur (M CI)
सिंधुदूर्ग	एकूण/Total	849651	417332	432319	Sindhudurg
	ग्रामीण/Rural	742645	363268	379377	
	नागरी/Urban	107006	54064	52942	
कलमाठ (ज.श.)		8011	4018	3993	Kalmath (CT)
कणकवली (ज.श.)		16398	8388	8010	Kankavli (CT)
मालवण (न.प.)		18648	9663	8985	Malwan (M CI)
वेंगुर्ला (न.प.)		12392	6196	6196	Vengurla (M CI)
कुडाळ (ज.श.)		16015	8071	7944	Kudal (CT)
माजगाव(ज.श.)		5080	2483	2597	Majgaon (CT)
बांदा(ज.श.)		6611	3342	3269	Banda (CT)
सावंतवाडी (न.प.)		23851	11903	11948	Sawantwadi (M CI)
नाशिक	एकूण/Total	3851352	1984973	1866379	Nashik
	ग्रामीण/Rural	3509814	1804712	1705102	
	नागरी/Urban	2597373	1352474	1244899	
नाशिक (म.न.पा.)		1486053	782517	703536	Nashik (M Corp.)
एकलहरे (ज.श.)		9376	4934	4442	Eklahare (CT)
देवळी (क.मं.)		54027	28269	25758	Deolali Cantt. (CB)
भगूर (न.प.)		12353	6201	6152	Bhagur (MCI)
मालेगाव (म.न.पा.)		481228	244080	237148	Malegaon (M Corp)
सोयगाव (ज.श.)		34341	18070	16271	Soyagaon (CT)
दैने (ज.श.)		49192	25181	24011	Dyane (CT)
मालडे (ज.श.)		11881	6071	5810	Malde (CT)
सुरगुणा (ज.श.)		6263	3195	3068	Surgana (CT)
संगमेश्वर (न.प.)		37701	19449	18252	Satana (M CI)
सटाणा(ज.श.)		10815	5634	5181	Sangameshwar (CT)
नांदगाव (न.प.)		23604	12130	11474	Nandgaon (M CI)
मनमाड (न.प.)		80058	40816	39242	Manmad (M CI)
चांदवड (ज.श.)		25341	13284	12057	Chandvad (CT)
त्रिंबक (न.प.)		12056	6170	5886	Trimbak (M CI)
समणगाव (ज.श.)		5156	2693	2463	Samangaon (CT)
विहोली (ज.श.)		6798	3558	3240	Vilholi (CT)
संसारी (ज.श.)		5780	2999	2781	Sansari (CT)
घोटी बुद्रुक (ज.श.)		24838	12785	12053	Ghoti Bk. (CT)
इगतपुरी (न.प.)		30989	15748	15241	Igatpuri (M CI)
सिन्नर (न.प.)		65299	34633	30666	Sinnar (M CI)
ओझर (ज.श.)		51297	26671	24626	Ozar (CT)
लासलगाव (ज.श.)		17360	8884	8476	Lasalgaon (CT)
पिंपळगाव (ज.श.)		5741	2920	2821	Pimpalgaon Najik (CT)
येवला (न.प.)		49826	25582	24244	Yevla (M CI)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
धुळे	एकूण/Total	2050862	1054031	996831	Dhule
	ग्रामीण/Rural	1479826	758916	720910	
	नागरी/Urban	571036	295115	275921	
शिरपूर-वरवडे (न.प)		76905	40235	36670	Shirpur-Warwade (M CI)
दोंडाईचा-वरवडे (न.प)		46767	24011	22756	Dondaicha-Warwade(M CI)
निझामपूर (ज.श)		7696	3963	3733	Nijampur (CT)
साक्री (ज.श)		21764	11202	10562	Sakri (CT)
वलवाडी (ज.श)		29636	15516	14120	Walwadi (CT)
महिंदळे (ज.श)		7977	4196	3781	Mahindale (CT)
अवधान (ज.श)		4732	2546	2186	Awadhan (CT)
धुळे (म.न.पा)		375559	193446	182113	Dhule (M Corp.)
नंदुरबार	एकूण/Total	1648295	833170	815125	Nandurbar
	ग्रामीण/Rural	1372821	687671	685150	
	नागरी/Urban	275474	145499	129975	
खापर (ज.श)		7235	3697	3538	Khapar (CT)
अक्कलकुवा (ज.श)		17840	13273	4567	Akkalkuwa (CT)
मक्रानीफली (ज.श)		4812	2412	2400	Makranifali (CT)
वडफल्या(ज.श)		6093	3212	2881	Vadfalya (CT)
तळोडे (न.प)		26363	13303	13060	Talode (M CI)
नंदुरबार(न.प)		61376	31414	29962	Shahade (M CI)
शहादे (न.प)		111037	57412	53625	Nandurbar (M CI)
खंडबारा (ज.श)		6511	3289	3222	Khandbara (CT)
नवापूर (न.प)		34207	17487	16720	Nawapur (M CI)
जळगाव	एकूण/Total	3799823	1970432	1829391	Jalgaon
	ग्रामीण/Rural	2887206	1500514	1386692	
	नागरी/Urban	912617	469918	442699	
भूसावळ (न.प)		187421	96147	91274	Bhusawal (MCI)
कांदारी (ज.श)		16353	8570	7783	Kandari (CT)
चोपडा (न.प)		72783	37601	35182	Chopda (M CI)
यावल (न.प)		36706	18965	17741	Yawal (M CI)
फैजपूर (न.प)		26602	13673	12929	Faizpur (M CI)
सावदा (न.प)		20584	10637	9947	Savda (M CI)
रावेर (न.प)		27039	13843	13196	Raver (M CI)
निंभोर बुद्रुक (ज.श)		7501	4006	3495	Nimbhore Budruk (CT)
वरणगाव (ज.श)		35411	18385	17026	Varangaon (CT)
जळगाव (म.न.पा)		460228	240590	219638	Jalgaon (M Corp.)
एरंडोल (न.प)		31071	16000	15071	Erandol (M CI)
धारणगाव (न.प)		35375	18211	17164	Dharangaon (M CI)
अमळनेर (न.प)		95994	49564	46430	Amalner (M CI)
पारोळा (न.प)		37666	19552	18114	Parola (M CI)
भाडराव (न.प)		37214	19334	17880	Bhadgaon (M CI)
तकाळी चाळीसगाव (ज.श)		10630	5688	4942	Takali Pr. Chalisgaon (CT)
चाळीसगाव (न.प)		97551	50737	46814	Chalisgaon(M CI)
पाचोरा (ग्रामीण) (ज.श)		211	120	91	Pachora (Rural) (CT)
पाचोरा (न.प)		59609	30958	28651	Pachora (M CI)
जामनेर (न.प)		46762	24270	22492	Jamner (M CI)
अहमदनगर	एकूण/Total	9381724	4893572	4488152	Ahmednagar
	ग्रामीण/Rural	3630542	1872907	1757635	
	नागरी/Urban	5751182	3020665	2730517	
अहमदनगर (म.न.पा)		350859	178899	171960	(a) Ahmadnagar (M Corp.)
अहमदनगर (क.मं)		28986	16568	12418	(b) Ahmadnagar Cantt. (CB)
राजूर (ज.श)		10046	5238	4808	Rajur (CT)
घुलेवाडी (ज.श)		21860	11487	10373	Ghulewadi (CT)
संगमनेर (न.प)		65804	33463	32341	Sangamner (M CI)
कोपरगाव (न.प)		65273	33222	32051	Kopargaon (M CI)
शिरडी (न.प)		36004	18751	17253	Shirdi(M CI)
राहता पिंपळास (न.प)		22335	11438	10897	Rahta Pimpalas (M CI)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
श्रीरामपूर (न.प)	89282	44842	44440	Shrirampur (M CI)	
पाथडी (न.प)	27211	14224	12987	Pathardi (M CI)	
नागापूर (ज.श)	11790	6359	5431	Nagapur (CT)	
बूरहानगर (ज.श)	6885	3628	3257	Burhanagar (CT)	
नागरदेवळे (ज.श)	18802	9768	9034	Nagardeole (CT)	
दारेवाडी (ज.श)	10860	6414	4446	Darewadi (CT)	
राहुरी (न.प)	38813	20140	18673	Rahuri (M CI)	
देवळाली प्रवरा (न.प)	30997	15984	15013	Deolali Pravara (M CI)	
श्रीगोंदा (न.प)	31134	16048	15086	Shrigonda (M CI)	
करजत (ज.श)	11659	6048	5611	Karjat (CT)	
जामखेड (ज.श)	34017	17397	16620	Jamkhed (CT)	
पुणे	एकूण/Total	9429408	4924105	4505303	Pune
	ग्रामीण/Rural	3678226	1903440	1774786	
	नागरी/Urban	5751182	3020665	2730517	
पुणे (म.न.पा)	3124458	1603675	1520783	(a) Pune (M Corp.)	
पुणे (क.मं)	71781	37046	34735	(b) Pune Cantt. (CB)	
किरकी (क.मं)	78684	43837	34847	Kirkee Cantt. (CB)	
पिंपरी चिंचवड (म.न.पा)	1727692	942533	785159	Pimpri Chinchwad (M Corp.)	
देहू रोड (क.मं)	48961	25971	22990	Dehu Road Cantt. (CB)	
देहू (ज.श)	6133	3178	2955	Dehu (CT)	
जुन्नर (न.प)	25315	13066	12249	Junnar (M CI)	
मंचर (ज.श)	18876	9643	9233	Manchar (CT)	
कोरेगाव भिमा (ज.श)	13116	7220	5896	Koregaon Bhima (CT)	
सनसवाडी (ज.श)	13543	7403	6140	Sanaswadi (CT)	
शिरूर (न.प)	37111	19003	18108	Shirur (M CI)	
राजगुरुनगर (खेड) (ज.श)	25146	12899	12247	Rajgurunagar (Khed) (CT)	
चाकण (ज.श)	41113	22194	18919	Chakan (CT)	
खराबवाडी (ज.श)	9200	5033	4167	Kharabwadi (CT)	
नानेकरवाडी (ज.श)	12654	7442	5212	Nanekarwadi (CT)	
मेदनकरवाडी (ज.श)	12576	7113	5463	Medankarwadi (CT)	
आळंदी (न.प)	28645	16142	12503	Alandi (M CI)	
वडगाव (ज.श)	14595	7583	7012	Wadagaon (CT)	
खडकाळे (ज.श)	13435	6971	6464	Khadkale (CT)	
कुसगाव (ज.श)	15612	8909	6703	Kusgaon Bk. (CT)	
तळेगाव दामाडे (न.प)	56435	29033	27402	Talegaon Dabhade (M CI)	
लोनावळा (न.प)	57698	30854	26844	Lonavala (M CI)	
हिंजेवाडी (ज.श)	11459	6294	5165	Hinjavadi (CT)	
पिरांगूत (ज.श)	14174	7727	6447	Pirangut (CT)	
वाघोळी (ज.श)	33479	17767	15712	Wagholi (CT)	
येवलेवाडी (ज.श)	7685	4137	3548	Yewalewadi (CT)	
दौंड (ज.श)	6863	3449	3414	Daund (CT)	
दौंड (न.प)	49450	25117	24333	Daund (M CI)	
शिवतकर (निरा) (ज.श)	11228	5702	5526	Shivatkar (Nira) (CT)	
सासवड (न.प)	31821	16219	15602	Sasvad (M CI)	
जेजुरी (न.प)	14515	7347	7168	Jejuri (M CI)	
भोर (न.प)	18453	9256	9197	Bhor (M CI)	
जालोची (ज.श)	19346	10007	9339	Jalochi (CT)	
बारामती (न.प)	54415	27643	26772	Baramati (M CI)	
इंदापूर (न.प)	25515	13252	12263	Indapur (M CI)	
सातारा	एकूण/Total	3003741	1510842	1492899	Satara
	ग्रामीण/Rural	2433363	1219749	1213614	
	नागरी/Urban	570378	291093	279285	
सातारा (न.प)	120195	61129	59066	(a) Satara (MCI)	
कारंजे तर्फ सातारा (ज.श)	29140	14972	14168	(b) Karanje tarf Satara (CT)	
महाबळेश्वर (न.प)	13393	6974	6419	Mahabaleshwar (M CI)	
पांचगणी (न.प)	14894	8335	6559	Panchgani (M CI)	
सोंगिरवाडी (ज.श)	791	418	373	Songirwadi (Rural) (CT)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
वाई (न.प)	36025	18134	17891	Wai (M CI)	
लोनाद (ज.श)	18723	9560	9163	Lonand (CT)	
कोलकी (ज.श)	8054	4153	3901	Kolki (CT)	
फलटन (न.प)	52118	26242	25876	Phaltan (M CI)	
म्हासवड (न.प)	24120	12185	11935	Mhaswad (M CI)	
कोरेगाव (ज.श)	24690	12538	12152	Koregaon (CT)	
रहिमतपूर(न.प)	17633	8914	8719	Rahimatpur (M CI)	
खेड (ज.श)	14266	7395	6871	Khed (CT)	
गोडोली(ज.श)	22517	11585	10932	Godoli (CT)	
कोडोली (ज.श)	26106	13493	12613	Kodoli (CT)	
मेधा(ज.श)	4678	2323	2355	Medha (CT)	
पाटण (ज.श)	13779	6962	6817	Patan (CT)	
हाजरमाची (ज.श)	9317	4772	4545	Hajarmachi (CT)	
सैदापूर (ज.श)	13913	6986	6927	Saidapur (CT)	
कराड (ग्रामीण) (ज.श)	20476	10537	9939	Karad (Rural) (CT)	
कराड (न.प)	53879	27134	26745	Karad (M CI)	
मलकापूर (न.प)	31671	16352	15319	Malkapur (M CI)	
सांगली	एकूण/Total	2822143	1435728	1386415	Sangli
	ग्रामीण/Rural	2102786	1071124	1031662	
	नागरी/Urban	719357	364604	354753	
सांगली-मिरज (म.न.पा)	502793	253640	249153	(a) Sangli-Miraj Kupwad (M Corp.)	
माधवनगर (ज.श)	11168	5680	5488	(b) Madhavnagar (CT)	
उरण इस्लामपूर (न.प)	67391	34435	32956	Uran Islampur (M CI)	
आष्टा (न.प)	37105	19171	17934	Ashta (M CI)	
विटा (न.प)	48289	24692	23597	Vita (M CI)	
तासगांव (न.प)	37945	19460	18485	Tasgaon (M CI)	
बुधगाव (ज.श)	14666	7526	7140	Budhgaon (CT)	
सोलापूर	एकूण/Total	4317756	2227852	2089904	Solapur
	ग्रामीण/Rural	2918665	1518343	1400322	
	नागरी/Urban	1399091	709509	689582	
करमाळा (न.प)	23199	11905	11294	Karmala (M CI)	
कुर्दुवाडी (न.प)	22463	11483	10980	Kurduvadi (M CI)	
बाशी (न.प)	118722	60801	57921	Barshi (M CI)	
सोलापूर (म.न.पा)	951558	481064	470494	Solapur (M Corp.)	
पंढरपूर (न.प)	98923	50645	48278	Pandharpur (M CI)	
नातेपूते (ज.श)	17930	9059	8871	Natepute (CT)	
अक्लूज (ज.श)	39972	20318	19654	Akluj (CT)	
संग्रामनगर (ज.श)	6499	3358	3141	Sangramnagar (CT)	
सांगोले (न.प)	34321	17720	16601	Sangole (M CI)	
मंगळवेढा (न.प)	21824	11109	10715	Mangalvedhe (M CI)	
अककलकोट (न.प)	40103	20051	20052	Akkalkot (M CI)	
मैंदगी (न.प)	12363	6217	6146	Maindargi (M CI)	
दुधनी (न.प)	11214	5779	5435	Dudhani (M CI)	
कोल्हापूर	एकूण/Total	3876001	1980658	1895343	Kolhapur
	ग्रामीण/Rural	2645992	1348815	1297177	
	नागरी/Urban	1230009	631843	598166	
इचलकरंजी (न.प)	287353	149164	138189	Ichalkaranji (MCI)	
कबनूर (ज.श)	38146	19946	18200	Kabnur (CT)	
कोल्हापूर (म.न.पा)	549236	280366	268870	Kolhapur (M Corp.)	
गांधीनगर (ज.श)	12601	6572	6029	Gandhinagar (CT)	
मलकापूर (न.प)	5339	2699	2640	Malkapur (M CI)	
वाडी रत्नागिरी (ज.श)	4693	2387	2306	Wadi Ratnagiri (CT)	
पन्हाळा (न.प)	3121	1590	1531	Panhala (M CI)	
कोरोची (ज.श)	20420	10699	9721	Korochi (CT)	
हुपरी (ज.श)	28953	14653	14300	Hupari (CT)	
वडगांव कसबा (न.प)	25651	13257	12394	Vadgaon Kasba (M CI)	
जयसिंगपूर (न.प)	48510	24273	24237	Jaysingpur (M CI)	
कुरुंदवाड (न.प)	22372	11325	11047	Kurundvad (M CI)	
उजळईवाडी (ज.श)	9075	4714	4361	Ujalaiwadi (CT)	
उचगांव (ज.श)	31238	16260	14978	Uchgaon (CT)	
पांचगाव (ज.श)	22353	11740	10613	Pachgaon (CT)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
मोरेवाडी (ज.श.)	7222	3692	3530	Morewadi (CT)	
गोकुळ शिरगाव (ज.श.)	8623	4576	4047	Gokul Shirgaon (CT)	
तामगांव (ज.श.)	5223	2736	2487	Tamgaon (CT)	
कळंबे तर्फ ठाणे (ज.श.)	10138	5351	4787	Kalambe T. Thane (CT)	
कागल (न.प.)	34106	17634	16472	Kagal (M CI)	
मुरगूड (न.प.)	11194	5753	5441	Murgud (M CI)	
आजरा (ज.श.)	17257	8838	8419	Ajra (CT)	
गडहिंग्लज (न.प.)	27185	13618	13567	Gadhinglaj (M CI)	
औरंगाबाद	एकूण/Total	2886450	1494530	1391920	Aurangabad
	ग्रामीण/Rural	1266280	651886	614394	
	नागरी/Urban	1620170	842644	777526	
औरंगाबाद (म.न.पा.)	1175116	609206	565910	(a) Aurangabad (M Corp.)	
औरंगाबाद (क.मं.)	18051	9639	8412	(b) Aurangabad Cantt. (CB)	
कन्नड (न.प.)	40759	21144	19615	Kannad (M CI)	
सिल्लोड (न.प.)	58230	30074	28156	Sillod (M CI)	
वडगांव कोल्हाटी (ज.श.)	65620	35634	29986	Wadgaon Kolhati (CT)	
सातारा (ज.श.)	39973	21044	18929	Satara (CT)	
पंढरपूर (ज.श.)	10346	5529	4817	Pandharpur (CT)	
खुलदाबाद (न.प.)	15749	8112	7637	Khuldabad (M CI)	
वैजापूर (न.प.)	41296	21243	20053	Vaijapur (M CI)	
अनंतपूर (ज.श.)	6166	3157	3009	Anantpur (CT)	
हरसूल (ज.श.)	4979	2504	2475	Harsul (CT)	
रांजणगाव (ज.श.)	42877	23019	19858	Ranjangaon (s) (CT)	
वाळूज (ज.श.)	20220	10592	9628	Waluj Bk. (CT)	
गंगापूर (न.प.)	27745	14371	13374	Gangapur (M CI)	
चितेगाव (ज.श.)	11507	6107	5400	Chitegaon (CT)	
पैठण (न.प.)	41536	21269	20267	Paithan (M CI)	
जालना	एकूण/Total	1959046	1011473	947573	Jalna
	ग्रामीण/Rural	1581617	817279	764338	
	नागरी/Urban	377429	194194	183235	
भोकरदन (न.प.)	24416	12751	11665	Bhokardan (M CI)	
जालना (न.प.)	285577	147092	138485	Jalna (M CI)	
आंबड (न.प.)	31553	15950	15603	Ambad (M CI)	
परतूर (न.प.)	35883	18401	17482	Partur (M CI)	
परभणी	एकूण/Total	1836086	942870	893216	Parbhani
	ग्रामीण/Rural	1266280	651886	614394	
	नागरी/Urban	569806	290984	278822	
सेलू (न.प.)	46915	24128	22787	Sailu (M CI)	
जितूर (न.प.)	44291	22616	21675	Jintur (M CI)	
परभणी (न.प.)	307170	156520	150650	Parbhani (M CI)	
मनवत (न.प.)	32488	16522	15966	Manwath (M CI)	
पाथरी (न.प.)	36853	19025	17828	Pathri (M CI)	
सोनपेठ (न.प.)	15765	8120	7645	Sonpeth (M CI)	
गंगाखेड (न.प.)	49891	25556	24335	Gangakhed (M CI)	
पूर्णा (न.प.)	36433	18497	17936	Purna (M CI)	
हिंगोली	एकूण/Total	1177345	606294	571051	Hingoli
	ग्रामीण/Rural	998612	514430	484182	
	नागरी/Urban	178733	91864	86869	
हिंगोली (न.प.)	85103	43356	41747	Hingoli (M CI)	
कळमनूरी (न.प.)	24784	12952	11832	Kalamnuri (M CI)	
बसमत (न.प.)	68846	35556	33290	Basmath (M CI)	
बीड	एकूण/Total	2585049	1349106	1235943	Beed
	ग्रामीण/Rural	2070751	1082978	987773	
	नागरी/Urban	514298	266128	248170	
अष्टी (ज.श.)	11972	6102	5870	Ashti (CT)	
गेवराई (न.प.)	33562	17263	16299	Georai (M CI)	
मांजलगाव (न.प.)	49453	25539	23914	Manjlegaon (M CI)	
बीड (ग्रामीण) (ज.श.)	56531	29876	26655	Bid (Rural) (CT)	
बीड (न.प.)	146709	75566	71143	Bid (M CI)	
कैज (न.प.)	30704	16208	14496	Kaj (CT)	
धरुर (न.प.)	20417	10573	9844	Dharur (M CI)	
पारली (न.प.)	90975	46975	44000	Parli (M CI)	
आंबेजोगाई (न.प.)	73975	38026	35949	Ambejogai (M CI)	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.9 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
नांदेड	एकूण/Total	2330374	1197876	1132498	Nanded
	ग्रामीण/Rural	2301920	1183395	1118525	
	नागरी/Urban	913898	471915	441983	
गोकुंदा (ज.श)		11600	6039	5561	Gokunda (CT)
किनवट (न.प)		28454	14481	13973	Kinwat (M CI)
गदगाव (न.प)		27433	14066	13367	Hadgaon (M CI)
वाजेगांव (ज.श)		9772	4977	4795	Wajegaon (CT)
धनेगाव (ज.श)		9809	5049	4760	Dhanegaon (CT)
बळीरामपूर (ज.श)		11939	6177	5762	Balirampur (CT)
नांदेड-वाघाळा (म.न.पा)		550439	285433	265006	Nanded Waghala (M Corp.)
मुदखेड (न.प)		23517	12647	10870	Mudkhed (M CI)
भोकर (न.प)		32899	17104	15795	Bhokar (M CI)
पेठ उमरी (न.प)		13501	6868	6633	Peth Umri (M CI)
धर्माबाद (न.प)		33741	16919	16822	Dharmabad (M CI)
कुंडलवाडी (न.प)		14760	7413	7347	Kundalwadi (M CI)
बिलोली (न.प)		14923	7569	7354	Biloli (M CI)
लोहा (न.प)		24125	12334	11791	Loha (M CI)
कंधार (न.प)		24843	13048	11795	Kandhar (M CI)
मुखेड (न.प)		27650	14184	13466	Mukhed (M CI)
देगलूर (न.प)		54493	27607	26886	Deglur (M CI)
उस्मानाबाद	एकूण/Total	1276327	658896	617431	Osmanabad
	ग्रामीण/Rural	1257766	649224	608542	
	नागरी/Urban	281057	145298	135759	
परांडा (न.प)		18758	9665	9093	Paranda (M CI)
भूम (न.प)		18561	9672	8889	Bhum (M CI)
कळंब (न.प)		25713	13524	12189	Kalamb (M CI)
उस्मानाबाद (न.प)		111825	57824	54001	Osmanabad (M CI)
तुळजापूर (न.प)		34011	17580	16431	Tuljapur (M CI)
नळदुर्ग (न.प)		18341	9516	8825	Naldurg (M CI)
मुरुम (न.प)		18371	9376	8995	Murum (M CI)
उमरगा (न.प)		35477	18141	17336	Umarga (M CI)
लातूर	एकूण/Total	2454196	1273140	1181056	Latur
	ग्रामीण/Rural	1829216	949707	879509	
	नागरी/Urban	624980	323433	301547	
अरवी (ज.श)		14015	7343	6672	Arvi (CT)
लातूर (न.प)		382940	197737	185203	Latur (M CI)
अहमदपूर (न.प)		43936	22796	21140	Ahmadpur (M CI)
औसा (न.प)		36118	18527	17591	Ausa (M CI)
निलंगा (न.प)		36172	18673	17499	Nilanga (M CI)
निदेबान (ज.श)		8249	4344	3905	Nideban (CT)
उदगीर (न.प)		103550	54013	49537	Udgir (M CI)
बुलढाणा	एकूण/Total	2586258	1337560	1248698	Buldhana
	ग्रामीण/Rural	2037398	1055242	982156	
	नागरी/Urban	548860	282318	266542	
नंदुरा (न.प)		44419	22848	21571	Nandura (M CI)
जळगाव (जामोद) (न.प)		28276	14550	13726	Jalgaon (Jamod) (M CI)
शेगाव (न.प)		59672	30547	29125	Shegaon (M CI)
मलकापूर (न.प)		67740	34693	33047	Malkapur (M CI)
खामगाव (न.प)		94191	48368	45823	Khamgaon (M CI)
मेहकर (न.प)		45248	23274	21974	Mehkar (M CI)
चिखली (न.प)		57889	29977	27912	Chikhli (M CI)
सुंदरखेड (ज.श)		13317	6938	6379	Sundarkhed (CT)
बुलढाणा (न.प)		67431	34502	32929	Buldana (M CI)
देऊळगाव राजा (न.प)		30827	15954	14873	Deulgaon Raja (M CI)
सिंदखेड राजा (न.प)		16434	8553	7881	Sindkhed Raja (M CI)
लोणार (न.प)		23416	12114	11302	Lonar (M CI)

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
अकोला	एकूण/Total	1813906	932334	881572	Akola
	ग्रामीण/Rural	1094165	563933	530232	
	नागरी/Urban	719741	368401	351340	
तेल्हारा (न.प)		20986	10759	10227	Telhara (M CI)
अकोट (न.प)		92637	47733	44904	Akot (M CI)
वाळापूर (न.प)		44594	22909	21685	Balapur (M CI)
उमरी प्रगणे अकोला (ज.श)		6756	3527	3229	Umari Pr. Akola (CT)
उमरी प्रगणे वाळापूर(ज.श)		20262	10469	9793	Umri Pragane Balapur (CT)
शिवर (ज.श)		6047	3161	2886	Shivar (CT)
शिवानी (ज.श)		13699	7022	6677	Shivani (CT)
मलकापूर (ज.श)		15420	7955	7465	Malkapur (CT)
खडकी (ज.श)		12133	6284	5849	Khadki Bk (CT)
अकोला (म.न.पा)		425817	217393	208424	Akola (M Corp.)
मुर्तीजापूर (न.प)		40295	20309	19986	Murtijapur (M CI)
पातूर (न.प)		21095	10880	10215	Patur (M CI)
वाशिम	एकूण/Total	1197160	620302	576858	Washim
	ग्रामीण/Rural	985747	511727	474020	
	नागरी/Urban	211413	108575	102838	
मंगळूरपीर (न.प)		30983	15963	15020	Mangrulpir (M CI)
कारंजा (न.प)		67907	34703	33204	Karanja (M CI)
वाशिम (न.प)		78387	40262	38125	Washim (M CI)
रिसोड (न.प)		34136	17647	16489	Risod (M CI)
अमरावती	एकूण/Total	2888445	1480768	1407677	Amravati
	ग्रामीण/Rural	1851158	950633	900525	
	नागरी/Urban	1037287	530135	507152	
धरणी (ज.श)		15761	8075	7686	Dharni (CT)
चिखलधारा (न.प)		5158	2789	2369	Chikhaldara (M CI)
आंजणगाव (न.प)		56380	29017	27363	Anjangaon (M CI)
अचलापूर (न.प)		112311	58108	54203	Achalpur (M CI)
चांदूरबाजार (न.प)		18759	9529	9230	Chandurbazar (M CI)
मोर्शी (न.प)		37333	19031	18302	Morshi (M CI)
वारुड (न.प)		45482	23182	22300	Warud (M CI)
शेंदुरजना (न.प)		21748	11227	10521	Shendurjana (M CI)
अमरावती (म.न.पा)		647057	329992	317065	Amravati (M Corp.)
दर्यापूर बानोसा (न.प)		36463	18590	17873	Daryapur Banosa (M CI)
चांदूर रेल्वे (न.प)		19776	9982	9794	Chandur Railway (M CI)
दत्तपूर धामनगाव (न.प)		21059	10613	10446	Dattapur Dhamangaon (M CI)
यवतमाळ	एकूण/Total	2772348	1419965	1352383	Yavatmal
	ग्रामीण/Rural	2174195	1115148	1059047	
	नागरी/Urban	598153	304817	293336	
यवतमाळ (न.प)		116551	58549	58002	Yavatmal (MCI)
उमरसरा (ज.श)		21752	11138	10614	Umarsara (CT)
नेर (न.प)		29302	14762	14540	Ner (M CI)
पिंपळगाव (ज.श)		8317	4205	4112	Pimpalgaon (CT)
यवतमाळ (ग्रामीण) (ज.श)		14766	7571	7195	Yavatmal (R) (CT)
वाघापूर (ज.श)		12684	6510	6174	Waghapur (CT)
लोहारा (ज.श)		22664	11654	11010	Lohara (CT)
वडगाव रोड (ज.श)		40884	20923	19961	Wadgaon Road (CT)
देवगिरी (ज.श)		8303	4319	3984	Deogiri (CT)
दारव्हा (न.प)		25791	13341	12450	Darwha (M CI)
दिग्रस (न.प)		44767	22780	21987	Digras (M CI)
श्रीरामपूर (ज.श)		9949	5112	4837	Shrirampur (CT)
पुसद (न.प)		73046	37366	35680	Pusad (M CI)
उमरखेड (न.प)		47458	24268	23190	Umardhed (M CI)
घटंजी (न.प)		21293	11026	10267	Ghatanji (M CI)
पांढरखेडा (न.प)		31094	15681	15413	Pandharkaoda (M CI)
राजूर (ज.श)		10692	5639	5053	Rajur (CT)
वणी (न.प)		58840	29973	28867	Wani (M CI)

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
वर्धा	एकूण/Total	1300774	668385	632389	Wardha
	ग्रामीण/Rural	877474	451874	425600	
	नागरी/Urban	423300	216511	206789	
आर्वी (न.प)		42822	21958	20864	Arvi (M CI)
सिंदी (न.प)		12858	6598	6260	Sindi (M CI)
पिपरी (ज.श)		23661	12205	11456	Pipri (CT)
सिंदी तर्फ हिंदनगर (ज.श)		20956	10823	10133	Sindi Turf Hindnagar (CT)
वारुड (ज.श)		6386	3250	3136	Warud (CT)
मसाला (ज.श)		8883	4535	4348	Masala (CT)
नालवाडी (ज.श)		12119	6109	6010	Nalwadi (CT)
बोरगांव (मेघे) (ज.श)		19759	10236	9523	Borgaon (Meghe) (CT)
सावंगी (ज.श)		14394	6954	7440	Sawangi (Meghe) (CT)
वर्धा (न.प)		106444	53697	52747	Wardha (M CI)
पुलगांव (न.प)		33925	17573	16352	Pulgaon (M CI)
देवळी (न.प)		19288	9996	9292	Deoli (M CI)
हिंगणघाट (न.प)		101805	52577	49228	Hinganghat (M CI)
नागपूर	एकूण/Total	4653570	2384975	2268595	Nagpur
	ग्रामीण/Rural	1474811	758357	716454	
	नागरी/Urban	3178759	1626618	1552141	
काम्पटी (न.प)		86793	43470	43323	Kamptee (MCI)
टेकाडी (ज.श)		13741	7077	6664	Tekadi (CT)
कन्हान (ज.श)		22945	11669	11276	Kanhan (Pipri) (CT)
काम्पटी (क.मं)		12457	8039	4418	Kamptee Cantt. (CB)
नागपूर (म.न.पा)		2405665	1225405	1180260	Nagpur (M Corp.)
दिगडोह (ज.श)		38157	20590	17567	Digdoh (CT)
वाडी (ज.श)		54048	28143	25905	Wadi (CT)
मोवाड (न.प)		8777	4444	4333	Mowad (M CI)
नारखेड (न.प)		21127	10807	10320	Narkhed (M CI)
काटोल (न.प)		43267	22064	21203	Katol (M CI)
बाम्हनी (ज.श)		10341	5407	4934	Bamhni (CT)
कळमेश्वर (न.प)		19578	10047	9531	Kalameshwar (M CI)
मोहपा (न.प)		6987	3520	3467	Mohpa (M CI)
वाघोडा (ज.श)		7628	4009	3619	Waghoda (CT)
वालाणी (ज.श)		9393	4939	4454	Walani (CT)
सिलेवाडा (ज.श)		7290	3867	3423	Sillewada (CT)
चांदकापूर (ज.श)		12077	6389	5688	Chandkapur (CT)
चिचोली (ज.श)		18469	9499	8970	Chicholi (CT)
सावनेर (न.प)		32498	16570	15928	Savner (M CI)
खापा (न.प)		14659	7449	7210	Khapa (M CI)
कांद्री (ज.श)		10624	5529	5095	Kandri (CT)
कांद्री (ज.श)		5099	2516	2583	Kandri (CT)
रामटेक (न.प)		22310	11321	10989	Ramtek (M CI)
मौडा (ज.श)		14606	7564	7042	Mouda (CT)
महादुला (ज.श)		21481	11145	10336	Mahadula (CT)
कोरडी (ज.श)		6321	3265	3056	Koradi (CT)
येरखेडा (ज.श)		15727	8002	7725	Yerkheda (CT)
भोकरा (ज.श)		8602	4556	4046	Bhokara (CT)
नरसला (ज.श)		17330	8854	8476	Narsala (CT)
हुडकेश्वर (ज.श)		24499	12543	11956	Hudkeshwar bk. (CT)
बोरखेडी (ज.श)		13294	7008	6286	Borkhedi (CT)
बोरी (ज.श)		12072	6307	5765	Bori (CT)
दावलामेटी (ज.श)		14545	7529	7016	Davlameti (CT)
सोनेगाव (निपणी) (ज.श)		9387	4937	4450	Sonegaon (Nipani) (CT)
निडोह (ज.श)		20888	11566	9322	Nildoh (CT)
वनडोंगरी (ज.श)		37667	20171	17496	Wanadongri (CT)
वधमना (ज.श)		6148	3133	3015	Waddhamana (CT)
नागलवाडी (ज.श)		2562	1345	1217	Nagalwadi (CT)
इससनी (ज.श)		4366	2257	2109	Isasani (CT)
टक्कलघाट (ज.श)		11363	6210	5153	Takalghat (CT)
उमरेद (ज.श)		53971	27456	26515	Umred (M CI)

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
भंडारा	एकूण/Total	1200334	605520	594814	Bhandara
	ग्रामीण/Rural	966503	487484	479019	
	नागरी/Urban	233831	118036	115795	
चिखला (ज.श)		4352	2147	2205	Chikhala (CT)
तुमसर (न.प)		44869	22568	22301	Tumsar (M CI)
वारथी (ज.श)		13058	6629	6429	Warthi (CT)
थाना (ज.श)		6339	3256	3083	Thana (CT)
शहापूर (ज.श)		4459	2237	2222	Shahapur (CT)
बेला (ज.श)		5914	2892	3022	Bela (CT)
गणेशपूर (ज.श)		9192	4688	4504	Ganeshpur (CT)
सावरी जवहारनगर (ज.श)		8770	4442	4328	Sawari Jawharnagar (CT)
भंडारा (न.प)		91845	46409	45436	Bhandara (M CI)
साकोळी (ज.श)		14636	7392	7244	Sakoli (CT)
मुरमाडी (ज.श)		7576	3862	3714	Murmadi (CT)
पौनी (न.प)		22821	11514	11307	Pauni (M CI)
गोंदिया	एकूण/Total	1322507	661554	660953	Gondiya
	ग्रामीण/Rural	1096577	547934	548643	
	नागरी/Urban	225930	113620	112310	
तिरोरा (न.प)		25181	12739	12442	Tirora (M CI)
कुडवा (ज.श)		11549	6076	5473	Kudwa (CT)
कातंगी काला (ज.श)		6440	3232	3208	Katangji Kala (CT)
फूलचूर (ज.श)		5480	2756	2724	Fulchur (CT)
खामरी (ज.श)		6794	3387	3407	Khamari (CT)
गोंदिया (न.प)		132813	66500	66313	Gondiya (M CI)
आमगाव (ज.श)		10972	5448	5524	Amgaon bk. (CT)
रिसमा (ज.श)		6925	3485	3440	Risama (CT)
आमगाव (ज.श)		5197	2603	2594	Amgaon kh. (CT)
देवरी (ज.श)		14579	7394	7185	Deori (CT)
चंद्रपूर	एकूण/Total	4258553	2142535	2116018	Chandrapur
	ग्रामीण/Rural	1428929	726106	702823	
	नागरी/Urban	2829624	1416429	1413195	
वरोरा (न.प)		46532	23424	23108	Warora (M CI)
ब्रम्हपूरी (न.प)		36025	18052	17973	Brahmapuri (M CI)
शिवाजी नगर (ज.श)		13877	7312	6565	Shivaji Nagar (CT)
भद्रावती (न.प)		60565	31451	29114	Bhadravati (M CI)
कोंडुमल (ज.श)		10497	5405	5092	Kondumal (CT)
दुर्गापूर (ज.श)		17693	9069	8624	Durgapur (CT)
उरजानगर (ज.श)		4748	2430	2318	Urjanagar (CT)
ताडली (ज.श)		4942	2597	2345	Tadali (CT)
पाडोली (ज.श)		5275	2777	2498	Padoli (CT)
धुधुस (ज.श)		32654	16980	15674	Ghugus (CT)
नाकोडा (ज.श)		5634	2947	2687	Nakoda (CT)
चंद्रपूर (न.प)		320379	164085	156294	Chandrapur (M CI)
मूल (न.प)		25449	12764	12685	Mul (M CI)
नांदगाव पोडे (ज.श)		3836	2012	1824	Nandgaon Pode (CT)
विसापूर (ज.श)		9398	4831	4567	Visapur (CT)
बल्लरपूर (न.प)		89452	45877	43575	Ballarpur (M CI)
अवलपूर (ज.श)		4882	2506	2376	Awalpur (CT)
नंदा (ज.श)		9378	4901	4477	Nanda (CT)
चोंदूर (ज.श)		26755	13841	12914	Chandur (CT)
सैस्ती (ज.श)		4320	2251	2069	Sasti (CT)
धोपटला (ज.श)		4945	2577	2368	Dhopatala (CT)
राजुरा (न.प)		29668	15337	14331	Rajura (M CI)
गोंडपिपरी (ज.श)		8474	4302	4172	Gondpipri (CT)
गडचिरोली	एकूण/Total	1072942	541328	531614	Gadchiroli
	ग्रामीण/Rural	954909	481290	473619	
	नागरी/Urban	118033	60038	57995	
देसाईगंज (न.प)		28781	14388	14393	Desaiganj (M CI)
कुरखेडा (ज.श)		7430	3798	3632	Kurkheda (CT)
गडचिरोली (न.प)		54152	27569	26583	Gadchiroli (M CI)
आष्टी (ज.श)		5634	2886	2748	Ashti (CT)
अहेरी (ज.श)		14609	7599	7010	Aheri (CT)
सिरोचा (ज.श)		7427	3798	3629	Sironcha Ry. (CT)

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10

ग्रामीण व नागरी भागातील मुख्यतः काम करणारे, सीमांतिक कामगार व काम न करणारे स्त्री पुरुष

Main workers, marginal workers and non-workers by sex in rural and urban area

(जनगणना/ Population Census, 2011)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण ग्रामीण नागरी (3)	एकूण लोकसंख्या (संस्थामधील व बेघरांची धरून) Total population (including institutional and houseless population)			मुख्यतः काम करणारे / Main workers एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers (I-IX)			Total Rural/ Urban (3)	District (2)
			व्यक्ती Person (4)	पुरुष Males (5)	स्त्रिया Females (6)	व्यक्ती Person (7)	पुरुष Males (8)	स्त्रिया Females (9)		
1	मुंबई शहर	ए	3085411	1684608	1400803	1209334	975508	233826	T	Mumbai City
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	3085411	1684608	1400803	1209334	975508	233826	U	
2	मुंबई	ए	9356962	5031323	4325639	3515922	2811481	704441	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	0	0	0	0	0	0	R	
		ना	9356962	5031323	4325639	3515922	2811481	704441	U	
3	ठाणे	ए	11060148	5865078	5195070	3930511	3059503	871008	T	Thane
		ग्रा	2545470	1300136	1245334	885453	595115	290338	R	
		ना	8514678	4564942	3949736	3045058	2464388	580670	U	
4	रायगड	ए	2634200	1344345	1289855	858825	641655	217170	T	Raigad
		ग्रा	1664005	836996	827009	539278	381638	157640	R	
		ना	970195	507349	462846	319547	260017	59530	U	
5	रत्नागिरी	ए	1615069	761121	853948	554973	344089	210884	T	Ratnagiri
		ग्रा	1351346	630213	721133	477284	282446	194838	R	
		ना	263723	130908	132815	77689	61643	16046	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	849651	417332	432319	226538	164740	61798	T	Sindhudurg
		ग्रा	742645	363268	379377	194546	139697	54849	R	
		ना	107006	54064	52942	31992	25043	6949	U	
7	नाशिक	ए	6107187	3157186	2950001	2523023	1639881	883142	T	Nashik
		ग्रा	3509814	1804712	1705102	1688085	960199	727886	R	
		ना	2597373	1352474	1244899	834938	679682	155256	U	
8	धुळे	ए	2050862	1054031	996831	825875	526267	299608	T	Dhule
		ग्रा	1479826	758916	720910	663077	391024	272053	R	
		ना	571036	295115	275921	162798	135243	27555	U	
9	नंदुरबार	ए	1648295	833170	815125	664193	395928	268265	T	Nandurbar
		ग्रा	1372821	687671	685150	584986	333204	251782	R	
		ना	275474	145499	129975	79207	62724	16483	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
10	जळगाव	ए	4229917	2197365	2032552	1643955	1082936	561019	T	Jalgaon
		ग्रा	2887206	1500514	1386692	1259810	766492	493318	R	
		ना	1342711	696851	645860	384145	316444	67701	U	
11	अहमदनगर	ए	4543159	2342825	2200334	2039455	1227314	812141	T	Ahmednagar
		ग्रा	3630542	1872907	1757635	1740077	996307	743770	R	
		ना	912617	469918	442699	299378	231007	68371	U	
12	पुणे	ए	9429408	4924105	4505303	3751221	2658832	1092389	T	Pune
		ग्रा	3678226	1903440	1774786	1676770	1046069	630701	R	
		ना	5751182	3020665	2730517	2074451	1612763	461688	U	
13	सातारा	ए	3003741	1510842	1492899	1184407	780808	403599	T	Satara
		ग्रा	2433363	1219749	1213614	1001339	640565	360774	R	
		ना	570378	291093	279285	183068	140243	42825	U	
14	सांगली	ए	2822143	1435728	1386415	1074948	749251	325697	T	Sangli
		ग्रा	2102786	1071124	1031662	845830	570873	274957	R	
		ना	719357	364604	354753	229118	178378	50740	U	
15	सोलापूर	ए	4317756	2227852	2089904	1763175	1148937	614238	T	Solapur
		ग्रा	2918665	1518343	1400322	1297320	805368	491952	R	
		ना	1399091	709509	689582	465855	343569	122286	U	
16	कोल्हापूर	ए	3876001	1980658	1895343	1508563	1050072	458491	T	Kolhapur
		ग्रा	2645992	1348815	1297177	1101978	721522	380456	R	
		ना	1230009	631843	598166	406585	328550	78035	U	
17	औरंगाबाद	ए	3701282	1924469	1776813	1446636	958515	488121	T	Aurangabad
		ग्रा	2081112	1081825	999287	962801	563255	399546	R	
		ना	1620170	842644	777526	483835	395260	88575	U	
18	जालना	ए	1959046	1011473	947573	844492	508298	336194	T	Jalna
		ग्रा	1581617	817279	764338	735619	421019	314600	R	
		ना	377429	194194	183235	108873	87279	21594	U	
19	परभणी	ए	1836086	942870	893216	756417	473246	283171	T	Parbhani
		ग्रा	1266280	651886	614394	598296	345944	252352	R	
		ना	569806	290984	278822	158121	127302	30819	U	
20	१?k२@	ए	1177345	606294	571051	514371	308332	206039	T	Hingoli
		ग्रा	998612	514430	484182	463701	266999	196702	R	
		ना	178733	91864	86869	50670	41333	9337	U	
21	बीड	ए	2585049	1349106	1235943	1154708	684533	470175	T	Beed
		ग्रा	2070751	1082978	987773	1004728	566122	438606	R	
		ना	514298	266128	248170	149980	118411	31569	U	
22	नांदेड	ए	3361292	1730075	1631217	1317791	850493	467298	T	Nanded
		ग्रा	2447394	1258160	1189234	1062139	644223	417916	R	
		ना	913898	471915	441983	255652	206270	49382	U	

तक्का क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
23	उस्मानाबाद	ए	1657576	861535	796041	701894	441657	260237	T	Osmanabad
		ग्रा	1376519	716237	660282	623146	379763	243383	R	
		ना	281057	145298	135759	78748	61894	16854	U	
24	लातूर	ए	2454196	1273140	1181056	964177	633321	330856	T	Latur
		ग्रा	1829216	949707	879509	794557	494140	300417	R	
		ना	624980	323433	301547	169620	139181	30439	U	
25	बुलढाणा	ए	2586258	1337560	1248698	1107542	682638	424904	T	Buldhana
		ग्रा	2037398	1055242	982156	945137	552106	393031	R	
		ना	548860	282318	266542	162405	130532	31873	U	
26	अोला	ए	1813906	932334	881572	691025	480913	210112	T	Akola
		ग्रा	1094165	563933	530232	469517	299554	169963	R	
		ना	719741	368401	351340	221508	181359	40149	U	
27	वाशिम	ए	1197160	620302	576858	502755	309242	193513	T	Washim
		ग्रा	985747	511727	474020	440589	258773	181816	R	
		ना	211413	108575	102838	62166	50469	11697	U	
28	अमरावती	ए	2888445	1480768	1407677	1061544	753682	307862	T	Amravati
		ग्रा	1851158	950633	900525	754483	499510	254973	R	
		ना	1037287	530135	507152	307061	254172	52889	U	
29	यवतमाळ	ए	2772348	1419965	1352383	1195100	743702	451398	T	Yavatmal
		ग्रा	2174195	1115148	1059047	1011555	596850	414705	R	
		ना	598153	304817	293336	183545	146852	36693	U	
30	वर्धा	ए	1300774	668385	632389	529623	357852	171771	T	Wardha
		ग्रा	877474	451874	425600	399804	253277	146527	R	
		ना	423300	216511	206789	129819	104575	25244	U	
31	नागपूर	ए	4653570	2384975	2268595	1654778	1224048	430730	T	Nagpur
		ग्रा	1474811	758357	716454	632330	404990	227340	R	
		ना	3178759	1626618	1552141	1022448	819058	203390	U	
32	भंडारा	ए	1200334	605520	594814	413838	263217	150621	T	Bhandara
		ग्रा	966503	487484	479019	348458	213109	135349	R	
		ना	233831	118036	115795	65380	50108	15272	U	
33	गोंदिया	ए	1322507	661554	660953	433962	281710	152252	T	Gondiya
		ग्रा	1096577	547934	548643	367716	230853	136863	R	
		ना	225930	113620	112310	66246	50857	15389	U	
34	चंद्रपूर	ए	2204307	1123834	1080473	804433	536752	267681	T	Chandrapur
		ग्रा	1428929	726106	702823	581210	353863	227347	R	
		ना	775378	397728	377650	223223	182889	40334	U	
35	गडचिरोली	ए	1072942	541328	531614	392886	239961	152925	T	Gadchiroli
		ग्रा	954909	481290	473619	358447	213828	144619	R	
		ना	118033	60038	57995	34439	26133	8306	U	
महाराष्ट्र राज्य	ए	112374333	58243056	54131277	43762890	29989314	13773576	T	Maharashtra State	
	ग्रा	61556074	31539034	30017040	26510066	16188697	10321369	R		
	ना	50818259	26704022	24114237	17252824	13800617	3452207	U		

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd..

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण ग्रामीण नागरी (3)	सीमांतिक कामगार Marginal workers			काम न करणारे Non-workers			Total Rural/ Urban (3)	District (2)
			व्यक्ती Person (10)	पुरुष Males (11)	स्त्रिया Females (12)	व्यक्ती Person (13)	पुरुष Males (14)	स्त्रिया Females (15)		
			(1)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)		
1	मुंबई शहर	ए	61,029	42,759	18,270	20,26,292	7,66,831	12,59,461	T	Mumbai City
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	61,029	42,759	18,270	20,26,292	7,66,831	12,59,461	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	1,81,470	1,28,751	52,719	54,87,910	20,88,585	33,99,325	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	R	
		ना	1,81,470	1,28,751	52,719	54,87,910	20,88,585	33,99,325	U	
2	ठाणे	ए	3,97,977	1,86,201	2,11,776	49,51,868	19,34,420	30,17,448	T	Thane
		ग्रा	2,75,447	1,08,614	1,66,833	11,58,493	5,08,951	6,49,542	R	
		ना	1,22,530	77,587	44,943	37,93,375	14,25,469	23,67,906	U	
3	रायगड	ए	2,49,306	1,04,670	1,44,636	12,93,934	5,28,685	7,65,249	T	Raigad
		ग्रा	2,29,354	92,752	1,36,602	9,41,760	3,96,922	5,44,838	R	
		ना	19,952	11,918	8,034	3,52,174	1,31,763	2,20,411	U	
4	रत्नागिरी	ए	1,71,158	66,868	1,04,290	4,63,840	1,89,533	2,74,307	T	Ratnagiri
		ग्रा	1,65,415	63,784	1,01,631	4,10,607	1,70,272	2,40,335	R	
		ना	5,743	3,084	2,659	53,233	19,261	33,972	U	
5	सिंधुदुर्ग	ए	2,05,774	68,992	1,36,782	9,33,390	3,87,718	5,45,672	T	Sindhudurg
		ग्रा	1,99,497	65,905	1,33,592	8,06,249	3,40,447	4,65,802	R	
		ना	6,277	3,087	3,190	1,27,141	47,271	79,870	U	
6	नाशिक	ए	2,74,233	1,02,328	1,71,905	28,08,223	12,23,055	15,85,168	T	Nashik
		ग्रा	2,31,059	79,134	1,51,925	14,95,492	7,17,903	7,77,589	R	
		ना	43,174	23,194	19,980	13,12,731	5,05,152	8,07,579	U	
7	धुळे	ए	1,64,445	53,930	1,10,515	9,70,006	4,24,133	5,45,873	T	Dhule
		ग्रा	1,51,431	47,283	1,04,148	6,52,270	2,99,679	3,52,591	R	
		ना	13,014	6,647	6,367	3,17,736	1,24,454	1,93,282	U	
7	नंदुरबार	ए	1,51,712	48,774	1,02,938	7,01,676	3,19,059	3,82,617	T	Nandurbar
		ग्रा	1,46,890	46,359	1,00,531	5,58,761	2,63,870	2,94,891	R	
		ना	4,822	2,415	2,407	1,42,915	55,189	87,726	U	
8	जळगाव	ए	2,63,897	97,501	1,66,396	21,18,707	9,28,538	11,90,169	T	Jalgaon
		ग्रा	2,28,777	77,310	1,51,467	13,79,654	6,42,370	7,37,284	R	
		ना	35,120	20,191	14,929	7,39,053	2,86,168	4,52,885	U	

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 1.10 Contd.

(1)	(2)	(3)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
9	अहमदनगर	ए	2,45,985	84,530	1,61,455	21,83,596	9,87,603	11,95,993	T	Ahmednagar
		ग्रा	2,20,344	71,923	1,48,421	16,51,562	7,78,167	8,73,395	R	
		ना	25,641	12,607	13,034	5,32,034	2,09,436	3,22,598	U	
10	पुणे	ए	3,09,053	1,32,081	1,76,972	42,78,073	17,53,075	25,24,998	T	Pune
		ग्रा	2,17,130	75,499	1,41,631	15,15,833	6,93,222	8,22,611	R	
		ना	91,923	56,582	35,341	27,62,240	10,59,853	17,02,387	U	
11	सातारा	ए	2,58,669	78,122	1,80,547	15,05,336	6,52,492	8,52,844	T	Satara
		ग्रा	2,46,553	71,888	1,74,665	1235,802	5,46,876	6,88,926	R	
		ना	12,116	6,234	5,882	2,69,534	1,05,616	1,63,918	U	
12	सांगली	ए	2,66,414	75,873	1,90,541	13,64,869	5,79,659	7,85,210	T	Sangli
		ग्रा	2,42,811	65,303	1,77,508	9,46,919	4,20,890	5,26,029	R	
		ना	23,603	10,570	13,033	4,17,950	1,58,769	2,59,181	U	
13	सोलापूर	ए	2,57,074	86,894	1,70,180	21,06,502	9,33,441	11,73,061	T	Solapur
		ग्रा	2,24,949	70,809	1,54,140	12,96,076	6,08,514	6,87,562	R	
		ना	32,125	16,085	16,040	8,10,426	3,24,927	4,85,499	U	
14	कोल्हापूर	ए	2,58,088	80,415	1,77,673	18,70,192	7,84,443	10,85,749	T	Kolhapur
		ग्रा	2,36,949	70,203	1,66,746	11,68,942	5,25,923	643,019	R	
		ना	21,139	10,212	10,927	7,01,250	2,58,520	4,42,730	U	
15	औरंगाबाद	ए	1,51,326	57,516	93,810	17,20,156	7,61,572	9,58,584	T	Aurangabad
		ग्रा	1,31,667	45,423	86,244	9,47,162	4,52,277	4,94,885	R	
		ना	19,659	12,093	7,566	7,72,994	3,09,295	4,63,699	U	
16	जालना	ए	1,04,902	31,432	73,470	8,96,080	4,11,766	4,84,314	T	Jalna
		ग्रा	94,221	25,421	68,800	6,77,841	326,023	3,51,818	R	
		ना	10,681	6,011	4,670	2,18,239	85,743	1,32,496	U	
17	परभणी	ए	84,835	22,779	62,056	8,82,963	3,95,786	4,87,177	T	Parbhani
		ग्रा	72,816	16,507	56,309	5,31,571	2,54,208	2,77,363	R	
		ना	12,019	6,272	5,747	3,51,392	1,41,578	2,09,814	U	
17	हिंगोली	ए	47,140	16,532	30,608	5,27,182	2,45,899	2,81,283	T	Hingoli
		ग्रा	43,007	14,153	28,854	4,17,078	2,01,948	2,15,130	R	
		ना	4,133	2,379	1,754	1,10,104	43,951	66,153	U	
18	बीड	ए	1,26,926	43,304	83,622	12,03,666	5,68,441	6,35,225	T	Beed
		ग्रा	1,17,223	37,700	79,523	9,22,009	4,54,611	4,67,398	R	
		ना	9,703	5,604	4,099	2,81,657	1,13,830	1,67,827	U	
19	नांदेड	ए	2,36,950	79,228	1,57,722	16,74,222	7,59,436	9,14,786	T	Nanded
		ग्रा	2,15,120	67,649	1,47,471	11,76,700	5,57,510	6,19,190	R	
		ना	21,830	11,579	10,251	4,97,522	2,01,926	2,95,596	U	
20	उस्मानाबाद	ए	98,320	31,712	66,608	8,33,064	3,79,166	4,53,898	T	Osmanabad
		ग्रा	90,440	27,417	63,023	6,66,573	3,11,306	3,55,267	R	
		ना	7,880	4,295	3,585	1,66,491	67,860	98,631	U	

तक्का क्रमांक/TABLE No. 1.10 Contd.

(1)	(2)	(3)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(3)	(2)
21	लातूर	ए	1,27,669	33,158	94,511	12,39,767	5,49,800	6, 89,967	T	Latur
		ग्रा	1,17,701	27,598	90,103	8,81,128	4,05,030	4,76,098	R	
		ना	9,968	5,560	4,408	3,58,639	1,44,770	2,13,869	U	
22	बुलढाणा	ए	1,07,218	39,530	67,688	12,16,465	5,50,796	6,65,669	T	Buldhana
		ग्रा	93,429	32,635	60,794	885,771	4,21,192	4,64,579	R	
		ना	13,789	6,895	6,894	3,,30,694	1,29,604	2,01,090	U	
23	अकोला	ए	65,979	27,559	38,420	9,81,996	4,05,462	5,76,534	T	Akola
		ग्रा	51,818	18,896	32,922	5,41,540	2,38,340	3,03,200	R	
		ना	14,161	8,663	5,498	4,40,456	1,67,122	2,73,334	U	
23	वाशिम	ए	59,681	19,790	39,891	5,64,884	2,58,352	3,06,532	T	Washim
		ग्रा	56,124	18,005	38,119	4,38,436	2,08,815	2,29,621	R	
		ना	3,557	1,785	1,772	1,26,448	49,537	76,911	U	
24	अमरावती	ए	1,87,259	75,910	1,11,349	15,11,538	6,21,595	889,943	T	Amravati
		ग्रा	1,59,877	60,051	99,826	8,91,407	3,86,090	5,05,317	R	
		ना	27,382	15,859	11,523	6,20,131	2,35,505	3,84,626	U	
25	यवतमाळ	ए	1,69,484	61,968	1,07,516	13,39,334	5,90,758	7,48,576	T	Yavatmal
		ग्रा	1,59,571	56,433	1,03,138	10,22,777	4,69,847	5,52,930	R	
		ना	9,913	5,535	4,378	3,16,557	1,20,911	1,95,646	U	
26	वर्धा	ए	1,19,021	46,980	72,041	6,86,385	2,90,379	3,96,006	T	Wardha
		ग्रा	1,02,876	37,748	65,128	4,61,782	2,04,097	2,57,685	R	
		ना	16,145	9,232	6,913	2,24,603	86,282	1,38,321	U	
27	नागपूर	ए	2,55,270	1,22,431	1,32,839	25,29,288	10,13,688	15,15,600	T	Nagpur
		ग्रा	1,67,295	66,999	1,00,296	7,26,585	3,24,876	401,709	R	
		ना	87,975	55,432	32,543	18,02,703	6,88,812	11,13,891	U	
28	भंडारा	ए	1,71,421	65,868	1,05,553	5,99,261	2,70,409	3,28,852	T	Bhandara
		ग्रा	1,62,275	61,446	1,00,829	4,78,803	2,21,725	2,57,078	R	
		ना	9,146	4,422	4,724	1,20,458	48,684	71,774	U	
28	गोंदिया	ए	1,87,706	67,082	1,20,624	6,21,111	2,79,813	3,41,298	T	Gondia
		ग्रा	1,82,349	64,476	1,17,873	5,23,515	2,41,571	2,81,944	R	
		ना	5,357	2,606	2,751	97,596	38,242	59,354	U	
29	चंद्रपूर	ए	2,47,762	96,112	1,51,650	11,40,310	4,95,402	6,44,908	T	Chandrapur
		ग्रा	2,19,468	79,418	1,40,050	6,76,864	3,14,974	3,61,890	R	
		ना	28,294	16,694	11,600	4,63,446	1,80,428	2,83,018	U	
30	गडचिरोली	ए	1,60,145	58,220	1,01,925	4,73,190	2,18,711	2,54,479	T	Gadchiroli
		ग्रा	1,53,744	55,402	98,342	4,30,254	2,01,595	2,28,659	R	
		ना	6,401	2,818	3,583	42,936	17,116	25,820	U	
महाराष्ट्र राज्य		ए	64,25,298	24,35,800	39,89,498	5,57,05,276	2,35,48,501	3,21,56,775	T	Maharashtra State
		ग्रा	54,07,627	18,20,143	35,87,484	2,85,16,216	1,31,10,041	1,54,06,175	R	
		ना	10,17,671	6,15,657	4,02,014	2,71,89,060	1,04,38,460	1,67,50,600	U	

1. क्षेत्रफल / AREA AND POPULATION

तक्का क्रमांक/TABLE No. 1.11

मुख्यतः काम करणाऱ्यांची औद्योगिक प्रकारानुसार वर्गवारी/Classification of main workers by industrial categories

(जनगणना/Population Census, 2011)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	शेतकरी Cultivators			शेतमजूर Agricultural labourers			घरगुती उद्योग Household Industry			इतर उद्योग Other Industry			District (2)
		एकूण Total (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	एकूण Total (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)	एकूण Total (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
1	मुंबई	3907	2700	1207	5086	4027	1059	40839	30385	10454	1159502	938396	221106	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	10396	6730	3666	17621	13511	4110	104796	72748	32048	3383109	2718492	664617	Mumbai Suburban
3	ठाणे	272871	169437	103434	273218	153460	119758	98301	61384	36917	3286121	2675222	610899	Thane
4	रायगड	166000	104617	61383	115250	64838	50412	24186	15963	8223	553389	456237	97152	Raigad
5	रत्नागिरी	232413	116553	115860	97146	48365	48781	11779	7375	4404	213635	171796	41839	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	82966	55940	27026	36543	24653	11890	5613	4155	1458	101416	79992	21424	Sindhudurg
7	नाशिक	900810	527133	373677	644052	317542	326510	45904	27451	18453	932257	767755	164502	Nashik
8	धुळे	220641	148256	72385	365828	185067	180761	16557	10334	6223	222849	182610	40239	Dhule
9	नंदुरबार	192433	127705	64728	350630	175727	174903	10154	6043	4111	110976	86453	24523	Nandurbar
10	जळगाव	358786	243593	115193	808872	443822	365050	30550	19754	10796	445747	375767	69980	Jalgaon
11	अहमदनगर	968974	549538	419436	501873	243329	258544	47491	25151	22340	521117	409296	111821	Ahmednagar
12	पुणे	832261	482112	350149	366010	180005	186005	90460	53765	36695	2462490	1942950	519540	Pune
13	सातारा	521786	340240	181546	243687	115586	128101	30207	17342	12865	388727	307640	81087	Satara
14	सांगली	432058	316511	115547	245826	128480	117346	32685	17605	15080	364379	286655	77724	Sangli
15	सोलापूर	607657	400723	206934	508141	261052	247089	63585	24250	39335	583792	462912	120880	Solapur
16	कोल्हापूर	594056	373932	220124	207790	106326	101464	48004	31710	16294	658713	538104	120609	Kolhapur
17	औरंगाबाद	525657	313782	211875	351679	176578	175101	22634	13697	8937	546666	454458	92208	Aurangabad
18	जालना	398646	234548	164098	261713	128920	132793	12844	7042	5802	171289	137788	33501	Jalna
19	परभणी	281771	172500	109271	288438	148417	140021	10939	6870	4069	175269	145459	29810	Parbhani
20	हिंगोली	227284	134861	92423	198494	102908	95586	6967	4411	2556	81626	66152	15474	hingoli
21	बीड	581109	330449	250660	327830	159120	168710	16800	9889	6911	228969	185075	43894	Beed
22	नांदेड	416826	271253	145573	539588	289385	250203	23448	13443	10005	337929	276412	61517	Nanded

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 1.11 – Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
23	उस्मानाबाद	284235	183034	101201	265167	141208	123959	15261	8369	6892	137231	109046	28185	Osmanabad
24	लातूर	311209	204059	107150	383939	212040	171899	14476	8738	5738	254553	208484	46069	Latur
25	बुलढाणा	363983	223649	140334	537970	289944	248026	11125	7305	3820	194464	161740	32724	Buldhana
26	अेला	120136	89372	30764	340583	201264	139319	7894	5357	2537	222412	184920	37492	Akola
27	वाशिम	154583	98272	56311	265060	144017	121043	5697	3376	2321	77415	63577	13838	washim
28	अमरावती	181436	144691	36745	552820	336746	216074	16717	11728	4989	310571	260517	50054	Amravati
29	यवतमाळ	310818	203946	106872	633145	336983	296162	14446	9658	4788	236691	193115	43576	Yavatmal
30	वर्धा	124563	89599	34964	233609	126301	107308	11070	8144	2926	160381	133808	26573	Wardha
31	नागपूर	188844	130703	58141	338352	181784	156568	43599	30492	13107	1083983	881069	202914	Nagpur
32	भंडारा	101040	65226	35814	182433	98086	84347	12281	7060	5221	118084	92845	25239	Bhandara
33	गोंदिया	137183	89403	47780	147366	83385	63981	20354	9021	11333	129059	99901	29158	Gondia
34	चंद्रपूर	192568	125517	67051	303057	158251	144806	16174	11759	4415	292634	241225	51409	Chandrapur
35	गडचिरोली	178169	110552	67617	130112	65683	64429	7473	4766	2707	77132	58960	18172	Gadchiroli
		11478075	7181136	4296939	11068928	5846810	5222118	991310	606540	384770	20224577	16354828	3869749	Maha. State

आधार : भारताची जनगणना, २००१ Source.— Population Census of India, 2001

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.12

लोकसंख्या व काम करणारे यांचे वयोगट व लिंग यानुसार वर्गीकरण
Distribution of Population and workers by age groups and sex
(जनगणना /Population Census, 2011)

एकूण /ग्रामीण /नागरी Total/Rural/Urban	वयोगट Age-group	एकूण लोकसंख्या Total Population			काम करणारे (मुख्यतः + सीमांतिक) Workers (Main+Marginal)		
		पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Total	पुरुष Male	स्त्रिया Female	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
एकूण Total	5-9	69567	36395	33172	214462	115649	98813
	10-14	161449	81732	79717	513470	286739	226731
	15-19	521402	283895	237507	2482461	1575711	906750
	20-24	835896	440676	395220	5779094	3814164	1964930
	25-29	744560	365646	378914	6879750	4667850	2211900
	30-34	622590	276716	345874	6440371	4311960	2128411
	35-39	579068	242015	337053	6198580	4059081	2139499
	40-49	902431	371492	530939	9962541	6601907	3360634
	50-59	579780	238093	341687	6121749	4105399	2016350
	60-69	433573	177960	255613	3356472	2060132	1296340
	70-79	153347	80918	72429	1045418	724992	320426
	80+	37506	20246	17260	253820	173622	80198
	Age not stated		23819	11777	12042	179690	119669
एकूण / Total		5664988	2627561	3037427	49427878	32616875	16811003
ग्रामीण Rural	5-9	36326	18739	17587	131888	69921	61967
	10-14	113195	54923	58272	357216	186841	170375
	15-19	394149	199166	194983	1747967	1003022	744945
	20-24	601322	284453	316869	3649916	2139555	1510361
	25-29	517874	220846	297028	3951692	2366743	1584949
	30-34	436362	164947	271415	3685952	2142902	1543050
	35-39	411318	146473	264845	3623320	2060106	1563214
	40-49	660239	232053	428186	5950276	3441909	2508367
	50-59	442623	156502	286121	3821319	2247268	1574051
	60-69	356459	133525	222934	2608275	1483581	1124694
	70-79	127651	65369	62282	843597	569086	274511
	80+	28372	14923	13449	178797	116811	61986
	Age not stated		14915	6455	8460	100656	59326
एकूण / Total		4140805	1698374	2442431	30650871	17887071	12763800
नागरी Urban	5-9	33241	17656	15585	82574	45728	36846
	10-14	48254	26809	21445	156254	99898	56356
	15-19	127253	84729	42524	734494	572689	161805
	20-24	234574	156223	78351	2129178	1674609	454569
	25-29	226686	144800	81886	2928058	2301107	626951
	30-34	186228	111769	74459	2754419	2169058	585361
	35-39	167750	95542	72208	2575260	1998975	576285
	40-49	242192	139439	102753	4012265	3159998	852267
	50-59	137157	81591	55566	2300430	1858131	442299
	60-69	77114	44435	32679	748197	576551	171646
	70-79	25696	15549	10147	201821	155906	45915
	80+	9134	5323	3811	75023	56811	18212
	Age not stated		8904	5322	3582	79034	60343
एकूण / Total		1524183	929187	594996	18777007	14729804	4047203

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.13

धर्मानुसार लोकसंख्या/ Population by religion

(जनगणना/ Population Census, 2011)

अ. क्र. Sr. No	जिल्हा (2)	हिंदू Hindus (3)	मुस्लीम Muslims (4)	ख्रिस्ती Christians (5)	शेख Sikhs (6)	बौद्ध Buddhists (7)	जैन Jains (8)	इतर धर्म व धर्ममते Other religions and persuasions (9)	धर्म न सांगितलेले Religion not stated (10)	एकूण Total (11)	जिल्हा District (2)
1	मुंबई	1873762	773173	84555	13471	134257	166000	31094	9099	3085411	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	6337132	1795788	322476	47288	469568	343639	18345	22726	9356962	Mumbai Suburban
3	ठाणे	8716055	1355630	280700	39149	449617	172052	9862	37083	11060148	Thane
4	रायगड	2239370	227465	17452	7477	121791	12260	1159	7226	2634200	Raigad
5	रत्नागिरी	1307211	187197	1990	230	113467	3347	95	1532	1615069	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	780384	26264	15471	219	24762	1046	53	1452	849651	Sindhudurg
7	नाशिक	5237009	693052	23946	8912	94783	38212	1795	9478	6107187	Nashik
8	धुळे	1825460	187901	3653	1422	13405	12818	912	5291	2050862	Dhule
9	नेंदुरबार	1521618	96182	8467	685	4969	6191	2907	7276	1648295	Nandurbar
10	जळगाव	3457615	560261	7091	3091	143865	27404	9662	20928	4229917	Jalgaon
11	अहमदनगर	4107143	320743	22766	5431	33898	38718	1408	13052	4543159	Ahmednagar
12	पुणे	8090254	673704	134192	27090	340404	127786	9873	26105	9429408	Pune
13	सातारा	2691952	146970	4408	1182	141315	12810	676	4428	3003741	Satara
14	सांगली	2440312	239607	9098	1260	38210	87453	769	5434	2822143	Sangli
15	सोलापूर	3795424	441254	9882	1279	35497	28134	568	5718	4317756	Solapur
16	कोल्हापूर	3379906	286558	15573	1570	29766	154882	1274	6472	3876001	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2545438	786677	15991	5142	309093	30981	1005	6955	3701282	Aurangabad
18	जालना	1504641	274221	12542	1629	152540	9619	336	3518	1959046	Jalna
19	परभणी	1328385	306364	2081	1371	187899	6238	262	3486	1836086	Parbhani
20	हिंगोली	863199	127552	992	643	176679	5278	103	2899	1177345	Hingoli
21	बीड	2174672	320395	2097	824	68482	8719	399	9461	2585049	Beed
22	नांदेड	2501741	471951	3902	13540	354189	5049	1273	9647	3361292	Nanded
23	उस्मानाबाद	1437623	178925	942	340	28216	4530	195	6805	1657576	Osmanabad
24	लातूर	2006984	367664	2387	935	66535	6387	310	2994	2454196	Latur
25	बुलढाणा	1845424	354236	3531	1668	364229	12242	522	4406	2586258	Buldhana
26	अकोला	1107809	357253	4483	1504	328033	10205	389	4230	1813906	Akola
27	वाशिम	859949	142672	1707	518	179330	8476	381	4127	1197160	Washim
28	अमरावती	2055177	421410	7223	2242	383891	11360	3288	3854	2888445	Amravati
29	यवतमाळ	2251401	239236	4567	1596	249874	11422	3745	10507	2772348	Yavatmal
30	वर्धा	1057096	53854	2696	2147	175417	5663	2254	1647	1300774	Wardha
31	नागपूर	3492202	390974	34667	20469	668050	24528	12181	10499	4653570	Nagpur
32	भंडारा	1009352	26502	2145	831	154458	1017	3555	2474	1200334	Bhandara
33	गोंदिया	1153861	26157	1827	2160	125282	1568	5080	6572	1322507	Gondia
34	चंद्रपूर	1780085	92297	10701	5251	286734	3861	23188	2190	2204307	Chandrapur
35	गडचिरोली	927411	21063	3872	681	82695	454	30047	6719	1072942	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	89703057	12971152	1080073	223247	6531200	1400349	178965	286290	112374333	Maharashtra Sta

आधार :-भारताची जनगणना, २०११

Source - Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.14

राज्यवार लोकसंख्येची ठळक वैशिष्ट्ये/Salient features of Population by State

जनगणना/ Population Census, 2011

अनु. क्रमांक Sr. No	राज्य/ केंद्रशासित प्रदेश	क्षेत्रफल चौरस कि. मी. Area (Sq.Kms.)	लोकसंख्या Population		लोकसंख्येतील बदल	शेकडा बदल	दर हजार पुरुषांमागे	दर चौरस कि. मी. मागे	नागरी लोकसंख्येचे	साक्षरतेचे	अनुसूचित जाती/	जाती/ एकूण जमातीचे शेकडा प्रमाण
			2011	2001	Variation Population 2001-2011	Percentage Variations 2001-2011	Female per 1,000 males 2011	लोकसंख्या Population per Sq. Km. 2011	लोकसंख्येचे प्रमाण per Sq. Km. 2011	Literacy percentage 2011	SC/ST to Total Population	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	आंध्रप्रदेश	275045	84580777	76210007	8370770	10.98	993	308	33.36	67.02	23.41	Andhra pradesh
2	आसाम	78438	31205576	26655528	4550048	17.07	958	398	14.10	72.19	19.6	Assam
3	अरुणाचल प्रदेश	83743	1383727	1097968	285759	26.03	938	17	22.94	65.38	68.79	Arunachal Pradesh
4	बिहार	94163	104099452	82998509	21100943	25.42	918	1106	11.29	61.8	17.2	Bihar
5	छत्तीस	135191	25545198	20833803	4711395	22.61	991	189	23.24	70.28	43.44	Chattisgarh
6	गुजरात	196024	60439692	50671017	9768675	19.28	919	308	42.60	78.03	21.5	Gujurat
7	गोवा	3702	1458545	1347668	110877	8.23	973	394	62.17	88.7	11.98	Goa
8	हरियाणा	44212	25351462	21144564	4206898	19.9	879	573	34.88	75.55	20.17	Haryana
9	हिमाचल प्रदेश	55673	6864602	6077900	786702	12.94	972	123	10.03	82.8	30.9	Himachal Pradesh
10	जम्मू व काश्मीर	222236	12541302	10143700	2397602	23.64	889	56	27.38	67.16	19.28	Jammu & Kashmir
11		79714	32988134	26945829	6042305	22.42	948	414	24.05	66.41	38.29	Jharkhand
12	कर्नाटक	191791	61095297	52850562	8244735	15.6	973	319	38.67	75.36	24.1	Karnatak
13	केरळ	38863	33406061	31841374	1564687	4.91	1084	860	47.70	94	10.55	Kerela
14	मध्यप्रदेश	308245	72626809	60348023	12278786	20.35	931	236	27.63	69.32	36.71	Madhya Pradesh
15	महाराष्ट्र	307713	112374333	96878627	15495706	15.99	929	365	45.22	82.34	21.17	Maharashtra
16	मणिपूर	22327	2570390	2166788	403602	18.63	992	115	32.45	79.21	38.9	Manipur
17	मेघालय	22429	2966889	2318822	648067	27.95	989	132	20.07	74.43	86.73	Meghalaya
18	मिझोराम	21081	1097206	888573	208633	23.48	976	52	52.11	91.33	94.54	Mizoram
19	नागालंड	16579	1978502	1990036	-11534	-0.58	931	119	28.86	79.55	86.48	Nagaland
20	ओरिसा	155707	41974218	36804660	5169558	14.05	979	270	16.69	72.87	39.98	Orissa
21	पंजाब	50362	27743338	24358999	3384339	13.89	895	551	37.48	75.84	31.94	Punjab
22	राजस्थान	342239	68548437	56507188	12041249	21.31	928	200	24.87	66.11	31.31	Rajasthan
23	सिक्कीम	7096	610577	540851	69726	12.89	890	86	25.15	81.42	38.43	Sikkim
24	तामीळनाडू	130058	72147030	62405679	9741351	15.61	996	555	48.40	80.09	21.11	Tamilnadu
25	त्रिपूरा	10486	3673917	3199203	474714	14.84	960	350	26.17	87.22	49.59	Tripura
26	उत्तर प्रदेश	240928	199812341	166197921	33614420	20.23	912	829	22.27	67.68	21.27	Uttar Pradesh
27		53483	10086292	8489349	1596943	18.81	963	189	30.23	78.82	21.66	Uttaranchal
28	पश्चिम बंगाल	88752	91276115	80176197	11099918	13.84	950	1028	31.87	76.26	29.32	West Bengal
29	अन्दमान व निकोबार	8249	380581	356152	24429	6.86	876	46	37.70	86.63	7.5	Andaman & Nicobar Islands
30	चंडिगड	114	1055450	900635	154815	17.19	818	9258	97.25	86.05	18.86	Chandigarh
31	दादर व नगरहवेली	491	343709	220490	123219	55.88	774	700	46.72	76.24	53.75	Dadra & Nagar Haveli
32	दिल्ली	1483	16787941	13550507	2937434	21.21	868	11320	97.50	86.21	16.75	Delhi
33	लक्षद्वीप	32	64473	60650	3823	6.3	946	2015	78.07	91.85	94.8	Lakshadweep
34	पांडिचेरी	479	1247953	974345	273608	28.08	1037	2605	68.33	85.85	15.73	Pondicherry
35	दिव आणि दमन	112	243247	158204	85043	53.76	618	2172	75.17	87.1	8.83	Diu & Daman
	भारत	3287240	1210569573	1028310328	181959245	17.69	943	368	31.15	72.99	25.25	India

- मणीपूर राज्यातील सेनापती जिल्ह्यातील माओ-मारम, पाओमाटा व पुरूल हे उपविभाग वगळून/Excludes Mao-Maram, Paomata and Purul Sub-divisions of Senapati District of Manipur

+ साक्षरतेची टक्केवारी सात व त्यापेक्षा अधिक वयाच्या लोकसंख्येची आहे. / The literacy rates relate to the population aged seven and above. आधार--भारताची जनगणना, २०११/ Source--Population Census of India, 2011

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No.1.15

१ मार्च रोजीची जिल्हावार प्रक्षेपित लोकसंख्या/ Districtwise projected Population as on 1st March
(2002-2011)

अनु. क्रमांक Sr. No	जिल्हा District	लोकसंख्या Population जनगणना/Census	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
1	मुंबई शहर	3,338	3,421	3,504	3,589	3,674	3,760	3,846	3,934	4,022	4,111	4,202	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	8,640	8,856	9,070	9,289	9,509	9,731	9,957	10,183	10,412	10,642	10,876	Mumbai Suburban
3	ठाणे	8,132	8,298	8,461	8,627	8,792	8,958	9,125	9,292	9,459	9,627	9,795	Thane
4	रायगड	2,208	2,235	2,261	2,287	2,312	2,336	2,360	2,383	2,406	2,428	2,449	Raigad
5	रत्नागिरी	1,697	1,714	1,730	1,746	1,761	1,776	1,790	1,803	1,815	1,827	1,839	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	869	877	885	893	901	908	915	921	927	933	938	Sindhudurg
7	नाशिक	4,994	5,068	5,139	5,210	5,280	5,349	5,418	5,486	5,552	5,617	5,682	Nashik
8	धुळे	1,708	1,730	1,750	1,771	1,791	1,810	1,829	1,848	1,866	1,883	1,901	Dhule
9	नंदुरबार	1,312	1,326	1,339	1,353	1,365	1,378	1,389	1,401	1,412	1,422	1,432	Nadurbar
10	जळगाव	3,683	3,731	3,777	3,823	3,867	3,911	3,954	3,996	4,037	4,077	4,116	Jalgaon
11	अहमदनगर	4,041	4,088	4,132	4,176	4,218	4,260	4,300	4,339	4,376	4,412	4,447	Ahmednagar
12	पुणे	7,233	7,363	7,489	7,618	7,746	7,873	8,001	8,127	8,253	8,379	8,505	Pune
13	सातारा	2,809	2,839	2,867	2,895	2,921	2,947	2,972	2,995	3,018	3,039	3,060	Satara
14	सांगली	2,584	2,616	2,646	2,676	2,706	2,734	2,762	2,790	2,816	2,842	2,867	Sangli
15	सोलापूर	3,850	3,902	3,952	4,002	4,051	4,100	4,147	4,194	4,239	4,283	4,327	Solapur
16	कोल्हापूर	3,523	3,570	3,615	3,659	3,703	3,746	3,788	3,829	3,869	3,908	3,946	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2,897	2,939	2,980	3,021	3,061	3,100	3,139	3,178	3,215	3,252	3,289	Aurangabad
18	जालना	1,613	1,632	1,649	1,666	1,683	1,699	1,715	1,730	1,745	1,759	1,773	Jalna
19	परभणी	1,528	1,549	1,568	1,588	1,608	1,627	1,646	1,664	1,682	1,700	1,717	Parbhani
20	हिंगोली	987	998	1,008	1,018	1,028	1,037	1,046	1,054	1,063	1,070	1,078	Hingoli
21	बीड	2,161	2,186	2,209	2,231	2,253	2,275	2,295	2,315	2,334	2,352	2,370	Beed
22	नांदेड	2,876	2,912	2,945	2,979	3,011	3,043	3,074	3,104	3,133	3,161	3,189	Nanded
23	उस्मानाबाद	1,487	1,503	1,518	1,533	1,548	1,562	1,575	1,588	1,600	1,612	1,624	Osmanabad
24	लातूर	2,080	2,106	2,130	2,154	2,177	2,200	2,222	2,244	2,265	2,285	2,305	Latur
25	बुलढाणा	2,232	2,259	2,284	2,309	2,333	2,356	2,379	2,401	2,422	2,443	2,463	Buldhana
26	अकोला	1,630	1,654	1,677	1,701	1,723	1,746	1,768	1,790	1,812	1,833	1,854	Akola
27	वाशिम	1,020	1,032	1,042	1,053	1,063	1,073	1,083	1,092	1,101	1,110	1,118	Washim
28	अमरावती	2,607	2,644	2,679	2,714	2,749	2,783	2,816	2,849	2,882	2,913	2,945	Amravati
29	यवतमाळ	2,458	2,486	2,513	2,539	2,564	2,589	2,613	2,635	2,657	2,679	2,699	Yavatmal
30	वर्धा	1,237	1,252	1,267	1,282	1,297	1,311	1,325	1,338	1,351	1,364	1,377	Wardha
31	नागपूर	4,068	4,145	4,221	4,298	4,374	4,450	4,527	4,604	4,680	4,756	4,833	Nagpur
32	भंडारा	1,136	1,149	1,160	1,172	1,183	1,193	1,204	1,213	1,223	1,232	1,240	Bhandara
33	गोंदिया	1,201	1,213	1,225	1,236	1,247	1,257	1,267	1,277	1,286	1,294	1,303	Gondia
34	चंद्रपूर	2,071	2,099	2,126	2,154	2,180	2,206	2,232	2,257	2,282	2,306	2,329	Chandrapur
35	गडचिरोली	970	980	988	996	1,004	1,012	1,019	1,025	1,032	1,038	1,043	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		96,879	98,369	99,806	1,01,259	1,02,682	1,04,094	1,05,497	1,06,881	1,08,243	1,09,591	1,10,930	Maharashtra State

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai-51

टिप- आकडे संक्षिप्तात असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत
Note - Total may not tally due to rounding

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.16

एकूण लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण/Literacy rate of total population

जनगणना / Population Census, 2011

अनु- क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	साक्षर लोकसंख्या Literate Population									साक्षर लोकसंख्येची ०-६ वर्षे वयोगटावरील लोकसंख्येची टक्केवारी Lierate Population as percentage to above 0-6 age group			District (2)
		ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			व्यक्ती Persons (12)	पुरुष Males (13)	स्त्रिया Females (14)	
		व्यक्ती Persons (3)	पुरुष Males (4)	स्त्रिया Females (5)	व्यक्ती Persons (6)	पुरुष Males (7)	स्त्रिया Females (8)	व्यक्ती Persons (9)	पुरुष Males (10)	स्त्रिया Females (11)				
1	मुंबई शहर	0	0	0	2509022	1410680	1098342	2509022	1410680	1098342	89.21	91.48	86.45	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	7575485	4223029	3352456	7575485	4223029	3352456	89.91	92.92	86.37	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1539885	883410	656475	6687276	3707986	2979290	8227161	4591396	3635765	84.53	88.72	79.77	Thane
4	रायगड	1162891	639701	523190	777103	419991	357112	1939994	1059692	880302	83.14	89.13	76.92	Raigad
5	रत्नागिरी	979357	507199	472158	220035	111813	108222	1199392	619012	580380	82.18	90.93	74.53	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	576273	302111	274162	89794	46178	43616	666067	348289	317778	85.56	91.58	79.81	Sindhudurg
7	नाशिक	2326432	1306464	1019968	2018934	1091074	927860	4345366	2397538	1947828	82.31	88.17	76.08	Nashik
8	धुळे	857440	489478	367962	436476	233910	202566	1293916	723388	570528	72.8	79.5	65.77	Dhule
9	नंदुरबार	696260	395314	300946	210249	116785	93464	906509	512099	394410	64.38	72.17	56.47	Nandurbar
10	जळगाव	1877562	1080250	797312	1014320	548973	465347	2891882	1629223	1262659	78.2	85.36	70.56	Jalgaon
11	अहमदनगर	2445147	1392891	1052256	706743	380464	326279	3151890	1773355	1378535	79.05	86.82	70.89	Ahmednagar
12	पुणे	2622222	1472191	1150031	4549501	2468019	2081482	7171723	3940210	3231513	86.15	90.84	81.05	Pune
13	सातारा	1770750	960799	809951	454944	240235	214709	2225694	1201034	1024660	82.87	89.42	76.31	Satara
14	सांगली	1495094	827806	667288	554373	293744	260629	2049467	1121550	927917	81.48	88.22	74.59	Sangli
15	सोलापूर	1882788	1091085	791703	1027888	560181	467707	2910676	1651266	1259410	77.02	85.03	68.55	Solapur
16	कोल्हापूर	1853869	1039715	814154	971976	520045	451931	2825845	1559760	1266085	81.51	88.57	74.22	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1293330	768411	524919	1210507	662525	547982	2503837	1430936	1072901	79.02	87.37	70.08	Aurangabad
18	जालना	931514	554670	376844	264009	144775	119251	1195523	699428	496095	71.52	81.53	60.95	Jalna
19	परभणी	763448	450696	312752	394366	215595	178771	1157814	666291	491523	73.34	82.64	63.63	Parbhani
20	हिंगोली	658152	378697	279455	132591	71854	60737	790743	450551	340192	78.17	86.94	68.95	Hingoli
21	बीड	1335589	777837	557752	382918	209348	173570	1718507	987185	731322	76.99	85.55	67.82	Beed
22	नांदेड	1529317	892050	637267	660108	363172	296936	2189425	1255223	934203	75.45	84.27	66.15	Nanded
23	उस्मानाबाद	926022	528743	397279	211788	115561	96227	1137810	644304	493506	78.44	85.84	70.51	Osmanabad
24	लातूर	1194845	683249	511596	455827	249183	206644	1650672	932432	718240	77.26	84.39	69.63	Latur
25	बुलढाणा	1450758	818571	632187	486539	256299	230240	1879874	1048892	830982	83.4	90.54	75.84	Buldhana
26	अकोला	829355	453144	376211	851180	445439	405741	1411281	758977	652304	88.05	92.34	83.54	Akola
27	वाशिम	706756	400484	306272	163161	87219	75942	869917	487703	382214	83.25	90.55	75.48	Washim
28	अमरावती	1400695	761665	639030	581926	305833	276093	2251875	1207104	1044771	87.38	91.46	83.1	Amravati
29	यवतमाळ	1536035	859681	676354	429116	230321	198795	2022574	1115980	906594	82.82	89.41	75.93	Yavatmal
30	वर्धा	665082	365198	299884	354376	187419	166957	1019458	552617	466841	86.99	91.92	81.81	Wardha
31	नागपूर	1072979	589827	483152	2600829	1369393	1231436	3673808	1959220	1714588	88.39	92.09	84.51	Nagpur
32	भंडारा	708328	388442	319886	191532	100267	91265	899860	488709	411151	83.76	90.35	77.08	Bhandara
33	गोंदिया	818421	445490	372931	185822	97347	88475	1004243	542837	461406	84.95	92.04	77.89	Gondiya
34	चंद्रपूर	962394	541613	420781	616221	330952	285269	1578615	872565	706050	80.01	86.79	72.97	Chandrapur
35	गडचिरोली	613771	344593	269178	94594	50517	44077	708365	395110	313255	74.36	82.31	66.27	Gadchiroli
महाराष्ट्र		41482761	23391475	18091286	40071529	21866109	18205420	81554290	45257584	36296706	82.34	88.38	75.87	Maharashtra

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.17

अनुसूचित जातीच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण / Literacy rate of Scheduled Castes

जनगणना / Population Census, 2011

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	साक्षर लोकसंख्या Literate Population									साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Literate Population as percentage to total population			District (2)	
		ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females		
		एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	
1	मुंबई शहर	0	0	0	174664	94080	80584	174664	94080	80584	87.48	93.11	81.71	Mumbai City	
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	443479	243862	199617	443479	243862	199617	85.32	91.35	78.95	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	62165	34750	27415	484411	265730	218681	546576	300480	246096	84.73	90.03	79.05	Thane	
4	रायगड	47302	25389	21913	56206	29871	26335	103508	55260	48248	86.31	91.75	80.83	Raigad	
5	रत्नागिरी	42335	22299	20036	7866	4099	3767	50201	26398	23803	82.53	91.61	74.35	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	35425	18727	16698	5670	2925	2745	41095	21652	19443	80.72	88.87	73.24	Sindhudurg	
7	नाशिक	160187	89939	70248	238085	129827	108258	398272	219766	178506	82.55	89.83	75.06	Nashik	
8	धुळे	51275	29954	21321	33009	17879	15130	84284	47833	36451	75.4	84.35	66.18	Dhule	
9	नंदुरबार	19613	11442	8171	12752	6935	5817	32365	18377	13988	76.91	86.7	66.98	Nandurbar	
10	जळगाव	164711	97544	67167	85891	47431	38460	250602	144975	105627	73.71	83.54	63.46	Jalgaon	
11	अहमदनगर	288399	164741	123658	93395	50772	42623	381794	215513	166281	76.52	85.3	67.51	Ahmednagar	
12	पुणे	246839	138396	108443	592330	321914	270416	839169	460310	378859	81.59	87.87	75.06	Pune	
13	सातारा	171803	94687	77116	56501	30241	26260	228304	124928	103376	79.46	87.22	71.75	Satara	
14	सांगली	171500	95830	75670	72461	38697	33764	243961	134527	109434	78	86.21	69.83	Sangli	
15	सोलापूर	267793	157955	109838	142196	79047	63149	409989	237002	172987	72.48	82.23	62.35	Solapur	
16	कोल्हापूर	239351	134325	105026	109271	58992	50279	348622	193317	155305	77.79	86.27	69.31	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	145391	86724	58667	204999	114963	90036	350390	201687	148703	76.06	85.52	66.15	Aurangabad	
18	जालना	122831	73358	49473	29508	16522	12986	152339	89880	62459	66.2	76.72	55.29	Jalna	
19	परभणी	97170	57310	39860	49659	27770	21889	146829	85080	61749	69.38	79.15	59.29	Parbhani	
20	हिंगोली	103211	59420	43791	14962	8207	6755	118173	67627	50546	75.46	84.55	65.98	Hingoli	
21	बीड	167947	97127	70820	51172	28297	22875	219119	125424	93695	73.02	81.97	63.71	Beed	
22	नांदेड	285236	166290	118946	118054	65785	52269	403290	232075	171215	73.19	82.19	63.72	Nanded	
23	उस्मानाबाद	138119	79266	58853	31900	17692	14208	170019	96958	73061	73.52	81.61	64.98	Osmanabad	
24	लातूर	224695	129221	95474	75631	41881	33750	300326	171102	129224	72.55	80.25	64.37	Latur	
25	बुलढाणा	264068	152126	111942	56097	30708	25389	320165	182834	137331	78.56	87.82	68.9	Buldhana	
26	अकोला	183057	102862	80195	84310	45373	38937	267367	148235	119132	83.19	90.23	75.83	Akola	
27	वाशिम	139858	79626	60232	21315	11490	9825	161173	91116	70057	80.5	88.93	71.65	Washim	
28	अमरावती	257941	143467	114474	126629	67383	59246	384570	210850	173720	84.57	90.58	78.27	Amravati	
29	यवतमाळ	178648	99854	78794	61973	32901	29072	240621	132755	107866	82.8	90.06	75.32	Yavatmal	
30	वर्धा	87755	48731	39024	350324	187855	162469	1373896	765790	608106	82.05	89.55	74.22	Wardha	
31	नागपूर	172662	94762	77900	60738	32330	28408	148493	81061	67432	86.6	92.56	80.38	Nagpur	
32	भंडारा	117985	64637	53348	516596	269776	246820	689258	364538	324720	88.49	92.66	84.23	Bhandara	
33	गोंदिया		104787	56797	47990	37178	19267	17911	155163	83904	71259	85.6	92.49	78.7	Gondiya
34	चंद्रपूर	131870	74079	57791	33009	17071	15938	137796	73868	63928	87.15	94.21	80.21	Chandrapur	
35	गडचिरोली	70309	39558	30751	126101	67768	58333	257971	141847	116124	82.25	89.14	75.14	Gadchiroli	
महाराष्ट्र		4962238	2821193	2141045	4323430	2345683	1977747	9285668	5166876	4118792	79.66	87.18	71.89	Maharashtra State	

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.18

अनुसूचित जमातींच्या लोकसंख्येतील साक्षरतेचे प्रमाण / Literacy rate of Scheduled Tribes

जनगणना / Population Census, 2011

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा District	साक्षर लोकसंख्या Literate Population									साक्षर लोकसंख्येची एकूण लोकसंख्येशी टक्केवारी Literate Population as percentage to total population			District (2)
		ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
		एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Persons	पुरुष Males	स्त्रिया Females				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई शहर	0	0	0	18876	10723	8153	18876	10723	8153	83.41	87.86	78.20	Mumbai City
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	76304	42947	33357	76304	42947	33357	82.05	87.71	75.75	Mumbai Suburban
3	ठाणे	576208	338624	237584	184913	102030	82883	761121	440654	320467	58.87	68.52	49.32	Thane
4	रायगड	126918	73587	53331	22692	12630	10062	149610	86217	63393	57.59	66.04	49.05	Raigad
5	रत्नागिरी	10211	6008	4203	1208	654	554	11419	6662	4757	65.12	74.27	55.53	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	4344	2346	1998	731	396	335	5075	2742	2333	81.92	86.64	77.00	Sindhudurg
7	नाशिक	763316	433569	329747	107701	60416	47285	871017	493985	377032	66.56	74.67	58.26	Nashik
8	धुळे	252046	147893	104153	22267	12528	9739	274313	160421	113892	50.91	59.02	42.65	Dhule
9	नंदुरबार	498794	284392	214402	29584	16064	13520	528378	300456	227922	55.03	63.16	47.04	Nandurbar
10	जळगाव	253972	152506	101466	41940	23625	18315	295912	176131	119781	58.85	68.41	48.82	Jalgaon
11	अहमदनगर	183292	107884	75408	15014	8455	6559	198306	116339	81967	62.24	72.43	51.88	Ahmednagar
12	पुणे	151090	86428	64662	68222	37952	30270	219312	124380	94932	73.11	80.90	64.92	Pune
13	सातारा	13838	7754	6084	4431	2419	2012	18269	10173	8096	73.03	79.46	66.29	Satara
14	सांगली	7994	4448	3546	3936	2132	1804	11930	6580	5350	76.16	82.23	69.83	Sangli
15	सोलापूर	27504	16502	11002	19243	10740	8503	46747	27242	19505	70.54	80.35	60.26	Solapur
16	कोल्हापूर	15528	8635	6893	5748	3149	2599	21276	11784	9492	79.99	86.97	72.74	Kolhapur
17	औरंगाबाद	56297	34353	21944	17941	10172	7769	74238	44525	29713	62.84	73.38	51.70	Aurangabad
18	जालना	18253	11163	7090	4637	2685	1952	22890	13848	9042	64.84	75.45	53.35	Jalna
19	परभणी	17194	10211	6983	5540	3070	2470	22734	13281	9453	66.72	77.04	56.14	Parbhani
20	हिंगोली	64271	37471	26800	3977	2258	1719	68248	39729	28519	72.22	81.92	62.00	Hingoli
21	बीड	14102	8237	5865	4505	2483	2022	18607	10720	7887	68.90	77.69	59.72	Beed
22	नांदेड	145784	85321	60463	26875	15155	11720	172659	100476	72183	70.56	80.50	60.22	Nanded
23	उस्मानाबाद	16663	9794	6869	3924	2242	1682	20587	12036	8551	68.25	77.37	58.53	Osmanabad
24	लातूर	29201	16772	12429	6607	3732	2875	35808	20504	15304	72.30	79.92	64.12	Latur
25	बुलढाणा	64968	37834	27134	6605	3719	2886	71573	41553	30020	68.59	77.64	59.07	Buldhana
26	अकोला	57571	32470	25101	11728	6319	5409	69299	38789	30510	79.20	86.52	71.51	Akola
27	वाशिम	49327	28446	20881	2400	1325	1075	51727	29771	21956	74.74	83.85	65.13	Washim
28	अमरावती	235147	132977	102170	26606	14634	11972	261753	147611	114142	75.05	83.08	66.70	Amravati
29	यवतमाळ	313364	176150	137214	30903	16503	14400	344267	192653	151614	76.13	84.06	67.98	Yavatmal
30	वर्धा	86641	48582	38059	18832	10137	8695	105473	58719	46754	78.93	85.72	71.79	Wardha
31	नागपूर	134448	75110	59338	185694	99764	85930	320142	174874	145268	82.24	87.94	76.30	Nagpur
32	भंडारा	55209	30555	24654	7911	4183	3728	63120	34738	28382	79.25	87.46	71.08	Bhandara
33	गोंदिया	141644	78054	63590	9695	5206	4489	151339	83260	68079	79.04	88.21	70.13	Gondiya
34	चंद्रपूर	206709	117053	89656	49654	26918	22736	256363	143971	112392	73.77	82.01	65.36	Chandrapur
35	गडचिरोली	234648	131714	102934	13821	7335	6486	248469	139049	109420	68.03	76.33	59.76	Gadchiroli
महाराष्ट्र		4826496	2772843	2053653	1060665	584700	475965	5887161	3357543	2529618	65.73	74.27	57.02	Maharashtra State

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.19

बिगर-शेती व्यवसायातील कामगारांचे मुख्य व्यवसायगटानुसार वर्गीकरण
Occupational classification of persons at work other than cultivation into main divisions
(जनगणना / Population Census, 2001)

अ. क्र.	जिल्हे	ग्रामीण नागरी ए	Legislators, Senior Officials and Managers	Profess- ionals	Technicians and Associate Profess- ionals	Clerks	Service Workers and Shop & Market Sales workers	Skilled Agricu- tural Fishery Workers	Craft and related and Trade workers	Plant and Machine Operators and Assemblers	Elementary Occupations	Workers not Classifies by Occupations	ए	Rural Urban Total	Districts
1	मुंबई	ग्रा ना ए	66076 66076	63832 63832	77302 77302	85316 85316	288578 288578	7592 7592	250582 250582	136882 136882	234464 234464	38202 38202	1248826 1248826	R U T	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	ग्रा ना ए	151928 151928	180128 180128	195828 195828	197530 197530	516676 516676	24604 24604	605772 605772	387904 387904	503220 503220	68008 68008	2831598 2831598	R U T	Mumbai sub
3	ठाणे	ग्रा ना ए	7155 102090 109245	9630 134186 143816	20165 142474 162639	16780 167334 184114	49315 328156 377471	22945 17378 40323	84855 472206 557061	56075 258512 314587	77290 297158 374448	16475 45616 62091	360685 1965110 2325795	R U T	Thane
4	रायगड	ग्रा ना ए	5210 7676 12886	9280 12434 21714	15885 13908 29793	10920 11954 22874	37680 32610 70290	21810 3316 25126	40460 25194 65654	32625 19928 52553	47330 28294 75624	11740 3932 15672	232940 159246 392186	R U T	Raigad
5	रत्नागिरी	ग्रा ना ए	4340 3116 7456	5525 3818 9343	13545 5126 18671	6350 4418 10768	26835 11682 38517	14700 4206 18906	33000 8714 41714	18205 6260 24465	33140 7630 40770	5790 1154 6944	161430 56124 217554	R U T	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	ग्रा ना ए	1930 1018 2948	4115 1736 5851	7265 2064 9329	4770 2304 7074	14150 5016 19166	4530 1794 6324	15770 3248 19018	7580 2018 9598	13350 2944 16294	4750 702 5452	78210 22844 101054	R U T	Sindhudurg
7	नाशिक	ग्रा ना ए	3935 21762 25697	7010 30492 37502	19070 34646 53716	8540 27214 35754	36020 108304 144324	13775 4580 18355	46525 128916 175441	24765 78742 103507	37135 93654 130789	13115 12030 25145	209890 540340 750230	R U T	Nashik
8	धुळे	ग्रा ना ए	1715 3910 5625	3540 5222 8762	8990 8476 17466	4115 7670 11785	17430 26198 43628	4900 714 5614	18435 22178 40613	9705 12314 22019	10540 19400 29940	8000 3118 11118	87370 109200 196570	R U T	Dhule
9	नंदुरबार	ग्रा ना	2025 2760	2185 2072	6445 3418	1900 3154	9150 11684	3580 1208	8645 8540	4485 4608	6730 8774	4440 1858	49585 48076	R U	Nandurbar

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.19 — Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
10	जळगाव	ए	4785	4257	9863	5054	20834	4788	17185	9093	15504	6298	97661	T	Jalgaon
		ग्रा	4000	6900	16700	7760	35210	10555	32750	19520	23085	13720	170200	R	
		ना	8602	11136	18654	17666	54794	1916	44648	25710	48994	11072	243192	U	
11	अहमदनगर	ए	12602	18036	35354	25426	90004	12471	77398	45230	72079	24792	413392	T	Ahmednagar
		ग्रा	6355	15545	23350	13850	46235	29220	58105	34750	34115	23410	284935	R	
		ना	6192	14466	13866	14182	58200	2730	40532	21020	36900	10298	218386	U	
12	पुणे	ए	12547	30011	37216	28032	104435	31950	98637	55770	71015	33708	503321	T	Pune
		ग्रा	9350	13465	21550	13070	52685	27640	68820	52040	60255	20815	339690	R	
		ना	84778	105968	88030	83878	240230	10498	245006	169392	247162	39620	1314562	U	
13	सातारा	ए	94128	119433	109580	96948	292915	38138	313826	221432	307417	60435	1654252	T	Satara
		ग्रा	5720	12030	18625	12940	40355	18330	47985	35940	33265	12290	237480	R	
		ना	4550	8448	8868	8546	23824	1314	18736	9456	15380	3428	102550	U	
14	सांगली	ए	10270	20478	27493	21486	64179	19644	66721	45396	48645	15718	340030	T	Sangli
		ग्रा	3685	9380	14565	11920	29625	12575	34260	21230	15865	13155	166260	R	
		ना	6222	10902	11754	12692	35730	2024	35012	17196	22198	6328	160058	U	
15	सोलापूर	ए	9907	20282	26319	24612	65355	14599	69272	38426	38063	19483	326318	T	Solapur
		ग्रा	5015	9700	16710	10445	39555	27015	43480	28715	31260	16015	227910	R	
		ना	10882	16054	20456	20470	65996	2804	118254	46172	45816	14196	361100	U	
16	कोल्हापूर	ए	15897	25754	37166	30915	105551	29819	161734	74887	77076	30211	589010	T	Kolhapur
		ग्रा	7320	14125	17360	21270	40150	53540	75485	41205	35400	18970	324825	R	
		ना	15408	19424	17170	22608	53922	2562	91138	37490	33040	10634	303396	U	
17	औरंगाबाद	ए	22728	33549	34530	43878	94072	56102	166623	78695	68440	29604	628221	T	Aurangabad
		ग्रा	2965	4370	8850	4470	24860	6170	25790	18105	22095	8015	125690	R	
		ना	13038	20992	21418	17688	56050	2466	47014	34490	59282	7488	279926	U	
18	जालना	ए	16003	25362	30268	22158	80910	8636	72804	52595	81377	15503	405616	T	Jalna
		ग्रा	1490	2390	5950	2130	14035	3780	15745	6330	6640	5210	63700	R	
		ना	2096	3358	5200	4566	19088	1210	13132	7404	12810	3450	72314	U	
19	परभणी	ए	3586	5748	11150	6696	33123	4990	28877	13734	19450	8660	136014	T	Parbhani
		ग्रा	1110	2055	4435	1665	10250	5155	10355	4485	4335	2675	46520	R	
		ना	2816	5960	8504	7346	24808	1218	17890	9148	18788	4538	101016	U	
20	हिंगोली	ए	3926	8015	12939	9011	35058	6373	28245	13633	23123	7213	147536	T	Hingoli
		ग्रा	910	1165	4380	1310	9610	3200	8545	3110	4820	2475	39525	R	
		ना	960	1468	3224	2142	8150	980	5144	2600	6272	1452	32392	U	
21	बीड	ए	1870	2633	7604	3452	17760	4180	13689	5710	11092	3927	71917	T	Beed
		ग्रा	2395	5775	11005	5270	22665	7815	23220	12670	10520	5005	106340	R	
		ना	2484	6354	7648	5740	20968	988	15806	8400	13588	3380	85356	U	
22	नांदेड	ए	4879	12129	18653	11010	43633	8803	39026	21070	24108	8385	191696	T	Nanded
		ग्रा	2555	3820	13250	7190	24345	6950	23440	9460	16575	14675	122260	R	
		ना	4890	7456	14416	11248	37016	1374	26370	13474	27062	6236	149542	U	
23	उस्मानाबाद	ए	7445	11276	27666	18438	61361	8324	49810	22934	43637	20911	271802	T	Osmanabad
		ग्रा	1545	3395	7715	3340	14360	4725	15465	9595	8380	7840	76360	R	
		ना	1736	3798	4492	4002	12638	554	7646	4034	5228	3280	47408	U	
		ए	3281	7193	12207	7342	26998	5279	23111	13629	13608	11120	123768	T	

तक्का क्रमांक /TABLE No. 1.19 — Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
24	लातूर	ग्रा	2390	5040	11750	4485	22490	3880	21235	13435	8195	5625	98525	R	Latur
		ना	4028	7776	9288	7478	27002	660	19128	9722	19526	5972	110580	U	
		ए	6418	12816	21038	11963	49492	4540	40363	23157	27721	11597	209105	T	
25	बुलढाणा	ग्रा	2295	3320	10260	4070	19255	3680	17710	9780	9820	5395	85585	R	Buldhana
		ना	3816	4670	8914	7358	26196	1410	15874	8524	18018	2806	97586	U	
		ए	6111	7990	19174	11428	45451	5090	33584	18304	27838	8201	183171	T	
26	अोला	ग्रा	1210	1730	6510	2845	12145	1125	10525	6760	8950	2425	54225	R	Akola
		ना	4488	6926	12302	10120	35288	1622	25966	14756	27840	3270	142578	U	
		ए	5698	8656	18812	12965	47433	2747	36491	21516	36790	5695	196803	T	
27	वाशिम	ग्रा	725	1540	4825	1660	8775	1020	7410	3040	3645	2430	35070	R	washim
		ना	798	1696	3074	2210	9742	396	5374	3098	4914	1218	32520	U	
		ए	1523	3236	7899	3870	18517	1416	12784	6138	8559	3648	67590	T	
28	अमरावती	ग्रा	1910	3095	12640	5220	21440	6110	16215	9240	10565	6850	93285	R	Amravati
		ना	6798	11710	18680	13506	48018	2646	34826	21494	38900	6354	202932	U	
		ए	8708	14805	31320	18726	69458	8756	51041	30734	49465	13204	296217	T	
29	यवतमाळ	ग्रा	2330	4370	11120	5645	29060	6445	26640	11805	19645	6035	123095	R	Yavatmal
		ना	3920	6722	9520	7806	27462	2268	18634	12488	19898	3136	111854	U	
		ए	6250	11092	20640	13451	56522	8713	45274	24293	39543	9171	234949	T	
30	वर्धा	ग्रा	1240	2480	7330	4225	13160	4255	13215	7670	14530	4595	72700	R	Wardha
		ना	1948	3508	7884	6212	18528	782	11632	8690	14368	2118	75670	U	
		ए	3188	5988	15214	10437	31688	5037	24847	16360	28898	6713	148370	T	
31	नागपूर	ग्रा	1855	2800	11360	5545	20490	7840	30880	18475	33490	5165	137900	R	Nagpur
		ना	26806	37010	58074	52914	153490	5856	117456	79174	143332	19250	693362	U	
		ए	28661	39810	69434	58459	173980	13696	148336	97649	176822	24415	831262	T	
32	भंडारा	ग्रा	1620	2355	6795	2970	15645	5265	29205	5740	17840	2375	89810	R	Bhandara
		ना	1504	2328	4718	4056	10030	628	7780	3950	6992	814	42800	U	
		ए	3124	4683	11513	7026	25675	5893	36985	9690	24832	3189	132610	T	
33	गोंदिया	ग्रा	1705	2315	8435	2905	17695	6205	47580	6255	18020	2810	113925	R	Gondiya
		ना	1038	1680	3632	2572	9618	352	9090	2844	7228	962	39016	U	
		ए	2743	3995	12067	5477	27313	6557	56670	9099	25248	3772	152941	T	
34	चंद्रपूर	ग्रा	1960	3375	11440	4430	22435	10155	23480	8585	30095	6225	122180	R	Chandrapur
		ना	4596	6678	12702	11056	35164	2010	27354	21490	39598	4692	165340	U	
		ए	6556	10053	24142	15486	57599	12165	50834	30075	69693	10917	287520	T	
35	गडचिरोली	ग्रा	1735	2230	9885	2865	13050	4810	8155	2795	6660	2320	54505	R	Gadchiroli
		ना	536	888	1580	1642	4078	364	2092	1048	2672	372	15272	U	
		ए	2271	3118	11465	4507	17128	5174	10247	3843	9332	2692	69777	T	
	महाराष्ट्र राज्य	ग्रा	101700	180050	388160	216870	810160	363700	983385	554175	713580	280830	4592610	R	Maharashtra State
		ना	585266	761296	877310	866598	2444934	117024	2546884	1500432	2131344	350984	12182072	U	
		ए	686966	941346	1265470	1083468	3255094	480724	3530269	2054607	2844924	631814	16774682	T	

आधार : भारतीय जनगणना, २००१

Source : Population census of India, 2001

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20

राज्यातील बिगरशेती व्यवसायातील कामगारांचे व्यवसायानुसार वर्गीकरण (विभाग, गट वगैरे प्रमाणे)
Occupational classification of persons at work other than cultivation (according to divisions, groups etc.)
(जनगणना /Population Census, 2001)

विभाग, गट (राष्ट्रीय उद्योग वर्गीकरण) (1)	एकूण Total (2)	ग्रामीण Rural (3)	नागरी Urban (4)	Division,group (National Classification of Occupation) (1)
1 विधायक,वरिष्ठ अधिकृत आणि व्यवस्थापक	686966	101700	585266	LEGISLATORS, SENIOR OFFICIALS AND MANAGERS
1 विधीमंडळीय पदाधिकारी	10821	6725	4096	Legislators
2 प्रशासनिक व कार्यकारी पदाधिकारी	43739	5195	38544	Administrative & Executive Officials
3 गावाचा पारंपारिक मुखिया	4422	3980	442	Traditional Chiefs and Heads of Villages
4 विशेष व्याज संघटनेचे अधिकृत वरिष्ठ	4081	1965	2116	Senior Officials of Special- Interest Organisations
5 संचालक,कार्यकारी अधिकारी	307299	43475	263824	Directors and Chief Executives
6 उत्पादन विभाग व्यवस्थापक	240382	34020	206362	Production and Operations Department Managers
7 व्यवस्थापक विभागीय	60207	4225	55982	Other Department Managers
8 व्यवस्थापक	16015	2115	13900	General Managers
2 व्यावसायिक	941346	180050	761296	PROFESSIONALS
9 भौतिक शास्त्रज्ञ,रसायन शास्त्रज्ञ व संबंधित व्यावसायिक	18998	2760	16238	Physicists, Chemists and Related Professionals
10 गणितज्ञ , आकडे शास्त्रज्ञ व संबंधित व्यावसायिक	369	25	344	Mathematicians, Statisticians and Related Professionals
11 संगणकीय व्यावसायिक	43759	935	42824	Computing Professionals
12 वास्तु शास्त्रज्ञ, अभियंता, संबंधित व्यावसायिक	185735	21495	164240	Architects, Engineers and Related Professionals
13 जीवनविज्ञान व्यावसायिक	13836	4580	9256	Life Science Professionals
14 वैद्यकीय तंत्रज्ञ (परिचारीका व्यतिरीक्त)	126771	36515	90256	Health Professionals (except nursing)
15 परिचारीका व्यावसायिक	5602	2010	3592	Nursing Professionals
16 महाविद्यालये,विद्यापीठे आणि उच्च शिक्षण व्यावसायिक	75818	14750	61068	College, University and Higher Education Teaching Professionals
17 माध्यमिक शिक्षण व्यावसायिक	102687	46965	55722	Secondary Education Teaching Professionals
18 इतर शिक्षण व्यावसायिक	65219	8645	56574	Other Teaching Professionals
19 व्यवसाय व्यावसायिक	154116	10290	143826	Business Professionals
20 कायदा शास्त्रज्ञ	40839	4775	36064	Legal Professionals
21 संग्रहाक ,ग्रंथपाल आणि संबंधित माहिती व्यावसायिक	8080	2030	6050	Archivists, Librarians and Related Information Professionals
22 समाज शास्त्र व संबंधित व्यावसायिक	10606	3220	7386	Social Science and Related Professionals
23 लेखक आणि सर्जनशील कलाकार	48989	7185	41804	Writers and Creative or Performing Artists
24 धार्मिक व्यावसायिक	39922	13870	26052	Religious Professionals
3 तंत्रज्ञ आणि सहकारी व्यावसायिक	1265470	388160	877310	TECHNICIANS AND ASSOCIATE PROFESSIONALS
25 भौतिक आणि अभियांत्रिकी विज्ञान व्यावसायिक	56046	9180	46866	Physical and Engineering Science Technicians
26 संगणक आणि सहकारी व्यावसायिक	22719	915	21804	Computer Associate Professionals
27 प्रशासकीय आणि इलेक्ट्रॉनिक्स उपकरणेचालक	35282	5730	29552	Optical and Electronic Equipment Operators
28 जहाजे आणि विमाने नियंत्रक आणि तंत्रज्ञ	4329	105	4224	Ship and Aircraft Controllers and Technicians
29 सुरक्षा आणि गुणवत्ता निरीक्षक	1534	190	1344	Safety and Quality Inspectors
30 जीवन विज्ञान तंत्रज्ञ आणि संबंधित व्यावसायिक	11135	4075	7060	Life Science Technicians and Related Health Associate Professionals
31 आधुनिक आरोग्य आणि संबंधित व्यावसायिक (शुश्रूषा व्यतिरीक्त)	59180	18230	40950	Modern Health Associate Professionals (Except Nursing)
32 शुश्रूषा आणि सुईणकाम संबंधित व्यावसायिक	90661	19555	71106	Nursing and Midwifery Associate Professionals
33 धार्मिक औषधे देणारे भोंदू वैद्य	624	220	404	Traditional Medicine Practitioners and Faith Healers
34 प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षणाशी संबंधित व्यावसायिक	468273	231705	236568	Middle and Primary Education Teaching Associate Professionals
35 पूर्व प्राथमिक शिक्षणाशी संबंधित व्यावसायिक	45141	30015	15126	Pre-Primary Education Teaching Associate Professionals

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
36	विशेष शिक्षणाशी संबंधित व्यावसायिक	3022	990	2032	Special Education Teaching Associate Professionals
37	इतर शैक्षणिक संबंधित व्यावसायिक	12119	3555	8564	Other Teaching Associate Professionals
38	वित्त आणि विक्रीशी संबंधित व्यावसायिक	140712	11010	129702	Finance and Sales Associate Professionals
39	उद्योग सेवा विषयक व्यावसायिक	25236	2850	22386	Business Services Agents and Trade Brokers
40	प्रशासकीय संबंधित व्यावसायिक	199305	28685	170620	Administrative Associate Professionals
41	सीमाशुल्क, कर आणि संबंधित शासकीय व्यावसायिक	21477	10525	10952	Customs, Tax and Related Govt. Associate Professionals
42	पोलिस निरीक्षक आणि गुप्तहेर	12252	1060	11192	Police Inspectors and Detectives
43	समाजसेवा संबंधित व्यावसायिक	2064	960	1104	Social Work Associate Professionals
44	कलाकार, मनोरंजन आणि क्रिडा संबंधित व्यावसायिक	48948	6790	42158	Artistic, Entertainment and Sports Associate Professionals
45	धार्मिक बाबींशी संबंधित व्यावसायिक	5411	1815	3596	Religious Associate Professionals
4	लिपिक	1083468	216870	866598	CLERKS
46	सचिव आणि टंकलेखक	99108	12490	86618	Secretaries and Key Board- Operating Clerks
47	सांख्यिकीय लिपिक	148450	24000	124450	Numerical Clerks
48	साहित्य नोंदणी व वाहतूक लिपिक	26344	4690	21654	Material Recording & Transport Clerks
49	ग्रंथपाल, मेल संबंधित लिपिक	32584	14070	18514	Library, Mail and Related Clerks
50	इतर कार्यालयीन लिपिक	668298	144990	523308	Other Office Clerks
51	रोखपाल संबंधित लिपिक	46102	7010	39092	Cashiers, Tellers and Related Clerks
52	पक्षकार माहिती लिपिक	62582	9620	52962	Client Information Clerks
5	सेवाकामगार आणि दुकाने व मंडईतील विक्री कामगार	3255094	810160	2444934	SERVICE WORKERS AND SHOP & MARKET SALES WORKERS
53	प्रवाससेवक, मार्गदर्शक आणि संबंधित कामगार	64382	15870	48512	Travel Attendants, Guides and Related Workers
54	घरकाम आणि उपहारगृह सेवा कामगार	334172	75500	258672	House Keeping and Restaurant Services Workers
55	वैयक्तिक काळजी घेणारे कामगार	413815	162925	250890	Personal Care Workers
56	इतर वैयक्तिक सेवा कामगार	124845	58845	66000	Other Personal Services Workers
57	ज्योतिषी, भविष्य सांगणारे आणि संबंधित कामगार	3874	1000	2874	Astrologers, Fortune-Tellers and Related Workers
58	संरक्षणात्मक सेवा कामगार	155164	33560	121604	Protective Services Workers
59	सुरक्षा सेवा कामगार	118334	9810	108524	Security Services Workers
60	फॅशन आणि इतर मॉडेल्स	382	40	342	Fashion and Other Models
61	दुकानविक्रेता आणि प्रात्यक्षिक दाखविणारे	1907207	418625	1488582	Shop Salespersons and Demons trators
62	गाळे आणि मंडईविक्रेते	132919	33985	98934	Stall and Market Salespersons
6	कुशल कृषि आणि मत्स्य कामगार	480724	363700	117024	SKILLED AGRICULTURAL AND FISHERY WORKERS
63	माळी आणि पीक वाढविणारे	61141	34755	26386	Market Gardners & Crop Growers
64	विक्रीसाठी प्राणीजन्य उत्पादने आणि संबंधित कामगार	285608	242930	42678	Market -Oriented Animal Producers and Related Workers
65	विक्रीसाठी पिके आणि प्राणीजन्य उत्पादने	485	275	210	Market- Oriented Crop and Animal Producers
66	वनीकरण आणि संबंधित कामगार	37542	25300	12242	Forestry and Related Workers
67	मत्स्य कामगार, शिकारी	95761	60295	35466	Fishery Workers, Hunters and Trappers
68	शेती निर्वाह आणि मासेमारी कामगार	187	145	42	Subsistence Agricultural and Fishery Workers
7	हस्तकला आणि संबंधित उद्योग कामगार	3530269	983385	2546884	CRAFT AND RELATED TRADES WORKERS
69	खानकामगार, दगडतोडे आणि कोरीवकाम करणारे	42587	28425	14162	Miners, Shotfirers, Stone Cutters and Carvers
70	इमारतकाम आणि संबंधित उद्योग कामगार	470693	169595	301098	Building Frame and Related Trades Workers
71	इमारतकाम पूर्ण करणारे आणि संबंधित उद्योग कामगार	245244	52040	193204	Building Finishers and Related Trades Workers
72	रंगारी इमारत आराखडा तयार करणारे आणि संबंधित व्यापार कामगार	165026	22650	142376	Painters, Building Structure Cleaners and Related Trades Workers
73	धातू जोडणी, धातूचे साचे, पत्रे, बांधकामासाठी लागणारे साहित्य बनविणारे आणि संबंधित व्यापार कामगार	185019	40085	144934	Metal Moulders, Welders, Sheet Metal Workers, Structural Metal Preparers and Related Trades Workers
74	सोनार, साधननिर्माते आणि संबंधित उद्योग कामगार	119850	43820	76030	Blacksmith, Tool Makers and Related Trades Workers
75	यंत्रनिर्माते आणि फिटर्स	420027	92715	327312	Machinery Mechanics and Fitters

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.20 Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(1)	
76	विद्युत आणि इलेक्ट्रॉनिक सामग्री आणि फिटर्स	141487	39335	102152	Electrical and Electronic Equipment Mechanics and Fitters
77	धातू आणि संबंधित सामानाचे कुशल कामगार	145735	20085	125650	Precision Workers in Metal and Related Materials
78	कुंभार, काचेचे वस्तूनिर्माण आणि संबंधित कामगार	165832	108970	56862	Potters, Glass Makers and Related Trades Workers
79	लाकूड, वस्त्रोद्योग, कातडे संबंधित हस्तकला कामगार	6581	645	5936	Handicraft Workers in Wood, Textile, Leather and Related Materials
80	छपाई आणि संबंधित उद्योग कामगार	34089	3765	30324	Printing and Related Trades Workers
81	अन्नप्रक्रीया आणि संबंधित कामगार	235798	75860	159938	Food Processing and Related Trades Workers
82	लाकूड, कपाट बनविणारे आणि संबंधित कामगार	181893	79435	102458	Wood Treaters, Cabinet Makers and Related Trades Workers
83	वस्त्र, कापड आणि संबंधित कामगार	887726	183590	704136	Textile, Garment and Related Trades Workers
84	डागकाम, कातडे आणि चप्पल बनविणारे कामगार	82682	22370	60312	Pelt, Leather and Shoe Making Trades Workers
8	यंत्रचालक आणि असंबलर्स	2054607	554175	1500432	PLANT AND MACHINE OPERATORS AND ASSEMBLERS
85	खाणी आणि खाणकाम सयंत्र चालक	29253	13245	16008	Mining and Mineral Processing Plant Operators
86	धातूकाम सयंत्र चालक	22516	4620	17896	Metal Processing Plant Operators
87	काच, सेरॅमिक आणि संबंधित सयंत्र चालक	20130	11710	8420	Glass, Ceramics and Related Plant Operators
88	लाकूडकाम आणि पेपर सयंत्र चालक	14408	4650	9758	Wood Processing and Paper Making Plant Operators
89	रासायनिक प्रक्रीयासयंत्र चालक	44681	11085	33596	Chemical- Processing- Plant Operators
90	वीजउत्पादन आणि संबंधित सयंत्र चालक	48044	18410	29634	Power Production and Related Plant Operators
91	स्वयंचलित जोडणी आणि औद्योगिक यंत्रमानव चालक	118	30	88	Automated Assembly Line and Industrial Robot Operators
92	धातू आणि खाण उत्पादनाचे यंत्रचालक	126399	24275	102124	Metal and Mineral Products Machine Operators
93	रासायनिक उत्पादने यंत्रचालक	44981	10045	34936	Chemical Products Machine Operators
94	रबर आणि प्लास्टिक उत्पादने यंत्रचालक	67125	11615	55510	Rubber and Plastic Products Machine Operators
95	लाकडी उत्पादने यंत्रचालक	5684	2060	3624	Wood Products Machine Operators
96	छपाई, बांधणी आणि कागद यंत्रचालक	77900	10080	67820	Printing, Binding and Paper Products Machine Operators
97	वस्त्रोद्योग, फर आणि कातडी उत्पादने यंत्रचालक	177117	23365	153752	Textiles, Fur and Leather Products Machine Operators
98	अन्न आणि संबंधित उत्पादने यंत्रचालक	153204	85320	67884	Food and Related Products Machine Operators
99	जोडणी करणारे	70305	11915	58390	Assemblers
100	इतर यंत्रचालक आणि जोडणी करणारे	49032	6400	42632	Other Machine Operators and Assemblers
101	स्वयंचलित इंजिनचालक आणि संबंधित कामगार	21132	5130	16002	Locomotive Engine Drivers and Related Workers
102	मोटार वाहने चालक	1012490	262330	750160	Motor Vehicle Drivers
103	कृषि आणि इतर फिरते सयंत्र चालक	52165	33805	18360	Agricultural and Other Mobile Plant Operators
104	जहाजे आणि संबंधित कामगार	17923	4085	13838	Ships' Deck Crews and Related Workers
9	प्राथमिक व्यवसाय	2844924	713580	2131344	ELEMENTARY OCCUPATIONS
105	फेरीवाले आणि संबंधित कामगार	279463	43125	236338	Street Vendors and Related Workers
106	जोडे स्वच्छता आणि इतर रस्त्यावरील सेवा	2605	435	2170	Shoe Cleaning and Other Street Services Elementary Occupations
107	घरगुती आणि संबंधित मदतनीस, क्लीनर्स आणि इस्त्रीवाले	460249	64345	395904	Domestic and Related Helpers, Cleaners and Launderers
108	इमारत स्वच्छता, खिडकी आणि संबंधित क्लीनर्स	1231	295	936	Building Caretakers, Window and Related Cleaners
109	दूत, हमाल पहारेकरी आणि संबंधित कामगार	235467	52095	183372	Messengers, Porters, Door Keepers and Related Workers
110	कचरा गोळा करणारे आणि संबंधित कामगार	187548	22680	164868	Garbage Collectors and Related Labourers
111	कृषि, मत्स्य आणि संबंधित कामगार	71374	54980	16394	Agricultural, Fishery and Related Labourers
112	खाणकाम आणि बांधकाम मजूर	852833	279295	573538	Mining and Construction Labourers
113	उत्पादन मजूर	413196	116270	296926	Manufacturing Labourers
114	वाहतूक मजूर	340958	80060	260898	Transport Labourers and Freight Handlers
X	व्यवसाय वर्गीकरणानुसार नसलेले कामगार	631814	280830	350984	WORKERS NOT CLASSIFIED BY OCCUPATIONS
X0	अवर्गीकृत आणि अज्ञात व्यवसायाशी संबंधित कामगार	5478	760	4718	Workers Reporting Occupations Unidentifiable or Unclassifiable
X1	अवर्गीकृत आणि अज्ञात वर्णन असलेल्या व्यवसायाशी संबंधित कामगार	266854	113210	153644	Workers Reporting Occupations Unidentifiable or Inadequately Described
X9	कोणत्याही व्यवसायाशी न जोडलेले कामगार	359482	166860	192622	Workers Not Reporting Any Occupations
		16774682	4592610	12182072	TOTAL

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या
तक्ता क्रमांक/
काम करणाऱ्यांचे(शेतीव्यतिरिक्त)
Industrial classification of person at work other
(जनगणना/

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	Grand Total	Agriculture, Hunting, and Forestry		Fishing	Mining and	
			Agriculture, Hunting and Related Service Activities	Forestry, Logging and Related Service Activities	Fishing, Operation of Fish Hatcheries and Fish Farms, Services	Mining of Coal and Lignite Extraction of Peat	Extraction of Crude Petroleum and Natural Gas, Services
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	1309716	778	100	6706	152	444
2	मुंबईउपनगर	3007578	10394	538	11358	158	2518
3	ठाणे	2501601	23176	6493	26812	164	1961
4	रायगड	464141	12780	7485	20464	183	2083
5	रत्नागिरी	255964	7758	1046	18858	45	145
6	सिंधुदुर्ग	131717	7554	894	5295	25	25
7	नाशिक	819603	31936	3073	612	242	136
8	धुळे	220016	8999	710	345	70	67
9	नंदुरबार	109331	6598	1149	187	47	118
10	जळगाव	455592	18855	2587	2530	42	184
11	अहमदनगर	563929	53407	1861	2035	74	89
12	पुणे	1784157	51266	2048	2646	136	370
13	सातारा	388867	34876	747	2500	23	142
14	सांगली	375063	30295	888	322	8	33
15	सोलापूर	650490	54577	1133	1675	100	115
16	तेल्हापूर	702116	98048	1777	987	48	64
17	औरंगाबाद	444101	15983	1422	843	27	74
18	जालना	156365	10108	538	684	8	64
19	परभणी	161026	11947	518	1141	82	94
20	हिंगोली	79385	7163	1108	240	12	25
21	बीड	211089	14577	702	799	72	26
22	नांदेड	311249	19689	1583	1226	8	40
23	उस्मानाबाद	140432	10344	342	211	4	4
24	लातूर	226759	8875	312	392	24	78
25	बुलढाणा	198539	8827	1175	377	9	114
26	अोला	212238	6747	628	194	21	70
27	वाशिम	72320	2573	519	137	0	18
28	अमरावती	325982	15302	2998	760	29	48
29	यवतमाळ	253982	13058	2601	1532	3923	131
30	वर्धा	170463	9488	783	691	56	50
31	नागपूर	936445	18555	3427	3601	15197	227
32	भंडारा	156283	7150	2298	2180	98	7
33	गोंदिया	188171	5661	2229	3532	44	20
34	चंद्रपूर	329854	14921	4099	3663	21559	102
35	गडचिरोली	82774	4889	4115	1419	17	7
	महाराष्ट्र राज्य	18397338	657154	63926	126954	42707	9693

/AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.21

औद्योगिक गटानुसार वर्गीकरण

than cultivation by division and major groups

Population Census, 2001)

Quarrying						
Mining of Uranium & Thorium Ores	Mining of Metal Ores	Other Mining and Quarrying	Manufacture of Food Products and Beverages	Manufacture of Tobacco Products	Manufacture of Textiles	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
0	12	930	22756	3588	60656	Mumbai
2	14	6070	57940	3904	103418	Mumbai Suburban
0	10	19259	54177	7691	279280	Thane
0	6	6829	16355	1305	8495	Raigad
0	5	5791	7398	703	2169	Ratnagiri
0	37	4155	5258	454	1995	Sindhudurg
	10	3320	27001	5828	69353	Nashik
0	10	550	9093	820	13166	Dhule
0	5	617	5728	730	3172	Nandurbar
0	5	1186	16214	2387	9700	Jalgaon
0	2	3175	40270	14006	8714	Ahmednagar
0	26	5625	51269	7569	21077	Pune
7	-	2693	22551	1436	6786	Satara
-	-	1043	30261	2255	12609	Sangli
-	-	2028	29711	50174	53387	Solapur
-	8	4051	40207	2865	69424	Kolhapur
-	2	2056	15644	1081	6286	Aurangabad
-	-	907	7477	2666	3498	Jalna
-	-	954	5539	590	1347	Parbhani
-	-	519	2823	293	1262	Hingoli
-	-	2089	10060	463	3244	Beed
-	-	2673	9625	4706	5769	Nanded
-	-	780	6523	663	3311	Osmanabad
-	2	1533	11341	367	2117	Latur
-	-	618	7611	690	3323	Buldhana
-	2	311	7371	375	4576	Akola
-	12	399	2200	252	1033	Washim
32	8	1156	9066	819	4965	Amravati
-	22	3895	8536	903	3932	Yavatmal
-	6	2164	4899	669	8941	Wardha
-	1669	9658	22046	3746	26089	Nagpur
-	2985	2533	4260	18153	1365	Bhandara
-	18	1923	6153	48602	1403	Gondiya
-	216	8984	6811	1056	3156	Chandrapur
-	-	105	1745	960	733	Gadchiroli
41	5092	110579	585919	192769	809751	Maharashtra State

Manufacturing and Repairs/						
अ.क्र.			Tanning and Dressing of Leather,			
Sr. No.	जिल्हा	Manufacture of Wearing Apparel, Dressing and Dying of Fur	Manufacture of Luggage, Handbags, Saddlery, Harness and Footwear	Manufacture of Wood and Products of Wood and Cork	Manufacture of Paper and Paper Products	Publishing, Printing and Reproduction of Recorded Media
(1)	(2)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
1	मुंबई	61158	18390	8448	3520	17194
2	मुंबईउपनगर	123758	27540	23406	9214	30272
3	ठाणे	59244	5707	21169	5664	14437
4	रायगड	7858	379	6045	667	1050
5	रत्नागिरी	5620	260	6259	800	673
6	सिंधुदुर्ग	3153	117	5424	85	296
7	नाशिक	19105	4136	7993	2034	9453
8	धुळे	6670	995	2744	265	529
9	नंदुरबार	3065	336	2060	140	250
10	जळगाव	12732	1478	7533	1545	1622
11	अहमदनगर	14609	2114	6910	1768	1836
12	पुणे	32969	3395	13078	4796	12400
13	सातारा	10730	2301	5786	553	1269
14	सांगली	11117	1955	6646	604	1415
15	सोलापूर	25139	1654	7023	675	2239
16	कोल्हापूर	15824	3069	10718	584	3394
17	औरंगाबाद	10758	1398	4790	2129	2526
18	जालना	5789	1291	2786	121	438
19	परभणी	5812	961	3112	66	354
20	हिंगोली	3288	545	1681	17	144
21	बीड	6922	1204	4024	125	515
22	नांदेड	10255	1209	5850	307	807
23	उस्मानाबाद	5491	603	3369	190	249
24	लातूर	7887	1284	4017	95	571
25	बुलढाणा	6564	985	2923	260	534
26	अंभोला	5587	654	2148	82	821
27	वाशिम	2737	603	1305	26	134
28	अमरावती	9493	1377	4814	168	1007
29	यवतमाळ	7581	574	3653	125	606
30	वर्धा	4625	258	2328	85	359
31	नागपूर	19347	2374	14583	1985	6600
32	भंडारा	3727	551	3942	208	248
33	गोंदिया	3843	750	4719	292	487
34	चंद्रपूर	7155	720	6744	4797	732
35	गडचिरोली	2227	368	1723	1776	118
महाराष्ट्र राज्य		541839	91535	219753	45768	115579

TABLE No. 1.21 - contd.

वस्तुनिर्माण आणि दुरुस्ती

Manufacture of Coke, Refined Petroleum Products and Nuclear Fuel	Manufacture of Chemicals and Chemical Products	Manufacture of Rubber and Plastic Products	Manufacture of Other Non-Metallic Mineral Products	Manufacture of Basic Metals	District
(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(2)
1598	14736	7692	4736	12308	Mumbai
9050	51500	39948	19726	37572	Mumbai Suburban
5085	54121	26444	57908	37677	Thane
2594	18674	1996	14997	6517	Raigad
86	3038	805	2077	2618	Ratnagiri
2	300	221	1350	1032	Sindhudurg
465	6743	9053	15807	7898	Nashik
63	959	623	3210	966	Dhule
30	270	116	2789	554	Nandurbar
173	2318	2953	8556	1772	Jalgaon
124	2607	1523	14959	2823	Ahmednagar
1879	20743	14136	32323	20625	Pune
82	1823	1634	11457	1902	Satara
131	1702	1088	5059	3861	Sangli
169	2147	1560	9717	3239	Solapur
129	2158	1560	14797	9629	Kolhapur
192	6777	3592	8203	3370	Aurangabad
37	528	411	3181	1490	Jalna
-	237	134	2876	867	Parbhani
-	66	38	1894	557	Hingoli
68	385	249	4664	761	Beed
8	981	536	5522	1504	Nanded
21	564	334	2203	393	Osmanabad
20	474	298	4314	1033	Latur
21	1011	451	2897	952	Buldhana
42	1028	500	3685	1111	Akola
10	85	39	752	391	Washim
36	946	597	4240	1640	Amravati
57	754	501	6156	783	Yavatmal
14	486	184	2991	975	Wardha
841	9361	5042	21104	10129	Nagpur
12	469	61	5886	2174	Bhandara
20	2403	342	3181	356	Gondiya
109	843	324	12956	1625	Chandrapur
40	295	65	1690	336	Gadchiroli
23208	211532	125050	317863	181440	Maharashtra State

Manufacturing and Repairs/							
अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	Manufacture of Fabricated Metal Products, Except Machinery and Equipment	Manufacture of Machinery and Equipment N. E. C. **	Manufacture of Office, Accounting and Computing Machinery	Manufacture of Electrical Machinery and Apparatus N. E. C.**	Manufacture of Radio, Television and Communication Equipment	Manufacture of Medical, Precision and Optical Instruments
(1)	(2)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	13030	7266	1374	3446	2114	968
2	मुंबईउपनगर	52476	32300	5794	17442	8326	4266
3	ठाणे	43099	25325	2095	11676	5682	3857
4	रायगड	5246	2153	196	2497	569	218
5	रत्नागिरी	2445	980	11	211	141	63
6	सिंधुदुर्ग	624	170	5	39	62	10
7	नाशिक	10272	7507	226	4430	1592	240
8	धुळे	1779	920	6	234	145	26
9	नंदुरबार	537	251		52	62	17
10	जळगाव	3964	2651	32	295	182	57
11	अहमदनगर	6398	3396	62	891	1239	52
12	पुणे	44829	35299	2399	10971	7113	1078
13	सातारा	4431	2861	46	515	182	103
14	सांगली	3916	3040	41	476	276	129
15	सोलापूर	6174	2091	24	435	324	68
16	कोल्हापूर	9531	5215	79	662	341	99
17	औरंगाबाद	5993	4779	73	1820	2553	550
18	जालना	1830	809	2	56	98	19
19	परभणी	1203	532	2	32	41	4
20	हिंगोली	604	226		18	20	
21	बीड	1631	1082	2	52	71	16
22	नांदेड	2367	765	4	62	278	12
23	उस्मानाबाद	1219	613	2	99	176	2
24	लातूर	2126	1068	4	108	79	10
25	बुलढाणा	2133	646		85	42	7
26	अोला	1934	645	9	93	28	28
27	वाशिम	807	196		17	26	7
28	अमरावती	2589	698	15	124	119	51
29	यवतमाळ	2148	837		62	53	13
30	वर्धा	1369	518	2	55	44	11
31	नागपूर	9333	8006	208	1715	610	168
32	भंडारा	2180	2921	2	28	27	4
33	गोर्दिया	998	666	4	11	22	2
34	चंद्रपूर	2758	2092	4	238	383	13
35	गडचिरोली	601	430		2	26	2
	महाराष्ट्र राज्य	252574	158954	12723	58949	33046	12170

TABLE No. 1.21 - contd.

वस्तुनिर्माण आणि दुरुस्ती

Electricity, Gas and Water Supply

Manufacture of Motor Vehicles, Trailers and Semi-Trailers	Manufacture of Transport Equipment	Manufacture of Furniture, Manufacturing N. E. C.**	Recycling	Electricity, Gas, Steam and Hot Water Supply	Collection, Purification and Distribution of Water	District
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(2)
3400	5160	67626	1164	3470	1074	Mumbai
16018	8188	215006	2978	13526	2202	Mumbai Suburban
8173	8224	166352	951	15270	4035	Thane
814	1254	29809	206	4692	791	Raigad
233	471	9248	62	6453	388	Ratnagiri
109	177	4297	165	1184	258	Sindhudurg
10532	6286	31562	303	9214	1286	Nashik
259	260	8858	209	1975	440	Dhule
127	145	4324	86	764	141	Nandurbar
479	943	15944	477	7645	1164	Jalgaon
1689	1588	21748	338	4470	885	Ahmednagar
43075	15749	88800	1687	8884	2328	Pune
1044	949	15806	339	4213	904	Satara
854	390	17373	311	3317	1200	Sangli
817	756	19772	237	3571	775	Solapur
2380	495	35919	958	4922	1448	Kolhapur
4612	5192	19727	171	4108	1026	Aurangabad
302	89	5406	68	1363	255	Jalna
77	39	3403	32	1701	293	Parbhani
68	26	2226	29	581	134	Hingoli
169	112	5266	147	4419	428	Beed
454	241	11667	52	2854	695	Nanded
312	197	5920	95	1656	266	Osmanabad
327	146	6317	81	2215	432	Latur
128	65	6014	110	2299	419	Buldhana
104	129	6128	46	2861	825	Akola
36	24	2274	25	870	108	Washim
293	120	9268	83	4844	1032	Amravati
111	83	6788	107	2407	520	Yavatmal
71	153	4626	27	2023	299	Wardha
2343	911	35941	262	14184	1553	Nagpur
325	63	4904	27	1271	207	Bhandara
80	73	4167	38	697	179	Gondiya
197	201	10648	36	7334	480	Chandrapur
30	15	1430	34	1085	98	Gadchiroli
100042	58914	904564	11941	152342	28568	Maharashtra State

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	Construction	Wholesale and Retail Trade, Repair of Motor Vehicles, Motor Cycles, Personal and Household Goods			Hotels and Restaurants
			Sale, Maintenance and Repair of Motor Vehicles, Motorcycles, Retail Sale of Automotive Fuel	Wholesale Trade and Commission Trade, except of Motor Vehicles and Motorcycles	Retail Trade, Except of Motor Vehicles and Motor Cycles, Repair of personal and Household Goods	Hotels and Restaurants
(1)	(2)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)
1	मुंबई	55090	22830	46420	200700	52866
2	मुंबईउपनगर	222228	52922	93086	395366	82978
3	ठाणे	175768	31564	57231	297420	55306
4	रायगड	44577	6402	5954	52327	12214
5	रत्नागिरी	36693	3155	3119	32745	5411
6	सिंधुदुर्ग	16242	1294	1804	14684	2923
7	नाशिक	79740	13142	17254	102078	19299
8	धुळे	20082	4781	6061	34184	4816
9	नंदुरबार	7907	1456	2634	18151	2215
10	जळगाव	42819	5577	11473	75646	8684
11	अहमदनगर	45272	8912	12076	71827	13997
12	पुणे	216718	33887	37668	190299	42116
13	सातारा	40883	6462	6754	48287	9284
14	सांगली	29252	6496	8998	50334	6917
15	सोलापूर	48492	9500	15383	85112	15736
16	कोल्हापूर	50648	10462	15705	74731	12450
17	औरंगाबाद	59562	8458	9156	59638	12505
18	जालना	15007	2365	3752	23776	4382
19	परभणी	15520	2095	4461	27654	4598
20	हिंगोली	6047	859	2011	13783	2113
21	बीड	21026	3053	4498	30740	6078
22	नांदेड	28941	4347	7734	48535	7742
23	उस्मानाबाद	11378	1856	2369	17731	3552
24	लातूर	24592	4099	6733	36878	5975
25	बुलढाणा	17914	2669	5170	36366	5214
26	अोला	22264	3239	7631	38336	5033
27	वाशिम	6079	1022	1672	13936	1669
28	अमरावती	34231	4856	8529	54684	6953
29	यवतमाळ	30000	3015	5411	42359	5866
30	वर्धा	21632	1719	3177	25524	2954
31	नागपूर	120181	14455	22066	133752	19798
32	भंडारा	16237	1445	1936	18424	3145
33	गोदिया	18916	1242	2528	21779	3497
34	चंद्रपूर	39093	3894	4492	39378	5683
35	गडचिरोली	7684	505	890	10867	1530
महाराष्ट्र राज्य		1648715	284035	445836	2438031	455499

TABLE No. 1.21 - contd.

Transport, Storage and Communications					Financial Intermediation				
Land Transport, Transport Via Pipelines	Water Transport	Air Transport	Supporting and Auxiliary Transport Activities, Activities of Travel Agencies	Post and Telecommunications	Financial Intermediation, Except Insurance and Pension Fund	Insurance and Pension Funding	Activities Auxiliary to Financial Intermediation	District	
(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(2)	
106824	4284	3572	24996	19540	24568	3488	9618	Mumbai	
258472	5436	19806	33600	47416	61874	10754	21794	Mumbai Suburban	
196187	3598	6171	23964	34372	47411	6206	10181	Thane	
38295	1022	94	6561	4829	5029	541	759	Raigad	
20209	682	18	783	4051	2941	310	406	Ratnagiri	
9672	94	17	196	2298	2621	255	362	Sindhudurg	
65820	55	244	2455	7372	11566	1546	1637	Nashik	
19254	4	2	721	1990	3848	356	270	Dhule	
8958	-	2	235	795	1467	107	87	Nandurbar	
49989	63	16	954	4720	7742	750	729	Jalgaon	
36077	26	17	1196	4986	9402	680	950	Ahmednagar	
137239	294	840	10873	18984	30613	3682	3550	Pune	
33761	44	11	1006	3630	9160	810	925	Satara	
24835	107	15	1106	3638	10176	649	904	Sangli	
43570	119	30	1893	4768	9298	881	1207	Solapur	
38078	82	20	2675	5606	17172	1406	1941	Kolhapur	
34170	14	97	1482	3937	5514	986	648	Aurangabad	
10969	2	-	213	1081	1815	189	213	Jalna	
12666	2	2	182	1252	2256	222	200	Parbhani	
5485	-	-	128	498	1036	160	72	Hingoli	
17414	10	2	360	1432	2391	269	362	Beed	
22884	4	6	635	2464	4060	595	381	Nanded	
11540	-	12	228	1135	2038	205	145	Osmanabad	
18729	7	5	397	1609	2605	414	400	Latur	
17251	7	9	312	1848	3639	384	218	Buldhana	
22810	10	8	546	2479	3769	522	594	Akola	
6101	4	2	122	665	1051	102	92	Washim	
31669	2	8	870	2847	4848	1049	809	Amravati	
20185	10	-	547	1925	3500	419	491	Yavatmal	
14139	7	2	251	1589	2708	333	284	Wardha	
82316	72	450	4737	10004	15353	2887	2677	Nagpur	
7371	2	11	132	929	1857	441	230	Bhandara	
9505	2	12	261	1135	1238	228	221	Gondiya	
22473	46	6	893	2391	3021	705	397	Chandrapur	
2318	5	-	68	797	781	96	60	Gadchiroli	
1457235	16116	31507	125578	209012	318368	42627	63814	Maharashtra State	

Real Estate, Renting and Business Activities

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	Real State Activities	Renting of Machinery and Equipment Without Operator	Computer and Related Activities	Research and Development	Other Business Activities	Public Administartion and Defense, Compulsory Social Security	Education
(1)	(2)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)
1	मुंबई	2442	4512	9156	1708	83392	78530	29298
2	मुंबईउपनगर	8566	10950	28822	10558	187680	102826	84788
3	ठाणे	5799	7920	16341	5123	141629	103127	90665
4	रायगड	519	865	688	310	16472	21701	22004
5	रत्नागिरी	79	313	181	59	5838	10325	17874
6	सिंधुदुर्ग	87	114	44	92	4042	6230	9759
7	नाशिक	1260	1831	1130	302	20487	55926	44751
8	धुळे	190	404	131	59	6752	11352	18943
9	नंदुरबार	90	123	33	22	3489	5682	10268
10	जळगाव	452	753	326	99	16002	23057	34350
11	अहमदनगर	336	1126	438	211	19893	33912	40705
12	पुणे	3001	4498	14355	2203	86509	128621	80214
13	सातारा	211	696	410	116	10300	15629	29170
14	सांगली	266	746	450	70	13723	14075	26994
15	सोलापूर	475	1396	461	77	18391	24731	35949
16	कोल्हापूर	564	1017	1055	70	22778	23222	34874
17	औरंगाबाद	737	1428	693	218	15390	24525	27063
18	जालना	107	211	97	34	5462	9775	10330
19	परभणी	98	364	74	51	4822	10019	13810
20	हिंगोली	70	170	22	4	2278	4235	6781
21	बीड	121	381	58	17	6117	11296	20075
22	नांदेड	261	529	155	66	13898	16734	25424
23	उस्मानाबाद	93	229	68	37	6362	9367	12811
24	लातूर	163	465	137	42	8871	11721	23695
25	बुलढाणा	156	397	128	69	5365	12431	17626
26	अोला	285	619	228	107	5373	11276	16894
27	वाशिम	48	199	34	34	2168	4442	8042
28	अमरावती	920	1004	311	136	11135	19276	29450
29	यवतमाळ	203	991	138	60	6711	14592	20275
30	वर्धा	132	427	134	57	5055	10789	13670
31	नागपूर	1924	3286	2342	831	29603	58638	50393
32	भंडारा	90	302	41	23	2280	8383	10870
33	गोर्दिया	97	284	49	6	1991	6763	10971
34	चंद्रपूर	207	724	185	70	7612	20659	20634
35	गडचिरोली	59	120	16	25	2091	7567	10576
	महाराष्ट्र राज्य	30108	49394	78931	22966	799961	931434	959996

TABLE No. 1.21 - contd.

Other Community, Social and Personal Services Activities							
Health and Social Work	Sewage and Refuse Disposal, Sanitation and Similar Activities	Activities of Membership Organizations N. E. C. **	Recreational, Cultural and Sporting Activities	Other Service Activities	Private Household with Employed Persons	Extra-Territorial Organisations and Bodies	District
(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(2)
32146	16098	6918	14546	28582	71216	382	Mumbai
54242	20962	12690	41084	53586	137288	982	Mumbai Suburban
44277	13527	9452	18778	37943	59450	973	Thane
9971	1620	1971	2038	9315	12807	49	Raigad
6464	321	1633	1085	4955	9452	2	Ratnagiri
3939	175	994	584	4300	4118	5	Sindhudurg
19335	3710	3738	4424	14813	17961	79	Nashik
6280	715	1256	1449	6150	3937	64	Dhule
4608	302	568	898	2928	1821	18	Nandurbar
12742	2972	2729	3172	15359	6178	34	Jalgaon
14814	1722	4163	3306	12451	9743	29	Ahmednagar
41797	8891	9438	18356	30402	68116	405	Pune
10895	934	1581	2587	7233	7371	26	Satara
12028	1109	1705	1791	7470	8436	158	Sangli
14216	2765	3722	3577	13536	13556	143	Solapur
13276	2765	4259	4128	10336	11279	127	Kolhapur
11709	1880	2514	3416	10086	10437	81	Aurangabad
4487	418	1142	779	4746	2685	9	Jalna
4655	468	1581	1296	6132	2537	19	Parbhani
2557	146	626	622	2755	1318	2	Hingoli
7573	554	1508	1367	7158	2873	12	Beed
9757	637	2330	1712	12236	7395	38	Nanded
4921	274	1351	766	3746	2030	32	Osmanabad
6789	657	1190	2121	7771	2732	15	Latur
6863	984	2038	1361	6004	2812	14	Buldhana
6951	1123	1218	1541	6654	3927	18	Akola
3276	173	524	507	2087	649	5	Washim
11266	1531	1896	3074	9216	6652	23	Amravati
9136	1073	1256	1587	7061	4687	32	Yavatmal
6063	920	709	1363	5226	2335	14	Wardha
21497	6224	4503	7338	22724	27476	103	Nagpur
4505	332	495	754	3596	2174	12	Bhandara
4450	261	770	1092	4246	3712		Gondiya
9993	1157	1242	1773	11137	7020	13	Chandrapur
5557	129	317	599	2540	1187	9	Gadchiroli
443035	97529	94027	154871	394480	537367	3927	Maharashtra State

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 1.22

वस्तुनिर्माण, प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्ती या प्रकारच्या उद्योगधंद्यात काम करणाऱ्यांचे घरगुती उद्योगधंदे व बिगर-घरगुती उद्योगधंदे यानुसार वर्गीकरण/

Distribution of workers in manufacturing, processing, servicing and repairs by household industry and non-household industry

जनगणना / Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial	विभाग	ग्रामीण नागरी	काम करणाऱ्यांची एकूण संख्या			घरगुती उद्योगधंद्यात काम करणारे			बिगर घरगुती उद्योगधंद्यात काम करणारे			Rural Urban	(2)
			एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
1	खाद्य पदार्थ व पेये यांचे उत्पादन	ग्रा	242095	201575	40520	82040	53660	28380	160055	147915	12140	R	Manufacture of Food Products and Beverages
		ना	260404	218656	41748	64970	42650	22320	195434	176006	19428	U	
		ए	502499	420231	82268	147010	96310	50700	355489	323921	31568	T	
2	तंबाखू पदार्थांचे उत्पादन	ग्रा	67425	28460	38965	57410	23995	33415	10015	4465	5550	R	Manufacture of Tobacco Products
		ना	88136	18478	69658	65536	9820	55716	22600	8658	13942	U	
		ए	155561	46938	108623	122946	33815	89131	32615	13123	19492	T	
3	कापडाचे उत्पादन	ग्रा	112320	92940	19380	41735	26565	15170	70585	66375	4210	R	Manufactures of Textiles
		ना	630064	578570	51494	68874	44452	24422	561190	534118	27072	U	
		ए	742384	671510	70874	110609	71017	39592	631775	600493	31282	T	
4	परिधान करण्याचे वस्त्रे, व रंगाई करणे	ग्रा	123420	90100	33320	42445	24895	17550	80975	65205	15770	R	Manufacture of Wearing Apparel, Dressing and Dying of Fur
		ना	334080	275162	58918	41740	21108	20632	292340	254054	38286	U	
		ए	457500	365262	92238	84185	46003	38182	373315	319259	54056	T	
5	कातडी कमावणे व चामड्याची उत्पादने	ग्रा	19300	17885	1415	8520	7630	890	10780	10255	525	R	Tanning and dressing of Leather, Manufacture of Luggage, Handbags Saddlery, Harness and Footwear
		ना	64488	59338	5150	17742	15124	2618	46746	44214	2532	U	
		ए	83788	77223	6565	26262	22754	3508	57526	54469	3057	T	
6	लाकूड व लाकडाची उत्पादने (लाकडी बूच सोडून)	ग्रा	90400	72340	18060	48670	33905	14765	41730	38435	3295	R	Manufacture of wood and of product of wood and cork except Furniture, Manufacture of Articles of Straw and Plating Material
		ना	95924	88312	7612	15084	9948	5136	80840	78364	2476	U	
		ए	186324	160652	25672	63754	43853	19901	122570	116799	5771	T	
7	कागद आणि कागदाचे पदार्थ यांचे उत्पादन	ग्रा	12680	11260	1420	1655	755	900	11025	10505	520	R	Manufacture of Paper and Paper Products
		ना	29254	25936	3318	1974	1222	752	27280	24714	2566	U	
		ए	41934	37196	4738	3629	1977	1652	38305	35219	3086	T	
8	प्रकाशन, मुद्रण आणि रेकॉर्डेड मिडियाचे उत्पादन	ग्रा	9905	9425	480	690	625	65	9215	8800	415	R	Publishing, Printing and Reproduction of Recorded Media
		ना	99936	92746	7190	3152	2566	586	96784	90180	6604	U	
		ए	109841	102171	7670	3842	3191	651	105999	98980	7019	T	
9	कोळसा, शुद्ध पेट्रोलियमचे पदार्थ आणि इंधन यांचे उत्पादन	ग्रा	3190	3020	170	5	5	0	3185	3015	170	R	Manufacture of Coke, Refined Petroleum Products and Nuclear Fuel
		ना	19120	17544	1576	32	24	8	19088	17520	1568	U	
		ए	22310	20564	1746	37	29	8	22273	20535	1738	T	
10	रसायने व रासायनिक पदार्थ यांचे उत्पादन	ग्रा	39645	35285	4360	4490	1995	2495	35155	33290	1865	R	Manufacture of Chemicals and Chemical Products
		ना	158752	138558	20194	6352	3438	2914	152400	135120	17280	U	
		ए	198397	173843	24554	10842	5433	5409	187555	168410	19145	T	
11	रबर आणि प्लास्टिक पदार्थ यांचे उत्पादन	ग्रा	21290	17640	3650	1770	840	930	19520	16800	2720	R	Manufacture of Rubber and Plastic Products
		ना	95514	84518	10996	2480	1766	714	93034	82752	10282	U	
		ए	116804	102158	14646	4250	2606	1644	112554	99552	13002	T	

12	इतर अधातू खनिज उत्पादने	ग्रा	145035	92335	52700	33565	22780	10785	111470	69555	41915	R	Manufacture of Other Non-metallic Mineral Products
		ना	104900	82056	22844	11180	8538	2642	93720	73518	20202	U	
		ए	249935	174391	75544	44745	31318	13427	205190	143073	62117	T	
13	मूलभूत धातू उत्पादने	ग्रा	36515	34470	2045	785	720	65	35730	33750	1980	R	Manufacture of Basic Metals
		ना	135704	130530	5174	1250	1138	112	134454	129392	5062	U	
		ए	172219	165000	7219	2035	1858	177	170184	163142	7042	T	
14	फेब्रीकेटेड धातू उत्पादने (यंत्र व यंत्रसामग्री सोडून)	ग्रा	56655	52565	4090	16370	13970	2400	40285	38595	1690	R	Manufacture of Fabricated Metal Products, Except Machinery and Equipments
		ना	179264	172940	6324	8968	7828	1140	170296	165112	5184	U	
		ए	235919	225505	10414	25338	21798	3540	210581	203707	6874	T	
15	यंत्रे व यंत्रसामग्री	ग्रा	34610	32220	2390	10895	9395	1500	23715	22825	890	R	Manufacture of Machinery and Equipments N. E. C. **
		ना	115846	108806	7040	7154	5782	1372	108692	103024	5668	U	
		ए	150456	141026	9430	18049	15177	2872	132407	125849	6558	T	
16	कार्यालयीन, लेखा आणि संगणक सामग्री उत्पादने	ग्रा	460	455	5	5	5	0	455	450	5	R	Manufacture of Office, Accounting & Computing Machinery
		ना	11786	9140	2646	62	52	10	11724	9088	2636	U	
		ए	12246	9595	2651	67	57	10	12179	9538	2641	T	
17	रेडीओ, टि. व्ही. आणि दळण वळणाची साधने आणि उपकरणे	ग्रा	7940	7600	340	130	130	0	7810	7470	340	R	Manufacture of Electrical Machinery and Apparatus N. E. C. **
		ना	48200	42730	5470	594	454	140	47606	42276	5330	U	
		ए	56140	50330	5810	724	584	140	55416	49746	5670	T	
18	औषधे, चष्म्याची उपकरणे	ग्रा	5130	3890	1240	1455	650	805	3675	3240	435	R	Manufacture of Radio, Television and Communication Equipments
		ना	25592	21090	4502	492	282	210	25100	20808	4292	U	
		ए	30722	24980	5742	1947	932	1015	28775	24048	4727	T	
19	मोटर वाहने, ट्रेलर्स, सेमी-ट्रेलर्स उत्पादने	ग्रा	1110	990	120	30	30	0	1080	960	120	R	Manufacture of Medical, Precision and Optical Instruments
		ना	10264	9046	1218	242	206	36	10022	8840	1182	U	
		ए	11374	10036	1338	272	236	36	11102	9800	1302	T	
20	इतर परिवहन सामग्री उत्पादने	ग्रा	12595	11040	1555	2550	1145	1405	10045	9895	150	R	Manufacture of Motor Vehicles, Trailers, Semi-Trailers
		ना	82358	79402	2956	384	146	238	81974	79256	2718	U	
		ए	94953	90442	4511	2934	1291	1643	92019	89151	2868	T	
21	फर्निचर, वस्तूनिर्माण व्यतिरीक्त	ग्रा	10300	9880	420	4110	3745	365	6190	6135	55	R	Manufacture of Other Transport Equipments
		ना	45794	44240	1554	4172	3948	224	41622	40292	1330	U	
		ए	56094	54120	1974	8282	7693	589	47812	46427	1385	T	
22	पुर्ननिर्माण	ग्रा	208300	172580	35720	72070	43800	28270	136230	128780	7450	R	Manufacture of Furniture, Manufacturing N. E. C. **
		ना	609168	557792	51376	39654	29082	10572	569514	528710	40804	U	
		ए	817468	730372	87096	111724	72882	38842	705744	657490	48254	T	
23	विक्री, मोटर वाहने, मोटार सायकलची दुरुस्ती व देखभाल	ग्रा	1660	1230	430	130	85	45	1530	1145	385	R	Recycling
		ना	8794	6502	2292	748	568	180	8046	5934	2112	U	
		ए	10454	7732	2722	878	653	225	9576	7079	2497	T	
24	ऑटोमोटिव्ह इंधनची किरकोळ विक्री	ग्रा	47980	47550	430	0	0	0	47980	47550	430	R	Sale, Maintenance and Repair of Motor Vehicles & Motorcycles,
		ना	219894	217136	2758	0	0	0	219894	217136	2758	U	
		ए	267874	264686	3188	0	0	0	267874	264686	3188	T	
25	घाऊक व्यापार आणि कमिशन व्यापार (मोटर वाहने व मोटार सायकल वगळून)	ग्रा	66430	60130	6300	0	0	0	66430	60130	6300	R	Retail Sale of Automotive Fuel Wholesale Trade, Commission Trade Except of Motor Vehicles and Motorcycles
		ना	354268	328726	25542	0	0	0	354268	328726	25542	U	
		ए	420698	388856	31842	0	0	0	420698	388856	31842	T	
26	किरकोळ व्यापार (मोटर वाहने व मोटार सायकल वगळून) घरगुती आणि वैयक्तिक वस्तूची दुरुस्ती)	ग्रा	518105	454470	63635	6885	6360	525	511220	448110	63110	R	Retail Trade, Except of Motor Vehicles & Motorcycles, Repair of Household and Personal Good
		ना	1740302	1596068	144234	7222	6546	676	1733080	1589522	143558	U	
		ए	2258407	2050538	207869	14107	12906	1201	2244300	2037632	206668	T	
महाराष्ट्र राज्य		ग्रा	1894495	1561335	333160	438410	277685	160725	1456085	1283650	172435	R	Maharashtra State
ना	5567806	5004022	563784	370058	216688	153370	5197748	4787334	410414	U			

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.23

बिगर घरगुती उद्योगधंदे, व्यापार, व्यवसाय किंवा सेवा हा प्रमुख व्यवसाय असणाऱ्यांचे लिंग व काम करणाऱ्यांच्या वर्गानुसार व उद्योगधंद्यानुसार वर्गीकरण (२००१)
Industrial Classification by sex and class of workers of persons at work in non-household industry, trade, business, profession or services as main activity (2001)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	ग्रामीण नागरी एकूण	काम करणाऱ्यांचा वर्ग / Class of workers										Rural/ Urban Total	District	
			एकूण Total		मालक Employer		कामगार Employee		एकटा काम करणारा Singal worker		कौटुंबिक कामगार Family worker				
			पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)	
1	मुंबई	ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	Mumbai
		ना	1039814	173542	146696	10244	769842	141868	92906	17656	30370	3774	U		
		ए	1039814	173542	146696	10244	769842	141868	92906	17656	30370	3774	T		
2	मुंबई उपनगर	ग्रा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	R	Mumbai Suburban
		ना	2353458	401126	321828	21296	1782890	333548	193818	38022	54922	8260	U		
		ए	2353458	401126	321828	21296	1782890	333548	193818	38022	54922	8260	T		
3	ठाणे	ग्रा	284405	58970	22625	2265	228980	44710	24185	7290	8615	4705	U	Thane	
		ना	1686366	241928	211004	13486	1343152	199962	103332	22970	28878	5510	U		
		ए	1970771	300898	233629	15751	1572132	244672	127517	30260	37493	10215	T		
4	रायगड	ग्रा	188740	31505	16745	1630	146035	20450	18695	5670	7265	3755	U	Raigad	
		ना	135368	20698	19304	1506	99150	15074	12544	3026	4370	1092	U		
		ए	324108	52203	36049	3136	245185	35524	31239	8696	11635	4847	T		
5	रत्नागिरी	ग्रा	126895	26315	13740	995	92520	17995	14635	4385	6000	2940	U	Ratnagiri	
		ना	46200	8626	7524	698	31874	6630	4564	914	2238	384	U		
		ए	173095	34941	21264	1693	124394	24625	19199	5299	8238	3324	T		
6	सिंधुदुर्ग	ग्रा	58635	13395	6615	645	39700	9335	9020	1920	3300	1495	U	Sindhudurg	
		ना	18582	3664	3490	246	11264	2532	2988	666	840	220	U		
		ए	77217	17059	10105	891	50964	11867	12008	2586	4140	1715	T		
7	नाशिक	ग्रा	159760	29540	21455	1715	107800	19240	19810	3150	10695	5435	U	Nashik	
		ना	458072	68756	62718	4472	329236	49558	52806	11808	13312	2918	U		
		ए	617832	98296	84173	6187	437036	68798	72616	14958	24007	8353	T		
8	धुळे	ग्रा	67110	8960	7135	460	41700	5470	12975	1585	5300	1445	U	Dhule	
		ना	94756	10814	15288	708	60084	7342	15006	2118	4378	646	U		
		ए	161866	19774	22423	1168	101784	12812	27981	3703	9678	2091	T		
9	नंदुरबार	ग्रा	35100	8275	3875	355	23440	5990	5405	800	2380	1130	U	Nandurbar	
		ना	41696	4870	8674	388	23816	3400	6330	716	2876	366	U		
		ए	76796	13145	12549	743	47256	9390	11735	1516	5256	1496	T		
10	जळगाव	ग्रा	133325	18180	15270	1130	83010	11600	27325	2770	7720	2680	U	Jalgaon	
		ना	213060	21888	34930	1640	136002	15536	34626	3762	7502	950	U		
		ए	346385	40068	50200	2770	219012	27136	61951	6532	15222	3630	T		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)				
11	अहमदनगर	ग्रा	211215	43770	25655	2315	136485	25585	34020	6630	15055	9240	R	Ahmednagar
		ना	177892	30688	28216	2066	119880	22238	23346	4892	6450	1492	U	
		ए	389107	74458	53871	4381	256365	47823	57366	11522	21505	10732	T	
12	पुणे	ग्रा	262195	50340	28210	3330	189130	30440	30045	5525	14810	11045	R	Pune
		ना	1057170	220396	144126	14334	803816	175906	86482	23974	22746	6182	U	
		ए	1319365	270736	172336	17664	992946	206346	116527	29499	37556	17227	T	
13	सातारा	ग्रा	184265	33800	23455	2280	124115	19445	26295	4740	10400	7335	R	Satara
		ना	82334	15666	14780	1180	51018	10574	12654	2966	3882	946	U	
		ए	266599	49466	38235	3460	175133	30019	38949	7706	14282	8281	T	
14	सांगली	ग्रा	124245	21230	16775	1335	84570	11420	17125	2665	5775	5810	R	Sangli
		ना	132202	21300	24330	1720	82364	14648	21356	3826	4152	1106	U	
		ए	256447	42530	41105	3055	166934	26068	38481	6491	9927	6916	T	
15	सोलापूर	ग्रा	171980	36595	21525	2605	107850	19275	29880	5645	12725	9070	R	Solapur
		ना	261804	46514	41952	2768	182852	34626	28502	6458	8498	2662	U	
		ए	433784	83109	63477	5373	290702	53901	58382	12103	21223	11732	T	
16	कोल्हापूर	ग्रा	226990	64465	19000	1860	152135	19090	33390	7425	22465	36090	R	Kolhapur
		ना	253310	37466	45000	2960	167296	25704	31228	6602	9786	2200	U	
		ए	480300	101931	64000	4820	319431	44794	64618	14027	32251	38290	T	
17	औरंगाबाद	ग्रा	101400	14325	15435	845	66045	9500	15070	2045	4850	1935	R	Aurangabad
		ना	237992	37802	30072	2052	171046	29592	29772	4594	7102	1564	U	
		ए	339392	52127	45507	2897	237091	39092	44842	6639	11952	3499	T	
18	जालना	ग्रा	48990	7045	7900	455	25580	3970	12135	1340	3375	1280	R	Jalna
		ना	61718	8356	9720	440	38630	5696	11170	1716	2198	504	U	
		ए	110708	15401	17620	895	64210	9666	23305	3056	5573	1784	T	
19	परभणी	ग्रा	36410	5415	4895	220	19630	3500	9225	945	2660	750	R	Parbhani
		ना	88006	10552	11764	522	52184	6894	20470	2314	3588	822	U	
		ए	124416	15967	16659	742	71814	10394	29695	3259	6248	1572	T	
20	हिंगोली	ग्रा	29820	5040	4235	250	15550	2445	7240	670	2795	1675	R	Hingoli
		ना	28124	3364	5074	168	16656	1788	5390	618	1004	790	U	
		ए	57944	8404	9309	418	32206	4233	12630	1288	3799	2465	T	
21	बीड	ग्रा	83225	13685	10980	750	48875	7510	18070	2445	5300	2980	R	Beed
		ना	74022	9430	13406	526	45522	6818	13152	1692	1942	394	U	
		ए	157247	23115	24386	1276	94397	14328	31222	4137	7242	3374	T	
22	नांदेड	ग्रा	91380	15190	11630	745	55425	8995	18390	2265	5935	3185	R	Nanded
		ना	129840	15580	22772	1010	81984	10962	20712	2504	4372	1104	U	
		ए	221220	30770	34402	1755	137409	19957	39102	4769	10307	4289	T	
23	उस्मानाबाद	ग्रा	56945	10330	8445	675	35050	6225	10025	1265	3425	2165	R	Osmanabad
		ना	40332	5216	6958	378	25200	3464	7070	1104	1104	270	U	
		ए	97277	15546	15403	1053	60250	9689	17095	2369	4529	2435	T	
24	लातूर	ग्रा	78865	11265	11045	710	48425	7400	16465	1830	2930	1325	R	Latur
		ना	96362	12150	19036	834	54776	7570	20372	3372	2178	374	U	
		ए	175227	23415	30081	1544	103201	14970	36837	5202	5108	1699	T	

तक्का क्रमांक / TABLE No. 1.23 — Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(3)	(2)
25	बुलढाणा	ग्रा	68890	7960	10840	890	41605	4975	13740	1145	2705	950	R	Buldhana
		ना	86856	8474	14200	518	48610	5462	20074	2022	3972	472	U	
		ए	155746	16434	25040	1408	90215	10437	33814	3167	6677	1422	T	
26	अंेला	ग्रा	44835	6085	5745	190	29880	4745	8225	740	985	410	R	Akola
		ना	124510	15016	14570	632	70128	10396	33512	3356	6300	632	U	
		ए	169345	21101	20315	822	100008	15141	41737	4096	7285	1042	T	
27	वाशिम	ग्रा	27210	4090	4210	210	16105	2965	6055	620	840	295	R	Washim
		ना	29250	2282	5104	196	15208	1620	7510	344	1428	122	U	
		ए	56460	6372	9314	406	31313	4585	13565	964	2268	417	T	
28	अमरावली	ग्रा	72545	12175	9875	710	45970	9290	13080	1190	3620	985	R	Amravati
		ना	174846	21988	28224	1246	107952	16824	30784	3144	7886	774	U	
		ए	247391	34163	38099	1956	153922	26114	43864	4334	11506	1759	T	
29	यवतमाळ	ग्रा	97895	16660	10445	545	59205	11690	22860	2290	5385	2135	R	Yavatmal
		ना	95478	14228	12892	614	53826	8814	23390	3442	5370	1358	U	
		ए	193373	30888	23337	1159	113031	20504	46250	5732	10755	3493	T	
30	वर्धा	ग्रा	56210	9895	6325	440	34580	6995	11955	1510	3350	950	R	Wardha
		ना	65372	8682	8736	478	39886	5822	13812	2062	2938	320	U	
		ए	121582	18577	15061	918	74466	12817	25767	3572	6288	1270	T	
31	नागपूर	ग्रा	108790	21290	8740	710	76690	16450	18255	2580	5105	1550	R	Nagpur
		ना	576946	97050	72326	5202	396780	73496	88826	15312	19014	3040	U	
		ए	685736	118340	81066	5912	473470	89946	107081	17892	24119	4590	T	
32	भंडारा	ग्रा	60350	11195	4995	220	36660	7230	14740	2640	3955	1105	R	Bhandara
		ना	33596	6682	5202	386	22542	4582	4578	1458	1274	256	U	
		ए	93946	17877	10197	606	59202	11812	19318	4098	5229	1361	T	
33	गोर्दिया	ग्रा	65580	12190	5540	200	36260	6930	18580	3170	5200	1890	R	Gondiya
		ना	29688	5764	4826	216	16448	3556	6086	1546	2328	446	U	
		ए	95268	17954	10366	416	52708	10486	24666	4716	7528	2336	T	
34	चंद्रपूर	ग्रा	92915	17795	9500	945	57380	11690	21065	3115	4970	2045	R	Chandrapur
		ना	141510	20162	14074	998	102404	14270	21556	4198	3476	696	U	
		ए	234425	37957	23574	1943	159784	25960	42621	7313	8446	2741	T	
35	गडचिरोली	ग्रा	41680	8435	3565	255	26175	5745	9620	1340	2320	1095	R	Gadchiroli
		ना	12894	1868	1566	58	8218	1334	2474	358	636	118	U	
		ए	54574	10303	5131	313	34393	7079	12094	1698	2956	1213	T	
	महाराष्ट्र राज्य	ग्रा	3498795	655405	396425	32885	2332560	398295	567600	93345	202210	130880	R	Maharashtra State
		ना	10179426	1632588	1430382	96186	7362536	1278106	1103198	205532	283310	52764	U	
		ए	13678221	2287993	1826807	129071	9695096	1676401	1670798	298877	485520	183644	T	

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या/AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 1.24

काम न करणाऱ्या व्यक्तींचे व्यवसाय प्रकारानुसार व लिंगानुसार वर्गीकरण
Classification of person not at work by type of activity and sex

(जनगणना /2011 census)

(हजारात/In thousand)

अ. क्र. Sr. No. (1)	व्यवसायाचा प्रकार (2)	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total			Type of activity (2)
		पुरुष Males (3)	स्त्री Females (4)	एकूण Total (5)	पुरुष Males (6)	स्त्री Females (7)	एकूण Total (8)	पुरुष Males (9)	स्त्री Females (10)	एकूण Total (11)	
1.	पूर्णवेळ विद्यार्थी	8423526	6947140	15370666	6995690	6046217	13041907	15419216	12993357	28412573	Full time Students
2.	घरकाम करणारे	202554	5027485	5230039	337472	9709934	10047406	540026	14737419	15277445	Household duties
3.	अवलंबून असणारे	4247762	4819786	9067548	2928352	3463900	6392252	7176114	8283686	15459800	Dependents
4.	निवृत्ति वेतनधारक	193105	63930	257035	815227	247647	1062874	1008332	311577	1319909	Pensioneers
5.	भाड्यावर उपजीविका करणारे	8163	8685	16848	18443	20258	38701	26606	28943	55549	Rentiers
6.	भिकारी	5475	4232	9707	7573	5457	13030	13048	9689	22737	Beggars, Vagrants etc.
7.	इतर	571378	381982	953360	871461	573621	1445082	1442839	955603	2398442	Others
	एूण	13651963	17253240	30905203	11974218	20067034	32041252	25626181	3732027	462946455	Total

आधार : भारतीय जनगणना, २०११/ Source : Census of India, 2011

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
काम करणाऱ्या व काम न करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वयोगटानुसार वर्गीकरण /
(जनगणना /

काम करणाऱ्यांचा वर्ग /						
वयोगट	ग्रामीण नागरी	एकूण लोकसंख्या	एकूण मुख्यतः काम करणारे	इतर मुख्यतः शेतकरी	शेतमजूर Agricultural labourers	घरगुती उद्योगधंदे करणारे Household Industry
Age group	एकूण	Total Population	Total Main workers	Cultivators		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
0-14	ग्रा	82,73,962	1,56,483	59,002	80,003	80,003
	ना	59,41,063	56,172	1,977	2,185	3,090
	ए	1,41,37,148	2,12,655	60,979	82,188	5,216
15 - 19	ग्रा	30,73,982	5,49,962	1,83,094	3,12,359	3,12,359
	ना	21,46,426	1,19,281	2,288	9,824	8,415
	ए	49,16,867	6,69,243	1,85,382	3,22,183	17,233
20 - 24	ग्रा	33,24,380	11,93,492	4,63,138	5,98,585	5,98,585
	ना	24,99,207	3,76,218	5,641	19,378	18,600
	ए	52,45,852	15,69,710	4,68,779	6,17,963	39,450
25 - 29	ग्रा	30,37,836	12,87,921	5,00,058	6,25,861	6,25,861
	ना	24,38,627	5,45,065	7,105	24,542	25,545
	ए	48,74,553	18,32,986	5,07,163	6,50,403	49,496
30 - 34	ग्रा	27,76,199	12,71,635	4,90,442	6,23,996	6,23,996
	ना	20,83,566	5,10,902	7,284	28,540	29,819
	ए	42,60,010	17,82,537	4,97,726	6,52,536	54,060
35 - 39	ग्रा	27,17,564	12,98,369	5,15,372	6,29,762	6,29,762
	ना	19,25,644	5,04,077	8,131	33,154	32,536
	ए	40,37,726	18,02,446	5,23,503	6,62,916	56,816
40 - 44	ग्रा	23,60,172	11,40,184	4,75,509	5,41,401	5,41,401
	ना	16,12,615	4,21,705	7,588	29,115	27,069
	ए	34,51,264	15,61,889	4,83,097	5,70,516	46,947
45-49	ग्रा	19,77,616	9,39,997	4,12,483	4,33,565	4,33,565
	ना	13,56,281	3,27,809	6,833	23,061	20,564
	ए	29,16,236	12,67,806	4,19,316	4,56,626	36,468
50+	ग्रा	71,80,370	24,50,456	11,20,250	11,36,713	11,36,713
	ना	40,19,630	5,75,869	18,072	53,560	37,581
	ए	1,01,03,237	30,26,325	11,38,322	11,90,273	77,531
ए ण / Total	ग्रा	3,48,34,281	1,03,21,369	42,31,645	49,98,031	49,98,031
	ना	2,41,14,237	34,52,207	65,294	2,24,087	2,03,980
	ए	5,41,31,277	1,37,73,576	42,96,939	52,22,118	3,84,770

टीप:-वयाची माहिती उपलब्ध नसलेल्या आकड्यांचा एकूणमध्ये समावेश आहे. /Note.--Figures of age not stated are included in total
आधार:-भारतीय जनगणना, २०११, मालिका १४ भाग-तीन-बी मालिका /Source : Census of India, 2011, Series 14, Part III-B series

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.25

Female workers and non-workers classified according to main activity and age-groups

Population Census, 2011)

Class of workers			
काम करणारे Other Main workers workers	सीमांतिक कामगार Marginal workers	काम न करणारे Non- workers	Rural Urban Total
(8)	(9)	(10)	(2)
15,352	75,859	79,63,743	R
48,920	37,030	58,47,861	U
64,272	1,12,889	1,38,11,604	T
45,691	1,94,983	20,25,496	R
98,754	42,524	19,84,621	U
1,44,445	2,37,507	40,10,117	T
1,10,919	3,16,869	12,36,284	R
3,32,599	78,351	20,44,638	U
4,43,518	3,95,220	32,80,922	T
1,38,051	2,97,028	8,50,977	R
4,87,873	81,886	18,11,676	U
6,25,924	3,78,914	26,62,653	T
1,32,956	2,71,415	6,33,394	R
4,45,259	74,459	14,98,205	U
5,78,215	3,45,874	21,31,599	T
1,28,955	2,64,845	5,48,868	R
4,30,256	72,208	13,49,359	U
5,59,211	3,37,053	18,98,227	T
1,03,396	2,31,387	4,67,078	R
3,57,933	57,862	11,33,048	U
4,61,329	2,89,249	16,00,126	T
78,045	1,96,799	4,23,159	R
2,77,351	44,891	9,83,581	U
3,55,396	2,41,690	14,06,740	T
1,53,543	5,84,786	30,48,365	R
4,66,656	1,02,203	33,41,558	U
6,20,199	6,86,989	63,89,923	T
9,10,903	24,42,431	1,72,53,240	R
29,58,846	5,94,996	2,00,67,034	U
38,69,749	30,37,427	3,73,20,274	T

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
मुख्यतः काम करणाऱ्या स्त्रियांचे प्रमुख व्यवसाय व वैवाहिक स्थितीनुसार वर्गीकरण /
(जनगणना /

काम करणाऱ्यांचा वर्ग /							
वैवाहिक स्थिती	ग्रामीण नागरी एकूण	स्त्रिया एकूण लोकसंख्या Total Females Population	एकूण मुख्यतः काम करणारे Total Main workers	शेतकरी Cultivators	शेतमजूर Agricultural labourers	पशुसंवर्धन, वनसंवर्धन, मच्छिमारी शिकार, मळे, फळबागा,अनुषंगिक व्यवसाय Livestock, forestry, fishing, hunting and plantations, orchards and allied activities	खाणकाम आणि दगड खाणकाम Mining and quarrying
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1. अविवाहित	ग्रा	1,14,54,486	5,67,095	2,06,373	2,79,317	13,530	1,760
	ना	83,87,811	3,16,928	2,269	9,721	2,450	584
	ए	1,98,42,297	8,84,023	2,08,642	2,89,038	15,980	2,344
2. विवाहित	ग्रा	1,33,28,434	69,85,060	34,77,215	28,68,425	1,11,690	14,245
	ना	92,54,367	13,39,294	42,415	1,11,431	17,846	4,310
	ए	2,25,82,801	83,24,354	35,19,630	29,79,856	1,29,536	18,555
3. विधवा	ग्रा	23,17,858	6,39,926	2,39,653	3,21,773	8,850	1,015
	ना	14,08,877	2,84,303	5,679	22,786	4,120	1,300
	ए	37,26,735	9,24,229	2,45,332	3,44,559	12,970	2,315
4. घटस्फोटित विवा अलग रहाणाऱ्या	ग्रा	2,18,192	1,24,774	26,704	81,265	1,600	145
	ना	1,08,006	44,999	416	4,849	410	84
	ए	3,26,198	1,69,773	27,120	86,114	2,010	229
एकूण	ग्रा	2,73,18,970	83,16,855	39,49,945	35,50,780	1,35,670	17,165
	ना	1,91,59,061	19,85,524	50,779	1,48,787	24,826	6,278
	ए	4,64,78,031	1,03,02,379	40,00,724	36,99,567	1,60,496	23,443

टीप:-वर्गीकरण न झालेल्या वैवाहिक दर्जाच्या आकडेवारीचा एकूणमध्ये समावेश आहे. /

आधार:-भारतीय जनगणना, २००१, बी-१७/

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.26

Female main workers according to main activity classified by marital status

Population Census, 2001)

Class of workers							
वस्तुनिर्माण प्रक्रिया, सेवा व दुरुस्तीचे उद्योगधंदे Manufacturing, processing, servicing and repairs							
(a) घरगुती उद्योगधंदे Household industry (9)	(b) घरगुती उद्योगधंद्या- व्यतिरिक्त इतर उद्योगधंदे Other than Household industry (10)	बांधकाम Construction (11)	व्यापार आणि वाणिज्य Trade and commerce (12)	वाहतूक, साठवण आणि दळणवळण Transport, storage and communications (13)	इतर सेवा Other services (14)	Rural Urban Total (2)	Marital status (1)
14,500	15,120	7,575	4,740	1,085	23,095	Rural	Unmarried
19,548	59,090	8,964	22,750	11,186	1,80,366	Urban	
34,048	74,210	16,539	27,490	12,271	2,03,461	Total	
1,28,225	78,055	44,255	53,465	6,600	2,02,885	Rural	Married
1,11,222	1,45,002	87,944	1,11,002	38,106	6,70,016	Urban	
2,39,447	2,23,057	1,32,199	1,64,467	44,706	8,72,901	Total	
15,355	7,115	3,665	10,140	1,160	31,200	Rural	Widowed
19,774	28,590	14,548	33,934	10,224	1,43,348	Urban	
35,129	35,705	18,213	44,074	11,384	1,74,548	Total	
2,645	2,305	890	1,495	90	7,635	Rural	Divorced or separated
2,826	5,874	2,810	4,172	796	22,762	Urban	
5,471	8,179	3,700	5,667	886	30,397	Total	
1,60,725	1,02,595	56,385	69,840	8,935	2,64,815	Rural	Total
1,53,370	2,38,556	1,14,266	1,71,858	60,312	10,16,492	Urban	
3,14,095	3,41,151	1,70,651	2,41,698	69,247	12,81,307	Total	

Note.--Figures of unclassified marital status are included in total.

Source : Census of India, 1991, B -17

1. क्षेत्रफल आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार लोकसंख्या/
(जनगणना /

		भाषा/Languages										
अनु.क्र.		आसामी	बंगाली		गुजराथी	हिंदी	कन्नड	काश्मिरी	कोंकणी		मल्याळम	
Sr. No.	जिल्हे	Assamee	Bengali	Bodo	Dongri	Gujrathi	Hindi	Kannad	Kashmiri	Konkani	Maitthali	Malayalam
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1	मुंबई	137	34995	4	214	392740	653380	45581	269	56340	2686	22288
2	मुंबईउपनगर	449	70363	32	317	1041829	1928821	165571	1799	177705	17430	132782
3	ठाणे	343	73233	16	278	431176	1346816	123106	1043	82282	11721	147567
4	रायगड	298	6543	14	60	17561	122976	20735	77	5498	1289	11667
5	रत्नागिरी	2	2168	4	7	4561	40369	22231	26	15932	88	2351
6	सिंधुदुर्ग	0	207	0	0	1390	18940	12003	0	52227	0	1017
7	नाशिक	198	6885	11	141	43699	283787	6143	66	106988	638	11795
8	धुळे	0	205	0	7	20126	128011	243	24	86898	17	556
9	नंदुरबार	1	221	0	15	63298	80518	66	11	39981	4	224
10	जळगाव	4	1058	0	0	34682	353241	434	10	754	42	958
11	अहमदनगर	179	1841	12	251	13220	255011	3810	73	519	97	2650
12	पुणे	743	22639	35	463	85752	689880	118990	1360	20195	1266	48299
13	सातारा	0	741	0	0	13059	121032	29031	15	866	19	1461
14	सांगली	3	682	4	1	10974	90240	143830	45	838	12	1605
15	सोलापूर	0	278	0	0	10900	234395	390937	11	1426	0	527
16	कोल्हापूर	2	792	0	11	15500	126396	100270	59	4248	175	1656
17	औरंगाबाद	15	1780	1	37	10626	378106	2741	87	803	202	2831
18	जालना	0	113	1	0	2267	195177	253	0	578	2	193
19	परभणी	1	156	0	0	2416	98480	398	2	34	8	157
20	हिंगोली	0	47	0	0	937	73445	67	0	102	0	14
21	बीड	0	293	0	0	2200	113156	649	4	56	0	280
22	नांदेड	4	299	3	0	4720	290743	13245	33	90	13	431
23	उस्मानाबाद	0	160	0	1	1930	101206	22560	10	60	0	66
24	लातूर	0	303	0	0	2158	177093	20346	4	53	6	240
25	बुलढाणा	2	305	0	6	6027	185219	106	3	302	382	190
26	अोला	0	405	0	0	12175	151839	188	4	56	26	407
27	वाशिम	0	78	0	0	1522	153653	49	0	34	48	357
28	अमरावती	0	554	0	0	10000	244797	131	18	818	10	388
29	यवतमाळ	5	575	1	16	11260	497103	210	69	259	49	317
30	वर्धा	11	689	0	5	4098	104449	155	20	63	30	808
31	नागपूर	109	17245	7	138	29645	787515	2082	168	932	1061	9072
32	भंडारा	0	1254	0	4	2011	88559	580	6	36	48	607
33	गोदिया	1	7763	0	2	4324	318171	2314	14	43	6	140
34	चंद्रपूर	6	7657	0	3	4981	199831	4338	8	1234	144	2181
35	गडचिरोली	3	47610	0	1	1645	49286	1126	6	9	6	276
महाराष्ट्र राज्य		2516	310137	145	1978	2315409	10681641	1254519	5344	658259	37525	406358

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.27(A)

Districtwise classification Population by languages mainly spoken
Population Census, 2001)

(संख्या / Number)

		भाषा/Languages											District
		मराठी	ओरिसा	पंजाबी	संस्कृत		सिंधी	तामीळ	तेलुगु	उर्दू			
Manipuri	Marathri	Nepali	Oriya	Punjabi	Sanskrit	Santali	Sindhi	Tamil	Telgu	Urdu	other	Total	
(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
142	1316992	6040	6064	25861	9	6	45720	100340	87387	512817	28004	3338016	Mumbai
245	3207567	21252	35102	91302	63	43	171347	221976	153617	1075076	125729	8640417	Mumbai Suburban
154	4391792	15190	21892	46398	61	48	226069	100145	151647	638050	322816	8131843	Thane
70	1848426	2157	3613	4920	5	24	2496	5525	14926	134049	5000	2207929	Raigad
8	1476805	687	901	548	6	7	506	892	8008	119349	1321	1696777	Ratnagiri
0	767726	83	281	90	0	0	169	452	2200	11532	508	868825	Sindhudurg
107	3567159	2455	1877	10379	9	15	15501	6475	24786	422975	481704	4993793	Nashik
1	409300	131	87	1222	4	0	8834	214	6082	109174	936811	1707947	Dhule
1	114149	160	70	122	0	0	5135	130	3215	46644	957744	1311709	Nandurbar
0	2280972	293	275	1640	0	2	24396	1020	8398	290045	684466	3682690	Jalgaon
98	3568905	1071	698	8336	0	1	8752	3965	61127	99763	10259	4040638	Ahmednagar
629	5750157	9088	7262	28740	45	102	43135	50444	153801	170659	28864	7232548	Pune
20	2584258	268	2098	437	0	7	1259	1188	20237	28713	4284	2808993	Satara
0	2192122	199	590	532	0	23	3954	2591	21886	106568	6825	2583524	Sangli
0	2777560	125	179	600	4	3	2445	3208	204613	214365	7967	3849543	Solapur
8	3099517	417	310	480	0	1	15725	2387	24495	120596	10117	3523162	Kolhapur
10	2020404	447	422	3657	6	0	4944	2841	14719	428976	23358	2897013	Aurangabad
0	1248821	49	48	289	18	0	1667	742	14644	145849	2269	1612980	Jalna
1	1213180	52	30	171	0	0	1396	977	8882	199005	2369	1527715	Parbhani
0	829361	24	35	173	1	0	337	136	8021	72648	1812	987160	Hingoli
0	1820540	135	21	248	0	0	1119	2540	12274	202955	4779	2161249	Beed
5	2153727	137	463	4893	14	56	1966	1615	85123	288389	30290	2876259	Nanded
0	1254758	34	38	70	0	0	310	788	17346	80586	6663	1486586	Osmanabad
5	1692533	37	146	120	0	0	766	1852	23103	158746	2774	2080285	Latur
0	1767841	103	235	741	36	0	6678	746	12472	223118	27968	2232480	Buldhana
0	1160703	57	326	895	28	0	14199	544	5466	270373	12548	1630239	Akola
8	769697	36	57	231	0	0	3061	210	6324	80136	4715	1020216	Washim
10	1775781	155	543	1137	15	2	26662	505	6027	289178	250429	2607160	Amravati
7	1601495	85	624	1299	4	1	5701	548	54028	123271	161344	2458271	Yavatmal
35	1078787	249	411	1351	0	3	7242	420	3570	20665	13675	1236736	Wardha
95	2852598	1803	6288	24972	67	20	40755	9675	30389	176948	76053	4067637	Nagpur
0	1007586	120	350	1018	0	2	2887	416	1591	7205	21866	1136146	Bhandara
0	786847	83	997	1596	6	8	9651	265	1861	1628	64987	1200707	Gondiya
6	1721589	196	1342	4442	7	73	2988	2023	58782	20621	38649	2071101	Chandrapur
0	534287	62	315	399	0	0	1452	200	94911	4829	233871	970294	Gadchiroli
1665	66643942	63480	93990	269309	408	447	709224	527995	1405958	6895501	4592838	96878588	Maharashtra

1. क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
कुटुंबे व त्यातील व्यक्तींची त्यांच्या बोलण्याच्या प्रमुख भाषेनुसार जिल्हावार संख्या/
(जनगणना /

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	भाषा/Languages								
		Oriya		Punjabi		Sanskrit		सिंधी Sindhi		
		कुटुंबे Households (19)	व्यक्ती Persons (20)	कुटुंबे Households (21)	व्यक्ती Persons (22)	कुटुंबे Households (23)	व्यक्ती Persons (24)	कुटुंबे Households (25)	व्यक्ती Persons (26)	
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	
1	बृहन्मुंबई	...	1,735	7,366	20,472	1,05,382	1	7	44,319	1,95,080
2	ठाणे	...	219	752	2,819	13,229	1	9	29,496	1,39,954
3	रायगड	...	50	230	211	807	1	7	310	1,674
4	रत्नागिरी	...	2	3	19	60	-	-	99	562
5	सिंधुदुर्ग	...	-	-	-	-	-	-	-	-
6	नाशिक	...	63	208	1,334	6,607	7	23	1,238	7,511
7	धुळे	...	-	-	121	659	1	4	1,560	10,557
8	जळगांव	...	6	21	314	1,580	3	15	2,422	18,410
9	अहमदनगर	...	20	115	977	5,730	3	16	878	5,452
10	पुणे	...	89	339	3,620	17,771	11	56	5,060	2,218
11	सातारा	...	40	180	46	244	1	3	121	785
12	सांगली	...	6	51	33	176	2	13	420	2,856
13	सोलापूर	...	7	43	108	511	3	19	327	1,973
14	कोल्हापूर	...	6	20	35	146	1	9	1,396	9,861
15	औरंगाबाद	...	11	28	444	2,365	4	24	524	3,789
16	जालना	...	-	-	-	-	-	-	-	-
17	परभणी	...	84	289	88	456	-	-	129	997
18	बीड	...	-	-	45	197	2	13	62	418
19	नांदेड	...	-	-	549	3,248	3	23	242	1,138
20	उस्मानाबाद	...	10	53	24	83	2	18	78	520
21	लातूर	...	-	-	-	-	-	-	-	-
22	बुलढाणा	...	4	26	70	425	2	22	627	5,000
23	अकोला	...	17	83	145	942	--	-	1,641	12,973
24	अमरावती	...	27	114	166	900	-	-	2,295	16,524
25	यवतमाळ	...	34	101	111	585	-	-	655	4,719
26	वर्धा	...	44	171	208	1,188	-	-	798	5,840
27	नागपूर	...	681	2,873	2,671	15,229	-	-	4,122	27,227
28	भंडारा	...	285	1,243	343	2,188	-	-	1,618	11,487
29	चंद्रपूर	...	308	1,272	693	3,345	-	-	463	3,349
30	गडचिरोली	...	-	-	-	-	-	-	-	-
महाराष्ट्र राज्य			3,748	15,581	35,666	1,84,053	48	281	1,00,920	5,17,674

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.27 (B)

Districtwise classification of Households And Household Population by languages mainly spoken
Population Census, 1991)

(संख्या / Number)

भाषा/Languages						District
तामीळ Tamil		तेलगु Telgu		उर्दू Urdu		
कुटुंबे Households (27)	व्यक्ती Persons (28)	कुटुंबे Households (29)	व्यक्ती Persons (30)	कुटुंबे Households (31)	व्यक्ती Persons (32)	(2)
46,344	2,11,584	34,070	1,56,227	1,29,272	7,78,504	Brihan Mumbai
5,494	23,665	11,230	52,714	34,362	1,91,277	Thane
403	1,313	1,591	6,230	12,950	78,965	Raigad
108	402	1,048	4,391	16,474	96,718	Ratnagiri
-	-	-	-	-	-	Sindhudurg
679	2,819	2,125	11,202	33,549	2,45,308	Nashik
38	157	1,076	4,367	21,919	1,42,191	Dhule
216	944	1,196	6,299	28,186	1,93,292	Jalgaon
479	2,339	7,939	43,816	18,334	1,12,069	Ahmednagar
5,933	29,336	14,421	75,842	20,844	1,29,706	Pune
229	1,067	2,352	16,481	7,649	45,378	Satara
356	1,624	2,768	14,801	15,606	98,316	Sangli
661	3,610	24,060	1,43,068	35,450	2,13,496	Solapur
359	1,841	3,340	17,181	18,081	1,11,267	Kolhapur
394	1,889	3,737	20,024	54,580	3,46,057	Aurangabad
-	-	-	-	-	-	Jalna
180	816	3,329	17,496	32,969	1,97,807	Parbhani
410	2,033	1,818	10,034	22,875	1,43,350	Beed
245	1,273	16,818	93,042	28,978	1,89,000	Nanded
347	1,928	3,741	21,649	32,998	2,03,157	Osmanabad
-	-	-	-	-	-	Latur
149	710	1,547	8,346	22,405	1,44,789	Buldhana
112	534	1,435	8,345	30,575	2,11,467	Akola
68	282	727	3,526	26,506	1,79,005	Amravati
61	226	9,168	47,436	13,733	91,101	Yavatmal
86	350	666	2,770	3,147	19,063	Wardha
1,626	7,407	4,304	22,585	17,458	1,23,427	Nagpur
165	666	657	2,964	1,853	11,453	Bhandara
396	1,533	26,089	1,26,092	3,974	22,904	Chandrapur
-	-	-	-	-	-	Gadchiroli
65,538	3,00,348	1,81,252	9,36,928	6,84,727	43,19,067	Maharashtra State

1. क्षेत्रफळ व लोकसंख्या /
तक्ता क्रमांक /
महाराष्ट्रात स्थलांतराचे कारण
Migrants by place of last resident and
(जनगणना /

पूर्वीचे निवासस्थान	स्थलांतराचे कारण/							
	एकूण स्थलांतरीत Total Migrants		रोजगार Employment		व्यवसाय Business		शिक्षण Education	
	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
A.भारतात अन्यत्र पूर्व निवास	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
AI.गणना राज्यात	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
AII.गणना राज्याच्या बाहेरील भारतातील राज्य	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
आंध्र प्रदेश	11,589	21,564	3,284	762	355	102	680	530
अरुणाचल प्रदेश	286	323	100	29	17	4	23	22
आसाम	3,207	6,948	552	94	215	24	68	47
बिहार	4,442	24,732	741	221	57	54	142	94
झारखंड	2,287	8,086	822	119	38	17	98	74
दिल्ली	3,969	3,695	2,004	142	48	11	98	34
गोवा	527	601	107	18	14	4	7	5
गुजरात	9,928	17,030	2,918	409	571	117	216	141
हरियाणा	3,312	7,503	1,234	201	39	18	64	45
हिमाचल प्रदेश	733	2,105	263	66	10	3	36	30
जम्मू व काश्मीर	793	2,038	117	29	18	6	36	23
कर्नाटका	9,135	15,944	2,630	600	217	70	441	280
केरळ	6,450	9,882	590	165	39	13	56	54
मध्य प्रदेश	6,555	18,796	2,206	431	82	57	266	175
छत्तीसगड	2,381	6,757	927	169	27	11	108	87
महाराष्ट्र	23,789	33,543	7,583	1,247	319	179	805	445
मणिपूर	250	489	23	10	8	4	11	10
मेघालय	409	367	43	17	10	2	16	17
मिझोराम	189	191	49	19	5	3	9	9
नागालँड	285	275	95	24	20	5	32	28
ओडिशा	3,521	11,146	787	160	215	31	218	200
पंजाब	4,909	8,661	1,217	213	52	28	55	43
राजस्थान	4,573	17,683	1,555	287	55	32	136	82
सिक्कीम	118	147	45	9	5	1	7	6
तामीळनाडू	12,584	18,749	3,265	848	156	64	439	339
त्रिपूरा	436	800	83	19	13	2	11	7
उत्तर प्रदेश	12,115	47,020	3,058	684	203	180	395	239
उत्तराखंड	1,544	2,914	591	73	18	5	85	54
पश्चिम बंगाल	9,630	23,724	1,652	279	371	72	184	94
एकूण केंद्रशासित प्रदेश	1,015	968	457	40	22	4	32	22
भारत	1,40,962	3,12,680	39,000	7,384	3,220	1,125	4,777	3,233
B. भारताबाहेरील आशियाई देश	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
C. अन्य देश	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
D. अवर्गीकृत	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
एकूण-अ+ब+क+ड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

N.A. Not Available/ उपलब्ध नाही

AREA AND POPULATION

TABLE No. 1.28

व शेवटचे निवासस्थान

reason for migration in Maharashtra
(Census 2011)

(संख्या हजारात/ Numbers In thousand)

Reason for Migration								Last Residence
विवाह Marriage		जन्मानंतर निर्गमन Moved after birth		कुटुंबासहित निर्गमन Moved with household		इतर Other		
पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	(1)
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Last Residence elsewhere in India
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Within the state of enumeration
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	State in India beyond the State of enumeration
557	13,104	2,489	1,793	2,244	3,131	1,981	2,143	Andhra Pradesh
3	110	10	8	64	89	69	60	Arunachal Pradesh
106	5,058	210	104	938	773	1,117	849	Assam
464	21,636	428	275	793	820	1,816	1,631	Bihar
157	6,596	196	133	573	743	403	403	Jharkhand
20	1,394	219	148	1,029	1,638	551	328	Delhi
8	252	214	151	90	114	87	58	Goa
224	10,644	2,190	1,393	2,050	2,825	1,759	1,501	Gujarat
96	5,342	382	248	1,003	1,260	493	389	Haryana
29	1,624	80	56	172	221	142	104	Himachal Pradesh
53	1,469	54	39	228	217	288	254	Jammu & Kashmir
336	9,785	2,264	1,583	1,646	2,173	1,600	1,453	Karnataka
475	5,028	3,056	2,402	1,563	1,585	669	636	Kerala
341	14,392	1,072	740	1,616	2,064	971	938	Madhya Pradesh
124	5,128	278	191	670	894	246	277	Chattisgarh
596	19,166	6,876	4,189	4,428	5,515	3,182	2,802	Maharashtra
7	272	13	11	69	67	119	116	Manipur
107	76	18	17	50	65	166	173	Meghalaya
5	34	9	8	63	72	47	44	Mizoram
4	69	7	6	64	90	63	54	Nagaland
220	8,550	343	254	897	1,065	842	888	Odisha
139	5,702	1,063	630	995	1,101	1,388	944	Punjab
148	14,435	820	553	1,214	1,585	646	709	Rajasthan
2	78	7	5	23	25	29	23	Sikkim
603	9,480	3,049	2,345	2,842	3,397	2,230	2,275	Tamil Nadu
25	517	16	9	144	140	144	104	Tripura
739	38,395	1,041	677	3,037	3,456	3,643	3,389	Uttar Pradesh
21	1,879	97	65	508	665	224	173	Uttarakhand
383	17,287	1,860	1,275	2,266	2,206	2,915	2,510	West Bengal
27	362	163	127	205	324	108	89	Union Territories
6,018	2,17,865	28,523	19,436	31,483	38,319	27,942	25,318	India
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Countries in Asia beyond India
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Other Countries
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Unclassifiable
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Total A+B+C+D

आधार :- भारताची जनगणना, २०११

Source.-- Census of India, 2011

1. क्षेत्रफल व लोकसंख्या / AREA AND POPULATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 1.29

महाराष्ट्र व बृहन्मुंबईमध्ये जन्म व नोंदणी ठिकाण यानुसार स्थलांतरीतांची लोकसंख्या
Migrants Population by place of birth and place of enumeration in Maharashtra and Greater Mumbai
(जनगणना /census-2001)

(संख्या हजारत/figures in thousand)

अ.क्र. Sr.No	जन्मस्थान	गणनास्थान / Place of enumeration						Birth Place
		महाराष्ट्र / Maharashtra			बृहन्मुंबई / Greater Mumbai			
		पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	गणना राज्यात	45,863	43,061	88,925	4,614	4,118	8,733	Within the State of enumeration
(i)	गणनेच्या ठिकाणी जन्म झालेले	34,005	21,980	55,985	3,569	3,224	6,793	Born at the place of enumeration
(ii)	गणना जिल्ह्यात इतरत्र जन्म झालेले	6,619	14,100	20,718	0	0	0	Born elsewhere in the district of enumeration
(iii)	राज्यातील इतर जिल्ह्यात जन्म झालेले	5,240	6,981	12,221	1,045	894	1,939	Born in other district of the State
2	गणना राज्याच्या बाहेरील भारतातील राज्ये	4,428	3,328	7,756	1,965	1,207	3,172	States in India beyond the state of enumeration
1.	उत्तर प्रदेश	1,490	683	2173	861	379	1240	Uttar Pradesh
2.	कर्नाटक	588	679	1267	161	141	302	Karnataka
3.	गुजरात	432	458	890	247	249	496	Gujarat
4.	बिहार	289	98	387	121	38	159	Bihar
5.	राजस्थान	283	181	464	124	76	201	Rajasthan
6.	मध्यप्रदेश	271	346	616	29	24	53	Madhya Pradesh
7.	आंध्र प्रदेश	215	236	451	68	57	125	Andhra Pradesh
8.	के रळ	174	134	308	66	49	115	Kerala
9.	तामिळनाडू	149	118	267	90	72	162	Tamil Nadu
10.	पश्चिम बंगाल	147	77	223	72	32	104	West Bengal
11.	छत्तीसगड	101	110	210	3	3	6	Chhatisgargh
12.	ओरीसा	66	32	97	28	12	40	Orissa
13.	पंजाब	40	34	73	15	14	29	Punjab
१४.	इतर राज्ये व केंद्रशासित प्रदेश	185	144	329	78	61	140	other states & UTs
	(1 + 2) एकूण	50,291	46,390	96,681	6,579	5,325	11,904	(1 + 2) Total

* ५०० पेक्षा कमी / Less than 500

आकडे संक्षिप्तात असल्याने बेरजा जुळणार नाहीत / Total may not tally due to rounding of figures.

आधार : भारतीय जनगणना, २००१ / Source : Population Census of India,2001

२. पर्यावरण सांख्यिकी

२.१ निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान, सापेक्ष आर्द्रता आणि पावसाचे सरासरी दिवस, पाऊस आणि विविध केंद्रांत प्रत्यक्ष पडलेला पाऊस याबाबत माहिती पुढील तक्त्यांत दिली आहे.

२.२ ज्या केंद्रांकरिता माहिती देण्यात आली आहे ती केंद्रे सर्वसाधारणपणे जिल्ह्यातील तालुक्याची किंवा जिल्हा मुख्यालयाची ठिकाणे आहेत. सरासरी पावसाची आकडेवारी ही कमीत कमी पाच वर्षे ते जास्तीत जास्त ऐंशी वर्षांत प्रत्यक्ष पडलेल्या प्रवासाच्या आकडेवारीवरून काढली आहे. जेव्हा एखाद्या दिवसाच्या चौवीस तासांत पर्जन्यमापक यंत्रावर पडलेल्या पावसाची नोंद २.५ मि.मी. वा त्यापेक्षा जास्त झाली असेल तर त्याबाबतीत तो दिवस पावसाचा दिवस समजण्यात येतो.

2. ENVIRONMENT STATISTICS

2.1 Data on temperature and relative humidity at various centres and normal number of rainy days and rainfall and actual rainfall in different centres are presented in the following tables.

2.2 The Centres for which data is presented are generally the tahsil or district headquarters in the districts. The figures of average rainfall are worked out on the basis of actual figures for the period ranging from a minimum of five years to a maximum of eighty years. A day was treated as a rainy day if during the twenty-four hours, the rain-gauge recorded a minimum of 2.5 mm. of rainfall.

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 2.1

महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या केंद्रांतील तापमान/ Temperature at different Centres in Maharashtra State (2002-03)

(डिग्री सेल्सियसमध्ये/In degree celsius)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	कमाल तापमान Maximum temperature	महिना Month	किमान तापमान Minimum temperature	महिना Month	Centre
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	कुलाबा (मुंबई)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Colaba (Mumbai)
2	सांताक्रुझ (मुंबई)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Santacruz (Mumbai)
3	डहानू (ठाणे)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Alibag (Raigad)
5	भीरा (रायगड)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhira (Raigad)
6	हर्णे (रत्नागिरी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Harnai (Ratnagiri)
7	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
8	वेंगुर्ला (रत्नागिरी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Vengurla (Ratnagiri)
9	मालेगाव (नाशिक)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Malegaon (Nashik)
10	ओझर (नाशिक)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ozar (Nashik)
11	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
12	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
13	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
14	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
15	लोहगाव (पुणे)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Lohgaon (Pune)
16	वानवडी (एएफएमसी,पुणे)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wanwadi (AFMC,Pune)
17	बारामती (पुणे)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Baramati (Pune)
18	महाबळेश्वर (सातारा)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mahabaleshwar (Satara)
19	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
20	जेऊर (सोलापूर)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jeur (Solapur)
21	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
22	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
23	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
24	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
25	चिखलठाणा (औरंगाबाद)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chikhalthana (Aurangabad)
26	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
27	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
28	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
29	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
30	बुलढाणा	44.2	May/मे	10.6	Jan./जाने.	Buldhana
31	अोला (विमानतळ)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola (Air port)
32	अोला (शहर)	46	May/मे	10.5	Dec./डिसें.	Akola (City)
33	अमरावती	45.5	May/मे	13.3	Jan./जाने.	Amaravati
34	यवतमाळ	43	April/एप्रिल	12.4	Jan./जाने.	Yavatmal
35	पुसद (यवतमाळ)	46.8	May/मे	5.9	Jan./जाने.	Pusad (Yavatmal)
36	वर्धा	45.1	May/मे	8.4	Jan./जाने.	Wardha
37	नागपूर (विमानतळ)	46.9	May/मे	7.2	Jan./जाने.	Nagpur (Air port)
38	नागपूर (शहर)	44.9	May/मे	9.4	Jan./जाने.	Nagpur (City)
39	गोंदिया	46.1	May/मे	7	Jan./जाने.	Gondia
40	चंद्रपूर	46.2	May/मे	8.4	Jan./जाने.	Chandrapur
41	ब्रम्हपूरी (चंद्रपूर)	46.1	May/मे	8.1	Jan./जाने.	Bramhapuri (Chandrapur)
42	सिरोंचा (गडचिरोली)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sironcha (Gadchiroli)

टिप : कंसांतील नावे केंद्र ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्यांची आहेत.

Note :—The names in the brackets indicate the district in which the Centre is located.

आधार : विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, नागपूर आणि मुंबई

Source :—Regional Meterological Centres, Nagpur and Mumbai

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 2.2

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या केंद्रानुसार सापेक्ष आर्द्रता Relative Humidity at different Centres in Maharashtra State (2002)

(टक्केवारी/Percentage)

अ.क्र. Serial No.	केंद्र (2)	सापेक्ष आर्द्रता/Relative humidity				Centre (2)
		कमाल Highest (3)	महिना Month (4)	किमान Lowest (5)	महिना Month (6)	
1	सांताक्रुझ (मुंबई)	98	ऑगस्ट/August	23	फेब्रु. /February	Santacruz (Mumbai)
1	सांताक्रुझ (मुंबई)	NA	NA	NA	NA	Santacruz (Mumbai)
2	कुलाबा (मुंबई)	NA	NA	NA	NA	Colaba (Mumbai)
3	डहाणू (ठाणे)	NA	NA	NA	NA	Dahanu (Thane)
4	अलिबाग (रायगड)	NA	NA	NA	NA	Alibag (Raigad)
5	रत्नागिरी	NA	NA	NA	NA	Ratnagiri
6	ओझर (नाशिक)	NA	NA	NA	NA	Ozar (Nashik)
7	पुणे	NA	NA	NA	NA	Pune
8	सोलापूर	NA	NA	NA	NA	Solapur
9	बुलढाणा	100	Sept./सप्टें.	16	May/मे	Buldhana
10	अोला (विमानतळ)	NA	NA	NA	NA	Akola (Air port)
11	अोला (शहर)	96	June/जून	6	May/मे	Akola (City)
12	अमरावती	100	August/ऑगस्ट	19	April/एप्रिल	Amaravati
13	यवतमाळ	100	June/जून	9	April/एप्रिल	Yavatmal
14	पुसद (यवतमाळ)	100	August/ऑगस्ट	9	May/मे	Pusad (Yavatmal)
15	वर्धा	96	Jan./जाने.	1	July/जुलै	Wardha
16	नागपूर (विमानतळ)	100	June/जून	6	May/मे	Nagpur (Air port)
17	गोंदिया	98	July/जुलै	9	March/मार्च	Gondia
18	चंद्रपूर	100	June/जून	8	April/एप्रिल	Chandrapur
19	ब्रम्हपूरी (चंद्रपूर)	100	June/जून	10	May/मे	Bramhapuri (Chandrapur)
20	सिरोंचा (गडचिरोली)	NA	NA	NA	NA	Sironcha (Gadchiroli)

टिप : कंसांतील नावे केंद्र ज्या जिल्ह्यात आहे त्या जिल्ह्यांची आहेत.

Note :—The names in the brackets indicate the district in which the Centre is located.

आधार : विभागीय हवामानशास्त्र कार्यालय, नागपूर आणि मुंबई

Source :—Regional Meteorological Centres, Nagpur and Mumbai

2. पर्यावरण सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

सामान्यपणे पडणाऱ्या पावसाचे दिवस आणि पाऊस यांची मासिक आकडेवारी/

अ.क्र.	जिल्हा	जानेवारी		फेब्रुवारी		मार्च		एप्रिल		मे		जून	
		पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस	पावसाचे दिवस	पाऊस
Serial No.		Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall	Number of rainy days	Rainfall
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	मुंबईउपनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	ठाणे	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	22	458.2
4	रायगड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	26	738.7
5	रत्नागिरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	1145.0	
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	28	1212.4	
7	नाशिक	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	20	100.0
8	धुळे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	43.6
9	नंदुरबार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	67.6	
10	जळगाव	-	-	-	-	0	2.7	-	-	0	1.0	3	29.7
11	अहमदनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	60.6
12	पुणे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	197.0
13	सातारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	251.4
14	सांगली	-	-	-	-	-	-	3	24.5	5	29.4	11	86.7
15	सोलापूर	-	-	-	-	-	-	5	20.1	-	-	5	37.6
16	कोल्हापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	535.9	
17	औरंगाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3.0	4	56.1
18	जालना	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	38.0
19	परभणी	-	-	1	6.6	-	-	1	11.0	2	9.7	7	58.1
20	हिंगोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	154.1
21	बीड	-	-	2	17.1	0	2.0	0	1.3	0	0.0	7	68.4
22	नांदेड	-	-	0	1.7	0	1.2	0	3.2	0	4.9	10	93.1
23	उस्मानाबाद	-	-	-	-	-	1	11.2	2	7.0	6	51.6	
24	लातूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	34.0
25	बुलढाणा	-	-	-	-	-	-	0	0.0	-	-	5	55.0
26	अकोला	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	124.4
27	वाशिम	-	-	-	-	-	-	3	14.6	-	-	12	116.6
28	अमरावती	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	120.0
29	यवतमाळ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	14	159.6
30	वर्धा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	122.6
31	नागपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.0	13	130.3
32	भंडारा	-	-	-	-	-	-	3	17.1	1	3.2	13	147.8
33	गोंदिया	0	0.0	2	12.9	0	0.0	4	35.6	0	3.3	16	191.1
34	चंद्रपूर	-	-	-	-	-	-	3	34.0	-	-	15	178.3
35	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-	1	6.9	-	-	14	187.5

ENVIRONMENT STATISTICS

TABLE No. 2.3

Monthwise normal number of rainy days and Rainfall (2011)

(पाऊस मिलिमीटरमध्ये/Rainfall in millimetre)

जुलै July		ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण वार्षिक Total for year		District
पावसाचे दिवस Number of rainy days (15)	पाऊस Rainfall (16)	पावसाचे दिवस Number of rainy days (17)	पाऊस Rainfall (18)	पावसाचे दिवस Number of rainy days (19)	पाऊस Rainfall (20)	पावसाचे दिवस Number of rainy days (21)	पाऊस Rainfall (22)	पावसाचे दिवस Number of rainy days (23)	पाऊस Rainfall (24)	पावसाचे दिवस Number of rainy days (25)	पाऊस Rainfall (26)	पावसाचे दिवस Number of rainy days (27)	पाऊस Rainfall (28)	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
27	1065.7	31	893.7	16	342.0	7	88.1	-	-	-	-	103	2847.7	Thane
31	1501.6	31	973.2	18	498.5	15	149.2	0	0.0	-	-	121	3861.2	Raigad
31	1751.0	31	1238.7	19	543.1	14	164.1	0	0.0	-	-	123	4841.9	Ratnagiri
31	1387.0	31	982.4	19	563.5	9	92.8	-	-	-	-	118	4238.1	Sindhudurg
22	303.3	30	296.9	14	158.9	7	56.8	-	-	-	-	93	915.9	Nashik
14	148.1	18	212.7	10	141.1	1	5.1	-	-	-	-	51	550.6	Dhule
21	283.6	23	331.2	10	118.1	0	0.2	-	-	-	-	60	800.7	Nandurbar
17	208.4	21	259.6	11	110.4	1	4.4	0	0.0	-	-	53	616.2	Jalgaon
11	159.6	15	165.5	9	76.8	6	40.4	-	-	-	-	48	502.9	Ahmednagar
22	244.8	21	213.1	12	195.3	12	119.4	-	-	-	-	84	969.6	Pune
24	391.6	27	315.2	14	268.3	10	88.5	-	-	-	-	97	1315.0	Satara
12	85.5	14	96.8	7	68.2	13	107.5	-	-	-	-	65	498.6	Sangli
11	157.2	13	174.8	6	42.1	5	66.4	-	-	-	-	45	498.2	Solapur
30	655.0	28	495.9	14	335.8	12	120.3	-	-	-	-	111	2142.9	Kolhapur
15	179.2	15	209.4	9	114.5	4	27.0	0	0.0	-	-	48	589.2	Aurangabad
17	209.7	15	192.9	9	102.0	1	18.1	-	-	-	-	46	560.7	Jalna
16	289.1	16	187.5	6	89.8	2	15.7	-	-	-	-	51	667.5	Parbhani
14	176.1	17	290.2	12	142.7	0	1.0	-	-	-	-	54	764.1	Hingoli
16	302.4	15	243.5	6	69.1	4	36.4	-	-	-	-	50	740.2	Beed
18	210.5	23	293.9	10	90.3	1	9.3	0	0.0	-	-	62	708.1	Nanded
12	176.3	13	182.2	5	56.5	5	55.4	-	-	-	-	44	540.2	Osmanabad
17	318.5	17	255.1	8	88.4	3	14.4	-	-	-	-	48	710.4	Latur
17	278.6	18	176.4	9	116.4	0	2.1	-	-	-	-	49	628.5	Buldhana
15	190.3	19	175.1	11	130.6	0	0.1	-	-	-	-	59	620.5	Akola
18	255.7	18	236.5	13	99.2	1	4.2	-	-	-	-	65	726.8	Washim
22	244.1	22	340.1	12	153.3	1	3.1	-	-	-	-	69	860.6	Amravati
19	249.5	25	235.1	15	135.5	0	4.7	-	-	-	-	73	784.4	Yavatmal
20	234.7	19	385.1	14	224.0	1	11.9	-	-	-	-	64	978.3	Wardha
20	273.2	22	345.2	15	192.7	0	2.1	-	-	-	-	70	943.5	Nagpur
19	303.3	25	388.1	17	249.2	1	4.4	-	-	-	-	79	1113.1	Bhandara
17	327.9	24	399.4	15	271.4	0	2.1	0	0.0	0	0.0	78	1243.7	Gondiya
19	211.2	24	367.9	15	233.7	0	0.0	-	-	-	-	76	1025.1	Chandrapur
22	267.9	27	403.4	17	329.8	2	12.3	-	-	-	-	83	1207.8	Gadchiroli

Source : Commissioner of Agriculture, Govt. of Maharashtra, Pune

2. पर्यावरण सांख्यिकी / ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No.2.4

विविध केंद्रांच्या ठिकाणी पडलेला पाऊस / Rainfall at different Centres (2011)

(पाऊस मिलीमीटर मध्ये/Rainfall in mm)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	जानेवारी January		फेब्रुवारी February		मार्च March		एप्रिल April		मे May		जून June		जुलै July		Centre
		पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
I	मुंबई															Mumbai (Distt.)
1	कुलाबा	N.A.	-	N.A.	-	N.A.	-	N.A.	-	N.A.	-	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Culaba
II	मुंबई उपनगर															Mumbai Sub.(Distt.)
1	अंधेरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andheri
III	ठाणे (जिल्हा)															Thane (Distt.)
1	ठाणे	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	25	578.0	27	1334.0	Thane
2	कल्याण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	16	455.0	24	1111.8	Kalyan
3	मुरबाड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	20	488.4	22	961.5	Murbad
4	भिवंडी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	18	365.2	25	1141.6	Bhivandi
5	शहापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	21	397.0	25	893.6	Shahapur
6	उल्हासनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	16	460.3	22	1113.0	Ulhasnagar
7	अंबरनाथ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	18	466.0	24	905.0	Ambarnath
IV	रायगड (जिल्हा)															Raigad (Distt.)
1	अलिबाग	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	21	556	25	1485.7	Alibag
2	पनवेल	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	21	575.3	27	1627.9	Panwel
3	कर्जत	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	23	681.7	27	1452.6	Karjat
4	खालापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	24	584.4	30	1408.6	Khalapur
5	उरण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	19	494	25	1350.2	Uran
6	सुधागड (पाली)	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	25	909.9	31	1650	Sudhagad
7	पेण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	24	500.4	28	1142.4	Pen
8	महाड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	22	777.4	30	1184.6	Mahad

9	मानगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	25	866.6	30	1484.3	Mangaon
10	रोहा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	23	1008.4	31	1579	Roha
11	पोलादपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	25	923	29	1207	Poladpur
12	मुरुड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	19	842.2	26	1680.8	Murud
13	श्रीवर्धन	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	22	631.2	27	1704	Shriwardhan
14	म्हसाळा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	25	823.6	30	1917.1	Mahasala
15	तळा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	25	908	30	1653	Tala
V	रत्नागिरी (जिल्हा)															Ratnagiri (Distt.)
1	चिपळूण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	929	31	1735	Chiplun
2	दापोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	918.4	30	2033.8	Dapoli
3	खेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	930	30	1340	Khed
4	गुहागर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	768	30	1514	Guhagar
5	मंडणाड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	1168.5	31	1440.7	Mandangad
6	रत्नागिरी (टी)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	1268	29	1731.8	Ratnagiri
5	सगमेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	1787.5	31	2587.6	Sangameshwar
6	राजापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	1252	30	1749	Rajapur
7	लांजा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	1287	31	1628	Lanja
VI	सिंधुदुर्ग (जिल्हा)															Sindhudurg (Distt.)
1	देवगड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	21	1022	29	1412	Devgad
2	मालवण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	19	1061	28	1552	Malwan
3	सावंतवाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	25	1288	31	1400	Sawantwadi
4	वेगुर्ला	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	24	1111.4	29	993.9	Vengurla
5	का वली	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	26	1363.1	31	1479.1	Kankawali
6	कुडाळ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	28	1093	31	1446	Kudal
7	वैभववाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	24	1401	30	1552	Vaibhavwadi
8	दोडामार्ग	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	27	1356.4	30	1259.6	Dodamarg
VII	नाशिक (जिल्हा)															Nashik (Distt.)
1	मालेगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	1	22	8	71	Malegaon
2	बागलाण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	3	42	10	161	Baglan
3	कळवण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	4	35.3	12	184	Kalwan
4	नांदगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	3	58	7	277	Nandgaon
5	सुरगाा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	17	138	27	852	Surgana
6	नाशिक	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	7	49	13	160	Nasik
7	दिंडोरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	6	57	12	168	Dindori
8	इगतपुरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	22	429	27	792	Egatpuri

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
9	पेठ	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	12	142	23	653	Peth
10	निफाड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	7	44.5	8	179	Niphad
11	सिन्नर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	7	70	9	102	Sinnar
12	येवला	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	6	98	13	165	Yevla
13	चांदवड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	5	57	9	152	Chandwad
14	त्रिंबकेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	17	254	23	538	Trimbakeshwar
15	देवळा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	0	4	8	99	Devali
VIII	डुळे (जिल्हा)															Dhule (Distt.)
1	धुळे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	40	10	117	Dhule
2	साक्री	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	28	11	246	Sakri
3	शिरपुर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	50	11	110	Shirpur
4	सिंदखेडा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	55	11	111	Shindkheda
IX	नंदुरबार															Nandurbar (Distt.)
1	नंदुरबार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	109.0	13	219.0	Nandurbar
2	नवापुर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	50.0	19	406.0	Navapur
3	शहादा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	54.0	15	175.0	Shahada
4	तळोदा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	84.0	18	251.0	Taloda
5	अकणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	21.0	16	308.0	Akrani
6	अक्कलकुआ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	87.0	19	342.0	Akkalkua
X	जळगाव (जिल्हा)															Jalgaon (Distt.)
1	जळगाव	-	-	-	-	2	6.5	-	-	0	0	5	47	17	267.1	Jalgaon
2	भुसावळ	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	3	26.6	14	189.5	Bhusawal
3	यावल	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	2	8.2	14	189	Yaval
4	रावेर	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	1	11.4	13	141.2	Raver
5	इदलाबाद मुकईनगर	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	2	16	16	191	Edlabad mukainagar
6	अमळनेर	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	4	22.9	10	147.6	Amalner
7	चोपडा	-	-	-	-	0	2.5	-	-	0	0	1	5	11	247.4	Chopda
8	एरंडोल	-	-	-	-	1	6	-	-	0	0	6	58	11	273	Erandol
9	पारोळा	-	-	-	-	0	2	-	-	0	0	3	14.7	14	175.2	Parola
10	चालिसगाव	-	-	-	-	1	9.6	-	-	1	4	6	41.2	13	189	Chalisgaon
11	जामनेर	-	-	-	-	1	4.5	-	-	0	0	4	33.5	14	173.2	Jamner

12	पाचोरा	-	-	-	-	0	2	-	-	1	7.4	5	50.2	12	242.6	Pachora
13	भडगाव	-	-	-	-	1	7.8	-	-	1	4	3	32.6	11	204.5	Bhadgaon
14	धरणगाव	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	3	32	13	207	Dharangaon
15	बोधवाडा	-	-	-	-	0	0	-	-	0	0	4	49.2	13	287.4	Bodhwada
XI	अहमदनगर (जिल्हा)															Ahmednagar (Distt.)
1	अहमदनगर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	30	9	124	Nagar
2	पारनेर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	39	8	114	Parner
3	श्रीगोंदा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	25	9	124	Shrigonda
4	कर्जत	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	30	7	209	Karjat
5	जामखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	66	11	304	Jamkhed
6	शेवगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	113	11	125	Shegaon
7	पाथर्डी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	100	7	72	Pathardi
8	नेवासा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	28	9	127	Newasa
9	राहुरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	94	6	151	Rahuri
10	संगमनेर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	22	10	59	Sangamner
11	ओला	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	106	7	171	Akola
12	कोपरगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	77	8	219	Kopergaon
13	श्रीरांपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	80	8	254	Shrirampur
14	रहाटा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	40	12	180	Rahata
XII	पुणे (जिल्हा)															Pune (Distt.)
1	पुणे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	225.7	15	209.1	Pune city
2	हवेली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	225.1	15	209.1	Haveli pune
3	मुळशी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	410	22	560	Mulshi paud
4	भोर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	297	15	259.3	Bhor
5	मावळ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	267	19	392	Maval wadgaon
6	वेल्ले	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	22	608	26	716	Velhe
7	जुन्नर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	113	10	128	Junnar
8	खेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	74.4	11	138.5	Khed Rajgurunagar
9	आंबेगाव (जी. गाव)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	164	14	223	Ambegaon ghodegaon
10	शिरूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	52.8	11	101	Shirur ghodnandi
11	बारामती	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	38	11	100	Baramati
12	इंदापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	56.6	8	79.8	Indapur
13	दौंड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	64	10	118.3	Daund
14	पुरंधर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	161	10	114	Purandar saswad

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
XIII	सातारा (जिल्हा)															Satara (Distt.)
1	सातारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	189.4	13	197.3	Satara
2	जवळी (मेढा)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	318.5	23	489.2	Javli medha
3	पाटण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	498.5	23	586	Patan
4	कराड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	172.2	11	129.3	Karad
5	कोरेगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	103.8	10	114.7	Koregaon
6	खटाव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	39.3	6	50.7	Khataav vaduj
7	माण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	43.8	4	34.3	Man dahiwadi
8	फलटण	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	23	6	83.5	Phaltan
9	खंडाळा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	51.6	11	115.4	Khandala
10	वाई	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	149.4	15	237.2	Wai
11	महाबळेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	1174.6	29	2272.1	Mahableshtar
XIV	सोलापूर (जिल्हा)															Solapur (Distt.)
1	उत्तर सोलापूर	-	-	-	-	-	-	2	30.1	-	-	2	21.1	10	288	N.solapur
2	दक्षिण सोलापूर	-	-	-	-	-	-	2	30.1	-	-	2	21.1	10	288	S.solapur
3	बारशी	-	-	-	-	-	-	2	33.2	-	-	2	44.4	10	152.7	Barshi
4	अक्कलकोट	-	-	-	-	-	-	2	34	-	-	6	47	10	231	Akkalkot
5	मोहोळ	-	-	-	-	-	-	2	11.2	-	-	1	24.2	7	111.3	Mohol
6	माढा	-	-	-	-	-	-	3	24.2	-	-	5	82.6	8	81.4	Madha
7	करमाळा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	4	33	9	106.7	Karmala
8	पंढरपूर	-	-	-	-	-	-	2	19	-	-	2	27.6	11	141	Pandharpur
9	सांगोला	-	-	-	-	-	-	2	11.6	-	-	3	22.3	7	113.5	Sangola
10	माळशिरस	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	5	48	6	108	Malshiras
11	मंगलवेढा	-	-	-	-	-	-	3	27.3	-	-	3	42.4	7	105.2	Mangalwedha
XV	सांगली (जिल्हा)															Sangli (Distt.)
1	मिरज	-	-	-	-	-	-	1	12	2	39	8	102.4	7	86.2	Miraj
2	जत	-	-	-	-	-	-	2	17.8	3	130.4	5	37.8	5	48.8	Jath
3	खानापूर	-	-	-	-	-	-	0	1	2	15	6	43	9	56	Khanapur vita
4	वाळवा	-	-	-	-	-	-	1	12	1	5	9	111	8	113	Valva eslampur
5	तासगाव	-	-	-	-	-	-	1	7.4	3	10.5	7	60.6	9	62.1	Tasgaon
6	शिराळा	-	-	-	-	-	-	4	101	3	45	19	300	18	244	Shirala
7	आटपाडी	-	-	-	-	-	-	1	15	0	0	1	5	5	92	Atpadi

8	कवठेमहाकाळ	-	-	-	-	-	-	3	37	2	28	9	65.8	6	35.3	Kavthemahankal
9	पल्स	-	-	-	-	-	-	2	26	0	0	5	41	6	38	Palus
10	काडेगाव	-	-	-	-	-	-	2	16	3	21	9	97.3	12	81	Kadegaon
XVI	कोल्हापूर (जिल्हा)															Kolhapur (Distt.)
1	हातकांगले	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	180	15	136	Hatkanangle
2	शिरोळ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	73	6	48	Shirol
3	पन्हाळा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	313	20	434	Panhala
4	शाहूवाडी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	362	26	630	Shauwadi
5	राधानगरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27	1141	29	1359	Radhanagari
6	गानबावडा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	1915	31	2308	Bavda
7	करवीर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	239.8	20	242.2	Karveer kolhapur
8	कागल	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	169	17	225	Kagal
9	गडहिंग्लज	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	258	18	297	Gadhinglaj
10	बुधरगड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	23	400	24	600	Bhudargad
11	आजरा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	21	429	25	583	Ajara
12	चांदगड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	26	913	27	964	Chandgad
XVII	औरंगाबाद (जिल्हा)															Aurangabad (Distt.)
1	औरंगाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8	5	68.2	14	212.3	Aurangabad
2	पैठण	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0.7	3	24.4	11	147.6	Paithan
3	गंगापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4.6	2	29.1	13	162.6	Gangapur
4	वैजापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	4	51	12	156.5	Vaijapur
5	कन्नड	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7.3	5	78.6	14	215.2	Kannad
6	खुलदाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3.3	3	89.4	12	170.6	Khultabad
7	सिल्लोड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	4	49.4	15	237.8	Sillod
8	सोयेगाव	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	5	44.5	13	200.5	Soegaon
9	फुलांबरी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	2	69	7	108	Phulambri
XVIII	जालना (जिल्हा)															Jalna (Distt.)
1	भोकरदान	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	37.6	15	202.6	Bhokardhan
2	जाफराबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	61	13	328.8	Jafrabad
3	जालना	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	48.2	13	211.7	Jalna
4	अंबड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	19.3	14	188.4	Ambad
5	परतूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	35.4	13	268.6	Partur
6	बदनापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	42	13	181	Badnapur
7	धनसावंगी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	20	13	147	Ghansangvi
8	मंथा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	38	11	147.8	Mantha

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
XIX	परभणी (जिल्हा)															Parbhani (Distt.)
1	परभणी	-	-	1	8	-	-	2	11.4	2	22	3	22.4	14	306.2	Parbhani
2	गंगाखेड	-	-	1	13.5	-	-	2	14	0	4	4	99.2	8	236	Gangakhed
3	पाथरी	-	-	0	0	-	-	1	8	1	7	4	37	18	409	Pathari
4	जिंतूर	-	-	0	0	-	-	0	0	1	12	7	66	12	244	Jintur
5	पूरुणा	-	-	0	0	-	-	0	0	2	17	9	87.3	15	291	Purna
6	पालम	-	-	1	14.2	-	-	0	0	2	10	5	76.4	11	285.2	Palam
7	सेलू	-	-	0	0	-	-	1	11	0	3	3	30	13	262.2	Seloo
8	सोनपेठ	-	-	2	24	-	-	1	43	0	3	4	80	13	289	Sonpeth
9	मनवत	-	-	0	0	-	-	2	11	1	10	2	26	13	271	Manvat
XX	हिंगोली (जिल्हा)															Hingoli (Distt.)
1	हिंगोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	229.7	12	154.3	Hingoli
2	कळमनुरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	155	9	128.2	Kalmnuri
3	बसमत	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	81	11	192	Basmat
4	औढा नागनाथ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	158.4	14	281.5	Audha
5	सेनगांव	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	147	9	124.6	Sengaon
XXI	बीड (जिल्हा)															Beed (Distt.)
1	बीड	-	-	2	34	0	0	0	0	0	0	6	77	13	430	Beed
2	पाटोदा	-	-	2	34	0	0	0	0	0	0	4	28	11	206	Patoda
3	आष्टी	-	-	1	6	0	0	0	0	0	0	6	41	11	191	Ashti
4	गेवराई	-	-	2	12	0	0	0	0	0	0	6	62	10	284	Gevari
5	माजलगाव	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	7	83	15	257	Majalgaon
6	अंबेजोगाई	-	-	3	53	0	0	1	5	0	0	8	149	15	475	Ambejogai
7	कैज	-	-	2	6	0	0	0	0	0	0	6	54	13	441	Kej
8	परळी	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	4	59	10	229	Parali
9	धरुर	-	-	3	20	0	0	2	8	0	0	10	64	9	370	Dharur
10	वाडवानी	-	-	3	20	0	0	0	0	0	0	7	53	13	278	Vadavani
11	शिरुरकासार	-	-	1	3	1	22	0	0	0	0	5	81	8	165	Shirur Kasar

XXII नांदेड (जिल्हा)																Nanded (Distt.)	
1	नांदेड	-	-	0	0	0	0	2	13	0	0	8	53	14	161	Nanded	
2	बिलोली	-	-	1	10	0	0	0	0	0	0	6	53	12	183	Biloli	
3	मुखेड	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	6	82	14	251	Mukhed	
4	कंधार	-	-	1	9	1	4	0	0	0	0	10	109	12	213	Kandhar	
5	लोहा	-	-	1	6	0	0	0	0	0	0	4	76	10	203	Loha	
6	हदगाव	-	-	0	0	1	8	4	13	1	39	8	89	13	189	Hadgaon	
7	भोकर	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	3	106	5	117	Bhokar	
8	देगलूर	-	-	0	0	0	0	0	0	0	0	8	160	14	229	Deglur	
9	निवट	-	-	0	4	1	7	5	19	0	0	10	101	15	307	Kinwat	
10	मुदखेड	-	-	0	0	0	0	1	5	0	0	5	62	12	163	Mudkhed	
11	हिमायत नगर	-	-	0	0	0	0	0	0	1	6	5	75	10	205	Himayat Nagar	
12	माहूर	-	-	0	0	0	0	0	0	0	2	9	168	12	373	Mahur	
13	धरमाबाद	-	-	0	0	0	0	0	0	1	4	5	76	11	219	Dharmabad	
14	उमरी	-	-	0	0	0	0	0	0	1	9	6	108	16	217	Umari	
15	अर्धापूर	-	-	0	0	0	0	0	0	1	4	6	68	12	157	Ardhapur	
16	नायगांव	-	-	0	0	0	0	0	0	1	15	10	98	12	171	Naigaon kh	
XXIII उस्मानाबाद (जिल्हा)																Osmanabad (Distt.)	
1	उस्मानाबाद	-	-	-	-	-	-	3	16.8	2	18.6	5	44.2	15	187.6	Osmanabad	
2	तुळजापूर	-	-	-	-	-	-	3	17.6	2	10.4	5	49	13	172.2	Tuljapur	
3	परांडा	-	-	-	-	-	-	0	2.8	0	0	4	62.6	8	104.8	Paranda	
4	भूम	-	-	-	-	-	-	1	8	0	0.8	6	44.6	11	127.5	Bhum	
5	कळंब	-	-	-	-	-	-	3	22.2	0	0	3	23.1	12	163.4	Kalamb	
6	उमरगांव	-	-	-	-	-	-	3	13.8	1	8.1	3	57	11	225.5	Umarga	
7	नवीन लोहारा	-	-	-	-	-	-	0	0	2	12	4	70.3	10	192	Lohara	
8	वाशी	-	-	-	-	-	-	1	7.9	2	6.6	4	52.1	13	236.4	Washi	
XXIV लातूर (जिल्हा)																Latur (Distt.)	
1	लातूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	21.6	16	303.6	Latur	
2	औसा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	32.6	14	224.7	Ausa	
3	अहमदपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	69.8	12	285.3	Ahmedpur	
4	निलंगा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	33.2	17	338.8	Nilanga	
5	उदगीर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	42.9	16	376	Udgir	

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
6	चाकूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	28.6	18	360.4	Chakur
7	रेनापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	37.1	14	297.6	Renapur
8	देवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	18.3	14	396.5	Davani
9	शिरुर अनंतमल	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	14.6	14	332	Shirur Anantmal
10	जालकोट	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	40.5	12	269	Jalkot
XXV	बुलढाणा (जिल्हा)															Buldhana (Distt.)
1	जळगाव- जामोद	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	3	36	13	317	Jalgaon jamod
2	संग्रामपूर	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	2	28	14	209.5	Sangrampur
3	चीखली	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	7	124	14	192	Chikhali
4	बुलढाणा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	2	20	12	418	Buldhana
5	देऊळगाव राजा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	4	56	10	331	Deulgaon raja
6	मेहकर	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	9	104	8	214	Mehkar
7	सींदखेड राजा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	2	25	11	316	Shindkhedraja
8	लोणार	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	5	35	10	138	Lonar
9	खामगाव	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	4	35.2	16	412.8	Khamgaon
10	शेगांव	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	7	61	16	327	Shegaon
11	मलकापूर	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	3	76.2	12	246	Malkapur
12	मोताळा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	4	33.5	13	295	Motala
13	नांदुरा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	3	82	13	210.5	Nandura
XXVI	अोला (जिल्हा)															Akola (Distt.)
1	आकोट	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	175.2	13	166.2	Akot
2	तेल्हारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	66	12	157.1	Telhara
3	बाळापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	82	19	212	Balapur
4	पातूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	134	15	119	Patur
5	अोला	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	143.1	14	205	Akola
6	बारशी टाकली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	166	14	220.2	Barshitakli
7	मुर्तिजापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	105	14	253.8	Murtijapur
XXVII	वाशीम (जिल्हा)															Washim (Distt.)
1	वाशीम	-	-	-	-	-	-	3	21	-	-	13	183.6	15	200.8	Washim
2	रिसोड	-	-	-	-	-	-	1	12	-	-	7	82.2	15	262.6	Risod
3	मालेगाव	-	-	-	-	-	-	2	9	-	-	11	141.8	12	186.6	Malegaon
4	मंगरुळपीर	-	-	-	-	-	-	3	41	-	-	11	85.1	16	275.1	Mangrulpir
5	मानोरा	-	-	-	-	-	-	1	5	-	-	7	136.7	12	245.8	Manora
6	कारंजा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	7	70.1	17	362.2	Karanja

XXVIII अमरावती (जिल्हा)

														Amravati (Distt.)	
1	धारणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	220	17	256.5	Dharni
2	चिखलधारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	203	21	489	Chikhaldhara
3	अमरावती	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	190.8	16	223	Amravati
4	भातकुली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	130.3	12	218.4	Bhatkuli
5	नांदगाव खांदेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11	172.4	18	374.6	Nandgaon khandeshwar
6	चांदूर रेल्वे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	55.8	14	213.4	Chandur railway
7	तिवसा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	81	14	198.2	Tiwasa
8	मोर्शी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	51	14	186.8	Morshi
9	वरुड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	85.6	14	254.2	Warud
10	दर्यापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	91.6	13	188.1	Daryapur
11	अंजनगाव सुरजी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	94.8	10	140.3	Anjangaon
12	अचलपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	98.8	13	142.9	Achalpur
13	चांदूर बाजार	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	86.8	12	217.1	Chandubajar
14	धामणांव रेल्वे	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	118.3	14	315.7	Dhamangaon railway

XXIX यवतमाळ (जिल्हा)

														Yavatmal (Distt.)	
1	यवतमाळ	-	-	-	-	-	-	-	0	0	11	248.3	12	314	Yeotmal
2	बाभुळगाव	-	-	-	-	-	-	-	0	0	10	107	17	250	Bhabulgaon
3	कळंब	-	-	-	-	-	-	-	0	0	9	110.2	14	156	Kalam
4	दारव्हा	-	-	-	-	-	-	-	0	0	9	133	13	253.3	Darva
5	दिग्रस	-	-	-	-	-	-	-	0	0	8	166	14	242	Digras
6	आर्णी	-	-	-	-	-	-	-	0	0	10	107	11	152.6	Arni
7	नेर	-	-	-	-	-	-	-	0	0	10	152	15	423	Ner
8	पुसद	-	-	-	-	-	-	-	0	0	11	182	13	225	Pusad
9	उमरखेड	-	-	-	-	-	-	-	0	0	11	145	17	269	Umerkhed
10	मोहगाव	-	-	-	-	-	-	-	0	0	7	143	15	283.4	Mohagaon
11	वाणी	-	-	-	-	-	-	-	0	0	9	150	14	236	Wani
12	मारेगाव	-	-	-	-	-	-	-	0	0	10	208	17	323	Maregaon
13	झरीझामरी	-	-	-	-	-	-	-	0	0	11	130	10	102	Zarijamni
14	केळापूर	-	-	-	-	-	-	-	0	0	13	200.3	12	265	Kelapur
15	घाटंजी	-	-	-	-	-	-	-	0	0	14	178	13	252	Ghatanji
16	रालेगाव	-	-	-	-	-	-	-	0	0	13	188	16	247	Ralegaon

XXX वर्धा (जिल्हा)

														Wardha (Distt.)	
1	आर्वी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	79	13	355.4	Arvi
2	कारंजा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	176.6	15	157.8	Karanja
3	आष्टी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	65.3	13	223.8	Ashti
4	वर्धा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8	106	12	163.9	Wardha
5	सेलू	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	161	15	247	Seloo

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4 —Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
6	देवळी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	132.3	14	231.7	Devali
7	हिंगाघाट	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	123.6	16	276.4	Hinganghat
8	समुद्रपूर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	136.6	12	221.3	Samudrpur
XXXI	नागपूर (जिल्हा)															Nagpur (Distt.)
1	नागपूर (शहर)	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	8	121.9	12	208.2	Nagpur city
2	नागपूर (ग्रामीण)	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	10	138.8	11	209.8	Nagpur gramin
3	कामठी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	11	167.9	15	268	Kamthi
4	हिंगा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	12	107.9	13	173.5	Hingni
5	रामटेक	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	7	103.6	13	296.6	Ramtek
6	पारशिवनी	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	10	191.8	13	242.1	Parshiwani
7	मौदा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	12	123.9	15	485.1	Maudha
8	काटोल	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	4	86.7	14	234.1	Katol
9	नरखेड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	9	120.9	11	188.6	Narkhed
10	सावनेर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	10	153	14	289.4	Savner
11	कळमेश्वर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	9	108.6	13	231	Kalmeshwar
12	उमरेड	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	9	119.2	14	253.1	Umrer
13	भिवापूर	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	5	119.4	14	307	Bhiwapur
14	कुही	-	-	-	-	-	-	-	-	0	0	10	160	14	363.8	Kuhi
XXXII	भंडारा (जिल्हा)															Bhandara (Distt.)
1	भंडारा	-	-	-	-	-	-	2	19.2	0	0	10	97.2	15	245	Bhandara
2	मोहाडी	-	-	-	-	-	-	1	17.3	0	0	7	141.6	12	201.3	Mohadi
3	तुमसर	-	-	-	-	-	-	1	12	0	0	7	147	12	148.4	Tumsar
4	पौनी	-	-	-	-	-	-	2	25.4	0	1.8	7	121.1	19	347.4	Pavni
5	साकोली	-	-	-	-	-	-	1	45.1	0	0	8	157	16	334.5	Sakoli
6	लखानदूर	-	-	-	-	-	-	0	0	1	20.2	12	203.8	18	500.4	Lakhandur
7	लाखनी	-	-	-	-	-	-	0	0	0	0	11	167.8	13	345	Lakhani
XXXIII	गोंदिया (जिल्हा)															Gondia (Distt.)
1	गोंदिया	0	0	1	4.2	0	0	4	65.8	3	16.4	11	250.6	14	340.7	Gondia
2	आमगांव	0	0	2	7	0	0	2	10	0	0	12	229.7	14	348	Amgaon
3	तिरोडा	0	0	1	4.7	0	0	3	39.7	0	0	8	113.7	13	283.2	Tiroda
4	गोरेगाव	0	0	0	0	0	0	2	54.2	1	9.2	12	248.5	13	293.2	Goregaon
5	सालेकसा	0	0	1	18	0	0	2	32.6	0	0	13	272.3	15	351.2	Salekasa
6	देवरी	0	0	2	18	0	0	2	12	0	0	8	101	15	218.1	Devvari
7	अर्जुनी मोरगांव	0	0	3	27.4	0	0	1	13.2	0	0	12	194.2	16	483.6	Morgaon arjuni

तक्ता क्रमांक/TABLE No.2.4—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
XXXIV	चंद्रपूर (जिल्हा)															Chandrapur (Distt.)
1	चंद्रपूर	-	-	-	-	-	-	1	44.8	-	-	11	222.4	11	267	Chandrapur
2	मूल	-	-	-	-	-	-	2	11	-	-	10	155.6	14	179.6	Mul
3	गोंडपिंपरी	-	-	-	-	-	-	1	44	-	-	15	209	11	163.2	Gondpimpri
4	वरोरा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	14	180.8	14	220	Varora
5	भद्रावती	-	-	-	-	-	-	1	22	-	-	13	267.2	14	345	Bhadravati
6	चिमूर	-	-	-	-	-	-	1	31	-	-	11	184	15	184.5	Chimur
7	ब्रम्हपुरी	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	8	138.2	15	235.8	Bramhpuri
8	नागभिड	-	-	-	-	-	-	1	4.2	-	-	10	133.7	14	200.2	Nagbhid
9	सिंदेवाही	-	-	-	-	-	-	1	39.6	-	-	10	160.2	11	152.4	Sindhewahi
10	राजुरा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	9	147.4	9	177.4	Rajura
11	कोरपणा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	10	170	12	149	Korpana
12	सावली	-	-	-	-	-	-	3	79	-	-	9	159.8	15	275	Savali
13	बल्लरपूर	-	-	-	-	-	-	2	35.6	-	-	9	114.4	13	231.8	Ballarpur
14	पोमभूरणा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	9	192.7	14	217.3	Pombhurna
15	जिवती	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	11	238.9	11	170.2	Jivati
XXXVI	गडचिरोली (जिल्हा)															Gadchiroli (Distt.)
1	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-	2	48	-	-	11	186.1	18	253.3	Gadchiroli
2	कुरखेडा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	11	241.3	16	365.2	Kurkheda
3	आरमोरी	-	-	-	-	-	-	1	4.2	-	-	11	144.2	16	296.6	Armori
4	चामोर्शी	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	9	163	15	246.3	Chamorshi
5	सिरोंचा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	7	59	18	250.8	Sironcha
6	अहेरी	-	-	-	-	-	-	1	24	-	-	13	200	12	189	Aheri
7	इटापल्ली	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	8	240.4	10	164.6	Etapalli
8	धानोरा	-	-	-	-	-	-	0	0.8	-	-	14	211.2	18	247.4	Dhanora
9	कोरची	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	11	204.4	16	472.8	Korchi
10	देसाईगंज	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	9	129.4	13	194.4	Desaiganj wadsa
11	मुलचेरा	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	11	263.2	12	227.9	Mulchera
12	भामरागड	-	-	-	-	-	-	0	0	-	-	13	205.7	12	300.1	Bhamragad

तक्ता क्रमांक /TABLE No.2.4 – Contd.

(पाऊस मिली मिटरमध्ये/Rainfall in MM)

अ.क्र. Sr. No.	केंद्र	ऑगस्ट August		सप्टेंबर September		ऑक्टोबर October		नोव्हेंबर November		डिसेंबर December		एकूण वार्षिक Total		Centre
		पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	पावसाचे दिवस Rainy days	पाऊस Rainfall	
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
I मुंबई														Mumbai (Distt.)
1 मुंबई (कुलाबा)		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Culaba
II मुंबई उपनगर														Mumbai Sub.(Distt.)
2 अंधेरी		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andheri
III ठाणे (जिल्हा)														Thane (Distt.)
1 ठाणे		29	958.8	15	226.8	5	87.0	-	-	-	-	101	3184.6	Thane
2 कल्याण		30	950.0	16	324.0	4	69.0	-	-	-	-	90	2909.8	Kalyan
3 मुरबाड		30	804.6	14	416.7	5	99.6	-	-	-	-	91	2770.8	Murbad
4 भिवंडी		31	904.0	17	360.0	6	138.3	-	-	-	-	97	2909.1	Bhivandi
5 शहापूर		28	996.0	16	409.0	5	92.0	-	-	-	-	95	2787.6	Shahapur
6 उल्हासनगर		29	877.0	14	357.0	5	75.6	-	-	-	-	86	2882.9	Ulhasnagar
7 अंबरनाथ		29	763.3	13	300.6	6	56.0	-	-	-	-	90	2490.9	Ambarnath
IV रायगड (जिल्हा)														Raigad (Distt.)
1 अलिबाग		21	625.6	16	384.7	3	30.6	0	0	-	-	86	3082.6	Alibag
2 पनवेल		28	962.4	16	345.4	6	124.2	0	0	-	-	98	3635.2	Panvel
3 कर्जत		29	997.9	15	854.1	14	273.7	0	0	-	-	108	4260	Karjat
4 खालापूर		29	938	14	516	11	211	0	0	-	-	108	3658	Khalapur
5 उरण		23	917.7	17	277	2	45	0	0	-	-	86	3083.9	Uran
6 सुधागड (पाली)		29	1212	14	509.7	11	212	0	0	-	-	110	4493.6	Sudhagad
7 पेण		31	836.6	18	389.4	8	106.9	0	0	-	-	109	2975.7	Pen
8 महाड		30	1049.1	15	509.4	11	239.9	0	0	-	-	108	3760.4	Mahad
9 मानगाव		30	932.4	17	570.3	6	133.8	0	0	-	-	108	3987.4	Mangaon
10 रोहा		30	925.1	17	439.7	5	174	0	0	-	-	106	4126.2	Roha
11 पोलादपूर		30	1183	18	524	11	235	0	0	-	-	113	4072	Poladpur

12	मुरुड	26	824	17	401.3	4	80.7	0	0	-	-	92	3829	Murud
13	श्रीवर्धन	25	1024	19	617	3	89	0	0	-	-	96	4065.2	Shriwardhan
14	म्हसाळा	30	1087.8	15	616	6	132	0	0	-	-	106	4576.5	Mahasala
15	तळा	31	1085	14	523.4	6	146	0	0	-	-	106	4315.4	Tala
V	रत्नागिरी (जिल्हा)													Ratnagiri (Distt.)
1	चिपळूण	29	1524	16	502	13	362	0	0	-	-	112	5052	Chiplun
2	दापोली	29	1336.5	13	524.5	9	124.1	0	0	-	-	108	4937.3	Dapoli
3	खेड	30	1224	14	508	11	192	0	0	-	-	109	4194	Khed
4	गुहागर	25	1029	15	436	5	86	0	0	-	-	99	3833	Guhagar
5	मंडणाड	30	1547	19	684	8	166	0	0	-	-	114	5006.2	Mandangad
6	रत्नागिरी (टी)	28	950.8	14	418.8	5	101.5	0	0	-	-	100	4470.9	Ratnagiri
5	सगमेश्वर	31	1535.4	18	787.9	9	244.5	0	0	-	-	117	6942.9	Sangameshwar
6	राजापूर	30	1013	18	528	5	43.5	0	0	-	-	107	4585.5	Rajapur
7	लांजा	30	988	18	499	10	158	0	0	-	-	116	4560	Lanja
9	सगमेश्वर	20	1011.0	15	232.0	13	387.0	0	0.0	0	0.0	102	3,596.0	Sangmeshwar
VI	सिंधुदुर्ग (जिल्हा)													Sindhudurg (Distt.)
1	देवगड	27	718	14	334	0	5	-	-	-	-	91	3491	Devgad
2	मालवण	25	1107	17	499	4	84	-	-	-	-	93	4303	Malwan
3	सावंतवाडी	31	1059.2	19	732.4	8	153	-	-	-	-	114	4632.6	Sawantwadi
4	वेगुर्ला	26	779.8	17	542.5	4	57.6	-	-	-	-	100	3485.2	Vengurla
5	का वली	31	1224	17	467.8	5	85	-	-	-	-	110	4619	Kankawali
6	कुडाळ	31	934	19	605	8	111	-	-	-	-	117	4189	Kudal
7	वैभववाडी	29	1042	18	643	7	145	-	-	-	-	108	4783	Vaibhavwadi
8	दोडामार्ग	29	993	16	682	6	102	-	-	-	-	108	4393	Dodamarg
VII	नाशिक (जिल्हा)													Nashik (Distt.)
1	मालेगाव	9	151	7	133	3	19	-	-	-	-	28	396	Malegaon
2	बागलाण	9	140	5	175	3	34	-	-	-	-	30	552	Baglan
3	कळवण	9	143	7	99	3	19	-	-	-	-	35	480.3	Kalwan
4	नांदगाव	9	114	8	118	1	4	-	-	-	-	28	571	Nandgaon
5	सुरगाा	28	621	13	156	1	48	-	-	-	-	86	1815	Surgana
6	नाशिक	12	196	8	62	4	101	-	-	-	-	44	568	Nasik
7	दिडोरी	19	203	10	73	3	67	-	-	-	-	50	568	Dindori
8	इगतपुरी	30	992	20	635	7	182	-	-	-	-	106	3030	Egatpuri
9	पेठ	30	765	9	203	4	69	-	-	-	-	78	1832	Peth

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
10	निफाड	7	55	7	48	5	57	-	-	-	-	34	383.5	Niphad
11	सिन्नर	11	71	6	87	4	99	-	-	-	-	37	429	Sinnar
12	येवला	9	148	6	171	4	52	-	-	-	-	38	634	Yevla
13	चांदवड	12	154	7	159	5	30	-	-	-	-	38	552	Chandwad
14	त्रिंबकेश्वर	27	615	9	189	5	46	-	-	-	-	81	1642	Trimbakeshwar
15	देवळा	7	79	7	78	4	26	-	-	-	-	26	286	Devali
VIII	धुळे (जिल्हा)													Dhule (Distt.)
1	धुळे	11	228	6	111	1	4	-	-	-	-	32	500	Dhule
2	साक्री	9	168	6	89	1	15	-	-	-	-	30	546	Sakri
3	शिरपुर	17	246	9	203	0	1	-	-	-	-	42	610	Shirpur
4	सिंदखेडा	16	207	8	160	0	0	-	-	-	-	39	533	Shindkheda
IX	नंदुरबार													Nandurbar (Distt.)
1	नंदुरबार	18	195.0	10	96.0	0	0.0	-	-	-	-	45	619.0	Nandurbar
2	नवापुर	23	328.0	5	75.0	0	1.0	-	-	-	-	51	860.0	Navapur
3	शहादा	21	242.0	10	102.0	0	0.0	-	-	-	-	49	573.0	Shahada
4	तळोदा	22	373.0	12	119.0	0	0.0	-	-	-	-	56	827.0	Taloda
5	अरणी	20	327.0	9	141.0	0	0.0	-	-	-	-	47	797.0	Akrani
6	अक्कलकुआ	26	523.0	11	176.0	0	0.0	-	-	-	-	63	1128.0	Akkalkua
X	जळगाव (जिल्हा)													Jalgaon
1	जळगाव	21	290.7	11	124.4	0	0	0	0	-	-	56	735.7	Jalgaon
2	भुसावळ	17	263	9	63.1	0	0	0	0	-	-	43	542.2	Bhusawal
3	यावल	19	287.4	10	142	0	0	0	0	-	-	45	626.6	Yaval
4	रावेर	18	201	10	156.4	0	0	0	0	-	-	42	510	Raver
5	इदलाबाद मुकईनगर	18	225	10	139	0	0	0	0	-	-	46	571	Edlabad mukainagar
6	अमळनेर	13	211.4	7	93.9	1	3	0	0	-	-	35	478.8	Amalner
7	चोपडा	15	279.6	9	160.7	0	0	0	0	-	-	36	695.2	Chopda
8	एरंडोल	15	251	11	93	1	5	0	0	-	-	45	686	Erandol
9	पारोळा	13	201.2	9	167.8	1	3	0	0	-	-	40	563.9	Parola
10	चालिसगाव	17	345	7	77	1	30	0	0	-	-	46	695.8	Chalisgaon
11	जामनेर	19	216.4	8	88.5	0	0	0	0	-	-	46	516.1	Jamner
12	पाचोरा	18	271.8	8	71.8	1	11.4	0	0	-	-	45	657.2	Pachora

13	भडगाव	16	258.4	12	112.5	1	12	0	0	-	-	45	631.8	Bhadgaon
14	धरणगाव	12	259	7	87.5	0	0	0	0	-	-	35	585.5	Dharangaon
15	बोधवाडा	20	267.5	8	78.8	0	2	0	0	-	-	45	684.9	Bodhwada
XI	अहमदनगर (जिल्हा)													Ahmednagar (Distt.)
1	अहमदनगर	9	107	8	92	2	21	-	-	-	-	30	374	Nagar
2	पारनेर	10	98	7	77	5	40	-	-	-	-	37	368	Parner
3	श्रीगोंदा	8	60	6	48	6	69	-	-	-	-	31	326	Shrigonda
4	कर्जत	11	127	5	34	1	13	-	-	-	-	25	413	Karjat
5	जामखेड	13	225	7	54	4	63	-	-	-	-	40	712	Jamkhed
6	शेवगाव	14	374	6	90	4	39	-	-	-	-	43	741	Shegaon
7	पाथर्डी	10	272	5	99	3	71	-	-	-	-	29	614	Pathardi
8	नेवासा	12	223	8	90	1	6	-	-	-	-	34	474	Newasa
9	राहुरी	13	157	9	119	2	68	-	-	-	-	35	589	Rahuri
10	संगमनेर	8	62	6	68	3	29	-	-	-	-	29	240	Sangamner
11	अोला	10	112	7	81	2	30	-	-	-	-	30	500	Akola
12	कोपरगाव	5	41	6	63	4	55	-	-	-	-	28	455	Kopergaon
13	श्रीरंगपूर	8	145	6	129	2	28	-	-	-	-	28	636	Shrirampur
14	रहाटा	11	111	2	30	4	34	-	-	-	-	33	395	Rahata
XII	पुणे (जिल्हा)													Pune (Distt.)
1	पुणे	8	118.1	8	220.6	8	206.4	-	-	-	-	52	979.9	Pune city
2	हवेली	8	118.4	8	220.6	8	206.4	-	-	-	-	52	979.6	Haveli pune
3	मुळशी	25	449	12	272	7	101	-	-	-	-	85	1792	Mulshi paud
4	भोर	22	280	12	208	6	85	-	-	-	-	76	1129.3	Bhor
5	मावळ	19	472	10	260	8	91	-	-	-	-	71	1482	Maval wadgaon
6	वेल्ले	25	584	14	645	7	142.1	-	-	-	-	94	2695.1	Velhe
7	जुन्नर	11	247	10	189	7	92	-	-	-	-	46	769	Junnar
8	खेड	7	134.4	5	156.6	7	133.8	-	-	-	-	38	637.7	Khed Rajgurunagar
9	आंबेगाव (जी. गाव)	15	129	7	192	6	128	-	-	-	-	53	836	Ambegaon ghodegaon
10	शिरूर	9	81	6	85	5	122	-	-	-	-	40	441.8	Shirur ghodnandi
11	बारामती	7	55	6	58	3	40	-	-	-	-	30	291	Baramati
12	इंदापूर	9	181.4	3	44.4	3	36.8	-	-	-	-	27	399	Indapur
13	दौंड	8	50.3	4	35	7	80	-	-	-	-	36	347.6	Daund
14	पुरंधर	5	83.4	8	117	7	134	-	-	-	-	40	609.4	Purandar saswad

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4 —Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
XIII	सातारा (जिल्हा)													Satara (Distt.)
1	सातारा	21	150.7	9	186.2	8	128.3	-	-	-	-	63	851.9	Satara
2	जवळी (मेढा)	22	389.2	12	420.3	6	103.8	-	-	-	-	81	1721	Javli medha
3	पाटण	22	475.5	12	246.6	7	103	-	-	-	-	83	1909.6	Patan
4	कराड	14	123	9	124.2	7	68.6	-	-	-	-	54	617.3	Karad
5	कोरेगाव	16	101.1	10	148.5	6	46.8	-	-	-	-	52	514.9	Koregaon
6	खटाव	7	76.7	6	137.7	6	89.5	-	-	-	-	30	393.9	Khatav vaduj
7	माण	4	25.8	6	62.4	3	75.9	-	-	-	-	21	242.2	Man dahiwadi
8	फलटण	8	62	6	101.4	4	42	-	-	-	-	28	311.9	Phaltan
9	खंडाळा	6	72.6	6	120	5	84.2	-	-	-	-	33	443.8	Khandala
10	वाई	15	151.8	6	224.6	6	140.6	-	-	-	-	50	903.6	Wai
11	महाबलेश्वर	30	1840.3	16	1176.9	7	91.4	-	-	-	-	109	6555.3	Mahableswar
XIV	सोलापूर (जिल्हा)													Solapur (Distt.)
1	उत्तर सोलापूर	12	130.4	2	34.6	4	129.3	-	-	-	-	32	633.5	N.solapur
2	दक्षिण सोलापूर	12	130.4	2	34.6	4	129.3	-	-	-	-	32	633.5	S.solapur
3	बार्शी	15	241.2	6	40.2	3	25	-	-	-	-	38	536.7	Barshi
4	अक्कलकोट	7	188	5	43	4	83	-	-	-	-	34	626	Akkalkot
5	मोहोळ	13	290.6	2	47.4	5	35.2	-	-	-	-	30	519.9	Mohol
6	माढा	11	144.6	4	25.8	5	55.1	-	-	-	-	36	413.7	Madha
7	करमाळा	12	238.4	6	86	3	71.4	-	-	-	-	34	535.5	Karmala
8	पंढरपूर	11	163.7	4	30	2	32	-	-	-	-	32	413.3	Pandharpur
9	सांगोला	7	118	5	53.5	3	23.3	-	-	-	-	27	342.2	Sangola
10	माळशिरस	8	147.8	4	44	5	89	-	-	-	-	28	436.8	Malshiras
11	मंगलवेढा	8	106.7	2	20.4	4	30.3	-	-	-	-	27	332.3	Mangalwedha
XV	सांगली (जिल्हा)													Sangli (Distt.)
1	मिरज	10	116.6	5	58.3	7	108.3	-	-	-	-	40	522.8	Miraj
2	जत	6	93.4	4	37.4	8	158.4	-	-	-	-	33	524	Jath
3	खानापूर	11	115	7	47	7	87	-	-	-	-	42	364	Khanapur vita
4	वाळवा	15	155	6	116	7	99	-	-	-	-	47	611	Valva eslampur
5	तासगाव	8	79.1	3	50.1	4	34.3	-	-	-	-	35	304.1	Tasgaon
6	शिराळा	17	179	8	158	9	109	-	-	-	-	78	1136	Shirala
7	आटपाडी	7	50	3	32	6	210	-	-	-	-	23	404	Atpadi

8	कवठेमहाकांळ	7	36	3	35.3	7	166.1	-	-	-	-	37	403.5	Kavthemahankal
9	पल्स	8	53	7	54	9	50	-	-	-	-	37	262	Palus
10	काडेगाव	15	91	7	94	7	53	-	-	-	-	55	453.3	Kadegaon
XVI	कोल्हापूर (जिल्हा)													Kolhapur (Distt.)
1	हातकांगले	18	161	11	126	7	134	-	-	-	-	66	737	Hatkanangle
2	शिरोळ	5	37	5	58	5	56	-	-	-	-	29	272	Shirol
3	पन्हाळा	19	308	9	278	5	72	-	-	-	-	72	1405	Panhala
4	शाहूवाडी	24	417	10	305	8	105	-	-	-	-	88	1819	Shauwadi
5	राधानगरी	26	1155	15	607	2	143	-	-	-	-	99	4405	Radhanagari
6	गानबावडा	31	1472	20	1205	7	177	-	-	-	-	117	7077	Bavda
7	करवीर	18	181.6	10	170.7	7	78.1	-	-	-	-	72	912.4	Karveer kolhapur
8	कागल	15	151	7	108	6	183	-	-	-	-	63	836	Kagal
9	गडहिंग्लज	15	262	7	135	4	60	-	-	-	-	61	1012	Gadhinglaj
10	बुधरगड	23	346	14	209	9	125	-	-	-	-	93	1680	Bhudargad
11	आजरा	24	591	14	367	10	160	-	-	-	-	94	2130	Ajara
12	चांदगड	25	824	14	461	6	115	-	-	-	-	98	3277	Chandgad
XVII	औरंगाबाद (जिल्हा)													Aurangabad (Distt.)
1	औरंगाबाद	12	199.9	10	129.2	7	51.2	0	0	-	-	49	668.8	Aurangabad
2	पैठण	16	240.8	5	61.2	3	16.6	0	0	-	-	38	491.3	Paithan
3	गंगापूर	12	224.3	7	82.2	6	32.6	0	0	-	-	41	535.4	Gangapur
4	वैजापूर	13	156.8	10	133	3	23.3	0	0	-	-	43	523.6	Vaijapur
5	कन्नड	14	236.1	9	137.3	3	20.1	0	0	-	-	46	694.6	Kannad
6	खुलदाबाद	10	137.5	8	120	6	59.7	0	0	-	-	40	580.5	Khultabad
7	सिल्लोड	16	253.8	10	151.2	2	17.4	0	0	-	-	47	709.6	Sillod
8	सोयेगाव	16	296	7	92	2	11	0	0	-	-	43	644	Soegaon
9	फुलांबरी	12	139.9	5	126.1	1	11.7	0	0	-	-	27	454.7	Phulambri
XVIII	जालना (जिल्हा)													Jalna (Distt.)
1	भोकरदान	12	128.1	5	86.2	1	5.9	-	-	-	-	38	460.4	Bhokardhan
2	जाफराबाद	14	235.2	8	121.5	1	3	-	-	-	-	40	749.5	Jafrabad
3	जालना	13	242.4	11	118	2	11.4	-	-	-	-	42	631.7	Jalna
4	अंबड	9	197.7	6	90.7	2	10.5	-	-	-	-	36	506.6	Ambad
5	परतूर	11	182.6	8	86.8	1	27.6	-	-	-	-	38	601	Partur
6	बदनापूर	14	195.1	7	116.2	3	20.4	-	-	-	-	42	554.7	Badnapur
7	धनसावंगी	14	202	6	91	6	29.9	-	-	-	-	42	489.9	Ghansangvi
8	मंथा	12	158.3	10	105.2	4	36.2	-	-	-	-	41	485.5	Mantha

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
XIX	परभणी (जिल्हा)													Parbhani (Distt.)
1	परभणी	14	123.5	5	72.8	2	9.5	-	-	-	-	43	575.8	Parbhani
2	गंगाखेड	12	137.6	6	54	3	12	-	-	-	-	36	570.3	Gangakhed
3	पाथरी	11	190.5	7	84	3	26	-	-	-	-	45	761.5	Pathari
4	जिंतूर	14	261.9	10	129.3	2	17	-	-	-	-	46	730.2	Jintur
5	पूरुणा	20	255	12	146.7	4	29	-	-	-	-	62	826	Purna
6	पालम	15	269.8	6	111.2	0	1	-	-	-	-	40	767.8	Palam
7	सेलू	11	218.2	7	105.2	2	13.4	-	-	-	-	37	643	Seloo
8	सोनपेठ	14	120.5	5	56	2	27.5	-	-	-	-	41	643	Sonpeth
9	मनवत	10	113.2	6	51	2	6	-	-	-	-	36	488.2	Manvat
XX	हिंगोली (जिल्हा)													Hingoli (Distt.)
1	हिंगोली	14	437	8	168.6	0	0	-	-	-	-	46	989.6	Hingoli
2	कळमनुरी	13	205.2	6	96.9	0	0	-	-	-	-	38	585.3	Kalmnuri
3	बसमत	12	199	6	190	1	5	-	-	-	-	37	667	Basmat
4	औढा नागनाथ	13	272.2	11	163	0	0	-	-	-	-	45	875.1	Audha
5	सेनगांव	12	338	6	95	0	0	-	-	-	-	37	704.6	Sengaon
XXI	बीड (जिल्हा)													Beed (Distt.)
1	बीड	12	318	2	93	3	28	-	-	-	-	38	980	Beed
2	पाटोदा	12	214	11	89	2	45	-	-	-	-	42	616	Patoda
3	आष्टी	11	153	4	95	3	47	-	-	-	-	36	533	Ashti
4	गेवराई	13	243	4	71	4	54	-	-	-	-	39	726	Gevari
5	माजलगाव	12	290	3	45	2	30	-	-	-	-	39	705	Majalgaon
6	अंबेजोगाई	12	210	4	49	3	68	-	-	-	-	46	1009	Ambejogai
7	कैज	11	180	4	62	0	0	-	-	-	-	36	743	Kej
8	परळी	11	180	2	40	2	55	-	-	-	-	29	563	Parali
9	धरुर	15	354	5	39	1	14	-	-	-	-	45	869	Dharur
10	वाडवानी	16	376	5	74	3	57	-	-	-	-	47	858	Vadavani
11	शिरुरकासार	8	161	6	102	0	0	-	-	-	-	29	534	Shirur Kasar
XXII	नांदेड (जिल्हा)													Nanded (Distt.)
1	नांदेड	15	267	8	83	1	4	0	0	-	-	48	581	Nanded
2	बिलोली	13	299	7	54	1	4	0	0	-	-	40	603	Biloli
3	मुखेड	17	333	4	68	1	3	0	0	-	-	42	737	Mukhed

4	कंधार	15	381	7	81	3	20	0	0	-	-	49	817	Kandhar
5	लोहा	17	311	3	76	0	2	0	0	-	-	35	674	Loha
6	हदगाव	20	228	10	101	2	7	0	0	-	-	59	674	Hadgaon
7	भोकर	11	155	6	62	0	0	0	0	-	-	25	440	Bhokar
8	देगलूर	18	225	6	39	3	39	0	0	-	-	49	692	Deglur
9	निवट	22	278	9	116	0	3	0	0	-	-	62	835	Kinwat
10	मुदखेड	16	315	11	111	1	16	0	0	-	-	46	672	Mudkhed
11	हिमायत नगर	20	316	9	118	0	0	0	0	-	-	45	720	Himayat Nagar
12	माहूर	20	265	8	115	0	0	0	0	-	-	49	923	Mahur
13	धरमाबाद	17	390	8	84	0	0	0	0	-	-	42	773	Dharmabad
14	उमरी	14	342	10	156	1	14	0	0	-	-	48	846	Umari
15	अर्धापूर	16	306	8	90	1	32	0	0	-	-	44	657	Ardhapur
16	नायगांव	15	291	7	88	1	5	0	0	-	-	46	668	Naigaon kh
XXIII	उस्मानाबाद (जिल्हा)													Osmanabad (Distt.)
1	उस्मानाबाद	15	188.3	3	52.8	2	29.7	-	-	-	-	45	538	Osmanabad
2	तुळजापूर	15	179.6	7	66.9	5	72.3	-	-	-	-	50	568	Tuljapur
3	परांडा	12	214.6	3	38.2	4	107.8	-	-	-	-	31	530.8	Paranda
4	भूम	13	205	7	59.8	3	30	-	-	-	-	41	475.7	Bhum
5	कळंब	12	149.9	7	70.8	2	30.4	-	-	-	-	39	459.8	Kalamb
6	उमरगांव	15	154	3	37.8	5	38.3	-	-	-	-	41	534.5	Umarga
7	नवीन लोहारा	14	151	2	44.7	5	60.7	-	-	-	-	37	530.7	Lohara
8	वाशी	14	212.5	8	80.1	2	73.3	-	-	-	-	44	668.9	Washi
XXIV	लातूर (जिल्हा)													Latur (Distt.)
1	लातूर	15	283.9	8	97.2	2	19.7	-	-	-	-	44	726	Latur
2	औसा	15	208	8	42.2	3	34.2	-	-	-	-	44	541.7	Ausa
3	अहमदपूर	16	253.6	5	69.4	0	1.1	-	-	-	-	37	679.2	Ahmedpur
4	निलंगा	15	259.4	7	59.3	3	34.3	-	-	-	-	46	725	Nilanga
5	उदगीर	13	247.4	5	123.8	0	0	-	-	-	-	37	790.1	Udgir
6	चाकूर	17	262.8	6	87.9	1	9.6	-	-	-	-	45	749.3	Chakur
7	रेनापूर	14	302.3	8	74.8	1	10.8	-	-	-	-	42	722.6	Renapur
8	देवनी	19	258.9	7	162.8	1	19.7	-	-	-	-	43	856.2	Davani
9	शिरुर अनंतमल	12	168.6	6	88.6	0	2.4	-	-	-	-	34	606.2	Shirur Anantmal
10	जालकोट	13	306	6	76	2	11.5	-	-	-	-	36	703	Jalkot

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4—Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
XXV	बुलढाणा (जिल्हा)													Buldhana (Distt.)
1	जळगाव- जामोद	14	188	7	60	1	3	-	-	-	-	38	604	Jalgaon jamod
2	संग्रामपूर	14	178	7	101.5	0	0	-	-	-	-	37	517	Sangrampur
3	चीखली	12	199	7	170	0	0	-	-	-	-	40	685	Chikhali
4	बुलढाणा	13	181	8	230	0	0	-	-	-	-	35	849	Buldhana
5	देऊळगाव राजा	9	147	6	105	0	0	-	-	-	-	29	639	Deulgaon raja
6	मेहकर	15	334	5	76	1	5	-	-	-	-	38	733	Mehkar
7	सींदखेड राजा	15	270	10	124	1	14	-	-	-	-	39	749	Shindkhedraja
8	लोणार	14	229	7	115	1	3	-	-	-	-	37	520	Lonar
9	खामगाव	11	124.6	7	106.2	0	2.2	-	-	-	-	38	681	Khamgaon
10	शेगांव	12	113	8	87	0	0	-	-	-	-	43	588	Shegaon
11	मलकापूर	15	95	7	107	0	0	-	-	-	-	37	524.2	Malkapur
12	मोताळा	12	182	9	181.4	0	0	-	-	-	-	38	691.9	Motala
13	नांदुरा	8	49.5	5	48	0	0	-	-	-	-	29	390	Nandura
XXVI	अोला (जिल्हा)													Akola (Distt.)
1	आकोट	16	218.2	8	169.2	0	0	-	-	-	-	44	728.8	Akot
2	तेल्हारा	13	233.5	5	64.5	0	0	-	-	-	-	35	521.1	Telhara
3	बाळापूर	12	94	8	95	0	0	-	-	-	-	45	483	Balapur
4	पातूर	13	99	9	102	0	0	-	-	-	-	46	454	Patur
5	अोला	11	121.9	8	190.2	0	0.8	-	-	-	-	41	661	Akola
6	बारशी टाकली	14	105	9	123	0	0	-	-	-	-	44	614.2	Barshitakli
7	मुर्तिजापूर	16	353.9	6	169	0	0	-	-	-	-	44	881.7	Murtijapur
XXVII	वाशीम (जिल्हा)													Washim (Distt.)
1	वाशीम	11	240.3	6	89	0	0	-	-	-	-	48	734.7	Washim
2	रिसोड	13	162	7	101	1	15	-	-	-	-	44	634.8	Risod
3	मालेगाव	15	214.4	7	57.2	1	4.3	-	-	-	-	48	613.3	Malegaon
4	मंगरुळपीर	16	301.9	7	88.4	0	0	-	-	-	-	53	791.5	Mangrulpir
5	मानोरा	13	296.5	9	133.8	0	0	-	-	-	-	42	817.8	Manora
6	कारंजा	14	203.6	8	125	1	6	-	-	-	-	47	766.9	Karanja
XXVIII	अमरावती (जिल्हा)													Amravati (Distt.)
1	धारणी	19	346.6	12	218.7	0	0	-	-	-	-	57	1041.8	Dharni
2	चिखलधारा	22	635.7	12	228	0	0	-	-	-	-	68	1555.7	Chikhaldhara
3	अमरावती	19	315.9	8	150.6	1	20.2	-	-	-	-	53	900.5	Amravati
4	भातकुली	14	244.9	9	193.6	0	0	-	-	-	-	44	787.2	Bhatkuli
5	नांदगाव खांदेश्वर	20	363.2	9	140.5	2	8	-	-	-	-	60	1058.7	Nandgaon khandeshwar
6	चांदूर रेल्वे	16	301.1	8	145	0	0	-	-	-	-	43	715.3	Chandur railway

7	तिवसा	16	318	8	121.6	0	0	-	-	-	-	44	718.8	Tiwasa
8	मोर्शी	14	286.8	5	84.6	0	0	-	-	-	-	36	609.2	Morshi
9	वरुड	18	298.5	10	122.8	0	0	-	-	-	-	50	761.1	Warud
10	दर्यापूर	15	250	7	146.3	0	0	-	-	-	-	41	676	Daryapur
11	अंजनगाव सुरजी	14	342.9	7	55.1	1	13	-	-	-	-	40	646.1	Anjangaon
12	अचलपूर	16	258.6	8	241.8	0	1.2	-	-	-	-	43	743.3	Achalpur
13	चांदूर बाजार	18	309	10	167.7	0	0	-	-	-	-	48	780.6	Chandubajar
14	धामणांव रेल्वे	18	486.7	8	128.6	0	0	-	-	-	-	47	1049.3	Dhamangaon railway
XXIX	यवतमाळ (जिल्हा)													Yavatmal (Distt.)
1	यवतमाळ	14	196.5	9	77.6	1	8.8	-	-	-	-	47	845.2	Yeotmal
2	बाभुळगाव	19	242.1	7	149	0	2	-	-	-	-	53	750.1	Bhabulgaon
3	कळंब	15	204.1	8	106	0	2	-	-	-	-	46	578.3	Kalam
4	दारव्हा	15	185.1	8	127	0	3	-	-	-	-	45	701.4	Darva
5	दिग्रस	15	301	11	134	2	21	-	-	-	-	50	864	Digras
6	आर्णी	15	172	7	63.8	0	2	-	-	-	-	43	497.4	Arni
7	नेर	16	242	7	70	2	24	-	-	-	-	50	911	Ner
8	पुसद	14	237	10	172	0	2	-	-	-	-	48	818	Pusad
9	उमरखेड	18	260	12	189	0	2	-	-	-	-	58	865	Umerkhed
10	मोहगाव	18	249.1	9	163.9	0	0	-	-	-	-	49	839.4	Mohagaon
11	वाणी	10	195	8	212	0	0	-	-	-	-	41	793	Wani
12	मारेगाव	12	350	8	181	0	0	-	-	-	-	47	1062	Maregaon
13	झरीझामरी	19	195	11	107	1	5	-	-	-	-	52	539	Zarijamni
14	केळापूर	13	258	7	113	1	3	-	-	-	-	46	839.3	Kelapur
15	घाटंजी	14	185	9	159	0	0	-	-	-	-	50	774	Ghatanji
16	रालेगाव	16	286	10	139	0	0	-	-	-	-	55	860	Ralegaon
XXX	वर्धा (जिल्हा)													Wardha (Distt.)
1	आर्वी	19	481	10	186	1	8.5	-	-	-	-	53	1109.9	Arvi
2	कारंजा	17	442.8	10	142.4	1	4.4	-	-	-	-	52	924	Karanja
3	आष्टी	18	380.9	9	141	1	9.4	-	-	-	-	46	820.4	Ashti
4	वर्धा	16	353.8	11	299.2	1	5	-	-	-	-	48	927.9	Wardha
5	सेलू	13	319	11	249	0	0	-	-	-	-	48	976	Seloo
6	देवळी	17	413.2	11	236.6	0	0	-	-	-	-	49	1013.8	Devali
7	हिंगणघाट	15	328.6	11	170.8	1	42	-	-	-	-	49	941.4	Hinganghat
8	समुद्रपूर	17	358.7	14	365.9	1	26	-	-	-	-	51	1108.5	Samudrpur

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 2.4 —Contd.

(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(2)
XXXI	नागपूर (जिल्हा)													Nagpur (Distt.)
1	नागपूर (शहर)	15	360.1	13	188.9	0	0.3	-	-	-	-	48	879.4	Nagpur city
2	नागपूर (ग्रामीण)	16	375.6	13	189.3	0	0.3	-	-	-	-	50	913.8	Nagpur gramin
3	कामठी	17	302.3	10	123.1	0	0	-	-	-	-	53	861.3	Kamthi
4	हिंगा	16	304	14	229.4	0	0	-	-	-	-	55	814.8	Hingni
5	रामटेक	16	341.8	9	127.1	1	16	-	-	-	-	46	885.1	Ramtek
6	पारशिवनी	15	412.7	12	190.8	1	6.4	-	-	-	-	51	1043.8	Parshiwani
7	मौदा	17	440.2	10	317	0	0	-	-	-	-	54	1366.2	Maudha
8	काटोल	16	362	11	119	0	0	-	-	-	-	45	801.8	Katol
9	नरखेड	20	324.6	11	129	0	1.8	-	-	-	-	51	764.9	Narkhed
10	सावनेर	18	278.4	11	225	0	0	-	-	-	-	53	945.8	Savner
11	कळमेश्वर	18	342.1	9	171.3	0	2.2	-	-	-	-	49	855.2	Kalmeshwar
12	उमरेड	16	280.4	14	234.4	0	0	-	-	-	-	53	887.1	Umrer
13	भिवापूर	17	400.1	13	261.9	0	0	-	-	-	-	49	1088.4	Bhiwapur
14	कुही	18	308.2	11	190.4	0	2.3	-	-	-	-	53	1024.7	Kuhi
XXXII	भंडारा (जिल्हा)													Bhandara (Distt.)
1	भंडारा	18	401.2	9	230.8	0	0.6	-	-	-	-	54	994	Bhandara
2	मोहाडी	17	424.4	11	189.1	0	0	-	-	-	-	48	973.7	Mohadi
3	तुमसर	18	289.4	15	255	1	3	-	-	-	-	54	854.8	Tumsar
4	पौनी	17	437.7	12	261.7	2	27.6	-	-	-	-	59	1222.7	Pavni
5	साकोली	17	404.1	11	293.5	0	0	-	-	-	-	53	1234.2	Sakoli
6	लखानदूर	19	413.3	13	300.4	0	0	-	-	-	-	63	1438.1	Lakhandur
7	लाखनी	20	346	12	214	0	0	-	-	-	-	56	1072.8	Lakhani
XXXIII	गोंदिया (जिल्हा)													Gondia (Distt.)
1	गोंदिया	17	285.5	10	170.4	0	0	0	0	0	0	60	1133.6	Gondia
2	आमगांव	19	442	13	254	1	7	0	0	0	0	63	1297.7	Amgaon
3	तिरोडा	18	338.8	13	265.7	0	0	0	0	0	0	56	1045.8	Tiroda
4	गोरेगाव	15	279.8	13	286.4	1	6.4	0	0	0	0	57	1177.7	Goregaon
5	सालेकसा	19	426.8	12	320.7	0	0	0	0	0	0	62	1421.6	Salekasa
6	देवरी	20	375.5	12	222.7	0	2	0	0	0	0	59	949.3	Devari
7	अर्जुनी मोरगांव	25	601	12	374.3	0	0	0	0	0	0	69	1693.7	Morgaon arjuni
8	सडक अर्जुनी	16	445.2	15	276.9	0	0	0	0	0	0	59	1222.7	Sadak arjuni

XXXIV चंद्रपूर (जिल्हा)													Chandrapur (Distt.)	
1	चंद्रपूर	10	443.9	12	251.8	0	0	-	-	-	-	45	1229.9	Chandrapur
2	मूल	15	285.8	14	217.8	0	0	-	-	-	-	55	849.8	Mul
3	गोंडपिंपरी	14	285.8	8	281.8	0	0	-	-	-	-	49	983.8	Gondpimpri
4	वरोरा	16	331.6	7	153	0	0	-	-	-	-	51	885.4	Varora
5	भद्रावती	19	308	12	222.5	0	0	-	-	-	-	59	1164.7	Bhdravati
6	चिमूर	18	509	9	271.5	0	0	-	-	-	-	54	1180	Chimur
7	ब्रम्हपुरी	23	468.8	13	241	0	0	-	-	-	-	59	1083.8	Bramhpuri
8	नागभिड	16	386.8	12	257.3	0	0	-	-	-	-	53	982.2	Nagbhid
9	सिंदेवाही	19	481.8	15	340.1	0	0	-	-	-	-	56	1174.1	Sindhewahi
10	राजुरा	16	339.8	11	145.4	0	0	-	-	-	-	45	810	Rajura
11	कोरपणा	19	437.6	9	146.4	0	0	-	-	-	-	50	903	Korpana
12	सावली	15	292.9	12	314.7	0	0	-	-	-	-	54	1121.4	Savali
13	बल्लरपूर	15	295.8	11	219.6	0	0	-	-	-	-	50	897.2	Ballarpur
14	पोमभूरणा	14	259.9	12	279.5	0	0	-	-	-	-	49	949.4	Pombhurna
15	जिवती	19	317.8	9	164	0	0	-	-	-	-	50	890.9	Jivati
XXXV गडचिरोली (जिल्हा)													Gadchiroli (Distt.)	
1	गडचिरोली	23	440.6	14	389.2	1	6	-	-	-	-	69	1323.2	Gadchiroli
2	कुरखेडा	21	639.2	12	390.9	0	0	-	-	-	-	60	1636.6	Kurkheda
3	आरमोरी	23	457.4	13	337.9	0	0	-	-	-	-	64	1240.3	Armor
4	चामोर्शी	13	296.5	10	283.2	0	0	-	-	-	-	48	992	Chamorshi
5	सिरोंचा	15	260.8	12	207.4	0	0	-	-	-	-	52	778	Sironcha
6	अहेरी	17	266.2	11	286	0	0	-	-	-	-	54	965.2	Aheri
7	इटापल्ली	19	327.9	9	272.5	1	14.4	-	-	-	-	47	1019.8	Etapalli
8	धानोरा	22	339.9	13	424.4	2	19.6	-	-	-	-	69	1243.3	Dhanora
9	कोरची	21	404.6	16	426.4	1	9	-	-	-	-	65	1517.2	Korchi
10	देसाईगंज	22	533.4	14	302	0	0	-	-	-	-	59	1162.2	Desaiganj wadsa
11	मुलचेरा	15	432.5	10	209.8	2	45.6	-	-	-	-	50	1179	Mulchera
12	भामरागड	21	438.9	13	424.1	1	52	-	-	-	-	60	1420.8	Bhamragad

टीप - (१) स्तंभ (२९) मधील आकडे हे प्रत्येक केंद्राचे सरासरी किंवा सर्वसाधारण पावसाचे आहेत/ The figures shown in coloumn (29) are average of normal rainfall at each centre
(२) N. A. माहिती उपलब्ध नाही/ information is not available

आधार - कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source —Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

2. पर्यावरण सांख्यिकी/ENVIRONMENT STATISTICS

तक्ता क्रमांक/Table No. 2.5

पावसाची कक्षा व कालावधी

Spread and Range of Rainfall (2011)

(मि.मी.मध्ये/ in m. m.)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	पावसाचा कालावधी/Spread of Rainfall		पावसाची कक्षा/Range of rainfall		District (2)
		पाऊस सुरु होण्याचा दिनांक/Date of on set of monsoon	पाऊस बंद होण्याचा दिनांक/ Date of closure of monsoon	वर्षातील कमाल पाऊस Maximum (Total) rainfall in a year	वर्षातील किमान पाऊस Minimum (Total) rainfall in a year	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई			N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर			N.A.	N.A.	Mumbai Suburban
3	ठाणे	3 rd may 2011	17 th October 2011	1065.7	88.1	Thane
4	रायगड	3 rd may 2011	18 th october 2011	1501.6	149.2	Raigad
5	रत्नागिरी	3 rd may 2011	30 th October 2011	1751	164.1	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1 st may 2011	18 th october 2011	1387.0	92.8	Sindhudurg
7	नाशिक	3 rd may 2011	20 th October 2011	303.3	56.8	Nashik
8	धुळे	3 rd may 2011	19 th october 2011	212.7	5.1	Dhule
9	नंदुरबार	3 rd may 2011	17 th October 2011	331.2	0.2	Nandurbar
10	जळगाव	26 th may 2011	19 th october 2011	259.6	1.0	Jalgaon
11	अहमदनगर	2 nd may 2011	30 th October 2011	165.5	40.4	Ahmednagar
12	पुणे	2 nd may 2011	20 th October 2011	244.8	119.4	Pune
13	सातारा	2 nd may 2011	30 th October 2011	391.6	88.5	Satara
14	सांगली	2 nd may 2011	30 th October 2011	107.5	24.5	Sangli
15	सोलापूर	2 nd may 2011	27 th october 2011	174.8	20.1	Solapur
16	कोल्हापूर	2 nd may 2011	17 th October 2011	655.0	120.3	Kolhapur
17	औरंगाबाद	26 th may 2011	19 th october 2011	209.4	3.0	Aurangabad
18	जालना	3 rd may 2011	19 th october 2011	209.7	18.1	Jalna
19	परभणी	2 nd may 2011	20 th October 2011	289.1	6.6	Parbhani
20	हिंगोली	2 nd may 2011	14 th October 2011	290.2	1	Hingoli
21	बीड	2 nd may 2011	18 th october 2011	302.4	1.3	Beed
22	नांदेड	1 st may 2011	14 th October 2011	293.9	1.2	Nanded
23	उस्मानाबाद	2 nd may 2011	20 th October 2011	182.2	7.0	Osmanabad
24	लातूर	2 nd may 2011	14 th October 2011	318.5	14.4	Latur
25	बुलढाणा	2 nd may 2011	18 th october 2011	278.6	2.1	Buldhana
26	अकोला	3 rd may 2011	9 th October 2011	190.3	0.1	Akola
27	वाशिम	3 rd may 2011	18 th october 2011	255.7	4.2	Washim
28	अमरावती	3 rd may 2011	9 th October 2011	340.1	3.1	Amravati
29	यवतमाळ	3 rd may 2011	18 th october 2011	249.5	4.7	Yavatmal
30	वर्धा	4 th may 2011	11 th October 2011	385.1	11.9	Wardha
31	नागपूर	4 th may 2011	6 th October 2011	345.2	2.1	Nagpur
32	भंडारा	3 rd may 2011	12 th October 2011	388.1	3.2	Bhandara
33	गोंदिया	1 st may 2011	10 th October 2011	399.4	2.1	Gondiya
34	चंद्रपूर	4 th may 2011	28 th September 2011	367.9	34.0	Chandrapur
35	गडचिरोली	4 th may 2011	12 th October 2011	403.4	6.9	Gadchiroli

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Agriculture, Govt. of Maharashtra, Pune

३. जीवनविषयक सांख्यिकी

३.१ महाराष्ट्र राज्यातील जन्म दर, मृत्यु दर, बालमृत्यु दर, प्रमुख कारणानुसार मृत्यूंची संख्या वगैरे माहिती या विभागातील तक्त्यांत दिली आहे.

३.२ या विभागात दिलेल्या माहितीसाठी खालीलप्रमाणे व्याख्यांचा वापर करण्यात आला होता.

$$(१) \text{ दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे जन्म दर} = \frac{\text{ज}}{\text{न}} \times १०००$$

$$(२) \text{ दर हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे मृत्यु दर} = \frac{\text{म}}{\text{न}} \times १०००$$

ज्यांत ज = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत संदर्भ वर्षामध्ये झालेल्या जिवंत जन्मांची संख्या

म = दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील लोकसंख्येत संदर्भ वर्षामध्ये झालेल्या मृत्यूंची संख्या

न = त्याच क्षेत्राची संदर्भ वर्षाची वर्षामध्ये अंदाजित लोकसंख्या

$$\text{बाल मृत्यु दर} = \frac{\text{दिलेल्या भौगोलिक क्षेत्रातील एक वर्षाखालील बालकांच्या मृत्यूंची संख्या}}{\text{त्याच क्षेत्रातील लोकसंख्येत जिवंत जन्मलेल्या बालकांची संख्या}} \times १०००$$

बाल मृत्यु दर हा सामाजिक आरोग्याचा एक उत्तम निर्देशक आहे.

३.३ जीवनविषयक आकडेवारी ग्रामीण विभागात महसूल खात्याकडून गोळा करण्यात येते, तर नागरी भागात ते महानगरपालिका व नगरपालिकांचे सांविधिक कार्य आहे.

3. VITAL STATISTICS

3.1 The tables in this section give data on birth rate, death rate, infant mortality rate, number of deaths according to principal causes in Maharashtra.

3.2 While presenting tables in this section the following definitions were adopted :—

1. *Birth rate* per thousand estimated population
 $= \frac{B}{N} \times 1000$

2. *Death rate* per thousand estimated population
 $= \frac{D}{N} \times 1000$

Where, B = No. of live births which occurred among the population of the given geographical area during the year under reference

D = No. of deaths which occurred among the population of given geographical area during the year under reference and

N=estimated mid-year population.

3. *Infant Mortality rate* = $\frac{\text{No. of deaths under one year of age which occurred in the given geographical Area}}{\text{No. of live births which occurred among the population in the same geographical area}} \times 1000$

Infant mortality rate is a good indicator of social health

3.3 The data on vital statistics was collected through revenue agency in rural area and for urban area, it is a statutory function of Municipalities and Municipal Corporations.

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.1

नोंदणी झालेल्या जन्मांची लिंगानुसार संख्या व जन्म समयी स्त्री-पुरुष प्रमाण No. of Registered Births Classified by Sex and Sex Ratio at Births (2011)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	नोंदणी झालेल्या एकूण जन्मांची संख्या Total No. of Registered Births	नोंदणी झालेले जन्म/Registered Births						जन्मासमयी स्त्री/पुरुष प्रमाण Sex Ratio at Birth (शंभर स्त्रियांमागे पुरुषांची संख्या) (Male per 100 females)			District
			ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
			पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्री Females	एकूण Total				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	मुंबई	167563	0	0	0	87408	80155	167563	0	917	917	Mumbai
2	मुंबईउपनगर											Mumbai Suburban
3	ठाणे	165170	18919	15962	34881	68830	61459	130289	844	893	882	Thane
4	रायगड	41319	11485	10219	21704	10280	9335	19615	890	908	898	Raigad
5	रत्नागिरी	24965	6362	5675	12037	6668	6260	12928	892	939	916	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	10990	2457	2226	4683	3231	3076	6307	906	952	932	Sindhudurg
7	नाशिक	109296	21261	17881	39142	38047	32107	70154	841	844	843	Nashik
8	धुळे	36185	7681	6222	13903	12426	9856	22282	810	793	800	Dhule
9	नंदुरबार	35613	13448	12070	25518	5462	4633	10095	898	848	883	Nandurbar
10	जळगाव	85354	16277	13001	29278	31024	25052	56076	799	808	804	Jalgaon
11	अहमदनगर	94893	29917	24568	54485	22083	18325	40408	821	830	825	Ahmednagar
12	पुणे	123400	16880	14623	31503	49489	42408	91897	866	857	859	Pune
13	सातारा	50053	12809	11814	24623	13523	11907	25430	922	880	901	Satara
14	सांगली	52971	13206	11216	24422	15393	13156	28549	849	855	852	Sangli
15	सोलापूर	93865	25016	19739	44755	26160	22950	49110	789	877	834	Solapur
16	कोल्हापूर	59301	9051	7955	17006	22576	19719	42295	879	873	875	Kolhapur
17	औरंगाबाद	76424	13190	10425	23615	28524	24285	52809	790	851	832	Aurangabad
18	जालना	31652	8946	6939	15885	8640	7127	15767	776	825	800	Jalna
19	परभणी	37016	7552	6159	13711	12362	10943	23305	816	885	859	Parbhani

तक्का क्रमांक/TABLE No. 3.1- Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
20	हिंगोली	20008	5843	4768	10611	5141	4256	9397	816	828	822	Hingoli
21	बीड	62918	13726	10735	24461	21198	17259	38457	782	814	802	Beed
22	नांदेड	62044	10683	9058	19741	22675	19628	42303	848	866	860	Nanded
23	उस्मानाबाद	28612	7575	6120	13695	8121	6796	14917	808	837	823	Osmanabad
24	लातूर	52455	10692	8691	19383	18044	15028	33072	813	833	825	Latur
25	बुलढाणा	55253	13727	10911	24638	16862	13753	30615	795	816	806	Buldhana
26	अ ला	38801	4880	4 3 18	9198	15483	14120	29603	885	912	905	Akola
27	वाशिम	20233	5309	4360	9669	5802	4762	10564	821	821	821	Washim
28	अमरावती	48643	7746	7235	14981	17494	16168	33662	934	924	927	Amravati
29	यवतमाळ	55946	13811	11130	24941	16618	14387	31005	806	866	839	Yavatmal
30	वर्धा	17997	5352	4774	10126	4162	3709	7871	892	891	892	Wardha
31	नागपूर	68542	5372	4591	9963	30345	28234	58579	855	930	919	Nagpur
32	भंडारा	21690	5158	4641	9799	5882	6009	11891	900	1022	965	Bhandara
33	गोदिया	23655	7434	6753	14187	4983	4485	9468	908	900	905	Gondiya
34	चंद्रपूर	35786	7928	7156	15084	10828	9874	20702	903	912	908	Chandrapur
35	गडचिरोली	16591	7217	6154	13371	1733	1487	3220	853	858	854	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1925204	366910	308089	674999	667497	582708	1250205	840	873	861	Maharashtra State

आधार :- आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source:- Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/Table No. 3.2

ग्रामीण व नागरी भागातील नोंदणी झालेल्या मृत्यूंचे लिंगानुसार वर्गीकरण No. of Registered Deaths classified by Sex in Rural and Urban areas (2011)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची एकूण संख्या Total No. of registered Deaths	नोंदणी झालेले मृत्यु/No. of Registered Deaths						District
			ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			
(1)	(2)	(3)	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	(2)
1	मुंबई	91688	0	0	0	53953	37735	91688	Mumbai
2	मुंबई उपनगर								Mumbai Suburban
3	ठाणे	50262	7391	4978	12369	22533	15360	37893	Thane
4	रायगड	16104	7444	5285	12729	1998	1377	3375	Raigad
5	रत्नागिरी	13524	6419	5232	11651	1158	715	1873	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	7254	3144	2826	5970	736	548	1284	Sindhudurg
7	नाशिक	28438	6621	5246	11867	9124	7447	16571	Nashik
8	धुळे	9872	3212	2381	5593	2525	1754	4279	Dhule
9	नंदुरबार	9776	4443	3543	7986	1104	686	1790	Nandurbar
10	जळगाव	22627	8154	6036	14190	5025	3412	8437	Jalgaon
11	अहमदनगर	24072	9681	7003	16684	4490	2898	7388	Ahmednagar
12	पुणे	45515	7456	5627	13083	19304	13128	32432	Pune
13	सातारा	18737	6950	6042	12992	3212	2533	5745	Satara
14	सांगली	20632	6728	5326	12054	5267	3311	8578	Sangli
15	सोलापूर	25126	8292	5643	13935	6580	4611	11191	Solapur
16	कोल्हापूर	25090	8024	6274	14298	6600	4192	10792	Kolhapur
17	औरंगाबाद	15575	4247	2805	7052	5340	3183	8523	Aurangabad
18	जालना	7073	3239	2003	5242	1187	644	1831	Jalna
19	परभणी	36877	2114	1586	3700	31969	1208	33177	Parbhani
20	हिंगोली	3966	1801	1253	3054	617	295	912	Hingoli
21	बीड	12576	5013	3371	8384	2921	1271	4192	Beed
22	नांदेड	10970	4404	3082	7486	2294	1190	3484	Nanded
23	उस्मानाबाद	8751	3641	2813	6454	1368	929	2297	Osmanabad
24	लातूर	9541	3472	2484	5956	2256	1329	3585	Latur
25	बुलढाणा	13431	5537	3738	9275	2760	1396	4156	Buldhana
26	अकोला	10551	2505	1783	4288	3611	2652	6263	Akola
27	वाशिम	4809	2072	1438	3510	817	482	1299	Washim
28	अमरावती	18345	5402	3867	9269	5117	3959	9076	Amravati
29	यवतमाळ	14705	6192	4090	10282	2678	1745	4423	Yavatmal
30	वर्धा	8861	3685	2680	6365	1482	1014	2496	Wardha
31	नागपूर	32029	2846	1942	4788	16245	10996	27241	Nagpur
32	भंडारा	8409	3458	2908	6366	958	1085	2043	Bhandara
33	गोंदिया	8811	4084	3044	7128	975	708	1683	Gondiya
34	चंद्रपूर	24766	4736	3850	8586	13840	2340	16180	Chandrapur
35	गडचिरोली	6027	3121	2173	5294	481	252	733	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		664790	165528	122352	287880	240525	136385	376910	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source: Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.3

नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची प्रमुख कारणानुसार संख्या Number Registered Deaths by Principal Causes (2011-12)

अ.क्र. Sr.No.	प्रमुख कारणे (2)	मृत्यूंची संख्या No.of deaths			Principal Causes (2)
		पुरुष Males (3)	स्त्रिया Females (4)	एकूण Total (5)	
1	पटकी	2	0	2	Cholera
2	देवी	0	0	0	Small pox
3	प्लेग	0	0	0	Plague
4	डेंग्यू ताप	118	82	200	Dengue fever
5	इतर व्हायरल ताप	124	81	205	Other viral fever
6	आमांश व हगवण	271	300	571	Diarrohea & Gastroenterities
7	श्वसनाचे रोग	7675	5442	13117	Respiratory diseases
8	दुखापत	10300	2883	13183	Injuries
9	विषमज्वर	31	24	55	Typhoid
10	गोवर	3	4	7	Measles
11	शीतज्वर	20	12	32	Influenza
12	एचआयव्ही	1105	515	1620	HIV
13	फुफुस दाह	4380	3083	7463	Pneumonia
14	क्षय	9538	4929	14467	Tuberculosis
15	डांग्या खोकला	0	1	1	Whooping Cough
16	रक्त दोष	7459	5117	12576	Septicaemia
17	रक्ताभिसरण प्रणालीचे आजार	39913	27234	67147	Diseases of Circulatory System
18	घटसर्प	3	1	4	Diphtheria
19	हेपीटायटीज	485	217	702	Hepitities
20	मेंदूचा दाह	270	185	455	Encephalities
21	पोलिओ	0	0	0	Acute Poliomyelities
22	कुष्ठरोग	10	4	14	Leprosy
23	कर्करोग	6050	5295	11345	Cancer
24	मूत्रपिंड	4327	2831	7158	Renal Failure
25	धनुर्वात	40	16	66	Tetanus
26	कावीळ	33	19	52	Jaundice
27	आर्लक	63	21	84	Rabies
28	आत्महत्या	674	318	992	Suicide
29	भाजणे	1142	2319	3461	Accidental Burns
30	बुडणे	502	228	730	Drowning
31	अन्नामधील विषबाधेव्यतिरिक्त इतर विषबाधा	189	71	260	Accidental poisoning other than food poisoning
32	वाहतुकीचे अपघात	1202	463	1665	Transport accidents
33	मनुष्यवध	216	81	297	Homicide
34	सर्प व इतर विषारी प्राण्यांचा दंश	57	20	77	Bites of snakes & other venomous animals
35	मधुमेह	3574	2818	6392	Diabetes
36	मलेरिया	596	342	938	Malaria
37	रक्तक्षय	991	884	1875	Anaemia
38	मेंदूचा ज्वर	357	254	611	Meningities
39	अपस्मार	325	185	510	Epilepsy
40	दमा	1352	1104	2456	Asthama
41	पॅथरीचे रोग	6683	1284	7967	Liver Diseases
42	वार्धक्य	3668	4677	8345	Senility
43	गरोदरपणातील रोग	N.A.	436	436	Complaints relating to pregnancy
44	इतर कारणे	23459	15976	39435	Other Causes
	एकूण	107698	68485	176183	Total

आधार : भारताचे महानिबंधक

Source: Registrar General of India

3.जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.4

नोंदणी झालेल्या मृत्यूंची लिंगानुसार व वयोगटानुसार संख्या/Number of Registered Deaths by age and sex
(2009)

वयोगट Age Group (1)	ग्रामीण/Rural			नागरी/Urban			एकूण/Total		
	पुरुष Males (2)	स्त्री Females (3)	एकूण Total (4)	पुरुष Males (5)	स्त्री Females (6)	एकूण Total (7)	पुरुष Males (8)	स्त्री Females (9)	एकूण Total (10)
१ वर्षाखालील									
Below 1 year	12,976	10,574	23,550
1 to 4 years	2,357	2,036	4,393
5 to 14 years	4,858	4,131	8,989
15 to 24 years	9,624	6,952	16,576
25 to 34 years	17,652	8,819	26,471
35 to 44 years	27,697	10,764	38,461
45 to 54 years	35,130	14,188	49,318
55 to 64 years	41,868	20,904	62,772
65 to 69 years	28,461	18,488	46,949
७० वर्षावरील	1,04,697	90,902	1,95,599
above 70 years			
वय माहीत नसलेले	82,501	77,627	1,60,128
Age not Stated			
एकूण / Total	3,67,821	2,65,385	6,33,206

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.5

बाल-मृत्यु दर व माताविषयक मृत्युचे दर/Infant Mortality Maternal Mortality Rates
(2009)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा District	बाल मृत्युचे दर / Infant mortality Rates			माताविषयक मृत्युचे दर / Maternal mortality Rates			District (2)
		ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	39.58	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	Mumbai Suburban
3	ठाणे	10.58	Thane
4	रायगड	5.07	Raigad
5	रत्नागिरी	5.50	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	11.17	Sindhudurg
7	नाशिक	17.51	Nashik
8	धुळे	10.14	Dhule
9	नंदुरबार	1.63	Nandurbar
10	जळगाव	6.74	Jalgaon
11	अहमदनगर	4.72	Ahmednagar
12	पुणे	14.60	Pune
13	सातारा	7.00	Satara
14	सांगली	8.47	Sangli
15	सोलापूर	11.95	Solapur
16	कोल्हापूर	11.55	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4.54	Aurangabad
18	जालना	9.56	Jalna
19	परभणी	5.48	Parbhani
20	हिंगोली	1.33	Hingoli
21	बीड	1.60	Beed
22	नांदेड	7.04	Nanded
23	उस्मानाबाद	5.62	Osmanabad
24	लातूर	4.29	Latur
25	बुलढाणा	8.34	Buldhana
26	अकोला	6.36	Akola
27	वाशिम	3.32	Washim
28	अमरावती	12.31	Amravati
29	यवतमाळ	6.63	Yavatmal
30	वर्धा	16.73	Wardha
31	नागपूर	12.65	Nagpur
32	भंडारा	13.16	Bhandara
33	गोंदिया	13.28	Gondia
34	चंद्रपूर	..	9	11.41	Chandrapur
35	गडचिरोली	..	22	17.42	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		10	20	11.92	Maharashtra State

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source —Directorate of Health Services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/Table No. 3.6

महाराष्ट्र राज्यातील जीवनविषयक मृत्युचे महत्वाचे दर Important Vital Rates in respect of Maharashtra State (2011)

अ.क्र. Sr. No.	बाब (1)	जीवनविषयक महत्वाचे दर Important Vital Rates (3)	Item (2)
1	जन्मसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	116	Sex Ratio at Birth
2	मृत्युसमयी स्त्री-पुरुष प्रमाण	141	Sex Ratio at Death
3	जीवनविषयक निर्देशांक	308	Vital Index
4	प्रमुख कारणांमुळे झालेल्या मृत्युंचे दर लाख लोकसंख्येमागे प्रमाण	--	Death rate per lakh population by principal causes
4.1	पटकी	--	Cholera
4.2	देवी	--	Small pox
4.3	प्लेग	--	Plague
4.4	ताप	--	Fevers
4.5	श्वसनाचे रोग	--	Respiratory diseases
4.6	आमांश व अतिसार	--	Dysentery and diarrhoea
4.7	दुखापती	--	Injuries
4.8	इतर सर्व कारणे	--	All other causes

$$\text{टीप - (१) जन्मसमयी स्त्री पुरुष प्रमाण} = \frac{\text{जिवंत जन्मलेले मुलगे}}{\text{जिवंत जन्मलेल्या मुली}} \times १००$$

$$\text{(२) मृत्युसमयी स्त्री पुरुष प्रमाण} = \frac{\text{पुरुषांचे मृत्यू}}{\text{स्त्रियांचे मृत्यू}} \times १००$$

$$\text{(३) जीवनविषयक निर्देशांक} = \frac{\text{एकूण जिवंत जन्म}}{\text{एकूण मृत्यू}} \times १००$$

$$\text{Note.— (1) Sex Ratio at birth} = \frac{\text{Male live births}}{\text{Female live births}} \times 100$$

$$\text{(2) Sex Ratio at death} = \frac{\text{Male deaths}}{\text{Female deaths}} \times 100$$

$$\text{(3) Vital Index} = \frac{\text{Total live births}}{\text{Total deaths}} \times 100$$

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source - Directorate of Health services, Government of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक सांख्यिकी/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.7

जन्म दर, मृत्यू दर व बाल-मृत्यू दर Birth Rate, Death Rate and Infant Mortality Rate (2011)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	जन्म दर Birth Rate			मृत्यू दर Death Rate			बाल-मृत्यू दर Infant Mortality Rates			District (2)
		ग्रामीण Rural (3)	नागरी Urban (4)	एकूण Total (5)	ग्रामीण Rural (6)	नागरी Urban (7)	एकूण Total (8)	ग्रामीण Rural (9)	नागरी Urban (10)	एकूण Total (11)	
1	मुंबई	--	--	13.43	--	--	7.35	--	--	29.53	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--		--	--		--	--		Mumbai Suburban
3	ठाणे	--	--	14.94	--	--	4.55	--	--	10.39	Thane
4	रायगड	--	--	15.68	--	--	6.11	--	--	3	Raigad
5	रत्नागिरी	--	--	15.48	--	--	8.39	--	--	6.85	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	--	12.95	--	--	8.55	--	--	6.73	Sindhudurg
7	नाशिक	--	--	17.89	--	--	4.66	--	--	14.47	Nashik
8	धुळे	--	--	17.66	--	--	4.82	--	--	12.41	Dhule
9	नंदुरबार	--	--	21.63	--	--	5.94	--	--	6.85	Nandurbar
10	जळगाव	--	--	20.2	--	--	5.36	--	--	2.8	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	--	20.89	--	--	5.3	--	--	5.45	Ahmednagar
12	पुणे	--	--	13.09	--	--	4.83	--	--	7.40	Pune
13	सातारा	--	--	16.66	--	--	6.24	--	--	6.35	Satara
14	सांगली	--	--	18.78	--	--	7.31	--	--	6.06	Sangli
15	सोलापूर	--	--	21.75	--	--	5.82	--	--	5.66	Solapur
16	कोल्हापूर	--	--	15.31	--	--	6.48	--	--	10.62	Kolhapur
17	औरंगाबाद	--	--	20.68	--	--	4.21	--	--	1.26	Aurangabad
18	जालना	--	--	16.16	--	--	3.61	--	--	5.84	Jalna
19	परभणी	--	--	20.16	--	--	3.75	--	--	5.02	Parbhani
20	हिंगोली	--	--	16.97	--	--	3.36	--	--	3.25	Hingoli
21	बीड	--	--	24.33	--	--	4.86	--	--	6.33	Beed
22	नांदेड	--	--	18.48	--	--	3.27	--	--	3.88	Nanded
23	उस्मानाबाद	--	--	17.23	--	--	5.27	--	--	6.57	Osmanabad
24	लातूर	--	--	21.36	--	--	3.89	--	--	8.01	Latur
25	बुलढाणा	--	--	21.35	--	--	5.19	--	--	9.16	Buldhana
26	अकोला	--	--	21.34	--	--	5.8	--	--	7.73	Akola
27	वाशिम	--	--	16.91	--	--	4.02	--	--	5.49	Washim
28	अमरावती	--	--	16.84	--	--	6.35	--	--	14.27	Amravati
29	यवतमाळ	--	--	20.2	--	--	5.3	--	--	7.35	Yavatmal
30	वर्धा	--	--	13.88	--	--	6.84	--	--	13.39	Wardha
31	नागपूर	--	--	14.73	--	--	6.88	--	--	22.45	Nagpur
32	भंडारा	--	--	18.09	--	--	7.01	--	--	4.75	Bhandara
33	गोंदिया	--	--	17.89	--	--	6.66	--	--	13.65	Gondiya
34	चंद्रपूर	--	--	16.31	--	--	6.73	--	--	13.33	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	--	15.48	--	--	5.62	--	--	4.76	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		--	--	17.13	--	--	5.56	--	--	10.05	Maharashtra State

टीप - (१) जन्म व मृत्यूचा नोंदी जेथून उपलब्ध झाल्या त्या खेडी व शहरांच्या वर्षाच्या मध्यावधी अंदाजित लोकसंख्येवर जन्म व मृत्यू दर आधारलेले आहेत.

(२) जन्म व मृत्यू दर एक हजार अंदाजित लोकसंख्येमागे आहेत. बाल मृत्यू दर एक हजार जिवंत जन्मांमागे आहेत.

(३) न्यून नोंदणीमुळे जन्म व मृत्यू दर कमी आहेत.

Note- (1) The birth and death rates are based on the mid year estimated population of the village and towns from which the birth and death records were actually received.

(2) The birth and death rates are per 1,000 estimated population. Infant mortality rates are per 1,000 live births.

(3) The Rates are low due to under registration of births and deaths.

आधार - आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source — Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune

3. जीवनविषयक माहिती/VITAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 3.8

रोगांच्या प्रमुख गटांनुसार मृत्यूंची संख्या/No. of Deaths according to major groups of diseases
(2011-12)

अ.क्र. Sr.No.	रोगांचे प्रमुख गट प्रमुख गट	मृत्यूंची संख्या No.of deaths			Major groups of diseases
		पुरुष Males	स्त्रिया Females	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	काही संसर्गजन्य आणि परजीवांमुळे होणारे आजार	20492	12069	32561	Certain infectious and parasitic diseases
2	अर्बुद	6202	5499	11701	Neoplasms
3	रुधिरविषयीचे आजार	1148	1011	2159	Diseases of blood forming organs & certain disorders involving the immune mechanism
4	अंतःस्रावी, चयापचय संस्थेचे आजार	3837	3078	6915	Endocrine, nutritional and metabolic diseases
5	मानसिक आजार	62	28	90	Mental and Behavioural disorders
6	मज्जसंस्थेचे आजार	2368	1526	3894	Diseases of the nervous system
7	डोळ्यांचे विकार	8	13	21	Diseases of the eye and adnexa
8	कानासंबंधित आजार	11	6	17	Diseases of the ear and mastoid process
9	रक्ताभिसरणासंबंधित आजार	39913	27234	67147	Diseases of the circulatory system
10	श्वसनसंस्थेचे आजार	13427	9641	23068	Diseases of the respiratory system
11	पचनसंस्थेचे आजार	7635	1725	9360	Diseases of the digestive system
12	त्वचेसंबंधित आजार	106	72	178	Diseases of the skin and subcutaneous tissue
13	स्नायूंसंबंधित आजार	49	79	128	Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue
14	जननेंद्रियांसंबंधित आजार	4545	2965	7510	Diseases of the genitourinary system
15	गर्भधारणेसंबंधित आजार	N.A.	436	436	Pregnancy, childbirth and the puerperium
16	जन्मपूर्व काळातील आजार	4964	3457	8421	Certain conditions originating in the perinatal period
17	जन्मजात दोष/विकृती	542	446	988	Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities
18	अवगीकृत इतर वैद्यकीय कारणे	14406	9970	24376	Symptoms, signs and abnormal clinical and laboratory findings n.e.c
19	दुखापती, विषबाधा व इतर बाह्य कारणे	11442	5202	16644	Injury, poisoning and certain other consequences of external causes
20	सर्व कारणे	131157	84461	215618	All causes

आधार : भारताचे महानिबंधक

Source: Registrar General of India

४. गृहनिर्माण :

४.१ या विभागात २००१ च्या जनगणनेनुसार घरबांधणी विषयी गोळा करण्यात आलेली माहिती देण्यात आली आहे.

४.२ “घर” म्हणजे वस्ती असलेले किंवा वस्ती नसलेले निवासगृह, दुकान, दुकान व निवासी (संमिश्र) उद्योगधंद्याचे ठिकाण व कार्यशाळा इत्यादीसाठी असलेले एखादे बांधकाम किंवा त्याचा भाग, ज्याला रस्त्यावरून, सार्वजनिक जिऱ्यावरून, शिवारातून किंवा मुख्य दरवाजातून प्रवेश करता येण्यासारखे प्रवेशद्वार आहे, असे ठिकाण अशी व्याख्या करण्यात आली. तक्ता क्रमांक ४.२ मध्ये घराच्या वापरानुसार जनगणना झालेल्या कुटुंबांचे वापरात असलेल्या खोल्यांचे संख्येनुसार वर्गीकरण दिले आहे. चार भिती व डोक्यावर छप्पर असून प्रवेशद्वार आहे आणि ज्याचा आकार कमीतकमी ६ X ६ फुट असेल अशा जागेस “खोली” म्हणतात. बंद न केलेली छपरी, स्वयंपाकाची खोली, भांडार, गॅरेज, गुरांचा गोडा किंवा ज्या खोलीचा आकार ६ X ६ फुटांपेक्षा कमी आहे अशी जागा खोली म्हणून गणली जात नाही. कुटुंबातील व्यक्ती अशा प्रकारच्या कोणत्याही जागी राहत असल्यास ती नियमानुसार “खोलीत” राहते असे समजले जात नाही. “कुटुंब” म्हणजे एकाच घरात एकत्र राहणाऱ्या आणि त्याच ठिकाणी शिजवलेले भोजन घेणाऱ्या व्यक्तींचा समूह, कुटुंबातील कोणत्याही व्यक्तीस कामकाजाच्या निकडीमुळे असे करणे शक्य नसले तरी, त्या व्यक्तीस त्या कुटुंबातील गणले जाते. ह्या ठिकाणी दिलेली माहिती फक्त कुटुंबसंस्थेपुरतीच मर्यादित आहे. संस्थांतील कुटुंबे उदा. वसतिगृहे, राहण्याची व जेवणाची सोय असलेल्या खाणावळी, तुरुंग, दवाखाने इ. ठिकाणी राहणाऱ्या व्यक्तींचा समूह जरी “कुटुंब” संज्ञेच्या व्याख्येत बसत असला तरी त्यांचा त्यात समावेश करण्यात आलेला नाही.

4. Housing :

4.1. This section gives data on housing collected through 1991 Population Census.

4.2. In the 1991 Census “ House ” was defined as a structure or part of a structure (inhabited or vacant) or a dwelling, a shop, a shop-cum-dwelling or a place of business, workschool, etc. with a separate entrance whether that separate entrance led directly to the street or to a common staircase, court-yard or a gate. The classification of houses according to the purpose for which they were used and the distribution of households by the number of rooms occupied is given in Table No. 4.2. A room has four walls with a door way and a roof overhead and of at least 6'x6' dimensions. Unenclosed verandah, kitchen, store, garage and cattleshed or places of sizes smaller than 6'x6' are not treated as rooms. Households residing in any one of such places are treated as having no regular room. A ' household ' is a group of persons who commonly live together in the same house and take their meals from a common mess unless exigencies of work prevent one of them from doing so. Material presented here is restricted only to the family type of households. Institutional households, i.e. groups of persons residing in hostels, boardings, prisons, hospitals, etc., who otherwise satisfy the definition of household are not included here.

**4. गृहविषयक सांख्यिकी/
तक्का क्रमांक/
घरांची वापरानुसार केलेली वर्गवारी/
जनगणना/**

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्रामीण नागरी	जनगणनेनुसार घरांची संख्या Total Number of census houses (4)	घरांची यादी करतेवेळी रिकामी आढळलेली घरे Census houses vacant at the time of house listing (5)	निवास Residence (6)	निवासासह अन्य वापर Residence cum- other use (7)	दुकान, कार्यालय Shop, Office (8)	वापरातील Occupied
								शाळा, कॉलेज इत्यादि Schools, College, etc., (9)
1	मुंबई	ए	1,107,321	115,947	616,617	17,847	162,333	2,434
		ग्रा	-	-	-	-	-	-
		ना	1,107,321	115,947	616,617	17,847	162,333	2,434
2	मुंबईउपनगर	ए	3,078,829	363,895	1,980,017	42,439	215,829	8,633
		ग्रा	-	-	-	-	-	-
		ना	3,078,829	363,895	1,980,017	42,439	215,829	8,633
3	ठाणे	ए	3,618,151	542,463	2,367,432	54,489	251,255	15,522
		ग्रा	713,994	89,942	497,015	25,339	18,497	9,047
		ना	2,904,157	452,521	1,870,417	29,150	232,758	6,475
4	रायगड	ए	959,028	183,653	583,281	9,937	42,944	8,232
		ग्रा	581,868	99,240	367,594	6,509	13,494	6,993
		ना	377,160	84,413	215,687	3,428	29,450	1,239
5	रत्नागिरी	ए	639,362	85,914	383,073	5,002	24,725	5,866
		ग्रा	538,538	67,911	324,669	4,044	14,308	5,426
		ना	100,824	18,003	58,404	958	10,417	440
6	सिंधुदुर्ग	ए	340,836	50,181	197,545	3,253	13,862	3,313
		ग्रा	295,847	41,068	173,883	2,534	9,530	3,040
		ना	44,989	9,113	23,662	719	4,332	273
7	नाशिक	ए	1,668,932	207,948	1,149,340	24,789	95,815	12,613
		ग्रा	904,661	97,252	645,235	12,924	30,856	10,410
		ना	764,271	110,696	504,105	11,865	64,959	2,203
8	धुळे	ए	528,790	53,203	398,956	8,023	20,775	3,800
		ग्रा	382,777	38,551	292,838	4,794	8,750	3,321
		ना	146,013	14,652	106,118	3,229	12,025	479
9	नंदुरबार	ए	405,012	31,562	298,251	19,688	14,299	5,792
		ग्रा	333,440	22,893	250,774	18,206	6,601	5,403
		ना	71,572	8,669	47,477	1,482	7,698	389
10	जळगाव	ए	1,169,788	115,971	876,097	12,928	58,058	6,502
		ग्रा	796,223	76,432	609,095	7,136	24,087	5,326
		ना	373,565	39,539	267,002	5,792	33,971	1,176
11	अहमदनगर	ए	1,323,404	136,152	883,053	16,544	76,285	11,634
		ग्रा	1,041,393	98,586	704,388	11,553	45,271	10,449
		ना	282,011	37,566	178,665	4,991	31,014	1,185

HOUSING STATISTICS

TABLE No. 4.1

Classification of houses According to Use

Population Census (2011)

घरे Census houses used as							District
हॉटेल, लॉज इत्यादि Hotel, Lodge Guest House etc.	हॉस्पिटल दवाखाना, Dispensary etc.	कारखाने यंत्रशाळा व तात्पुरत्या जागा Factories, workshops and workshed etc.	प्रार्थनालये Places of worship	इतर बिगर-निवासी वापर Other Non-residential use	Total Rural Urban	(3)	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)	
6,100	4,502	32,664	3,590	131,353	T	Mumbai	
-	-	-	-	-	R		
6,100	4,502	32,664	3,590	131,353	U		
11,691	11,084	72,274	8,357	324,708	T	Mumbai Suburban	
-	-	-	-	-	R		
11,691	11,084	72,274	8,357	324,708	U		
10,785	10,871	72,129	12,478	255,579	T	Thane	
2,018	1,387	7,539	4,458	55,653	R		
8,767	9,484	64,590	8,020	199,926	U		
4,139	2,767	6,665	9,215	100,228	T	Raigarh	
2,213	1,281	3,675	7,710	68,860	R		
1,926	1,486	2,990	1,505	31,368	U		
1,911	1,793	4,775	9,180	112,304	T	Ratnagiri	
1,299	1,240	3,495	8,566	104,030	R		
612	553	1,280	614	8,274	U		
1,326	947	3,078	5,356	58,036	T	Sindhudurg	
945	723	2,267	4,976	53,602	R		
381	224	811	380	4,434	U		
5,044	5,456	22,431	16,713	118,131	T	Nashik	
2,209	2,063	7,123	12,318	80,092	R		
2,835	3,393	15,308	4,395	38,039	U		
999	1,257	2,743	3,399	33,820	T	Dhule	
550	693	1,259	2,644	28,417	R		
449	564	1,484	755	5,403	U		
611	943	1,422	2,427	29,118	T	Nandurbar	
346	636	796	1,972	25,197	R		
265	307	626	455	3,921	U		
2,371	3,124	6,213	9,499	75,313	T	Jalgaon	
1,306	1,489	2,713	7,117	59,120	R		
1,065	1,635	3,500	2,382	16,193	U		
5,325	4,081	11,639	19,372	154,502	T	Ahmadnagar	
3,487	2,645	7,961	16,889	136,895	R		
1,838	1,436	3,678	2,483	17,607	U		

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
12	पुणे	ए	3,222,457	578,090	2,031,309	38,337	214,193	14,797
		ग्रा	1,165,718	200,698	723,303	19,351	46,708	10,088
		ना	2,056,739	377,392	1,308,006	18,986	167,485	4,709
13	सातारा	ए	975,471	136,448	613,970	24,273	47,533	8,499
		ग्रा	774,522	102,745	496,194	20,340	26,675	7,452
		ना	200,949	33,703	117,776	3,933	20,858	1,047
14	सांगली	ए	853,673	97,233	565,554	18,144	48,584	5,810
		ग्रा	626,872	67,410	417,906	13,344	26,936	5,051
		ना	226,801	29,823	147,648	4,800	21,648	759
15	सोलापूर	ए	1,156,231	114,418	836,699	20,037	64,928	8,124
		ग्रा	779,929	76,877	573,018	8,913	30,465	6,847
		ना	376,302	37,541	263,681	11,124	34,463	1,277
16	कोल्हापूर	ए	1,179,314	116,895	766,421	48,543	63,465	7,777
		ग्रा	796,496	75,969	511,276	39,664	28,203	6,347
		ना	382,818	40,926	255,145	8,879	35,262	1,430
17	औरंगाबाद र	ए	979,132	98,667	720,939	13,796	57,247	6,403
		ग्रा	551,789	53,130	411,522	6,424	22,187	4,941
		ना	427,343	45,537	309,417	7,372	35,060	1,462
18	जालना	ए	502,830	41,989	379,429	7,824	22,859	4,000
		ग्रा	404,746	31,415	312,603	5,257	13,458	3,604
		ना	98,084	10,574	66,826	2,567	9,401	396
19	परभणी	ए	427,239	20,365	352,466	6,725	17,592	2,673
		ग्रा	293,480	11,882	252,040	3,282	5,567	2,074
		ना	133,759	8,483	100,426	3,443	12,025	599
20	हिंगोली	ए	284,369	19,726	222,091	4,009	9,413	2,059
		ग्रा	242,456	15,988	191,309	2,990	5,838	1,892
		ना	41,913	3,738	30,782	1,019	3,575	167
21	बीड	ए	698,571	53,486	534,713	8,623	30,790	6,459
		ग्रा	563,114	41,893	438,300	6,260	16,100	5,816
		ना	135,457	11,593	96,413	2,363	14,690	643
22	नांदेड	ए	821,682	52,732	642,226	11,908	41,541	5,920
		ग्रा	591,119	31,141	478,963	6,976	17,264	4,750
		ना	230,563	21,591	163,263	4,932	24,277	1,170
23	उस्मानाबाद	ए	444,990	36,138	342,119	5,751	22,333	3,188
		ग्रा	367,158	28,094	289,560	4,445	12,817	2,812
		ना	77,832	8,044	52,559	1,306	9,516	376
24	लातूर	ए	585,632	36,083	464,554	8,251	35,864	3,931
		ग्रा	428,616	24,645	353,138	5,570	15,863	3,171
		ना	157,016	11,438	111,416	2,681	20,001	760
25	बुलढाणा	ए	728,192	56,638	541,469	9,126	31,524	4,211
		ग्रा	575,405	38,917	436,844	6,341	15,866	3,611
		ना	152,787	17,721	104,625	2,785	15,658	600
26	अोला	ए	504,235	36,852	382,574	7,051	27,431	3,114
		ग्रा	308,158	16,658	241,936	4,545	8,058	2,380
		ना	196,077	20,194	140,638	2,506	19,373	734

TABLE No. 4.1—contd.

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
14,622	10,892	40,373	25,969	228,436	T	Pune
5,192	2,850	12,907	16,765	121,045	R	
9,430	8,042	27,466	9,204	107,391	U	
3,633	3,172	8,662	13,443	109,499	T	Satara
2,002	2,004	5,484	11,827	95,704	R	
1,631	1,168	3,178	1,616	13,795	U	
2,310	2,797	8,741	8,932	90,979	T	Sangli
1,412	1,721	5,343	7,539	77,403	R	
898	1,076	3,398	1,393	13,576	U	
4,094	3,286	9,572	14,925	73,548	T	Solapur
2,601	1,796	4,865	11,881	58,892	R	
1,493	1,490	4,707	3,044	14,656	U	
3,653	4,390	20,983	9,355	132,281	T	Kolhapur
2,018	2,392	9,511	7,521	110,503	R	
1,635	1,998	11,472	1,834	21,778	U	
3,601	2,431	5,920	9,856	56,169	T	Aurangabad
1,566	1,021	2,331	7,657	39,567	R	
2,035	1,410	3,589	2,199	16,602	U	
1,582	1,371	2,614	5,677	33,844	T	Jalna
966	944	1,515	4,979	29,038	R	
616	427	1,099	698	4,806	U	
1,208	907	1,610	3,505	18,951	T	Parbhani
422	431	558	2,615	14,133	R	
786	476	1,052	890	4,818	U	
664	612	988	2,536	21,478	T	Hingoli
456	449	711	2,227	20,138	R	
208	163	277	309	1,340	U	
2,904	2,077	3,779	7,172	46,095	T	Bid
1,939	1,379	2,526	6,345	40,783	R	
965	698	1,253	827	5,312	U	
2,600	1,809	3,521	7,192	49,648	T	Nanded
1,360	991	1,837	5,940	40,703	R	
1,240	818	1,684	1,252	8,945	U	
2,012	1,054	2,376	4,725	23,711	T	Osmanabad
1,359	727	1,575	4,172	20,535	R	
653	327	801	553	3,176	U	
2,519	1,488	3,686	5,340	22,618	T	Latur
1,375	835	1,870	4,535	16,838	R	
1,144	653	1,816	805	5,780	U	
1,628	1,728	3,306	7,051	69,759	T	Buldana
901	1,026	2,141	5,722	62,722	R	
727	702	1,165	1,329	7,037	U	
1,095	1,750	2,974	4,970	34,896	T	Akola
515	664	1,154	3,488	28,054	R	
580	1,086	1,820	1,482	6,842	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
27	वाशिम	ए	330,846	19,656	252,316	4,599	12,338	2,399
		ग्रा	274,925	14,463	213,081	3,548	6,790	2,162
		ना	55,921	5,193	39,235	1,051	5,548	237
28	अमरावती	ए	781,815	49,696	605,823	15,348	36,149	5,684
		ग्रा	508,921	27,264	406,086	9,379	12,324	4,484
		ना	272,894	22,432	199,737	5,969	23,825	1,200
29	यवतमाळ	ए	798,132	41,230	625,698	11,703	33,344	6,072
		ग्रा	629,243	27,296	502,077	8,336	17,064	5,373
		ना	168,889	13,934	123,621	3,367	16,280	699
30	वर्धा	ए	388,704	27,711	293,274	8,246	16,903	3,246
		ग्रा	268,486	16,934	204,183	5,095	7,671	2,673
		ना	120,218	10,777	89,091	3,151	9,232	573
31	नागपूर	ए	1,308,366	120,272	964,621	28,682	79,048	7,277
		ग्रा	430,844	39,218	316,375	6,901	13,483	4,504
		ना	877,522	81,054	648,246	21,781	65,565	2,773
32	भंडारा	ए	356,418	30,095	269,602	4,815	15,584	3,136
		ग्रा	283,843	21,354	218,388	3,729	9,342	2,660
		ना	72,575	8,741	51,214	1,086	6,242	476
33	गोर्दिया	ए	386,515	27,255	280,163	6,665	14,321	3,343
		ग्रा	319,702	19,615	234,230	5,066	8,161	2,998
		ना	66,813	7,640	45,933	1,599	6,160	345
34	चंद्रपूर	ए	684,655	50,493	516,427	9,627	28,780	6,507
		ग्रा	451,324	26,189	343,678	5,885	11,739	5,527
		ना	233,331	24,304	172,749	3,742	17,041	980
35	गडचिरोली	ए	330,840	19,642	238,966	5,141	8,540	4,863
		ग्रा	293,586	15,252	212,755	4,630	5,958	4,563
		ना	37,254	4,390	26,211	511	2,582	300
महाराष्ट्र राज्य		ए	33,569,762	3,768,699	23,177,085	542,163	1,956,484	213,833
		ग्रा	17,519,193	1,656,922	12,644,256	299,310	555,931	165,195
		ना	16,050,569	2,111,777	10,532,829	242,853	1,400,553	48,638

आधार:- एच-मालिका : महाराष्ट्र-भारताची जनगणना, २०११

TABLE No. 4.1—contd.

(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(3)	(2)
775	841	1,191	3,402	32,786	T	Washim
518	514	785	2,786	29,877	R	
257	327	406	616	2,909	U	
1,537	2,270	3,986	7,567	50,585	T	Amravati
712	1,046	1,215	5,475	39,666	R	
825	1,224	2,771	2,092	10,919	U	
1,538	1,638	3,288	8,236	63,246	T	Yavatmal
917	988	1,866	7,079	57,065	R	
621	650	1,422	1,157	6,181	U	
856	1,052	1,683	4,304	29,869	T	Wardha
507	647	1,029	3,276	25,440	R	
349	405	654	1,028	4,429	U	
2,949	4,429	9,877	10,319	74,375	T	Nagpur
800	876	1,929	5,198	40,077	R	
2,149	3,553	7,948	5,121	34,298	U	
765	940	1,705	3,081	25,534	T	Bhandara
573	614	1,183	2,556	22,686	R	
192	326	522	525	2,848	U	
763	836	1,890	3,523	46,302	T	Gondiya
535	596	1,267	3,054	43,044	R	
228	240	623	469	3,258	U	
1,423	1,616	2,626	5,849	59,246	T	Chandrapur
742	852	1,457	4,140	50,005	R	
681	764	1,169	1,709	9,241	U	
525	674	1,129	2,253	47,870	T	Gadchiroli
369	541	801	2,069	45,699	R	
156	133	328	184	2,171	U	
109,558	100,885	382,513	278,768	2,834,817	T	Maharashtra State
44,130	38,061	102,688	205,496	1,741,483	R	
65,428	62,824	279,825	73,272	1,093,334	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2011

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.2

वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबांची संख्या

Households by number of rooms occupied

जनगणना/Population Census, 2011

वापरातील खोल्यांच्या संख्येनुसार कुटुंबे Households occupying rooms													
अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	एकूण ग्रामीण नागरी (3)	एकूण Total (4)	वेगळी खोली नसलेले No Exclusive room (5)							६ व अधिक खोल्या & House- less households (12)	Total Rural Urban (3)	District (2)
				१ खोली 1 Room (6)	२ खोल्या 2 Rooms (7)	३ खोल्या 3 Rooms (8)	४ खोल्या 4 Rooms (9)	५ खोल्या 5 Rooms (10)	६ खोल्या (11)				
1	मुंबई	ए	637,738	59,204	400,177	100,937	49,372	18,377	5,325	4,346	10762	T	Mumbai
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	R	
		ना	637,738	59,204	400,177	100,937	49,372	18,377	5,325	4,346	10762	U	
2	मुंबई उपनगर	ए	2,027,743	145,133	1,126,032	454,631	215,718	59,342	12,382	14,505	4512	T	Mumbai Suburban
		ग्रा	-	-	-	-	-	-	-	-	0	R	
		ना	2,027,743	145,133	1,126,032	454,631	215,718	59,342	12,382	14,505	4512	U	
3	ठाणे	ए	2,430,616	120,417	1,109,216	787,371	303,405	76,471	17,313	16,423	5984	T	Thane
		ग्रा	526,397	39,533	245,230	157,729	56,770	18,647	4,432	4,056	1244	R	
		ना	1,904,219	80,884	863,986	629,642	246,635	57,824	12,881	12,367	4740	U	
4	रायगड	ए	596,514	22,708	202,630	211,589	105,866	36,654	8,782	8,285	1951	T	Raigad
		ग्रा	376,520	16,126	140,302	134,851	53,950	20,666	5,378	5,247	1469	R	
		ना	219,994	6,582	62,328	76,738	51,916	15,988	3,404	3,038	482	U	
5	रत्नागिरी	ए	393,379	15,472	128,979	136,313	64,690	29,556	9,505	8,864	1160	T	Ratnagiri
		ग्रा	333,645	13,468	115,470	115,228	51,603	23,928	7,316	6,632	1083	R	
		ना	59,734	2,004	13,509	21,085	13,087	5,628	2,189	2,232	77	U	
6	सिंधुदुर्ग	ए	205,119	7,540	49,140	65,002	38,766	25,881	9,189	9,601	411	T	Sindhudurg
		ग्रा	180,494	7,077	44,824	57,589	32,629	22,435	7,920	8,020	355	R	
		ना	24,625	463	4,316	7,413	6,137	3,446	1,269	1,581	56	U	
7	नाशिक	ए	1,180,293	66,126	515,406	374,694	141,208	50,769	15,284	16,806	3352	T	Nashik
		ग्रा	661,977	40,649	306,334	219,750	61,982	21,417	5,093	6,752	1765	R	
		ना	518,316	25,477	209,072	154,944	79,226	29,352	10,191	10,054	1587	U	

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
8	धुळे	ए	408,700	20,936	177,830	127,835	56,422	16,634	4,719	4,324	939	T	Dhule
		ग्रा	298,915	16,642	142,449	92,041	36,133	8,147	1,646	1,857	774	R	
		ना	109,785	4,294	35,381	35,794	20,289	8,487	3,073	2,467	165	U	
9	नंदुरबार	ए	319,623	13,982	193,672	74,663	25,152	7,566	2,130	2,458	1227	T	Nandurbar
		ग्रा	270,533	12,883	177,979	58,776	15,500	3,599	751	1,045	1007	R	
		ना	49,090	1,099	15,693	15,887	9,652	3,967	1,379	1,413	220	U	
10	जळगाव	ए	891,657	36,246	396,241	310,994	99,454	31,382	8,007	9,333	1846	T	Jalgaon
		ग्रा	618,314	25,378	296,938	216,557	56,932	15,401	3,024	4,084	1143	R	
		ना	273,343	10,868	99,303	94,437	42,522	15,981	4,983	5,249	703	U	
11	अहमदनगर	ए	901,748	38,914	452,168	270,549	85,816	34,258	9,486	10,557	1899	T	Ahmednagar
		ग्रा	717,718	31,781	380,737	216,483	56,829	21,009	4,981	5,898	1498	R	
		ना	184,030	7,133	71,431	54,066	28,987	13,249	4,505	4,659	401	U	
12	पुणे	ए	2,076,607	96,829	867,524	594,089	329,621	125,046	33,233	30,265	3418	T	Pune
		ग्रा	744,114	28,871	329,177	247,502	86,229	35,019	8,451	8,865	1427	R	
		ना	1,332,493	67,958	538,347	346,587	243,392	90,027	24,782	21,400	1991	U	
13	सातारा	ए	639,999	28,569	225,146	219,428	100,309	42,302	12,079	12,166	1751	T	Satara
		ग्रा	518,187	22,788	184,081	185,534	78,999	31,218	7,889	7,678	1527	R	
		ना	121,812	5,781	41,065	33,894	21,310	11,084	4,190	4,488	224	U	
14	सांगली	ए	585,227	15,749	191,117	204,264	97,160	49,474	13,713	13,750	626	T	Sangli
		ग्रा	432,579	11,158	139,664	159,600	70,680	34,185	8,804	8,488	447	R	
		ना	152,648	4,591	51,453	44,664	26,480	15,289	4,909	5,262	179	U	
15	सोलापूर	ए	858,981	25,802	385,265	283,726	95,336	44,334	12,257	12,261	1499	T	Solapur
		ग्रा	583,706	13,753	272,920	202,722	55,672	26,873	6,010	5,756	944	R	
		ना	275,275	12,049	112,345	81,004	39,664	17,461	6,247	6,505	555	U	
16	कोल्हापूर	ए	821,483	41,561	216,170	261,733	183,797	74,210	22,458	21,554	1019	T	Kolhapur
		ग्रा	556,628	21,107	134,398	189,667	136,431	49,596	13,383	12,046	691	R	
		ना	264,855	20,454	81,772	72,066	47,366	24,614	9,075	9,508	328	U	
17	औरंगाबाद	ए	736,587	33,488	330,324	234,204	79,415	36,644	10,692	11,820	888	T	Aurangabad
		ग्रा	419,120	16,854	212,884	143,761	29,306	11,334	2,127	2,854	465	R	
		ना	317,467	16,634	117,440	90,443	50,109	25,310	8,565	8,966	423	U	

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
18	जालना	ए	388,116	11,443	186,719	130,649	36,017	14,443	4,029	4,816	594	T	Jalna
		ग्रा	318,563	9,829	162,306	108,318	24,886	8,857	1,994	2,373	352	R	
		ना	69,553	1,614	24,413	22,331	11,131	5,586	2,035	2,443	242	U	
19	परभणी	ए	360,186	5,336	145,908	132,654	43,230	20,364	6,210	6,484	319	T	Parbhani
		ग्रा	256,063	4,021	114,847	95,457	25,298	10,976	2,629	2,835	165	R	
		ना	104,123	1,315	31,061	37,197	17,932	9,388	3,581	3,649	154	U	
20	हिंगोली	ए	227,041	4,517	86,442	91,014	26,662	12,001	3,221	3,184	200	T	Hingoli
		ग्रा	195,143	4,019	75,852	79,675	21,963	9,431	2,152	2,051	149	R	
		ना	31,898	498	10,590	11,339	4,699	2,570	1,069	1,133	51	U	
21	बीड	ए	545,073	23,805	291,380	156,819	43,095	18,219	5,635	6,120	900	T	Beed
		ग्रा	446,114	19,905	257,107	125,519	27,414	10,436	2,701	3,032	729	R	
		ना	98,959	3,900	34,273	31,300	15,681	7,783	2,934	3,088	171	U	
22	नांदेड	ए	656,303	15,854	277,653	232,802	70,637	37,221	10,634	11,502	881	T	Nanded
		ग्रा	487,624	13,084	225,089	175,550	42,068	21,308	4,947	5,578	452	R	
		ना	168,679	2,770	52,564	57,252	28,569	15,913	5,687	5,924	429	U	
23	उस्मानाबाद	ए	348,760	7,176	136,500	131,286	41,330	20,817	5,906	5,745	747	T	Osmanabad
		ग्रा	294,816	6,344	121,338	112,895	31,897	15,126	3,700	3,516	574	R	
		ना	53,944	832	15,162	18,391	9,433	5,691	2,206	2,229	173	U	
24	लातूर	ए	474,149	9,327	174,599	175,876	60,533	33,827	10,342	9,645	624	T	Latur
		ग्रा	359,858	6,465	136,309	142,152	41,723	22,409	5,601	5,199	438	R	
		ना	114,291	2,862	38,290	33,724	18,810	11,418	4,741	4,446	186	U	
25	बुलढाणा	ए	553,031	18,061	253,911	192,985	54,781	21,804	5,865	5,624	798	T	Buldhana
		ग्रा	445,247	14,955	216,497	156,330	37,511	13,990	2,962	3,002	545	R	
		ना	107,784	3,106	37,414	36,655	17,270	7,814	2,903	2,622	253	U	
26	अोला	ए	391,135	15,365	177,776	125,936	43,691	17,798	5,499	5,070	837	T	Akola
		ग्रा	247,752	8,647	125,002	82,607	20,556	7,687	1,728	1,525	454	R	
		ना	143,383	6,718	52,774	43,329	23,135	10,111	3,771	3,545	383	U	
27	वाशिम	ए	257,892	5,066	100,020	104,718	30,767	11,685	3,023	2,613	257	T	Washim
		ग्रा	217,490	4,192	87,158	90,371	23,828	8,461	1,854	1,626	167	R	
		ना	40,402	874	12,862	14,347	6,939	3,224	1,169	987	90	U	

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(3)	(2)
28	अमरावती	ए	637,446	19,937	244,204	229,677	85,806	36,456	11,662	9,704	1272	T	Amravati
		ग्रा	424,563	14,436	177,362	162,721	47,297	15,475	3,896	3,376	843	R	
		ना	212,883	5,501	66,842	66,956	38,509	20,981	7,766	6,328	429	U	
29	यवतमाळ	ए	640,385	17,366	232,696	254,420	81,049	35,563	10,706	8,585	744	T	Yavatmal
		ग्रा	513,041	14,887	196,603	211,737	56,899	22,726	5,671	4,518	521	R	
		ना	127,344	2,479	36,093	42,683	24,150	12,837	5,035	4,067	223	U	
30	वर्धा	ए	302,680	8,695	91,157	120,430	50,205	20,359	6,629	5,205	1189	T	Wardha
		ग्रा	210,284	6,597	66,729	89,591	31,112	11,088	2,961	2,206	995	R	
		ना	92,396	2,098	24,428	30,839	19,093	9,271	3,668	2,999	194	U	
31	नागपूर	ए	995,808	26,739	272,097	336,283	208,408	93,093	31,680	27,508	2689	T	Nagpur
		ग्रा	324,568	11,802	103,032	131,898	53,079	16,719	4,500	3,538	966	R	
		ना	671,240	14,937	169,065	204,385	155,329	76,374	27,180	23,970	1723	U	
32	भंडारा	ए	275,773	6,336	70,873	111,504	60,876	16,560	5,124	4,500	352	T	Bhandara
		ग्रा	223,299	5,349	63,904	92,361	45,536	10,605	2,887	2,657	260	R	
		ना	52,474	987	6,969	19,143	15,340	5,955	2,237	1,843	92	U	
33	गोर्दिया	ए	289,431	5,162	86,976	114,780	57,377	16,510	4,479	4,147	438	T	Gondiya
		ग्रा	241,802	4,636	79,515	97,861	43,831	11,170	2,612	2,177	313	R	
		ना	47,629	526	7,461	16,919	13,546	5,340	1,867	1,970	125	U	
34	चंद्रपूर	ए	529,612	11,698	160,876	210,835	93,711	34,895	9,970	7,627	965	T	Chandrapur
		ग्रा	352,643	8,961	121,166	148,962	51,037	15,494	3,884	3,139	682	R	
		ना	176,969	2,737	39,710	61,873	42,674	19,401	6,086	4,488	283	U	
35	गडचिरोली	ए	245,745	7,156	68,219	107,964	41,257	13,797	3,777	3,575	430	T	Gadchiroli
		ग्रा	218,935	6,800	63,570	98,097	34,117	10,935	2,724	2,692	372	R	
		ना	26,810	356	4,649	9,867	7,140	2,862	1,053	883	58	U	
महाराष्ट्र राज्य	ए	23,830,580	1,007,715	10,025,043	7,672,654	3,200,939	1,234,312	350,945	338,972	57480	T	Maharashtra State	
	ग्रा	13,016,652	482,997	5,516,773	4,599,892	1,539,697	586,367	146,608	144,318	24816	R		
	ना	10,813,928	524,718	4,508,270	3,072,762	1,661,242	647,945	204,337	194,654	32664	U		

आधार:- एच-मालिका : महाराष्ट्र - भारताची जनगणना, २०११

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2011

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 4.3

वापरातील निवासी घरे व प्रत्येक घरामागे व्यक्तींची संख्या
Occupied Residential Houses and No. of Persons per House
जनगणना/Population Census, 2001

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण कुटुंबे Total house- holds	संस्थांतील कुटुंबे Institu- tional house- holds	वापरातील निवासी घरे Occupied Residential Houses			वापरातील निवासी घरामागे व्यक्तींची संख्या Persons per occupied Census House			District (2)
				ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	ग्रामीण Rural	नागरी Urban	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	6,77,163	5,705	0	9,76,597	9,76,597	--	3.42	3.42	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	18,38,426	5,005	0	24,27,994	24,27,994	--	3.56	3.56	Mumbai Suburban
3	ठाणे	17,55,124	5,847	5,43,690	18,16,873	23,60,563	4.10	3.25	3.44	Thane
4	रायगड	4,78,933	1,662	5,15,988	1,70,667	6,86,655	3.24	3.13	3.22	Raigad
5	रत्नागिरी	3,77,366	790	4,90,417	57,965	5,48,382	3.07	3.32	3.09	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1,92,666	477	2,67,089	29,397	2,96,486	2.94	2.80	2.93	Sindhudurg
7	नाशिक	9,15,137	3,976	6,98,559	5,05,310	12,03,869	4.38	3.83	4.15	Nashik
8	धुळे	3,24,557	883	3,23,049	1,01,926	4,24,975	3.91	4.37	4.02	Dhule
9	नंदुरबार	2,45,421	1,024	2,62,259	48,594	3,10,853	4.23	4.17	4.22	Nandurbar
10	जळगाव	7,32,767	1,743	6,84,096	2,55,145	9,39,241	3.84	4.13	3.92	Jalgaon
11	अहमदनगर	7,76,787	2,075	8,46,995	2,11,378	10,58,373	3.82	3.80	3.82	Ahmednagar
12	पुणे	1,5,17,041	5,284	8,09,458	12,59,950	20,69,408	3.75	3.33	3.49	Pune
13	सातारा	5,70,606	1,289	6,80,941	1,14,114	7,95,055	3.54	3.49	3.53	Satara
14	सांगली	5,06,593	1,000	5,06,932	1,75,408	6,82,340	3.85	3.61	3.79	Sangli
15	सोलापूर	7,35,092	1,847	6,42,727	2,92,583	9,35,310	4.08	4.19	4.12	Solapur
16	कोल्हापूर	7,12,349	1,063	6,46,299	2,85,825	9,32,124	3.83	3.67	3.78	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5,49,898	1,371	4,28,338	2,57,238	6,85,576	4.23	4.23	4.23	Aurangabad
18	जालना	3,03,886	617	3,12,092	65,851	3,77,943	4.18	4.68	4.27	Jalna
19	परभणी	2,78,702	501	2,35,979	1,00,637	3,36,616	4.42	4.82	4.54	Parbhani
20	हिंगोली	1,80,695	321	1,88,131	30,914	2,19,045	4.43	4.98	4.51	Hingoli
21	बीड	4,14,973	750	4,64,763	88,264	5,53,027	3.82	4.39	3.91	Beed
22	नांदेड	5,27,875	1,323	4,91,465	1,51,234	6,42,699	4.45	4.56	4.48	Nanded
23	उस्मानाबाद	2,95,750	947	3,09,827	55,514	3,65,341	4.05	4.20	4.07	Osmanabad
24	लातूर	3,81,600	915	3,39,844	1,00,212	4,40,056	4.68	4.89	4.73	Latur
25	बुलढाणा	4,45,634	710	4,59,965	1,19,459	5,79,424	3.82	3.96	3.85	Buldhana
26	अकोला	3,19,947	530	2,51,960	1,42,975	3,94,935	3.98	4.39	4.13	Akola
27	वाशिम	2,00,958	360	2,19,160	39,946	2,59,106	3.84	4.47	3.94	Washim
28	अमरावती	5,26,230	1,087	4,32,034	2,14,167	6,46,201	3.95	4.20	4.03	Amravati
29	यवतमाळ	5,18,214	1,211	5,23,928	1,13,336	6,37,264	3.82	4.03	3.86	Yavatmal
30	वर्धा	2,70,502	763	2,44,053	85,768	3,29,821	3.74	3.79	3.75	Wardha
31	नागपूर	8,38,599	1,660	3,75,221	6,21,000	9,96,221	3.87	4.21	4.08	Nagpur
32	भंडारा	2,44,531	237	2,56,348	45,534	3,01,882	3.75	3.86	3.76	Bhandara
33	गोंदिया	2,49,720	316	2,90,121	35,768	3,25,889	3.64	4.01	3.68	Gondiya
34	चंद्रपूर	4,62,632	1,012	4,07,842	1,75,542	5,83,384	3.45	3.79	3.55	Chandrapur
35	गडचिरोली	2,10,362	626	2,59,425	19,309	2,78,734	3.48	3.48	3.48	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,95,76,736	54,927	1,44,08,995	1,11,92,394	2,56,01,389	3.87	3.67	3.78	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक/ Table No. 4.4 (A)

4. गृहविषयक सांख्यिकी /
तक्ता क्रमांक/
राहात्या घरांचे छप्परासाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबाचे वर्गीकरण/
जनगणना /

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	ग्रामीण नागरी एकूण (3)	एकूण कुटुंबे Total Number of Households (4)	गवत, पाने, लाकूड, बांबू, चिखल, इ. Grass, Thatch, Wood, Bamboo Mud etc. (5)	प्लॅस्टिक पॉलिथिन Plastic Polythene (6)	रु Hand-Made Tiles (7)	Macine Made Tiles (8)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	ए	9,77,440	16,339	6,039	11,767	60,444
		ग्रा	-	-	-	-	-
		ना	9,77,440	16,339	6,039	11,767	60,444
2	मुंबई उपनगर	ए	26,75,032	15,869	32,739	14,500	91,227
		ग्रा	-	-	-	-	-
		ना	26,75,032	15,869	32,739	14,500	91,227
3	ठाणे	ए	30,50,540	53,597	24,127	77,229	4,25,120
		ग्रा	6,20,953	38,955	6,318	42,950	2,83,578
		ना	24,29,587	14,642	17,809	34,279	1,41,542
4	रायगड	ए	7,67,408	28,029	5,527	38,496	3,24,164
		ग्रा	4,78,329	18,457	2,447	30,849	2,84,665
		ना	2,89,079	9,572	3,080	7,647	39,499
5	रत्नागिरी	ए	5,48,629	14,753	3,335	13,620	3,76,103
		ग्रा	4,67,077	14,130	1,654	11,004	3,51,049
		ना	81,552	623	1,681	2,616	25,054
6	सिंधुदुर्ग	ए	2,86,716	6,374	1,535	37,110	1,80,437
		ग्रा	2,51,500	5,965	1,170	34,659	1,63,630
		ना	35,216	409	365	2,451	16,807
7	नाशिक	ए	1,450,332	152,008	10,105	70,489	227,512
		ग्रा	803,230	116,290	6,236	55,869	196,015
		ना	647,102	35,718	3,869	14,620	31,497
8	धुळे	ए	473,772	159,256	2,016	36,149	31,128
		ग्रा	343,266	149,218	1,598	35,484	29,775
		ना	130,506	10,038	418	665	1,353
9	नंदुरबार	ए	372,551	49,519	2,683	131,523	57,472
		ग्रा	309,931	46,623	2,203	127,755	53,326
		ना	62,620	2,896	480	3,768	4,146
10	जळगाव	ए	1,050,105	230,590	4,631	12,730	8,688
		ग्रा	717,389	204,103	3,670	10,409	4,594
		ना	332,716	26,487	961	2,321	4,094
11	अहमदनगर	ए	1,182,435	169,865	5,456	13,335	79,409
		ग्रा	939,538	155,207	4,492	11,695	75,849
		ना	242,897	14,658	964	1,640	3,560
12	पुणे	ए	2,618,928	79,654	13,260	41,898	212,832
		ग्रा	958,209	59,114	5,501	29,052	175,133
		ना	1,660,719	20,540	7,759	12,846	37,699

HOUSING STATISTICS

TABLE No.4.4 (A)

Distribution of Households by Predominant Material of Roof of houses occupied
Population Census, 2011

जी.आय. धातु, अॅस्बेस्टॉसचे पत्रे G.I., Metal Asbestos, Sheets	विटा Brick	दगड Stone	कॉंक्रीट Concrete	इतर प्रकारचे सामान Any other Material	Rural Urban Total	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
44,819	2,18,856	14,289	5,92,413	12,474	T.	Mumbai
-	-	-	-	-	R	
44,819	2,18,856	14,289	5,92,413	12,474	U	
1,45,245	10,77,149	34,212	12,35,785	28,306	T.	Mumbai Suburban
-	-	-	-	-	R	
1,45,245	10,77,149	34,212	12,35,785	28,306	U	
1,07,390	8,46,915	25,437	14,65,036	25,689	T.	Thane
14,663	1,59,694	2,171	68,630	3,994	R	
92,727	6,87,221	23,266	13,96,406	21,695	U	
21,857	1,35,140	3,089	2,04,155	6,951	T.	Raigad
11,903	88,311	1,250	36,581	3,866	R	
9,954	46,829	1,839	1,67,574	3,085	U	
7,135	67,721	977	62,974	2,011	T.	Ratnagiri
5,888	55,212	698	25,838	1,604	R	
1,247	12,509	279	37,136	407	U	
3,177	21,085	1,649	33,692	1,657	T.	Sindhudurg
2,734	18,394	1,145	22,363	1,440	R	
443	2,691	504	11,329	217	U	
39,509	522,075	6,685	409,030	12,919	T	Nashik
20,496	319,061	3,776	78,530	6,957	R	
19,013	203,014	2,909	330,500	5,962	U	
8,252	115,006	2,381	114,909	4,675	T	Dhule
5,562	76,546	1,589	40,508	2,986	R	
2,690	38,460	792	74,401	1,689	U	
6,568	75,969	1,586	44,807	2,424	T	Nandurbar
4,788	53,281	903	19,132	1,920	R	
1,780	22,688	683	25,675	504	U	
24,172	412,287	8,517	335,239	13,251	T	Jalgaon
16,586	316,617	6,076	145,635	9,699	R	
7,586	95,670	2,441	189,604	3,552	U	
33,567	613,395	5,785	249,362	12,261	T	Ahmadnagar
25,361	523,415	4,290	130,977	8,252	R	
8,206	89,980	1,495	118,385	4,009	U	
71,947	950,310	16,086	1,210,652	22,289	T	Pune
32,009	463,664	4,650	181,224	7,862	R	
39,938	486,646	11,436	1,029,428	14,427	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
13	सातारा	ए	832,684	32,785	4,449	29,067	138,705
		ग्रा	667,682	29,189	3,487	27,205	134,428
		ना	165,002	3,596	962	1,862	4,277
14	सांगली	ए	751,851	66,631	5,295	22,423	220,822
		ग्रा	556,655	64,552	3,669	16,145	182,139
		ना	195,196	2,079	1,626	6,278	38,683
15	सोलापूर	ए	1,035,213	139,031	4,695	5,475	10,447
		ग्रा	699,278	129,467	3,211	3,600	7,129
		ना	335,935	9,564	1,484	1,875	3,318
16	कोल्हापूर	ए	1,056,868	32,817	5,378	79,630	547,132
		ग्रा	717,435	25,347	3,395	62,025	452,395
		ना	339,433	7,470	1,983	17,605	94,737
17	औरंगाबाद	ए	876,362	90,376	3,177	18,875	6,656
		ग्रा	497,216	73,715	2,073	14,267	3,991
		ना	379,146	16,661	1,104	4,608	2,665
18	जालना	ए	459,200	40,053	1,923	6,533	5,022
		ग्रा	372,364	36,986	1,696	5,482	3,815
		ना	86,836	3,067	227	1,051	1,207
19	परभणी	ए	405,637	24,806	1,410	4,590	4,106
		ग्रा	281,122	21,121	997	3,605	3,081
		ना	124,515	3,685	413	985	1,025
20	हिंगोली	ए	263,850	11,679	996	2,318	2,798
		ग्रा	226,010	11,105	926	2,189	2,438
		ना	37,840	574	70	129	360
21	बीड	ए	642,612	64,108	2,958	4,850	5,715
		ग्रा	519,448	58,786	2,539	3,990	4,104
		ना	123,164	5,322	419	860	1,611
22	नांदेड	ए	766,365	29,002	4,086	108,292	27,543
		ग्रा	558,784	25,355	3,455	99,280	22,340
		ना	207,581	3,647	631	9,012	5,203
23	उस्मानाबाद	ए	407,269	26,589	2,325	7,279	2,153
		ग्रा	338,002	24,290	1,973	6,378	1,543
		ना	69,267	2,299	352	901	610
24	लातूर	ए	548,251	22,740	1,969	8,248	2,717
		ग्रा	403,195	21,128	1,511	7,642	1,660
		ना	145,056	1,612	458	606	1,057
25	बुलढाणा	ए	669,802	34,833	2,542	21,437	5,438
		ग्रा	535,174	32,381	2,225	19,572	4,609
		ना	134,628	2,452	317	1,865	829
26	अोला	ए	465,855	18,438	4,459	103,094	21,421
		ग्रा	290,794	14,000	3,399	84,300	14,857
		ना	175,061	4,438	1,060	18,794	6,564
27	वाशिम	ए	310,647	11,564	1,290	6,171	3,592
		ग्रा	260,061	10,560	1,123	5,930	3,180
		ना	50,586	1,004	167	241	412

TABLE No.4.4 (A)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
21,827	454,516	2,414	143,471	5,450	T	Satara
17,172	384,336	2,038	66,138	3,689	R	
4,655	70,180	376	77,333	1,761	U	
35,553	235,582	2,746	156,980	5,819	T	Sangli
28,803	179,081	1,979	75,902	4,385	R	
6,750	56,501	767	81,078	1,434	U	
40,802	584,115	4,997	236,736	8,915	T	Solapur
23,834	414,618	2,632	108,106	6,681	R	
16,968	169,497	2,365	128,630	2,234	U	
22,595	131,758	2,861	229,577	5,120	T	Kolhapur
13,203	76,155	1,750	80,358	2,807	R	
9,392	55,603	1,111	149,219	2,313	U	
31,549	448,154	7,193	262,977	7,405	T	Aurangabad
18,917	312,517	4,009	62,847	4,880	R	
12,632	135,637	3,184	200,130	2,525	U	
14,167	319,688	3,528	63,272	5,014	T	Jalna
10,677	277,102	2,536	30,448	3,622	R	
3,490	42,586	992	32,824	1,392	U	
17,635	260,935	3,420	84,944	3,791	T	Parbhani
13,108	202,221	2,056	32,245	2,688	R	
4,527	58,714	1,364	52,699	1,103	U	
5,624	199,382	1,191	38,420	1,442	T	Hingoli
4,719	178,633	1,058	23,747	1,195	R	
905	20,749	133	14,673	247	U	
18,869	421,969	3,333	114,732	6,078	T	Bid
15,638	367,663	2,791	59,357	4,580	R	
3,231	54,306	542	55,375	1,498	U	
22,039	400,775	3,815	165,595	5,218	T	Nanded
16,370	317,765	2,754	67,721	3,744	R	
5,669	83,010	1,061	97,874	1,474	U	
16,881	272,324	2,351	74,146	3,221	T	Osmanabad
14,405	237,909	1,923	46,840	2,741	R	
2,476	34,415	428	27,306	480	U	
20,793	327,053	3,793	157,555	3,383	T	Latur
15,543	275,944	2,852	74,490	2,425	R	
5,250	51,109	941	83,065	958	U	
10,453	451,462	4,231	133,466	5,940	T	Buldana
8,363	386,550	3,127	73,383	4,964	R	
2,090	64,912	1,104	60,083	976	U	
9,971	162,954	2,937	138,777	3,804	T	Akola
5,613	116,322	1,687	48,233	2,383	R	
4,358	46,632	1,250	90,544	1,421	U	
4,319	235,008	929	45,510	2,264	T	Washim
2,786	207,676	748	26,230	1,828	R	
1,533	27,332	181	19,280	436	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
28	अमरावती	ए	728,949	32,088	9,249	234,768	45,880
		ग्रा	480,387	27,039	7,165	198,612	34,193
		ना	248,562	5,049	2,084	36,156	11,687
29	यवतमाळ	ए	754,763	14,251	2,027	50,318	59,775
		ग्रा	600,765	13,086	1,699	47,208	53,894
		ना	153,998	1,165	328	3,110	5,881
30	वर्धा	ए	359,433	9,321	2,944	71,246	49,796
		ग्रा	250,521	8,177	2,200	64,029	40,432
		ना	108,912	1,144	744	7,217	9,364
31	नागपूर	ए	1,181,577	34,951	10,015	160,816	188,231
		ग्रा	390,143	20,520	3,128	113,224	94,974
		ना	791,434	14,431	6,887	47,592	93,257
32	भंडारा	ए	325,162	7,513	1,218	179,274	38,056
		ग्रा	261,731	6,605	996	165,594	34,189
		ना	63,431	908	222	13,680	3,867
33	गोंदिया	ए	357,806	7,217	1,076	233,479	36,170
		ग्रा	298,951	6,500	788	215,394	33,609
		ना	58,855	717	288	18,085	2,561
34	चंद्रपूर	ए	632,101	19,503	2,937	75,526	278,461
		ग्रा	424,025	16,601	1,847	63,006	223,868
		ना	208,076	2,902	1,090	12,520	54,593
35	गडचिरोली	ए	309,961	20,448	1,418	70,887	162,578
		ग्रा	277,385	20,050	1,257	68,115	151,211
		ना	32,576	398	161	2,772	11,367
महाराष्ट्र राज्य		ए	29,596,106	1,766,597	189,289	2,003,442	3,937,750
		ग्रा	15,796,550	1,504,622	90,048	1,686,518	3,125,693
		ना	13,799,556	261,975	99,241	316,924	812,057

आधार:- एच-मालिका : महाराष्ट्र-भारताची जनगणना, २०११

TABLE No.4.4 (A)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)
15,450	188,749	4,386	192,708	5,671	T	Amravati
8,902	133,341	2,747	65,357	3,031	R	
6,548	55,408	1,639	127,351	2,640	U	
13,939	473,501	2,430	132,950	5,572	T	Yavatmal
10,543	411,272	1,858	56,716	4,489	R	
3,396	62,229	572	76,234	1,083	U	
7,301	97,499	1,514	117,648	2,164	T	Wardha
4,618	76,497	1,032	52,122	1,414	R	
2,683	21,002	482	65,526	750	U	
24,914	140,326	10,115	607,939	4,270	T	Nagpur
5,773	34,691	2,023	114,459	1,351	R	
19,141	105,635	8,092	493,480	2,919	U	
1,965	6,160	1,399	88,703	874	T	Bhandara
1,294	3,442	1,034	48,070	507	R	
671	2,718	365	40,633	367	U	
2,300	6,384	2,228	68,347	605	T	Gondiya
1,527	3,131	1,501	36,197	304	R	
773	3,253	727	32,150	301	U	
8,882	62,253	2,715	180,095	1,729	T	Chandrapur
3,913	43,153	1,788	68,796	1,053	R	
4,969	19,100	927	111,299	676	U	
2,302	5,452	1,073	45,101	702	T	Gadchiroli
1,798	4,076	930	29,382	566	R	
504	1,376	143	15,719	136	U	
883,768	10,941,907	196,292	9,437,703	239,358	T	Maharashtra State
387,509	6,718,290	73,401	2,096,562	113,907	R	
496,259	4,223,617	122,891	7,341,141	125,451	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2011

4. गृहविषयक सांख्यिकी /
तक्ता क्रमांक /
राहात्या घराचे भिंतीसाठी वापरलेल्या प्रमुख सामानानुसार कुटुंबाचे वर्गीकरण/
जनगणना /

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	ग्रामीण नागरी एकूण (3)	एकूण कुटुंबे Total Number of Households (4)	गवत, पाने, लाकूड, बांबू, चिखल, इ. Grass, Thatch, Wood, Bamboo Mud etc. (5)	प्लॅस्टिक पॉलिथिन Polythene (6)	खवेटा Mud/ Unburnt Brick (7)	Wood (8)
1	मुंबई	ए	977,440	1,771	3,576	19,408	9,695
		ग्रा	-	-	-	-	-
		ना	977,440	1,771	3,576	19,408	9,695
2	मुंबई उपनगर	ए	2,675,032	5,139	25,939	55,516	10,101
		ग्रा	-	-	-	-	-
		ना	2,675,032	5,139	25,939	55,516	10,101
3	ठाणे	ए	3,050,540	154,755	15,346	165,161	15,564
		ग्रा	620,953	137,291	3,425	100,055	5,665
		ना	2,429,587	17,464	11,921	65,106	9,899
4	रायगड	ए	767,408	40,650	4,217	106,146	4,633
		ग्रा	478,329	38,371	2,098	93,082	3,625
		ना	289,079	2,279	2,119	13,064	1,008
5	रत्नागिरी	ए	548,629	35,492	2,884	164,686	5,838
		ग्रा	467,077	34,651	1,594	158,677	5,077
		ना	81,552	841	1,290	6,009	761
6	सिंधुदुर्ग	ए	286,716	11,422	1,306	99,175	4,417
		ग्रा	251,500	10,833	981	90,201	4,047
		ना	35,216	589	325	8,974	370
7	नाशिक	ए	1,450,332	77,513	6,791	366,360	40,583
		ग्रा	803,230	72,621	4,160	279,196	7,291
		ना	647,102	4,892	2,631	87,164	33,292
8	धुळे	ए	473,772	40,760	1,409	195,161	4,594
		ग्रा	343,266	39,533	1,197	173,294	2,249
		ना	130,506	1,227	212	21,867	2,345
9	नंदुरबार	ए	372,551	150,028	1,352	89,135	3,309
		ग्रा	309,931	144,766	1,097	78,229	2,317
		ना	62,620	5,262	255	10,906	992
10	जळगाव	ए	1,050,105	96,557	3,925	315,052	25,876
		ग्रा	717,389	90,194	3,015	268,840	8,810
		ना	332,716	6,363	910	46,212	17,066
11	अहमदनगर	ए	1,182,435	64,850	4,743	203,528	10,980
		ग्रा	939,538	58,716	3,976	175,537	8,820
		ना	242,897	6,134	767	27,991	2,160
12	पुणे	ए	2,618,928	45,237	9,132	191,374	8,784
		ग्रा	958,209	41,747	4,002	116,596	4,881
		ना	1,660,719	3,490	5,130	74,778	3,903

HOUSING STATISTICS

TABLE No.4.4 (B)

Distribution of Households by Predominant Material of Wall of house occupied

Population Census, 2011

Stone not packed with Mortar	Stone packed with mortar	जी.आय. धातु, अॅस्बेस्टॉसचे पत्रे G.I., Metal/ Asbestos sheets	विटा Burnt Brick	कॉंक्रीट Concrete	इतर सर्व प्रकारचे सामान Any other Material Total	Rural Urban	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(1)
20,379	62,625	23,563	613,973	216,717	5,733	T	Mumbai
-	-	-	-	-	-	R	
20,379	62,625	23,563	613,973	216,717	5,733	U	
47,183	139,544	80,286	1,732,488	561,155	17,681	T	Mumbai Suburban
-	-	-	-	-	-	R	
47,183	139,544	80,286	1,732,488	561,155	17,681	U	
50,883	149,171	63,929	1,898,087	522,625	15,019	T	Thane
9,801	26,930	4,982	286,912	42,835	3,057	R	
41,082	122,241	58,947	1,611,175	479,790	11,962	U	
15,290	54,143	7,510	421,189	108,635	4,995	T	Raigarh
11,019	38,327	2,737	246,064	40,080	2,926	R	
4,271	15,816	4,773	175,125	68,555	2,069	U	
35,096	233,745	3,993	37,038	22,756	7,101	T	Ratnagiri
29,737	192,461	2,612	23,440	12,334	6,494	R	
5,359	41,284	1,381	13,598	10,422	607	U	
24,093	121,409	1,798	9,110	10,789	3,197	T	Sindhudurg
20,699	106,697	1,373	6,912	7,008	2,749	R	
3,394	14,712	425	2,198	3,781	448	U	
39,826	91,753	52,421	633,657	134,483	6,945	T	Nashik
28,158	57,929	19,589	281,769	48,304	4,213	R	
11,668	33,824	32,832	351,888	86,179	2,732	U	
9,708	10,852	3,850	189,918	16,378	1,142	T	Dhule
6,672	7,374	1,784	101,708	8,612	843	R	
3,036	3,478	2,066	88,210	7,766	299	U	
5,026	7,101	1,920	104,962	8,761	957	T	Nandurbar
3,888	4,285	1,100	68,727	4,764	758	R	
1,138	2,816	820	36,235	3,997	199	U	
24,798	41,647	11,717	465,197	61,233	4,103	T	Jalgaon
18,242	27,876	6,400	253,473	37,536	3,003	R	
6,556	13,771	5,317	211,724	23,697	1,100	U	
55,040	136,984	27,464	538,618	120,072	20,156	T	Ahmadnagar
48,388	123,423	18,399	406,557	78,570	17,152	R	
6,652	13,561	9,065	132,061	41,502	3,004	U	
70,537	233,552	141,829	1,344,804	557,681	15,998	T	Pune
47,609	158,112	29,584	392,589	155,013	8,076	R	
22,928	75,440	112,245	952,215	402,668	7,922	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
13	सातारा	ए	832,684	45,076	3,262	122,612	4,174
		ग्रा	667,682	43,256	2,469	107,762	3,497
		ना	165,002	1,820	793	14,850	677
14	सांगली	ए	751,851	43,264	2,833	93,043	7,857
		ग्रा	556,655	39,927	1,991	74,158	5,652
		ना	195,196	3,337	842	18,885	2,205
15	सोलापूर	ए	1,035,213	70,347	3,303	99,032	6,883
		ग्रा	699,278	68,001	2,371	62,602	5,381
		ना	335,935	2,346	932	36,430	1,502
16	कोल्हापूर	ए	1,056,868	25,226	3,935	254,361	7,908
		ग्रा	717,435	22,466	2,367	211,236	5,456
		ना	339,433	2,760	1,568	43,125	2,452
17	औरंगाबाद	ए	876,362	52,334	2,654	184,505	5,050
		ग्रा	497,216	50,785	1,879	149,132	3,957
		ना	379,146	1,549	775	35,373	1,093
18	जालना	ए	459,200	29,842	2,140	130,548	3,810
		ग्रा	372,364	29,212	1,871	116,070	3,291
		ना	86,836	630	269	14,478	519
19	परभणी	ए	405,637	23,623	1,557	108,463	9,197
		ग्रा	281,122	21,650	1,043	87,899	2,796
		ना	124,515	1,973	514	20,564	6,401
20	हिंगोली	ए	263,850	15,400	768	90,704	2,432
		ग्रा	226,010	14,896	679	83,449	2,131
		ना	37,840	504	89	7,255	301
21	बीड	ए	642,612	44,253	3,364	123,406	5,244
		ग्रा	519,448	42,938	2,874	109,134	4,298
		ना	123,164	1,315	490	14,272	946
22	नांदेड	ए	766,365	71,058	3,191	208,417	18,472
		ग्रा	558,784	66,266	2,451	162,685	16,783
		ना	207,581	4,792	740	45,732	1,689
23	उस्मानाबाद	ए	407,269	22,686	1,436	73,072	4,212
		ग्रा	338,002	21,825	1,216	65,086	3,298
		ना	69,267	861	220	7,986	914
24	लातूर	ए	548,251	21,753	1,714	72,858	4,888
		ग्रा	403,195	20,802	1,354	58,447	4,125
		ना	145,056	951	360	14,411	763
25	बुलढाणा	ए	669,802	85,446	2,251	202,798	7,141
		ग्रा	535,174	78,785	1,870	180,306	5,377
		ना	134,628	6,661	381	22,492	1,764
26	अोला	ए	465,855	43,050	2,030	178,890	2,101
		ग्रा	290,794	32,574	1,333	134,193	982
		ना	175,061	10,476	697	44,697	1,119
27	वाशिम	ए	310,647	27,691	1,303	118,618	2,598
		ग्रा	260,061	26,193	1,071	106,651	2,198
		ना	50,586	1,498	232	11,967	400

TABLE No.4.4 (B)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(1)
42,158	164,490	24,274	317,292	101,210	8,136	T	Satara
38,915	152,294	13,997	237,954	60,519	7,019	R	
3,243	12,196	10,277	79,338	40,691	1,117	U	
48,534	182,885	24,591	270,067	73,118	5,659	T	Sangli
41,619	163,661	9,909	174,052	41,244	4,442	R	
6,915	19,224	14,682	96,015	31,874	1,217	U	
65,505	219,084	96,736	401,053	67,341	5,929	T	Solapur
54,475	184,195	51,951	231,393	34,087	4,822	R	
11,030	34,889	44,785	169,660	33,254	1,107	U	
49,404	209,211	11,928	402,277	87,589	5,029	T	Kolhapur
36,492	163,923	5,569	233,720	32,988	3,218	R	
12,912	45,288	6,359	168,557	54,601	1,811	U	
28,288	54,752	16,106	436,158	93,215	3,300	T	Aurangabad
18,370	33,651	7,535	189,891	39,758	2,258	R	
9,918	21,101	8,571	246,267	53,457	1,042	U	
18,572	37,693	9,608	198,706	26,187	2,094	T	Jalna
15,952	33,450	6,897	144,248	19,592	1,781	R	
2,620	4,243	2,711	54,458	6,595	313	U	
22,403	49,768	7,447	164,820	16,859	1,500	T	Parbhani
18,235	44,022	3,298	92,341	8,832	1,006	R	
4,168	5,746	4,149	72,479	8,027	494	U	
11,261	22,518	2,919	103,281	13,920	647	T	Hingoli
9,986	20,430	2,170	81,617	10,100	552	R	
1,275	2,088	749	21,664	3,820	95	U	
39,838	84,140	24,738	289,888	22,993	4,748	T	Bid
36,441	77,956	16,818	208,724	16,291	3,974	R	
3,397	6,184	7,920	81,164	6,702	774	U	
47,386	140,432	8,532	229,251	35,844	3,782	T	Nanded
40,667	124,320	3,808	119,946	18,663	3,195	R	
6,719	16,112	4,724	109,305	17,181	587	U	
24,926	67,468	25,490	166,247	19,958	1,774	T	Osmanabad
21,110	59,348	17,882	131,072	15,659	1,506	R	
3,816	8,120	7,608	35,175	4,299	268	U	
39,556	120,294	19,567	247,471	17,735	2,415	T	Latur
33,990	106,287	13,047	153,826	9,604	1,713	R	
5,566	14,007	6,520	93,645	8,131	702	U	
18,096	40,856	17,260	266,063	25,005	4,886	T	Buldana
15,850	37,662	8,136	184,667	18,194	4,327	R	
2,246	3,194	9,124	81,396	6,811	559	U	
10,053	16,171	4,114	185,133	22,310	2,003	T	Akola
6,591	10,624	1,994	91,327	9,784	1,392	R	
3,462	5,547	2,120	93,806	12,526	611	U	
9,020	15,444	4,181	115,680	14,495	1,617	T	Washim
7,301	12,668	2,778	90,778	9,067	1,356	R	
1,719	2,776	1,403	24,902	5,428	261	U	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
28	अमरावती	ए	728,949	68,081	4,236	307,426	3,577
		ग्रा	480,387	60,134	2,943	250,295	1,869
		ना	248,562	7,947	1,293	57,131	1,708
29	यवतमाळ	ए	754,763	105,950	3,016	253,732	33,100
		ग्रा	600,765	98,928	2,446	229,568	23,773
		ना	153,998	7,022	570	24,164	9,327
30	वर्धा	ए	359,433	30,866	2,251	129,597	1,679
		ग्रा	250,521	27,879	1,658	109,973	1,251
		ना	108,912	2,987	593	19,624	428
31	नागपूर	ए	1,181,577	47,441	5,354	269,089	11,340
		ग्रा	390,143	30,972	1,485	175,345	2,464
		ना	791,434	16,469	3,869	93,744	8,876
32	भंडारा	ए	325,162	5,546	962	186,081	733
		ग्रा	261,731	5,149	862	170,807	612
		ना	63,431	397	100	15,274	121
33	गोदिया	ए	357,806	3,852	744	249,967	782
		ग्रा	298,951	3,550	592	232,172	649
		ना	58,855	302	152	17,795	133
34	चंद्रपूर	ए	632,101	42,486	1,990	226,391	12,484
		ग्रा	424,025	38,113	1,289	188,209	11,084
		ना	208,076	4,373	701	38,182	1,400
35	गडचिरोली	ए	309,961	32,674	1,520	134,016	24,458
		ग्रा	277,385	31,761	1,400	127,538	24,193
		ना	32,576	913	120	6,478	265
महाराष्ट्र राज्य		ए	29,596,106	1,682,119	136,434	5,788,328	324,494
		ग्रा	15,796,550	1,544,785	65,059	4,726,424	187,899
		ना	13,799,556	137,334	71,375	1,061,904	136,595

आधार:- एच-मालिका : महाराष्ट्र-भारताची जनगणना, २०११

TABLE No.4.4 (B)-contd.

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	(1)	
17,570	25,615	5,807	257,555	35,196	3,886	T	Amravati
11,560	14,864	2,994	121,384	12,178	2,166	R	
6,010	10,751	2,813	136,171	23,018	1,720	U	
16,418	28,451	9,375	269,838	30,700	4,183	T	Yavatmal
13,649	24,096	5,334	182,692	16,513	3,766	R	
2,769	4,355	4,041	87,146	14,187	417	U	
7,787	12,864	3,901	155,698	13,445	1,345	T	Wardha
6,054	9,394	2,489	83,455	7,369	999	R	
1,733	3,470	1,412	72,243	6,076	346	U	
30,562	49,617	11,518	660,469	92,991	3,196	T	Nagpur
8,680	15,295	2,532	138,268	13,962	1,140	R	
21,882	34,322	8,986	522,201	79,029	2,056	U	
6,108	10,232	595	107,784	6,569	552	T	Bhandara
4,131	6,679	352	68,028	4,685	426	R	
1,977	3,553	243	39,756	1,884	126	U	
5,013	6,521	451	85,491	4,587	398	T	Gondiya
2,834	3,859	375	52,272	2,396	252	R	
2,179	2,662	76	33,219	2,191	146	U	
17,006	28,799	2,662	270,749	27,570	1,964	T	Chandrapur
10,289	17,320	1,425	148,129	6,599	1,568	R	
6,717	11,479	1,237	122,620	20,971	396	U	
7,237	11,263	563	92,026	4,065	2,139	T	Gadchiroli
5,803	9,181	416	72,806	2,285	2,002	R	
1,434	2,082	147	19,220	1,780	137	U	
980,560	2,881,094	752,643	13,682,038	3,194,187	174,209	T	Maharashtra State
683,207	2,068,593	270,266	5,300,741	845,425	104,151	R	
297,353	812,501	482,377	8,381,297	2,348,762	70,058	U	

Source:- H-Series : Maharashtra-Census of India, 2011

4. गृहविषयक सांख्यिकी/HOUSING STATISTICS

तक्का क्रमांक/TABLE No. 4.5

बेघर व संस्थांत राहणारी लोकसंख्या
Houseless and Institutional Population
जनगणना/Population Census, 2001

अ.क्र. Serial No.	जिल्हा	व्यक्तींची संख्या			एकूण लोकसंख्येशी	District
		Number of Persons			टक्केवारी Percentage to total population	
(1)	(2)	बेघर Houseless	संस्थांतील Institutional	एकूण Total	(6)	(2)
1	मुंबई	24,000	73,724	97,724	2.93	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	15,074	59,075	74,149	0.86	Mumbai Suburban
3	ठाणे	51,888	91,246	1,43,134	1.76	Thane
4	रायगड	14,607	22,675	37,282	1.69	Raigad
5	रत्नागिरी	6,294	12,879	19,173	1.13	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6,172	5,036	11,208	1.29	Sindhudurg
7	नाशिक	25,421	94,977	1,20,398	2.41	Nashik
8	धुळे	3,620	29,529	33,149	1.94	Dhule
9	नंदुरबार	4,044	45,172	49,216	3.75	Nandurbar
10	जळगाव	16,879	28,767	45,646	1.24	Jalgaon
11	अहमदनगर	10,494	50,565	61,059	1.51	Ahmednagar
12	पुणे	16,316	98,856	1,15,172	1.59	Pune
13	सातारा	8,843	24,861	33,704	1.20	Satara
14	सांगली	6,402	15,638	22,040	0.85	Sangli
15	सोलापूर	18,112	27,836	45,948	1.19	Solapur
16	कोल्हापूर	7,416	21,044	28,460	0.81	Kolhapur
17	औरंगाबाद	7,132	24,742	31,874	1.10	Aurangabad
18	जालना	5,525	9,408	14,933	0.93	Jalna
19	परभणी	2,653	9,002	11,655	0.76	Parbhani
20	हिंगोली	1,286	6,405	7,691	0.78	Hingoli
21	बीड	5,811	12,940	18,751	0.87	Beed
22	नांदेड	5,600	25,833	31,433	1.09	Nanded
23	उस्मानाबाद	5,337	12,620	17,957	1.21	Osmanabad
24	लातूर	3,308	18,083	21,391	1.03	Latur
25	बुलढाणा	5,340	13,834	19,174	0.86	Buldhana
26	अकोला	5,842	9,577	15,419	0.95	Akola
27	वाशिम	2,593	7,559	10,152	1.00	Washim
28	अमरावती	9,904	27,393	37,297	1.43	Amravati
29	यवतमाळ	9,581	31,861	41,442	1.69	Yavatmal
30	वर्धा	10,434	12,423	22,857	1.85	Wardha
31	नागपूर	8,995	36,605	45,600	1.12	Nagpur
32	भंडारा	2,472	6,569	9,041	0.80	Bhandara
33	गोंदिया	1,914	11,803	13,717	1.14	Gondiya
34	चंद्रपूर	8,139	22,053	30,192	1.46	Chandrapur
35	गडचिरोली	3,476	24,582	28,058	2.89	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	3,40,924	10,25,172	13,66,096	1.41	Maharashtra State

५. शिक्षण :

५.१ शिक्षणाच्या प्रकारानुसार शिक्षण संस्था त्यांतील विद्यार्थी, शिक्षक आणि प्रमुख परीक्षांचे निकाल इत्यादी बाबींची माहिती पुढील तक्त्यांत दिली आहे.

५.२ शैक्षणिक संस्थांचे शिक्षणाच्या प्रकारानुसार केलेले वर्गीकरण हे शिक्षणाच्या टप्प्यानुसार केलेल्या वर्गीकरणापेक्षा थोडे वेगळे आहे. बऱ्याचशा माध्यमिक शिक्षण संस्था प्राथमिक स्तरावरील शिक्षणही देतात. तरीही सर्व विद्यार्थ्यांची संख्या माध्यमिक शिक्षण संस्थांतच दर्शविण्यात येते. पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांतील विद्यार्थ्यांची इयत्तानुसार केलेली वर्गवारी कदाचित खरे चित्र उभे करू शकेल. तीन ते पाच वर्षे ह्या वयोगटातील मुले पूर्व-प्राथमिक संस्थांत शिकतात. ह्या संस्था किंडरगार्टन किंवा मॉटेसरी म्हणून ओळखल्या जातात. प्राथमिक संस्थांत पूर्व-प्राथमिक व इयत्ता पहिली ते चौथी किंवा इयत्ता पहिली ते सातवी किंवा आठवी किंवा त्यापेक्षा कमी इयत्तांचा शिक्षण विभागाने मंजूर केलेला अभ्यासक्रम शिकविला जातो. माध्यमिक संस्थांत इयत्ता आठवी ते दहावीतील किंवा केवळ अकरावी/बारावीतील वा अकरावी/बारावीसह खालच्या इयत्तांतील विद्यार्थ्यांना शिक्षण देण्यात येते. उच्च शिक्षण म्हणजे माध्यमिक शालान्त प्रमाणपत्र परीक्षा पास झाल्यानंतरचा पदवी किंवा पदविका अभ्यासक्रम होय. ह्या विभागात परीक्षांच्या निकालाविषयी आकडेवारीही देण्यात येते.

5. EDUCATION

5.1 Data on educational institutions according to type of education, students, teachers and results of major examinations are presented in the following tables.

5.2 The classification of institutions according to type is slightly different from stages of education. There are many secondary schools which also impart education in 'primary' courses. Nevertheless, the entire enrolment of students is included under secondary education. The break-up of the total enrolment of students in pre-primary, primary and secondary schools according to standards may perhaps give the realistic picture. Children between ages three and five attend pre-primary institutions. These are generally known as kindergarden, montessori etc. Primary institutions provide education for pre-primary and standard I—IV or standard I—VII/VIII or less and teach the curriculum approved by the Education Department whereas secondary institutions coach students for standard VIII to X or XI/XII with or without lower standard. Higher education is education after passing secondary school certificate examination which leads to a degree /diploma examination. The statistics about examination results is also presented.

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.1

शिक्षणाच्या प्रकारानुसार मान्यताप्राप्त संस्था
Number of Recognised Institution by Type of Education
(2011-12)

अ.क्र. Sr. No. (1)	संस्थेचा प्रकार (2)	संस्थांची संख्या Number of Institution (3)	Type of Institution (4)
1	विद्यापिठे	N.A.	Universities
2	दर दहा लाख लोकसंख्येमागे कला, वाणिज्य आणि वज्ञान महाविद्यालये	N.A.	Arts, Commerce and Science Colleges per Ten lakhs population.
3	शिक्षांच्या प्रशिक्षा शाळा (डी. एड.)	1400	Teacher Training Colleges (D.Ed.)
4	शारिरीक शिक्षाची महाविद्यालय	N.A.	Colleges for Physical Education.
5	शिक्षांची प्रशिक्षा महाविद्यालये (बी. एड.)	N.A.	Teachers Training Colleges (B.Ed.)
6	दर ए लाख लोकसंख्येमागे उच्चतर माध्यमिक शाळा	N.A.	Higher Secondary Schools per Lakh of Population
7	दर ए लाख लोकसंख्येमागे उच्च / मुलोट्टोग शाळा	N.A.	High / Post Basic Schools per lakh of Population
8	दर हजार लोकसंख्येमागे प्राथमिक / पूर्व-प्राथमिक / मुलोट्टोग शाळा.	N.A.	Primary / Pre-Primary / Jr. Basic Schools per thousand of Population.
9	अपंगाकरिता शाळा.	N.A.	Schools for Handicapped.
10	दर ए लाख लोकसंख्येमागे माध्यमिक शाळा / वरिष्ठ मुलोट्टोग शाळा.	N.A.	Middle Schools / Senior Basic Schools per lakh of Population.

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्का क्रमांक/TABLE No. 5.2

फक्त मुलींसाठी असलेल्या शैक्षणिक संस्थांची शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था
Number of Educational Institutions Exclusively for girls by type in of Education
(2011-12)

अ.क्र.	जिल्हा	कला, विज्ञान व वाणिज्य महाविद्यालये Arts/ Science and Commerce Colleges	शिक्षकांची प्रशिक्षण महाविद्यालये Teachers Training Colleges	उच्च माध्यमिक शाळा Higher Secondary Schools	माध्यमिक/ मूलोद्योग शाळा Secondary Schools	वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Upper Primary Schools	कनिष्ठ प्राथमिक शाळा Lower Primary Schools	District	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	95	95	86	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर				5	5	3	59	Mumbai Suburban
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	35	35	57	45	Thane
4	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	6	6	15	17	Raigad
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	1	3	6	10	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	1	1	1	2	Sindhudurg
7	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	38	38	95	92	Nashik
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	23	23	32	52	Dhule
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	16	16	20	21	Nandurbar
10	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	33	35	89	125	Jalgaon
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	33	33	39	33	Ahmednagar
12	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	53	53	164	152	Pune
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	26	26	31	26	Satara
14	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	54	54	88	76	Sangli
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	23	23	48	51	Solapur
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	41	41	96	110	Kolhapur
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	28	28	34	19	Aurangabad
18	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	14	14	21	10	Jalna
19	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	8	8	23	16	Parbhani
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	4	4	12	15	Hingoli
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	22	22	35	36	Beed
22	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	35	35	49	34	Nanded
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	15	15	29	25	Osmanabad
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	29	29	40	32	Latur
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	17	17	28	46	Buldhana
26	अोला	N.A.	N.A.	N.A.	17	17	24	36	Akola
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	10	10	11	11	Washim
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	50	50	59	65	Amravati
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	26	26	36	36	Yavatmal
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	10	10	9	11	Wardha
31	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	49	49	54	23	Nagpur
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	13	13	13	7	Bhandara
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	N.A.	9	9	16	14	Gondiya
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	18	18	19	16	Chandrapur
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	9	9	12	17	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	N.A.	866	870	1394	1340	Maharashtra State

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.3

वर्गीकरणानुसार शाळांची संख्या / Number of schools according to classification
(2011-12)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उच्च माध्यमिक शाळा Higher Secondary Schools				माध्यमिक/वरिष्ठ मूलोद्योग शाळा Middle/Senior Basic Schools				प्राथमिक पूर्व/प्राथमिक कनिष्ठ मुलौद्योग शाळा Pre-primary/Primary/ Junior Basic Schools				District
		शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	शासकीय Govt.	स्थानिक स्वराज्य संस्था Local Bodies	अनुदानित/ विनाअनुदानित Aided/ Unaided	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई	14	0	1375	1389	14	0	1375	1389	14	0	1157	1171	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	0	133	63	196	0	143	63	206	3	1234	1121	2358	Mumbai Suburban
3	ठाणे	86	23	1477	1586	86	23	1477	1586	108	4036	2072	6216	Thane
4	रायगड	13	6	518	537	13	6	518	537	16	2938	553	3507	Raigad
5	रत्नागिरी	5	0	262	267	5	0	387	392	7	2768	460	3235	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2	0	218	220	2	0	221	223	3	1476	212	1691	Sindhudurg
7	नाशिक	78	17	928	1023	78	17	928	1023	97	3627	1075	4799	Nashik
8	धुळे	18	14	414	446	18	14	414	446	37	1126	642	1805	Dhule
9	नंदुरबार	67	31	288	386	67	31	288	386	86	1388	402	1876	Nandurbar
10	जळगाव	22	10	602	634	23	16	712	751	53	1947	1068	3068	Jalgaon
11	अहमदनगर	25	1	907	933	25	2	925	952	40	3718	1082	4840	Ahmednagar
12	पुणे	26	46	1270	1342	26	46	1270	1342	40	4284	1700	6024	Pune
13	सातारा	5	2	697	704	5	2	697	704	8	2794	755	3557	Satara
14	सांगली	1	1	600	602	1	1	600	602	2	1754	762	2518	Sangli
15	सोलापूर	6	8	880	894	6	8	880	894	6	3001	1218	4225	Solapur
16	कोल्हापूर	4	8	855	867	4	8	855	867	4	2161	947	3112	Kolhapur
17	औरंगाबाद	8	74	516	598	8	74	516	598	15	2240	852	3107	Aurangabad

18	जालना	1	39	283	323	1	39	283	323	4	1549	414	1967	Jalna
19	परभणी	3	46	274	323	3	47	328	378	6	1132	572	1710	Parbhani
20	हिंगोली	5	29	95	129	5	30	144	179	9	867	255	1131	Hingoli
21	बीड	3	70	564	637	3	70	564	637	5	2282	769	3056	Beed
22	नांदेड	23	78	533	634	23	78	533	634	34	2249	975	3258	Nanded
23	उस्मानाबाद	2	54	357	413	2	54	357	413	4	1120	387	1511	Osmanabad
24	लातूर	6	51	556	613	6	51	556	613	17	1311	884	2212	Latur
25	बुलढाणा	4	45	446	495	4	45	446	495	9	1548	577	2134	Buldhana
26	अकोला	6	15	405	426	6	15	414	435	9	1025	499	1533	Akola
27	वाशिम	6	10	269	285	6	10	269	285	10	819	364	1193	Washim
28	अमरावती	31	41	605	677	31	41	605	677	51	1756	742	2549	Amravati
29	यवतमाळ	35	43	537	615	35	43	537	615	42	2250	661	2953	Yavatmal
30	वर्धा	8	9	265	282	8	9	265	282	11	988	371	1370	Wardha
31	नागपूर	15	49	855	919	15	49	855	919	17	1860	1570	3447	Nagpur
32	भंडारा	7	36	256	299	7	36	256	299	8	829	374	1211	Bhandara
33	गोंदिया	14	27	262	303	14	27	262	303	20	1100	364	1484	Gondiya
34	चंद्रपूर	18	25	441	484	18	25	441	484	26	1664	557	2247	Chandrapur
35	गडचिरोली	41	15	274	330	41	15	274	330	52	1566	314	1932	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		608	1056	19147	20811	609	1075	19515	21199	873	66407	26727	94007	Maharashtra State

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/EDUCATION
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.4
शाळेतील शिक्षकांची विभागवार संख्या
Number of School Teachers Classified by Department
(2002-03)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	उच्च / उच्च- माध्यमिक शाळा High/Higher- secondary schools			माध्यमिक/वरिष्ठ- प्राथमिक शाळा Middle/Senior schools			प्राथमिक/पूर्व- प्राथमिक शाळा Primary/Pre-Primary schools			अध्यापक प्रशिक्षण महाविद्यालये (बी.एड.) Teachers Training Colleges (B. Ed.)			एकूण बेरीज Grand Total			District
		पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	पुरुष Men	स्त्री women	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई	10,905	19,787	30,692	4,267	8,143	12,410	1,173	9,582	10,755	-	-	-	16,345	37,512	53,857	Mumbai
2	मुंबईउपनगर																Mumbai Suburban
3	ठाणे	7,185	7,817	15,002	4,727	10,637	15,364	3,423	4,753	8,176	-	-	-	15,335	23,207	38,542	Thane
4	रायगड	4,281	2,096	6,377	2,081	2,374	4,455	2,069	1,796	3,865	-	-	-	8,431	6,266	14,697	Raigad
5	रत्नागिरी	2,859	913	3,772	3,290	2,503	5,793	1,600	1,328	2,928	-	-	-	7,749	4,744	12,493	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1,887	589	2,476	1,379	1,337	2,716	859	845	1,704	-	-	-	4,125	2,771	6,896	Sindhudurg
7	नाशिक	9,209	3,698	12,907	4,638	3,222	7,860	4,162	3,280	7,442	-	-	-	18,009	10,200	28,209	Nashik
8	धुळे	4,966	1,088	6,054	1,028	703	1,731	2,073	1,538	3,611	-	-	-	8,067	3,329	11,396	Dhule
9	नंदुरबार	2,642	527	3,169	1,025	333	1,358	2,192	817	3,009	-	-	-	5,859	1,677	7,536	Nandurbar
10	जळगाव	8,135	1,943	10,078	3,367	2,023	5,390	3,878	1,972	5,850	-	-	-	15,380	5,938	21,318	Jalgaon
11	अहमदनगर	9,875	2,578	12,453	3,514	2,267	5,781	4,470	3,072	7,542	-	-	-	17,859	7,917	25,776	Ahmednagar
12	पुणे	11,848	8,091	19,939	4,829	7,869	12,698	3,931	5,748	9,679	-	-	-	20,608	21,708	42,316	Pune
13	सातारा	6,754	2,249	9,003	3,531	2,580	6,111	2,138	2,011	4,149	-	-	-	12,423	6,840	19,263	Satara
14	सांगली	5,282	1,769	7,051	3,022	2,561	5,583	2,000	1,622	3,622	-	-	-	10,304	5,952	16,256	Sangli
15	सोलापूर	8,159	1,974	10,133	5,514	3,286	8,800	3,450	2,079	5,529	-	-	-	17,123	7,339	24,462	Solapur
16	कोल्हापूर	7,623	2,182	9,805	5,023	2,663	7,686	1,961	1,568	3,529	-	-	-	14,607	6,413	21,020	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4,232	1,835	6,067	3,359	2,551	5,910	2,256	1,659	3,915	-	-	-	9,847	6,045	15,892	Aurangabad
18	जालना	2,605	504	3,109	1,870	651	2,521	2,164	452	2,616	-	-	-	6,639	1,607	8,246	Jalna
19	परभणी	2,639	567	3,206	3,047	1,153	4,200	1,256	582	1,838	-	-	-	6,942	2,302	9,244	Parbhani

20	हिंगोली	1,604	238	1,842	2,242	495	2,737	829	200	1,029	-	-	-	4,675	933	5,608	Hingoli
21	बीड	5,487	918	6,405	3,508	1,814	5,322	2,718	864	3,582	-	-	-	11,713	3,596	15,309	Beed
22	नांदेड	5,143	1,086	6,229	6,330	2,118	8,448	2,354	935	3,289	-	-	-	13,827	4,139	17,966	Nanded
23	उस्मानाबाद	3,406	516	3,922	3,174	997	4,171	1,043	457	1,500	-	-	-	7,623	1,970	9,593	Osmanabad
24	लातूर	4,770	959	5,729	3,964	1,337	5,301	2,286	422	2,708	-	-	-	11,020	2,718	13,738	Latur
25	बुलढाणा	4,803	713	5,516	3,570	925	4,495	2,398	760	3,158	-	-	-	10,771	2,398	13,169	Buldhana
26	अोला	3,456	1,208	4,664	1,515	1,084	2,599	1,636	1,101	2,737	-	-	-	6,607	3,393	10,000	Akola
27	वाशिम	2,368	393	2,761	1,430	338	1,768	923	339	1,262	-	-	-	4,721	1,070	5,791	Washim
28	अमरावती	5,249	2,350	7,599	3,064	2,398	5,462	1,903	1,532	3,435	-	-	-	10,216	6,280	16,496	Amravati
29	यवतमाळ	4,192	1,096	5,288	3,753	1,964	5,717	2,196	989	3,185	-	-	-	10,141	4,049	14,190	Yavatmal
30	वर्धा	2,827	1,215	4,042	1,222	850	2,072	1,085	947	2,032	-	-	-	5,134	3,012	8,146	Wardha
31	नागपूर	6,938	5,673	12,611	2,533	4,140	6,673	2,269	3,365	5,634	-	-	-	11,740	13,178	24,918	Nagpur
32	भंडारा	2,862	824	3,686	1,158	895	2,053	890	680	1,570	-	-	-	4,910	2,399	7,309	Bhandara
33	गोंदिया	2,856	636	3,492	2,035	742	2,777	1,119	416	1,535	-	-	-	6,010	1,794	7,804	Gondiya
34	चंद्रपूर	4,380	1,524	5,904	2,844	1,569	4,413	1,799	1,252	3,051	-	-	-	9,023	4,345	13,368	Chandrapur
35	गडचिरोली	2,439	458	2,897	2,098	729	2,827	1,245	336	1,581	-	-	-	5,782	1,523	7,305	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,73,866	80,014	2,53,880	1,03,951	79,251	1,83,202	71,748	59,299	1,31,047	-	-	-	3,49,565	2,18,564	5,68,129	Maharashtra State

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण
तक्का क्रमांक
विभागवार विद्यार्थ्यांची संख्या
(2011-

अ.क्र. Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/ पूर्व प्राथमिक शाळा Primary/Pre-Primary School			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Middle/Senior- Primary School		
		मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई	25787	22031	47818
2	मुंबईउपनगर	47724	47460	95184
3	ठाणे	72212	66855	139567
4	रायगड	14070	12898	26968
5	रत्नागिरी	10222	9511	19733
6	सिंधुदुर्ग	3964	3608	7572
7	नाशिक	48750	44559	93129
8	धुळे	12300	11319	23619
9	नंदुरबार	4698	4215	8913
10	जळगाव	36396	33021	69417
11	अहमदनगर	51006	45574	96580
12	पुणे	110110	99648	209758
13	सातारा	26105	23368	49473
14	सांगली	29332	26769	56101
15	सोलापूर	59623	54757	114380
16	कोल्हापूर	38913	34799	73712
17	औरंगाबाद	51768	46601	98369
18	जालना	28231	25831	54044
19	परभणी	27603	25348	52951
20	हिंगोली	20143	19151	39294
21	बीड	34654	32151	66805
22	नांदेड	62116	58922	121038
23	उस्मानाबाद	21623	19773	41396
24	लातूर	47430	43283	90713
25	बुलढाणा	44926	41170	86096
26	अोला	33621	31325	64946
27	वाशिम	21925	20210	42135
28	अमरावती	37372	34844	72216
29	यवतमाळ	28416	26096	54512
30	वर्धा	14084	12846	26930
31	नागपूर	65835	60932	126767
32	भंडारा	14068	13315	27383
33	गोर्दिया	12807	11940	24747
34	चंद्रपूर	26409	24207	50616
35	गडचिरोली	9157	8526	17683
महाराष्ट्र राज्य		1193400	1096863	2290565

टिप : वर्ष २०११-१२ करिताची संबंधित माहिती रकाना क्र.६ पासून उपलब्ध नाही.
आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

EDUCATION**TABLE No. 5.5****Number of Students by Department****-12)**

माध्यमिक/ उच्च माध्यमिक शाळा High/Higher Secondary School			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District (2)
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	
..	Mumbai
..	Mumbai Suburban
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Nashik
..	Dhule
..	Nandurbar
..	Jalgaon
..	Ahmednagar
..	Pune
..	Satara
..	Sangli
..	Solapur
..	Kolhapur
..	Aurangabad
..	Jalna
..	Parbhani
..	Hingoli
..	Beed
..	Nanded
..	Osmanabad
..	Latur
..	Buldhana
..	Akola
..	Washim
..	Amravati
..	Yavatmal
..	Wardha
..	Nagpur
..	Bhandara
..	Gondiya
..	Chandrapur
..	Gadchiroli
..	Maharashtra State

Note : The data for the year 2011-12 is not available from column no. 6 onwards
Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/

तक्का क्रमांक/

अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या/
(2011-

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक शाळा Primary/Pre- Primary School			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Middle/Senior- Primary School		
		मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई	25787	22031	47818
2	मुंबईउपनगर	47724	47460	95184
3	ठाणे	72712	66855	139567
4	रायगड	14070	12898	26968
5	रत्नागिरी	10222	9511	19733
6	सिंधुदुर्ग	3964	3608	7572
7	नाशिक	48570	44559	93129
8	धुळे	12300	11319	23619
9	नंदुरबार	4698	4215	8913
10	जळगाव	36396	33021	69417
11	अहमदनगर	51006	45574	96580
12	पुणे	110110	99648	209758
13	सातारा	26105	23368	49473
14	सांगली	29332	26769	56101
15	सोलापूर	59623	54757	114380
16	कोल्हापूर	38913	34799	73712
17	औरंगाबाद	51768	46601	98369
18	जालना	28213	25831	54044
19	परभणी	27603	25348	52951
20	हिंगोली	20143	19151	39294
21	बीड	34654	32151	66805
22	नांदेड	62116	58922	121038
23	उस्मानाबाद	21623	19773	41396
24	लातूर	47430	43283	90713
25	बुलढाणा	44926	41170	86096
26	अोला	33621	31325	64946
27	वाशिम	21925	20210	42135
28	अमरावती	37372	34844	72216
29	यवतमाळ	28416	26096	54512
30	वर्धा	14084	12846	26930
31	नागपूर	65835	60932	126767
32	भंडारा	14068	13315	27383
33	गोदिया	12807	11940	24747
34	चंद्रपूर	26409	24207	50616
35	गडचिरोली	9157	8526	17683
महाराष्ट्र राज्य		1193702	1096863	2290565

टिप : वर्ष २०११-१२ करिताची संबंधित माहिती रकाना क्र.६ पासून उपलब्ध नाही.
आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

EDUCATION**TABLE No. 5.6****Number of Schedule Castes Students by Department****-12)**

माध्यमिक/ उच्चमाध्यमिक शाळा High/Higher- Secondary School			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	(2)
..	Mumbai
..	Mumbai Suburban
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Nashik
..	Dhule
..	Nandurbar
..	Jalgaon
..	Ahmednagar
..	Pune
..	Satara
..	Sangli
..	Solapur
..	Kolhapur
..	Aurangabad
..	Jalna
..	Parbhani
..	Hingoli
..	Beed
..	Nanded
..	Osmanabad
..	Latur
..	Buldhana
..	Akola
..	Washim
..	Amravati
..	Yavatmal
..	Wardha
..	Nagpur
..	Bhandara
..	Gondiya
..	Chandrapur
..	Gadchiroli
..	Maharashtra State

Note : The data for the year 2011-12 is not available from column no. 6 onwards

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/

तक्ता क्रमांक/

अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांची विभागवार संख्या/
(2011-

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	प्राथमिक/पूर्व प्राथमिक शाळा Primary/Pre- Primary School			माध्यमिक/वरिष्ठ प्राथमिक शाळा Middle/Senior- Primary School		
		मुले Boys (3)	मुली Girls (4)	एकूण Total (5)	मुले Boys (6)	मुली Girls (7)	एकूण Total (8)
1	मुंबई	2573	2250	4823
2	मुंबईउपनगर	7454	7034	14488
3	ठाणे	159131	141998	301129
4	रायगड	30492	27249	57741
5	रत्नागिरी	2077	1855	3932
6	सिंधुदुर्ग	625	590	1215
7	नाशिक	147581	134599	282180
8	धुळे	65772	56515	122287
9	नंदुरबार	96608	88079	184687
10	जळगाव	72991	60738	133729
11	अहमदनगर	39727	35836	75563
12	पुणे	33913	29685	63598
13	सातारा	3352	2671	6023
14	सांगली	1798	1437	3235
15	सोलापूर	8968	7533	16501
16	कोल्हापूर	2474	1936	4410
17	औरंगाबाद	18328	15574	33902
18	जालना	5557	4675	10232
19	परभणी	6020	5251	11271
20	हिंगोली	11305	10099	21404
21	बीड	4638	3874	8512
22	नांदेड	27473	25081	52554
23	उस्मानाबाद	4597	3755	8352
24	लातूर	8026	7038	15064
25	बुलढाणा	12644	11168	23812
26	अोला	9180	8394	17574
27	वाशिम	8803	7643	16446
28	अमरावती	41921	39186	81107
29	यवतमाळ	45386	41948	87334
30	वर्धा	11572	10806	22378
31	नागपूर	36095	33436	69531
32	भंडारा	7079	6489	13568
33	गोंदिया	18092	17824	35916
34	चंद्रपूर	30423	28165	58588
35	गडचिरोली	36674	33595	70269
महाराष्ट्र राज्य		1019349	914006	1933355

टिप : वर्ष २०११-१२ करिताची संबंधित माहिती रकाना क्र.६ पासून उपलब्ध नाही.

आधार : शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

EDUCATION

TABLE No. 5.7

Number of Scheduled Tribes Students by Department

12)

माध्यमिक उच्च-माध्यमिक शाळा Secondary/Higher- Secondary School			पदवी Graduation			पदव्युत्तर Post-Graduation			District (2)
मुले Boys (9)	मुली Girls (10)	एकूण Total (11)	मुले Boys (12)	मुली Girls (13)	एकूण Total (14)	मुले Boys (15)	मुली Girls (16)	एकूण Total (17)	
..	Mumbai
..	Mumbai Suburban
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Nashik
..	Dhule
..	Nandurbar
..	Jalgaon
..	Ahmednagar
..	Pune
..	Satara
..	Sangli
..	Solapur
..	Kolhapur
..	Aurangabad
..	Jalna
..	Parbhani
..	Hingoli
..	Beed
..	Nanded
..	Osmanabad
..	Latur
..	Buldhana
..	Akola
..	Washim
..	Amravati
..	Yavatmal
..	Wardha
..	Nagpur
..	Bhandara
..	Gondiya
..	Chandrapur
..	Gadchiroli
..	Maharashtra State

Note: The data for the year 2011-12 is not available from column no. 6 onwards

Source.—Directorate of Education, Government of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/

तक्का क्रमांक/

शिक्षणाच्या प्रकारानुसार संस्था व विद्यार्थी/
(2001-

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	पूर्व प्राथमिक शाळा Pre-Primary School		प्राथमिक शाळा Primary School		माध्यमिक शाळा Secondary School		उच्च माध्यमिक वर्ग असलेल्या माध्यमिक शाळा Secondary Schools having Higher Secondary Classes	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	307	19428	2108	1040000	1074	761985	189	260078
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	3,654	204124	4410	987655	750	362960	141	198765
4	रायगड	2,412	155354	2753	284747	282	95597	74	105640
5	रत्नागिरी	1,780	68339	2713	214288	268	68138	52	52028
6	सिंधुदुर्ग	1,093	25,900	1,505	93,512	159	41,227	36	30,086
7	नाशिक	445	4,241	3,342	5,81,887	594	2,69,513	127	1,83,345
8	धुळे	985	66,867	1,228	2,02,472	230	83,162	100	1,10,616
9	नंदुरबार	125	4,556	1,352	1,56,075	173	48,943	46	54,904
10	जळगाव	2,438	1,22,312	2,113	4,33,800	464	2,16,295	122	1,55,940
11	अहमदनगर	3,062	1,34,211	3,148	4,71,846	594	2,54,399	137	1,85,163
12	पुणे	3,939	1,20,186	4,320	7,77,192	846	3,74,315	213	3,47,951
13	सातारा	2,352	85,882	2,647	3,08,496	462	1,67,497	104	1,18,472
14	सांगली	1,366	60,516	1,845	3,04,694	426	1,45,275	100	1,10,118
15	सोलापूर	2,019	85,177	2,857	5,04,583	570	2,12,607	105	1,29,852
16	कोल्हापूर	2,054	91,376	2,110	3,95,567	585	1,94,992	112	1,26,196
17	औरंगाबाद	2,139	1,41,624	1,830	4,65,177	370	1,65,368	67	83,063
18	जालना	225	7,766	1,299	2,48,315	169	76,740	37	48,790
19	परभणी	478	16,225	1,096	2,49,345	184	72,105	36	43,569
20	हिंगोली	1,225	53,859	808	1,58,644	117	50,274	15	17,818
21	बीड	2,298	1,33,494	2,019	3,41,667	396	1,49,490	72	77,450
22	नांदेड	367	9,988	2,342	4,53,186	324	1,43,996	99	1,05,394
23	उस्मानाबाद	210	6,380	1,056	2,07,032	285	87,167	42	46,334
24	लातूर	158	11,707	1,392	3,64,786	367	1,41,285	121	97,187
25	बुलढाणा	529	16,550	1,501	2,86,015	242	98,323	92	1,17,927
26	अकोला	1,011	44,663	1,121	1,96,666	230	78,725	93	93,121
27	वाशिम	975	23,496	831	1,36,983	143	40,910	69	63,697
28	अमरावती	983	29,290	1,895	3,19,060	376	1,22,145	154	1,36,380
29	यवतमाळ	2,206	1,84,436	2,112	3,40,834	362	99,334	92	89,193
30	वर्धा	923	25,135	1,055	1,24,664	167	62,227	72	72,735
31	नागपूर	976	38,616	2,475	4,51,473	519	2,65,038	180	1,48,256
32	भंडारा	1,007	50,415	887	1,33,961	166	54,745	91	76,840
33	गोंदिया	1,041	35,253	1,069	1,61,052	165	52,409	78	69,810
34	चंद्रपूर	2,216	1,16,478	1,768	2,54,633	284	1,09,808	84	92,457
35	गडचिरोली	1,412	1,19,483	1,391	1,28,247	151	43,740	57	50,827
महाराष्ट्र राज्य		48,410	23,13,327	66,398	1,17,78,554	12,494	52,10,734	3,209	37,00,002

EDUCATION**TABLE No. 5.8****Institutions and Enrolment by Type of Education****02)**

विद्यापीठ शिक्षण विभाग (१) राष्ट्रीय महत्त्वाच्या संस्था (२) अभिमत विद्यापीठ संस्था University teaching Departments		सर्वसाधारण शिक्षण महाविद्यालय (कला, वाणिज्य व शास्त्र) General Education Colleges (Arts, Commerce and Science)		वाणिज्य महाविद्यालये Commerce Colleges पदवीपूर्व स्तर Under Graduate Level		District (2)
(1) Institutions of National Importance (2) Institutions Deemed as University District						
संस्था Institution (11)	विद्यार्थी Enrolment (12)	संस्था Institution (13)	विद्यार्थी Enrolment (14)	संस्था Institution (15)	विद्यार्थी Enrolment (16)	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	83	{ Mumbai Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	26	Thane
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	115	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	67	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	Gadchiroli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	291	Maharashtra State

शिक्षकांना प्रशिक्षण/ Training of Teachers

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	पदवी स्तर/Degree level				पदविका स्तर/Diploma Level			
		शिक्षणशास्त्र पदवी/ B. Ed.		शारिरीक शिक्षण/ Physical Education		शिक्षणशास्त्र पदविका/ D. Ed.		चित्रकला शिक्षण प्रमाणपत्र/ Drawing Teachers Certificate	
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment
(1)	(2)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	18	1,135	2	626
2	मुंबईउपनगर		N.A.	N.A.	N.A.				
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	16	1,110	1	46
4	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	416	1	85
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	638	1	26
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	283	0	0
7	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	12	592	2	202
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	511	2	100
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	74	0	0
10	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	407	3	154
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	705	1	74
12	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	16	1,109	3	898
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	11	795	0	0
14	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	11	538	1	162
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	17	997	4	105
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	10	575	1	192
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	12	664	1	97
18	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	361	1	21
19	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	149	--	--
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	210	--	--
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	548	1	90
22	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	491	1	54
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	401	--	--
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8	798	1	41
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	244	--	--
26	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	385	--	--
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	124	--	--
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	10	548	1	147
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7	410	--	--
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	338	1	30
31	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	20	1,045	--	--
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	329	--	--
33	गोदिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	154	--	--
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5	384	--	--
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6	308	--	--
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	280	17,776	29	3,150

TABLE No. 5.8—contd.

शिक्षकांना प्रशिक्षण/Training of Teachers								
इतर प्रकारच्या आंग्ल-भारतीय शाळा Other types of Anglo-Indian Schools		शालेय स्तर/ School Level		कृषि, पशुवैद्यक शास्त्र व कुक्कुट पालन प्रशिक्षण Agriculture Veterinary Science and Poultry Training				District
संस्था Institution (25)	विद्यार्थी Enrolment (26)	संस्था Institution (27)	विद्यार्थी Enrolment (28)	पदवी स्तर Degree Level		शालेय स्तर School Level		
				संस्था Institution (29)	विद्यार्थी Enrolment (30)	संस्था Institution (31)	विद्यार्थी Enrolment (32)	(2)
1	76	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	98	Mumbai
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	306	Mumbai Suburban
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	150	Thane
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	197	Raigad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	124	Ratnagiri
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	485	Sindhudurg
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	368	Nashik
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	512	Dhule
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	204	Nandurbar
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	104	Jalgaon
1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	113	Ahmednagar
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	204	Pune
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	195	Satara
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	168	Sangli
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	384	Solapur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	357	Kolhapur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	362	Aurangabad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	388	Jalna
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	285	Parbhani
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	95	Hingoli
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	410	Beed
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	98	Nanded
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	345	Osmanabad
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4	368	Latur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	151	Buldhana
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	266	Akola
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	315	Washim
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	106	Amravati
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	290	Yavatmal
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3	272	Wardha
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	108	Nagpur
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	121	Bhandara
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	211	Gondiya
--	--	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	102	Chandrapur
2	116	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	81	8262	Gadchiroli
								Maharashtra State

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	कायदा/Law		संगीत, ललितकला व उपयोजित कला/Music, Fine Arts and Applied Arts						
		पदवी स्तर Degree Level		पदवी स्तर Degree Level		पदविका स्तर Diploma Level		शालेय स्तर School Level		
		संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	
(1)	(2)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	
1	मुंबई	}	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	144
2	मुंबई उपनगर		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	58
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
4	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
7	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	83	
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
10	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	60	
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	43	
12	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	219	
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	64	
14	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	0	0	
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	0	0	
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2	136	
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
18	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
19	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
22	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	20	
26	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	79	
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	41	
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
31	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1	77	
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
33	गोदिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	--	--	
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	14	1024	

TABLE No. 5.8—contd.

वैद्यकीय, परिचर्या, प्रसूतिशास्त्र व औषधशास्त्र/Medical, Nursing, Midwifery and Pharmacy								
पदवी स्तर/Degree Level								District
विषम चिकित्सा Allopathy		आयुर्वेद Ayurved		दंतवैद्यक/युनानी Dental/Unani		समचिकित्सा Homeopathy		
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	District
(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Maharashtra State

		वेद्यकीय शृश्रुषा, प्रसुतीशास्त्र व औषधशास्त्र Medical, Nursing, Midwifery and Pharmacy				इतर प्रकारच्या संस्था/ Degree level			
		पदवीपूर्व स्तर/Under Graduate level				Degree level			
		समचिकित्सा Allopathy		परिचर्या Nursing		पदवी स्तर Graduate level		पदवीपूर्व स्तर Under Graduate level	
अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (2)	संस्था Institution (49)	विद्यार्थी Enrolment (50)	संस्था Institution (51)	विद्यार्थी Enrolment (52)	संस्था Institution (53)	विद्यार्थी Enrolment (54)	संस्था Institution (55)	विद्यार्थी Enrolment (56)
1	मुंबई								
2	मुंबईउपनगर	N.A.	N.A.	19	1222	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	ठाणे	N.A.	N.A.	2	152	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
4	रायगड	N.A.	N.A.	2	120	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	1	37	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	0	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
7	नाशिक	N.A.	N.A.	1	95	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
8	धुळे	N.A.	N.A.	1	115	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
9	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
10	जळगाव	N.A.	N.A.	1	92	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	1	95	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
12	पुणे	N.A.	N.A.	5	315	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
13	सातारा	N.A.	N.A.	2	196	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
14	सांगली	N.A.	N.A.	1	57	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	3	231	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	1	136	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	2	225	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
18	जालना	N.A.	N.A.	1	28	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
19	परभणी	N.A.	N.A.	1	19	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
21	बीड	N.A.	N.A.	1	39	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
22	नांदेड	N.A.	N.A.	1	122	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	1	36	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
24	लातूर	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
26	अकोला	N.A.	N.A.	2	120	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
27	वाशिम	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
28	अमरावती	N.A.	N.A.	1	56	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
30	वर्धा	N.A.	N.A.	2	58	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
31	नागपूर	N.A.	N.A.	7	1006	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
32	भंडारा	N.A.	N.A.	1	40	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	--	--	--	N.A.	N.A.	N.A.
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	62	4692	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

TABLE No. 5.8—contd.

इतर प्रकारच्या संस्था/Other Types of Institutions						
इतर Other		शालेय स्तर School Level		संशोधन संस्था/पदवी स्तर Research Institutions/ Degree Level		District
संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	संस्था Institution	विद्यार्थी Enrolment	
(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Maharashtra State

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.9

पटावरील विद्यार्थी व शिक्षकांची संख्या

Enrolment of Students and Number of Teachers

(2002-03)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	पूर्व प्राथमिक प्राथमिक माध्यमिक (3)	एकूण प्रशिक्षित शिक्षक Total Number of Trained Teachers			एकूण शिक्षक Total Number of Teachers			पटावरील विद्यार्थी Enrolment (10)	Pre-Primary Primary, Secondary (3)	District (2)
			पुरुष Male (4)	स्त्री Female (5)	एकूण Total (6)	पुरुष Male (7)	स्त्री Female (8)	एकूण Total (9)			
1	मुंबई	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	307	307	19,428	Pre-Primary	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	प्राथमिक	5,317	17,100	22,417	5,440	17,725	23,165	9,65,454	Primary	
3	ठाणे	माध्यमिक(उ.मा.सह)	10,699	19,358	30,057	10,905	19,787	30,692	10,38,812	Secondary (including H. Sec.)	Mumbai Suburban
4	रायगड	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	3,675	3,675	2,04,124	Pre-Primary	Thane
		प्राथमिक	7,178	13,150	20,328	8,150	15,390	23,540	9,92,435	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	7,022	7,524	14,546	7,185	7,817	15,002	5,84,508	Secondary (including H. Sec.)	
5	रत्नागिरी	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	2	2,555	2,557	86,682	Pre-Primary	Raigad
		प्राथमिक	3,869	3,814	7,683	4,150	4,170	8,320	2,81,898	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4,208	2,007	6,215	4,281	2,096	6,377	2,12,296	Secondary (including H. Sec.)	
6	सिंधुदुर्ग	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	1,780	1,780	58,339	Pre-Primary	Ratnagiri
		प्राथमिक	4,808	3,676	8,484	4,890	3,831	8,721	2,14,825	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,837	879	3,715	2,859	913	3,772	1,27,950	Secondary (including H. Sec.)	
7	नाशिक	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	1,093	1,093	25,900	Pre-Primary	Sindhudurg
		प्राथमिक	2,212	2,140	4,352	2,238	2,182	4,420	93,698	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	1,887	589	2,475	1,887	589	2,476	73,583	Secondary (including H. Sec.)	
8	धुळे	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	445	445	4,241	Pre-Primary	Nashik
		प्राथमिक	8,568	6,369	14,937	8,800	6,502	15,302	6,06,451	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	9,192	3,679	12,871	9,209	3,698	12,907	4,76,,896	Secondary (including H. Sec.)	
9	नंदुरबार	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	933	933	74,813	Pre-Primary	Dhule
		प्राथमिक	2,891	2,117	5,008	3,101	2,241	5,342	1,97,833	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4,962	1,088	6,050	4,966	1,088	6,054	1,96,934	Secondary (including H. Sec.)	
		पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	146	146	4,556	Pre-Primary	Nandurbar
		प्राथमिक	3,100	1,122	4,222	3,217	1,150	4,367	1,69,256	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,613	512	3,125	2,642	527	3,169	1,05,556	Secondary (including H. Sec.)	

तक्ता क्रमांक/TABLE NO.5.9-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
10	जळगाव	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,438	2,438	1,22,312	Pre-Primary	Jalgaon
		प्राथमिक	7,079	3,866	10,945	7,245	3,995	11,240	4,39,810	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	7,989	1,928	9,917	8,135	1,943	10,078	3,97,938	Secondary (including H. Sec.)	
11	अहमदनगर	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	3,398	3,398	82,116	Pre-Primary	Ahmednagar
		प्राथमिक	7,830	5,210	13,040	7,984	5,339	13,323	4,57,529	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	9,617	2,460	12,077	9,875	2,578	12,453	4,59,335	Secondary (including H. Sec.)	
12	पुणे	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	3,939	3,939	1,20,186	Pre-Primary	Pune
		प्राथमिक	8,423	12,646	21,069	8,760	13,617	22,377	7,80,056	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	11,714	7,737	19,451	11,848	8,091	19,939	6,70,414	Secondary (including H. Sec.)	
13	सातारा	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,356	2,356	85,882	Pre-Primary	Satara
		प्राथमिक	5,603	4,516	10,119	5,569	4,591	10,260	3,01,175	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	6,699	2,180	8,879	6,754	2,249	9,003	2,93,,575	Secondary (including H. Sec.)	
14	सांगली	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	1,366	1366	60,516	Pre-Primary	Sangli
		प्राथमिक	4,968	4,057	9,025	5,022	4,183	9,205	2,96,882	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	5,282	1,769	7,051	5,282	1,769	7,051	2,61,272	Secondary (including H. Sec.)	
15	सोलापूर	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,019	2,019	85,177	Pre-Primary	Solapur
		प्राथमिक	8,827	5,224	14,051	8,964	5,365	14,329	5,10,250	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	8,078	1,949	10,027	8,159	1,974	10,133	3,65,457	Secondary (including H. Sec.)	
16	कोल्हापूर	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,349	2,349	1,15,142	Pre-Primary	Kolhapur
		प्राथमिक	6,927	4,157	11,084	6,984	4,231	11,215	3,90,827	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	7,555	2,159	9,714	7,523	2,182	9,805	3,27,378	Secondary (including H. Sec.)	
17	औरंगाबाद	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,264	2,264	1,41,991	Pre-Primary	Aurangabad
		प्राथमिक	5,291	3,975	9,265	5,615	4,210	9,825	4,42,850	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4,199	1,827	6,025	4,232	1,835	6,067	2,52,285	Secondary (including H. Sec.)	
18	जालना	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	248	248	6,975	Pre-Primary	Jalna
		प्राथमिक	3,876	1,056	4,932	4,034	1,103	5,137	2,35,204	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,562	487	3,049	2605	504	3,109	1,34,399	Secondary (including H. Sec.)	
19	परभणी	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	485	485	16,225	Pre-Primary	Parbhani
		प्राथमिक	4,073	1,651	5,724	4,303	1,735	6,038	2,46,916	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,597	552	3,149	2,539	567	3,206	1,16,566	Secondary (including H. Sec.)	
20	हिंगोली	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	679	679	47,280	Pre-Primary	Hingoli
		प्राथमिक	2,954	665	3,619	3,071	695	3,766	1,53,454	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	1,569	226	1,795	1,504	238	1,842	59,181	Secondary (including H. Sec.)	

तक्ता क्रमांक/TABLE NO.5.9-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(3)	(2)
21	बीड	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2298	2298	133494	Pre-Primary	Beed
		प्राथमिक	5781	2488	8269	6226	2678	8904	335471	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	5431	894	6325	5487	918	6405	234021	Secondary (including H. Sec.)	
22	नांदेड	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2337	2337	149236	Pre-Primary	Nanded
		प्राथमिक	8436	2967	11403	8584	3053	11737	455394	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	5098	1077	6175	5143	1086	6229	235596	Secondary (including H. Sec.)	
23	उस्मानाबाद	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	1700	1700	80444	Pre-Primary	Osmanabad
		प्राथमिक	4131	1417	5548	4217	1454	5671	199159	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	3373	512	3885	3406	516	3922	139629	Secondary (including H. Sec.)	
24	लातूर	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	174	174	7578	Pre-Primary	Latur
		प्राथमिक	5944	1622	7566	6250	1759	8009	368716	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4704	920	5624	4770	959	5729	250290	Secondary (including H. Sec.)	
25	बुलढाणा	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	542	542	16550	Pre-Primary	Buldhana
		प्राथमिक	5839	1581	7420	5968	1685	7653	285928	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4535	672	5207	4803	713	5516	223112	Secondary (including H. Sec.)	
26	अकोला	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	10	1011	1021	44663	Pre-Primary	Akola
		प्राथमिक	3106	1962	5068	3151	2185	5336	195827	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	3408	1167	4575	3456	1208	4664	174125	Secondary (including H. Sec.)	
27	वाशिम	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	975	975	23496	Pre-Primary	Washim
		प्राथमिक	2322	663	2985	2353	677	3030	131666	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2336	391	2727	2368	393	2761	107532	Secondary (including H. Sec.)	
28	अमरावती	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2223	2223	184436	Pre-Primary	Amravati
		प्राथमिक	5809	2852	8661	3949	2953	8902	343449	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4143	1085	5228	4192	1096	5288	197445	Secondary (including H. Sec.)	
29	यवतमाळ	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2223	2223	184436	Pre-Primary	Yavatmal
		प्राथमिक	5809	2852	8661	3949	2953	8902	343449	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4143	1085	5228	4192	1096	5288	197445	Secondary (including H. Sec.)	
30	वर्धा	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	8	915	923	23135	Pre-Primary	Wardha
		प्राथमिक	2282	1751	4033	2307	1797	4104	120158	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2805	1192	3997	2827	1215	4042	141296	Secondary (including H. Sec.)	
31	नागपूर	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	976	976	38616	Pre-Primary	Nagpur
		प्राथमिक	4793	7367	12160	4802	7505	12307	439025	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	6900	5595	12495	6938	5673	12611	440096	Secondary (including H. Sec.)	

32	भंडारा	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	999	999	50,415	Pre-Primary	Bhandara
		प्राथमिक	2,009	1,535	3,544	2,048	1,575	3,623	1,27,623	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,845	819	3,664	2,862	824	3,686	1,37,422	Secondary (including H. Sec.)	
33	गोंदिया	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	1,041	1,041	35,253	Pre-Primary	Gondiya
		प्राथमिक	3,064	1,069	4,133	3,154	1,158	4,312	1,58,279	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,802	631	3,433	2,856	636	3,492	1,29,758	Secondary (including H. Sec.)	
34	चंद्रपूर	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	2,193	2,193	1,16,478	Pre-Primary	Chandrapur
		प्राथमिक	4,222	2,595	6,817	4,643	2,821	7,464	2,49,360	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	4,315	1,473	5,788	4,380	1,524	5,904	2,12,067	Secondary (including H. Sec.)	
35	गडचिरोली	पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	1,412	1,412	1,19,483	Pre-Primary	Gadchiroli
		प्राथमिक	2,652	871	3,523	3,343	1,065	4,408	1,29,273	Primary	
		माध्यमिक(उ.मा.सह)	2,249	422	2,671	2,439	458	2,897	97,363	Secondary (including H. Sec.)	
महाराष्ट्र राज्य		पूर्व प्राथमिक	0	0	0	0	20	52,274	24,26,452	Pre-Primary	Maharashtra State
प्राथमिक	1,69,041	1,30,975	300,016	1,75,699	1,38,550	3,14,249	1,16,30,575	Primary			
माध्यमिक(उ.मा.सह)	1,71,379	78,084	249,463	17,31,73,866	80,014	2,53,880	91,50,092	Secondary (including H. Sec.)			

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण /
तक्ता क्रमांक/
पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक व माध्यमिक शाळांमधील
Number of Students in Pre-Primary, Primary

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हे (2)	पूर्व प्राथमिक Pre-Primary (3)	इयत्ता १ली Std.I (4)	इयत्ता २री Std.II (5)	इयत्ता ३री Std.III (6)	इयत्ता ४थी Std.IV (7)	इयत्ता ५वी Std.V (8)
1	मुंबई	..	175421	182423	181413	177403	55448
2	मुंबईउपनगर	..	0	0	0	0	135179
3	ठाणे	..	209869	213059	219219	204756	197228
4	रायगड	..	44942	48067	49654	46546	45971
5	रत्नागिरी	..	24062	26389	27134	29302	29983
6	सिंधुदुर्ग	..	10718	12075	12458	12883	13296
7	नाशिक	..	122052	122188	122885	119470	116168
8	धुळे	..	44280	45210	43386	41669	39502
9	नंदुरबार	..	37303	37040	36036	33732	29150
10	जळगाव	..	84330	84087	90997	86975	82612
11	अहमदनगर	..	81735	83409	91059	86985	84562
12	पुणे	..	154391	156398	159601	155846	156427
13	सातारा	..	46924	46953	49595	48968	49093
14	सांगली	..	46835	45473	48887	49115	49927
15	सोलापूर	..	86201	85297	87808	87067	85409
16	कोल्हापूर	..	62049	62665	63380	65205	63808
17	औरंगाबाद	..	73365	75697	77752	76236	73064
18	जालना	..	42808	45218	45182	44036	40447
19	परभणी	..	42691	43434	43583	40923	39285
20	हिंगोली	..	25033	26320	27360	26357	24111
21	बीड	..	58426	58798	60332	57822	53725
22	नांदेड	..	78669	76169	77689	72922	68158
23	उस्मानाबाद	..	31503	30656	31405	30943	30165
24	लातूर	..	55261	54465	55163	55341	53595
25	बुलढाणा	..	49465	50481	51967	50830	51270
26	अोला	..	30259	32494	33715	34304	33332
27	वाशिम	..	23186	23842	25154	24988	25405
28	अमरावती	..	47244	49620	50423	51590	51539
29	यवतमाळ	..	51398	53338	56359	56358	55209
30	वर्धा	..	19527	19993	20720	21221	21337
31	नागपूर	..	77841	80243	80086	79337	80609
32	भंडारा	..	19029	19360	20010	20916	21159
33	गोंदिया	..	21861	22281	23446	24290	23813
34	चंद्रपूर	..	34992	35900	37382	38097	38035
35	गडचिरोली	..	20380	20849	20938	20754	19862
	महाराष्ट्र राज्य	..	2034050	2069891	2122178	2073187	2037883

टिप : वर्ष २०११-१२ करिताची संबंधित माहिती रकाना क्र.३,१२,१३,१४,१५ साठी उपलब्ध नाही.
आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

EDUCATION

TABLE No.5.10

विद्यार्थ्यांची इयत्तावार संख्या (२०११-१२)

and Secondary Schools by Standard (2011-12)

इयत्ता ६वी	इयत्ता ७वी	इयत्ता ८वी	इयत्ता ९वी	इयत्ता १०वी	इयत्ता ११वी	इयत्ता १२वी	एकूण	Districts
Std.VI	Std.VII	Std.VIII	Std.IX	Std.X	Std.XI	Std.XII	Grand Total	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
51279	50730	14802	888919	Mumbai
137675	143908	166209	582971	Mumbai Suburban
192051	188212	165132	1589526	Thane
47152	48207	43386	373925	Raigad
31970	31832	30633	231305	Ratnagiri
14412	14078	14584	104504	Sindhudurg
115670	112227	101025	931685	Nashik
39043	36906	35091	325087	Dhule
27321	25356	23115	249053	Nandurbar
81653	79363	72589	662606	Jalgaon
84638	83946	79303	675637	Ahmednagar
155492	153117	142453	1233725	Pune
49587	50493	48632	390245	Satara
50980	50362	46782	388361	Sangli
84617	82219	74305	672923	Solapur
65960	65970	64899	513936	Kolhapur
70221	67113	55199	568647	Aurangabad
39077	35915	30282	322965	Jalna
36805	34842	29912	311475	Parbhani
22045	20656	16958	188840	Hingoli
50993	48566	44296	432958	Beed
64036	59010	51126	547779	Nanded
30154	28374	25840	239040	Osmanabad
52288	50271	44926	421310	Latur
52822	52109	47540	406484	Buldhana
34295	34019	31387	263805	Akola
26065	25356	22711	196707	Washim
53558	55224	50643	409841	Amravati
55365	54511	47377	429915	Yavatmal
21838	22045	21591	168272	Wardha
81910	84842	78969	643837	Nagpur
22305	21929	21643	166351	Bhandara
25468	25382	24571	191112	Gondiya
39477	38901	37997	300781	Chandrapur
20058	19530	18993	161364	Gadchiroli
2028280	1995521	1824901	16185891	Maharashtra State

Note: The data for the year 2011-12 is not available for column no. 3,12,13,14,15.

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक /Table No. 5.11

प्राथमिक व माध्यमिक (उच्च माध्यमिकसह) शिक्षण संस्थांतील विद्यार्थ्यांची शिक्षणाच्या माध्यमांनुसार संख्या
Number of Students in Primary and Secondary (including higher secondary) Institutions According to Medium of Instructions
(2011-12)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (1)	प्राथमिक/ माध्यमिक (2)	मराठी Marathi (3)	गुजराथी Gujarathi (4)	हिंदी Hindi (5)	सिंधी Sindhi (6)	इंग्रजी English (7)	उर्दु Urdu (8)	इतर Others (9)	एकूण Grand Total (10)	Primary/ Secondary (11)	District (3)
1	मुंबई	प्राथमिक माध्यमिक	155330	28507	53217	0	309850	34281	1708	582893	Primary	Mumbai
2	मुंबईउपनगर		192307	17715	149795	0	387116	125047	19742	891722	Primary	
3	ठाणे	प्राथमिक माध्यमिक	765382	13830	138856	3991	564381	97913	2204	1586557	Primary	Thane
4	रायगड		270928	147	2339	0	83816	16695		373925	Primary	Raigad
5	रत्नागिरी	प्राथमिक माध्यमिक	195231	0	0	0	20614	15460		231305	Primary	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग		94559	0	0	0	8376	1569	553	105057	Primary	Sindhudurg
7	नाशिक	प्राथमिक माध्यमिक	749015	711	3839	0	87763	90357		931685	Primary	Nashik
8	धुळे		286686	9	234	14	13790	24354		325087	Primary	Dhule
9	नंदुरबार	प्राथमिक माध्यमिक	229296	1879	0	29	7713	10136		249053	Primary	Nandurbar
10	जळगाव		550580	0	5764	315	34763	71184		662606	Primary	Jalgaon
11	अहमदनगर	प्राथमिक माध्यमिक	612339	0	620	0	48925	13753		675637	Primary	Ahmednagar
12	पुणे		873055	753	10791	0	318887	29418	883	1233787	Primary	Pune
13	सातारा	प्राथमिक माध्यमिक	352769	0	0	0	34907	2569		390245	Primary	Satara
14	सांगली		339300	258	142	0	21996	8492	18173	388361	Primary	Sangli
15	सोलापूर	प्राथमिक माध्यमिक	599147	0	1599	0	26486	30941	14519	672692	Primary	Solapur
16	कोल्हापूर		456544	0	280	29	47424	9106		513383	Primary	Kolhapur
										N.A.	Secondary	

17	औरंगाबाद	प्राथमिक माध्यमिक	471309	0	1338	0	35315	60685	568647	Primary Secondary	Aurangabad	
18	जालना	प्राथमिक माध्यमिक	290656	0	4023	0	11069	17217	322965	Primary Secondary	Jalna	
19	परभणी	प्राथमिक माध्यमिक	272650	0	295	0	6582	31948	311475	Primary Secondary	Parbhani	
20	हिंगोली	प्राथमिक माध्यमिक	175774	0	374	0	4014	8678	188840	Primary Secondary	Hingoli	
21	बीड	प्राथमिक माध्यमिक	388995	0	0	0	12141	31822	432958	Primary Secondary	Beed	
22	नांदेड	प्राथमिक माध्यमिक	475565	0	3379	0	23458	45373	547775	Primary Secondary	Nanded	
23	उस्मानाबाद	प्राथमिक माध्यमिक	223715	0	147	0	6649	8529	239040	Primary Secondary	Osmanabad	
24	लातूर	प्राथमिक माध्यमिक	377077	0	1172	0	11920	31141	421310	Primary Secondary	Latur	
25	बुलढाणा	प्राथमिक माध्यमिक	325607	0	984	0	29314	50579	406484	Primary Secondary	Buldhana	
26	अोला	प्राथमिक माध्यमिक	172278	52	4547	250	35116	51562	263805	Primary Secondary	Akola	
27	वाशिम	प्राथमिक माध्यमिक	167304	0	786	0	10332	18285	196707	Primary Secondary	Washim	
28	अमरावती	प्राथमिक माध्यमिक	308864	0	6918	0	37121	56938	409841	Primary Secondary	Amravati	
29	यवतमाळ	प्राथमिक माध्यमिक	368559	0	3664	0	31342	26350	429915	Primary Secondary	Yavatmal	
30	वर्धा	प्राथमिक माध्यमिक	137592	0	1460	0	26387	2833	168272	Primary Secondary	Wardha	
31	नागपूर	प्राथमिक माध्यमिक	365673	161	91645	0	157811	28547	643837	Primary Secondary	Nagpur	
32	भंडारा	प्राथमिक माध्यमिक	148828	0	2133	0	14999	391	166351	Primary Secondary	Bhandara	
33	गोंदिया	प्राथमिक माध्यमिक	144764	0	28203	0	17207	178	760	191112	Primary Secondary	Gondiya
34	चंद्रपूर	प्राथमिक माध्यमिक	240859	0	8902	0	47066	2400	467	299694	Primary Secondary	Chandrapur
35	गडचिरोली	प्राथमिक माध्यमिक	144403	0	1953	0	8741	503	5764	161364	Primary Secondary	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्या			11922940	64022	529399	4628	2543391	1055234	64773	16184387	Primary Secondary	Maharashtra State

N.A. - Not Available

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे /Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण / EDUCATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No.5.12

प्रमुख परीक्षांचे निकाल, मार्च २००१

Results of Major Examinations, March 2001

अ.क्र. Sr. No.	परीक्षा	परीक्षेला बसलेल्यांची संख्या			उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या			Examination
		Number appeared			Number passed			
(1)	(2)	मुलगे Boys	मुली Girls	एकूण Total	मुलगे Boys	मुली Girls	एकूण Total	(2)
1	कला-							Arts-
	बॅचलर ऑफ आर्ट्स	1,10,702	90,345	2,01,047	60,293	61,044	1,21,337	Bachelor of Arts
	मास्टर ऑफ आर्ट्स	2,422	19,199	21,621	11,066	10,633	21,699	Master of Arts
	एम.बी.ए.	3,467	1,014	4,481	2,574	879	3,453	M.B.A.
	पीएच.डी. / एम.फील.	296	207	503	113	57	170	Ph.D./M.Phil
2	शास्त्र-							Science-
	बॅचलर ऑफ सायन्स	26,514	18,514	45,028	13,963	12,964	26,927	Bachelor of Science.
	मास्टर ऑफ सायन्स	3,853	3,194	7,047	2,307	2,314	4,621	Master of Science.
	पीएच.डी.	26	9	35	18	7	25	Ph.D.
3	वाणिज्य-							Commerce-
	बॅचलर ऑफ कॉमर्स	65,020	49,964	1,14,984	36,531	34,589	71,120	Bachelor of Commerce
	मास्टर ऑफ कॉमर्स	6,367	5,450	11,817	1,755	2,683	4,438	Master of Commerce
	पीएच.डी. / एम.फील.	45	13	58	34	13	47	Ph.D./M.Phil
4	वैद्यकीय-							Medical-
	एम.बी.बी.एस.	1,803	922	2,725	2,725	971	3,696	M.B.B.S.
	एम.डी. / एम.एस.	186	114	300	125	86	211	M.D./M.S.
	एम.एससी. (मेडीसीन)	46	5	51	35	4	39	M. Sc. (Medicine)
5	शुश्रूषा-							Nursing-
	बी.एससी. (शुश्रूषा)	12	100	112	10	100	110	B.Sc. (Nursing)
	एम.एससी. (शुश्रूषा)	16	16	32	16	16	32	M.Sc. (Nursing)
6	दंतशास्त्र-							Dentis-
	बी.डी.एस.	293	451	744	204	349	553	B.D.S.
	एम.डी.एस.	4	0	4	4	0	4	M.D.S.
7	अभियांत्रिकी-							Engineering-
	बी.ई. (स्थापत्य)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Civil)
	बी.ई. (विद्युत)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Electrical)
	बी.ई. (यांत्रिकी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Mechanical)
	बी.ई. (मेटॅलर्जी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Metallurgy)
	बी.ई. (केमिकल)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.E. (Chemical)
	एम.ई. (स्थापत्य)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Civil)
	एम.ई. (विद्युत)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Electrical)
	एम.ई. (यांत्रिकी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Mechanical)
	एम.ई. (मेटॅलर्जी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Metallurgy)
	एम.ई. (केमिकल)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.E. (Chemical)

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.5.12-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
10	शिक्षण-							Education-
	बी.एड	8,309	7,799	16,108	7,113	7,042	14,155	B.Ed.
	एम.एड	1,020	519	1,539	336	225	561	M.Ed.
	डी.एड	--	--	0	--	--	--	D.Ed.
	बी.पी.एड	7,676	1,941	9617	5,663	1,478	7,141	B.P.Ed.
	एम.पी.एड	533	118	651	390	93	483	M.P.Ed.
	एस.एस.सी. (१० वी)	8,69,787	5,92,197	14,61,984	4,56,451	3,44,241	8,00,692	S.S.C. (Xth)
	एच.एस.सी. (१२ वी)	5,46,778	3,33,260	8,80,038	3,38,845	2,45,580	5,84,425	H.S.C. (xIIth)
	जी.सी.सी.	N.A.	N.A.	72,353	N.A.	N.A.	45,762	G.C.C.
	जी.सी.डी.	85	78	163	2	0	2	G.C.D.
	बी.आर.एल.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.R.L.
11	शेतकी-							Agriculture-
	बी.एससी.	1,135	151	1,286	1040	145	1,185	B.Sc.
	एम.एससी.	509	75	584	502	75	577	M.Sc.
	डॉक्टरेट / पीएच.डी.	62	--	62	62	--	62	Doctorate / Ph.D.
12	औषधीशास्त्र-							Medicine-
	बॅचलर ऑफ फार्मसी	1,683	784	2467	1481	716	2,197	Bachelor of Pharmacy
	मास्टर ऑफ फार्मसी	17	19	36	17	19	36	Master of Pharmacy
13	तंत्रशास्त्र-							Technology-
	बॅचलर ऑफ टेक्नॉलॉजी	174	148	322	152	144	296	Bachelor of Technology
	मास्टर ऑफ टेक्नॉलॉजी	55	4	59	54	4	58	Master of Technology
	बी.एससी. (टेक्नॉलॉजी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	B.Sc.Tech.
	एम.एससी. (टेक्नॉलॉजी)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	M.Sc.Tech.
14	आयुर्वेद-							Ayurved-
	बी.ए.एम.एस.	654	597	1251	295	286	581	B.A.M.S. /
	बी.एस.ए.एम.	--	--	--	--	--	--	B.S.A.M.
15	गृहशास्त्र-							Home Science-
	बी.एससी.(गृहशास्त्र)	0	920	920	0	715	715	B.Sc. (Home Science)
	एम.एससी.(गृहशास्त्र)	0	211	211	0	177	177	M.Sc. (Home Science)
	पीएच.डी.	81	64	145	81	57	138	Ph.D.
16	वस्त्रनिर्माण-							Textile-
	बॅचलर ऑफ टेक्स्टाईल्स	387	37	424	315	36	351	Bachelor of Textiles
17	ग्रंथपाल शास्त्र-							Library Science-
	बॅचलर ऑफ लायब्ररी सायन्स	1,518	1,256	2,774	734	795	1,529	Bachelor of Library Science
	मास्टर ऑफ लायब्ररी	386	277	663	155	160	315	Master of Library
18	समाज सेवा-							Social Work-
	बॅचलर ऑफ सोशल वर्क	347	326	673	199	230	429	Bachelor of Social Work
	मास्टर ऑफ सोशल वर्क	1,195	698	1,893	823	570	1,393	Master of Social Work
19	वृत्तपत्र विद्या-							Journalism-
	बॅचलर ऑफ जर्नालिझम	993	256	1,249	568	165	733	Bachelor of Journalism
20	पशुवैद्यक शास्त्र-							Veterinary Science-
	बी.व्ही.एससी.	188	19	207	178	17	195	B.V.Sc.
	एम.व्ही.एससी.	--	--	--	--	--	--	M.V.Sc.

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source :- Directorate of Education, Govt. of Maharashtra, Pune

5. शिक्षण /
तक्ता क्रमांक/
संस्थेच्या प्रकारानुसार तांत्रिक शिक्षण संस्था /
(2011-

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	अभियांत्रिकी आणि तंत्रशास्त्रीय महाविद्यालये Engineering & Technological Colleges	तंत्र निकेतन Poly- technic	इतर पदविका संस्था Other Diploma Institutions	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था Industrial Training Institutions	उच्च तांत्रिक विद्यालये/ केंद्रे Technical High Schools/ Centres	मूलोद्योग प्रशिक्षण आणि संबंधित सूचना केंद्रे Basic Training & related Instruction Centres
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	8	21	4	12	10	32
2	मुंबईउपनगर	14	2	1	15	21	63
3	ठाणे	13	17	6	29	35	14
4	रायगड	23	19	5	20	11	2
5	रत्नागिरी	4	4	4	14	16	2
6	सिंधुदुर्ग	2	1	2	9	14	1
7	नाशिक	15	26	13	42	34	5
8	धुळे	5	5	7	9	19	1
9	नंदुरबार	2	3	5	11	14	0
10	जळगाव	11	17	9	53	27	1
11	अहमदनगर	11	24	10	32	50	2
12	पुणे	73	42	27	58	74	17
13	सातारा	9	19	15	17	25	2
14	सांगली	9	16	8	23	40	1
15	सोलापूर	15	19	5	28	35	1
16	कोल्हापूर	13	17	10	37	37	2
17	औरंगाबाद	17	14	9	16	54	8
18	जालना	1	5	3	9	25	1
19	परभणी	1	7	3	10	5	1
20	हिंगोली	2	2	1	5	5	0
21	बीड	3	10	7	19	17	1
22	नांदेड	3	10	4	22	19	1
23	उस्मानाबाद	3	5	3	11	13	1
24	लातूर	6	13	4	12	17	2
25	बुलढाणा	7	8	3	14	46	1
26	अोला	2	4	2	10	9	1
27	वाशिम	2	3	3	6	6	0
28	अमरावती	12	12	3	26	29	2
29	यवतमाळ	4	7	3	25	45	1
30	वर्धा	8	11	5	14	7	1
31	नागपूर	42	30	16	44	25	3
32	भंडारा	2	5	1	19	5	1
33	गोंदिया	1	4	4	12	2	1
34	चंद्रपूर	4	11	3	27	12	1
35	गडचिरोली	1	1	0	16	6	0
	महाराष्ट्र राज्य	348	414	208	726	809	173

आधार :- १) व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai
२) तंत्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai

EDUCATION**TABLE No. 5.13****Technical Institutions by type of Institutions****12)**

+२स्तरावरील व्यावसायिक शिक्षण योजना	औद्योगिक कामगारांचे अर्धवेळ वर्ग	शिल्पकारागीर आणि इतर तांत्रिक प्रमाणपत्र देणा-या संस्था	प्रगत व्यवसाय शिक्षण पध्दती	+२स्तरावरील केंद्रशासन पुरस्कृत व्यवसाय शिक्षण अभ्यासक्रम संस्था	एकूण	District
Vocational Centres at + 2 stage	Parttime classes for Industrial workers	Institution of Crafts and other Technical certificate courses	Advanced Vocational training system	Centrally Sponsored at + 2 stage vocational education institutes	Grand Total	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
41		56		13	164	Mumbai
89		97		40	325	Mumbai Suburban
103		210	1	42	434	Thane
33		38		23	127	Raigad
8		33		14	87	Ratnagiri
7		36		21	88	Sindhudurg
20		130	1	49	281	Nashik
21		138		28	216	Dhule
2				6	33	Nandurbar
26		105		55	267	Jalgaon
62		79		37	262	Ahmednagar
142		190	1	108	590	Pune
33		195		44	316	Satara
48		83		46	241	Sangli
64		111		36	275	Solapur
43	closed	198	1	41	359	Kolhapur
87		114	1	204	484	Aurangabad
15		46		41	137	Jalna
72		70		13	171	Parbhani
23				7	40	Hingoli
54		151		61	303	Beed
51		80	1	23	197	Nanded
87		101		25	238	Osmanabad
38		147		95	311	Latur
56		111		36	264	Buldhana
47		172		34	273	Akola
60				19	91	Washim
33		255	1	105	451	Amravati
29		222		69	391	Yavatmal
108		144		23	297	Wardha
40		399	1	73	585	Nagpur
20		289		11	345	Bhandara
50				11	76	Gondiya
17		123		41	221	Chandrapur
27		78		14	141	Gadchiroli
1656		4201	8	1508	9081	Maharashtra State

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.14

शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थांमधील मंजूर केलेल्या जागा, प्रवेश क्षमता आणि उत्तीर्ण झालेल्यांची संख्या
Number of sanctioned seats, intake capacity and outturn of Govt. Industrial Training Institutes
(2011-12)

अनु.क्र. Sr. No.	व्यवसायाचे नाव (1)	मंजूर जागा Sanctioned Seats (3)	प्रवेश क्षमता IntakeCapacity (4)	उत्तीर्ण झालेले Passed (Outturn) (5)	Name of the Trade (2)
1	आरेखक यांत्रिक	725	1200	915	Draftsman (Mechanic)
2	आरेखक स्थापत्य	521	784	561	Draftsman (Civil)
3	सर्वेक्षक	256	448	166	Surveyor
4	जोडारी	4824	8389	8065	Fitter
5	कातारी	1650	2804	1323	Turner
6	यंत्रकारागीर	1292	2228	951	Machinist
7	यंत्रकारागीर (घर्षक)	512	932	344	Machinist (Gr.)
8	बंधकार	0	0	0	Pattern Maker
9	यांत्रिक (प्रशितन व वातानुकुलीकरण)	1184	2240	1016	Mechanic (Ref.&Air Condition)
10	यांत्रिक उपकरण	81	136	197	Instrument (Mechanic)
11	टूल अॅण्ड डायमेकर	144	376	161	Tool and Die Maker
12	यांत्रिक (मिलराईट मेन्टेनन्स)	0	0	0	Millright Maint. Mechanic
13	घड्याळजी	0	0	0	Watch Maker
14	विजतंत्री	4431	7680	6787	Electrician
15	तारतंत्री	3516	5693	2865	Wireman
16	विजविलेपक	61	144	21	Electroplator
17	यांत्रिक (मोटरगाडी)	2421	4304	3083	Mechanic Motor Vehical
18	यांत्रिक (कृषि व यंत्रसामुग्री)	144	192	38	Mechanic Agricultural
19	यांत्रिक (रेडिओ व दूरचित्रवाणी)	408	768	258	Mechanic Radio and T.v.
20	इलेक्ट्रॉनिक्स (मेकॅनिक)	2078	3520	1605	Electronics (Mech)
21	रंगारी	677	1168	599	Painter
22	बिनतारी (यांत्रिकी तथा यंत्रचालक)	0	0	0	Wireless Operator
23	यांत्रिकी उपकरण (रसायनिक)	228	276	6	Instrument Mechanic (C.P.)
24	अटेन्डंट ऑपरेटर	120	240	14	Attendant Operator
25	मेन्टेनन्स मेकॅनिक (रसायनिक)	64	128	13	Maintenance Mechanic (Chemical Plant)
26	प्लास्टिक मोल्ड मेकर	32	32	15	Plastic Mould Maker (S.C.V.T.)
27	रबर टेक्निशियन	32	64	24	Rubber Technician (S.C.V.T.)
28	वास्तुशास्त्र आरेखक	148	144	138	Architect Draftsman
29	फॉर्जर अॅण्ड हिट ट्रीटर	0	0	0	Forger and Heat Treater
30	सुतार	1572	1552	689	Carpenter
31	यांत्रिक डिझेल	2573	2608	3493	Mechanic Diesel
32	यांत्रिक कर्षित	0	0	0	Mechanic Diesel
33	सांचेकार	0	0	0	Moulder
34	पत्रे कारागीर	1124	1152	970	Sheet Metal Worker
35	संधाता	5063	5132	6929	Welder
36	नळ कारागीर	1433	1440	929	Plumber

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.14 -- Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
37	डाटा प्रिपरेशन अॅण्ड कॉम्प्युटर सॉफ्टवेअर	293	329	235	Data Preparation and Computer Softwear
38	प्लास्टिक प्रोसेसिंग ऑपरेटर	400	400	301	Plastic Proceassing Operator
39	गवंडी (बांधकाम)	489	480	179	Mason
40	पंप मेकॅनिक	949	944	680	Pump Mechanic
41	लेटर प्रेस मशिन माईंडर	0	0	0	Letter Press Machine Minder
42	पुस्तक बांधणी	0	0	0	Book Binding
43	हस्त जुळाईकर	0	0	0	Hand Compositor
44	कर्तन व शिवणशास्त्र	2722	2709	1725	Cutting and Tailoring
45	पोशाख बनविणे	3837	3888	2889	Dress Making
46	यंत्र विणकाम	0	0	0	Kuitting with Machine
47	भरतकाम व विणकाम	160	160	82	Embroidery and Fancy Work
48	भाज्या व फळ टिकविणे	384	400	219	Preservation of Fruits and Vegetables
49	ब्लिचिंग डाईंग अॅण्ड कॅलिको प्रिंटींग	0	0	0	Bleaching Dyeiing and Calico Printing
50	चामड्याची पादत्राणे बनविणे	0	0	0	Leather Foot wear making
51	चामड्याची वस्तू बनविणे	0	0	0	Leather goods making
52	सेक्रेटरियल प्रॅक्टिस	333	3258	218	Secretarial Practice
53	हेअर अॅण्ड स्किन केअर	1630	1632	1380	Hair and Skin care
54	फोटो टाईप सेटिंग अॅण्ड डेस्क	32	32	21	Photo Type Setting and Desk
55	टॉप पब्लिशिंग ऑपरेटर	224	224	123	Top Publishing Operator
56	इन्फॉर्मेशन टेक्नॉलॉजी	1076	2060	721	Information Technology
57	बेकरी अॅण्ड कन्फेकशनरी	232	224	83	Bakery and Confectionery
58	लघुलेखन (इंग्रजी)	400	400	285	Stenography (English)
59	लघुलेखन (मराठी)	128	148	52	Stenography (Marathi)
महाराष्ट्र राज्य		50606	73066	51373	Maharashtra State

आधार :- व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/Table No. 5.15

तांत्रिक संस्थांची त्यांच्या वर्गवारीनुसार संख्या, प्रवेशक्षमता, नाव नोंदविलेली, उत्तीर्ण झालेले विद्यार्थी आणि शिक्षकांची संख्या
Number of Technical institutions, their intake capacity, Enrolment, Outturn and Number of Teachers by Category of Institution
(2011-12)

अनु.क्र. Sr. No. (1)	वर्गवारी (2)	संख्या Number of Institute (3)	एकूण प्रवेश क्षमता Total Intake Capacity (4)	एकूण नोंदणी केलेले Enrolment (5)	एकूण उत्तीर्ण Total outturn (6)	शिक्षकांची संख्या No. of Teachers (7)	Category (2)
1	पदवी पातळीवरील (अभियांत्रिकी आणि तंत्रशास्त्रीकी महाविद्यालये)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Degree level (Engineering and Technological Colleges)
2	पदवीका पातळीवरील (तंत्रनिकेतन आणि इतर पदविका) संस्था	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Diploma level (Polytechnic and other Diploma) Institutions.
3	औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था	726	73066	50606	51373	N.A.	Industrial Training Institutes (Excluding Four Provisionally Permitted)
4	तंत्र माध्यमिक विद्यालये / केंद्रे	394	53235	50016	26735	N.A.	Technical High Schools / Centres

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार :व्यवसाय शिक्षण प्रशिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Vocational Education and Training, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.16

अभियांत्रिकी पदवी अभ्यासक्रमातील प्रवेशांची प्रकारानुसार संख्या Intake in Degree Courses in Engineering by categories

(2011-12)

अ.क्र. Sr. No. (1)	वर्ष Year (2)	स्थापत्य Civil (3)	यांत्रिकी Mechanical (4)	विद्युत् Electrical (5)	एकूण Total (6)
1	1960-61	240	240	240	720
2	1970-71	530	520	460	1,510
3	1980-81	550	540	480	1,570
4	1990-91	2,817	2,727	747	6,291
5	2000-01	2,843	5,700	1,490	10,033
6	2001-02	2,843	5,700	1,490	10,033
7	2002-03	3,208	8,030	2,450	13,688
8	2003-04	3,230	8,070	2,310	13,610
9	2004-05	3,290	8,520	2,685	14,495
10	2005-06	3,175	8,595	2,505	14,275
11	2006-07	3,350	9,855	2,910	16,115
12	2007-08	3,510	10,575	3,165	17,250
13	2008-09	4,075	11,215	3,140	18,430
14	2009-10	12,510	22,555	6,755	41,815
15	2010-11	8,323	20,699	6,466	35,488
16	2011-12	8,235	19,329	4,379	31,943

आधार : तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai

5. शिक्षण/EDUCATION

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 5.17

अभियांत्रिकी, तंत्रशास्त्र व तंत्रनिकेतन महाविद्यालयाच्या अंतिम वर्षाच्या परीक्षेस
बसलेल्या व उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या

Number of Students appeared and passed in final Year Examination
of Engineering, Technical and Polytechnic Colleges

(2000-01)

अनुक्रमांक Sr. No. (1)	अभ्यासाचा प्रकार (2)	परीक्षेस बसलेले No. appeared (3)	उत्तीर्ण झालेले Passed (4)	Type of Courses (2)
I पदवी अभ्यासक्रम				I Degree courses
1	स्थापत्य	2,655	1,758	Civil
2	यांत्रिकी	5,589	3,917	Mechanical
3	विद्युत	1,796	1,277	Electrical
4	इतर	20,516	14,672	Others
	एकूण	30,556	21,624	Total
II पदवी अभ्यासक्रम				II Degree courses
1	स्थापत्य	3,033	1,235	Civil
2	यांत्रिकी	6,182	3,953	Mechanical
3	विद्युत	1,883	1,220	Electrical
4	इतर	18,793	12,805	Others
	एकूण	29,891	19,213	Total

आधार --- तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-- Directorate of Technical Education, Govt. of Maharashtra, Mumbai

६. जनता संपर्क :

६.१ छापखाने, प्रकाशित झालेली पुस्तके व नियतकालिके, त्यांचे भाषावार व विषयवार वर्गीकरण यासंबंधी माहिती या विभागातील तक्त्यांमध्ये दिली आहे.

6. MASS COMMUNICATION :

6.1 Data on printing presses, books and periodicals published and their classification according to languages and subjects are presented in the tables in this section.

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.1

प्रमुख भाषांमधून प्रसिध्द झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके यांची संख्या Number of News papers and Periodicals published in Major Languages

अनुक्रमांक Sr.No.	वर्ष Year	प्रमुख भाषांत प्रकाशित झालेली वृत्तपत्रे व नियतकालिके News papers and Periodicals published in major Languages
(1)	(2)	(3)
1	1980-81	3,286
2	1985-86	3,166
3	1990-91	3,925
4	1995-96	4,665
5	2000-01	4,757
6	2001-02	5,446
7	2002-03	4,636
8	2007-08	4,970
9	2008-09	6,340
10	2009-10	7,950
11	2010-11	1,736
12	2011-12	2,144

आधार - अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.2

जिल्हावार छापखान्यांची संख्या

Number of Printing Presses by district
(2009-10)

Sr. No.	वर्ष/Year जिल्हा	सार्वजनिक Public	खाजगी Private	एकूण Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
	1980-81	N.A.	6,940	6,940	
	1990-91	8	8,186	8,194	
	1995-96	8	8,521	8,529	
	1999-00	8	8,521	8,529	
	2001-02	5	1,461	1,466	
	2009-10	12	1,558	1,603	
1	मुंबई	4	224	228	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	0	55	55	Mumbai Suburban
3	ठाणे	0	66	66	Thane
4	रायगड	0	28	28	Raigad
5	रत्नागिरी	0	23	23	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	47	47	Sindhudurg
7	नाशिक	0	19	19	Nashik
8	धुळे	0	17	17	Dhule
9	नंदुरबार	0	23	23	Nandurbar
10	जळगाव	0	73	73	Jalgaon
11	अहमदनगर	0	28	28	Ahmednagar
12	पुणे	3	45	48	Pune
13	सातारा	0	30	30	Satara
14	सांगली	0	31	31	Sangli
15	सोलापूर	0	37	37	Solapur
16	कोल्हापूर	3	36	39	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2	42	44	Aurangabad
18	जालना	0	41	41	Jalna
19	परभणी	0	36	36	Parbhani
20	हिंगोली	0	12	12	Hingoli
21	बीड	0	54	54	Beed
22	नांदेड	0	80	80	Nanded
23	उस्मानाबाद	0	27	27	Osmanabad
24	लातूर	0	42	42	Latur
25	बुलढाणा	0	33	33	Buldhana
26	अकोला	0	35	35	Akola
27	वाशिम	0	21	21	Washim
28	अमरावती	0	84	84	Amravati
29	यवतमाळ	0	70	70	Yavatmal
30	वर्धा	0	63	63	Wardha
31	नागपूर	6	130	136	Nagpur
32	भंडारा	0	125	125	Bhandara
33	गोंदिया	0	25	25	Gondiya
34	चंद्रपूर	0	60	60	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	27	27	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	18	1,789	1,807	Maharashtra State

6 जनता संपर्क /

तक्ता कमांक/

छापखाने व निरनिराळ्या भाषांतील नियतकालिके

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	छापखान्यांची संख्या No. of Presss (3)	दैनिके/Dailies								
			इंग्रजी English (4)	मराठी Marathi (5)	गुजराथी Gujrati (6)	कोंकणी Kokani (7)	हिंदी Hindi (8)	उर्दू Urdu (9)	सिंधी Sindhi (10)	इतर Others (11)	एकूण Total (12)
1	मुंबई	289	10	18	3	..	9	2	0	0	42
2	मुंबईउपनगर	..	5	14	2	..	9	2	0	0	32
3	ठाणे	66	4	20	0	..	11	0	0	0	35
4	रायगड	23	1	19	0	..	9	0	0	0	29
5	रत्नागिरी	17	0	15	0	..	6	0	0	0	21
6	सिंधुदुर्ग	17	0	13	0	..	7	0	0	0	20
7	नाशिक	53	2	26	0	..	11	0	0	0	39
8	धुळे	18	0	31	0	..	14	0	0	0	45
9	नंदुरबार	20	0	9	0	..	4	0	0	0	13
10	जळगाव	75	0	17	0	..	9	0	0	0	26
11	अहमदनगर	27	0	22	0	..	9	0	0	0	31
12	पुणे	51	5	34	0	..	15	0	0	0	54
13	सातारा	25	0	15	0	..	7	0	0	0	22
14	सांगली	30	2	27	0	..	13	0	0	0	42
15	सोलापूर	43	0	21	0	..	9	0	0	0	30
16	कोल्हापूर	42	3	28	0	..	10	0	0	0	41
17	औरंगाबाद	52	2	26	0	..	10	0	0	0	38
18	जालना	42	0	17	0	..	8	0	0	0	25
19	परभणी	36	0	13	0	..	5	0	0	0	18
20	हिंगोली	11	0	14	0	..	3	0	0	0	17
21	बीड	49	0	19	0	..	7	0	0	0	26
22	नांदेड	76	4	39	0	..	13	0	0	0	56
23	उस्मानाबाद	24	0	13	0	..	5	0	0	0	18
24	लातूर	38	0	23	0	..	7	0	0	0	30
25	बुलढाणा	32	0	21	0	..	8	0	0	0	29
26	अोला	31	0	19	0	..	9	0	0	0	28
27	वाशिम	20	0	14	0	..	5	0	0	0	19
28	अमरावती	80	2	29	0	..	12	0	0	0	43
29	यवतमाळ	42	0	17	0	..	9	0	0	0	26
30	वर्धा	58	0	12	0	..	5	0	0	0	17
31	नागपूर	118	4	40	0	..	16	0	0	0	60
32	भंडारा	25	0	9	0	..	1	0	0	0	10
33	गोंदिया	27	0	10	0	..	3	0	0	0	13
34	चंद्रपूर	65	0	19	0	..	6	0	0	0	25
35	डिचिरोली	14	0	10	0	..	2	0	0	0	12
	महाराष्ट्र राज्य	1636	44	693	5	..	286	4	0	0	1032

MASS COMMUNICATION**TABLE No. 6.3****Number of Printing Presses and Number of Periodicals in different Languages (2011-12)**

साप्ताहिके (द्वि आणि त्रै साप्ताहिके धरुन) /Weeklies(including Bi & Tri Weeklies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराती Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(2)
11	36	2	..	21	2	1	0	73	Mumbai
16	42	1	..	32	1	0	0	92	Mumbai Suburban
8	31	0	..	19	0	0	0	58	Thane
2	31	0	..	9	0	0	0	42	Raigad
0	16	0	..	6	0	0	0	22	Ratnagiri
0	14	0	..	6	0	0	0	20	Sindhudurg
7	82	0	..	29	0	0	0	118	Nashik
3	43	0	..	35	0	0	0	81	Dhule
0	43	0	..	26	0	0	0	69	Nandurbar
0	47	0	..	26	0	0	0	73	Jalgaon
0	59	0	..	38	0	0	0	97	Ahmednagar
7	61	0	..	29	0	0	0	97	Pune
0	22	0	..	9	0	0	0	31	Satara
4	43	0	..	15	0	0	0	62	Sangli
15	101	0	..	42	0	0	0	158	Solapur
5	62	0	..	31	0	0	0	98	Kolhapur
4	35	0	..	14	0	0	0	53	Aurangabad
0	19	0	..	9	0	0	0	28	Jalna
0	26	0	..	15	0	0	0	41	Parbhani
0	17	0	..	9	0	0	0	26	Hingoli
0	35	0	..	16	0	0	0	51	Beed
0	36	0	..	22	0	0	0	58	Nanded
0	23	0	..	11	0	0	0	34	Osmanabad
0	36	0	..	17	0	0	0	53	Latur
0	21	0	..	9	0	0	0	30	Buldhana
0	26	0	..	11	0	0	0	37	Akola
0	19	0	..	8	0	0	0	27	Washim
7	39	0	..	21	0	0	0	67	Amravati
4	26	0	..	13	0	0	0	43	Yavatmal
1	39	0	..	13	0	0	0	53	Wardha
5	39	0	..	17	0	0	0	61	Nagpur
0	17	0	..	8	0	0	0	25	Bhandara
0	15	0	..	6	0	0	0	21	Gondiya
3	43	0	..	17	0	0	0	63	Chandrapur
0	15	0	..	7	0	0	0	22	Gadchiroli
102	1259	3	..	616	3	1	0	1984	Maharashtra State

		(पाक्षिके/Fortnightlies)								
अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	3	8	0	0	5	0	0	0	16
2	मुंबईउपनगर	3	5	0	0	5	0	0	0	14
3	ठाणे	2	9	0	0	6	0	0	0	19
4	रायगड	0	4	0	0	2	0	0	0	8
5	रत्नागिरी	0	1	0	0	0	0	0	0	1
6	सिंधुदुर्ग	0	2	0	0	1	0	0	0	5
7	नाशिक	0	4	0	0	2	0	0	0	8
8	धुळे	0	2	0	0	0	0	0	0	2
9	नंदुरबार	0	3	0	0	1	0	0	0	4
10	जळगाव	0	2	0	0	0	0	0	0	2
11	अहमदनगर	0	3	0	0	0	0	0	0	3
12	पुणे	0	6	0	0	3	0	0	0	9
13	सातारा	0	4	0	0	1	0	0	0	5
14	सांगली	0	2	0	0	0	0	0	0	2
15	सोलापूर	0	2	0	0	0	0	0	0	2
16	कोल्हापूर	0	3	0	0	1	0	0	0	4
17	औरंगाबाद	0	2	0	0	1	0	0	0	3
18	जालना	0	1	0	0	0	0	0	0	1
19	परभणी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	हिंगोली	0	1	0	0	0	0	0	0	1
21	बीड	0	1	0	0	0	0	0	0	1
22	नांदेड	0	3	0	0	1	0	0	0	4
23	उस्मानाबाद	0	2	0	0	0	0	0	0	2
24	लातूर	0	1	0	0	0	0	0	0	1
25	बुलढाणा	0	1	0	0	0	0	0	0	1
26	अोला	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	वाशिम	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28	अमरावती	0	3	0	0	0	0	0	0	3
29	यवतमाळ	0	2	0	0	1	0	0	0	3
30	वर्धा	0	1	0	0	1	0	0	0	2
31	नागपूर	0	4	0	0	2	0	0	0	6
32	भंडारा	0	2	0	0	0	0	0	0	2
33	गोंदिया	0	0	0	0	0	0	0	0	0
34	चंद्रपूर	0	1	0	0	0	0	0	0	1
35	गडचिरोली	0	2	0	0	1	0	0	0	3
	महाराष्ट्र राज्य	8	87	0	0	34	0	0	0	138

TABLE No. 6.3 - Contd.

मासिके (द्विमासिके धरुन/Monthlies (including Bi monthlies))									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
10	32	3	0	28	1	0	0	74	Mumbai
3	17	0	0	12	0	0	0	32	Mumbai Suburban
0	11	0	0	7	0	0	0	18	Thane
0	5	0	0	2	0	0	0	7	Raigad
0	3	0	0	0	0	0	0	3	Ratnagiri
0	3	0	0	0	0	0	0	3	Sindhudurg
1	6	0	0	3	0	0	0	10	Nashik
0	3	0	0	1	0	0	0	4	Dhule
0	3	0	0	1	0	0	0	4	Nandurbar
0	5	0	0	3	0	0	0	8	Jalgaon
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Ahmednagar
0	3	0	0	1	0	0	0	4	Pune
0	3	0	0	1	0	0	0	4	Satara
0	6	0	0	2	0	0	0	8	Sangli
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Solapur
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Kolhapur
0	4	0	0	1	0	0	0	5	Aurangabad
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Jalna
0	3	0	0	1	0	0	0	4	Parbhani
0	3	0	0	1	0	0	0	4	Hingoli
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Beed
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Nanded
0	4	0	0	1	0	0	0	5	Osmanabad
0	3	0	0	0	0	0	0	3	Latur
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Buldhana
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Akola
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Washim
0	5	0	0	2	0	0	0	7	Amravati
0	4	0	0	1	0	0	0	5	Yavatmal
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Wardha
0	7	0	0	3	0	0	0	10	Nagpur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Bhandara
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Gondiya
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Chandrapur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
14	148	3	0	71	1	0	0	237	Maharashtra State

त्रैमासिके (चौमासिके धरून)/Quarterlies (including four monthlies)										
अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total
(1)	(2)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)
1	मुंबई	1	4	0	0	2	0	0	0	7
2	मुंबईउपनगर	2	3	0	0	3	0	0	0	8
3	ठाणे	1	8	0	0	3	0	0	0	12
4	रायगड	0	5	0	0	2	0	0	0	7
5	रत्नागिरी	0	2	0	0	0	0	0	0	2
6	सिंधुदुर्ग	0	2	0	0	0	0	0	0	2
7	नाशिक	0	4	0	0	1	0	0	0	5
8	धुळे	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	नंदुरबार	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	जळगाव	0	2	0	0	0	0	0	0	2
11	अहमदनगर	0	2	0	0	0	0	0	0	2
12	पुणे	0	5	0	0	1	0	0	0	6
13	सातारा	0	1	0	0	0	0	0	0	1
14	सांगली	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15	सोलापूर	0	2	0	0	0	0	0	0	2
16	कोल्हापूर	0	3	0	0	0	0	0	0	3
17	औरंगाबाद	0	6	0	0	1	0	0	0	7
18	जालना	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19	परभणी	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21	बीड	0	2	0	0	0	0	0	0	2
22	नांदेड	0	2	0	0	1	0	0	0	3
23	उस्मानाबाद	0	0	0	0	1	0	0	0	1
24	लातूर	0	3	0	0	1	0	0	0	4
25	बुलढाणा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26	अंोला	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27	वाशिम	0	3	0	0	1	0	0	0	4
28	अमरावती	0	3	0	0	2	0	0	0	5
29	यवतमाळ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31	नागपूर	0	6	0	0	3	0	0	0	9
32	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	0	0
33	गोर्दिया	0	2	0	0	0	0	0	0	2
34	चंद्रपूर	0	2	0	0	1	0	0	0	3
35	गडचिरोली	0	3	0	0	0	0	0	0	3
	महाराष्ट्र राज्या	4	75	0	0	23	0	0	0	102

TABLE No. 6.3 Contd.

वार्षिके (षण्मासिके धरुन)/Annual(including six-monthlies)									
इंग्रजी English	मराठी Marathi	गुजराथी Gujrati	कोंकणी Kokani	हिंदी Hindi	उर्दू Urdu	सिंधी Sindhi	इतर Others	एकूण Total	District
(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(57)	(2)
2	6	0	0	3	0	0	0	9	Mumbai
1	4	0	0	2	0	0	0	6	Mumbai Suburban
1	6	0	0	4	0	0	0	10	Thane
0	4	0	0	1	0	0	0	5	Raigad
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Ratnagiri
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
0	3	0	0	0	0	0	0	3	Nashik
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Dhule
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Nandurbar
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Jalgaon
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Ahmednagar
0	3	0	0	1	0	0	0	4	Pune
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Satara
0	1	0	0	0	0	0	0	1	Sangli
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Solapur
0	3	0	0	0	0	0	0	3	Kolhapur
0	2	0	0	1	0	0	0	3	Aurangabad
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Jalna
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Parbhani
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Hingoli
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Beed
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Nanded
0	2	0	0	0	0	0	0	2	Osmanabad
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Latur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Buldhana
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Akola
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Washim
0	4	0	0	0	0	0	0	4	Amravati
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Yavatmal
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Wardha
0	3	0	0	1	0	0	0	4	Nagpur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Bhandara
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Gondiya
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Chandrapur
0	0	0	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
4	49	0	0	13	0	0	0	62	Maharashtra State

Source : Examiner of Books and publication, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.4

प्रकाशित पुस्तके व नियतकालिके यांविषयीची सांख्यिकी Statistics of Books and Periodicals published (2011-12)

अनुक्रमांक Serial No.	प्रकाशनाचा प्रकार	इंग्रजी व इतर युरोपियन भाषा English and other European languages	प्रादेशिक भाषा Regional languages	भारतीय प्राचीन भाषा Indian classical languages	एकापेक्षा अधिक भाषांत In more than one language	एकूण Total	Type of Publication
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	पुस्तके (अ) मूळ लेखन	178	522	0	0	700	Books (a) Original Work
	(ब) अनुवादित	340	50	10	0	400	(b) Translation
	(क) एकूण	518	572	10	0	1100	(c) Total
2	नियतकालिके (मासिक ते वार्षिक कालावधीची)	Periodicals (of periodicaly from monthly to yearly)
	एकूण प्रकाशने	Total number of Publications

212

आधार - अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Examiner of Books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.5

पुस्तके व नियतकालिके यांचे भाषावार वर्गीकरण

Classification of books and periodicals according to languages (2011-12)

अनुक्रमांक Serial No.	भाषा	पुस्तके Books	नियतकालिके Periodicals	एकूण Total	Languages
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	इंग्रजी	178	56	234	English
2	मराठी	845	693	1538	Marathi
3	गुजराथी	10	5	15	Gujarathi
4	हिंदी	45	286	331	Hindi
5	सिंधी	2	0	2	Sindhi
6	उर्दू	10	4	14	Urdu
7	प्राचीन भाषा	0	0	0	Classical languages
8	बोली भाषा	10	0	10	Dialects
9	ए पेक्षा अधिक भाषा	-	-	-	In more than one languages
10	इतर भाषा	-	-	-	Other language
	एूण	1100	1044	2144	Total

टीप :- नियतकालिकांत मासिक, त्रैमासिक व वार्षिक प्रकाशनांचाच समावेश आहे

Note :- Periodicals include monthly, quarterly and annual publications only

आधार :- अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Examiner of books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

6. जनता संपर्क / MASS COMMUNICATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 6.6

प्रकाशित झालेली पुस्तके व नियतकालिके यांची विषयवार वर्गवारी
 Classification of Books and Periodicals Published according to subject
 (2011-12)

अनुक्रमांक		पुस्तके/ Books					Subject
Serial No.	विषय	शैक्षणिक	अशैक्षणिक	एकूण	नियतकालिके	(2)	
(1)	(2)	Educational	Non-Educational	Total	Periodicals		(2)
1	कृषि	5	..	Agriculture	
2	मानवशास्त्र	0	..	Anthropology	
3	पुराणवस्तु अभ्यास	2	..	Archaeology	
4	शिवण व कर्तनकला	2	..	Arts and Craft	
5	खोलशास्त्र व फल ज्योतिष	10	..	Astronomy and astrology	
6	चरित्र (आठवणीधरून)	275	..	Biography (including memories)	
7	नागरीक शास्त्र	0	..	Civics	
8	वाणिज्य व उद्योगधंदे	12	..	Commerce and industry	
9	नाटक	14	..	Drama	
10	अर्थशास्त्र	7	..	Economics	
11	शिक्षा	6	..	Education	
12	तांत्रिक	4	..	Engineering	
13	मनोरंजन	480	..	Fiction	
14	खेळ	10	..	Games and Sports	
15	भूगोल	0	..	Geography	
16	आरोग्य	25	..	Health and hygiene	
17	इतिहास	15	..	History	
18	उद्योगधंदे	9	..	Industry	
19	भाषा	18	..	Languages	
20	विधी (कायदा)	0	..	Law	
21	गणित	4	..	Mathematics	
22	औषध	0	..	Medicine	
23	संकीर्ण	100	..	Miscellaneous	
24	संगीत (नृत्य धरून)	2	..	Music (including dancing)	
25	निसर्ग शिक्षा	0	..	Nature study	
26	तत्वज्ञान (मानसिक व नैतिकशास्त्र)	15	..	Philosophy (including Mental and Moral science)	
27	काव्य	20	..	Poetry	
28	राज्यशास्त्र	2	..	Political Science	
29	धर्म	18	..	Religion	
30	शास्त्र (भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, भुगर्भशास्त्र, प्राणीशास्त्र व वनस्पतीशास्त्र धरून)	4	..	Science (including Physics, Chemistry, Geology, Zoology, Botany etc.)	
31	समाजशास्त्र	23	..	Sociology	
32	प्रवास	3	..	Travel	
33	युद्ध	1100	..	War	
	ए ण	0	..	1100	..	Total	

आधार :- अधिपरीक्षक, पुस्तके व प्रकाशने, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Examiner of books and Publications, Govt. of Maharashtra, Mumbai

७. आरोग्य :

७.१ राज्य व केंद्र शासनाची, तसेच नगरपालिका, स्थानिक स्वराज्य संस्था यांची व खाजगी संस्थांनी शासकीय सहाय्याने चालविलेली रुग्णालये व दवाखाने यांची माहिती देण्यात आली आहे. राज्याच्या आरोग्य सेवा संचालनालय आणि जिल्हा परिषदांच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रांची माहितीदेखील यात समाविष्ट आहे.

7. HEALTH :

7.1 Information is given in the tables on number of hospitals and dispensaries of State and Central Government Institutions, institutions run by Municipalities and Local Bodies and also private aided institutions. Primary Health Centres under the control of the State's Directorate of Public Health Services and under Zilla Parishads are also included in the data.

**7. आरोग्य/
तक्ता क्रमांक/
वैद्यकीय (विषम चिकित्सकीय) संस्थांची संख्या/
(2011)**

अनु क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	रुग्णालये/Hospital					दवाखाने/Dispensaries				
		एकूण Total	राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी व इतर Pvt. & Others	इतर Others	एकूण Total	राज्य शासन State Govt.	स्थानिक संस्था Local Bodies	खाजगी व इतर Pvt. & Others	इतर Others
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	मुंबई	775	14	52	709	0	749	0	331	418	0
2	मुंबई उपनगर										
3	ठाणे	1095	27	24	1010	34	2411	19	86	1807	499
4	रायगड	232	26	2	204	0	205	0	28	177	0
5	रत्नागिरी	163	16	3	134	10	899	2	6	513	378
6	सिंधुदुर्ग	185	11	0	168	6	0	0	0	0	0
7	नाशिक	363	32	21	258	52	5497	0	31	4845	621
8	धुळे	172	13	4	149	6	365	5	24	104	232
9	नंदुरबार	130	79	15	36	0	313	0	1	16	296
10	जळगाव	451	24	13	404	10	1983	11	27	1503	442
11	अहमदनगर	300	31	5	246	18	1888	3	8	1204	673
12	पुणे	494	49	39	330	76	648	6	68	0	574
13	सातारा	513	20	1	481	11	1783	7	19	1351	406
14	सांगली	238	21	2	199	16	1329	18	10	978	323
15	सोलापूर	326	28	16	273	9	1795	6	30	1326	433
16	कोल्हापूर	600	23	1	567	9	1310	0	102	789	419
17	औरंगाबाद	428	42	8	362	16	1119	4	30	806	279
18	जालना	448	21	13	404	10	1982	13	27	1500	442
19	परभणी	151	11	0	140	0	650	0	37	396	217
20	हिंगोली	27	9	3	15	0	197	0	0	61	136
21	बीड	87	23	0	62	2	1188	668	13	223	284
22	नांदेड	361	24	64	273	0	439	22	29	0	388
23	उस्मानाबाद	51	14	2	35	0	665	2	7	452	204
24	लातूर	221	14	1	200	6	426	1	8	165	252
25	बुलढाणा	200	22	70	107	1	535	76	76	102	281
26	अोला	146	24	3	112	7	621	14	36	389	182
27	वाशिम	102	19	0	82	1	215	0	10	51	154
28	अमरावती	259	42	2	205	10	451	0	106	0	345
29	यवतमाळ	216	23	0	189	4	1169	502	20	209	438
30	वर्धा	71	14	11	32	14	470	244	6	37	183
31	नागपूर	707	34	5	650	18	472	45	105	0	322
32	भंडारा	104	17	0	87	0	474	3	41	237	193
33	गोंदिया	50	15	1	31	3	395	0	42	101	252
34	चंद्रपूर	83	19	0	61	3	380	10	23	0	347
35	गडचिरोली	35	35	0	0	0	460	0	19	29	412
महाराष्ट्र राज्य		8964	759	326	7612	267	31040	1669	1308	18463	9600

HEALTH

TABLE No. 7.1

Number of Medical (Allopathic) Institutions
-12)

ग्रामीण/Rural				नागरी/Urban				प्रति वैद्यकीय (रुग्णालय व दवाखाने)		District
रुग्णालये Hospital	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispen- saries	एकूण Total	रुग्णालये Hospital	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispen- saries	एकूण Total	संस्थेमागे लोकसंख्या Population served per Medical institution (Hospital and Dispensaries)	21	
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
0	0	0	0	775	0	749	1524	9296	Mumbai Mumbai Suburban	
206	79	1050	1335	889	0	1652	2541	2939	Thane	
88	55	217	360	144	0	131	275	4154	Raigad	
66	67	972	1105	97	0	57	154	1485	Ratnagiri	
44	38	0	82	141	0	0	141	4014	Sindhudurg	
21	106	2220	2347	342	0	3427	3769	1026	Nashik	
11	41	261	313	161	0	104	265	3419	Dhule	
50	58	300	408	80	0	0	80	3255	Nandurbar	
17	77	1112	1206	434	0	865	1299	1692	Jalgaon	
125	96	1399	1620	175	0	489	664	2145	Ahmednager	
73	96	596	765	421	0	51	472	7390	Pune	
345	71	1589	2005	168	0	137	305	1380	Satara	
60	59	1227	1346	178	0	102	280	1847	Sangli	
79	77	1130	1286	247	0	664	911	2077	Solapur	
489	73	1307	1869	111	0	3	114	2073	Kolhapur	
30	50	450	530	398	0	669	1067	2330	Aurangabad	
17	40	296	353	431	0	1686	2117	767	Jalna	
1	31	446	478	150	0	204	354	2062	Parbhani	
7	24	165	196	20	0	32	52	4722	Hingoli	
16	50	832	898	71	0	356	427	1919	Beed	
69	63	608	740	292	0	527	819	2231	Nanded	
22	42	416	480	29	0	249	278	2235	Osmanabad	
63	46	381	490	158	0	45	203	3655	Latur	
83	52	458	593	117	0	77	194	3318	Buldhana	
2	30	214	246	144	0	407	551	2439	Akola	
61	25	170	256	41	0	45	86	3503	Washim	
10	56	436	502	249	0	15	264	4003	Amravati	
11	63	525	599	205	0	644	849	1999	Yavatmal	
21	27	212	260	50	0	258	308	2492	Wardha	
13	49	384	446	694	0	88	782	4004	Nagpur	
39	33	416	488	65	0	58	123	2071	Bhandara	
18	39	286	343	32	0	109	141	2746	Gondiya	
7	58	366	431	76	0	14	90	4654	Chandrapur	
35	45	451	531	0	0	9	9	2180	Gadchiroli	
2047	1643	19166	22856	6917	0	13208	20125	2721	Maharashtra State	

7. आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.2

आयुर्वेदिक, युनानी, होमियोपॅथिक संस्थांची संख्या
Number of Ayurvedic, Unani and Homeopathic Institutions
(2011-12)

अ.क्र. जिल्हा Sr. No.	आयुर्वेदिक / Ayurvedic				युनानी / Unani				होमियोपॅथिक / Homoeopathic				Districts		
	शासकीय स्थानिक संस्था	इतर संस्था	एकूण	Total	शासकीय स्थानिक संस्था	इतर संस्था	एकूण	Total	शासकीय स्थानिक संस्था	इतर संस्था	एकूण	Total		बेरीज	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
1 मुंबई	}	1	4	165	170	0	2	5	7	0	0	130	130	307	Mumbai
2 मुंबई उपनगर															Mumbai Suburban
3 ठाणे	0	10	720	730	0	0	28	28	0	0	400	400	1158	Thane	
4 रायगड	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	2	2	3	Raigad	
5 रत्नागिरी	0	6	284	290	0	0	3	3	0	0	151	151	444	Ratnagiri	
6 सिंधुदुर्ग	0	0	5	5	0	0	0	0	0	0	5	5	10	Sindhudurg	
7 नाशिक	0	11	222	233	0	0	17	17	0	0	127	127	377	Nashik	
8 धुळे	0	14	66	80	0	0	0	0	0	0	0	0	80	Dhule	
9 नंदुरबार	0	14	20	34	0	0	0	0	0	0	0	0	34	Nandurbar	
10 जळगाव	0	21	575	596	0	1	29	30	0	0	640	640	1266	Jalgaon	
11 अहमदनगर	0	2	490	492	0	0	11	11	0	0	367	367	870	Ahmednager	
12 पुणे	0	24	88	112	0	0	1	1	0	0	95	95	208	Pune	
13 सातारा	0	18	445	463	0	0	8	8	0	0	366	366	837	Satara	
14 सांगली	14	2	509	525	0	0	0	0	0	0	171	171	696	Sangli	
15 सोलापूर	0	8	44	52	0	0	0	0	0	0	18	18	70	Solapur	
16 कोल्हापूर	0	17	201	218	0	0	3	3	0	0	345	345	566	Kolhapur	
17 औरंगाबाद	21	8	316	345	0	6	2	8	0	0	285	285	638	Aurangabad	
18 जालना	0	21	38	59	0	4	5	9	0	0	6	6	74	Jalna	
19 परभणी	0	4	196	200	0	2	0	2	0	0	74	74	276	Parbhani	
20 हिंगोली	0	3	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	3	Hingoli	
21 बीड	0	8	96	104	0	5	0	5	0	0	135	135	244	Beed	
22 नांदेड	2	7	271	280	0	6	0	6	0	0	0	0	286	Nanded	
23 उस्मानाबाद	1	5	291	297	0	2	0	2	0	0	0	0	299	Osmanabad	
24 लातूर	1	7	131	139	0	1	4	5	0	0	33	33	177	Latur	
25 बुलढाणा	70	70	0	140	0	0	0	0	0	0	0	0	140	Buldhana	
26 अकोला	0	27	125	152	0	0	0	0	0	0	149	149	301	Akola	
27 वाशिम	0	179	6	185	0	0	0	0	0	0	6	6	191	Washim	
28 अमरावती	0	67	3	70	0	2	0	2	0	2	3	5	77	Amravati	
29 यवतमाळ	0	20	34	54	0	0	0	0	0	0	24	24	78	Yavatmal	
30 वर्धा	12	12	7	31	1	1	0	2	1	0	2	3	36	Wardha	
31 नागपूर	1	47	1	49	0	3	0	3	0	5	1	6	58	Nagpur	
32 भंडारा	0	37	11	48	0	0	0	0	0	0	60	60	108	Bhandara	
33 गोर्दिया	0	33	29	62	0	0	0	0	0	3	40	43	105	Godiya	
34 चंद्रपूर	8	10	0	18	0	0	0	0	0	0	0	0	18	Chandrapur	
35 गडचिरोली	0	10	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	10	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य	131	726	5390	6247	1	35	116	152	1	10	3635	3646	10045	Maharashtra State	

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Health Services, Govt. of Maharashtra, Pune

7. आरोग्य/HEALTH

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 7.3

वैद्यकीय संस्थामधील खाटांची संख्या
Number of beds in medical institutions
(2011-12)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	Beds installed खाटांची संख्या				Beds in खाटांची संख्या		Beds for खाटांची संख्या		District
		रुग्णालये Hospitals	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres	दवाखाने Dispensaries	एकूण Total	ग्रामीण Rural area	नागरी Urban area	पुरुष Male	स्त्रिया Female	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	37088	0	0	37088	0	37088	14835	22253	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर									
3	ठाणे	12578	462	46	13086	1221	11865	5234	7852	Thane
4	रायगड	3639	330	0	3969	1389	2580	1588	2381	Raigad
5	रत्नागिरी	2673	402	0	3075	1239	1836	1230	1845	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1850	228	0	2078	967	1111	831	1247	Sindhudurg
7	नाशिक	5023	645	5129	10797	1386	9411	4319	6478	Nashik
8	धुळे	3696	322	24	4042	627	3415	1617	2425	Dhule
9	नंदुरबार	870	348	0	1218	788	430	487	731	Nandurbar
10	जळगाव	6677	462	211	7350	1341	6009	2940	4410	Jalgaon
11	अहमदनगर	5688	576	22	6286	3056	3230	2514	3772	Ahmednager
12	पुणे	15004	576	40	15620	2990	12630	6248	9372	Pune
13	सातारा	7052	450	215	7717	4346	3371	3087	4630	Satara
14	सांगली	2600	354	1901	4855	2668	2187	1942	2913	Sangli
15	सोलापूर	5443	462	0	5905	1097	4808	2362	3543	Solapur
16	कोल्हापूर	5850	474	2349	8673	6115	2558	3469	5204	Kolhapur
17	औरंगाबाद	8252	300	0	8552	1180	7372	3421	5131	Aurangabad
18	जालना	6382	240	0	6622	878	5744	2649	3973	Jalna
19	परभणी	1500	186	186	1872	795	1077	749	1123	Parbhani
20	हिंगोली	240	144	269	653	203	450	261	392	Hingoli
21	बीड	3607	400	0	4007	1334	2673	1603	2404	Beed
22	नांदेड	5040	378	374	5792	1318	4474	2317	3475	Nanded
23	उस्मानाबाद	1112	252	0	1364	499	865	546	818	Osmanabad
24	लातूर	3312	276	141	3729	766	2963	1492	2237	Latur
25	बुलढाणा	2100	312	800	3212	1306	1906	1285	1927	Buldhana
26	अकोला	2995	180	16	3191	256	2935	1276	1915	Akola
27	वाशिम	912	150	0	1062	322	740	425	637	Washim
28	अमरावती	4336	360	40	4736	1290	3446	1894	2842	Amravati
29	यवतमाळ	2475	378	10	2863	733	2130	1145	1718	Yavatmal
30	वर्धा	2814	162	162	3138	1370	1768	1255	1883	Wardha
31	नागपूर	7020	294	0	7314	1750	5564	2926	4388	Nagpur
32	भंडारा	1450	198	0	1648	576	1072	659	989	Bhandara
33	गोर्दिया	793	312	0	1105	582	523	442	663	Godiya
34	चंद्रपूर	1596	348	0	1944	628	1316	778	1166	Chandrapur
35	गडचिरोली	646	270	403	1319	1018	301	528	791	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		172313	11231	12338	195882	46034	149848	78353	117529	Maharashtra State

N. A. - उपलब्ध नाही / Not Available

टिप - (१) रुग्णालयातील/दवाखान्यातील खाटांमध्ये राज्य व केंद्र सरकार, स्थानिक संस्था, जि.प. व खाजगी रुग्णालये आणि स्वयंसेवी संघटनांच्या रुग्णालयातील/दवाखान्यातील खाटांचा समावेश आहे.

Note - (1) Hospitals/Dispensaries beds include beds of State Govt., Local bodies, Z.P., Private Hospitals and voluntary organizations
Hospitals/Dispensaries

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source—Directorate of Health Services. Govt. of Maharashtra, Pune

7. आरोग्य/HEALTH

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 7.4

सार्वजनिक आणि सार्वजनिक सहाय्यित संस्थांकडून मिळणाऱ्या वैद्यकीय सुविधा
Medical Facilities available through Public and Public aided Institutions
 (2011-12)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	रुग्णालये Hospitals (3)	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे Primary Health Centres (4)	दवाखाने Dispensaries (5)	प्राथमिक आरोग्य पथके Primary Health Units (6)	क्षयरोग रुग्णालये आणि रुग्ण चिकित्सालये TB Hospitals and Clinics (7)	सर्व संस्थातील खाटांची संख्या No. of Beds in all Institution (8)	District (2)
1	मुंबई	775	0	749	0	23	37088	Mumbai
2	मुंबई उपनगर							Mumbai Suburban
3	ठाणे	1095	79	2411	23	1	13086	Thane
4	रायगड	232	55	205	3	5	3969	Raigad
5	रत्नागिरी	163	67	899	0	4	3075	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	185	38	0	0	0	2078	Sindhudurg
7	नाशिक	363	106	5497	9	9	10797	Nashik
8	धुळे	172	41	365	0	1	4042	Dhule
9	नंदुरबार	130	58	313	6	0	1218	Nandurbar
10	जळगाव	451	77	1983	0	1	7350	Jalgaon
11	अहमदनगर	300	96	1888	5	2	6286	Ahmednager
12	पुणे	494	96	648	8	1	15620	Pune
13	सातारा	513	71	1783	6	3	7717	Satara
14	सांगली	238	59	1329	2	0	4855	Sangli
15	सोलापूर	326	77	1795	1	1	5905	Solapur
16	कोल्हापूर	600	73	1310	6	2	8673	Kolhapur
17	औरंगाबाद	428	50	1119	0	1	8552	Aurangabad
18	जालना	448	40	1982	2	0	6622	Jalna
19	परभणी	151	31	650	4	1	1872	Parbhani
20	हिंगोली	27	24	197	5	0	653	Hingoli
21	बीड	87	50	1188	4	1	4007	Beed
22	नांदेड	361	63	439	16	1	5792	Nanded
23	उस्मानाबाद	51	42	665	0	1	1364	Osmanabad
24	लातूर	221	46	426	6	1	3729	Latur
25	बुलढाणा	200	52	535	0	2	3212	Buldhana
26	अकोला	146	30	621	0	1	3191	Akola
27	वाशिम	102	25	10	1	1	1062	Washim
28	अमरावती	259	56	451	20	1	4736	Amravati
29	यवतमाळ	216	63	1169	5	1	2863	Yavatmal
30	वर्धा	71	27	470	6	1	3138	Wardha
31	नागपूर	707	49	472	3	2	7314	Nagpur
32	भंडारा	104	33	474	0	1	1648	Bhandara
33	गोंदिया	50	39	395	8	1	1105	Gondia
34	चंद्रपूर	83	58	380	8	1	1944	Chandrapur
35	गडचिरोली	35	45	460	36	21	1319	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		9784	1816	33278	193	92	195882	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Health Services. Govt. of Maharashtra, Pune

८. कुटुंब कल्याण :

८.१ कुटुंब कल्याण केंद्राच्या आकडेवारीत फिरत्या कुटुंब कल्याण केंद्रांचाही समावेश आहे. ह्या केंद्रामध्ये नसबंदी शस्त्रक्रिया, लूप बसविणे व कुटुंब कल्याण साधनांचे वाटप करणे इत्यादी कामे नियमितपणे चालतात. पुरुष नसबंदीस इंग्रजीत व्हॅसेक्टॉमी म्हणतात, तर स्त्री नसबंदीस ट्युबेक्टॉमी म्हणतात. 'लूप' हे साधन स्त्रियांसाठी असून त्यांचा उपयोग पाळणा लांबविण्याकरिता किंवा थांबविण्याकरिता होतो.

8. FAMILY WELFARE :

8.1 The number of family welfare centres include Mobile Family Welfare Centres also. In these centres the Sterilisation, I.U.C.D. insertions and distribution of conventional contraceptives are done regularly. The sterilisation operation performed on male is called vasectomy and that on female is called tubectomy. I.U.C.D. device is meant for women and is used for spacing as well as for stopping of births.

8. कुटुंब कल्याण /FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.1

कुटुंब कल्याण केंद्रांची / चिकीत्सालयांची संख्या
Number of family welfare centres /clinics
(2007-08)

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	एकूण Total (3)	ग्रामीण Rural (4)	नागरी Urban (5)	शासकीय Govt. (6)	इतर संस्था Other bodies (7)	District (2)
1	मुंबई	77	0	77	8	69	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	0		0			Mumbai Suburban
3	ठाणे	129	79	50	86	43	Thane
4	रायगड	57	55	2	55	2	Raigad
5	रत्नागिरी	67	67	0	67	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	39	38	1	38	1	Sindhudurg
7	नाशिक	123	106	17	107	16	Nashik
8	धुळे	51	41	10	42	9	Dhule
9	नंदुरबार	61	58	3	58	3	Nandurbar
10	जळगाव	108	79	29	80	28	Jalgaon
11	अहमदनगर	104	97	7	98	6	Ahmednagar
12	पुणे	124	96	28	100	24	Pune
13	सातारा	74	71	3	71	3	Satara
14	सांगली	80	59	21	62	18	Sangli
15	सोलापूर	99	77	22	80	19	Solapur
16	कोल्हापूर	91	73	18	73	18	Kolhapur
17	औरंगाबाद	59	50	9	52	7	Aurangabad
18	जालना	44	38	6	40	4	Jalna
19	परभणी	44	31	13	35	9	Parbhani
20	हिंगोली	25	24	1	25	0	Hingoli
21	बीड	55	50	5	51	4	Beed
22	नांदेड	70	64	6	68	2	Nanded
23	उस्मानाबाद	44	42	2	42	2	Osmanabad
24	लातूर	66	46	20	53	13	Latur
25	बुलढाणा	54	52	2	52	2	Buldhana
26	अकोला	40	30	10	32	8	Akola
27	वाशिम	25	25	0	25	0	Washim
28	अमरावती	67	56	11	58	9	Amravati
29	यवतमाळ	67	63	4	63	4	Yavatmal
30	वर्धा	33	27	6	27	6	Wardha
31	नागपूर	80	49	31	54	26	Nagpur
32	भंडारा	35	33	2	33	2	Bhandara
33	गोंदिया	43	39	4	40	3	Gondiya
34	चंद्रपूर	67	58	9	59	8	Chandrapur
35	गडचिरोली	46	45	1	45	1	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2,248	1,818	430	1,879	369	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय, (कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Directorate of Health Services, (Family Welfare, MCH & SH) Government of Maharashtra, Pune

8. कुटुंब कल्याण /FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.2

महाराष्ट्रातील कुटुंब कल्याण कार्यक्रम
Family Welfare Programme in Maharashtra during
(2011-12)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	ऐच्छिक नसबंदी शस्त्रक्रिया संख्या No. of Voluntary Sterilisation Operation		बसविलेल्या लुपांची संख्या No. of I.U.C.D.		District (2)
		लक्ष्य Targets (3)	साध्य Achievements (4)	लक्ष्य Targets (5)	साध्य Achievements (6)	
1	मुंबई	38910	31166	65478	58163	Mumbai
2	मुंबईउपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	19720	17355	19223	11701	Thane
4	रायगड	10000	8149	9139	7577	Raigad
5	रत्नागिरी	7730	6836	9932	7252	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	3340	2696	6893	5094	Sindhudurg
7	नाशिक	33550	28228	19433	14825	Nashik
8	धुळे	12040	10735	7097	5557	Dhule
9	नंदुरबार	10000	7607	2791	2006	Nandurbar
10	जळगाव	25050	22845	16592	13252	Jalgaon
11	अहमदनगर	24860	24013	24045	23556	Ahmednagar
12	पुणे	48000	45300	28978	27319	Pune
13	सातारा	19050	19081	10052	10603	Satara
14	सांगली	17000	14666	19438	16829	Sangli
15	सोलापूर	23500	22923	19307	15987	Solapur
16	कोल्हापूर	21700	20101	27073	24168	Kolhapur
17	औरंगाबाद	19220	12712	14168	11931	Aurangabad
18	जालना	10000	10423	8044	6059	Jalna
19	परभणी	11500	8833	9841	6509	Parbhani
20	हिंगोली	7000	7129	3743	2209	Hingoli
21	बीड	14000	13537	13758	12392	Beed
22	नांदेड	21780	21318	8538	7185	Nanded
23	उस्मानाबाद	9000	8062	5796	4485	Osmanabad
24	लातूर	16000	15375	9771	8230	Latur
25	बुलढाणा	15200	14180	8511	4667	Buldhana
26	अकोला	10420	8261	6929	4969	Akola
27	वाशिम	6590	5553	4154	3570	Washim
28	अमरावती	14200	12159	10742	7562	Amravati
29	यवतमाळ	15500	16017	14057	9305	Yavatmal
30	वर्धा	6300	6756	7316	5829	Wardha
31	नागपूर	22000	19034	20861	13325	Nagpur
32	भंडारा	9500	6413	4499	3404	Bhandara
33	गोंदिया	9340	9167	4492	3592	Gondiya
34	चंद्रपूर	12000	12303	7478	6178	Chandrapur
35	गडचिरोली	6000	5758	1831	1566	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		550000	494691	450000	366856	Maharashtra State

आधार : आरोग्य सेवा संचालनालय,(कुटुंब कल्याण, माता बाल संगोपन व शालेय आरोग्य), महाराष्ट्र शासन, पुणे
Source—Directorate of Health Services, (Family Welfare, MCH and SH) Govt. of Maharashtra, Pune

8. कुटुंब कल्याण /FAMILY WELFARE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 8.3

कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या व त्यांचे कार्य

Number of Family Welfare Centres Operating and work done
(2011-12)

अनु क्रमांक	जिल्हा	३१ मार्च, २०१२ रोजी केंद्रांची संख्या	ऐच्छिक नसबंदी शस्त्रक्रिया संख्या			बसविलेल्या लुपांची संख्या	District
Serial No.		No. of Centres as on 31st March, 2012	No. of Sterilisation Operations done			No. of I.U.C.D. insertions performed	
(1)	(2)	(3)	पुरुष नसबंदी Vasectomy (4)	स्त्री नसबंदी Tubectomy (5)	एकूण Total (6)	(7)	(2)
1	मुंबई	74	1669	29497	31166	58163	Mumbai
2	मुंबईउपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	142	385	16970	17355	11701	Thane
4	रायगड	66	42	8107	8149	7577	Raigad
5	रत्नागिरी	79	175	6661	6836	7252	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	50	50	2646	2696	5094	Sindhudurg
7	नाशिक	149	1621	26607	28228	14825	Nashik
8	धुळे	55	471	10264	10735	5557	Dhule
9	नंदुरबार	76	941	6666	7607	2006	Nandurbar
10	जळगाव	119	363	22482	22845	13252	Jalgaon
11	अहमदनगर	128	108	23905	24013	23556	Ahmednagar
12	पुणे	150	417	44883	45300	27319	Pune
13	सातारा	90	1182	17899	19081	10603	Satara
14	सांगली	93	214	14452	14666	16829	Sangli
15	सोलापूर	114	22	22901	22923	15987	Solapur
16	कोल्हापूर	111	140	19961	20101	24168	Kolhapur
17	औरंगाबाद	71	63	12649	12712	11931	Aurangabad
18	जालना	56	14	10409	10423	6059	Jalna
19	परभणी	51	62	8771	8833	6509	Parbhani
20	हिंगोली	29	92	7037	7129	2209	Hingoli
21	बीड	65	104	13433	13537	12392	Beed
22	नांदेड	88	115	21203	21318	7185	Nanded
23	उस्मानाबाद	55	19	8043	8062	4485	Osmanabad
24	लातूर	74	84	15291	15375	8230	Latur
25	बुलढाणा	68	374	13806	14180	4667	Buldhana
26	अकोला	43	775	7486	8261	4969	Akola
27	वाशिम	33	11	5542	5553	3570	Washim
28	अमरावती	79	1097	11062	12159	7562	Amravati
29	यवतमाळ	81	391	15626	16017	9305	Yavatmal
30	वर्धा	38	386	6370	6756	5829	Wardha
31	नागपूर	89	916	18118	19034	13325	Nagpur
32	भंडारा	43	1236	5177	6413	3404	Bhandara
33	गोंदिया	55	2444	6723	9167	3592	Gondiya
34	चंद्रपूर	78	1562	10741	12303	6178	Chandrapur
35	गडचिरोली	59	2812	2946	5758	1566	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2651	20357	474334	494691	366856	Maharashtra State

९. समाज कल्याण सेवा :

९.१ या विभागात आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित करण्यात आलेली कर्जे व अनुदाने ह्या संबंधीची माहिती दिली आहे.

9. SOCIAL WELFARE SERVICES :

9.1 Information of loans and grants disbursed to economically weaker sections is given in this section.

9. समाज कल्याण सेवा / SOCIAL WELFARE SERVICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 9.1

आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांना वितरित केलेल्या कर्ज व अनुदानाबाबत उद्देश व साधनानुसार माहिती
Loans and grants disbursed to economically weaker sections by purpose and sources
(2011-12)

(रुपये लाखांत / Rs. In lakh)

अनुक्रमांक Serial No.	साधने/उद्देश (2)	शासकीय / Government		बँका / Bank		इतर / Others		Sources/purpose (2)
		लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	लाभधारकांची संख्या No. of beneficiaries	रक्कम रुपये Amount Rs.	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	जमीन खरेदी	Purchase of land
2	शेती अवजारे खरेदी	purchase of agriculture Implement.
3	इतर शेती उद्योगाकरिता	Other Agricultural purposes.
4	औद्योगिक उद्योगाकरिता	Industrial purposes.
5	वाहने खरेदी	Purchase of vehicles
6	सिमांतिक कर्ज	3364	1972.98	2950	4491.92	5201	1345.72	Margin money Schemes
7	५० टक्के अनुदान योजना	16997	1494.23	10327	1538.19	3485	998.60	50 percent subsidy Scheme.
8	इतर	1528	1169.83	Others
	ए ण	20361	3467.21	13277	5980.11	10214	3514.15	Total

आधार - (१) वसंतराव नाईक विमुक्त जाती व भटक्या जमाती विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई

(२) लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई

(३) महात्मा फुले मागासवर्गीय विकास महामंडळ (मर्या.), मुंबई

Source- (1) Vasantrao Naik Vimukta Jati & Nomedic Tribe Development Corp. Ltd., Mumbai

(2) Lok Shahir Annabhau Sathe Development Corp. Ltd., Mumbai

(3) Mahatma Phule Backward Class Development Corp. Ltd., Mumbai

१०. सामाजिक सुरक्षा व सामाजिक संरक्षण
(पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)

१०.१ या विभागातील तक्त्यांमध्ये बृहन्मुंबई व महाराष्ट्र राज्यातील पोलिसांची संख्या व त्यांच्यावरील खर्च, विविध गुन्हांचे वर्गीकरण, न्यायालये व त्यांच्याकडील प्रकरणे आणि तुरुंग या विषयांवरील आकडेवारी समाविष्ट आहे.

10. SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE
(Police, Crimes and Judicial)

10.1 Data in the tables in this section include statistics regarding Police Force in Brihan Mumbai and Maharashtra and cost of Police, classification of various crimes, courts and cases with them and prisons.

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(1) पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.1

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीस ठाणी व पोलीसांची संख्या (रेल्वे धरून व बृहन्मुंबई वगळून)
Police Stations and Police Force in Maharashtra State (Including Railways but excluding Brihan Mumbai)
(2001)

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	पोलीस ठाणी Number of Police Stations (3)	आऊट पोस्ट No. of Out Posts (4)	हंगामी धरून एकूण पोलीसांची संख्या Strength of Police including temporary force (5)	चौकशी झालेले एकूण दखलपत्र गुन्हे Total number of cognizable Crimes investigated (6)	District (2)
1	मुंबई रेल्वे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Rly.
2	नवी मुंबई शहर	11	9	1,693	2,584	Navi Mumbai City
3	ठाणे शहर	19	106	6,045	5,580	Thane City
4	ठाणे (ग्रामीण)	30	35	2,436	6,337	Thane (Rural)
5	रायगड	24	22	1,947	4,807	Raigad
6	रत्नागिरी	13	29	1,143	5,083	Ratnagiri
7	सिंधुदुर्ग	9	23	936	1,688	Sindhudurg
8	नाशिक शहर	8	11	1,635	1,685	Nashik City
9	नाशिक (ग्रामीण)	33	38	2,600	2,550	Nashik (Rural)
10	धुळे	14	11	1,872	3,830	Dhule
11	नंदुरबार	11	23	1072	3,200	Nandurbar
12	जळगाव	33	29	3,025	5,945	Jalgaon
13	अहमदनगर	24	38	2,362	4,372	Ahmednagar
14	पुणे रेल्वे	16	23	303	2,653	Pune Rly.
15	पुणे शहर	19	96	6017	20,834	Pune City
16	पुणे (ग्रामीण)	28	45	2,116	3,852	Pune (Rural)
17	सातारा	26	28	2,612	3,094	Satara
18	सांगली	22	25	1,606	4,503	Sangli
19	सोलापूर शहर	5	19	1,293	14,769	Solapur City
20	सोलापूर (ग्रामीण)	21	33	1,680	8,975	Solapur (Rural)
21	कोल्हापूर	27	19	2,257	3,469	Kolhapur
22	औरंगाबाद शहर	10	2	2,641	1,102	Aurangabad City
23	औरंगाबाद (ग्रामीण)	21	10	1,213	1,406	Aurangabad (Rural)
24	जालना	16	8	1,191	2,413	Jalna
25	परभणी	17	10	1,381	1,979	Parbhani
26	बीड	22	13	1,399	2,509	Beed
27	नांदेड	35	21	2,694	4,982	Nanded
28	उस्मानाबाद	17	14	1,227	4,781	Osmanabad
29	हिंगोली	12	8	699	1,709	Hingoli
30	लातूर	21	16	1,336	6,064	Latur
31	बुलढाणा	27	12	2,106	9,143	Buldhana
32	अकोला	18	14	3,963	1,107	Akola
33	अमरावती शहर	9	0	1,850	2,148	Amrawati City
34	अमरावती (ग्रामीण)	28	0	2,736	5,591	Amravati
35	यवतमाळ	28	18	1,671	12,985	Yavatmal
36	वाशिम	11	11	2,082	2,583	Washim
37	वर्धा	15	5	1,259	2,889	Wardha
38	नागपूर रेल्वे	25	1	1,176	349	Nagpur Rly.
39	नागपूर शहर	20	64	5,413	5,248	Nagpur City
40	नागपूर (ग्रामीण)	22	18	1,796	5,072	Nagpur (Rural).
41	गोंदिया	12	6	1,177	7,210	Gondiya
42	भंडारा	12	7	841	7,281	Bhandara
43	चंद्रपूर	28	22	2,396	6,131	Chandrapur
44	गडचिरोली	28	25	2,813	3,550	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		847	967	89,710	208,042	Maharashtra State

आधार - पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

तत्ता क्रमांक/ Table No. 10.2

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(1)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील पोलीसांवरील खर्च व त्यांची संख्या/

2002-

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	पोलीस आयुक्त, अतिरिक्त पोलीस आयुक्त, उपआयुक्त व सहाय्यक पोलीस आयुक्त, Commissioner of Police, Additional Commissioner of Police, Deputy Commissioner of Police and Assistant Commissioner of Police			पोलीस निरीक्षक व सहाय्यक पोलीस निरीक्षक Police Inspector and Asstt. Police Inspector			पोलीस अभियोक्ता Police Prosecutors			उप-निरीक्षक व सहाय्यक उप-निरीक्षक Sub-Inspector Asstt.Sub-Inspector		
		तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई	116	90	206	713	432	1145	49	54	103	2,437	1,663	4,100
2	मुंबईउपनगर												
3	ठाणे	13	0	13	63	2	65	12	16	28	389	14	403
4	रायगड	0	12	12	2	38	40	4	5	9	29	215	244
5	रत्नागिरी	0	7	7	1	18	19	3	7	10	106	65	171
6	सिंधुदुर्ग	0	5	5	1	19	20	4	2	6	2	108	110
7	नाशिक	5	16	21	17	90	107	5	10	15	16	262	278
8	धुळे	2	4	6	0	15	15	6	6	12	2	68	70
9	नंदुरबार	2	4	6	1	16	17	3	3	6	11	128	139
10	जळगाव	1	9	10	0	29	29	10	8	18	6	384	390
11	अहमदनगर	4	6	10	15	14	29	17	11	28	18	316	334
12	पुणे	7	16	23	37	158	195	19	20	39	40	998	1,038
13	सातारा	0	9	9	1	50	51	6	7	13	8	47	55
14	सांगली	0	3	3	0	1	1	8	5	13	136	104	240
15	सोलापूर	4	15	19	18	32	50	6	9	15	158	107	265
16	कोल्हापूर	0	8	8	2	26	28	3	6	9	131	163	294
17	औरंगाबाद	0	11	11	52	17	69	7	11	18	279	170	449
18	जालना	0	1	1	0	3	3	3	3	6	125	17	142
19	परभणी	5	4	9	25	4	29	4	5	9	132	35	167
20	हिंगोली	4	1	5	22	1	23	2	2	4	80	1	81
21	बीड	2	7	9	5	15	20	8	6	14	39	194	233
22	नांदेड	11	3	14	25	10	35	5	7	12	61	93	154
23	उस्मानाबाद	1	6	7	0	33	33	4	5	9	64	81	145
24	लातूर	1	9	10	4	31	35	0	8	8	16	155	171
25	बुलढाणा	0	9	9	2	20	22	8	7	15	10	125	135
26	अोला	0	6	6	0	20	20	3	9	12	0	281	281
27	वाशिम	0	5	5	0	25	25	6	0	6	0	111	111
28	अमरावती	7	11	18	17	58	75	13	10	23	327	322	649
29	यवतमाळ	0	8	8	0	37	37	6	6	12	61	239	300
30	वर्धा	0	7	7	0	28	28	14	6	20	0	175	175
31	नागपूर	9	26	25	29	102	131	17	22	39	83	1043	1,126
32	भंडारा	0	6	6	1	24	25	2	3	5	1	116	117
33	गोदिया	6	0	6	28	4	32	2	2	4	134	15	149
34	चंद्रपूर	0	8	8	28	51	79	9	4	13	1	297	298
35	गडचिरोली	12	0	12	55	0	55	2	2	4	344	9	353
महाराष्ट्र राज्य		212	332	534	1,164	1,423	2,587	270	287	557	5,246	8,121	13,367

आधार -(१) पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

(२) पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**Police****TABLE No. 10.2****Cost and Strength of Police in Maharashtra**

03

हवालदार Head Constables			पोलीस शिपाई Constables			एकूण Total			केंद्र व राज्य शासनाच्या महसूल खात्या- मधून देय असलेली रक्कम (हजार रुपयात)	केंद्र व राज्य शासनाच्या महसूल खात्या- व्यतिरिक्त अन्य देय रक्कम (हजार रुपयात)	एकूण खर्च (हजार रुपयात)	Total cost (‘000 Rs.)	District
तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	तात्पुरते Tempo- rary	कायमचे Perma- nent	एकूण Total	Total cost payable from Central and State Revenue (‘000 Rs.)	Total cost payable other than Central and State Revenue (‘000 Rs.)			
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)	
6,258	3,741	3,999	14,239	9,157	23,396	23,812	15,137	38,949	3,27,724	6,55,614	9,83,338	Mumbai Mumbai Suburban	
433	181	614	1,407	0	1,407	2,305	664	2,969	14,507	48,386	62,893	Thane	
14	394	408	59	0	59	104	1,712	1,816	33,819	1,72,408	2,06,227	Raigad	
160	139	299	549	0	549	816	489	1,305	11,714	1,05,635	1,17,349	Ratnagiri	
12	201	213	22	0	22	37	880	917	86,081	16,84,667	17,70,747	Sindhudurg	
94	1,097	1,191	303	0	303	435	3,949	4,384	1,82,333	3,53,102	5,35,435	Nashik	
3	451	454	30	0	30	37	1,463	1,500	8,008	1,37,093	1,45,101	Dhule	
36	192	228	162	0	162	212	848	1,060	3,853	86,030	89,882	Nandurbar	
44	450	494	218	0	218	269	2,662	2,931	35,820	2,19,589	2,55,409	Jalgaon	
24	495	519	138	0	138	199	2,197	2,396	15,981	1,26,204	1,42,186	Ahmednagar	
96	1,565	1,661	530	0	530	710	7,170	7,880	39,846	7,95,180	8,35,026	Pune	
26	701	727	111	0	111	146	2,170	2,316	15,711	1,98,156	2,13,867	Satara	
0	177	177	0	0	0	136	723	859	0	0	0	Sangli	
209	584	793	783	0	783	1,172	2,318	3,490	0	2,45,034	2,45,034	Solapur	
290	205	495	579	0	579	1,002	1,254	2,256	24,982	2,18,719	2,43,701	Kolhapur	
20	257	277	576	0	576	927	1,166	2,093	21,427	1,24,657	1,46,084	Aurangabad	
0	198	198	0	0	0	125	476	601	0	0	0	Jalna	
75	214	289	204	0	204	441	832	1,273	12,413	64,562	76,975	Parbhani	
85	88	173	375	0	375	566	194	760	11,795	78,282	90,076	Hingoli	
52	281	333	156	0	156	254	1,269	1,523	11,074	1,27,622	1,38,696	Beed	
308	501	809	456	0	456	861	1,857	2,718	34,888	2,41,781	2,76,668	Nanded	
34	230	264	59	0	59	158	1,049	1,207	0	0	0	Osmanabad	
126	155	281	46	0	46	193	1,136	1,329	26,390	1,48,785	1,75,175	Latur	
59	549	608	142	0	142	213	1,733	1,946	13,850	1,62,824	1,76,674	Buldhana	
0	428	428	0	0	0	0	2,002	2,002	0	1,57,741	1,57,741	Akola	
0	177	177	0	0	0	0	1,044	1,044	0	0	0	Washim	
92	545	637	133	0	133	576	2,839	3,415	1,13,504	1,27,313	2,40,818	Amravati	
26	368	394	72	0	72	159	1,731	1,890	0	149,954	1,49,954	Yavatmal	
0	275	275	0	0	0	0	1,240	1,240	18,704	1,18,984	1,37,688	Wardha	
640	1,058	1,698	2,060	0	2,060	2,821	5,101	7,922	1,09,472	7,32,818	8,42,290	Nagpur	
3	187	190	2	0	2	7	830	837	17,070	85,620	1,02,689	Bhandara	
200	0	200	651	0	651	1,019	124	1,143	21,704	1,35,148	1,56,852	Gondiya	
13	501	514	42	0	42	84	2,340	2,424	35,948	2,23,463	2,59,411	Chandrapur	
411	54	465	1,666	0	1,666	2,488	215	2,703	66,435	2,99,716	3,66,152	Gadchiroli	
9,843	16,639	26,182	25,770	9,157	34,927	42,505	35,959	70,489	13,15,053	80,25,087	93,40,140	Maharashtra State	

Source.—(1) Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

(2) Director General of Police, Govt. of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(1)पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.3

महाराष्ट्र राज्यात झालेले इंडियन पिनल कोडखाली दखलपात्र असलेले गुन्हे (गुन्ह्यांचे प्रयत्न धरून)
Cognizable offences (including attempts) under Indian Penal Code in Brihan Mumbai
(2011-12)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	तिमाहीमध्ये/ During Quarter				एकूण Total (31.12.2012)	Offences (2)
		(31.3.2012)	(30.6.2012)	(31.9.2012)	(31.12.2012)		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	दंगल	86	86	71	95	338	Rioting
2	नाण्यासंबंधीचे गुन्हे	0	0	0	0	0	Offences relating to coins
3	चलन व बँक नोटासंबंधीचे गुन्हे	14	10	13	10	47	Offences relating to currency and Bank notes.
4	खून	54	58	41	61	214	Murders
5	सदोष मनुष्यवध (परंतु खून या संज्ञेत अंतर्भूत नसलेले)	0	3	2	4	9	Culpable homicides not amounting to murder.
6	मादक पदार्थाचा व्यापार	0	0	0	0	0	Administrating of stupefying drugs.
7	पैशाच्या हेतूने विं इतर कारणा- करिता माणसांना पळवून नेणे.	46	56	45	64	211	Kidnapping and abduction
8	दरोडा विं त्याकरिता ए त्र होणे	16	9	18	15	58	Dacoity and preparation of assembly for dacoity.
9	चोरी, लूट	86	92	345	603	1126	Robbery.
10	घरफोडी	565	561	665	688	2479	House breaking
11	फसवणूक	479	392	384	406	1661	Cheating
12	विश्वासघात	109	118	94	150	471	Breach of trust
13	ए ण चो-या	2734	2911	2762	2435	10842	Total Thefts
	(अ) तांब्याची तार	13	12	18	12	55	(a) Copper Wire
	(ब) जनावरे	2	2	0	1	5	(b) Cattle
	(क) सायकली	20	20	16	21	77	(c) Cycles
	(ड) मोटारी व सुटे भाग	998	1104	1068	991	4161	(d) Motor Vehicle and accessories
	(इ) पिस्तुले वगैरे	0	0	1	0	1	(e) Fire arms
	(फ) स्फोटक पदार्थ	0	0	0	0	0	(f) Explosives
	(ग) इतर	1701	1773	1659	1410	6543	(g) Other thefts
14	इतर गुन्हे	3089	3055	2887	3462	12493	Other Crimes
	ए ण	7278	7351	7327	7993	29949	Total

292

आधार - (१) पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई (२) पोलीस आयुक्त, बृहन्मुंबई यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source— (1) Office of the Director General of Police, Government of Maharashtra State, Mumbai (2) Office of the Police Commissioner, Brihan Mumbai, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक / **TABLE No. 10.4**

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.4

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे - भाग-१

Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-I

(2011-12)

अनु क्रमांक Serial No.	गुन्हे	कायद्यातील किंवा वस्तुस्थितीतील					बिनचूक प्रकरणे True cases				दंडाधिकाऱ्या- समोर थेट दाखल केलेली एकूण प्रकरणे Total cases filed before Magistrates	गुन्हा शाबीत झालेली दंडाधिकाऱ्या- पुढील प्रकरणे Total Magistrate's cases ending in conviction	एकूण बिनचूक प्रकरणे Grand total of true cases	Offences
		वर्षात नोंदविलेल्या प्रकरणांची संख्या Number of cases reported in the year	तपास करणे नाकारल्याची प्रकरणे Number of cases in which investigation was refused	खोटी सिध्द किंवा घोषित झालेली प्रकरणे Number of cases proved or declared to be false	किंवा गुन्हा अदखलपात्र ठरविलेली प्रकरणे Number of cases due to mistake of law or fact declared non- cognizable	चुकीमुळे वर्ष अखेरची प्रलंबित प्रकरणे Number pending at the end of the year	गुन्हा शाबीत झालेली काढलेली ठरविलेली किंवा समोपचाराने मिटवलेली Convicted	निकालात काढलेली निर्दोष ठरविलेली किंवा पकडलेली Non- detected or appre- hended	शोधून न काढलेली किंवा न पकडलेली Non- detected or appre- hended	एकूण Total				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
वर्ग ए -														
1	शासन, सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्यायविरुद्धचे गुन्हे	964	0	11	0	7716	17	6	4	27	124	6	964	Class-I Offences against the State, public tranquillity, safety and justice
वर्ग दोन-														
2	व्यक्तिगत गंभीर गुन्हे	7002	2	20	59	59284	347	3184	96	3627	959	80	7002	Class-II Serious offences against the persons.
वर्ग तीन-														
3	व्यक्तिगत व मालमत्ता-विषयक गंभीर गुन्हे	3896	0	4	130	21844	312	464	375	1151	243	60	3896	Class-III Serious offences against the persons and property.
वर्ग चार-														
4	व्यक्तिगत रिकोळ गुन्हे	1410	0	13	6	13993	38	396	66	500	130	10	1410	Class-IV Minor offences against persons.

वर्ग पाच-													Class-V	
5	मालत्ताविषयक रिक्तोळ गुन्हे	13273	6	12	667	78720	887	1903	2168	4958	750	162	13273	Minor offences against property.
	ए ण वर्ग ए ते पाच	26545	8	60	862	181557	1601	5953	2709	10263	2206	318	26545	Total for classes I to V
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	3963	10	19	73	40750	351	2222	212	2785	369	70	3963	Other offences (not mentioned above)
	ए ण	30508	18	79	935	222307	1952	8175	2921	13048	2575	388	30508	Grand Total

आधार - पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र गुन्हे - भाग-२

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	कोर्टात सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या कैदेतील व्यक्तिविषयी या वर्षाच्या सुरुवातीला क्रिमीनल प्रोसिजर कोडच्या १७० कलमानुसार पोलिसांकडे नोंदविलेली किंवा पोलिसांनी दखल घेतलेली प्रकरणे Persons in custody pending trial or investigation or on bail under section 170 Cr. P. C. at the beginning of the year as concerned in cases reported to or in cases taken by the police	वर्षात पोलिसांनी अटक केलेल्या व्यक्ती Persons arrested by the Police during the year	क्रिमीनल प्रोसिजर कोडच्या कलम १६९ खाली मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons released under section 169 Cr. P. C. order before trial	दंडाधिकार्याच्या आदेशानुसार सुनावणीपूर्वी मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons released by Magistrate's order before trial	सुनावणी केलेल्या व्यक्ती No. of persons tried	गुन्हा शाबित झालेल्या व्यक्ती No. of persons convicted
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
वर्ग ए -							
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	31215	2951	117	236	3500	60
वर्ग दोन-							
2	व्यक्तिसंबंधी गंभीर गुन्हे	13970	10253	993	681	10134	495
वर्ग तीन-							
3	व्यक्ति किंवा मालमत्ते-संबंधी गंभीर गुन्हे	29357	3124	160	156	2702	480
वर्ग चार-							
4	व्यक्तिसंबंधी गौण गुन्हे	9680	1329	33	72	1284	32
वर्ग पाच-							
5	मालमत्तेसंबंधी गौण गुन्हे	12668	6720	941	549	6437	1115
ए ण वर्ग ए ते पाच							
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	106559	13712	2244	1694	24057	1333
ए ण		25009	2627	717	140	10885	123
		112703	14555	2961	1834	52017	1133

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
Police
TABLE No. 10.5
**Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-II
(2011-12)**

निर्दोष ठरविलेल्या मुक्त केलेल्या किंवा सामोपचाराने मिटविलेल्या प्रकरणातील व्यक्ति No. of persons acquitted or discharged or compounded	अटक टाळलेल्या व्यक्तींची वर्षअखेरची संख्या No. of persons evading arrest at the close of the year	कोर्टात सुनावणी व्हावयाची असलेल्या किंवा तपासावर किंवा जामिनावर असलेल्या व्यक्तींची वर्षअखेरची संख्या No. of persons in custody pending trial or investigation or on bail at the end of the year	दंडाधिकारी प्रकरणातील व्यक्ती Persons concerned in Magistrate's cases			Offences
			अटक केलेले Number arrested	गुन्हा शाबीत झालेली Number convicted	निर्दोष ठरविलेले किंवा मुक्त केलेले Number acquitted or discharged	
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1152	0	14219	1159	47	189	Class-I Offences against the State, public tranquillity, safety and justice
6834	0	47633	2087	46	246	Class-II Serious offences against the persons.
861	0	12391	831	35	51	Class-III Serious offences against the property and persons or against property only.
716	0	4726	67	1	23	Class-IV Minor offences against the persons.
3190	0	36525	2836	71	255	Class-V Minor offences against the property.
9330	0	115494	6980	200	764	Total for classes I to V
2601	0	33572	988	10	341	Other offences not specified above
11015	0	123518	7968	210	1105	Grand Total

Source —Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)/SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(१)पोलीस/POLICE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.6

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे - भाग-१

Non-Cognizable crimes in Brihan Mumbai—Part-I
(2011-12)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरुवातीची प्रलंबित प्रकरणे Number of cases pending at the beginning of the year	वर्षभरात दाखल झालेली प्रकरणे Cases reported during the year	निपटारा करण्यासाठी एकूण [स्तंभ (३)+(४)] Total for disposal [column (3) + (4)]	सुनावणी न करता रद्दबातल केलेली प्रकरणे Number of cases dismissed without trial	आरोपी मेला, निसटला किंवा सुनावणी चालू असताना वेडा झाला किंवा त्याच्यावरील आरोप रद्द केले सामोपचाराने मिटवले किंवा काढून घेतली अशी प्रकरणे Cases in which accused died, escaped, became insane during trial or in which charges were abandoned, compounded or withdrawn	सुनावणी संपुष्टात आल्यामुळे निकालात काढलेली प्रकरणे Number of cases tried to a conclusion and ended in मुक्त केलेली किंवा निर्दोषी गुन्हा शाबीत झालेली Discharged or acquitted	वर्षअखेर प्रलंबित प्रकरणे No. of cases pending at the close of the year	Offences	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
	वर्ग ए -									Class-I
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता इत्यादी बाबतीतील गुन्हे	4102	829	4931	0	6	217	53	4655	Offences against the State, public tranquillity, etc.
	वर्ग दोन-									Class-II
2	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	20285	6245	26530	25	428	3097	450	22530	Serious offences against the persons.
	वर्ग तीन-									Class-III
3	मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	12792	3234	16026	175	0	361	290	15200	Serious offences against the property.

4	वर्ग चार- व्यक्तिविषयक गौण गुन्हे	5667	85445	91112	0	124	388	60	90540	Class-IV Minor offences against the persons.
5	वर्ग पाच- मालमत्ताविषयक गौण गुन्हे	58192	69427	127619	349	217	1557	995	124501	Class-V Minor offences against the property.
6	वर्ग सहा- वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	15819	60547	76366	77	622	2160	322	73185	Class-VI Other offences not specified above
7	पोलीसांनी दखल घेतलेले इतर विशेष विंवा स्थानिक कायद्याबाबतचे गुन्हे	285470	4133	289603	90	414	1769	504	286826	Offences under other special local laws non- cognizable by the Police.
	ए ण	402327	229860	632187	716	1811	9549	2674	617437	Grand Total

आधार - पोलीस आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source—Commissioner of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(१)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

बृहन्मुंबईतील दखलपात्र नसलेले गुन्हे - भाग-२

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्षाच्या सुरुवातीला शिल्लक असलेली प्रकरणे ज्यातील व्यक्तींची सुनावणी चालू आहे किंवा ज्यांच्याबाबत कायदेशीर कारवाई सुरु केली आहे Persons concerned in cases pending at the beginning of the year namely under trial or against whom processes had been issued	ज्यांच्याविरुद्ध कारवाई सुरु केली आहे अशा व्यक्ती Persons against whom processes had been issued	तक्रारीवरून On complaint	दंडाधिकार्यानी स्वतः घेतलेल्या दखलीमुळे किंवा पोलीसांकडून मिळालेल्या माहितीवरून On Magistrate's own motion or information from the police	पळून गेल्यामुळे किंवा अटक टाळल्यामुळे या वर्षात ज्यांना अटक झाली नाही अशा व्यक्ती आणि ज्यांच्याविरुद्ध वर्ष अखेरीस कायदेशीर कारवाई प्रलंबित होती अशा व्यक्ती Persons not arrested because they absconded or evaded arrest or failed to comply with summons during the year and persons against whom processes were outstanding at the end of the year	न्यायालयापुढे हजर झालेल्या व्यक्ती Persons who appeared before Court
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
वर्ग ए -							
1	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय पातळीवरील गुन्हे.	22339	1045	56	36	6587	
वर्ग दोन-							
2	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	67019	6026	372	323	32241	
वर्ग तीन-							
3	मिळकतीसंबंधी गंभीर गुन्हे	17971	1816	316	456	7894	
वर्ग चार-							
4	व्यक्तिविषयक गौण गुन्हे	10335	792	18	0	2954	
वर्ग पाच-							
5	मिळकतीसंबंधी गौण गुन्हे	46102	3905	215	346	19550	
वर्ग सहा-							
6	वर न उल्लेखिलेले इतर गुन्हे	35196	5007	7	0	17020	
वर्ग सात-							
7	पोलीसांनी दखल घेतलेले इतर विशेष विवा स्थानिक कायद्याबाबतचे गुन्हे	58661	5151	321	281	24038	
ए ण		257623	23742	1305	1442	110284	

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**Police**

TABLE No. 10.7

**Non-Cognizable Crimes in Brihan Mumbai—Part-II
(2011-12)**

हजर झालेल्या व सुनावणीशिवाय मुक्त केलेल्या व्यक्ती Persons discharged after appearance without trial	सुनावणी झालेल्या व्यक्ती Persons tried		वर्षाखेर सुनावणी चालू असलेल्या व्यक्ती Persons under trial at the close of the year	आरोप रद्द केलेल्या, सामोपचाराने हजर मिटवलेल्या किंवा काढून घेतलेल्या प्रकरणांतील व्यक्ती व सुनावणी चालू असतांना निसटून गेलेल्या किंवा वेड लागलेल्या व्यक्ती Number concerned in cases abandoned or compounded or withdrawn and number who died, escaped or became insane during the trial		हजर होण्याआधीच मेलेल्या / निसटून गेलेल्या किंवा बदली करण्यात आलेल्या व्यक्ती No. of persons died, escaped or transferred before appearance	Offences
	निर्दोष ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या Acquitted or discharged	गुन्हा शाबीत झालेल्या Convicted		Number	No. of		
(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)	
53	884	62	18361	0	0 0	Class-I Offences against the State, public tranquillity, safety and justice.	
13	5096	380	58965	266	0 0	Class-II Serious offences against the persons.	
11	595	319	14591	7	0 0	Class-III Serious offences against the property.	
0	619	29	6051	80	0 0	Class-IV Minor offences against the persons.	
45	1792	729	39579	90	0 0	Class-V Minor offences against the property.	
30	2582	397	40262	781	0 0	Class-VI Other offences not specified above	
128	2946	1060	52884	645	0 0	Class-VII Offences under other special or local laws and cognizable by Police.	
280	14514	2976	230693	1869	0 0	Grand Total	

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.8

बृहन्मुंबईतील व महाराष्ट्र राज्यातील (बृहन्मुंबई वगळून) चोरीस गेलेली व परत मिळालेली मालमत्ता
Property stolen and recovered in Brihan Mumbai

2012

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	मालमत्ता चोरीस गेलेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was stolen (No.)	चोरीची मालमत्ता परत मिळालेली प्रकरणे (संख्या) Cases in which property was recovered (No.)	चोरीस गेलेल्या मालमत्तेची किंमत (रु. '०००) Amount of property stolen ('000 Rs.)	परत मिळालेल्या मालमत्तेची किंमत (रु. '०००) Amount of property recovered ('000 Rs.)	Offences
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	बृहन्मुंबई					Brihan Mumbai
	बृहन्मुंबई					Brihan Mumbai
	दखलपात्र-					Cognizable-
1	चोरी	10851	3137	1370723942	431786557	Theft
2	जबरी चोरी	1131	489	114325137	26672516	Robbery
3	दंडनीय विश्वासघात	564	230	3394615051	68086255	Criminal breach of trust
4	शासकीय कर्मचारी, बँकात काम करणारे, व्यापारी व दलाल यांनी केलेला दंडनीय विश्वासघात.	14	6	29310268	265000	Criminal breach of trust by public servant or by bankers. merchants or agents.
5	चोरीची मालमत्ता बाळगो अदखली-	40	40	9547235	9547235	Possession of stolen property Non-cognizable-
6	बळजबरीने लुबाडणे	180	146	30803700	395700	Extortion
7	दंडनीय अफरातफर.	4273	1497	78483433415	143353751	Criminal misappropriation
	ए ण	17053	5545	83432758748	680107014	Grand Total
	महाराष्ट्र राज्य (बृहन्मुंबई वगळून) दखलपात्र-					Maharashtra State (excluding Brihan Mumbai) Cognizable-
1	चोरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Theft
2	जबरी चोरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Robbery
3	दंडनीय विश्वासघात	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Criminal breach of trust
4	शासकीय कर्मचारी, बँकात काम करणारे, व्यापारी व दलाल यांनी केलेला दंडनीय विश्वासघात.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Criminal breach of trust by public servant or by bankers. merchants or agents.
5	चोरीची मालमत्ता बाळगो अदखली-	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Possession of stolen property Non-cognizable-
6	बळजबरीने लुबाडणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Extortion
7	दंडनीय अफरातफर.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Criminal misappropriation
	ए ण	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Grand Total

आधार - (१) पोलीस आयुक्त व (२) पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —(i) Commissioner of Police and (ii) Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक/ Table No. 10.9

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

(१)पोलीस/Police

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.9

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन परंतु बृहन्मुंबई वगळून) - भाग-१
Cognizable crimes in Maharashtra State (including Railway but excluding Brihan Mumbai)—Part-I
(2011-12)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	तपासावर शिल्लक असलेल्या आदल्या वर्षातल्या गुन्हांची संख्या		तपासणी न झालेली किंवा तपासणीस नकार दिलेली प्रकरणे		वस्तुस्थितीतील किंवा कायद्यातील चुकीमुळे खोटी किंवा दखलपात्र नसलेली घोषित केलेली प्रकरणे		वर्षभरात दोषारोपपत्र देण्यात आलेली प्रकरणे		वर्ष अखेरीस तपासावर शिल्लक असलेली प्रकरणे	Offences
		Number of cases pending investigation from the previous year	Number of cases reported during the year	Number of cases not investigated or in which investigation was refused	Number of cases declared false due to mistake of facts or law or non-cognizable	Cases in which charge-sheets were laid during the year	Cases in which charge-sheets were not laid but investigation completed and final report submitted during the year	Cases pending investigation at the end of the year			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)		
1	दखलपात्र गुन्हायात साथ देणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Abetment of cognizable offences	
2	दखलपात्र गुन्हायाविषयी कट करणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Cognizable criminal conspiracy	
वर्ग एक-											
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	1,028	964	..	11	817	N.A.	1,040	Offences against the State public tranquility, safety and justice.		
वर्ग दोन-											
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	7,545	7,002	..	2	6,555	N.A.	7,362	Serious offences against the persons		
वर्ग तीन-											
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे.	5,782	3,896	..	4	1,565	N.A.	6,388	Serious offences against persons and property or against property only		
वर्ग चार-											
6	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे.	2,136	1,410	..	13	1,126	N.A.	2,255	Minor offences against the persons		

वर्ग पाच-								Class-V	
5	मालत्ताविषयक रिकोळ गुन्हे	29,291	13,273		18	5,023	N.A.	27,290	Minor offences against property.
	एू ण वर्ग (ए ते पाच)	45,782	26,545	0	48	15,086	0	44,335	
6	वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे.	4,636	3,100		27	2,610	N.A.	4,024	
	(१) विशेष व स्थानिक कायद्या- खालील दखलपात्र ठरलेले गुन्हे.	Other offences not specified above (I) Offences under special and local laws declared to be cognizable
	(२) १९४७ च्या बी.एच.ओ.आर., कायद्याखालील गुन्हे.	(ii) Offences under B.H.O.R. Act, 1947
	एकूण	50,418	29,645	0	75	17,696	0	48,359	Grand Total

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 10.9 —Contd.

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	वर्ग केलेली प्रकरणे Transferred	न्यायालयात काम चालू असेलेली गेल्या वर्षातील प्रकरणे Cases pending trial at Court from the previous year	चालू वर्षात न्यायालयात पाठविलेली प्रकरणे Cases sent to Court for trial during the year	न्यायालयात सामोपचाराने मिटलेली, काढून घेतलेली किंवा अन्यथा निकालात काढलेली (गुन्हास मदत केल्याचे गुन्हे धरून) प्रकरणे		निर्दोष सुटलेली प्रकरणे Cases acquitted	गुन्हा शाबित झालेली प्रकरणे Cases convicted	वर्ष अखेरीस न्यायालयात चालू असलेली प्रकरणे Cases pending trial at court at the end of the year	Offences
					सामोपचाराने मिटवलेली प्रकरणे Compounded	न्यायालयातून काढून घेतलेली किंवा अन्यथा थांबविलेली प्रकरणे Withdrawn or otherwise dropped				
(1)	(2)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	दखलपात्र गुन्हायात साथ देणे	..	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Abetment of cognizable offences
2	दखलपात्र गुन्हायाविषयी कट करणे	..	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Cognizable criminal conspiracy
	वर्ग एक-									Class I-
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	..	6,112	817	..	12	224	17	6,676	Offences against the State public tranquility, safety and justice.
	वर्ग दोन-									Class II-
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	..	50,302	6,555	..	1,404	3,184	347	51,922	Serious offences against the persons
	वर्ग तीन-									Class III-
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे	..	14,675	1,565	..	8	464	312	15,456	Serious offences against persons and property or against property only
	वर्ग चार-									Class IV-
6	व्यक्तिविषयक किरकोळ गुन्हे.	..	11,278	1,126	232	..	396	38	11,738	Minor offences against the persons

वर्ग पाच-								Class-V
5 मालत्ताविषयक रिफिकोळ गुन्हे	49,527	5,023	330	1,903	887	51,430	51,430	Minor offences against property.
ए ण वर्ग ए ते पाच	1,31,894	15,086	1,986	6,171	1,601	1,37,222	1,37,222	Total for classes I to V
(१) विशेष व स्थानिक कायद्या- खालील दखलपात्र ठरलेले गुन्हे.	27,932	2,610	991	1,662	326	27,563	27,563	(I) Offences under special and local laws declared to be cognizable
२) १९४७ च्या बी.एच.ओ.आर.,	Act, 1947.
एकूण	1,59,826	17,696	2,977	7,833	1,927	1,64,785	1,64,785	Grand Total

आधार - पोलीस महासंचालक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source—Office of the Director-General of Police, Government of Maharashtra, Mumbai

10. सामाजिक संरक्षण आणि सामाजिक सुरक्षा (पोलीस, गुन्हे व न्याय)/

(१)पोलीस/

तक्ता क्रमांक/

महाराष्ट्र राज्यातील दखलपात्र गुन्हे (रेल्वे धरुन व बृहन्मुंबई वगळून) भाग-२

(2011)

अनुक्रमांक Serial No.	गुन्हे	गेल्या वर्षापासून प्रकरणांची चौकशी चालू असताना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या	वर्षभरात अटक केलेल्या व्यक्ती दंडाधिकाऱ्यांनी केलेल्या व्यक्ती	सुनावणीपूर्वी पोलिसांनी किंवा दंडाधिकाऱ्यांनी केलेल्या व्यक्ती	वर्षभरात आरोपपत्र मुक्तदाखल केले आहेत अशा व्यक्ती Number of persons in whose cases charge-sheets were filed during the year	वर्ष अखेरीस प्रकरणांची चौकशी चालू असताना ज्या व्यक्ती कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशांची संख्या Number of persons in custody or on bail pending investigation at the end of the year	ज्यांच्यावरील प्रकरणाची कोर्टातील सुनावणी गेल्या वर्षापासून चालू आहे अशा व्यक्तींची संख्या Number of persons at trial in court pending from the previous year
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	दखलपात्र गुन्हेयात साथ देणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2	दखलपात्र गुन्हेयाविषयी कट करणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
वर्ग ए -							
3	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता व न्याय हया बाबतीतील गुन्हे	1270	2951	1	3500	720	29945
वर्ग दोन-							
4	व्यक्तिविषयक गंभीर गुन्हे	3836	10253	0	10134	3955	87829
वर्ग तीन-							
5	व्यक्ती आणि मालमत्ताविषयक किंवा फक्त मालमत्ताविषयक गंभीर गुन्हे.	2386	3124	23	2702	2785	26971
वर्ग चार-							
6	व्यक्तिविषयक रिकोळ गुन्हे.	1279	1329	0	1284	1324	8401
वर्ग पाच-							
7	मालमत्ताविषयक रिकोळ गुन्हे	6228	6720	71	6437	6440	63662
वर्ग सहा-							
8	वर न नोंदविलेले इंडियन पिनल कोडखालील इतर गुन्हे.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
एूण- (ए ते आठ)		14999	24377	95	24057	15224	216808
9	वर नमूद न केलेले इतर गुन्हे. (१) विशेष व स्थानिक कायद्या- खाली दखलपात्र ठरलेले गुन्हे. (२) १९४७ च्या बी.एच.ओ.आर. , कायद्याखालील गुन्हे.	9629	6604	11	6018	10204	64523
		0	0	0	0	0	0
एूण		24628	30981	106	30075	25428	281331

SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)**Police**

TABLE No. 10.10

**Cognizable Crimes in Maharashtra State (including Railways but excluding Brihan Mumbai)—Part-II
-12)**

ज्यांचेवरील प्रकरणे कोर्टापुढे सुनावणीसाठी या वर्षात सादर केली अशा व्यक्तींची संख्या Number of persons whose cases were put to Court for trial during the year (9)	ज्यांची प्रकरणे सामोपचाराने मिटविली किंवा काढून घेतली किंवा अन्यप्रकारे निकालात काढली (गुन्ह्यात साथ देणे वगैरे आरोप धरून) अशा व्यक्ती Number of persons against whom cases were compounded or withdrawn or whose cases were otherwise disposed of including abeting, etc. काढून घेतलेली किंवा कमी झालेली सामोपचाराने मिटविलेली Compounded (10)	शिक्षा झालेल्या व्यक्ती Number of persons convicted acquitted or (12)	निर्दोष ठरविलेल्या किंवा मुक्त केलेल्या व्यक्ती Number of persons custody or on discharged (13)	ज्या व्यक्तींची कोर्टापुढे सुनावणी चालू असताना ज्या कैदेत आहेत किंवा जामिनावर सुटल्या आहेत अशा व्यक्तींची वर्षाखेरची संख्या Number of persons in bail pending trial in Courts at the end of the year (14)	वर्ग केलेली प्रकरणे Trans- ferred (15)	Offences (2)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	..	Abetment of cognizable offences
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	..	Cognizable criminal conspiracy Class I-
3500	1152	60	N.A.	32233	..	Offences against the State public tranquility, safety and justice. Class II-
10134	6834	495	N.A.	90634	..	Serious offences against the persons. Class III-
2702	861	480	N.A.	28332	..	Serious offences against persons and property or against property only. Class IV-
1284	716	32	N.A.	8937	..	Minor offences against the persons. Class V-
6437	3190	1115	N.A.	65794	..	Minor offences against the property. Class VI-
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	..	Other offences under I.P.C. not mentioned above.
24057	12753	2182	N.A.	225930	..	Sub-Total (1 to 8)
6018	4458	407	N.A.	65676	..	Other offences not specified above (I) Offences against special and local laws declared to be cognizable.
0	0	0	0	0	..	(ii) Offences under B.H.O.R. Act, 1947.
30075	17211	2589	N.A.	291606	..	Grand Total

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 10.11

कारागृहातील व दुय्यम कारागृहातील कैदी
Prisoners confined in Jails and subsidiary Jails
(2011-2012)

अनुक्रमांक Serial No.	बाब (2)	माहिती Particulars (3)	Item (2)		
1	कैदेची जागा-		Place of confinement-		
	(अ) मध्यवर्ती कारागृह	9	(a) Central Jails.		
	(ब) जिल्हा कारागृह	31	(b) District Jails.		
	(क) विशेष कारागृह, रत्नागिरी	1	(c) Special Jails, Ratnagiri.		
	(ड) शिोर सुधारालय, नाशिक	1	(d)		
	(ई) दुय्यम कारागृह	111	(e) Sub-Jails.		
	(फ) मुक्त छावण्या	1	(f) Open Colonies.		
	ए ण	154	Total		
		पुरुष Men	स्त्रिया Women		
			ए ण Total		
2	कैदी-		Prisoners-		
	2.1 वर्षाच्या सुरवातीस असलेले	22625	1304	23929	Remained at the Commence- ment of the year.
	2.2 वर्षात भरती झालेले	112611	7490	120101	Received during the year.
	ए ण	135236	8794	144030	Total
	2.3 कायद्याच्या सर्व कलमातून	113441	7572	121013	Discharged from all clauses मुक्त झालेले.
	2.4 वर्षाच्या शेवटी असलेले	21795	1222	23017	Remaining at the end of the year.
	2.5 प्रत्येक वर्गाची दैनिक सरासरी संख्या	22355	1300	23655	Daily average number of each class.

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Office of the Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(२)न्यायालयीन/Judicial

तक्का क्रमांक/TABLE No. 10.12

कारागृहात दाखल केलेल्या व वर्षअखेरीस राहिलेल्या कैद्यांची स्त्री-पुरुष संख्या व चालू वर्षात कैद केलेल्या कैद्यांची (न्यायिक कैदी फक्त) स्त्री-पुरुष, वय, साक्षरता व पूर्वीच्या व्यवसायानुसार संख्या
Number of convicts admitted and remained in jail at the close of the year by sex and convicts imprisoned during the year by sex, age, literacy and previous occupation (for judicial convicts only)

(2011-12)

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (2)	माहिती Particulars		Item (2)
		पुरुष Men (3)	स्त्रिया Women (4)	
1	आदल्या वर्षाच्या शेवटी राहिलेले कैदी	7687	482	Remained at the close of the previous year.
2	चालू वर्षात कैद केलेले	13172	572	Imprisoned during the present year.
3	बदलून आलेले	6776	342	Received by transfer.
	एू ण	27635	1396	Total
4	वर्षभरात मुक्त केलेले	20191	999	Discharged during the year.
5	वर्ष ओर शिल्लक संख्या चालू वर्षात कैद केलेले-	7444	397	Closing balance at the end of the year. Imprisoned during the present year-
1	वयानुसार / Age-			
1.1	Under 16 वर्षाखालील / Years	
1.2	16-18 वर्षे / Years	
1.3	19-21 वर्षे / Years	2192	55	
1.4	22-30 वर्षे / Years	4261	227	
1.5	31-40 वर्षे / Years	4185	198	
1.6	41-60 वर्षे / Years	2407	89	
1.7	Above 60 वर्षावर / Years	127	3	
	एू ण	13172	572	Total
2	साक्षरतेनुसार-			Literacy-
2.1	साक्षर	10710	430	Literate.
2.2	निरक्षर	2462	142	Illiterate.
	एू ण	13172	572	Total
3	पूर्वीच्या व्यवसायानुसार-			Previous occupation-
3.1	शासकीय सेवेत, नगरपालिका िवा इतर स्थानिक संस्थात काम करणारे	21	...	Employed under Government or municipal or other local authorities.
3.2	व्यावसायिक व्यापार व वाणिज्य क्षेत्रातील	870	1	Professional and engaged in commercial trade.
3.3	सेवा िवा वैयक्तिक कार्यालये असलेल्या	3682	120	In service or performing personal offices.
3.4	शेती व पशु क्षेत्रातील	4000	126	Engaged in agriculture and with animals.
3.5	यांत्रिक, कला, वस्तुनिर्माण व अभियांत्रिकी क्षेत्रातील.	Employed in mechanical, arts manufacture and engineering operation, etc.
3.6	इतरत्र वर्गीकरण न झालेल्या व्यक्ती	4599	325	Miscellaneous, not classified otherwise
	एू ण	13172	572	Total
3.7	विवाहित	9280	472	Married
3.8	अविवाहित	3446	95	Unmarried
3.9	विधवा / विधूर	446	5	Widows / Widower
	एू ण	13172	572	Total

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयक)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(२)न्यायालयीन/Judicial

तक्का क्रमांक/TABLE No. 10.13

कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची स्त्री-पुरुष, शिक्षेचे स्वरूप व शिक्षेची मुदत यानुसार, तसेच पूर्वी शिक्षा झालेली असून पुन्हा कारागृहात दाखल केलेल्या कैद्यांची संख्या (न्यायिक कैदी फक्त)

Number of convicts admitted into jail by sex, nature and length of sentences and convicts admitted into the jails who had been previously convicted (for Judicial convicts only)
(2011-12)

अनु.क्र. Sr.No.	बाब	पुरुष Male	स्त्रिया Women	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
	वर्षभरात कारागृहात दाखल केलेली कैदी- कारावास-			Convicts admitted during the year- Imprisonment-
1	ए महिना विा कमी	5638	123	Not exceeding one month.
2	ए महिन्याहून जास्त व तीन महिने विा कमी	2158	90	Above one month and not exceeding three months.
3	तीन महिन्याहून जास्त व सहा महिने विा कमी	1402	105	Above three months and not exceeding six months.
4	सहा महिन्याहून जास्त व ए वर्ष विा कमी	1058	88	Above six months and not exceeding one year.
5	ए वर्षाहून जास्त व दोन वर्ष विा कमी	732	11	Above one year and not exceeding two years.
6	दोन वर्षाहून जास्त व पाच वर्षे विा कमी	611	33	Above two years and not exceeding five years.
7	पाच वर्षाहून जास्त व दहा वर्षे विा कमी	547	39	Above five years and not exceeding ten years.
8	दहा वर्षाहून जास्त	183	8	Exceeding ten years.
9	हद्यपारीची शिक्षा- (अ) आयुष्यभर (ब) मुदतीची हद्यपारी	837	75	Sentenced to transportation- (a) For life. (b) For a tern.
10	मृत्युची शिक्षा	6	0	Sentence of death.
	ए ण	13172	572	Total
	पूर्वी शिक्षा झालेले व कारागृहात दाखल केलेले कैदी-			Convicts admitted who had been previously convicted-
1	जामीन न मिळाल्यामुळे विा चांगल्या वर्तणुकी- अभावी कैद केलेले सराईत गुन्हेगार.	Number of habitual offenders imprisoned in default of finding security or good behaviour.
2	पूर्वी शिक्षा झालेले व जामीन न मिळविता आल्यामुळे कैद केलेले- (अ) पूर्वी ए दा शिक्षा झालेले (ब) पूर्वी दोनदा शिक्षा झालेले (क) पूर्वी दोनपेक्षा जास्त वेळा शिक्षा झालेले	Number of habitual offenders imprisoned in default behaviour. (a) Previously convicted once. (b) Previously convicted twice. (c) Previously convicted more than twice.
	ए ण - (१+२)	0	0	Total (1+2)
3	१६ वर्षाखालील गुन्हेगार	Offenders under 16 years of age.

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

10. सामाजिक सुरक्षा आणि संरक्षण (पोलीस, गुन्हे व न्यायालयविषयके)
SOCIAL SECURITY AND SOCIAL DEFENCE (POLICE, CRIMES AND JUDICIAL)
(२) न्यायालयीन/Judicial

तक्का क्रमांक/TABLE No. 10.14

तुरुंगामील कैद्यांवर पहारा करणे व त्यांची देखभाल करणे यावरील खर्च
Expenditure on guarding and maintaining the prisoners in jails
(2011-12)

(रुपये हजारत/Rs. in thousands)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	खर्च Expenditure (3)	Item (2)
आस्थापना खर्च			
	(अ) आवर्ती (वेतनासह)	14,15,402	
	(ब) अनावर्ती		
	१. विकास खर्च	18,483	
	२. विकासेतर खर्च	...	
	ए ण (अ+ब)	1,433,885	Total (A + B)
	(क) योजनेतर खर्च-		(C) Expenditure on Non-plan scheme-
1	वेतन	8,87,814	Salaries
2	प्रवास खर्च	13,464	Travel expenses
3	आहारविषयक आकार	2,74,285	Diet charges
4	कार्यालयीन खर्च	8,195	Office expenses
5	अवजारे, यंत्रसंच व यंत्रसामग्री	412	Tools,Plants,Machinery and Equipment
6	भाडे, दर व कर	13,461	Rents, Rates and Taxes
7	मजुरी	29,887	Wages
8	सहाय्यक अनुदान	382	Grant-in-aid contribution
9	वैद्यकीय उपचार	7,180	Medical treatment
10	तुरुंग उद्योगावरील खर्च	59,180	Jail Industries expenses
11	इतर खर्च	71,509	Other charges
12	यंत्र सामग्रीवरील खर्च	...	Machinery expenses
13	कपडे बिछाना	30	
14	संकीर्ण बांधकाम	...	Miscellaneous contraction
15	कारागृह शेती आधुनिकीकरण	...	
16	पेट्रोल	2,601	Petrol
17	इतर संकीर्ण खर्च	47,002	Others miscellaneous expenses
	ए ण (क)	14,15,402	Total (C)
	कैद्यांची रोजची सरासरी संख्या (साधे कैदी वगळून)	23,655	
	कैद्यांचा दरडोई ए ण खर्च (रुपये)	166	Total cost per head of average strength (in Rs.)

आधार : कारागृह महानिरीक्षक, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.—Inspector General of Prisons, Government of Maharashtra, Pune

११. राज्य उत्पन्न :

राज्य उत्पन्नाचे चालू किंमतीनुसार व १९९३-९४ च्या स्थिर किंमतीनुसार अंदाज, त्यांची टक्केवारीनुसार विभागणी, क्षेत्रानुसार विभागणी इत्यादी माहिती या विभागात दिली आहे. हे अंदाज (१) कार्यालयीन अभिलेखामधून उपलब्ध झालेल्या व (२) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, केंद्रीय सांख्यिकीय संघटना आणि इतर संस्थांनी मागील काही वर्षांत घेतलेल्या नमुना पाहण्या व अभ्यास पाहण्या यांतून गोळा केलेल्या व्यापक सांख्यिकीय माहितीवर आधारित आहेत.

तक्ता क्र. ११.१ मध्ये घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक यांची माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र. ११.२ मध्ये घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्नाची माहिती देण्यात आली आहे.

तक्ता क्र.११.३ मध्ये घटक खर्चावर आधारित स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्नाची माहिती दिली आहे.

तक्ता क्र. ११.४ मध्ये घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांकांची माहिती दिली आहे.

तक्ता क्र.११.५ मध्ये मागील वर्षापेक्षा निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या टक्केवारीतील बदल स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार देण्यात आला आहे.

तक्ता क्र.११.६ मध्ये स्थिर (१९९९-२००० च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न दिले आहे.

11. STATE INCOME :

In this section the estimates of State income at current and constant (1993-94) prices, their percentage distribution sectoral distribution etc. are given. These estimates are prepared on the basis of comprehensive statistical material which has become available from official records and also collected through sample surveys and type studies conducted by this Directorate, Central Statistical Organisation and other agencies over the past few years.

Table No.11.1 gives information regarding State Income and per capita State Income at factor cost and their indices.

Table No.11.2 gives information regarding net State domestic product at factor cost by sectors at current prices.

Table No.11.3 gives information regarding net State domestic product at factor cost by sectors at constant (1999-2000) prices.

Table No.11.4 gives information regarding indices of net State domestic products at factor cost by major sectors.

Table No.11.5 gives information regarding percentage in net State domestic products over the previous year at constant (1999-2000) prices.

Table No.11.6 gives information regarding per capita income in selected States, Union territories of India at constant (1999-2000) prices.

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.1

घटक खर्चावर आधारित राज्य उत्पन्न व दरडोई उत्पन्न आणि त्यांचे निर्देशांक
State Income and Per Capita State Income at Factor Cost and their Indices

बाब	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10*	2010-11+	2011-12++	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
स्थूल राज्य उत्पन्न									Gross State Domestic Product
चालू किमतीनुसार (रु.लाखात)	41547969	48676562	58449766	68481660	75396915	86786574	106832683	124845280	i) At Current Prices (Rs.in Lakhs)
स्थिर (२००४-०५) किमतीनुसार (रु.लाखात)	41547968	47092933	53465394	59483159	61019136	66612306	74169385	80503132	ii) At Constant (2004-05) Prices (Rs.in Lakhs)
निव्वळ राज्य उत्पन्न									Net State Domestic Product
चालू किमतीनुसार (रु.लाखात)	37002281	43710286	52690997	61988353	67778112	78776101	98245229	115061621	i) At Current Prices (Rs.in Lakhs)
स्थिर (२००४-०५) किमतीनुसार (रु.लाखात)	37002280	42363219	48198323	53808097	54653291	59845475	66927930	73764131	ii) At Constant (2004-05) Price (Rs.in Lakhs)
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न									Per Capita Net State Domestic Product
चालू किमतीनुसार (रुपये)	36077	41965	49831	57760	62234	71300	87686	101314	i) At Current Prices (In Rs.)
स्थिर (२००४-०५) किमतीनुसार (रुपये)	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	ii) At Constant (2004-05) Prices (Rs)
स्थूल राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक									Index Number of Gross State Domestic product
चालू किमतीनुसार	100	117.2	140.7	164.8	181.5	208.9	257.1	300.5	i) At Current Prices
स्थिर (२००४-०५) किमतीनुसार	100	113.3	128.7	143.2	146.9	160.3	178.5	193.8	ii) At Constant (2004-05) Prices
निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक									Index Number of Net State Domestic product
चालू किमतीनुसार	100	118.1	142.4	167.5	183.2	212.9	265.5	311.0	i) At Current Prices
स्थिर (२००४-०५) किमतीनुसार	100	114.5	130.3	145.4	147.7	161.7	180.9	199.4	ii) At Constant (2004-05) Prices
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक									Index Number of Per Capita Net State Domestic product
चालू किमतीनुसार	100	116.3	138.1	160.1	172.5	197.6	243.1	280.8	i) At Current Prices
स्थिर (२००४-०५) किमतीनुसार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	ii) At Constant (2004-05) Prices

टिप / Note - N. A. - उपलब्ध नाही / Not available

* अस्थायी / Provisional

+ प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates

++ पूर्वानुमान /Advance estimates

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.2

घटक खर्चावर आधारित चालू किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न Net State Domestic Product at Factor Cost by Sectors at Current Prices

(रुपये लाखात /Rs.in lakhs)

विभाग Industry (1)	2004-05 (2)	2005-06 (3)	2006-07 (4)	2007-08 (5)	2008-09 (6)	2009-10* (7)	2010-11+ (8)	2011-12++ (9)	Sector (2)
प्राथमिक क्षेत्र	4425192	5188864	6540310	7897635	7545767	8976290	13185006	14615037	Primary Sector
कृषि व संलग्न कार्ये	4134089	4872452	6281645	7594794	7140187	8634697	12818980	14238534	Agriculture & Allied Activities
१. कृषि, पशुधन	3113563	3619061	4693849	6038397	5520432	6866373	10741486	10118258	Agriculture
२. वन उद्योग	900940	1119073	1444088	1398990	1470485	1601601	1873425	3870495	Forestry
३. मत्स्योद्योग	119586	134318	143708	157407	149269	166724	204069	249781	Fishing
४. खाणी	291103	316412	258665	302841	405580	341593	366026	376503	Mining
व्द्वितीय विभाग	9601587	12628400	15441604	18550218	19293780	22098446	27562599	32916257	Secondary Sector
उद्योग	9892690	12944812	15700269	18853059	19699360	22440039	27928625	33292760	Industry Sector
५. वस्तुनिर्माण (कारखान)	6732816	9398845	11787926	13887695	13695604	14857340	17329972	19380822	Manufacturing
५.१ नोदणीकृत	4317136	6606584	8469634	9863347	9486218	10216697	11946171	13347398	Registered
५.२ अनोदणीकृत	2415680	2792261	3318292	4024348	4209385	4640643	5383801	6033424	Un-registered
६. बांधकाम	2512468	2901011	3295170	4277153	4987368	6517510	8570801	11543989	Construction
७. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	356303	328544	358508	385371	610808	723596	1661826	1991446	Electricity, Gas & Water-supply
सेवा क्षेत्र	22975502	25893022	30709083	35540500	40938565	47701365	57497625	67530327	Tertiary Sector
८.१ रेल्वे	234164	242212	277878	320026	370618	495213	501244	578415	Railways
८.२ इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	1936520	2168858	2636697	3011544	3442760	3888972	4485386	5047556	Transport by Other Means & Storage
८.३ दळणवळण	690926	760504	812839	933881	1056647	1629539	1927867	2711754	Communication
९. व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	6506529	7362271	9019622	10224571	10813972	12612184	15134215	17348106	Trade, Hotels & Restaurants
१०. बँका आणि विमा उद्योग	4649880	5011387	5851350	6831799	8199947	8789004	10773360	12409877	Banking and Insurance
११. स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	4822885	5677278	6784036	8124981	9674967	11469116	14023550	16718017	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
१२. सार्वजनिक प्रशासन	1570542	1719016	1887959	2262602	3012659	3560016	4320731	5250963	Public Administration
१३. इतर सेवा	2564057	2951496	3438703	3831095	4366995	5257321	6331272	7465640	Other Services
१४. एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	37002281	43710286	52690997	61988353	67778112	78776101	98245229	115061621	Net State Domestic Product

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक / Preliminary estimates ++ पूर्वानुमान / Advance estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.3

घटक खर्चावर आधारित स्थिर (२००४-०५) किंमतीनुसार क्षेत्रवार निव्वळ राज्य उत्पन्न
Net State Domestic Product at Factor Cost by Sectors at Constant (2004-05) Prices

(रुपये लाखात /Rs.in lakhs)

विभाग Industry (1)	2004-05 (2)	2005-06 (3)	2006-07 (4)	2007-08 (5)	2008-09 (6)	2009-10* (7)	2010-11+ (8)	2011-12++ (9)	Sector (2)
प्राथमिक क्षेत्र	4425192	4811474	5499999	6256287	5294852	5347469	6134496	5838169	Primary Sector
कृषि व संलग्न कार्ये	4134089	4519326	5196912	5960327	5030418	5064309	5847743	5559771	Agriculture & Allied Activities
१. कृषि, पशुधन	3113563	3481647	4096642	4819301	3839824	3988619	4739122	4307749	Agriculture
२. वन उद्योग	900940	901287	965941	1004489	1062510	949530	979167	1119188	Forestry
३. मत्स्योद्योग	119586	136392	134329	136537	128084	126160	129454	132834	Fishing
४. खाणी	291103	292148	303087	295960	264435	283160	286753	278398	Mining
द्वितीय विभाग	9601587	11935286	13888165	15711699	15101082	16478820	18343305	20997113	Secondary Sector
उद्योग	9892690	12227434	14191251	16007659	15365517	16761981	18630058	21275510	Industry Sector
५. वस्तुनिर्माण (कारखाने)	6732816	8863496	10629224	11685445	10583382	11337768	12283044	12812775	Manufacturing
५.१ नोंदणीकृत	4317136	6159928	7611959	8172483	7129772	7659584	8300534	8602005	Registered
५.२ अनोंदणीकृत	2415680	2703568	3017265	3512962	3453611	3678184	3982510	4210771	Un-registered
६. बांधकाम	2512468	2672784	2898759	3634358	3956050	4699925	5584614	6829337	Construction
७. वीज, गॅस आणि पाणीपुरवठा	356303	399007	360182	391896	561650	441128	475647	1355000	Electricity, Gas & Water-supply
सेवा क्षेत्र	22975502	25616459	28810160	31840111	34257356	38019185	42450129	46928850	Tertiary Sector
८.१ रेल्वे	234164	250675	259292	281769	324301	386676	409958	452392	Railways
८.२ इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	1936520	2078377	2263097	2313205	2269910	2472951	2526128	2589764	Transport by Other Means & Storage
८.३ दळणवळण	690926	857685	1005816	1208280	1395608	2454982	3238015	3627861	Communication
९. व्यापार, खाणावळ आणि उपहारगृहे	6506529	7028892	81017191	8752361	8609346	9736452	10793786	11786196	Trade, Hotels & Restaurants
१०. बँका आणि विमा उद्योग	4649880	5408113	6460245	7612821	8751278	9406922	10633233	12204544	Banking and Insurance
११. स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	4822884	5459854	6032798	6653795	7323382	7697218	8485494	9331216	Real Estate and Ownership of Dwellings and Business Services
१२. सार्वजनिक प्रशासन	1570542	1676773	1679356	1891662	2322062	2411876	2641312	2937738	Public Administration
१३. इतर सेवा	2564057	2856091	3007765	3126220	3261469	3452108	3722203	3999140	Other Services
१४. एकूण निव्वळ राज्य उत्पन्न	37002280	42363219	48198323	53808097	54653291	59845475	66927930	73764131	Net State Domestic Product

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक / Preliminary estimates ++ पूर्वानुमान / Advance estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.4

घटक खर्चावर आधारित निव्वळ राज्य उत्पनाचे व दरडोई निव्वळ राज्य उत्पनाचे चालू किंमतीनुसार व स्थिर (२००४-०५च्या) किंमतीनुसार मुख्य क्षेत्रवार निर्देशांक
Indices of Net State Domestic Product at Factor Cost by Major Sectors & Per Capita Net State Domestic Product at Current & Constant (2004-05) Prices

विभाग Industry (1)	2004-05 (2)	2005-06 (3)	2006-07 (4)	2007-08 (5)	2008-09 (6)	2009-10* (7)	2010-11+ (8)	2011-12++ (9)	Sector (2)
निव्वळ राज्य उत्पन्न (निर्देशांक)									Net State Domestic Product (Index)
चालू किंमतीनुसार	100	118.1	142.4	167.5	183.2	212.9	265.5	311.0	i) At Current Prices
स्थिर (२००४-०५) किंमतीनुसार	100	114.5	130.3	145.4	147.7	161.7	180.9	199.4	ii) At Constant(2004-05) Prices
कृषि व संलग्न कार्ये									Agriculture & Allied Activities
चालू किंमतीनुसार	100	117.9	151.9	183.7	172.7	208.9	310.1	344.4	i) At Current Prices
स्थिर (२००४-०५) किंमतीनुसार	100	109.3	125.7	144.2	121.7	122.5	141.5	134.5	ii) At Constant (2004-05)Prices
उद्योग									Industry Sector
चालू किंमतीनुसार	100	130.9	158.7	190.6	199.1	226.8	282.3	336.5	i) At Current Prices
स्थिर (२००४-०५) किंमतीनुसार	100	123.6	143.5	161.8	155.3	169.4	188.3	215.1	ii) At Constant (2004-05) Prices
सेवा क्षेत्र									Tertiary Sector
चालू किंमतीनुसार	100	112.7	133.7	154.7	178.2	207.6	250.3	293.9	i) At Current Prices
स्थिर (२००४-०५) किंमतीनुसार	100	111.5	125.4	138.6	149.1	165.5	184.8	204.3	ii) At Constant (2004-05) Pri
दरडोई निव्वळ राज्य उत्पन्न									Per Capita Net State Domestic product
चालू किंमतीनुसार	100	116.3	138.1	160.1	172.5	197.6	243.1	280.8	i) At Current Price
स्थिर (२००४-०५) किंमतीनुसार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	ii) At Constant (2004-05) Prices

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates ++ पूर्वानुमान /Advance estimates

N. A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.5

मागील वर्षाच्या तुलनेत निव्वळ राज्य उत्पन्नाच्या व निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या बदलाची टक्केवारी स्थिर (२००४-०५च्या) किंमतीनुसार
Percentage change in Net State Domestic Product and Net National Income over the previous year at Constant (2004-05) Prices

क्षेत्र	2005-06	2006-07	2007-08	2008-09	2009-10*	2010-11+	2011-12++	Sector
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
महाराष्ट्र राज्य								Maharashtra State
कृषि व संलग्न कार्ये	9.3	15.0	14.7	-15.6	0.7	15.5	-4.9	Primary
उद्योग	23.6	16.1	12.8	-4.0	9.1	11.1	14.2	Secondary
सेवा	11.5	12.5	10.5	7.6	11.0	11.7	10.6	Tertiary
एकूण राज्य उत्पन्न	14.5	13.8	11.6	1.6	9.5	11.8	10.2	Total State Income
भारत								India
कृषि व संलग्न कार्ये	5.1	3.9	5.6	-0.5	0.4	6.5	N.A.	Primary
उद्योग	9.5	12.3	9.1	3.3	7.4	6.8	N.A.	Secondary
सेवा	11.0	10.2	10.3	9.9	10.5	9.5	N.A.	Tertiary
एकूण निव्वळ राष्ट्रीय उत्पन्न	9.4	9.4	9.6	6.2	8.1	7.8	N.A.	Total Net National Income

* अस्थायी / Provisional

+ प्राथमिक अंदाज / preliminary estimates

++ पूर्वानुमान / Advance estimates

N. A. - उपलब्ध नाही / Not available

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.6

स्थिर (२००४-०५ च्या) किंमतीनुसार निवडक राज्यांचे व केंद्रशासित प्रदेशांचे दरडोई उत्पन्न
Per Capita Income of Selected States/ Union Territories of India at Constant (2004-2005) Prices

(रुपयांत/ In Rs.)

अनु.क्र. Sr. No.	राज्य/ केंद्रशासित प्रदेश	2004-05 (3)	2005-06 (4)	2007-08 (5)	2008-09 (6)	2009-10* (7)	2010-11+ (8)	2011-12++ (9)	State/ Union Territories (2)
1	आंध्रप्रदेश	25321	27486	33239	35272	37061	40366	42685	Andhra Pradesh
2	आसाम	16782	17050	18089	18922	20193	21406	22956	Assam
3	बिहार	7914	7749	9233	10241	10773	12102	13971	Bihar
4	गुजरात	32021	36102	42498	43685	48511	52708	N.A.	Gujarat
5	हरियाणा	37972	40627	47052	49802	55229	59169	62825	Haryana
6	हिमाचल प्रदेश	33348	35806	40143	41666	43305	47106	49817	Himachal Pradesh
7	जम्मू आणि कश्मिर	21734	22406	24470	25641	26518	27810	29195	Jammu & Kashmir
8	कर्नाटक	26882	29295	35574	37687	37297	37874	40410	Karnataka
9	केरळ	31871	34837	40288	42433	45908	49873	53427	Kerala
10	मध्य प्रदेश	15442	15927	17572	19462	21029	22264	24598	Madhya Pradesh
11	महाराष्ट्र	36077	40671	50138	50183	54166	59735	64951	Maharashtra
12	ओरिसा	17650	18194	21640	22963	24275	25708	26900	Orissa
13	पंजाब	33103	34096	39567	41003	42752	44885	46788	Punjab
14	राज्यस्थान	18565	19445	21922	23356	24166	26436	27421	Rajasthan
15	तामिळनाडू	30062	34126	41314	42936	46886	51117	54550	Tamil Nadu
16	त्रिपुरा	24394	25688	29022	31711	34328	37216	40411	Tripura
17	उत्तर प्रदेश	12950	13445	14875	15713	16390	17374	18099	Uttar Pradesh
18	पश्चिम बंगाल	22649	23808	27094	27914	29798	31673	33470	West Bengal
19	गोवा	76968	80844	87085	90386	95320	102385	112372	Goa
	भारत	24143	26015	30332	31754	33843	35993	37851	India

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / preliminary estimates ++ पूर्वानुमान / Advance estimates

N.A. - उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - इतर राज्यासाठी केंद्रीय सांख्यिकी कार्यालय व महाराष्ट्रासाठी अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय,

Source - Central Statistics Organisation for other States and for Maharashtra Directorate of Economics & Statistics

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.7

चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्न
State Income by Industry of Origin at Current Prices

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (2)	1999-00 (3)	2004-05 (4)	2007-08 (5)	2008-09 (6)	2009-10 (7)	2010-11+ (8)	2011-12++ (9)	Items (2)
1	कृषि	3455055	3113563	6038397	5520432	6866373	10741486	10118258	Agriculture
2	वन संवर्धन आणि ऑडके पाडणे	171997	900940	1398990	1470485	1601601	1873425	3870495	Forestry & logging
3	मासेमारी	82425	119586	157407	149269	166724	204069	249781	Fishing
4	कृषि व संलग्न कार्ये	3709477	4134089	7594794	7140186	8634698	12818980	14238534	Agriculture & Allied Activities
	खाण व दगड खाणकाम	155625	291103	302841	405580	341593	366026	376503	Mining & Quarrying
	एकूण प्राथमिक	3865102	4425192	7897635	7545766	8976291	13185006	14615037	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (कारखाने)	-	6732816	13887695	13695604	14857340	17329972	19380822	Manufacturing
	5.1 नोंदणीकृत	3123876	4317136	9863347	9486218	10216697	11946171	13347398	5.1 Registered
	5.2 अनोंदणीकृत	1010431	2415680	4024348	4209385	4640643	5383801	6033424	5.2 Un-Registered
6	बांधकाम	1291990	2512468	4277153	4987368	6517510	8570801	11543989	Construction
7	वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा	382856	356303	385371	610808	723596	1661826	1991446	Ele. Gas & Water Supply
	एकूण द्वितीय उद्योग	5809152	9601587	18550219	19293780	22098446	27562599	32916257	SUB-TOTAL SECONDARY Industry Sector
8	परिवहन, साठवण व दळणवळण	-	2861610	4265451	4870025	6013724	6914497	8337725	Transport, Storage & communication
	8.1 रेल्वे	140352	234164	320026	370618	495213	501244	578415	8.1 Railways
	8.2 इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	719640	1936520	3011544	3442760	3888972	4485386	5047556	8.2 Transport by other means & storage
	8.3 दळणवळण	495461	690926	933881	1056647	1629539	19277867	2711754	8.3 Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	3295408	6506529	10224571	10813972	12612184	15134215	17348106	Trade, Hotels & Rest.
	एकूण (८ + ९)	4650861	9368139	14490022	15683997	18625908	22048712	25685831	TOTAL(8 + 9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	2739434	4649880	6831799	8199947	8789004	10773360	12409877	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	1953152	4822885	8124981	9674967	11469116	14023550	16718017	Real estate & ow.Dwell.& Dwell.&B.Ser.
	एकूण (१० + ११)	4692586	9472765	14956780	17874914	20258120	24796910	29127894	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	1008302	1570542	2262602	3012659	3560016	4320731	5250963	Pub.Administration
13	इतर सेवा	1693791	2564057	3831095	4366995	5257321	6331272	7465640	Other Services
	एकूण (१२ + १३)	2702093	4134599	6093697	7379654	8817337	10652003	12716603	TOTAL (12 + 13)
	सेवा क्षेत्र	12045540	22975503	35540499	40938565	47701365	57497625	67530328	SUB -TOTAL TERTIARY
14	व्वळ राज्य उत्पन्न	21719793	37002281	61988353	67778112	78776101	98245229	115061621	NET STATE DOMESTIC PRODUCT
15	लोकसंख्या ('०००)	94388	102566	107321	108908	110485	112042	113569	15.Population(000)
16	दरडोई राज्य उत्पन्न (₹)	23011	36077	57760	62234	71300	87686	101314	PER CAPITA STATE INCOME(Rs.)

* अस्थायी / Provisional

+ प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates

++ पूर्वांनुमान / Advance estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.8

चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी
Percentage Distribution of State Income by Industry of Origin at Current Prices

अ.क्र. Sr. No.	बाब (1)	2004-05 (3)	2005-06 (4)	2006-07 (5)	2007-08 (6)	2008-09 (7)	2009-10* (8)	2010-11+ (9)	2011-12++ (10)	Items (2)
1	कृषि	8.4	8.3	8.9	9.7	8.1	8.7	10.9	8.8	Agriculture
2	वन संवर्धन आणि ऑडके पाडणे	2.4	2.6	2.7	2.3	2.2	2.0	1.9	3.4	Forestry & Logging
3	मासेमारी	0.3	0.3	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	Fishing
	कृषि व संलग्न कार्ये	11.1	11.2	11.9	12.3	10.5	10.9	13.0	12.4	Agriculture & Allied Activities
4	खाण व दगड खाणकाम	0.8	0.7	0.5	0.5	0.6	0.4	0.4	0.3	Mining & Quarrying
	एकूण प्राथमिक	11.9	11.9	12.4	12.8	11.1	11.3	13.4	12.7	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (कारखाने)	18.2	21.5	22.4	22.4	20.2	18.9	17.6	16.8	Manufacturing
	५.१ नोंदणीकृत	11.7	15.1	16.1	15.9	14.0	13.0	12.2	11.6	5.1 Registered
	५.२ अनोंदणीकृत	6.5	6.4	6.3	6.5	6.2	5.9	5.5	5.2	5.2 Un-Registered
6	बांधकाम	6.8	6.6	6.3	6.9	7.4	8.3	8.7	10.0	Construction
7	वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा	1.0	0.8	0.7	0.6	0.9	0.9	1.7	1.7	Ele. Gas & Water Supply
	एकूण द्वितीय उद्योग	26.0	28.9	29.4	29.9	28.5	28.1	28.0	28.6	SUB-TOTAL SECONDARY Industry Sector
8	परिवहन, साठवण व दळणवळण	7.7	7.3	7.1	6.9	7.2	7.6	7	7.2	Transport, Store & Communication
	८.१ रेल्वे	0.6	0.6	0.5	0.5	0.5	0.6	0.5	0.5	8.1 Railways
	८.२ इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	5.2	5.0	5.0	4.9	5.1	4.9	4.6	4.4	8.2 Transpt by other means & storage
	८.३ दळणवळण	1.9	1.7	1.5	1.5	1.6	2.1	2.0	2.4	8.3 Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	17.6	16.8	17.1	16.5	16.0	16.0	15.4	15.1	Trade, Hotels & Rest.
	एकूण (८ + ९)	25.3	24.1	24.2	23.4	23.2	23.6	22.4	22.3	TOTAL (8 + 9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	12.6	11.5	11.1	11.0	12.1	11.2	11.0	10.8	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	13.0	13.0	12.9	13.1	14.3	14.6	14.3	14.5	Real estate & Ow. dwell. & B. Ser.
	एकूण (१० + ११)	25.6	24.5	24.0	24.1	26.4	25.8	25.3	25.3	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	4.2	3.9	3.6	3.7	4.4	4.5	4.4	4.6	Pub. Administration
13	इतर सेवा	6.9	6.8	6.5	6.2	6.4	6.7	6.4	6.5	Other Services
	एकूण (१२ + १३)	11.1	10.7	10.1	9.9	10.8	11.2	10.8	11.1	TOTAL (12 + 13)
	सेवा क्षेत्र	62.0	59.3	58.3	57.4	60.4	60.6	58.5	58.7	SUB -TOTAL TERTIARY
14	निव्वळ राज्य उत्पन्न	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	NET STATE DOMESTIC PRODUCT

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates ++ पूर्वानुमान / Advance estimates

टिप - तपशिलातील आकडे संक्षिप्त दिलेले असल्याने बेरजा एकूणशी जुळतीलच असे नाही / Details may not be add upto totals due to rounding
आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.9

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्न
State Income by Industry of Origin at Constant (2004-05) Prices

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (2)	2004-05* (3)	2007-08+ (4)	2008-09 (5)	2009-10* (6)	2010-11+ (7)	2011-12++ (8)	Items (2)
1	कृषि	3113563	4819301	3839824	3988619	4739122	4307749	Agriculture
2	वन संवर्धन आणि ऑडके पाडणे	900940	1004489	1062510	949530	979167	1119188	Forestry & logging
3	मासेमारी	119586	136537	128084	126160	129454	132834	Fishing
4	कृषि व संलग्न कार्ये	4134089	5960327	5030418	5064309	5847743	5559771	Agriculture & Allied Activities
	खाण व दगड खाणकाम	291103	295960	264435	283160	286753	278398	Mining & Quarrying
	एकूण प्राथमिक	4425192	6256287	5294853	5347469	6134496	5838169	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (कारखाने)	6732816	11685445	10583382	11337768	12283044	12812775	Manufacturing
	5.1 नोंदणीकृत	4317136	8172483	7129772	7659584	8300534	8602005	5.1 Registered
	5.2 अनोंदणीकृत	2415680	3512962	3453611	3678184	3982510	4210771	5.2 Un-Registered
6	बांधकाम	2512468	3634358	3956050	4699925	5584614	6829337	Construction
7	वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा	356303	391896	561650	441128	475647	1355000	Ele. Gas & Water Supply
	एकूण द्वितीय उद्योग	9601587	15711699	15101082	16478821	18343305	20997112	SUB-TOTAL SECONDARY Industry Sector
8	परिवहन, साठवण व दळणवळण	2861610	3803253	3989819	5314608	6174102	6670017	Transport, Storage & communication
	8.1 रेल्वे	234164	281769	324301	386676	409958	452392	8.1 Railways
	8.2 इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	1936520	2313205	2269910	2472951	2526128	2589764	8.2 Transport by other means & storage
	8.3 दळणवळण	690926	1208280	1395608	2454982	3238015	3627861	8.3 Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	6506529	8752361	8609346	9736452	10793786	11786196	Trade, Hotels & Rest.
	एकूण (८ + ९)	9368139	12555614	12599165	15051060	16967888	18456213	TOTAL(8 + 9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	4649880	7612861	8751278	9406922	10633233	12204544	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	4822884	6653795	7323382	7697218	8485494	9331216	Real estate & ow.Dwell.& Dwell.&B.Ser.
	एकूण (१० + ११)	9472764	14266656	16074660	17104140	19118727	21535760	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	1570542	1891662	2322062	2411876	2641312	2937738	Pub.Administration
13	इतर सेवा	2564057	3126220	3261469	3452108	3722203	3999140	Other Services
	एकूण (१२ + १३)	4134599	5017882	5583531	5863984	6363515	6936878	TOTAL (12 + 13)
	सेवा क्षेत्र	22975502	31840152	34257356	38019184	42450130	46928851	SUB -TOTAL TERTIARY
14	निव्वळ राज्य उत्पन्न	37002280	53808097	54653291	59845475	66927930	73764131	NET STATE DOMESTIC PRODUCT

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates ++ पूर्वानुमान / Advance estimates
आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.10

चालू किंमतीनुसार औद्योगिक गटवार राज्य उत्पन्नाची टक्केवारी
Percentage Distribution of State Income by Industry of Origin at Current Prices

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (2)	2004-05* (3)	2007-08 (4)	2008-09 (5)	2009-10* (6)	2010-11+ (7)	2011-12++ (8)	Items (2)
1	कृषि	8.4	9	7	6.7	7.1	5.8	Agriulture
2	वन संवर्धन आणि ऑडके पाडणे	2.4	1.9	1.9	1.6	1.5	1.5	Forestry & logging
3	मासेमारी	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.2	Fishing
4	कृषि व संलग्न कार्ये	11.1	11.2	9.1	8.5	8.8	7.5	Agriculture & Allied Activities
	खाण व दगड खाणकाम	0.8	0.6	0.5	0.5	0.4	0.4	Mining & Quarrying
	एकूण प्राथमिक	11.9	11.8	9.6	9	9.2	7.9	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (कारखाने)	18.2	21.7	19.4	18.9	18.4	17.4	Manufacturing
	5.1 नोंदणीकृत	11.7	15.2	13	12.8	12.4	11.7	5.1 Registered
	5.2 अनोंदणीकृत	6.5	6.5	6.3	6.1	6	5.7	5.2 Un-Registered
6	बांधकाम	6.8	6.8	7.2	7.9	8.3	9.3	Construction
7	वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा	1	0.7	1	0.7	0.7	1.8	Ele. Gas & Water Supply
	एकूण द्वितीय उद्योग	26.0	29.2	27.6	27.5	27.4	28.5	SUB-TOTAL SECONDARY Industry Sector
8	परिवहन, साठवण व दळणवळण	7.7	7.1	7.3	8.9	9.2	9	Transport, Storage & communication
	8.1 रेल्वे	0.6	0.5	0.6	0.6	0.6	0.6	8.1 Raiways
	8.2 इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	5.2	4.3	4.2	4.1	3.8	3.5	8.2 Transport by other means & storage
	8.3 दळणवळण	1.9	2.2	2.6	4.1	4.8	4.9	8.3 Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	17.6	16.3	15.8	16.3	16.1	16.0	9. Trade, Hotels & Rest.
	एकूण (८ + ९)	25.3	23.4	23.1	25.2	25.3	25	TOTAL(8 + 9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	12.6	14.1	16	15.7	15.9	16.5	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	13	12.4	13.4	12.9	12.7	12.7	Real estate & ow.Dwell.& Dwell.&B.Ser.
	एकूण (१० + ११)	25.6	26.5	29.4	28.6	28.6	29.2	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	4.2	3.5	4.2	4	3.9	4.0	Pub.Administration
13	इतर सेवा	6.9	5.8	6.0	5.8	5.6	5.4	Other Services
	एकूण (१२ + १३)	11.1	9.3	10.2	9.8	9.5	9.4	TOTAL (12 + 13)
	सेवा क्षेत्र	62.0	59.2	62.7	63.6	63.4	63.6	SUB -TOTAL TERTIARY
14	निव्वळ राज्य उत्पन्न	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	NET STATE DOMESTIC PRODUCT

* अस्थायी / Provisional

+ प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates

++ पूर्वांनुमान / Advance estimates

टिप - तपशिलातील आकडे संक्षिप्तात दिलेले असल्याने बेरजा एकूणशी जुळतीलच असे नाही /
Note - Details may not be add upto totals due to rounding

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

11. राज्य उत्पन्न/State Income

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 11.11

औद्योगिक गटानुसार झालेले स्थिर (२००४-०५च्या) किंमतीनुसार राज्य उत्पन्नाचे निर्देशांक
Indices of State Income by Industry of Origin at Constant (2004-05) Prices

अनु.क्र. Sr. No.	बाब (2)	2004-05*	2007-08	2008-09	2009-10*	2010-11+	2011-12++	Items (2)
1	कृषि	100.0	154.8	123.3	128.1	152.2	138.4	Agriulture
2	वन संवर्धन आणि ओंडके पाडणे	100.0	111.5	117.9	105.4	108.7	124.2	Forestry & logging
3	मासेमारी	100.0	114.2	107.1	105.5	108.3	111.1	Fishing
4	कृषि व संलग्न कार्ये	100.0	144.2	121.7	122.5	141.5	134.5	Agriculture & Allied Activities
	खाण व दगड खाणकाम	100.0	101.7	90.8	97.3	98.5	95.6	Mining & Quarrying
	एकूण प्राथमिक	100.0	141.4	119.7	120.8	138.6	131.9	SUB-TOTAL PRIMARY
5	वस्तुनिर्माण (कारखाने)	-	173.6	157.2	168.4	182.4	190.3	Manufacturing
	5.1 नोंदणीकृत	100.0	189.3	165.2	177.4	192.3	199.3	5.1 Registered
	5.2 अनोंदणीकृत	100.0	145.4	143	152.3	164.9	174.3	5.2 Un-Registered
6	बांधकाम	100.0	144.7	157.5	187.1	222.3	271.8	Construction
7	वीज, वायु (गॅस) आणि पाणीपुरवठा	100.0	110	157.6	123.8	133.5	380.3	Ele. Gas & Water Supply
	एकूण द्वितीय	100.0	163.6	157.3	171.6	191	218.7	SUB-TOTAL SECONDARY
	उद्योग	100.0	161.8	155.3	169.4	188.3	215.1	Industry Sector
8	परिवहन, साठवण व दळणवळण	-	132.9	139.4	185.7	215.8	233.1	Transport, Storage & communication
	8.1 रेल्वे	100.0	120.3	138.5	165.1	175.1	193.2	8.1 Raiways
	8.2 इतर साधनाने परिवहन आणि वखार	100.0	119.5	117.2	127.7	130.4	133.7	8.2 Transport by other means & storage
	8.3 दळणवळण	100.0	174.9	202	355.3	468.6	525.1	8.3 Communications
9	व्यापार, खाणावळ आणि उपाहारगृहे	100.0	134.5	132.3	149.6	165.9	181.1	9. Trade, Hotels & Rest.
	एकूण (८ + ९)	100.0	134	134.5	160.7	181.1	197	TOTAL(8 + 9)
10	बँका आणि विमा उद्योग	100.0	163.7	188.2	202.3	228.7	262.5	Banking & Insurance
11	स्थावर मालमत्ता व राहत्या घरांची मालकी आणि व्यावसायिक सेवा	100.0	138.0	151.8	159.6	175.9	193.5	Real estate & ow.Dwell.& Dwell.&B.Ser.
	एकूण (१० + ११)	100.0	150.6	169.7	180.6	201.8	227.3	TOTAL (10 + 11)
12	सार्वजनिक प्रशासन	100.0	120.4	147.9	153.6	168.2	187.1	Pub.Administration
13	इतर सेवा	100.0	121.9	127.2	134.6	145.2	156	Other Services
	एकूण (१२ + १३)	100.0	121.4	135	141.8	153.9	167.8	TOTAL (12 + 13)
	सेवा क्षेत्र	100.0	138.6	149.1	165.5	184.8	204.3	SUB -TOTAL TERTIARY
14	निव्वळ राज्य उत्पन्न	100.0	145.4	147.7	161.7	180.9	110.7	NET STATE DOMESTIC PRODUCT
15	दरडोई राज्य उत्पन्न	100.0	139	139.1	150.4	163.6	173.1	PER CAPITA STATE INCOME(Rs.)

* अस्थायी / Provisional + प्राथमिक अंदाज / Preliminary estimates ++ पूर्वांनुमान / Advance estimates

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

१२. शेती :

१२.१ या विभागामध्ये जमिनीचा वापर, मुख्य पिके, त्यांचे उत्पादन, बागायत क्षेत्र, उत्पादनाचे निर्देशांक, मृद् संधारण, शेतीची यंत्रे व अवजारे व कृषी गणना या बाबींची माहिती दिली आहे.

१२.२ गाव पत्रकानुसार भौगोलिक क्षेत्र हे ग्राम अधिकाऱ्यांनी महसुलीच्या कामाकरिता गोळा केलेल्या खेड्यातील माहितीवरून गणना केलेले क्षेत्र होय. भारताच्या सर्व्हेयर-जनरल यांनी दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी व गाव पत्रकानुसार दिलेल्या एकूण क्षेत्रफळाची आकडेवारी यात फरक आढळून येतो, कारण पहिले क्षेत्र हे गटांची माहिती गोळा करून काढलेले असते, तर दुसरे गाव पत्रकावरून खेड्यातील क्षेत्रफळाची बेरीज करून काढलेले असते. या व्यतिरिक्त इमारती, रस्ते इत्यादीखालील क्षेत्रफळ मोजताना विचारात घेण्यात येणाऱ्या गोष्टीही वेगवेगळ्या आहेत. “वने” यामध्ये प्रत्यक्ष वनाखालील असलेले सर्व क्षेत्र किंवा कोणत्याही वनविषयक कायदानुसार राज्य सरकारच्या किंवा खाजगी अधिपत्याखालील “वने” म्हणून वर्ग केलेले किंवा प्रशासकीय बाबींसाठी “ वने ” म्हणून गणले गेलेले क्षेत्र ह्याचा समावेश आहे. जर ह्यातील काही भाग वनव्याप्त नसेल, परंतु तो शेतीकरिता उपयोगात आणला जात असेल तर त्यानुसार त्या क्षेत्राला कसलेले किंवा न कसलेले क्षेत्र असे संबोधण्यात येते. “ बिगर-शेती वापराखाली असलेली जमीन ” म्हणजे इमारती, रस्ते व रेल्वे याखालील जमीन किंवा पाण्याखालील उदा. नद्या, कालवे यांनी व्याप्त असलेली जमीन आणि शेती सोडून इतर उपयोगात आणलेली जमीन याचा समावेश होतो. पडिक आणि लागवडीस योग्य नसलेल्या जमिनीत सर्व पडिक व लागवडीस योग्य नसलेली म्हणजेच पर्वत, वाळवंट इत्यादींचा समावेश होतो. जी जमीन अतिशय खर्च केल्याशिवाय लागवडीखाली येऊ शकत नाही अशी जमीन, ती स्वतंत्र गटात असो किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असो, तिला लागवडीस योग्य नसलेले क्षेत्र असे संबोधले जाते. कायम कुरणे आणि इतर चराऊ जमीन मिळून सर्व चराऊ जमीन होते, मग त्यात कायम कुरणे असोत किंवा नसोत. वनक्षेत्रातील गावांचे क्षेत्र आणि चराऊ क्षेत्र यांचा या शीर्षाखाली समावेश होतो. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रात समावेश नसलेल्या झाडेझुडपाखालील जमीन आणि आंबराया यांचा कसलेल्या निव्वळ क्षेत्राव्यतिरिक्त इतर शेतीविषयक वापरासाठी असलेल्या एकूण “ लागवडीलायक ” जमिनीत समावेश होतो. काटेरी झाडाखालील जमीन, छपराकरिता वापरण्याच्या गवताखालील जमीन, बांबुच्या झाडाखालील व इंधन म्हणून वापरण्यात येणाऱ्या वनराईखालील जमीन किंवा फळबागायत म्हणून समावेश होत नाही अशा जमिनीचा ह्यात समावेश होतो. “ लागवडीलायक पड ” जमिनीत एकूण लागवडी योग्य उपलब्ध असलेली जमीन, जी सध्या वापरात असेल किंवा वापरात नसेल, परंतु जी एकदाच वापरली असेल, परंतु चालू वर्षी व गेल्या पाच किंवा जास्त वर्षात सतत कसली नसेल अशा जमिनीचा समावेश होतो. अशी जमीन पड जमीन किंवा झुडपांनी व जंगलव्याप्त असेल जिचा कोणत्याही कामाकरिता उपयोग होऊ शकत नाही अशा जमिनीचा सारा ठरवलेला असेल किंवा नसेल आणि अशी जमीन स्वतंत्र गटात किंवा लागवड केलेल्या जमिनीत असेल. चालू वर्षी पडिक ठेवलेल्या लागवडीखालील जमिनीचा “चालू पड” मध्ये अंतर्भाव होतो. एखादे पेरणी केलेले क्षेत्र त्याच वर्षात दुसऱ्यांदा लागवडीखाली आणले नसेल तर ते “चालू पड” जमीन म्हणून गणले जाते. “इतर पड” जमिनीत लागवडीखाली असलेल्या परंतु कमीतकमी एक वर्ष व जास्तीत जास्त पाच वर्षे लागवडीखाली नसलेल्या सर्व जमिनींचा

12. AGRICULTURE

12.1. In this section tables containing data on Land utilisation, principal crops and their production, area irrigated, agricultural implements and machinery and on agricultural census are given.

12.2. The Geographical area according to village papers is calculated from the village returns prepared by the village officials for revenue purposes. There is difference between the figures of total area according to the Surveyor-General of India and that according to the village papers, because the latter is calculated by totalling up areas of village returns while the former is calculated in blocks. Moreover, allowances made for areas covered by buildings, roads, etc. are different in two cases. Under ‘ Forests ’ are included all actually forested areas or lands classed or administered as forests under any legal enactment dealing with forests whether State owned or private. If any portion of such land is not actually wooded but put to some agricultural use, that portion is included under the appropriate heading of cultivated or uncultivated land. Land put to non-agricultural uses stands for all lands occupied by buildings, roads and railways or under water, e. g. rivers and canals and other lands put to uses other than for agricultural, *Barren and unculturable land* covers all barren and unculturable land like mountains, deserts etc. Land which cannot be brought under cultivation unless at a high cost, is classed as *unculturable*, whether such land is in isolated blocks or within cultivated holdings. *Permanent pastures* and other grazing land cover all grazing lands whether they are permanent pastures and meadows or not. Village common and grazing lands within forest areas are included under this head. *Land under miscellaneous tree crops and groves* not included in the net area sown includes all cultivable land which is not included under net area sown but is put to some agricultural use. Land under casuarina trees, thatching grass, bamboo bushes and other groves for fuel etc., which are not included under ‘ orchards ’ are classed under this category. *Culturable waste* includes all lands available for cultivation whether or not taken up for cultivation or taken up for cultivation once but not cultivated during the current and last five years or more in succession. Such lands may be either fallow or covered with shrubs and jungles which are not put to any use. They may or may not be assessed and may lie in isolated blocks or within cultivated holdings. *Current fallows* comprise cropped areas which are kept fallow during the current year. If any seeding area is not cropped again in the same year, it is also treated as current fallow. *Other fallow land* includes all lands which were taken up for cultivation but are temporarily out of cultivation for a period of not less than one year and not more than five years. The reasons for keeping such lands fallow

समावेश होतो. अशा जमिनी पडित ठेवण्यास खालीलपैकी एखादे कारण असू शकते. - (१) शेतकऱ्यांची हलाखीची आर्थिक परिस्थिती, (२) अपुरा पाणीपुरवठा, (३) हिंवातापाचे हवामान, (४) गाळ व चिखल वाहून आणणाऱ्या नद्या व कालवे, (५) जमिनीची झीज, (६) कृषि उत्पादनाचा योग्य तो मोबदला न मिळणे. कसलेल्या निव्वळ क्षेत्रामध्ये निव्वळ लागवडीखाली असलेले क्षेत्र आणि फळांच्या बागा यांचासुद्धा समावेश होतो ज्यात एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र एकदाच मोजले जाते. एकूण लागवडीखालील क्षेत्रामध्ये एकूण पिकांखालील क्षेत्राचा समावेश होतो. एकूण पिकाखालील क्षेत्र आणि कसलेले निव्वळ क्षेत्र यामध्ये फरक असण्याचे कारण म्हणजे त्याच जमिनीत त्याच वर्षी त्याच किंवा इतर पिकांची एकापेक्षा जास्त वेळा लागवड करणे हे होय.

१२.३ निरनिराळ्या पिकांखालील क्षेत्राची माहिती गावाच्या कागदपत्रावरून घेण्यात येते. अंदाजित उत्पादनाचे आकडे अंशतः “पीक कापणी सर्वेक्षणाच्या” निष्कर्षावरून व अंशतः “पैसेवारी” पद्धतीच्या माहितीवरून घेण्यात येतात. सध्या पीक कापणी पाहण्या, तांदूळ, बाजरी, ज्वारी, गहू, नाचणी, हरभरा, तूर (अंशतः), ऊस, कापूस, भूईमूग व तंबाखू (सातारा, सांगली व कोल्हापूर जिल्ह्यात फक्त) ह्या पिकांसाठी घेण्यात येतात. जलसिंचनाच्या साधनांची गणना दर पाच वर्षांनी घेण्यात येते. मधल्या वर्षामध्ये नवीन सिंचनाकरिता बांधलेल्या विहिरी किंवा उपयोगात न येणाऱ्या जुन्या विहिरी यांची नोंद घेण्याच्या सूचना ग्राम अधिकाऱ्यांना दिलेल्या असतात. त्यामुळे पूर्वीच्या पंचवार्षिक गणनेतील विहिरींच्या संख्येची आकडेवारी अद्ययावत करणे शक्य होते. पिकांच्या उत्पादनाच्या मूळ आकडेवारीवरून उत्पादनातील कल काय आहे ह्याबद्दल निश्चित कल्पना करणे शक्य नाही. त्यासाठी कृषि विभागाने प्रमुख पिकांखालील कृषि उत्पादनांच्या निर्देशांकांची मालिका तयार केली आहे. उत्पादकता निर्देशांक म्हणजे उत्पादन निर्देशांकाचे क्षेत्र निर्देशांकाशी असलेले प्रमाण गुणिले शंभर असे होय. १९९५ च्या पंचवार्षिक पशुधन गणनेत गोळा केलेली शेतीची अवजारे, साधने ह्यांची आकडेवारी व कृषि गणनेत गोळा केलेली विहित जमिनीची संख्या व त्याखालील क्षेत्राची आकडेवारीही देण्यात आली आहे.

may be one of the followings (1) poverty of cultivators, (2) inadequate supply of water, (3) malarial climate, (4) silting of canals and rivers, (5) soil erosion and (6) unremunerative nature of farming. The *net area sown* consists of net area sown with crops and camards, area sown more than once being counted only once. The *grass cropped area* represents the sum total of area under all crops. The difference between the total cropped area and net area sown is accounted for by the area sown more than once on the same land during the same year with the same or different crops.

12.3. The data about area under different crops are compiled from village records. The estimates of outturn are based partly on the results of crop cutting surveys and partly on 'paisewari method.' At present, crop cutting surveys are being conducted in respect of rice, bajri, jawar, wheat, ragi, gram, tur (partly), sugar-cane, cotton, groundnut and tobacco (Satara, Sangli and Kolhapur districts only). A census of irrigation sources takes place after every five years. For any intermediate years the village officers are instructed to note the number or new irrigation wells constructed or old wells which have gone out of use and thus bring up-to-date the earlier quinquennial census figures of number of wells. Correct idea regarding trends in production cannot be obtained from the absolute figures on production of crops. To overcome this difficulty, a series of index numbers of agricultural production of principal crops are compiled by the Department of Agriculture. The *productivity Index* is the ratio of index of production to the index of area multiplied by 100. The data on agricultural machinery and implements presented is as enumerated in quinquennial Livestock-Census, 1987 and 1992 and data on operational holdings and area operated as per Agricultural Census are presented.

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 12.1

12. शेती/

तक्ता क्रमांक/

जमिनीचा वापर/

2011

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	एकूण भौगोलिक क्षेत्र (गाव पत्रकानुसार) Geographical area by (village papers)	वनव्याप्त क्षेत्र Area under forest	लागवडीसाठी उपलब्ध नसलेली जमीन Land not available for cultivation			इतर
				बिगरशेती वापरा- खाली असलेली जमीन Land put to non-agricultural uses	नापिक व लागवडीयोग्य नसलेली जमीन Barren and non-cultivable land	एकूण Total (5+6)=7	कायम गुरे चरणे व इतर कुरणे Permanent pastures and other grazing land
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	380	15	286	73	359	6
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	-	-	-
3	ठाणे	9337	3964	946	566	1512	540
4	रायगड	6869	1500	589	1284	1873	401
5	रत्नागिरी	8164	54	145	2333	2478	139
6	सिंधुदुर्ग	5040	331	205	998	1203	20
7	नाशिक	15634	3109	441	1702	2143	226
8	धुळे	7330	2115	171	319	490	188
9	नंदुरबार	7050	3362	90	227	317	313
10	जळगाव	11639	1559	162	804	966	387
11	अहमदनगर	17020	1646	161	1289	1450	402
12	पुणे	15620	1621	1320	1559	2879	728
13	सातारा	14878	353	153	640	793	472
14	सांगली	10580	1427	317	1232	1549	792
15	सोलापूर	8610	434	496	368	864	153
16	कोल्हापूर	7765	1469	382	438	820	417
17	औरंगाबाद	10077	698	606	202	808	360
18	जालना	7726	49	202	74	276	248
19	परभणी	10686	228	412	236	648	370
20	हिंगोली	7157	18	241	188	429	223
21	बीड	7485	44	202	69	271	188
22	नांदेड	10331	863	370	207	577	515
23	उस्मानाबाद	6311	64	287	81	368	131
24	लातूर	4661	292	106	83	189	179
25	बुलढाणा	9671	888	523	478	1001	388
26	अोला	5429	301	325	114	439	166
27	वाशिम	5131	350	272	113	385	299
28	अमरावती	12217	3099	448	196	644	332
29	यवतमाळ	13519	2409	616	394	1010	599
30	वर्धा	6289	621	474	106	580	350
31	नागपूर	9864	1644	974	325	1299	560
32	भंडारा	3420	621	375	47	422	336
33	गोदिया	5859	2075	533	133	666	947
34	चंद्रपूर	10918	3890	955	255	1210	535
35	गडचिरोली	14916	10996	720	147	867	528
महाराष्ट्र राज्य		307583	52109	14505	17280	31785	12438

AGRICULTURE

TABLE NO. 12.1

Land Utilisation

-12

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात / Area in hundred hectares)

लागवडीखाली नसलेली पड व्यतिरिक्त जमीन Uncultivated excluding fallow land			पड जमीन Fallow Land			लागवडी- खालील निव्वळ क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र	लागवडी- खालील एकूण क्षेत्र	District
झाडाझुडुपाखालील जमीन व आंबराया	लागवडीलायक पड	एकूण	चालू पड	इतर पड	एकूण				
Land under Miscellaneous tree crops and graves (9)	Culturable waste (10)	Total 8+9+10=11	Current fallow (12)	Other fallow (13)	Total 12+13=14	Net area sown (15)	Area sown more than once (16)	Gross cropped area (17)	(2)
0	0	6	0	0	0	0	0	0	Mumbai
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
249	342	1131	94	190	284	2446	55	2501	Thane
226	380	1007	144	459	603	1886	270	2156	Raigad
70	1326	1535	278	1375	1653	2444	115	2559	Ratnagiri
256	661	937	144	1022	1166	1403	187	1590	Sindhudurg
20	205	451	810	288	1098	8833	1105	9938	Nashik
12	18	218	90	85	175	4332	941	5273	Dhule
7	26	346	8	57	65	2960	654	3614	Nandurbar
28	63	478	96	49	145	8491	3148	11639	Jalgaon
38	202	642	1454	890	2344	10938	3556	14494	Ahmednagar
131	385	1244	362	324	686	9190	2523	11713	Pune
61	416	949	1355	1180	2535	10248	1204	11452	Satara
77	401	1270	351	584	935	5399	911	6310	Sangli
150	148	451	425	579	1004	5857	797	6654	Solapur
72	368	857	103	200	303	4316	2336	6652	Kolhapur
65	157	582	503	602	1105	6884	4662	11546	Aurangabad
109	166	523	950	195	1145	5733	2163	7896	Jalna
13	400	783	1033	509	1542	7485	2630	10115	Parbhani
207	244	674	417	438	855	5181	2532	7713	Hingoli
20	499	707	942	740	1682	4781	4251	9032	Beed
61	363	939	674	192	866	7086	2402	9488	Nanded
13	232	376	388	287	675	4828	4107	8935	Osmanabad
3	117	299	419	162	581	3300	2001	5301	Latur
10	262	660	167	261	428	6694	2723	9417	Buldhana
12	30	208	97	51	148	4333	2074	6407	Akola
4	58	361	172	85	257	3778	1571	5349	Washim
69	92	493	327	144	471	7510	2332	9842	Amravati
130	228	957	378	258	636	8507	1418	9925	Yavatmal
86	152	588	650	206	856	3644	1065	4709	Wardha
77	380	1017	198	213	411	5493	918	6411	Nagpur
82	118	536	39	12	51	1790	757	2547	Bhandara
15	165	1127	103	62	165	1826	567	2393	Gondiya
100	378	1013	139	134	273	4532	806	5338	Chandrapur
31	210	769	473	83	556	1728	423	2151	Gadchiroli
2504	9192	24134	13783	11916	25699	173856	57204	231060	Maharashtra State

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2

प्रमुख पिकांखालील क्षेत्र व त्यांचे उत्पादन / Area and Outturn of principal crops (2011-12)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात, उत्पादन शंभर टनात व दर हेक्टरी उत्पादन किलोग्रॅममध्ये)
(Area in '00' hectares Outturn in '00' tonnes and yield per hectare in Kg.)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	तांदूळ/Rice			गहू/Wheat			ज्वारी/Jowar			बाजरी/Bajri			District (2)
		क्षेत्र Area (3)	उत्पादन Outturn (4)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (5)	क्षेत्र Area (6)	उत्पादन Outturn (7)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (8)	क्षेत्र Area (9)	उत्पादन Outturn (10)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (11)	क्षेत्र Area (12)	उत्पादन Outturn (13)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (14)	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1404	3440	2450	1	1	1000	0	0	0	0	0	0	Thane
4	रायगड	1268	3062	2415	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी	775	2264	2921	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	780	2111	2706	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	629	778	1237	524	1026	1958	129	129	1000	1659	1701	1025	Nashik
8	धुळे	79	53	671	343	786	2292	325	474	1458	1125	1232	1095	Dhule
9	नंदुरबार	194	317	1634	180	481	2672	486	905	1862	126	153	1214	Nandurbar
10	जळगाव	2	3	1500	259	602	2324	1034	2182	2110	169	241	1426	Jalgaon
11	अहमदनगर	79	78	987	481	887	1844	4346	1232	283	1847	1795	972	Ahmednagar
12	पुणे	620	856	1381	553	1056	1910	1791	1066	595	507	407	803	Pune
13	सातारा	505	830	1644	366	678	1852	1762	1519	862	257	164	638	Satara
14	सांगली	181	337	1862	200	340	1700	1953	756	387	263	64	243	Sangli
15	सोलापूर	7	2	286	293	349	1191	4830	1933	400	99	39	394	Solapur
16	कोल्हापूर	1049	2809	2678	85	211	2482	192	361	1880	0	0	0	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	0	0	399	742	1860	922	768	833	685	878	1282	Aurangabad
18	जालना	0	0	0	207	290	1401	836	623	745	264	272	1030	Jalna
19	परभणी	17	6	353	396	625	1578	2202	2033	923	54	50	926	Parbhani

20	हिंगोली	6	2	333	360	642	1783	646	699	1082	2	2	1000	Hingoli
21	बीड	6	3	500	398	528	1327	1992	1505	756	1071	1089	1017	Beed
22	नांदेड	40	15	375	311	541	1740	1575	1939	1231	0	0	0	Nanded
23	उस्मानाबाद	107	41	383	303	375	1238	3036	1795	591	168	94	560	Osmanabad
24	लातूर	67	32	478	291	433	1488	1333	1670	1253	38	21	553	Latur
25	बुलढाणा	0	0	0	411	679	1652	589	944	1603	33	21	636	Buldhana
26	अकोला	0	0	0	167	366	2192	407	1244	3057	5	3	600	Akola
27	वाशिम	2	2	0	201	246	1224	180	207	1150	3	2	667	Washim
28	अमरावती	41	31	756	325	589	1812	403	588	1459	3	2	667	Amravati
29	यवतमाळ	1	1	0	341	585	1716	671	862	1285	4	3	750	Yavatmal
30	वर्धा	0	0	0	231	344	1489	38	26	684	0	0	0	Wardha
31	नागपूर	775	1174	1515	790	1164	1473	100	71	710	0	0	0	Nagpur
32	भंडारा	1853	3209	1732	116	127	1095	0	0	0	0	0	0	Bhandara
33	गोंदिया	1805	3130	1734	21	16	762	0	0	0	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	1599	2032	1271	221	271	1226	75	37	493	0	0	0	Chandrapur
35	गडचिरोली	1551	1871	1206	7	8	1143	14	9	643	0	0	0	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		15542	28487	1833	8781	14986	1707	32290	26269	814	8382	8233	982	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —Contd.

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	नाचणी / Ragi			मका / Maize			बार्ली / Barley			इतर तृणधान्ये / Other Cereals			District (2)
		क्षेत्र Area (15)	उत्पादन Outturn (16)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (17)	क्षेत्र Area (18)	उत्पादन Outturn (19)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (20)	क्षेत्र Area (21)	उत्पादन Outturn (22)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (23)	क्षेत्र Area (24)	उत्पादन Outturn (25)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (26)	
1	मुंबई											0	0	Mumbai
2	मुंबई उपनगर										0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	160	104	650	1	3	3000	0	0	0	124	84	677	Thane
4	रायगड	111	95	856	2	6	3000	0	0	0	53	29	547	Raigad
5	रत्नागिरी	172	234	1360	1	3	3000	0	0	0	55	33	600	Ratnagiri
6	सिंधुदूर्ग	32	34	1063	0	0	0	0	0	0	3	1	333	Sindhudurg
7	नाशिक	400	363	908	1760	5580	3170	0	0	0	149	83	557	Nashik
8	धुळे	8	6	750	572	1384	2420	0	0	0	12	6	500	Dhule
9	नंदूरबार	0	0	0	319	936	2934	0	0	0	53	30	566	Nandurbar
10	जळगांव	0	0	0	792	2729	3446	0	0	0	5	2	400	Jalgaon
11	अहमदनगर	28	32	1143	555	1481	2668	0	0	0	20	3	150	Ahmednagar
12	पुणे	103	119	1155	272	872	3206	0	0	0	44	15	341	Pune
13	सातारा	74	79	1068	223	454	2036	0	0	0	7	3	429	Satara
14	सांगली	1	1	1000	531	1087	2047	0	0	0	22	7	318	Sangli
15	सोलापूर	0	0	0	398	820	2060	0	0	0	35	15	429	Solapur
16	कोल्हापूर	214	311	1453	116	334	2879	0	0	0	21	8	381	Kolhapur
17	औरंगाबाद	0	0	0	1482	4799	3238	0	0	0	2	1	500	Aurangabad
18	जालना	0	0	0	604	1579	2614	0	0	0	2	1	500	Jalna
19	परभणी	0	0	0	29	46	1586	0	0	0	6	3	500	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	0	11	18	1636	0	0	0	2	1	500	Hingoli
21	बीड	0	0	0	86	99	1151	0	0	0	10	4	400	Beed
22	नांदेड	0	0	0	11	18	1636	0	0	0	10	2	200	Nanded
23	उस्मानाबाद	0	0	0	191	238	1246	0	0	0	13	4	308	Osmanabad
24	लातूर	0	0	0	93	158	1699	0	0	0	15	4	267	Latur
25	बुलढाणा	0	0	0	650	1791	2755	0	0	0	0	0	0	Buldhana
26	अकोला	0	0	0	13	36	2769	0	0	0	0	0	0	Akola
27	वाशिम	0	0	0	3	7	2333	0	0	0	0	0	0	Washim
28	अमरावती	0	0	0	12	33	2750	0	0	0	6	3	500	Amravati
29	यवतमाळ	0	0	0	5	14	2800	0	0	0	0	0	0	Yavatmal
30	वर्धा	0	0	0	1	1	1000	0	0	0	0	0	0	Wardha
31	नागपूर	0	0	0	4	3	750	0	0	0	1	0.4	0	Nagpur
32	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Bhandara
33	गोंदिया	0	0	0	2	1	500	0	0	0	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0.4	200	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	0	0	34	46	1353	0	0	0	1	0.4	400	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1303	1379	1058	8773	24571	2801	0	0	0	673	341	507	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —contd.

अनुक्रमांक	जिल्हा	एकूण तृणधान्ये / Total Cereals			हरभरा / Gram			तूर / Tur			इतर कडधान्ये / Other Pulses			District
		क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	क्षेत्र	उत्पादन	दर हेक्टरी उत्पादन	
Serial No.		Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	Area	Outturn	Yield per hect.	(2)
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	
1	मुंबई													Mumbai
2	मुंबईउपनगर													Mumbai Suburban
3	ठाणे	1690	3632	2149	42	37	881	34	21	618	66	43	652	Thane
4	रायगड	1434	3192	2226	18	16	889	13	8	615	96	46	479	Raigad
5	रत्नागिरी	1003	2534	2526	0	0	0	7	4	571	69	31	449	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	815	2125	2607	0	0	0	0	0	0	58	38	655	Sindhudurg
7	नाशिक	5250	9659	1840	379	270	712	109	83	761	139	80	576	Nashik
8	धुळे	2464	3939	1599	253	229	905	75	44	587	17	7	412	Dhule
9	नंदुरबार	1358	2821	2077	153	162	1059	207	98	473	31	15	484	Nandurbar
10	जळगाव	2261	5759	2547	362	471	1301	169	133	787	10	3	300	Jalgaon
11	अहमदनगर	7356	5508	749	453	277	611	128	64	500	65	14	215	Ahmednagar
12	पुणे	3890	4390	1129	354	330	932	29	15	517	138	53	384	Pune
13	सातारा	3194	3727	1167	273	181	663	23	6	261	270	109	404	Satara
14	सांगली	3574	2709	758	227	174	767	55	15	273	92	33	359	Sangli
15	सोलापूर	5662	3156	557	248	164	661	216	81	375	12	4	333	Solapur
16	कोल्हापूर	1677	4033	2405	90	114	1267	25	7	280	46	16	348	Kolhapur
17	औरंगाबाद	3490	7189	2060	396	302	763	361	288	798	7	2	286	Aurangabad
18	जालना	1913	2765	1445	228	138	605	527	277	526	1	0	0	Jalna
19	परभणी	2704	2762	1021	484	334	690	675	421	624	29	19	655	Parbhani
20	हिंगोली	1027	1364	1328	402	370	920	335	268	800	6	3	500	Hingoli
21	बीड	3563	3227	906	396	242	611	502	288	574	41	16	390	Beed
22	नांदेड	1947	2515	1292	545	426	782	665	427	642	5	1	200	Nanded
23	उस्मानाबाद	3818	3127	819	542	382	705	978	739	756	16	5	313	Osmanabad
24	लातूर	1837	2318	1262	654	572	875	1063	861	810	20	6	300	Latur
25	बुलढाणा	1683	3435	2041	481	403	838	795	441	555	0	0	0	Buldhana
26	अकोला	592	1648	2784	662	238	360	622	220	354	1	1	1000	Akola
27	वाशिम	389	464	1193	616	480	779	540	296	548	1	1	1000	Washim
28	अमरावती	790	1246	1577	689	672	975	1275	1089	854	16	8	500	Amravati
29	यवतमाळ	1022	1464	1432	406	524	1291	1085	938	865	0	0	0	Yavatmal
30	वर्धा	270	371	1374	280	199	711	689	676	981	3	1.3	433	Wardha
31	नागपूर	1670	2413	1445	699	618	884	560	448	800	68	36	529	Nagpur
32	भंडारा	1969	3336	1694	80	56	700	92	80	870	165	82.3	499	Bhandara
33	गोंदिया	1828	3147	1722	47	25	532	63	55	873	114	33	289	Gondia
34	चंद्रपूर	1897	2341	1234	268	157	586	347	260	749	214	63	294	Chandrapur
35	गडचिरोली	1607	1934	1203	24	12	500	67	58	866	103	25	243	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		75644	104250	1378	10751	8575	798	12331	8709	706	1919	791	412	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2—contd.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	एकूण कडधान्ये / Total Pulses			एकूण अन्नधान्ये / Total Foodgrains			ऊस / Sugarcane			कापूस / Cotton			District (2)
		क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टर उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टर उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टर उत्पादन Yield per hect.	क्षेत्र Area	उत्पादन Outturn	दर हेक्टर उत्पादन Yield per hect.	
(1)	(2)	(39)	(40)	(41)	(42)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
1	मुंबई													Mumbai
2	मुंबई उपनगर													Mumbai Suburban
3	ठाणे	204	151	740	1894	3783	1992	0	0	0	0	0	0	Thane
4	रायगड	135	76	563	1569	3268	2074	0	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी	82	40	488	1085	2573	2371	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	61	40	656	876	2165	2506	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	864	646	748	6114	10305	1686	246	18612	75659	470	965	2053	Nashik
8	धुळे	581	383	659	3045	4323	1422	52	3596	69154	1562	2701	1729	Dhule
9	नंदूरबार	671	515	768	2029	3337	1647	83	7787	93819	572	813	1421	Nandurbar
10	जळगाव	1337	1171	876	3598	6929	1928	112	8200	73214	5486	10404	1896	Jalgaon
11	अहमदनगर	791	447	565	8147	5955	731	1295	118792	91731	1120	2381	2126	Ahmednagar
12	पुणे	606	452	746	4496	4842	1074	1299	131576	101290	0	1	0	Pune
13	सातारा	654	356	544	3848	4083	1056	706	69626	98620	10	17	1700	Satara
14	सांगली	508	258	508	4082	2967	722	705	71634	101609	30	52	1733	Sangli
15	सोलापूर	532	290	545	6194	3445	551	1734	159362	91904	9	24	2667	Solapur
16	कोल्हापूर	206	153	743	1883	4187	2223	1461	128472	87934	0	0	0	Kolhapur
17	औरंगाबाद	800	615	769	4290	7805	1821	201	17052	84836	3793	6965	1836	Aurangabad
18	जालना	1113	594	534	3026	3359	1110	187	13064	69861	3069	5271	1717	Jalna
19	परभणी	1635	985	602	4339	3747	864	172	11662	67802	2405	4134	1719	Parbhani
20	हिंगोली	1089	814	747	2116	2178	1029	84	5568	66286	896	1434	1600	Hingoli
21	बीड	1073	651	607	4613	3878	840	536	34875	65065	3290	4189	1273	Beed
22	नांदेड	1974	1283	650	3921	3797	968	239	17520	73305	3266	5209	1595	Nanded
23	उस्मानाबाद	2033	1438	707	5851	4564	780	545	36631	67213	205	376	1834	Osmanabad
24	लातूर	2032	1609	792	3869	3927	1015	429	31132	72569	49	136	2776	Latur
25	बुलढाणा	2175	1510	694	3858	4944	1282	3	175	58333	2569	3217	1252	Buldhana
26	अकोला	1871	869	464	2463	2517	1022	1	63	63000	1694	2593	1531	Akola
27	वाशिम	1779	1205	677	2168	1667	769	1	76	76000	640	1039	1623	Washim
28	अमरावती	2530	2081	823	3320	3326	1002	4	287	71750	1874	2702	1442	Amravati
29	यवतमाळ	1684	1562	928	2706	3026	1118	47	3305	70319	4811	7135	1483	Yavatmal
30	वर्धा	978	878	898	1248	1249	1001	37	2443	66027	1784	3367	1887	Wardha
31	नागपूर	1366	1120	820	3036	3533	1164	7	480	68571	1021	1418	1389	Nagpur
32	भंडारा	340	219	644	2309	3554	1517	30	2317	77233	0	0	0	Bhandara
33	गोंदिया	226	115	509	2054	3262	1558	4	254	63500	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	839	483	576	2736	2824	1027	0	0	0	1000	1589	1589	Chandrapur
35	गडचिरोली	198	96	485	1805	2030	1116	0	0	0	42	70	1667	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	32967	23104	701	108588	127349	1169	10220	894561	87530	41667	68202	1637	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —Contd.

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	मिरची / Chilli			भुईमूग / Groundnut			तीळ / Sesamum			मोहरी/राई/जवस / Rape/Mustered/Linseed			District (2)
		क्षेत्र Area (51)	उत्पादन Outturn (52)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (53)	क्षेत्र Area (54)	उत्पादन Outturn (55)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (56)	क्षेत्र Area (57)	उत्पादन Outturn (58)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (59)	क्षेत्र Area (60)	उत्पादन Outturn (61)	दर हेक्टरी उत्पादन Yield per hect. (62)	
1	मुंबई												Mumbai	
2	मुंबई उपनगर												Mumbai Suburban	
3	ठाणे				1	1	1000	11	6	545			Thane	
4	रायगड				3	5	1667	2	1	500			Raigad	
5	रत्नागिरी				2	3	1500	1	0.5	500			Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग				49	78	1592	2	1	500			Sindhudurg	
7	नाशिक				288	296	1028	1	1	0			Nashik	
8	धुळे				198	189	955	19	7	368			Dhule	
9	नंदुरबार				127	153	1205	0	0	0			Nandurbar	
10	जळगाव				35	50	1429	77	42	545			Jalgaon	
11	अहमदनगर				113	138	1221	7	1	143			Ahmednagar	
12	पुणे				461	527	1143	18	5	278			Pune	
13	सातारा	N.A.			469	691	1473	3	1	333	N.A.		Satara	
14	सांगली				244	222	910	1	0	0			Sangli	
15	सोलापूर				61	62	1016	3	1	333			Solapur	
16	कोल्हापूर				515	677	1315	0	0	0			Kolhapur	
17	औरंगाबाद				58	47	810	9	3	333			Aurangabad	
18	जालना				4	3	750	5	2	400			Jalna	
19	परभणी				66	68	1030	35	9	257			Parbhani	
20	हिंगोली				35	28	800	12	3	250			Hingoli	
21	बीड				79	73	924	19	5	263			Beed	
22	नांदेड				78	78	1000	28	6	214			Nanded	
23	उस्मानाबाद				87	54	621	45	12	267			Osmanabad	
24	लातूर				69	56	812	37	9	243			Latur	
25	बुलढाणा				15	23	1533	31	8	258			Buldhana	
26	अकोला				25	48	1920	11	4	364			Akola	
27	वाशिम				3	6	2000	5	1	200			Washim	
28	अमरावती				19	23	1211	9	3	333			Amravati	
29	यवतमाळ				62	81	1306	9	3	333			Yavatmal	
30	वर्धा				28	39	1393	2	1	0			Wardha	
31	नागपूर				33	29	879	1	0.3	300			Nagpur	
32	भंडारा				1	0	0	4	1	250			Bhandara	
33	गोंदिया				0	0	0	12	3	250			Gondia	
34	चंद्रपूर				0	0	0	5	1	200			Chandrapur	
35	गडचिरोली				0	0	0	31	10	323			Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		0	0	0	3228	3748	1161	455	148	325			Maharashtra State	

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.2 —Contd.

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	एरंडी / Caster seed			तंबाखू / Tobacco			District (2)
		क्षेत्र Area (63)	दर हेक्टरी उत्पादन Outturn (64)	उत्पादन Yield Per hect. (65)	क्षेत्र Area (66)	दर हेक्टरी उत्पादन Outturn (67)	उत्पादन Yield per hect. (68)	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	0	0	0	0	0	0	Thane
4	रायगड	0	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	189	43	225	0	0	0	Nashik
8	धुळे	0	0	0	0	0	0	Dhule
9	नंदुरबार	2	*	225	0	0	0	Nandurbar
10	जळगाव	2	*	220	0	0	0	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	*	200	1	1	1,485	Ahmednagar
12	पुणे	1	*	200	0	0	0	Pune
13	सातारा	0	0	0	1	1	1,485	Satara
14	सांगली	0	0	0	19	6	316	Sangli
15	सोलापूर	4	0	225	1	1	1,485	Solapur
16	कोल्हापूर	0	0	0	36	76	2,102	Kolhapur
17	औरंगाबाद	6	1	223	1	1	1,485	Aurangabad
18	जालना	3	1	250	0	0	0	Jalna
19	परभणी	35	1	220	0	0	0	Parbhani
20	हिंगोली	2	*	175	0	0	0	Hingoli
21	बीड	12	3	224	1	1	1,485	Beed
22	नांदेड	35	2	225	1	1	1,485	Nanded
23	उस्मानाबाद	0	0	0	1	1	1,485	Osmanabad
24	लातूर	0	0	0	1	1	1,485	Latur
25	बुलढाणा	2	1	200	0	0	0	Buldhana
26	अकोला	0	0	0	0	0	0	Akola
27	वाशिम	1	*	225	0	0	0	Washim
28	अमरावती	21	4	200	1	1	1,485	Amravati
29	यवतमाळ	1	*	200	0	0	0	Yavatmal
30	वर्धा	1	*	450	0	0	0	Wardha
31	नागपूर	2	1	500	1	1	1,485	Nagpur
32	भंडारा	3	1	450	0	0	0	Bhandara
33	गोंदिया	0	0	0	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	*	450	1	1	1,485	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	0	0	1	1	1,485	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		324	31	259	67	94	1,403	Maharashtra State

Note:- (1) Sugarcane production in hundred metric tonnes (2) Production of Cotton is in hundred bales of 170 kg. each
Source—Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 12.3

12. शेती/

तक्का क्रमांक/

जास्त उत्पादित पिकांच्या प्रकारानुसार क्षेत्र व दर हेक्टरी सरासरी उत्पादन/

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	तांदूळ (खरीप) Rice (Kharip)						गहू Wheat					
		क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield Rate			क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield Rate		
		एकूण अधिक उत्पन्न टक्केवारी देणारी वाणे			एकूण अधिक उत्पन्न टक्केवारी देणारी वाणे			एकूण अधिक उत्पन्न टक्केवारी देणारी वाणे			एकूण अधिक उत्पन्न टक्केवारी देणारी वाणे		
		Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1985-86	15155	10440	68.90	1407	1662	118.10	8815	6362	72.20	731	839	114.80
2	1990-91	15398	11853	77.00	1147	1532	105.90	8734	7113	81.40	1052	1102	104.80
3	1995-96	14848	12570	84.66	1683	1830	108.73	7017	6248	89.04	1279	1333	104.22
4	1996-97	14485	12644	87.30	1762	1835	104.10	7991	7406	92.70	1460	1502	102.90
5	1997-98	14440	12576	87.09	1614	1683	104.28	7413	6582	88.08	897	948	105.69
6	1998-99	14457	12994	89.88	1657	1677	101.21	10155	9688	95.40	1289	1153	89.45
7	1999-00	14790	13615	92.05	1674	1745	104.24	10490	7134	68.00	1369	1792	130.89
8	2000-01	14860	11777	79.25	1264	1528	120.88	7540	7163	95.00	1256	1239	98.64
9	2001-02	14872	13247	89.07	1742	1793	102.93	7760	6798	87.60	1388	1454	104.76
10	2002-03	14968	12816	85.62	1198	1304	108.85	7598	7097	93.41	1295	1336	103.17
11	2005-06	14737	13647	93.00	1770	1838	104.00	9328	8907	95.00	1394	1401	101.00
12	2006-07	14913	13811	93.00	1669	1671	100.00	12308	12147	99.00	1520	1521	100.00
13	2010-11	14862	13703	92.20	1766	1809.2	102.40	14862	12576	84.61	1766	1714.1	97.00
14	2011-12	15164	15149	99.90	1836	1887.2	102.80	8781	8781	100.00	1707	1706.7	100.00

टीप : एच.वाय.व्ही.- अधिक उत्पन्न देणारी वाणे
आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

AGRICULTURE

TABLE No. 12.3

Area and average yield per hectare of High yielding varieties Crops

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात, प्रति हेक्टरी सरासरी उत्पादन किलोत)
(Area in '00' hectares. Yield Rate in Kg. per Hectare)

बाजरी Bajra			ज्वारी (खरीप) Jowar (Kharip)								
क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield rate			क्षेत्र Area			सरासरी उत्पादन Yield rate		
एकूण अधिक उत्पन्न देणारी वाणे	उत्पन्न टक्केवारी		एकूण अधिक उत्पन्न देणारी वाणे	उत्पन्न टक्केवारी		एकूण अधिक उत्पन्न देणारी वाणे	उत्पन्न टक्केवारी		एकूण अधिक उत्पन्न देणारी वाणे	उत्पन्न टक्केवारी	
Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%	Total	H. Y. V.	%
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
17028	10081	59.20	246	298	121.10	28804	21944	76.20	921	1073	116.50
19270	14322	74.30	518	613	106.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
16649	15109	90.75	580	594	102.41	20235	18617	91.60	1420	1425	100.35
19468	18548	95.23	941	954	101.38	21501	20100	93.45	1819	1852	101.81
16712	15396	92.13	670	681	101.64	20132	19062	94.69	1203	1223	101.66
17597	15931	90.53	848	854	100.71	19549	17992	92.04	1425	1443	101.26
17360	16098	92.73	653	686	105.00	19180	18744	97.72	1323	1341	101.36
18000	16693	92.73	604	601	99.50	19100	18519	96.95	1256	1265	100.71
13992	12909	92.26	594	615	103.54	17803	17169	96.44	1165	1177	101.03
15472	13773	89.02	741	778	104.99	17183	16776	97.63	1413	1434	101.49
14338	13327	93.00	650	650	100.00	14724	14561	99.00	1198	1198	100.00
14520	14520	100.00	729	722	99.00	14092	14092	100.00	1195	1209	101.00
10346	9709.1	93.80	1086	1149.7	105.90	10317	9996	96.90	1325	1338.2	101.00
8382	8382	100.00	982	982.1	100.00	8956	8647	96.50	1498	1513.2	101.00

N.A. उपलब्ध नाही/Not Available

Note.— H. Y. V. High Yielding Varieties

Source—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/TABLE No. 12.4

भारतातील प्रमुख पिकांचे राज्यवार सरासरी उत्पादन
Average yield of Important Crops In India by States
(2011-12)

(सरासरी उत्पादन प्रती हेक्टरी किलोमध्ये/Average yield in Kg. per hect.)

अ.क्र. Sr. No.	राज्ये/ केंद्रशासित प्रदेश (2)	तांदूळ Rice (3)	ज्वारी Jawar (4)	बाजरी Bajra (5)	मका Maize (6)	नाचणी Ragi (7)	गहू Wheat (8)	बार्ली Barely (9)	तूर Tur (10)	हरभरा Gram (11)	ऊस Sugar cane (12)	बटाटा Potato (quint) (13)	कापूस Cotton (14)	States/UT (2)
1	आंध्रप्रदेश	3148	1602	1349	4234	952	1375	-	303	920	81794	196	443	Andhra Pradesh
2	आसाम	1780	-	-	719	-	1147	-	714	509	38611	88	-	Assam
3	अरुणाचल प्रदेश	2065	-	-	1473	-	1757	-	879	-	19355	80	-	Arunachal Pradesh
4	बिहार	2155	1064	1113	2386	1213	2206	1543	1514	1295	51714	194	-	Bihar
5	झारखंड	2131	502	520	1492	662	1908	-	904	1067	69216	142	-	Jharkhand
6	गुजराथ	2141	1121	1419	1523	813	3014	-	1053	1138	63119	296	689	Gujarat
7	गोवा,	2577	-	-	-	933	-	-	-	-	50630	-	-	Goa
8	हरियाणा	3044	508	2040	2667	-	5030	3643	1111	911	73253	221	703	Haryana
9	हिमाचल प्रदेश	1705	-	542	2432	1152	1671	1378	4	971	13714	129	-	Himachal Pradesh
10	जम्मू व काश्मीर	2078	-	591	1608	-	1689	577	-	583	1579	181	-	Jammu & Kashmir
11	कर्नाटक	2793	1021	972	3028	1871	858	-	462	583	90251	107	368	Karnataka
12	केरळ	2733	786	-	-	1080	-	-	1693	-	101165	-	-	Kerala
13	मध्यप्रदेश	1340	1558	1924	1492	333	2360	1707	625	1081	38685	207	482	Madhya Pradesh
14	छत्तीसगढ	1597	759	-	1654	247	1227	750	433	995	2681	141	-	Chhattisgarh
15	महाराष्ट्र	1841	821	982	2762	1062	1558	333	706	776	84866	200	297	Maharashtra
16	मणिपूर	26	-	-	-	-	2498	-	-	-	57913	-	-	Manipur
17	मेघालय	1988	-	-	1529	-	1564	-	760	625	2714	92	-	Meghalaya
18	मिझोराम	1411	-	-	1214	-	-	-	-	-	5284	-	-	Mizoram
19	नागालँड	21	917	862	1960	936	1711	1587	853	720	43513	67	-	Nagaland
20	ओरिसा	1450	630	615	2063	562	1644	-	812	765	61015	144	542	Orissa
21	पंजाब	3741	-	1000	3984	-	4898	3916	1000	1000	70663	251	698	Punjab
22	राजस्थान	1886	741	915	1594	-	3175	2839	666	740	70293	148	483	Rajasthan
23	सिक्कीम	1730	-	-	1657	933	1060	966	-	-	-	47	-	Sikkim
24	तामीळनाडू	3918	1277	2452	6042	2715	-	-	870	643	111378	210	575	Tamil Nadu
25	त्रिपुरा	2700	-	-	1353	-	2000	-	747	733	48913	176	-	Tripura
26	उत्तर प्रदेश	2358	1109	1839	1662	-	3113	2557	1044	1185	59583	249	-	Uttar Pradesh
27	उत्तरांचल	2121	-	-	1464	1392	2379	1217	1000	1000	58435	174	-	Uttaranchal
28	प.बंगाल	2688	500	367	3722	979	2765	1446	432	1049	104567	257	-	West Bengal
29	दिल्ली	2885	965	1868	20750	-	4349	2714	1727	7000	-	170	-	Delhi
30	पॉन्डेचेरी	2538	-	2667	-	3000	-	-	-	-	147658	-	-	Pondichery
31	दादरा व नगर हवेली	1740	796	-	1000	992	1929	-	801	1000	79403	-	-	Dadra & Nagar Haveli
32	अंदमान व निकोबार बेटे	2961	-	-	2125	-	-	-	286	-	14471	-	-	Andaman & Nicobar Islands

12. शेती/AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.5

वहित धारण जमिनीच्या आकारमान गटानुसार वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र

Number of Operational Holdings & Area according to Size Groups

कृषी गणना/Agricultural Census, 2010-11

(आकडे शंभरात/ Figures in Hundred)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	सिमांतिक (एक हेक्टरां- पर्यंत) Marginal (up to 1 Hectare)	अल्पधारक (१ ते २ हे.) Small (1 to 2) Hectare	निम्न मध्यम (२ ते ४ हे.) Semi- medium (2 to 4) Hectare	मध्यम (४ ते १० हे.) Medium (4 to 10) Hectare	मोठे (१० हेक्टरां- पेक्षा जास्त) Large (More than 10 Hectare)	एकूण Total	वहित धारण जमिनीचे सरासरी क्षेत्र (हेक्टरात) Average size of operational holdings (in hectare)	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	No. Mumbai
	क्षेत्र	Area
2	मुंबईउपनगर	No. Mumbai Suburban
	क्षेत्र	Area
3	ठाणे	1711	540	333	180	32	2796		No. Thane
	क्षेत्र	622	770	916	1068	525	3901	1.4	Area
4	रायगड	2215	488	264	123	26	3116		No. Raigad
	क्षेत्र	814	683	724	723	437	3381	1.09	Area
5	रत्नागिरी	3102	670	461	255	50	4538		No. Ratnagiri
	क्षेत्र	1026	949	1284	1503	854	5616	1.24	Area
6	सिंधुदुर्ग	2135	306	200	115	30	2786		No. Sindhudurg
	क्षेत्र	536	431	557	685	582	2791	1.00	Area
7	नाशिक	2885	2039	1112	359	32	6427		No. Nashik
	क्षेत्र	1483	2888	2971	2023	464	9829	1.53	Area
8	धुळे	789	890	494	179	8	2360		No. Dhule
	क्षेत्र	496	1267	1314	1002	144	4223	1.79	Area
9	नंदुरबार	360	601	372	129	9	1471		No. Nandurbar
	क्षेत्र	242	854	989	721	146	2952	2.01	Area
10	जळगाव	1489	1663	889	326	19	4386		No. Jalgaon
	क्षेत्र	909	2357	2405	1840	261	7772	1.77	Area
11	अहमदनगर	4977	2827	1375	353	29	9561		No. Ahmednagar
	क्षेत्र	2499	3999	3654	1959	472	12583	1.32	Area
12	पुणे	4196	1794	1028	363	51	7432		No. Pune
	क्षेत्र	1856	2543	2785	2074	849	10107	1.36	Area
13	सातारा	6743	1276	457	129	18	8623		No. Satara
	क्षेत्र	2417	1756	1219	731	340	6463	0.75	Area
14	सांगली	3300	1162	660	232	33	5387		No. Sangli
	क्षेत्र	1394	1644	1793	1334	594	6759	1.25	Area
15	सोलापूर	2368	2128	1571	551	61	6679		No. Solapur
	क्षेत्र	1296	3054	4226	3128	901	12605	1.89	Area
16	कोल्हापूर	5035	905	337	96	10	6383		No. Kolhapur
	क्षेत्र	1656	1253	897	536	236	4578	0.72	Area
17	औरंगाबाद	2644	1758	714	169	13	5298		No. Aurangabad
	क्षेत्र	1427	2473	1866	934	218	6918	1.31	Area

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 12.5 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
18	जालना	संख्या	1769	1440	718	168	9	4104	No.	Jalna
		क्षेत्र	980	2038	1878	907	124	3927	1.44	Area
19	परभणी	संख्या	1301	1269	697	202	10	3479	No.	Parbhani
		क्षेत्र	754	1795	1866	1105	163	5683	1.63	Area
20	हिंगोली	संख्या	784	760	442	136	9	2131	No.	Hingoli
		क्षेत्र	450	1080	1183	748	128	3589	1.68	Area
21	बीड	संख्या	3350	1959	941	253	15	6518	No.	Beed
		क्षेत्र	1715	2778	2513	1385	271	8662	1.33	Area
22	नांदेड	संख्या	2491	2112	1002	206	11	5822	No.	Nanded
		क्षेत्र	1428	2978	2581	1114	169	8270	1.42	Area
23	उस्मानाबाद	संख्या	1112	1300	802	324	28	3566	No.	Osmanabad
		क्षेत्र	663	1867	2156	1842	407	6935	1.94	Area
24	लातूर	संख्या	1473	1424	735	243	14	3889	No.	Latur
		क्षेत्र	896	2014	1970	1342	185	6407	1.65	Area
25	बुलढाणा	संख्या	1610	1602	840	235	15	4302	No.	Buldhana
		क्षेत्र	967	2258	2230	1286	232	6973	1.62	Area
26	अकोला	संख्या	845	952	467	147	12	2423	No.	Akola
		क्षेत्र	572	1355	1235	828	198	4188	1.73	Area
27	वाशिम	संख्या	581	786	418	164	15	1964	No.	Washim
		क्षेत्र	377	1120	1119	932	198	3746	1.91	Area
28	अमरावती	संख्या	1404	1718	754	259	23	4158	No.	Amravati
		क्षेत्र	962	2427	2005	1462	320	7176	1.73	Area
29	यवतमाळ	संख्या	402	1886	1100	364	35	3787	No.	Yavatmal
		क्षेत्र	260	2731	2858	2016	515	8380	2.21	Area
30	वर्धा	संख्या	347	841	538	218	18	1962	No.	Wardha
		क्षेत्र	255	1202	1456	1227	246	4386	2.24	Area
31	नागपूर	संख्या	793	1046	611	220	16	2686	No.	Nagpur
		क्षेत्र	498	1493	1651	1218	232	5092	1.90	Area
32	भंडारा	संख्या	1493	489	165	37	3	2187	No.	Bhandara
		क्षेत्र	731	669	434	200	42	2076	0.95	Area
33	गोंदिया	संख्या	1682	502	157	34	2	2377	No.	Gondiya
		क्षेत्र	744	686	416	184	36	2066	0.87	Area
34	चंद्रपूर	संख्या	1132	975	674	246	15	3042	No.	Chandrapur
		क्षेत्र	628	1390	1814	1365	212	5409	1.78	Area
35	गडचिरोली	संख्या	573	415	262	90	9	1349	No.	Gadchiroli
		क्षेत्र	306	588	690	505	138	2227	1.65	Area
महाराष्ट्र राज्य		संख्या	67091	40523	21590	7105	680	138989	No.	Maharashtra State
		क्षेत्र	31859	57390	57655	39927	10839	195670	1.44	Area

आधार :- कृषि गणना, २०१०-११, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source:- Agricultural Census, 2010-11, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.6

धारण प्रकारानुसार एकूण वहित धारकांची संख्या व क्षेत्र
Number and Area of Operational Holdings by Tenure and by Size Groups
 (कृषी गणना/Agricultural Census, 2010-11)

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये/Area in hectares)

अनु- क्रमांक Serial No.	आकारमान क्षेत्र Size class hectare	व्यक्तीगत धारण Individual holdings		समाईक धारक Joint holdings		संस्था धारक Institutional Holdings		एकूण धारक Total Holdings	
		संख्या	क्षेत्र	संख्या	क्षेत्र	संख्या	क्षेत्र	संख्या	क्षेत्र
		No.	Area	No.	Area	No.	Area	No.	Area
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	Below 0.50	3436046	864822	202324	51633	7339	1518	3645709	917973
2	0.50 - 1.00	2904463	2151329	155524	114190	3338	2439	3063325	2267958
	सिमांतिक / Marginal	6340509	3016151	357848	165823	10677	3957	6709034	3185931
3	1.00 -2.00	3858747	5464875	188651	267083	4919	7093	4052317	5739050
	लहान / Small	3858747	5464875	188651	267083	4919	7093	4052317	5739050
4	2.00 -3.00	1465128	3473925	78519	187710	2667	6463	1546314	3668098
5	3.00 - 4.00	576149	1971587	35062	120315	1584	5451	612795	2097352
	निम्न मध्यम / Semi-medium	2041277	5445512	113581	308025	4251	11913	2159109	5765450
6	4.00 - 5.00	293787	1299493	19391	85836	1058	4734	314236	1390063
7	5.00 - 7.50	283702	1695822	19707	117996	1500	9201	304909	1823019
8	7.50 - 10.00	84424	719842	6198	52774	824	7078	91446	779695
	मध्यम / Medium	661913	3715158	45296	256606	3382	21013	710591	3992777
9	10.00 - 20.00	53971	687392	3896	49381	1155	15630	59022	752403
10	20.00-and above	7667	275451	532	16339	693	39659	8892	331449
	मोठे / Large	61638	962843	4428	65720	1848	55289	67914	1083852
	ए ण / Total	12964084	18604540	709804	1063256	25077	99265	13698965	19767060
	ए णशी टक्केवारी	94.64	94.12	5.18	5.38	0.18	0.50	100.00	100.00
	Percentage to Total								

आधार : कृषि गणना, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

Source : Agricultural Census, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

12. शेती/AGRICULTURE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 12.7

रासायनिक खतांचा वापर
Consumption of Chemical Fertilizers
(2011-12)

(आकडे मे.टनात/Figures in M. tonnes)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	खते/Fertilizers				District (2)
		नत्रयुक्त Nitrogenous (3)	स्फुरदयुक्त Phosphatic (4)	पालाशयुक्त Potassic (5)	एकूण Total (6)	
1	मुंबई	-	-	-	-	Mumbai
2	मुंबई उपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	15244	2468	1661	19374	Thane
4	रायगड	11554	1305	830	13690	Raigad
5	रत्नागिरी	6383	1658	763	8804	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	4758	2517	1101	8376	Sindhudurg
7	नाशिक	86145	59335	17917	163397	Nashik
8	धुळे	36309	18265	8278	62852	Dhule
9	नंदुरबार	32875	11651	6367	50894	Nandurbar
10	जळगाव	102151	52511	43330	197992	Jalgaon
11	अहमदनगर	97444	63090	23934	184468	Ahmednagar
12	पुणे	102441	64840	26815	194097	Pune
13	सातारा	56490	30348	15908	102745	Satara
14	सांगली	67787	41094	23033	131914	Sangli
15	सोलापूर	110117	66251	36222	212590	Solapur
16	कोल्हापूर	68139	37177	25191	130508	Kolhapur
17	औरंगाबाद	88891	60614	20712	170217	Aurangabad
18	जालना	67772	42596	12601	122969	Jalna
19	परभणी	33679	16862	6303	56845	Parbhani
20	हिंगोली	30928	22696	6704	60328	Hingoli
21	बीड	63456	38988	12522	114966	Beed
22	नांदेड	85347	67338	19969	172653	Nanded
23	उस्मानाबाद	29115	20231	5960	55306	Osmanabad
24	लातूर	45605	37544	9663	92812	Latur
25	बुलढाणा	63219	43444	10660	117323	Buldhana
26	अकोला	28651	22290	7271	58211	Akola
27	वाशिम	20516	15480	4040	40036	Washim
28	अमरावती	39438	32650	12101	84189	Amravati
29	यवतमाळ	64374	39960	14493	118827	Yavatmal
30	वर्धा	29767	24945	8214	62927	Wardha
31	नागपूर	41857	31855	9046	82758	Nagpur
32	भंडारा	18293	10669	1439	30401	Bhandara
33	गोंदिया	16876	7466	1054	25396	Gondiya
34	चंद्रपूर	28712	18024	2592	49327	Chandrapur
35	गडचिरोली	17409	6754	2834	26998	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1611744	1012918	399528	3024190	Maharashtra State

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक / Table No. 12.8

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या उत्पादनांचे निर्देशांक Index numbers of Production of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९६९-७० त्रैवार्षिक =100)
(Base 1969-70 Triennium = 100)

अनुक्रमांक Serial No.	वस्तू (2)	भार Weights (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	1995-96 (7)	1999-00 (8)	2000-01 (9)	2007-08 (10)	2009-10 [#] (11)	2010-11 [#] (12)	2011-12 (13)	Commodity (2)
I अन्नधान्ये -													
I. FOOD-GRAINS													
(a) तृणधान्ये													
(a) Cereals -													
1	तांदूळ	11.52	121.7	172.8	169.4	120.4	187.3	141.3	219.33	99.0	197.0	128.99	Rice
2	गहू	4.81	114.6	242.4	239.1	100.9	373.8	246.6	617.15	179.7	598.9	154.79	Wheat
3	खरीप ज्वारी	11.45	52.0	165.6	222.7	98.7	148.7	140.5	110.31	36.1	80.1	42.06	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी	9.67	46.7	111.6	149.5	120.2	150.1	110.8	147.78	141.4	145.4	75.26	Rabi Jawar
5	एूण ज्वारी	21.12	49.6	140.9	189.3	106.2	149.4	126.9	127.41	72.8	109.9	53.63	Total Jawar
6	बाजरी	5.80	129.7	119.6	175.4	134.5	178.5	171.1	177.32	106.1	176.8	113.98	Bajri
7	बाली	0.01	141.2	396.2	113.2	1.9	62.3	39.6	33.96	22.6	-	-	Barley
8	मका	0.24	82.2	404.5	434.5	223.8	1396.1	977.1	5,773.23	1532.2	8394.8	2059.02	Maize
9	नाचणी	1.19	103.6	133.5	136.1	72.1	107.0	81.9	78.69	51.4	74.8	65.18	Ragi
10	कोद्रा	0.09	68.8	88.5	83.0	32.4	40.0	36.6	21.75	2.4	-	-	Kodra
11	इतर तृणधान्ये	0.27	79.6	100.6	129.6	75.7	97.3	173.1	80.92	33.1	26.3	267.14	Other Cereals
	एूण तृणधान्ये	45.05	87.1	158.1	187.0	111.0	191.7	152.5	237.91	111.3	235.4	112.11	Total-Cereals
(b) कडधान्ये-													
(b) Pulses-													
1	हरभरा	1.32	84.2	146.1	348.1	234.6	583.7	341.3	1,085.31	677.7	1264.8	521.29	Gram
2	तूर	4.46	90.6	120.2	140.6	152.2	290.1	220.6	359.44	231.1	326.1	218.95	Tur
3	इतर कडधान्ये	4.66	74.9	75.3	156.0	163.4	173.6	146.7	195.11	81.1	192.2	139.51	Other Pulses
	एूण कडधान्ये	10.44	82.8	103.5	173.7	167.6	275.2	202.9	377.87	243.4	385.0	234.73	Total-Pulses
	एूण अन्नधान्ये	55.49	86.3	147.8	184.5	122.2	207.5	162.0	264.24	137.5	263.6	136.42	Total-Food-grains

II अन्नधान्येत्तर-

II. NON-FOOD-GRAINS

(a) गळिताची धान्ये-

1	भुईमूग	9.25	93.4	110.3	74.6	157.9	104.3	91.1	75.21	59.2	74.9	60.86	Groundnut
2	तीळ	0.70	56.2	99.2	157.6	237.5	162.2	124.1	94.42	42.7	62.5	43.66	Seasamum
3	मोहरी, राई आणि जवस	0.58	94.4	177.5	163.9	149.1	73.3	92.0	68.93	18.3	39.4	20.42	Rape, Mustard and Linseed
4	एरंड	0.01	100.0	200.0	250.0	350.0	58.3	466.7	733.33	141.0	683.3	288.5	Castor-Seed
5	सुर्यफुल	643.6	422.4	-	232.3	-	123.38	Sunflower

(a) Oil Seeds

ए ण गळितांची धान्ये

10.45	91.0	113.3	85.2	162.9	138.8	93.7	76.76	65.5	72.7	60.49	Total Oil Seeds
--------------	-------------	--------------	-------------	--------------	--------------	-------------	--------------	-------------	-------------	--------------	------------------------

(b) तंतू पिके-

1	कापूस	8.43	35.5	57.2	146.0	137.9	192.8	227.3	514.55	350.4	848.1	467.59	Cotton
2	अंबाडी	0.03	46.4	115.8	88.2	60.9	26.7	41.8	27.32	25.9	-	-	Mesta

(b) Fibres

ए ण तंतू पिके

8.46	35.5	57.4	145.7	137.7	192.1	226.7	512.82	349.1	-	465.7	Total-Fibres
-------------	-------------	-------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------	--------------	----------	--------------	---------------------

(c) संकीर्ण-

1	ऊस	21.64	115.5	156.2	379.1	297.5	183.3	374.0	622.48	241.9	603.2	337.26	Sugarcane
2	तंबाखू	0.18	108.3	102.1	160.4	216.7	77.2	229.2	14.58	32.7	-	-	Tobacco
3	बटाटे	0.35	99.4	133.7	122.2	124.5	107.5	146.0	153.58	N.A.	-	-	Potato
4	मिरची	8.34	69.6	89.6	79.1	74.7	83.0	65.3	48.93	N.A.	-	-	Chillies

(c) Miscellaneous

ए ण संकीर्ण

25.51	109.2	146.8	165.1	265.4	175.3	329.5	536.66	2222.5	511.7	310.04	Total Miscellaneous
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------	---------------	--------------	---------------	----------------------------

ए ण अन्नधान्येत्तर

44.51	79.9	121.9	142.5	216.8	171.8	254.1	423.22	218.7	414.3	994.4	Total-NonFood-grains
--------------	-------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------	--------------	--------------	--------------	-----------------------------

सर्व पिके

100.00	75.0	134.1	138.1	198.9	145.7	228.2	335.01	175.9	330.6	211.21	All Commodities
---------------	-------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------	--------------	--------------	---------------	------------------------

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source-Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 12.9

12. शेती/

तक्का क्रमांक/

मुख्य पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	तृणधान्ये व कडधान्ये Cereals and Pulses	रूस Sugarcane	फळे व भाज्या Fruits and Vegetables	मसाले व मसाल्याचे पदार्थ Cendiments and Spices	संकीर्ण अन्नपिके Miscellaneous food crops	एकूण अन्नपिके Total food crops
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर						
3	ठाणे	1,991	0	193	6	0	2,190
4	रायगड	1,686	0	212	11	0	1,909
5	रत्नागिरी	1,159	0	469	11	0	1,639
6	सिंधुदुर्ग	898	0	399	11	0	1,308
7	नाशिक	6,473	311	981	58	0	7,823
8	धुळे	2,661	62	66	31	0	2,820
9	नंदुरबार	2,546	88	132	52	0	2,818
10	जळगाव	4,361	158	553	50	0	5,122
11	अहमदनगर	11,089	816	432	39	0	12,376
12	पुणे	8,249	595	726	66	0	9,636
13	सातारा	4,991	470	280	37	0	5,778
14	सांगली	5,631	540	160	45	0	6,376
15	सोलापूर	9,440	744	291	48	0	10,523
16	कोल्हापूर	2,052	968	186	55	0	3,261
17	औरंगाबाद	6,099	205	164	46	0	6,514
18	जालना	5,146	163	85	30	0	5,424
19	परभणी	4,419	131	87	24	0	4,661
20	हिंगोली	2,936	159	86	19	0	3,200
21	बीड	7,233	365	195	91	0	7,884
22	नांदेड	4,721	171	90	96	0	5,,078
23	उस्मानाबाद	6,077	285	99	49	0	6,510
24	लातूर	5,010	312	72	45	0	5,439
25	बुलढाणा	4,283	12	102	49	0	4,446
26	अोला	2,319	8	79	14	0	2,420
27	वाशिम	2,624	33	77	8	0	2,742
28	अमरावती	3,647	44	668	48	0	4,407
29	यवतमाळ	3,989	77	150	30	0	4,246
30	वर्धा	1,382	46	144	15	0	1,587
31	नागपूर	2,315	11	481	200	0	3,007
32	भंडारा	1,970	20	76	33	0	2,099
33	गोर्दिया	2,082	7	37	16	0	2,142
34	चंद्रपूर	3,015	0	76	111	0	3,202
35	गडचिरोली	1,853	0	14	25	0	1,892
	महाराष्ट्र राज्य	1,34,347	6,801	7,862	1,469	0	1,50,479

AGRICULTURE

TABLE No. 12.9

Districtwise Area under major crops 2000-01

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)

(Area in " 00 " hectares)

एकूण गळितांची Oil seeds	तंतू पिके Fibre crops	औषधी द्रव्ये व मादक पदार्थ Drugs and narcotics	वैरणीची पिके Fodder crops	संकीर्ण अन्नधान्येतर पिके Micellaneous non-food crops	एकूण अन्नधान्येतर पिके Total non-food crops	एकूण पिकाखालील क्षेत्र Total area under crops	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(2)
0	0	0	0	0	0	0	Mumbai
							Mumbai Suburban
67	5	2	1,737	0	1,816	4,006	Thane
40	0	0	384	0	424	2,333	Raigad
55	0	0	1,390	0	1,456	3,095	Ratnagiri
139	0	0	37	0	176	1,484	Sindhudurg
705	63	1	498	0	1,302	9,125	Nashik
516	659	0	1	0	1,176	3,996	Dhule
198	301	20	3	0	522	3,340	Nandurbar
429	4,117	0	54	0	4,616	9,738	Jalgaon
800	163	1	590	0	1,574	13,950	Ahmednagar
842	10	1	1,205	0	2,094	11,730	Pune
882	73	2	451	0	1,427	7,205	Satara
1,233	51	16	343	0	1,653	8,029	Sangli
930	82	1	202	0	1,219	11,742	Solapur
1,339	4	59	1,014	0	2,419	5,680	Kolhapur
639	1,339	2	23	0	2,008	8,522	Aurangabad
486	1,390	2	14	0	1,908	7,332	Jalna
754	2,030	0	5	0	2,795	7,456	Parbhani
624	1,048	0	11	0	1,692	4,892	Hingoli
1,045	873	1	174	0	2,099	9,983	Beed
518	2,749	1	20	0	3,288	8,366	Nanded
1,447	26	0	155	0	1,629	8,139	Osmanabad
1,309	309	1	32	0	1,654	7,093	Latur
964	2,207	0	2	0	3,178	7,624	Buldhana
454	2,278	2	4	0	2,740	5,160	Akola
986	1,060	0	2	0	2,048	4,790	Washim
2,047	3,091	2	8	0	5,157	9,564	Amravati
923	4,481	0	1	0	5,409	9,655	Yavatmal
1,419	1,404	0	3	0	2,828	4,415	Wardha
2,414	715	0	3	0	3,145	6,152	Nagpur
166	3	0	2	0	171	2,270	Bhandara
79	8	0	3	0	90	2,232	Gondiya
1,348	561	0	2	0	1,919	5,121	Chandrapur
70	0	0	4	0	74	1,966	Gadchiroli
25,867	31,100	114	8,377	0	65,706	2,16,185	Maharashtra State

Source—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक/Table No. 12.10

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकाखालील क्षेत्राचे निर्देशांक Index number of area of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९६९-७० त्रैवार्षिक =100)

(Base 1969-70 Triennium = 100)

अनुक्रमांक Serial No.	वस्तु (2)	भार Weights (3)	1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	2000-01 (8)	2001-02 (9)	2002-03 (10)	2006-07 (11)	2011-12 (12)	Commodity (2)
I	अन्नधान्ये -											I. FOOD-GRAINS
(a)	तृणधान्ये											(a) Cereals -
1	तांदूळ	97.7	101.4	113.0	115.8	118.9	113.6	113.8	114.5	114.95	102.7	Rice
2	गहू	108.6	97.3	129.3	105.6	104.6	90.4	93.0	91.0	147.43	78.78	Wheat
3	खरीप ज्वारी	100.9	100.5	118.7	114.1	109.0	75.7	70.5	68.1	55.81	29.42	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी	114.1	96.7	105.1	114.4	109.3	97.2	102.5	94.3	98.00	66.6	Rabi Jawar
5	एण ज्वारी	108.4	98.3	111.0	114.2	109.2	87.8	88.6	82.8	79.63	49.32	Total Jawar
6	बाजरी	79.3	98.9	82.9	82.6	93.5	87.3	67.9	75.1	70.44	50.86	Bajri
7	बार्ली	113.3	186.7	296.7	306.6	75.0	29.7	36.3	39.6	32.97	-	Barley
8	मका	60.6	103.2	164.9	174.0	244.1	744.1	737.8	839.8	1812.67	1246.8	Maize
9	नाचणी	108.2	89.6	104.3	104.4	97.7	72.9	71.0	68.7	64.04	59.06	Ragi
10	कोद्रा	119.8	71.4	85.6	76.2	69.0	27.8	22.7	27.3	19.25	-	Kodra
11	इतर तृणधान्ये	104.1	87.3	100.3	86.7	51.3	102.0	58.8	40.5	36.17	122	Other Cereals
	एण तृणधान्ये	101.1	98.4	107.1	107.1	106.2	93.7	89.7	88.0	91.66	68.07	Total-Cereals
(b)	कडधान्ये-											(b) Pulses-
	हरभरा	115.3	89.0	123.1	153.1	192.8	193.9	216.9	228.3	375.14	243.7	Gram
	तूर	86.1	101.8	114.7	122.8	163.6	178.0	165.2	172.1	182.32	177.3	Tur
	इतर कडधान्ये	84.5	97.1	90.5	93.6	94.0	106.4	96.2	100.8	88.30	60.08	Other Pulses
	एण कडधान्ये	89.0	97.1	106.2	108.2	123.3	134.7	128.2	134.3	144.90	118.5	Total-Pulses
	एण अन्नधान्ये	--	98.1	106.9	107.3	109.7	101.9	97.5	97.3	102.37	78.03	Total-Food-grains

II अन्नधान्येतर -											II. NONFOOD-GRAINS	
(a) गळिताची धान्ये -											(a) Oil Seeds	
1	भुईमूग	118.3	98.8	91.0	77.5	96.3	53.6	46.9	45.8	49.14	40.45	Groundnut
2	तीळ	78.9	76.2	117.9	139.9	177.5	84.3	72.5	71.1	64.35	25.8	Sesamum
3	मोहरी, राई आणि जवस	124.7	104.5	132.6	132.2	123.2	41.0	42.5	32.4	42.84	13.83	Rape, Mustard and Linseed
4	एरंड	143.2	75.7	124.8	111.5	146.0	480.5	315.9	788.4	315.90	181.3	Castor-Seed
5	सुर्यफुल	--	--	--	--	666.5	--	--	--	--	132.4	Sunflower
ए ण गळितांची धान्ये		114.3	96.7	100.8	90.2	110.8	56.9	50.3	49.2	50.93	39.68	Total Oil Seeds
(b) तंतू पिके-											(b) Fibres	
1	कापूस	91.1	100.3	97.2	100.4	99.5	117.1	113.2	102.1	113.28	158.5	Cotton
2	अंबाडी	86.5	84.8	113.1	99.8	66.3	29.3	40.9	33.2	33.15	-	Mesta
ए ण तंतू पिके		91.0	99.9	97.6	100.4	98.8	115.0	111.6	100.6	111.54	154.8	Total-Fibres
(c) संकीर्ण-											(c) Miscellaneous	
1	ऊस	80.2	108.4	166.1	172.5	288.6	200.7	375.9	372.6	551.77	388.9	Sugarcane
2	तंबाखू	209.1	95.9	98.6	82.0	83.7	43.2	51.4	55.5	N.A.	-	Tobacco
3	बटाटे	138.1	94.1	90.1	97.1	106.2	126.0	142.8	141.1	138.52	-	Potato
4	मिरची	98.3	91.6	93.9	89.2	80.4	78.3	66.3	63.9	60.86	-	Chillies
ए ण संकीर्ण		93.8	99.5	126.7	127.1	176.0	153.0	209.0	206.5	284.35	236.2	Total Miscellaneous
ए ण अन्नधान्येतर		97.9	99.0	100.7	99.5	108.2	118.0	101.4	93.9	107.33	128.6	Total-Non-Food-grains
सर्व पिके		98.5	98.3	105.3	105.3	109.3	101.1	98.5	96.5	103.62	90.15	All Commodities

आधार :- कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे

Source—Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती / Agriculture

तक्ता क्रमांक/Table No. 12.11

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांच्या सरासरी उत्पादनाचे निर्देशांक Index number of average yield of Principal Crops in Maharashtra State

(पायाभूत काळ १९८१-८२ त्रैवार्षिक = 100)

(Base 1981-82 Triennium = 100)

अनुक्रमांक Serial No.	वस्तु (2)	1965-66 (3)	1970-71 (4)	1975-76 (5)	1980-81 (6)	1985-86 (7)	1990-91 (8)	2000-01 (9)	2002-03 (10)	2007-08 (11)	2011-12 (12)	Commodity (2)
I अन्नधान्ये -												
I. FOOD-GRAINS												
(a) तृणधान्ये												
(a) Cereals -												
1	तांदूळ	119.8	152.9	137.9	124.9	116.7	163.9	124.3	118.5	185.32	128.99	Rice
2	गहू	117.8	187.5	158.8	183.3	146.2	297.4	273.0	281.3	411.19	154.79	Wheat
3	खरीप ज्वारी	51.7	139.5	136.1	149.7	135.5	195.7	185.7	208.9	219.19	42.06	Kharif Jawar
4	रब्बी ज्वारी	48.3	105.2	77.4	106.9	122.3	150.2	114.0	107.6	168.20	75.26	Rabi Jawar
5	एूण ज्वारी	50.5	126.9	109.3	133.1	122.8	166.9	144.5	149.2	178.15	53.63	Total Jawar
6	बाजरी	131.1	144.2	80.0	106.0	128.0	211.8	195.9	240.3	284.87	113.98	Bajri
7	बार्ली	75.6	133.5	127.3	143.0	65.4	134.9	133.5	128.7	128.74	N.A	Barley
8	मका	79.6	245.3	190.4	116.0	88.0	219.2	131.3	285.5	380.01	2059.02	Maize
9	नाचणी	115.6	128.0	159.2	152.9	108.0	145.3	112.3	115.1	130.26	65.18	Ragi
10	कोद्रा	96.4	103.4	102.5	95.2	123.5	129.1	131.5	128.7	127.08	N.A	Kodra
11	इतर तृणधान्ये	91.2	100.3	113.9	110.9	166.7	182.7	169.8	127.1	161.19	*267.14	Other Cereals
	एूण तृणधान्ये	88.2	143.9	121.3	133.8	123.0	189.6	156.1	168.4	243.26	112.11	Total-Cereals
(b) कडधान्ये-												
(b) Pulses-												
	हरभरा	94.6	118.7	111.6	130.3	141.2	218.3	176.0	191.1	279.65	521.29	Gram
	तूर	89.0	101.8	122.7	121.3	101.9	171.6	123.9	150.9	190.94	218.95	Tur
	इतर कडधान्ये	77.1	75.7	134.6	106.6	169.2	178.4	137.9	191.1	211.93	139.51	Other Pulses
	एूण कडधान्ये	84.4	94.9	125.2	116.3	125.1	184.1	137.0	171.0	221.39	234.73	Total-Pulses
	एूण अन्नधान्ये	87.5	134.7	122.1	130.6	123.6	188.2	151.1	169.1	236.97	136.42	Total-Food-grains

II अन्नधान्येत्तर-

II. NON-FOOD-GRAINS

(a) गळिताची धान्ये-

(a) Oil Seeds

1	भुईमूग	94.5	105.9	102.9	138.9	141.0	154.3	139.6	157.5	170.24	60.86	Groundnut
2	तीळ	73.8	96.5	112.6	123.0	133.7	154.9	113.1	156.9	165.95	43.66	Sesamum
3	मोहरी, राई आणि जवस	90.3	119.4	123.9	115.5	118.7	162.5	131.5	127.1	170.73	20.42	Rape, Mustard and Linseed
4	एरंड	132.1	187.0	224.2	173.7	118.4	159.8	149.2	143.2	240.21	288.50	Castor-Seed
5	सुर्यफुल	96.6	81.5			123.38	Sunflower
ए ण गळितांची धान्ये		93.2	107.1	106.1	135.5	194.7	154.8	136.7	156.1	170.24	60.49	Total Oil Seeds
(b) तंतू पिके-												
1	कापूस	35.4	95.7	145.4	110.2	164.7	191.6	117.9	186.5	441.66	467.59	Cotton
2	अंबाडी	54.7	98.1	88.4	140.8	91.1	83.4	83.2	83.8	84.93	N.A	Mesta
ए ण तंतू पिके		35.5	95.7	145.2	110.3	164.6	191.5	117.8	186.4	441.30	465.70	Total-Fibres
(c) संकीर्ण-												
1	ऊस	106.6	100.9	103.9	103.3	91.3	97.5	90.2	80.5	87.63	337.26	Sugarcane
2	तंबाखू	112.9	143.7	195.5	184.0	179.2	300.6	288.6	352.7	293.30	N.A	Tobacco
3	बटाटे	105.5	113.0	125.1	117.7	85.3	109.4	110.6	110.2	110.19	N.A	Potato
4	मिरची	75.9	90.9	88.7	86.0	106.1	99.8	98.1	91.0	79.03	N.A	Chillies
ए ण संकीर्ण		103.2	108.6	103.3	102.6	91.8	98.0	90.8	81.3	87.59	310.04	Total Miscellaneous
ए ण अन्नधान्येत्तर		83.4	106.5	109.9	107.8	112.8	110.7	95.9	94.5	110.33	294.40	Total-Non-Food-grains
सर्व पिके		87.9	120.9	116.1	119.2	117.3	139.7	116.2	122.3	143.96	211.21	All Commodities

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे N.A. उपलब्ध नाही/Not Available
Source—Commissionerate of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

* other cereals includes barley and kodra for the year 2011-12

12. शेती/ AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.12

जिल्हावार बांधबंदिस्ती केलेली जमीन/Area bounded in each District

(क्षेत्र हजार हेक्टरात)

(Area in thousand hectares)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे (2)	बांधबंदिस्ती केलेली जमीन/Area bounded									District (2)
		2003- 2004	2004- 2005	2005- 2006	2006- 2007	2007- 2008	2008- 2009	2009- 2010	2010- 2011	2011- 2012	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई									0	Mumbai
2	मुंबईउपनगर									0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	0.04	0.04	0.05	0.044	Thane
4	रायगड	0.01	...	0.01	0.01	0.01	0.005	Raigad
5	रत्नागिरी	0.02	0	0.01	0.006	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0.01	0	0.01	0	Sindhudurg
7	नाशिक	0.01	0.03	0.04	0.06	Nashik
8	धुळे	0.14	0.21	0.03	0.02	0.03	0.051	Dhule
9	नंदुरबार	0.01	0.42	0.03	0.02	0.04	0.178	Nandurbar
10	जळगाव	...	0.03	0.04	0.13	1.26	0.03	0.02	0.03	0.058	Jalgaon
11	अहमदनगर	3.36	85.98	32.47	1.68	3.81	0.08	0.03	0.05	0.16	Ahmednagar
12	पुणे	...	0.03	5.64	0.27	0.37	4	0.01	0.04	0.08	Pune
13	सातारा	0.03	1.43	0.06	0.02	0.08	0.05	Satara
14	सांगली	3.28	1.95	6.93	0.04	0.03	0.09	0.17	Sangli
15	सोलापूर	4.13	138.9	148.94	1.16	5.45	0.07	0.03	0.05	0.36	Solapur
16	कोल्हापूर	0.03	0.02	0.04	0.01	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5.74	8.52	10.46	3.79	5.32	0.04	0.04	0.03	0.02	Aurangabad
18	जालना	8.18	14.34	0.79	21.1	80.44	0.04	0.04	0.05	0.02	Jalna
19	परभणी	6.98	13.85	17.45	8.54	6.17	0.05	0.03	0.03	0.2	Parbhani
20	हिंगोली	6.98	13.85	17.45	8.54	6.17				0.09	Hingoli
21	बीड	3.01	5.55	16.53	1.27	13.68	0.03	0.02	0.02	0.04	Beed
22	नांदेड	2.23	2.91	10.92	8.92	5.09	0.03	0.05	0.04	0.09	Nanded
23	उस्मानाबाद	56.57	3.32	39.61	11.47	25.73	0.03	0.03	0.02	0.11	Osmanabad
24	लातूर	23.59	46.16	36.22	56.08	104.33	0.03	0.02	0.02	0.09	Latur
25	बुलढाणा	0.19	0.01	2.2	6.28	17.5	0.07	0.05	0.02	0.13	Buldhana
26	अकोला	8.99	11.66	15.19	11.01	36.64	0.05	0.02	0.03	0.06	Akola
27	वाशिम	6.98	13.85	17.45	8.54	16.34	0.05	0.04	0.03	0.12	Washim
28	अमरावती	0.34	0.32	0.19	0.06	4.78	0.05	0.05	0.02	0.06	Amravati
29	यवतमाळ	1.25	3.41	2.76	7.84	21.65	0.07	0.05	0.01	0.09	Yavatmal
30	वर्धा	3.79	4.34	4.92	4.1	5.43	0.05	0.03	0.02	0.02	Wardha
31	नागपूर	0.79	1.01	0.22	0.5	1.47	0.02	0.03	0.04	0.09	Nagpur
32	भंडारा	0	0.01	0.01	0	Bhandara
33	गोंदिया	6.98	13.85	17.45	8.54	0	0.01	0.01	0.02	0.01	Gondiya
34	चंद्रपूर	0.04	0.06	0.05	...	0.79	0.03	0.01	0.02	0.02	Chandrapur
35	गडचिरोली	0.03	0.01	0.01	0.01	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		139.11	702.23	362.4	152.93	407.69	1.21	0.85	1.08	2.502	Maharashtra State

आधार : कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source—Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

12. शेती/ AGRICULTURE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 12.13

वहतीची खाती आणि त्यांचे क्षेत्र

No. of operational Holdings and area operated

(कृषी गणना/Agricultural Census, 2010-11)

(आकडे शंभरात/Figures in hundred)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	व्यक्तिगत खाती Individual Holdings		संयुक्त खाती Joint Holdings		संस्थागत खाती Institutional Holdings		एकूण खाती All Holdings		District
		संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	संख्या No.	क्षेत्र (हेक्टर) Area (Hectare)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	2726	3808	69	87	1	6	2796	3901	Thane
4	रायगड	3056	3324	52	42	8	15	3116	3381	Raigad
5	रत्नागिरी	4374	5374	160	232	4	10	4538	5616	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2735	2732	34	23	17	36	2786	2791	Sindhudurg
7	नाशिक	6238	9512	175	273	14	44	6427	9829	Nashik
8	धुळे	2212	3936	147	281	1	6	2360	4223	Dhule
9	नंदुरबार	1363	2706	104	224	4	22	1471	2952	Nandurbar
10	जळगाव	4025	7129	352	621	9	22	4386	7772	Jalgaon
11	अहमदनगर	9270	12070	272	395	19	118	9561	12583	Ahmednagar
12	पुणे	7323	9908	93	125	16	74	7432	10107	Pune
13	सातारा	7666	5802	929	603	28	58	8623	6463	Satara
14	सांगली	5351	6693	21	32	15	34	5387	6759	Sangli
15	सोलापूर	6172	11585	498	953	9	67	6679	12605	Solapur
16	कोल्हापूर	6277	4486	73	50	33	42	6383	4578	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5212	6802	85	112	1	4	5298	6918	Aurangabad
18	जालना	4098	5902	3	4	3	21	4104	5927	Jalna
19	परभणी	3337	5420	140	223	2	40	3479	5683	Parbhani
20	हिंगोली	2100	3536	30	47	1	6	2131	3589	Hingoli
21	बीड	6516	8645	0	0	2	17	6518	8662	Beed
22	नांदेड	5812	8236	8	10	2	24	5822	8270	Nanded
23	उस्मानाबाद	3522	6821	43	88	1	26	3566	6935	Osmanabad
24	लातूर	3786	6233	101	169	2	5	3889	6407	Latur
25	बुलढाणा	4158	6691	136	231	8	51	4302	6973	Buldhana
26	अकोला	2302	3915	107	192	14	81	2423	4188	Akola
27	वाशिम	1905	3608	55	115	4	23	1964	3746	Washim
28	अमरावती	3856	6583	288	534	14	59	4158	7176	Amravati
29	यवतमाळ	3500	7669	284	701	3	10	3787	8380	Yavatmal
30	वर्धा	1847	4093	107	253	8	40	1962	4386	Wardha
31	नागपूर	2512	4699	170	376	4	17	2686	5092	Nagpur
32	भंडारा	1842	1697	344	375	1	4	2187	2076	Bhandara
33	गोर्दिया	1535	1296	841	766	1	4	2377	2066	Gondiya
34	चंद्रपूर	2010	3547	1031	1857	1	5	3042	5409	Chandrapur
35	गडचिरोली	1002	1587	346	639	1	1	1349	2227	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		129640	186045	7098	10633	251	992	136989	197670	Maharashtra State

आधार : कृषि गणना, २०१०-११, कृषि विभाग, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Agriculture Census, 2010-11, Department of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

१३. जलसिंचन

१३.१. विविध साधनांनुसार भिजलेले क्षेत्र, पीकवार सिंचनाखालील क्षेत्र व बागायती विहिरींची संख्या याबाबत माहिती या विभागात दिली आहे.

13. IRRIGATION

13.1. Data on irrigated area according to various sources, cropwise irrigated area and irrigation wells are presented in the tables in this section.

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.1

सिंचनाच्या निरनिराळ्या साधनांनी भिजलेले क्षेत्र
Area irrigated by different sources of irrigation
(2000-01)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)

(Area in '100' Hectares)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	सिंचनाखालील निव्वळ क्षेत्र Net area Irrigated by			सिंचनाखालील एकूण स्थूल क्षेत्र Total gross area of Crops Irrigated (6)	District (2)
		भूपृष्ठीय सिंचन Surface irrigation (3)	विहिरीद्वारे सिंचन Well irrigation (4)	सिंचनाखालील एकूण निव्वळ क्षेत्र Total Net irrigated Area (5)		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	---	Mumbai Suburban
3	ठाणे	54	138	192	213	Thane
4	रायगड	56	93	149	174	Raigad
5	रत्नागिरी	38	56	94	104	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	77	92	169	202	Sindhudurg
7	नाशिक	513	1,554	2,067	2,472	Nashik
8	धुळे	54	276	330	419	Dhule
9	नंदुरबार	30	431	461	493	Nandurbar
10	जळगाव	234	1,224	1,458	1,633	Jalgaon
11	अहमदनगर	922	2,688	3,610	3,939	Ahmednagar
12	पुणे	1,244	1,455	2,699	3,200	Pune
13	सातारा	652	1,134	1,786	2,316	Satara
14	सांगली	418	1,023	1,441	1,594	Sangli
15	सोलापूर	658	1,921	2,579	2,962	Solapur
16	कोल्हापूर	490	796	1,286	1,352	Kolhapur
17	औरंगाबाद	148	1,074	1,222	1,467	Aurangabad
18	जालना	82	498	580	920	Jalna
19	परभणी	138	293	431	645	Parbhani
20	हिंगोली	189	334	523	734	Hingoli
21	बीड	771	1,289	2,060	2,450	Beed
22	नांदेड	153	479	632	862	Nanded
23	उस्मानाबाद	188	888	1,076	1,333	Osmanabad
24	लातूर	121	478	599	652	Latur
25	बुलढाणा	44	351	395	466	Buldhana
26	अकोला	38	150	188	262	Akola
27	वाशिम	39	190	229	261	Washim
28	अमरावती	63	717	780	940	Amravati
29	यवतमाळ	73	445	518	598	Yavatmal
30	वर्धा	35	281	316	418	Wardha
31	नागपूर	487	603	1,090	1,340	Nagpur
32	भंडारा	706	208	914	1,203	Bhandara
33	गोंदिया	670	315	985	1,107	Gondiya
34	चंद्रपूर	315	754	1,069	1,184	Chandrapur
35	गडचिरोली	175	388	563	607	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	9,875	22,616	32,491	38,522	Maharashtra State

आधार — कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source - Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.2

जिल्हावार सिंचनाखालील स्थूल क्षेत्र व पिकांखालील स्थूल क्षेत्र
Gross area irrigated and gross cropped area
(2000-01)

(क्षेत्र शंभर हेक्टरात)
(Area in '100' Hectares)

अनुक्रमांक	जिल्हे	एकूण पिकांखालील क्षेत्र	एकूण सिंचित क्षेत्र	राज्याच्या एकूण क्षेत्राशी टक्केवारी	निव्वळ सिंचित क्षेत्र	पिकांखालील क्षेत्राशी स्थूल सिंचित क्षेत्रांची टक्केवारी	सिंचन क्षमता Irrigation Intensity स्थूल सिंचित क्षेत्र X १०० Gross Irrigated area x 100	
Serial No.		Gross cropped area	Gross Irrigated area	Percentage to State Total	Net Irrigated area	Percentage of gross irrigated area to cropped area	निव्वळ सिंचित क्षेत्र Net irrigated area	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	Mumbai Suburban
3	ठाणे	4,006	213	0.55	192	5.32	110.94	Thane
4	रायगड	2,333	174	0.45	149	7.46	116.78	Raigad
5	रत्नागिरी	3,095	104	0.27	94	3.36	110.64	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1,484	202	0.52	169	13.61	119.53	Sindhudurg
7	नाशिक	9,125	2,472	6.42	2067	27.09	119.59	Nashik
8	धुळे	3,996	419	1.09	330	10.49	126.97	Dhule
9	नंदुरबार	3,340	493	1.28	461	14.76	106.94	Nandurbar
10	जळगाव	9,738	1,633	4.24	1458	16.77	112.00	Jalgaon
11	अहमदनगर	13,950	3,939	10.23	3610	28.24	109.11	Ahmednagar
12	पुणे	11,730	3,200	8.31	2699	27.28	118.56	Pune
13	सातारा	7,205	2,316	6.01	1786	32.14	129.68	Satara
14	सांगली	8,029	1,594	4.14	1441	19.85	110.62	Sangli
15	सोलापूर	11,742	2,962	7.69	2579	25.23	114.85	Solapur
16	कोल्हापूर	5,680	1,352	3.51	1286	23.80	105.13	Kolhapur
17	औरंगाबाद	8,522	1,467	3.81	1222	17.21	120.05	Aurangabad
18	जालना	7,332	920	2.39	580	12.55	158.62	Jalna
19	परभणी	7,456	645	1.67	431	8.65	149.65	Parbhani
20	हिंगोली	4,892	734	1.91	523	15.00	140.34	Hingoli
21	बीड	9,983	2,450	6.36	2060	24.54	118.93	Beed
22	नांदेड	8,366	862	2.24	632	10.30	136.39	Nanded
23	उस्मानाबाद	8,139	1,333	3.46	1076	16.38	123.88	Osmanabad
24	लातूर	7,093	652	1.69	599	9.19	108.85	Latur
25	बुलढाणा	7,624	466	1.21	395	6.11	117.97	Buldhana
26	अकोला	5,160	262	0.68	188	5.08	139.36	Akola
27	वाशिम	4,790	261	0.68	229	5.45	113.97	Washim
28	अमरावती	9,564	940	2.44	780	9.83	120.51	Amravati
29	यवतमाळ	9,655	598	1.55	518	6.19	115.44	Yavatmal
30	वर्धा	4,415	418	1.09	316	9.47	132.28	Wardha
31	नागपूर	6,152	1,340	3.48	1090	21.78	122.94	Nagpur
32	भंडारा	2,270	1,203	3.12	914	53.00	131.62	Bhandara
33	गोंदिया	2,232	1,107	2.87	985	49.60	112.39	Gondiya
34	चंद्रपूर	5,121	1,184	3.07	1069	23.12	110.76	Chandrapur
35	गडचिरोली	1,966	607	1.58	563	30.87	107.82	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2,16,185	38,522	100.00	32491	17.82	118.56	Maharashtra State

13. जलसिंचन /
तक्ता क्रमांक /
विविध पिकांखालील सिंचित क्षेत्र/
(2000)

अनु.क्र.	जिल्हे	तांदुळ	गहू	ज्वारी	बाजरी	बार्ली	मका	नाचणी	हरभरा
Sr. No.		Rice	Wheat	Jowar	Bajri	Barley	Maize	Ragi	Gram
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई
2	मुंबईउपनगर
3	ठाणे	24	1	0	0	0	0	0	22
4	रायगड	83	0	0	0	0	0	0	3
5	रत्नागिरी	4	0	0	0	0	0	0	0
6	सिंधुदुर्ग	44	0	0	0	0	0	0	0
7	नाशिक	34	394	79	141	0	39	0	219
8	धुळे	13	88	5	0	0	9	0	43
9	नंदुरबार	5	61	24	0	0	1	0	38
10	जळगाव	5	226	175	0	0	2	0	181
11	अहमदनगर	8	795	789	271	0	83	0	188
12	पुणे	28	358	640	124	0	82	0	148
13	सातारा	144	285	579	211	0	34	0	47
14	सांगली	34	153	316	44	0	46	0	93
15	सोलापूर	15	365	792	72	0	96	0	101
16	कोल्हापूर	32	45	0	0	0	7	0	32
17	औरंगाबाद	6	203	496	2	0	56	0	157
18	जालना	5	215	161	25	0	11	0	80
19	परभणी	22	160	21	0	0	6	0	66
20	हिंगोली	15	278	15	0	0	0	0	32
21	बीड	18	342	647	56	0	20	0	123
22	नांदेड	55	194	42	0	0	1	0	104
23	उस्मानाबाद	68	151	437	0	0	2	0	129
24	लातूर	0	109	6	0	0	9	0	37
25	बुलढाणा	2	182	0	0	0	5	0	62
26	अकोला	0	75	0	10	0	0	0	49
27	वाशिम	0	106	0	0	0	0	0	21
28	अमरावती	0	114	0	0	0	1	0	52
29	यवतमाळ	1	153	0	0	0	0	0	73
30	वर्धा	0	145	0	0	0	1	0	52
31	नागपूर	188	305	0	0	0	0	0	105
32	भंडारा	959	81	0	0	0	0	0	13
33	गोर्दिया	988	35	0	0	0	0	0	17
34	चंद्रपूर	858	99	0	0	0	0	0	15
35	गडचिरोली	562	5	0	0	0	0	0	0
	महाराष्ट्र राज्य	4,220	5,723	5,224	956	0	511	0	2,302

आधार.— कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

IRRIGATION**TABLE No. 13.3****Irrigated area under different crops
-01)**(शंभर हेक्टरात)
(in '100' Hectares)

तूर	मिरची	ऊस	एकूण अन्न पिके	कापूस	भुईमूग	तंबाखू	सर्व अन्नोत्तर पिके	सिंचनाखालील एकूण क्षेत्र	District
Tur	Chillies	Sugarcane	All Food Crops	Cotton	Groundnut	Tobacco	All Non-Food Crops	Total irrigated area (gross)	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
3	4	0	181	0	2	0	32	213	Thane
3	3	0	141	0	2	0	33	174	Raigad
1	2	0	59	0	6	0	45	104	Ratnagiri
0	4	0	78	0	35	0	124	202	Sindhudurg
0	36	311	2,253	19	50	0	219	2,472	Nashik
0	29	62	319	88	9	0	100	419	Dhule
0	52	88	374	78	33	0	119	493	Nandurbar
0	44	158	1,350	169	49	0	283	1,633	Jalgaon
51	24	816	3,485	43	160	0	454	3,939	Ahmednagar
21	42	595	2,822	6	78	0	378	3,200	Pune
16	11	470	2,099	37	63	1	447	2,316	Satara
10	32	540	1,455	33	50	2	217	1,594	Sangli
0	33	744	2,515	48	170	0	149	2,962	Solapur
0	53	968	1,222	1	23	7	130	1,352	Kolhapur
0	38	205	1,335	45	12	0	132	1,467	Aurangabad
0	23	163	776	76	18	0	144	920	Jalna
0	15	131	578	33	44	0	127	645	Parbhani
0	8	159	604	41	43	0	130	734	Hingoli
72	51	365	1,915	195	57	0	535	2,450	Beed
0	83	171	753	0	69	0	109	862	Nanded
0	25	285	1,203	0	48	0	130	1,333	Osmanabad
0	26	312	591	2	21	1	61	652	Latur
0	45	12	414	12	23	0	52	466	Buldhana
0	12	8	228	5	14	0	34	262	Akola
0	6	33	246	6	5	0	15	261	Washim
0	45	44	906	14	2	0	34	940	Amravati
0	26	77	480	58	52	0	118	598	Yavatmal
3	12	46	404	4	5	0	14	418	Wardha
0	177	11	1,303	0	5	0	37	1,340	Nagpur
0	23	20	1,193	0	3	0	10	1,203	Bhandara
0	8	7	1,103	0	1	0	5	1,108	Gondiya
0	95	0	1,170	0	1	0	13	1,183	Chandrapur
0	22	0	603	0	3	0	4	607	Gadchiroli
180	1,109	6,801	34,088	1,013	1,156	11	4,434	38,522	Maharashtra State

Source.-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune.

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.4

बागायती विहिरींची एकूण संख्या
Total Number of Irrigation Wells
(2000-01)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	विहिरींची संख्या No. of wells			एकूण Total (5)	District (2)
		वापरात असलेल्या In use (3)	वापरात नसलेल्या Not in use (4)			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)	
1	मुंबई	-	-	-	Mumbai	
1	मुंबई	-	-	-	Mumbai	
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	15,923	523	16,446	Thane	
4	रायगड	5,273	374	5,647	Raigad	
5	रत्नागिरी	7,474	655	8,129	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	16,761	622	17,383	Sindhudurg	
7	नाशिक	1,25,163	3,990	129,153	Nashik	
8	धुळे	16,457	2,667	19,124	Dhule	
9	नंदुरबार	15,828	847	16,675	Nandurbar	
10	जळगाव	65,595	8532	74,127	Jalgaon	
11	अहमदनगर	1,53,754	14,995	1,68,749	Ahmednagar	
12	पुणे	91,508	2,645	94,153	Pune	
13	सातारा	46,390	4,164	50,554	Satara	
14	सांगली	53,944	4,629	58,573	Sangli	
15	सोलापूर	68,411	6,874	75,285	Solapur	
16	कोल्हापूर	28,693	1,117	29,810	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	69,076	1,801	70,877	Aurangabad	
18	जालना	33,329	1,574	34,903	Jalna	
19	परभणी	22,881	998	23,879	Parbhani	
20	हिंगोली	20,955	360	21,315	Hingoli	
21	बीड	48,221	4,203	52,424	Beed	
22	नांदेड	24,204	446	24,650	Nanded	
23	उस्मानाबाद	33,712	3,143	36,855	Osmanabad	
24	लातूर	30,885	4,127	35,012	Latur	
25	बुलढाणा	48,929	6,403	55,332	Buldhana	
26	अकोला	15,722	2,737	18,459	Akola	
27	वाशिम	14,098	2,696	16,794	Washim	
28	अमरावती	77,053	5,475	82,528	Amravati	
29	यवतमाळ	41,322	3,749	45,071	Yavatmal	
30	वर्धा	30,313	6,868	37,181	Wardha	
31	नागपूर	54,648	10,642	65,290	Nagpur	
32	भंडारा	14,391	2,501	16,892	Bhandara	
33	गोंदिया	6,843	930	7,773	Gondiya	
34	चंद्रपूर	12,891	2,508	15,399	Chandrapur	
35	गडचिरोली	7,335	1,076	8,411	Gadchiroli	
	महाराष्ट्र राज्य	13,17,982	1,14,871	14,32,853	Maharashtra State	

आधार - कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source-- Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

13. जलसिंचन / IRRIGATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 13.5

निर्मित सिंचन क्षमता व प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र
Irrigation potential created and actual Irrigated area
(2011 - 12)

(आकडे हजार हेक्टरात)

(Figure in thousand hectares)

अनु क्र	जिल्हे	जून, २०११ अखेर निर्मित सिंचन क्षमता Irrigation potential created at the end of June, 2011				प्रत्यक्ष सिंचित क्षेत्र २०११-१२ Actual Irrigated Area 2011-12				सिंचित क्षेत्राची निर्मित सिंचनक्षमतेशी टक्केवारी Percentage of Irrigated to potential created area	District
		मोठे प्रकल्प	मध्यम प्रकल्प	लघु प्रकल्प व उपसा सिंचन	एकूण सिंचन	मोठे प्रकल्प	मध्यम प्रकल्प	लघु प्रकल्प व उपसा सिंचन	एकूण सिंचन		
(1)	(2)	Major Projects	Medium Project	Minor Project & Lift Irrigation	Total	Major Projects	Medium Project	Minor lift Irrigation	Total	(11)	
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	36.95	3.07	6.29	46.31	3.62	0.6	2.11	6.33	13.67	Thane
4	रायगड	9.07	5.2	7.05	21.32	1.27	0.13	1.43	2.83	13.27	Raigad
5	रत्नागिरी	0.00	6.02	12	18.02	0.00	0.09	0.24	0.33	1.83	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	7.05	3.43	4.47	14.95	0.16	0.08	0.37	0.61	4.08	Sindhudurg
7	नाशिक	124.47	39.43	49.16	213.06	115.76	14.68	21.6	152.04	4.08	Nashik
8	धुळे	0.00	59.89	46.25	106.14	0.00	55.99	25.3	81.29	76.59	Dhule
9	नंदुरबार	0.00	30.13	56.03	86.16	0.00	18.69	9.59	28.28	32.82	Nandurbar
10	जळगाव	128.36	55.67	36.01	220.04	69.66	56.15	27.60	153.41	69.72	Jalgaon
11	अहमदनगर	235.32	28.05	89.8	353.17	351.64	22.96	24.26	398.86	112.92	Ahmednagar
12	पुणे	245.76	29.25	122.62	397.63	263.42	21.59	129.08	414.09	104.14	Pune
13	सातारा	165.99	22.74	22.43	211.16	158.47	4.48	43.56	206.51	97.80	Satara
14	सांगली	194.79	19.63	50.68	265.1	39.66	3.16	100.84	143.66	54.19	Sangli
15	सोलापूर	275.33	33.22	70.21	378.76	359.29	15.58	13.90	388.77	102.64	Solapur
16	कोल्हापूर	186.61	89.62	35.73	311.96	117.88	60.57	32.33	210.78	67.57	Kolhapur
17	औरंगाबाद	50.16	40.5	42.04	132.7	46.8	19.98	16.52	83.3	87.17	Aurangabad
18	जालना	43.22	16.05	34.35	93.62	36.82	7.11	11.22	55.15	58.91	Jalna
19	परभणी	163.36	7.54	13.55	184.45	69.52	3.79	3.28	76.59	41.52	Parbhani
20	हिंगोली	38.75	0.00	13.17	51.92	39.23	0.00	4.73	43.96	84.67	Hingoli
21	बीड	79.63	29.64	69.15	178.42	38.27	6.75	15.64	60.66	34.00	Beed
22	नांदेड	128.88	21.24	50.53	200.65	83.10	5.9	10.78	99.78	49.73	Nanded
23	उस्मानाबाद	16.62	30.21	73.74	120.57	3.89	11.34	14.33	29.56	24.52	Osmanabad
24	लातूर	30.3	24.27	62.43	117	12.44	6.44	23.17	42.05	35.94	Latur
25	बुलढाणा	38.02	22.36	33.98	94.36	30.94	8.72	15.46	55.12	45.50	Buldhana
26	अकोला	22.80	21.9	12.77	57.47	5.39	3.59	6.15	15.13	26.33	Akola
27	वाशिम	0.94	6.63	39.64	47.21	0	2.71	19.79	22.50	47.66	Washim
28	अमरावती	55.23	29.79	24.22	109.24	30.52	9.44	9.89	49.85	45.63	Amravati
29	यवतमाळ	78.98	42.54	44.71	166.23	29.19	23.06	16.72	68.97	41.49	Yavatmal
30	वर्धा	62.28	31.76	11.71	105.75	15.47	7.48	3.23	26.18	24.76	Wardha
31	नागपूर	90.14	34.15	39.28	163.57	103.22	21.35	13.59	138.16	84.47	Nagpur
32	भंडारा	58.17	11.62	42.61	112.4	30.18	12.65	14.43	57.26	50.94	Bhandara
33	गोंदिया	53.36	30.85	31.92	116.13	28.59	22.05	17.56	68.20	58.73	Gondiya
34	चंद्रपूर	20.58	28.34	39.54	88.46	15.88	20.77	18.68	55.33	62.55	Chandrapur
35	गडचिरोली	30.44	0.00	11.09	41.53	10.95	0.00	5.06	16.01	38.55	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2671.56	854.74	1299.16	4825.46	2111.23	467.88	672.44	325.55	67.38	Maharashtra State

आधार-- पाटबंधारे विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-- Irrigation Department, Government of Maharashtra, Mumbai

१४. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय

१४.१ या विभागातील तक्त्यामध्ये पशुधन गणना, पशुवैद्यकीय सुविधा व पशुवधगृहे यांच्याविषयी आकडेवारी दिली आहे.

१४.२. २००३ च्या पशुधन गणनेनुसार गणना केलेले विविध प्रकारचे पशु व कुक्कुट यांची संख्या देण्यात आली आहे. संपूर्ण देशात समान संकल्पना व गणना पध्दती वापरून अशा पंचवार्षिक गणना घेण्यात येतात. अशा गणनांत संपूर्ण पशुधनासंबंधी माहिती प्रत्येक घराघरातून गोळा करण्यात येते. पशुवधगृहातील पशूंची, मोकाट प्राण्यांची व स्थलांतराधीन प्राण्यांची गणना करताना विशेष काळजी घेण्यात येते.

14. ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

14.1. Data on Livestock Census, Veterinary facilities provided and slaughter houses are given in the tables in this section.

14.2. The data on number of livestock and poultry presented is as enumerated in the State at the time of 2003 Livestock Census. These are quinquennial census conducted throughout the country on the basis of uniform concepts and method of enumeration. At these censuses all the livestock is enumerated by house to house enquiry. Particular care is taken to enumerate livestock in the slaughter houses, stray animals and animals in transit.

१४. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हावार पशुधनाची संख्या/

पशुधनगणना २००७/

		गाई/बैल /Cattle							
		तीन वर्षांवरील बैल/ Males over 3 years				तीन वर्षांवरील गाई Females over 3 years			
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	पैदाशीसाठी व		कामासाठी		एकूण Total	दुभत्या In milk	आटलेल्या व	
		केवळ पैदाशीसाठी ठेवलेले Used for breeding only	कामासाठी उपयोगात आणलेले Used for breeding and work both	केवळ कामाकरिता वापरलेले Used for work only	इतर Others			एकदाही न व्यायलेल्या Dry and not calved even once	कामासाठी वापरातील Working
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	6	0	13	20	39	262	86	0
2	मुंबईउपनगर	44	9	17	17	87	561	199	0
3	ठाणे	8301	184656	23876	4492	221325	60556	57824	0
4	रायगड	5189	97671	17178	4567	124605	48121	30290	0
5	रत्नागिरी	7042	180643	2942	3688	194315	57776	39262	0
6	सिंधुदुर्ग	2203	84130	2543	1993	90869	23911	14991	0
7	नाशिक	14073	382669	22568	3518	422828	169215	133749	0
8	धुळे	3837	168322	10826	2705	185690	54809	39143	0
9	नंदुरबार	9952	185121	17517	3589	216179	51579	52328	0
10	जळगाव	13328	203809	39321	5049	261507	101259	59471	0
11	अहमदनगर	9104	227290	30958	4160	271512	418574	261604	0
12	पुणे	6551	170857	22975	3423	203806	240402	107226	0
13	सातारा	2599	88458	4606	1235	96898	104845	53522	0
14	सांगली	2513	62649	8970	1128	75260	77505	41820	0
15	सोलापूर	6543	129570	14327	1657	152097	196418	96881	0
16	कोल्हापूर	2730	77526	8019	947	89222	80225	21737	0
17	औरंगाबाद	7519	234299	12451	2152	256421	92436	53956	0
18	जालना	4388	195683	8377	2613	211061	59327	36650	0
19	परभणी	3389	163822	11366	1450	180027	63321	41187	0
20	हिंगोली	2269	124023	4457	1196	131945	46647	29618	0
21	बीड	7498	234725	30164	3685	276072	124512	75995	0
22	नांदेड	7378	222482	10694	3637	244191	122233	84344	0
23	उस्मानाबाद	5821	122778	7820	2728	139147	82907	42313	0
24	लातूर	3926	151193	5616	2486	163221	60988	41445	0
25	बुलढाणा	9722	218628	23789	6357	258496	85302	62790	0
26	अोला	2125	103055	7384	2280	114844	46423	36049	0
27	वाशिम	3571	112023	9023	1409	126026	48036	36156	0
28	अमरावती	5417	174240	10427	2066	192150	85175	71161	0
29	यवतमाळ	4708	269664	7907	1979	284258	112244	107152	0
30	वर्धा	5843	112080	6483	1355	125761	56729	52840	0
31	नागपूर	6348	180958	11457	1652	200415	88944	79558	0
32	भंडारा	2584	94704	8187	1986	107461	38138	34218	0
33	गोर्दिया	4531	163949	9660	2915	181055	48518	41963	0
34	चंद्रपूर	6173	243748	10191	4035	264147	67657	70504	0
35	गडचिरोली	8909	223180	23941	7717	263747	83031	80926	0
महाराष्ट्र राज्य		196134	5588614	446050	95886	6526684	3098586	2088958	0

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

TABLE No. 14.1

Live-Stock in each District Livestock

Census 2007

गाई/बैल /Cattle		म्हशी-रेडे/Bufaloes							District
तीन वर्षावरील गाई Females over 3 years		तीन वर्षावरील रे Males over 3 years							
इतर Others	एकूण Total	वासरे Young stock	एकूण गाई - बैल Total Cattle	पैदाशीसाठी व कामासाठी			इतर Others	एकूण Total	(2)
				केवळ पैदाशीसाठी ठेवलेल Used for breeding only	उपयोगात आणलेले Used for breeding and work both	केवळ कामाकरिता वापरलेले Used for work only			
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
21	369	242	650	0	0	0	0	0	Mumbai
192	952	572	1611	350	17	66	141	574	Mumbai Suburban
6588	124968	108079	454372	4113	14219	871	853	20056	Thane
4656	83067	89975	297647	1438	6471	629	521	9059	Raigad
5302	102340	104711	401366	837	6754	67	323	7981	Ratnagiri
1938	40840	44763	176472	1231	14991	228	429	16879	Sindhudurg
11240	314204	239668	976700	5020	28503	389	457	34369	Nashik
4413	98365	76806	360861	1248	1196	152	146	2742	Dhule
8004	111911	91876	419966	2173	384	185	252	2994	Nandurbar
3702	164432	128606	554545	10772	17024	3523	2622	33941	Jalgaon
18599	698777	412958	1383247	4590	3143	481	359	8573	Ahmednagar
7782	355410	223770	782986	3295	701	338	457	4791	Pune
4578	162945	99214	359057	1591	437	119	150	2297	Satara
3032	122357	83370	280987	2397	1880	452	325	5054	Sangli
8130	301429	231532	685058	4108	1762	473	301	6644	Solapur
2194	104156	59172	252550	2672	9150	528	289	12639	Kolhapur
4961	151353	122340	530114	1689	482	102	113	2386	Aurangabad
4052	100029	93730	404820	1153	201	57	185	1596	Jalna
4259	108767	100529	389323	1943	666	147	451	3207	Parbhani
2728	78993	69348	280286	935	168	53	262	1418	Hingoli
7032	207539	183787	667398	2479	649	369	621	4118	Beed
6468	213045	201353	658589	1676	221	94	368	2359	Nanded
3962	129182	107104	375433	1723	531	223	196	2673	Osmanabad
4985	107418	98076	368715	1189	517	263	435	2404	Latur
4908	153000	144523	556019	2040	594	253	254	3141	Buldhana
4904	87376	84082	286302	733	69	7	59	868	Akola
2852	87044	85546	298616	644	182	118	265	1209	Washim
3759	160095	149368	501613	2426	473	201	258	3358	Amravati
9122	228518	205210	717986	1926	262	152	192	2532	Yavatmal
7132	116701	107105	349567	1645	304	84	142	2175	Wardha
6630	175132	160375	535922	2528	242	104	189	3063	Nagpur
2658	75014	79120	261595	1170	1251	167	147	2735	Bhandara
3923	94404	109695	385154	2385	13601	893	471	17350	Gondiya
4730	142891	170517	577555	1496	673	300	212	2681	Chandrapur
16502	180459	206239	650445	2085	43397	7842	1437	54761	Gadchiroli
195938	5383482	4473361	16183527	77700	171115	19930	13882	282627	Maharashtra State

		म्हशी-रेडे / Buffaloes						
		तीन वर्षावरील म्हशी Females over 3 years						
अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	दुभत्या In milk	आटलेल्या व एकदाही न व्यायलेल्या Dry and not calved even once	कामाच्या Working	इतर Others	एकूण Total	रेडके Young Stock	एकूण म्हशी-रेडे Total buffaloes
(1)	(2)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर }	10491	2929	0	6271	19691	2691	22956
3	ठाणे	93462	29241	0	2261	124964	47680	192700
4	रायगड	26278	11746	0	1722	39746	26601	75406
5	रत्नागिरी	16793	7024	0	629	24446	17324	49751
6	सिंधुदुर्ग	21206	12202	0	1355	34763	28319	79961
7	नाशिक	81306	47736	0	4222	133264	74324	241957
8	धुळे	38627	20998	0	2005	61630	39203	103575
9	नंदुरबार	29171	23513	0	2690	55374	36671	95039
10	जळगाव	103134	55548	0	2719	161401	105708	301050
11	अहमदनगर	87898	66854	0	3800	158552	74074	241199
12	पुणे	138981	59077	0	3291	201349	93514	299654
13	सातारा	138899	77545	0	4807	221251	123607	347155
14	सांगली	202535	103213	0	6960	312708	201073	518835
15	सोलापूर	150398	79496	0	5689	235583	165539	407766
16	कोल्हापूर	333986	96166	0	6611	436763	193012	642414
17	औरंगाबाद	39992	20555	0	2881	63428	32718	98532
18	जालना	32489	17656	0	1886	52031	32232	85859
19	परभणी	49642	28290	0	2419	80351	55695	139253
20	हिंगोली	30261	16037	0	1405	47703	33083	82204
21	बीड	88629	53544	0	4793	146966	107004	258088
22	नांदेड	90175	45185	0	3147	138507	108178	249044
23	उस्मानाबाद	64002	31750	0	2877	98629	68435	169737
24	लातूर	90400	48313	0	4242	142955	111706	257065
25	बुलढाणा	59531	33294	0	2064	94889	55365	153395
26	अंभोला	26727	14263	0	1813	42803	19439	63110
27	वाशिम	29914	15140	0	1075	46129	29874	77212
28	अमरावती	45204	28049	0	2134	75387	45330	124075
29	यवतमाळ	42247	28712	0	2918	73877	54641	131050
30	वर्धा	18179	14587	0	2989	35755	25484	63414
31	नागपूर	33697	21149	0	1469	56315	40577	99955
32	भंडारा	27999	22264	0	1302	51565	41514	95814
33	गोर्दिया	25349	15605	0	1084	42038	40060	99448
34	चंद्रपूर	24154	18465	0	1171	43790	40594	87065
35	गडचिरोली	15620	12335	0	1934	29889	34229	118879
महाराष्ट्र राज्य		2307376	1178481	0	98635	3584492	2205498	6072617

TABLE No. 14.1- Contd.

मेंढरे Sheep	शेळ्या Goats	घोडे-शिगरे Horse and ponies	इतर जनावरे Other live-stock	एकूण पशुधन Total live-stock	कोंबड्या, बदके वगैरे Total poultry	कुत्र्यांचा समावेश करून एकूण		District
						कुत्रे Dogs	पशुधन Total live- stock including dogs (34)	
(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
80	1613	62	192	2597	6344	9681	12098	Mumbai
133	5022	81	1027	30830	29357	21077	51505	Mumbai Suburban
1920	203433	919	4487	857831	2374604	83277	940859	Thane
1460	94633	639	276	470061	1604856	34667	504656	Raigad
52	35562	62	661	487454	1288191	22304	509450	Ratnagiri
6	30238	14	1687	288378	672763	37602	325559	Sindhudurg
354729	646885	5895	25374	2251540	14246135	125557	2375755	Nashik
302141	289717	6934	20276	1083504	736971	13033	1096468	Dhule
15229	320888	480	9327	860929	1549940	11633	872558	Nandurbar
30524	421022	2074	21776	1330991	332972	21731	1352192	Jalgaon
334573	916199	2629	15116	2892963	6322813	214912	3106062	Ahmednagar
380315	534895	4428	15726	2018004	17413425	157116	2171328	Pune
311623	391173	1945	6322	1417275	1651611	98220	1515267	Satara
194683	387923	856	6848	1390132	3473113	86766	1476628	Sangli
215605	844408	1440	20237	2174514	2529541	142302	2316574	Solapur
165662	189090	1933	5604	1257253	1847808	55784	1311865	Kolhapur
97079	353695	741	12711	1092872	778289	68430	1161128	Aurangabad
26831	224035	153	5594	747292	478792	29061	776317	Jalna
24287	210207	109	5334	768513	243544	31244	799585	Parbhani
5781	156604	39	4066	528980	167408	30747	559700	Hingoli
91589	456408	477	11076	1485036	1094262	103051	1587928	Beed
53015	378701	184	15808	1355341	554905	53917	1409137	Nanded
37702	190315	210	14742	788139	633932	64614	852569	Osmanabad
39717	154422	204	13946	834069	479922	51996	885465	Latur
81901	334757	907	12100	1139079	17863	41454	1180451	Buldhana
6831	170526	1455	4140	532364	92959	20061	552295	Akola
10648	170399	439	9666	566980	151925	30483	597391	Washim
59409	302790	1290	7330	996507	256083	31054	1027322	Amravati
20152	458567	1007	4520	1333282	666372	61280	1394381	Yavatmal
2472	189565	78	5555	610651	238605	33394	644008	Wardha
9080	333153	242	10323	988675	446326	70656	1058926	Nagpur
939	201405	11	454	560218	396800	12198	572386	Bhandara
400	196129	0	766	681897	385173	21963	703723	Gnodiya
10472	302633	9	8780	986514	825060	38693	1024951	Chandrapur
22320	294156	4	71279	1157083	767371	37192	1194273	Gadchiroli
2909360	10391168	37950	373126	35967748	64756035	1967150	37920760	Maharashtra State

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 14.2

पशुसंवर्धनासाठी पायाभूत सुविधा

Infrastructure facilities in Animal Husbandry

(2011-12)

अ.क्र	जिल्हा	पशुवैद्यकीय रुग्णालये	पशुवैद्यकीय दवाखाने	कृत्रिम रेतन केंद्रे	पशुवधगृहे	मेंढ्या व लोकर विस्तारित केंद्रे	गाई-बैल पैदास केंद्रे	कुक्कुट पालन केंद्रे	डुकरे पैदास केंद्र	District
Serial No.		Veterinary Hospitals	Veterinary Dispensaries	Artificial Insemination Centres	Slaughter Houses	Sheeps and Wool Extension Centres	Cattle Breeding farms	Poultry Breeding farms	Pig Breeding farms	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1950-51		254 @	210	..	4	
1960-61		454 @	..	36	298	12	15	
1970-71		26	263	870	N.A.	12	15	
1980-81		56	507	2417	197	..	12	
1990-91		31	815	3602	387	2	12	20	..	
1999-00		31	1209	4453	421	1	12	20	..	
2009-10		29	1743	4733	336	10	8	4	..	
2010-11			29	1909	4856	336	10	8	4	..
1	मुंबई									Mumbai
2	मुंबई उपनगर	0	0	0	1	0	0	0	0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	72	160	3	0	0	0	0	Thane
4	रायगड	1	39	114	0	0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी	1	27	156	0	0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	24	102	0	0	0	0	0	Sindhudurg
7	नाशिक	1	107	258	6	0	0	0	0	Nashik
8	धुळे	1	43	114	6	0	0	0	0	Dhule
9	नंदुरबार	0	51	104	4	0	0	0	0	Nandurbar
10	जळगाव	1	89	188	13	1	0	0	0	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	81	232	7	0	1	0	0	Ahmednagar
12	पुणे	1	113	324	11	1	1	1	0	Pune
13	सातारा	1	64	193	8	1	0	0	0	Satara
14	सांगली	1	87	153	1	1	1	0	0	Sangli
15	सोलापूर	1	126	209	4	1	1	0	0	Solapur
16	कोल्हापूर	1	96	178	14	0	0	1	0	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	43	122	14	1	0	1	0	Aurangabad
18	जालना	1	41	104	8	0	0	0	0	Jalna
19	परभणी	0	35	86	17	0	0	0	0	Parbhani
20	हिंगोली	0	27	68	11	0	1	0	0	Hingoli
21	बीड	1	61	161	13	1	0	0	0	Beed
22	नांदेड	1	79	184	17	1	0	0	0	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	44	101	11	1	0	0	0	Osmanabad
24	लातूर	1	36	129	0	0	0	0	0	Latur
25	बुलढाणा	1	39	119	51	0	0	0	0	Buldhana
26	अकोला	1	33	75	17	0	0	0	0	Akola
27	वाशिम	0	21	57	14	0	0	0	0	Washim
28	अमरावती	1	74	168	26	1	1	0	0	Amravati
29	यवतमाळ	1	54	202	25	0	0	0	0	Yavatmal

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
30	वर्धा	1	31	110	6	0	1	0	0	Wardha
31	नागपूर	1	48	181	4	0	0	1	0	Nagpur
32	भंडारा	1	35	86	4	0	0	0	0	Bhandara
33	गोर्दिया	1	45	102	3	0	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	36	161	10	0	0	0	0	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	108	155	7	0	1	0	0	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		29	1909	4856	336	10	8	4	0	Maharashtra State

टिप.- 1) या व्यतिरिक्त शेतकी विद्यापीठा अंतर्गत असणाऱ्या परळ, परभणी व नागपूर येथील पशुवैद्यकीय सर्व चिकित्सालयांचा समावेश आहे

Note.- 1) Apart from this Veterinary Hospitals are under Paral, Parbhani & Nagpur and are under agricultural University

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.- Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/
तक्ता क्रमांक/
पशुवैद्यकीय संस्थांनी केलेले काम/
(2011-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	उपचार केलेली	खच्ची केलेली	लस टोचणी केलेली जनावरे / Vaccinations performed				
		जनावरे Cases Treated	जनावरे Castrations performed	घटसर्प Haemorrhagic septicaemia	फऱ्या Black Quarter	Anthrax	लाळया खुरकत Foot and mouth	इन्टोरोटोक्स्यामिया Enteratexaemia
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर							
3	ठाणे	3,00,098	21,661	22,392	10,700	0	6,89,707	61,549
4	रायगड	1,75,714	14,270	59,338	45,507	0	4,00,781	14,706
5	रत्नागिरी	1,65,627	8,183	81,283	70,846	0	4,02,678	14,750
6	सिंधुदुर्ग	1,82,072	6,974	54,244	12,578	0	2,29,817	2,771
7	नाशिक	6,52,950	48,922	75,399	1,51,145	0	19,38,685	1,34,436
8	धुळे	4,23,412	27,385	1,46,593	2,30,649	0	5,37,082	2,08,509
9	नंदुरबार	2,65,178	20,252	25,419	78,790	0	3,99,368	29,580
10	जळगाव	8,79,866	51,642	1,84,882	3,09,965	3,800	10,44,565	45,728
11	अहमदनगर	8,87,514	69,982	1,00,793	2,74,008	1,400	24,83,791	1,61,020
12	पुणे	7,91,181	32,300	1,65,850	1,97,461	12,381	13,26,189	2,20,797
13	सातारा	4,70,609	12,888	1,08,693	1,08,363	0	10,67,697	1,45,596
14	सांगली	5,01,095	18,224	1,46,420	94,681	0	5,47,679	2,79,773
15	सोलापूर	6,55,638	36,702	92,351	1,28,679	0	15,98,382	94,583
16	कोल्हापूर	7,08,792	15,947	65,037	21,758	0	6,69,260	2,56,875
17	औरंगाबाद	3,89,033	30,794	64,345	1,90,449	0	10,26,549	64,801
18	जालना	1,85,014	19,509	1,07,289	75,918	0	4,68,850	26,652
19	परभणी	2,20,370	17,692	25,716	44,154	0	5,01,754	28,995
20	हिंगोली	1,24,816	10,337	79,672	1,02,323	0	3,36,910	33,792
21	बीड	3,76,193	35,471	44,135	29,805	3,833	8,69,393	29,777
22	नांदेड	4,04,665	33,818	1,95,566	3,57,866	0	7,18,213	68,124
23	उस्मानाबाद	3,78,054	18,513	1,03,404	1,02,558	0	4,46,276	37,011
24	लातूर	4,17,126	29,964	1,12,857	2,17,717	498	5,24,902	26,867
25	बुलढाणा	3,02,575	25,560	81,979	69,051	0	10,14,768	64,930
26	अोला	2,74,069	12,635	81,476	78,138	0	2,49,027	50,229
27	वाशिम	1,54,608	10,822	56,314	47,923	0	2,34,750	13,062
28	अमरावती	4,70,545	32,212	1,15,859	1,55,668	0	4,66,581	93,045
29	यवतमाळ	4,37,111	42,960	1,85,230	1,78,725	0	5,94,423	16,930
30	वर्धा	2,06,931	14,435	1,02,499	97,277	0	4,03,621	58,660
31	नागपूर	3,82,708	33,383	1,11,575	2,10,970	0	5,71,839	1,07,600
32	भंडारा	1,84,736	11,224	80,911	72,458	0	3,14,110	55,426
33	गोंदिया	1,61,284	19,072	87,894	1,40,730	0	4,14,032	91,329
34	चंद्रपूर	3,59,760	32,235	1,20,795	78,556	5,000	5,19,858	25,522
35	गडचिरोली	2,95,051	34,193	1,56,408	1,20,691	0	6,23,834	63,669
महाराष्ट्र राज्य		1,27,84,395	8,50,161	32,42,618	41,06,107	26,912	2,36,35,371	26,27,094

आधार:-पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING**TABLE No. 14.3****Work Done By Veterinary Institutions****12)**

लस टोचणी केलेली जनावरे / Vaccinations performed					कृत्रिम रेतन केलेली जनावरे Animals covered by artificial insemina- tions		नैसर्गिक रेतन केलेली जनावरे Animals covered by Nature services		District (2)
शेळ्या, मेंढ्यांची Sheep and Goat, Pox	रानीखेत (मानमोडी) Ranikhet Disease	कोंबड्याची देवी Fowl Pox	इतर Other	एकूण Total	गायी Cows	म्हशी Buffaloes	गायी Cows	म्हशी Buffaloes	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	
									Mumbai Mumbai Suburban
1,100	3,63,539	1,39,242	2,95,166	15,83,215	9,874	9,980	N.A.	N.A.	Thane
0	3,69,587	1,41,333	46,445	10,77,697	7,502	7,586	N.A.	N.A.	Raigad
0	2,44,537	59,418	23,300	8,96,812	10,759	3,759	N.A.	N.A.	Ratnagiri
0	4,72,839	1,06,201	18,119	8,96,569	7,707	6,047	N.A.	N.A.	Sindhudurg
0	6,59,912	2,65,538	7,28,979	39,54,094	91,192	13,999	N.A.	N.A.	Nashik
0	1,00,233	36,500	3,43,570	16,03,136	18,455	5,516	N.A.	N.A.	Dhule
0	1,94,763	7,067	2,62,822	9,97,809	7,185	4,399	N.A.	N.A.	Nandurbar
0	65,054	17,864	2,67,280	19,39,138	26,068	14,902	N.A.	N.A.	Jalgaon
0	2,43,532	1,60,278	7,46,681	41,71,503	1,74,518	19,674	N.A.	N.A.	Ahmednagar
1,062	5,41,724	1,17,177	4,89,259	30,71,900	1,53,116	34,099	N.A.	N.A.	Pune
1,640	3,08,190	46,415	3,84,549	21,71,143	1,06,307	69,454	N.A.	N.A.	Satara
17,850	1,63,783	59,190	3,34,234	16,43,610	91,086	98,733	N.A.	N.A.	Sangli
0	1,86,491	19,836	6,11,444	27,31,766	1,05,015	38,786	N.A.	N.A.	Solapur
0	1,88,550	1,02,421	3,14,636	16,18,537	52,337	96,215	N.A.	N.A.	Kolhapur
0	200	0	2,47,407	15,93,751	58,997	8,077	N.A.	N.A.	Aurangabad
8,488	1,500	0	1,30,336	8,19,033	19,202	6,593	N.A.	N.A.	Jalna
0	19,311	11,260	1,86,226	8,17,416	14,187	7,746	N.A.	N.A.	Parbhani
0	18,034	760	87,894	6,59,405	5,699	3,575	N.A.	N.A.	Hingoli
0	5,090	100	4,77,172	14,59,305	37,960	15,282	N.A.	N.A.	Beed
0	13,503	2,618	2,44,129	16,00,019	24,540	15,454	N.A.	N.A.	Nanded
0	93,880	46,500	1,23,464	9,53,093	47,540	18,550	N.A.	N.A.	Osmanabad
3,670	37,403	1,640	1,09,009	10,34,563	43,034	32,934	N.A.	N.A.	Latur
0	0	0	2,23,657	14,54,385	23,150	13,787	N.A.	N.A.	Buldhana
0	1,585	6,518	1,07,565	5,74,538	19,486	14,446	N.A.	N.A.	Akola
0	1,300	5,190	1,02,603	4,61,142	7,454	7,157	N.A.	N.A.	Washim
0	31,005	96,136	1,99,154	11,57,448	34,049	11,621	N.A.	N.A.	Amravati
0	3,800	1,685	2,48,151	12,28,944	15,666	8,350	N.A.	N.A.	Yavatmal
0	41,608	42,478	1,12,374	8,58,517	22,046	2,288	N.A.	N.A.	Wardha
0	1,65,950	66,200	2,05,529	14,39,663	38,005	3,914	N.A.	N.A.	Nagpur
0	94,000	55,000	1,51,652	8,23,557	29,519	4,472	N.A.	N.A.	Bhandara
0	1,12,148	43,244	1,27,097	10,16,474	10,807	3,031	N.A.	N.A.	Gondiya
0	3,06,470	13,595	1,94,213	12,64,009	11,773	6,000	N.A.	N.A.	Chandrapur
0	2,98,016	2,19,342	1,96,791	16,78,751	6,100	3,088	N.A.	N.A.	Gadchiroli
33,810	53,47,537	18,90,746	83,40,907	4,92,50,942	13,30,335	6,09,514	N.A.	N.A.	Maharashtra State

Source.- Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/ ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 14.4

दुग्धशाळा आणि दूध शीतकरण केंद्रांची संख्या आणि त्यांची क्षमता

Number of Milk Plants and Milk Chilling Centres and their Capacity

अनु क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सरासरी प्रतिदिन दूध संकलन (लाख लिटरमध्ये) Average Collection of milk (in lakhs Ltrs)	दूध प्रक्रिया संयंत्रे /Milk Plants		दूध शीतकरण केंद्र /Chilling Centre	
			संख्या Number	क्षमता (लाख लिटरमध्ये) Capacity (in Lakhs Ltrs)	संख्या Number	क्षमता (लाख लिटरमध्ये) Capacity (in Lakhs Ltrs)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1	1984-85	17.42	25	28.25	83	8.58
2	1990-91	23.78	33	42.40	82	8.16
3	1995-96	31.49	31	32.10	77	7.19
4	1996-97	33.89	31	32.10	77	7.19
5	1997-98	35.56	32	32.30	80	7.64
6	1998-99	36.02	32	32.30	69	6.57
7	1999-00	37.38	57	63.60	105	17.37
8	2000-01	38.50	57	63.60	105	17.37
9	2001-02	43.71	77	49.35	118	21.39
10	2002-03	42.49	78	51.25	121	22.36
11	2003-04	37.84	79	51.28	119	22.21
12	2004-05	38.10	80	51.30	119	22.21
13	2005-06	40.09	84	52.98	121	22.51
14	2006-07	39.69	85	53.08	121	22.51
15	2007-08	38.61	88	53.53	121	22.94
16	2008-09	39.17	72	76.62	125	22.96
17	2009-10	34.74	74	80.48	129	22.05
18	2010-11	35.57	68	77.68	139	27.07
19	2011-12	38.57	73	74.73	141	25.17

आधार.- दुग्ध विकास आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, वरळी, मुंबई

Source - Commissioner of Dairy Development, Government of Maharashtra, Warli, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.5

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय/

तक्ता क्रमांक/

उपचार केलेल्या आणि खच्ची केलेल्या जनावरांची संख्या/

(2011-

मुख्यालयाच्या ठिकाणी उपचार केलेल्या पशूंची संख्या No. of cases treated at the headquarter													
अनु.क्र. Sr. No.	जिल्हा	अंतरुग्ण In-patients					बाह्यरुग्ण Out-patients						
		अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	मेंढी,बकरी Sheep & Goats	कोंबडया Poultry	इतर others	एकूण Total	अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	मेंढी,बकरी Sheep & Goats	कोंबडया Poultry	इतर others	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	मुंबई
2	मुंबईउपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	0	0	0	0	0	0	360	86908	25641	7715	5320	125944
4	रायगड	0	0	0	0	0	0	2537	62350	11436	5706	5188	87217
5	रत्नागिरी	0	0	0	0	0	0	9	54077	7348	6868	2524	70826
6	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	0	2	64622	3840	13219	4291	85974
7	नाशिक	1	8	0	0	0	9	378	277373	60144	1153	10152	349200
8	धुळे	0	0	0	0	0	0	539	122876	39114	1626	543	164698
9	नंदुरबार	0	0	0	0	0	0	116	70130	17795	334	469	88844
10	जळगाव	0	0	0	0	0	0	195	172878	111828	35165	2518	322584
11	अहमदनगर	0	2	0	0	0	2	310	428693	51440	2465	4756	487664
12	पुणे	0	0	0	0	0	0	200	372576	56189	2414	11123	442502
13	सातारा	1	11	0	0	0	12	760	247567	58719	1030	9306	317382
14	सांगली	0	0	0	0	0	0	294	313113	75346	961	10068	399782
15	सोलापूर	0	219	0	0	0	219	271	341869	93854	1515	9776	447285
16	कोल्हापूर	0	0	0	0	0	0	400	348731	50527	2180	9580	411418
17	औरंगाबाद	0	0	0	0	0	0	201	215864	55687	2942	4375	279069
18	जालना	0	0	0	0	0	0	74	121435	23299	1457	1889	148154
19	परभणी	0	0	0	0	0	0	134	133565	28352	1326	2691	166068
20	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	54	72517	17756	860	1632	92819
21	बीड	0	0	0	0	0	0	298	249318	45497	2542	4694	302349
22	नांदेड	1	4	0	0	0	5	850	259380	58196	2384	3799	324609
23	उस्मानाबाद	0	0	0	0	0	0	149	211671	48556	644	2448	263468
24	लातूर	0	73	0	0	0	73	203	270414	33177	1940	5643	311377
25	बुलढाणा	0	0	0	0	0	0	372	173977	52287	1502	4660	232798
26	अोला	0	1	33	0	6	40	350	137601	40843	8898	2513	190205
27	वाशिम	0	0	0	0	0	0	35	79287	24955	3500	2117	109894
28	अमरावती	0	33	0	0	0	33	563	224563	76900	2589	8068	312683
29	यवतमाळ	0	64	0	0	0	64	445	203613	67309	5014	7142	283523
30	वर्धा	0	0	0	0	0	0	29	95265	24214	2130	7482	129120
31	नागपूर	0	0	0	0	0	0	61	149018	47547	11315	7688	215629
32	भंडारा	0	12	3	0	0	15	6	107110	23459	3918	2691	137184
33	गोर्दिया	0	0	0	0	0	0	11	70851	16772	2669	1029	91332
34	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	24	127013	45140	7276	6381	185834
35	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	5	98919	28301	10768	1844	139837
महाराष्ट्र राज्य		3	427	36	0	6	472	10235	5965144	1421468	156025	164400	7717272

ANIMAL HUBANDRY AND DAIRYING**TABLE No.14.5****Animal Treated and Castrated****-12)**

एकूण औषधोपचार केलेल्या परंतु संस्थाकडे न आणलेल्या पशूंची संख्या											District
फिरतीवर उपचार केलेल्या पशूंची संख्या No. of cases treated on tour					Total No. of Cases supplied with Medicines but not brought to the institutions	मुख्यालयाच्या ठिकाणी खच्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed at the headquarter					
अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	मेंढी,बकरी Sheep & Goats	कोंबडया Poultry	इतर Others	एकूण Total		अश्वजातीय Equine	गोवंशीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	(2)
(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	
0	0	N.A.	N.A.	0	0	N.A.	0	0	0	0	Mumbai
208	138687	N.A.	N.A.	35259	174154	N.A.	0	5735	1884	7619	Mumbai Suburban
106	73869	N.A.	N.A.	14522	88497	N.A.	0	4940	386	5326	Thane
26	73350	N.A.	N.A.	21425	94801	N.A.	0	2303	96	2399	Raigad
0	77781	N.A.	N.A.	18317	96098	N.A.	0	2320	2	2322	Ratnagiri
149	220314	N.A.	N.A.	83278	303741	N.A.	0	23269	1590	24859	Sindhudurg
46	149658	N.A.	N.A.	109010	258714	N.A.	133	9527	4053	13713	Nashik
4	78323	N.A.	N.A.	98007	176334	N.A.	0	9425	1001	10426	Dhule
22	260409	N.A.	N.A.	296851	557282	N.A.	0	27478	1258	28736	Nandurbar
63	343148	N.A.	N.A.	56637	399848	N.A.	0	36270	2378	38648	Jalgaon
67	233471	N.A.	N.A.	115141	348679	N.A.	30	16481	3634	20145	Ahmednagar
92	103538	N.A.	N.A.	49585	153215	N.A.	0	5900	1871	7771	Pune
13	71051	N.A.	N.A.	30249	101313	N.A.	5	7575	8445	16020	Satara
47	147381	N.A.	N.A.	60706	208134	N.A.	0	11261	11712	22973	Sangli
18	140349	N.A.	N.A.	157007	297374	N.A.	1	6250	5435	11685	Solapur
4	63239	N.A.	N.A.	46721	109964	N.A.	0	21872	130	22002	Kolhapur
1	27646	N.A.	N.A.	9213	36860	N.A.	0	15263	31	15294	Aurangabad
11	47088	N.A.	N.A.	7203	54302	N.A.	0	12574	56	12630	Jalna
0	30070	N.A.	N.A.	1927	31997	N.A.	0	5878	0	5878	Parbhani
6	67744	N.A.	N.A.	6094	73844	N.A.	0	29221	262	29483	Hingoli
5	63582	N.A.	N.A.	16464	80051	N.A.	0	27850	54	27904	Beed
4	93457	N.A.	N.A.	21125	114586	N.A.	0	14282	103	14385	Nanded
2	97515	N.A.	N.A.	8159	105676	N.A.	0	22239	2	22241	Osmanabad
64	60083	N.A.	N.A.	9630	69777	N.A.	1	16669	76	16746	Latur
32	71076	N.A.	N.A.	12716	83824	N.A.	0	6474	179	6653	Buldhana
12	27594	N.A.	N.A.	17108	44714	N.A.	0	3486	1	3487	Akola
15	137663	N.A.	N.A.	20151	157829	N.A.	0	16209	255	16464	Washim
88	135983	N.A.	N.A.	17453	153524	N.A.	0	23788	161	23949	Amravati
0	68404	N.A.	N.A.	9407	77811	N.A.	0	6685	99	6784	Yavatmal
0	134175	N.A.	N.A.	32904	167079	N.A.	0	11885	1441	13326	Wardha
0	40058	N.A.	N.A.	7479	47537	N.A.	0	4589	2040	6629	Nagpur
0	57730	N.A.	N.A.	12222	69952	N.A.	0	8570	439	9009	Bhandara
0	126705	N.A.	N.A.	47221	173926	N.A.	0	13312	320	13632	Gondiya
0	110019	N.A.	N.A.	45195	155214	N.A.	0	8915	4225	13140	Chandrapur
1105	3571160	N.A.	N.A.	1494386	5066651	N.A.	170	438495	53619	492114	Gadchiroli
											Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	फिरतीवर खच्ची केलेल्यांची संख्या Castrations performed on tour				खालील वळूंच्या रेतनापासून कृत्रिम रेतन केलेल्या जनावरांची संख्या No. of animals inseminated by semen of following bulls				
		अश्वजातीय Equine	गोजातीय Bovine	इतर Others	एकूण Total	विदेशी वळू Exotic bull	संकरित वळू Cross-breed bull	देशी वळू Indigencious bull	रेडा Male Buffaloes	एकूण Total
(1)	(2)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)
1	मुंबई									
2	मुंबईउपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	0	11931	2111	14042	6267	3373	234	9980	19854
4	रायगड	0	8176	768	8944	4375	3002	125	7586	15088
5	रत्नागिरी	0	5079	705	5784	5456	5222	81	3759	14518
6	सिंधुदुर्ग	0	4649	3	4652	4588	3119	0	6047	13754
7	नाशिक	0	23705	358	24063	29752	56856	4584	13999	105191
8	धुळे	43	11479	2150	13672	6770	11685	0	5516	23971
9	नंदुरबार	0	9020	806	9826	3889	3296	0	4399	11584
10	जळगाव	3	22786	117	22906	10310	15758	0	14902	40970
11	अहमदनगर	93	29396	1845	31334	46913	114030	13575	19674	194192
12	पुणे	0	9970	2185	12155	7887	134008	11221	34099	187215
13	सातारा	0	3743	1374	5117	8263	81186	16858	69454	175761
14	सांगली	0	1114	1085	2199	868	74921	15297	98733	189819
15	सोलापूर	0	7495	6234	13729	14488	63171	27356	38786	143801
16	कोल्हापूर	1	2836	1424	4261	370	46035	5932	96215	148552
17	औरंगाबाद	0	8792	0	8792	15738	43259	0	8077	67074
18	जालना	0	4215	0	4215	9664	9534	4	6593	25795
19	परभणी	0	5041	21	5062	1788	2074	10325	7746	21933
20	हिंगोली	0	4459	0	4459	2763	1902	1034	3575	9274
21	बीड	0	5946	42	5988	7074	27958	2928	15282	53242
22	नांदेड	0	5914	0	5914	3693	4528	16319	15454	39994
23	उस्मानाबाद	0	4058	70	4128	4780	34359	8401	18550	66090
24	लातूर	0	7723	0	7723	2705	10593	29736	32934	75968
25	बुलढाणा	0	8813	1	8814	11749	11325	76	13787	36937
26	अंेला	0	5982	0	5982	12387	7076	23	14446	33932
27	वाशिम	0	7335	0	7335	4770	2684	0	7157	14611
28	अमरावती	0	15679	69	15748	18560	14133	1356	11621	45670
29	यवतमाळ	0	18885	126	19011	8928	5521	1217	8350	24016
30	वर्धा	0	7549	102	7651	8329	12307	1410	2288	24334
31	नागपूर	0	18331	1726	20057	14942	22968	95	3914	41919
32	भंडारा	0	3898	697	4595	8084	21384	51	4472	33991
33	गोर्दिया	0	9732	331	10063	5732	4901	174	3031	13838
34	चंद्रपूर	0	18325	278	18603	4917	5739	1117	6000	17773
35	गडचिरोली	0	14520	6533	21053	4694	1406	0	3088	9188
महाराष्ट्र राज्य		140	326576	31161	357877	301493	859313	169529	609514	1939849

TABLE No. 14.5.-contd.

कृत्रिम रेतनाद्वारे जन्माला आलेली वासरे Calves born by artificial insemination				केलेली एकूण लस टोचणी Total vaccinations carried out	District
संकरित Crossbreed	देशी Indigeneous	रेडकू Buffaloes bulls	एकूण Total	(33)	(2)
(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(2)
0	0	0	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
3044	4	3424	6472	1635881	Thane
2635	0	3252	5887	1154560	Raigad
4129	0	1653	5782	929900	Ratnagiri
2636	0	1914	4550	936931	Sindhudurg
24531	1011	3624	29166	4090779	Nashik
5275	0	1578	6853	1654780	Dhule
2170	0	1354	3524	1009082	Nandurbar
8859	0	5437	14296	1962489	Jalgaon
64385	4286	6369	75040	4256698	Ahmednagar
48276	3036	10541	61853	3114796	Pune
31215	7302	24897	63414	2247527	Satara
27840	6647	36606	71093	1708573	Sangli
26418	11110	12064	49592	2766539	Solapur
18330	1999	33208	53537	1763972	Kolhapur
20164	0	2630	22794	1594361	Aurangabad
6297	19	1859	8175	820375	Jalna
1076	3603	2374	7053	824316	Parbhani
1685	252	1290	3227	661940	Hingoli
12699	833	4247	17779	1527842	Beed
2480	4785	4677	11942	1612711	Nanded
11608	2697	4488	18793	965596	Osmanabad
4530	10023	9569	24122	1035493	Latur
7479	0	4846	12325	1458193	Buldhana
5591	5	5039	10635	582739	Akola
1999	0	2272	4271	462051	Washim
11560	269	4434	16263	1198341	Amravati
3271	184	2300	5755	1237382	Yavatmal
7316	439	734	8489	859198	Wardha
13296	27	1245	14568	1707481	Nagpur
9425	26	1196	10647	833036	Bhandara
3369	31	947	4347	1121597	Gondiya
3713	115	2071	5899	1268415	Chandrapur
1451	0	792	2243	1686258	Gadchiroli
398752	58703	202931	660386	50689832	Maharashtra State

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.6

पशुवैद्यकीय संस्थांची संख्या
Number of Veterinary Institutions
(2011-12)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	पशुवैद्यकीय	पशुवैद्यकीय	पशुवैद्यकीय	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने		पशुवैद्यकीय	Districts (2)
		चिकित्सालये Veterinary Polyclinics	रुग्णालये Veterinary Hospitals	दवाखाने Veterinary Dispensaries	Mobile veterinary clinic	राज्य State	स्थानिक Local	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर							
3	ठाणे	1	0	72	0	2	85	Thane
4	रायगड	1	0	39	0	1	73	Raigad
5	रत्नागिरी	1	0	27	0	2	126	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	0	24	0	7	70	Sindhudurg
7	नाशिक	1	0	107	0	2	148	Nashik
8	धुळे	1	0	43	0	1	69	Dhule
9	नंदुरबार	0	0	51	0	1	52	Nandurbar
10	जळगाव	1	0	89	0	1	97	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	0	81	0	1	149	Ahmednagar
12	पुणे	1	0	113	0	2	208	Pune
13	सातारा	1	0	64	0	2	126	Satara
14	सांगली	1	0	87	0	1	64	Sangli
15	सोलापूर	1	0	126	0	0	82	Solapur
16	कोल्हापूर	1	0	96	0	2	79	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	0	43	0	0	78	Aurangabad
18	जालना	1	0	41	0	1	61	Jalna
19	परभणी	0	0	35	0	0	51	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	27	0	0	41	Hingoli
21	बीड	1	0	61	0	1	98	Beed
22	नांदेड	1	0	79	0	1	103	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	0	44	0	1	55	Osmanabad
24	लातूर	1	0	36	0	1	91	Latur
25	बुलढाणा	1	0	39	0	2	77	Buldhana
26	अकोला	1	0	33	0	1	40	Akola
27	वाशिम	0	0	21	0	0	36	Washim
28	अमरावती	1	0	74	0	2	91	Amravati
29	यवतमाळ	1	0	54	0	12	135	Yavatmal
30	वर्धा	1	0	31	0	1	77	Wardha
31	नागपूर	1	0	48	0	2	130	Nagpur
32	भंडारा	1	0	35	0	1	49	Bhandara
33	गोंदिया	1	0	45	0	1	55	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	0	36	0	6	118	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	0	108	0	7	39	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		29	0	1909	0	65	2853	Maharashtra State

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

14. पशुसंवर्धन आणि दुग्धव्यवसाय / ANIMAL HUSBANDRY AND DAIRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 14.7

पशुसंवर्धनासंबंधीची संकीर्ण माहिती

Miscellaneous Statistics Relating to Animal Husbandry
(2011-12)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बाब (2)	संख्या/Number (3)	Item (2)
I पशुवैद्यकीय संस्था-		Veterinary Institutions-	
1	पशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालये	29	Veterinary Polclinics
2	पशुवैद्यकीय रुग्णालये	--	Veterinary Hospitals
3	पशुवैद्यकीय दवाखाने	1,909	Veterinary Dispensaries
4	पशुवैद्यकीय सहायक केंद्रे	2,853	Veterinary Aid centres
5	फिरते पशुवैद्यकीय दवाखाने	65	Mobile Veterinary Clinics
6	पशुवैद्यकीय जैव पदार्थ निर्मिती संस्था	1	Institute of Veterinary Biological Products
7	राज्यस्तरीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा	1	State level disease investigation section laboratory
8	विभागीय रोग अन्वेषण प्रयोगशाळा	14	Regional level disease investigation section laboratory
9	फिरती पशुरोगसाथ नियंत्रण केंद्रे	--	Mobile epizotic control units
10	तपासणी चौक्या	13	Check posts
11	दक्षता पथके	--	Vigilance units
12	अनुवर्ती केंद्रे	--	Rinder posts follow up centres
II पशु विकास		Cattle Development	
1	विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्रे	--	Regional Artificial Insemination Centres
2	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्रे	27	District Artificial Insemination Centres
3	आधारभूत ग्राम केंद्रे	--	Key Village Centres
4	कृत्रिम रेतन उपकेंद्र (अ)जिल्हा परिषदांखालील (ब)आधारभूत ग्राम केंद्रामधील (क)विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्रामधील	2266	Artificial Insemination Sub-Centre (A) Under Zilla Parishads (B) Under Key Village Centres (C) Under Regional Artificial Insemination Centres
5	पशुपैदास केंद्रे	8	Cattle breeding farms
6	कृत्रिम रेतन तंत्राविषयी प्रशिक्षण केंद्रे	1	Training Centres in Artificial Insemination Technique
7	पशुधन पर्यवेक्षकांसाठी पदविका अभ्यासक्रम	--	Diploma Course for Livestock Supervisory
III कुक्कुट विकास		Poultry Development-	
1	अंडी उबविण्याची व कुक्कुट पैदास केंद्रे	4	Central Hatcheries and Poultry breeding farms
2	कुक्कुट विस्तार केंद्रे	2	Poultry extension centres
3	सघन कुक्कुट सुधार गट	16	Intensive poultry development blocks
4	बदक पैदास केंद्रे	1	Duck Breeding Farm
VI मेष विकास		Sheep Development-	
1	मेष पैदास केंद्र (महाराष्ट्र मेष विकास महामंडळाखालील)	9	Sheeping Breeding farms (with Maharashtra sheep Development Corporation)
2	शेळी पैदास केंद्रे	1	Goat Breeding Farms
3	लोकर विश्लेषण प्रयोगशाळा मेढी पैदास (विभागासह)	1	Wool Analysis Laboratory (Sheeping) Breeding farms

तक्ता क्रमांक/Table No. 14.7 - contd.

(1)	(2)	(3)	(2)
V संशोधन योजना-			Research Scheme--
1	जनावरांच्या लाळया व खुरकत रोगांवरील संसर्ग शास्त्राभ्यासास अखिल भारतीय समन्वित प्रकल्प	1	All India Co-ordinated research Project for epidemiological studies of foot and mouth diseases
VI इतर संस्था -			Other Institutions
1	पशुपोषण खाद्य केंद्र	0	Animal Nutrition Centre
2	गुण नियंत्रण योजना	1	Quality Control Scheme
3	सूक्ष्मजीव शास्त्रज्ञांचे कार्यालय	0	Office of the Microbiologist

आधार.- पशुसंवर्धन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--The Commissioner of Animal Husbandry, Government of Maharashtra, Pune

१५. वनशास्त्र व लाकूडतोड

१५.१. वनक्षेत्र व वनापासून मिळणारे प्रमुख व गौण उत्पादन यांची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

१५.२. राज्यातील वन विभाग व महसूल विभागाच्या अधिपत्याखालील वनक्षेत्रासंबंधी वेगवेगळी माहिती दिली आहे. वनक्षेत्राचे राखीव, संरक्षित व अवर्गीकृत असे कायदेशीरदृष्ट्या वर्गीकरण केले आहे. वरील कायदेशीरदृष्ट्या केलेले वर्गीकरण १९२७ च्या “भारतीय वन कायदा, सोळा” नुसार केले आहे. राखीव वनक्षेत्रात मुख्यतः इमारतीच्या लाकडाचे उत्पादन करण्यात येत असून ह्यात चरणे किंवा मशागत करणे ह्यास परवानगी दिली जात नाही. संरक्षित वनक्षेत्रात चरणे आणि मशागत करणे यावर इतके कडक निर्बंध नसून काही मर्यादित निर्बंधासह परवानगी देण्यात येते. अवर्गीकृत वनक्षेत्र म्हणजे दुर्गम किंवा अव्याप्त वनक्षेत्र समजण्यात येते. शासनाने स्थानिक संस्थांकडून किंवा खाजगी व्यक्तींकडून व्यवस्थापनासाठी घेतलेले वनक्षेत्र करारावरील म्हणून ओळखले जाते. या विभागामध्ये देण्यात आलेल्या वनक्षेत्राची आकडेवारी शेती विभागाच्या “जमिनीचा वापर” ह्या तक्त्यातील वनक्षेत्राच्या आकडेवारीशी जुळणार नाही. हा फरक खालील कारणांमुळे दिसून येतो :-

(१) भारतीय वन सांख्यिकीत वन विभागाच्या अधिपत्याखालील वृक्षांनी न आच्छादलेल्या क्षेत्रासह सर्व क्षेत्र वनक्षेत्र म्हणून समजले जाते तर कृषि सांख्यिकीत त्यांचे प्रत्यक्ष वापरानुसार वर्गीकरण केले जाते.

(२) वन विभागाची माहिती विशिष्ट प्रशासकीय कारणासाठी व वनक्षेत्राची मालकी ठरविण्याच्या दृष्टीने उपयुक्त ठरते. जमिनीच्या वापरासंबंधी सांख्यिकीसाठी वनक्षेत्राचा प्रत्यक्ष वापर कसा होतो हे कृषि खात्याच्या दृष्टीने जितके महत्वाचे आहे तेवढे वन विभागाच्या दृष्टीने नाही.

(३) वन विभागाची माहिती आर्थिक वर्षानुसार उपलब्ध असते तर कृषि विभागाची कृषि वर्षानुसार असते. प्रमुख व गौण वनोत्पादनाची आकडेवारी वन विभागाच्या अधिपत्याखाली वनक्षेत्राशीच संबंधित आहे.

15. FORESTRY AND LOGGING

15.1. Data on area under forest and major and minor forest produce are given in the tables in this section.

15.2 Information regarding forest under the control of the State's Forest Department and those under the control of the State's Revenue Department is shown separately. The areas under forests are classified according to legal status into reserved forest, protected forests and unclassified forests. The legal status refers to classification of forests under the Indian Forest Act, 1927 (XVI of 1927), Reserved Forests are those that are intended mainly for timber production and in which rights of grazing and cultivation are seldom allowed. In protected forests, the restrictions are not so rigid as grazing or cultivation is allowed but certain limitations and restrictions are imposed. The unclassified forest refers to the inaccessible forest or unoccupied waste. The forests which are taken by Government from local bodies or private individuals for management on lease basis are called 'leased forests'. The forest area shown in Tables in this section may not tally with the area under "forest" shown in table on land utilisation in agriculture section. The two sets of figures differ due to the following reasons :-

(i) In the Indian Forests Statistics the whole area including non-wooded area under the control of Forest Department is taken as area under forests while in Agricultural Statistics, it is classified according to its actual utilisation.

(ii) The Forest Department Return are meant to serve a definite administrative purpose and indicate the ownership of the forest area; the actual utilisation of these areas is not so important from their point of view as it is in the land utilisation statistics for Agricultural Department.

(iii) The Forest Department Returns relate to financial years and Agricultural Statistics relate to the agricultural years. the figures of production of major and minor forest produce refer to the areas under the control of Forest Department only.

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.1

मालकीनुसार वन क्षेत्र / Area under Forest Classified by Ownership

(2011-12)

(क्षेत्र चौ. कि. मी. मध्ये / Area in Sq. Km.)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष / Year	राज्य वने State Forest	महामंडळ Corporation	खाजगी वने Private Forest brought under possession of F. D.	एकूण वने Total Forest	एकूण वन क्षेत्राशी राज्य वन क्षेत्राची टक्केवारी Percentage of State forest to total forest	राज्य वन क्षेत्राची एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी टक्केवारी Percentage of State forest to total geographical area of the State	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	1970-71	62331	205	--	62516	99.67	20.25	
2	1980-81	61373	1255	1696	64224	95.40	19.91	
3	1990-91	60747	2096	1015	63798	95.22	19.74	
4	2000-01	57687	3734	612	62033	100.00	20.16	
5	2001-02	57467	4014	611	62092	100.00	20.16	
5	2002-03	57818	3559	558	61935	100.00	20.13	
6	2008-09	57816	3563	560	61939	100.00	20.14	
7	2009-10	57816	3563	560	61939	100.00	20.14	
8	2010-11	56721	4000	618	61339	100.00	19.94	
1	मुंबई	1.74	0	0	1.74	100.00	0	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	76.05	0	6.47	82.52	92.16	0.02	Mumbai Suburban
3	ठाणे	3375.69	430.4	74.92	3881.01	86.98	1.10	Thane
4	रायगड	1620.67	0	127.65	1748.32	92.7	0.53	Raigad
5	रत्नागिरी	68.17	0	1.78	69.95	97.46	0.02	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	411.75	0	143.92	555.67	74.10	0.13	Sindhudurg
7	नाशिक	2909.88	420.75	111.54	3442.17	84.54	0.95	Nashik
8	धुळे	2059.94	0	0	2059.94	100.00	0.67	Dhule
9	नंदुरबार	2219.46	174.36	0	2393.82	92.72	0.72	Nandurbar
10	जळगाव	1994.87	0	0	1994.87	100.00	0.65	Jalgaon
11	अहमदनगर	1904.88	0	0	1904.88	100.00	0.62	Ahmednagar
12	पुणे	2006.51	0	2.71	2028.99	98.89	0.65	Pune
13	सातारा	1522.02	0	68.77	1590.79	95.68	0.49	Satara
14	सांगली	544.29	0	8.02	552.31	98.55	0.18	Sangli
15	सोलापूर	397.52	0	0	377.75	105.23	0.13	Solapur
16	कोल्हापूर	1692.92	0	52.91	1745.83	96.97	0.55	Kolhapur
17	औरंगाबाद	924.52	0	0	924.52	100.00	0.30	Aurangabad
18	जालना	101.18	0	0	101.18	100.00	0.03	Jalna
19	परभणी	101.79	0	0	101.79	100.00	0.03	Parbhani
20	हिंगोली	290.81	0	0	290.81	100.00	0.09	Hingoli
21	बीड	256.83	0	0	256.83	100.00	0.08	Beed
22	नांदेड	1125.5	173.64	0	1299.14	86.63	0.37	Nanded
23	उस्मानाबाद	71.77	0	0	71.77	100.00	0.02	Osmanabad
24	लातूर	40.06	0	0	40.06	100.00	0.01	Latur
25	बुलढाणा	1168.26	0	0	1168.26	100.00	0.38	Buldhana

तक्ता क्रमांक/ TABLE NO. 15.1 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
26	अंेला	498.48	0	0.59	499.07	99.88	0.16	Akola
27	वाशिम	330.95	0	0	330.95	100.00	0.11	Washim
28	अमरावती	3482.3	0	0	3482.3	100.00	1.13	Amravati
29	यवतमाळ	2718.86	311.97	0	3030.83	89.71	0.88	Yavatmal
30	वर्धा	1075.22	0	0	1075.22	100	0.35	Wardha
31	नागपूर	2175.24	347.81	0	2523.05	86.21	0.71	Nagpur
32	भंडारा	1359.87	273.19	0	1633.06	83.27	0.44	Bhandara
33	गोर्दिया	1976.58	388.99	0	2365.57	83.56	0.64	Gondiya
34	चंद्रपूर	4014.37	886.47	0	3468.15	115.75	1.31	Chandrapur
35	गडचिरोली	12313.84	518.23	0	14264.76	86.32	4.00	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		56832.79	3925.81	599.28	61357.88	92.63	18.48	Maharashtra State

P:- अस्थायी / Provisional

आधार :- मुख्य वन संरक्ष, महाराष्ट्र शासन, नागपूर.

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur.

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.2 - Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
22	नांदेड	0.598	12666	0.147	403	0.745	13069	Nanded
23	उस्मानाबाद	0	0	0	0	0	0	Osmanabad
24	लातूर	0	0	0	0	0	0	Latur
	औरंगाबाद विभाग	0.605	12707	0.147	403	0.752	13110	AURANGABAD DIVISION
25	बुलढाणा	0.103	1741	0.102	51	0.205	1792	Buldhana
26	अोला	1.174	11738	0.075	755	1.249	12493	Akola
27	वाशिम	0	0	0	0	0	0	Washim
28	अमरावती	4.5	128953	2.499	804	6.999	129757	Amravati
29	यवतमाळ	12.678	302205	2.904	6873	15.582	309078	Yavatmal
	अमरावती विभाग	18.455	444637	5.58	8483	24.035	453120	AMRAVATI DIVISION
30	वर्धा	2.946	54056	8.638	13016	11.584	67072	Wardha
31	नागपूर	1.628	24714	14.344	25435	15.972	50149	Nagpur
32	भंडारा	0.629	5780	14.941	9899	15.57	15679	Bhandara
33	गोंदिया	5.557	33021	83.888	40013	89.445	73034	Gondiya
34	चंद्रपूर	5.968	120965	18.97	221066	24.938	342031	Chandrapur
35	गडचिरोली	38.563	1073427	58.842	101823	97.405	1175250	Gadchiroli
	नागपूर विभाग	55.291	1311963	199.623	411252	254.91	1723215	NAGPUR DIVISION
	महाराष्ट्र राज्य	77.399	1801656	214.007	425702	291.406	2227358	Maharashtra State

P - अस्थायी / Provisional

Neg.- नगण्य / Negligible

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.3

आगी आणि गुरांपासून संरक्षित वनक्षेत्र

Forest area Protected from Fire and Cattle Grazing

अ. क्र. वर्ष Sr.No Year	एकूण वनक्षेत्र (चौ. कि. मी.) Total Forest Area (sq.Kms.)	आगीपासून संरक्षण (चौ. कि. मी.) Protection against fire (sq.Kms.)		आगीपासून सुरक्षित वन क्षेत्राची एकूण वनक्षेत्राशी टक्केवारी percentage of Forests under Fire protection to total Forest (6)	चराईपासून संरक्षण / Protection against grazing				
		प्रयत्न Attempted	संरक्षण Protected		आग विझविण्यासाठी आलेला खर्च (रु.) Cost of Fire on servancy operation (Rs.)	चराईसाठी बंद केलेले क्षेत्र Area closed for grazing (चौ.कि.मी.) (sq.Kms.)	चराईसाठी खुले क्षेत्र Area open to Grazing throughout the year (चौ.कि.मी.) (sq.Kms.)	वर्षाच्या काही काळासाठी चराईसाठी ठेवलेले क्षेत्र (चौ. कि. मी.) Area open to grazing for part of the year (Sq. Kms.)	वर्षाच्या काही काळासाठी चराईसाठी ठेवलेले क्षेत्र (चौ. कि. मी.) Area open to grazing for part of the year (Sq. Kms.)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1960-61	56949	53093	52456	92.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2	1970-71	56191	56191	55700	99.00	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
3	1980-81	56134	50790	50543	90.00	2996860	10325	45282	2091
4	1990-91	55502	55577	55111	99.16	27145208	13053	42110	613
5	2000-01 P	57687	54982	54187	98.55	28029348	18472	37174	610
6	2002-03 P	56097	56023	55609	99.26	119849000	20119	34297	1681
7	2007-08 P	59490	55292	54879	99.00	118848517	20288	35545	767
8	2008-09	61939	55300	54703	98.92	113259984	20639	32966	1903
9	2009-10	61939	54865	54558	99.44	94889640	20150	34054	1956
10	2010-11	61339	55378	54992	99.30	159269625	21318.15	32202.45	2585.82
11	2011-12	61358	55313	54759	98.64	197701968	22810.82	31483.92	2033.46

टीप / Notes :- N.A. उपलब्ध नाही / Not available P : अस्थायी / Provisional

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.4

महत्वाच्या जातींच्या झाडांच्या लागवडीचे क्षेत्र

Plantation of Important Species

(लागवड हेक्टरात / Plantation in Hectare) (वनरोपण चौ. कि. मी. / Afforestation in Sq. Km.)

अ. क्र. वर्ष Sr.No Year	निलगिरी Eucalyptus	सिसम Shisham	साग Teak	किकर Kikar	मलबेरी Mallbery	चील Chil	इतर Miscellaneous	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	1960-61	---	---	---	---	---	4,888	4,888
2	1970-71	---	---	3,567	---	---	11,396	14,963
3	1980-81	41	---	5,151	---	---	37,043	42,235
4	1990-91	---	---	1,728	---	---	78,224	79,952
5	2000-01 P	---	---	1,783	---	---	58,865	60,648
6	2008-09	1211	54756	55967
7	2009-10	1547	46585	48132
8	2010-11	708.26	29540.72	30248.98
9	2011-12	0	0	731.75	0	0	30675.74	31407.49

P- अस्थायी / Provisional

आधार : मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source : Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड / FORESTRY AND LOGGING

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 15.5

वनांवरील महसूल व खर्च / Revenue From and Expenditure on Forests

(2011-12)

(मूल्य लाख रुपये / Value in lakhs Rs.)

अ. क्र. Sr.No	वर्ष Year	वनांपासून एकूण महसूल Gross Revenue from Forests				वनांवरील खर्च Expenditure on forests				निव्वळ महसूल आधिक्य (+)तूट (-) Net Revenue i.e.surplus (+) Deficit (-)			
		वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corporation	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total	वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corporation	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total	वन विभाग Forest Deptt.	वन मंडळ Corporation	खाजगी वन Private Forest	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1960-61	487	487	218	218	269	269
2	1970-71	1062	102	..	1164	943	85	..	1028	119	17	..	136
3	1980-81	4194	1539	..	5733	2617	817	..	3434	1577	722	..	2299
4	1990-91	14059	1637	..	15696	12889	1383	..	14272	1170	254	..	1424
5	2000-01 P	13723	13723	30960	145	..	31105	(-) 17237	(-) 145	..	(-) 17382
6	2001-02 P	13278	13278	28468	140	..	28,608	(-)15190	(-)140	..	(-)15330
7	2002-03	9998	9998	28648	90	..	28738	(-)18650	(-)90	..	(-)18740
8	2007-08	19254	19254	45238	611	..	45849	(-)25984	(-)611	..	(-)26595
9	2008-09	25553	0	0	25553	61168	111	0	61279	35615	(-)111	0	(-)35726
10	2009-10	22384	0	0	22384	71915	111	0	72026	49531	(-)111	0	(-)49642
11	2010-11	24505	0	0	24505	91680	0	0	91680	0	0	0	(-)67175
12	2011-12	26334	0	0	26334	112017	0	0	112017	0	0	0	(-)85683

331

P : अस्थायी / Provisional

आधार :- मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

15. वनशास्त्र व लाकूडतोड /
तक्ता क्रमांक /
निरनिराळ्या प्रकारच्या वनांखालील क्षेत्र /
(2011

अ.क्र. Sr.No	जिल्हा	वन विभाग / Forest Department				महसूल विभाग / Revenue Department			
		अवर्गीकृत/Unclassified				अवर्गीकृत/Unclassified			
		राखीव Reserved	संरक्षित Protected	पटटयाने दिलेले and Leased	एकूण Total	राखीव Reserved	संरक्षित Protected	पटटयाने दिलेले and Leased	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	0	1.74	0	1.74	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर	17.14	38.13	20.78	76.05	0	0	0	0
3	ठाणे	2375.25	982.25	4.22	3361.72	0	6.24	7.73	13.97
4	रायगड	1267.32	134.65	169.7	1571.67	12.41	36.59	0	49
5	रत्नागिरी	48.84	0.03	17.45	66.32	0	0	1.85	1.85
6	सिंधुदुर्ग	20.05	0	391.7	411.75	0	0	0	0
7	नाशिक	2644.52	244.61	7.52	2896.65	13.23	0	0	13.23
8	धुळे	1972.35	4.86	19.15	1996.36	63.58	0	0	63.58
9	नंदुरबार	2005.2	46.06	162.79	2214.05	5.41	0	0	5.41
10	जळगाव	1992.43	2.44	0	1994.87	0	0	0	0
11	अहमदनगर	1494.89	25.8	38.85	1559.54	340.09	0	5.25	345.34
12	पुणे	1576.77	0.13	166.19	1743.09	263.42	0	0	263.42
13	सातारा	1373.77	48.51	74.95	1497.23	24.79	0	0	24.79
14	सांगली	439.41	0.1	96.12	535.63	8.66	0	0	8.66
15	सोलापूर	219.24	0	3.61	222.85	173.67	0	0	174.67
16	कोल्हापूर	1171.61	382.18	135.92	1689.71	0.52	1.33	1.36	3.21
17	औरंगाबाद	894.01	16.27	14.24	924.52	0	0	0	0
18	जालना	82.72	12.91	5.55	101.18	0	0	0	0
19	परभणी	82.26	0	19.53	101.79	0	0	0	0
20	हिंगोली	249.38	2.75	38.68	290.81	0	0	0	0
21	बीड	199.31	38.25	19.27	256.83	0	0	0	0
22	नांदेड	1045.19	30.78	49.53	1125.5	0	0	0	0
23	उस्मानाबाद	53.38	12.92	5.47	71.77	0	0	0	0
24	लातूर	11.76	10.53	17.77	40.06	0	0	0	0
25	बुलढाणा	1064.53	100.36	3.37	1168.26	0	0	0	0
26	अोला	463.87	15.27	19.34	498.48	0	0	0	0
27	वाशिम	302.96	0	27.99	330.95	0	0	0	0
28	अमरावती	3462.65	15.67	3.72	3482.04	0	0	0.26	0.26
29	यवतमाळ	2667.11	23.59	28.16	2718.86	0	0	0	0
30	वर्धा	519.21	332.28	160	1011.49	0	0	63.73	63.73
31	नागपूर	1170.92	721.28	139.1	2031.3	0	0	143.94	143.94
32	भंडारा	830.4	284.44	99.67	1214.51	0	0	145.36	145.36
33	गोदिया	848.31	730.18	219.81	1798.3	0	0	178.28	178.28
34	चंद्रपूर	2935.82	889.95	92.8	3918.57	0	0	95.8	95.8
35	गडचिरोली	10778.42	1371.13	146.03	12295.58	0	0	18.26	18.26
महाराष्ट्र राज्य		46281	6520.05	2418.98	55220.03	905.78	44.16	662.82	1612.76

P - अस्थायी / Provisional

आधार - मुख्य वन संरक्षक, महाराष्ट्र शासन, नागपूर

FORESTRY AND LOGGING

TABLE NO. 15.6

Area under different types of forest

-12)

(क्षेत्र चौ. कि. मी. मध्ये / Area in Sq. Km.)

एकूण / Total				एकूण वनक्षेत्राचे त्रिदलीय वर्गीकरण Tripartite Classification of Total Forest Area			म.व.वि.म. कडे हस्तांतरित के लेले वनक्षेत्र Forest area transferred to F.D.C.M.	वन विभागाच्या ताब्यात घेतलेले खाजगी वनक्षेत्र Private forest brought Department	Districts
राखीव Reserved	संरक्षित Protected	अवर्गीकृत पट्टयाने दिलेले Unclassified and Leased	एकूण Total	खरी वने Proper Forest	राखीव कुरणे Pasture reserved	जळाऊ लाकूड व इतर / Fuels, and miscellaneous	(18)	(19)	(2)
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
0	1.74	0	1.74	1.74	0	0	0	0	0
17.14	38.13	20.78	76.05	76.05	0	0	0	6.47	Mumbai Suburban
2375.25	988.49	11.95	3375.69	2949.45	426.33	0.01	430.4	74.92	Thane
1279.73	171.24	169.7	1620.67	1440.79	171.24	8.64	0	127.65	Raigad
48.84	0.03	19.3	68.17	49.92	16.4	1.85	0	1.78	Ratnagiri
20.05	0	391.7	411.75	411.75	0	0	0	143.92	Sindhudurg
2657.75	244.61	7.52	2909.88	2820.71	88.8	0.37	420.75	111.54	Nashik
2035.93	4.86	19.15	2059.94	1001.31	855.56	203.07	0	0	Dhule
2010.61	46.06	162.79	2219.46	2111.23	107.56	0.67	174.36	0	Nandurbar
1992.43	2.44	0	1994.87	1275.8	419.09	299.98	0	0	Jalgaon
1834.98	25.8	44.1	1904.88	908.02	996.86	0	0	0	Ahmednagar
1840.19	0.13	166.19	2006.51	1425.05	574.88	6.58	0	2.71	Pune
1398.56	48.51	74.95	1522.02	1497.23	0	24.79	0	68.77	Satara
448.07	0.1	96.12	544.29	544.29	0	0	0	8.02	Sangli
392.91	0	4.61	397.52	397.52	0	0	0	0	Solapur
1172.13	383.51	137.28	1692.92	1689.71	0	3.21	0	52.91	Kolhapur
894.01	16.27	14.24	924.52	904.98	19.4	0.14	0	0	Aurangabad
82.72	12.91	5.55	101.18	82.72	12.91	5.55	0	0	Jalna
82.26	0	19.53	101.79	101.79	0	0	0	0	Parbhani
249.38	2.75	38.68	290.81	290.81	0	0	0	0	Hingoli
199.31	38.25	19.27	256.83	239.56	0	17.27	0	0	Beed
1045.19	30.78	49.53	1125.5	1125.5	0	0	173.64	0	Nanded
53.38	12.92	5.47	71.77	21.03	0	50.74	0	0	Osmanabad
11.76	10.53	17.77	40.06	0	0	40.06	0	0	Latur
1064.53	100.36	3.37	1168.26	1168.26	0	0	0	0	Buldhana
463.87	15.27	19.34	498.48	451.99	28.76	17.73	0	0.59	Akola
302.96	0	27.99	330.95	157.7	35.17	138.08	0	0	Washim
3462.65	15.67	3.98	3482.3	3407.79	74.51	0	0	0	Amravati
2667.11	23.59	28.16	2718.86	2468.07	133.18	117.61	311.97	0	Yavatmal
519.21	332.28	223.73	1075.22	700.52	217.13	157.57	0	0	Wardha
1170.92	721.28	283.04	2175.24	1424.2	413.36	337.68	347.81	0	Nagpur
830.4	284.44	245.03	1359.87	824.91	155.18	379.78	273.19	0	Bhandara
848.31	730.18	398.09	1976.58	901.36	647.1	428.12	388.99	0	Gondiya
2935.82	889.95	188.6	4014.37	2409.53	33.88	1570.96	886.47	0	Chandrapur
10778.42	1371.13	164.29	12313.84	12293.08	1.22	19.54	518.23	0	Gadchiroli
47186.8	6564.21	3081.8	56832.79	47574.37	5428.52	3830	3925.81	599.28	Maharashtra State

Source :- Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

१६. मत्स्यव्यवसाय

१६.१ खारवण केंद्रातील माशांची आयात, सागरी मत्स्य उत्पादन, मत्स्यव्यवसायासाठी वापरल्या जाणाऱ्या बोटी या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

16. FISHERIES

16.1. Data regarding fishcatch, disposition of fish marine fishery and fishingcraft are presented in the tables in this section.

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.1

मासळीच्या प्रकाराच्या गटानुसार पकडलेली व उतरविलेली मासळी / Fish Catch and Landings by group of Species

(2011-12)

(टनांत / in Tonnes)

अ. क्र.	जिल्हा	गोडया पाण्यातील मासळी	लेप Soles	कर्ली, दाताळी, तारली, पेडवा, भिलजी भिंग, पाला, मांदेळी, काटी, खवले, पाथुरडी	खरबा बांगडा, सूरमई, गेदर, नार्बी, चिराटी, बामणे	इतर मासळी Miscellaneous Harings (Telesos+toyit)	मुशी, पाकट, म्हाकूळ, इत्यादी	कोळंबी जवळा, करंदी, शेवंडी	एकूण पकडलेली व उतरविलेली मासळी	Districts
Sr.No		Fresh Water fishes		Harrings, Sardines, Anchovies	Tunnies, Barites, Mackerel		Shark, rays, Shells, etc.	Crustaceans	Total catch and landings	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	0	838	6902	15744	66950	9282	56083	155799	Mumbai Suburban
3	ठाणे	3100	74	7372	3957	77397	6071	23101	121072	Thane
4	रायगड	1296	377	16964	2310	11160	675	15426	48208	Raigad
5	रत्नागिरी	18	4480	33965	6352	36457	2618	4566	88456	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	10	1668	4120	2740	12873	1303	1859	24573	Sindhudurg
7	नाशिक	4010	0	0	0	0	0	0	4010	Nashik
8	धुळे	1855	0	0	0	0	0	0	1855	Dhule
9	नंदुरबार	870	0	0	0	0	0	0	870	Nandurbar
10	जळगाव	4910	0	0	0	0	0	0	4910	Jalgaon
11	अहमदनगर	2060	0	0	0	0	0	0	2060	Ahmednagar
12	पुणे	21830	0	0	0	0	0	0	21830	Pune
13	सातारा	2250	0	0	0	0	0	0	2250	Satara
14	सांगली	2070	0	0	0	0	0	0	2070	Sangli
15	सोलापूर	1950	0	0	0	0	0	0	1950	Solapur
16	कोल्हापूर	2400	0	0	0	0	0	0	2400	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4792	0	0	0	0	0	0	4792	Aurangabad
18	जालना	2790	0	0	0	0	0	0	2790	Jalna
19	परभणी	1700	0	0	0	0	0	0	1700	Parbhani

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.1- contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)		
20	हिंगोली	1000	0	0	0	0	0	1000	Hingoli	
21	बीड	3922	0	0	0	0	0	3922	Beed	
22	नांदेड	3972	0	0	0	0	0	3972	Nanded	
23	उस्मानाबाद	2150	0	0	0	0	0	2150	Osmanabad	
24	लातूर	5205	0	0	0	0	0	5205	Latur	
25	बुलढाणा	5000	0	0	0	0	0	5000	Buldhana	
26	अकोला	1930	0	0	0	0	0	1930	Akola	
27	वाशिम	2850	0	0	0	0	0	2850	Washim	
28	अमरावती	3729	0	0	0	0	0	3729	Amravati	
29	यवतमाळ	4610	0	0	0	0	0	4610	Yavatmal	
30	वर्धा	3500	0	0	0	0	0	3500	Wardha	
31	नागपूर	12200	0	0	0	0	0	12200	Nagpur	
32	भंडारा	12194	0	0	0	0	0	12194	Bhandara	
33	गोंदिया	8085	0	0	0	0	0	8085	Gondiya	
34	चंद्रपूर	12352	0	0	0	0	0	12352	Chandrapur	
35	गडचिरोली	4500	0	0	0	0	0	4500	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		145110	7437	69323	31103	204837	19949	101035	578794	Maharashtra State

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

N.A. -उपलब्ध नाही / Not Available

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.2

पकडलेल्या मासळीचा वापर (सागरी व भूजल) / Disposition of Fish Catch (Marine & Inland)
(2011-12)

(टनांत / in Tonnes)

अ.क्र.	जिल्हा	विक्रीसाठी ताजा	गोठविण्या- करिता	वाळविण्या- करिता	खारविण्या- करिता	डबा बंद मासे	खता- करिता	इतर Miscella-	मासळीचा दिलेला भाग	फेकून एकूण	Districts
Sr.No		Fresh for Marketing	For freezing	For Sun drying	For salting	Canning	For Manure	neous Purpose	Offar for reduction	Total	(2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	125548	0	27974	0	0	2277	0	0	155798	Mumbai Suburban
3	ठाणे	68307	0	52579	186	0	0	0	0	121072	Thane
4	रायगड	38326	0	8138	0	0	1744	0	0	48208	Raigad
5	रत्नागिरी	72256	0	3833	1064	0	11303	0	0	88456	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	20073	0	973	2524	0	1003	0	0	24573	Sindhudurg
7	नाशिक	4010	0	0	0	0	0	0	0	4010	Nashik
8	धुळे	1855	0	0	0	0	0	0	0	1855	Dhule
9	नंदुरबार	870	0	0	0	0	0	0	0	870	Nandurbar
10	जळगाव	4910	0	0	0	0	0	0	0	4910	Jalgaon
11	अहमदनगर	2060	0	0	0	0	0	0	0	2060	Ahmednagar
12	पुणे	21830	0	0	0	0	0	0	0	21830	Pune
13	सातारा	2250	0	0	0	0	0	0	0	2250	Satara
14	सांगली	2070	0	0	0	0	0	0	0	2070	Sangli
15	सोलापूर	1950	0	0	0	0	0	0	0	1950	Solapur
16	कोल्हापूर	2400	0	0	0	0	0	0	0	2400	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4792	0	0	0	0	0	0	0	4792	Aurangabad
18	जालना	2790	0	0	0	0	0	0	0	2790	Jalna
19	परभणी	1700	0	0	0	0	0	0	0	1700	Parbhani
20	हिंगोली	1000	0	0	0	0	0	0	0	1000	Hingoli
21	बीड	3922	0	0	0	0	0	0	0	3922	Beed
22	नांदेड	3972	0	0	0	0	0	0	0	3972	Nanded
23	उस्मानाबाद	2150	0	0	0	0	0	0	0	2150	Osmanabad
24	लातूर	5205	0	0	0	0	0	0	0	5205	Latur
25	बुलढाणा	5000	0	0	0	0	0	0	0	5000	Buldhana
26	अकोला	1930	0	0	0	0	0	0	0	1930	Akola
27	वाशिम	2850	0	0	0	0	0	0	0	2850	Washim
28	अमरावती	3729	0	0	0	0	0	0	0	3729	Amravati
29	यवतमाळ	4610	0	0	0	0	0	0	0	4610	Yavatmal
30	वर्धा	3500	0	0	0	0	0	0	0	3500	Wardha
31	नागपूर	12200	0	0	0	0	0	0	0	12200	Nagpur
32	भंडारा	12194	0	0	0	0	0	0	0	12194	Bhandara
33	गोंदिया	8085	0	0	0	0	0	0	0	8085	Gondiya
34	चंद्रपूर	12352	0	0	0	0	0	0	0	12352	Chandrapur
35	गडचिरोली	4500	0	0	0	0	0	0	0	4500	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		465196	0	93497	3774	0	16327	0	0	578794	Maharashtra State

N.A. -उपलब्ध नाही/ Not Available

* -स्तंभ (३) मध्ये समाविष्ट/ Included on column NO.3

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.3

खारवण केंद्रात केलेली माशांची आयात, मिठाचे वाटप आणि खारवलेले मासे
Quantity of fish brought for curing, salt issued and fish cured at different centres
(2011-12)

(टनांत / in Tonnes)

अ. क्र. Sr.No	मासे खारविण्याची आवारे	खारवण्यासाठी आणलेले मासे Quantity of fish brought for curing	मिठाचे वाटप Quantity of salt issued	खारवून बाहेर पाठविलेल्या माशांचे वजन Quantity of cured fish removed	मासे Fish curing yards
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	बोरिया	N.A.	0	0	Boria
2	जयगड	N.A.	0	0	Jaigad
3	वरवडे	N.A.	0	0	Warwade
4	मिरकरवाडा	N.A.	383	798	Mirkarwada
5	भाटये	N.A.	0	0	Bhatye
6	पूर्णागड	N.A.	0	0	Purnagad
7	जैतापूर	N.A.	0	0	Jaitapur
8	विजयदुर्ग	N.A.	0	0	Vijaydurg
9	मालवण	N.A.	909	1893	Malvan
10	वेंगुर्ला	N.A.	0	0	Vengurla
11	तारा मंबरी	N.A.	0	0	Tara Mumbari
	एू ण	N.A.	1292	2691	Total

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.4

मत्स्यव्यवसायासंबंधीची संकीर्ण माहिती / Miscellaneous statistics relating to fisheries

(2011-12)

अ.क्र. Sr.No	बाब	परिमाण	माहिती Particulars	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)
1	एूण समुद्रकिनारा	कि. मीटर	720	Kilometres	Total coastline of State
2	सागरी मत्स्यव्यवसाय करणारी खेडी / गावठाणे.	संख्या	414	Nos.	Marine-Fishing Villages /Hamlets.
3	मत्स्यव्यवसायात गुंतलेल्या होडया	संख्या	14854	Nos.	Boats engaged in fishing
4	प्रत्येकी ए मे. टनाच्या वर वजन असलेल्या होडया	संख्या	...	Nos.	Boats above one M. tone
5	यंत्रसज्ज होडया	संख्या	12489	Nos.	Mechanised boats
6	नौतळाची सोय असलेल्या होडया	संख्या	...	Nos.	Boats with deck facilities
7	एूण मत्स्योत्पादन-		5.79		Total fish production-
	(१) सागरी	हजार मे. टन	4.34	Thousand M.T.	(I) Marine
	(२) गोडया पाण्याचे	हजार मे. टन	1.45	Thousand M.T.	(ii) Inland
8	मत्स्यव्यवसायातील सहकारी संस्था-				Number of Co-operative Societies-
	(१) प्राथमिक	संख्या	3113	Nos.	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	संख्या	37	Nos.	(ii) District/ Divisional Federations.
	(३) शिखर	संख्या	2	Nos.	(iii) Apex
9	सहकारी संस्थांची सभासद संख्या-				Membership of Co-operative Societies-
	(१) प्राथमिक	संख्या	282246	Nos.	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	संख्या	...	Nos.	(ii) District/ Divisional Federations.
	(३) शिखर	संख्या	...	Nos.	(iii) Apex
10	सहकारी संस्थांचे खेळते भांडवल- (K@)				Working capital of Co-operative Societies-
	(१) प्राथमिक	K@	169.6817	Thousand Rs.	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	K@		Thousand Rs.	(ii) District/ Divisional Federations.
	(३) शिखर	K@		Thousand Rs.	(iii) Apex
11	सहकारी संस्थातर्फे हाताळलेली मासळी-				Fish handled by Co-operative Societies-
	(अ) खरेदी मित				(A) Purchase Value-
	(१) प्राथमिक	K@		Thousand Rs.	(I) Primary
	(१) प्राथमिक	K@		Thousand Rs.	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	K@		Thousand Rs.	(ii) District/Divisional Federations.
	(३) शिखर	K@		Thousand Rs.	(iii) Apex
	(ब) विक्री मूल्य-		520.0408		(B) Sale Value-
	(१) प्राथमिक	K@		Thousand Rs	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	K@		Thousand Rs	(ii) District/ Divisional Federations.
	(३) शिखर	K@		Thousand Rs.	(iii) Apex
12	सहकारी संस्थांनी वर्षभरात दिलेली कर्जे-		160.448		Advances given by Co-operative Societies-
	(१) प्राथमिक	K@		Thousand Rs	(I) Primary
	(२) जिल्हा / विभाग / संघ	K@		Thousand Rs.	(ii) District/ Divisional Federations.
	(३) शिखरK@	...		Thousand Rs.	(iii) Apex
13	शासकीय मासळी खारवण्याची आवार केंद्रे	संख्या		Nos.	Number of Government fish curing Yards.
14	खारवलेली मासळी-		3774		Cured fish-
	(१) उन्हात वाळलेली	मे. टन	109824	Tonnes	(I) Sundried
	(२) इतर	मे. टन	...	Tonnes	(ii) Others
15	मत्स्यव्यवसाय शिक्षा संस्था	संख्या	9	Nos.	Number of Fishery schools
16	मत्स्य पैदास केंद्रे	संख्या	29	Nos.	Number of Fish farms

N.A.- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 16.5

सागरी मत्स्योत्पादन / Marine Fish Production

(2011-12)

(टनांत / in Tonnes)

अ. क्र. Sr.No (1)	जिल्हे (2)	उत्पादन Production (3)	Districts (2)
1	बृहन्मुंबई	155799	Brihan Mumbai
2	ठाणे	117972	Thane
3	रायगड	46912	Raigad
4	रत्नागिरी	88438	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	24563	Sindhudurg
	एू ण	433684	Total

आधार :- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES
तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.6
प्रकारानुसार सागरी मत्स्योत्पादन
Varietywise Marine Fish Production
(2011-12)

(उत्पादन में.टनात / Production in M.T.)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	मासलीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District						एकूण Total (8)	Variety (2)
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnigiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)			
1	मुशी, पाकट, वागळी	1954	5942	507	58	265	8726	Shark Rays.	
2	वाम	524	465	4	2	23	1018	Eels.	
3	शिगाळा, शिंगटो	6234	6178	778	791	346	14327	Cat fish.	
4	कलौ, दाताळा	691	1401	219	89	410	2810	Chirocentrus.	
5	पेडवा, पेडी, भिवजी, तारली	4560	203	15860	32699	3418	56740	Sardines.	
6	भिगपाला	473	970	194	5	7	1649	Hilsa llisha.	
7	मांदेली	9742	8745	2048	146	0	20681	Anchoviella.	
8	कांदी	1170	4796	679	325	0	6970	Turrisodes.	
9	खवली / पातुर्डी	8	2	12	847	285	1154	Other Clupedia.	
10	बोबिल	13089	37562	455	0	84	51190	Harpodon nehereuse.	
11	करकरा, खजूरा	381	65	30	0	0	476	Perches.	
12	तांब	444	1	5	0	85	535	Red snapper.	
13	दाढा , रावस	521	956	233	10	0	1720	Polynomids.	
14	घाट, काय	2435	5059	68	52	0	7614	Scienids	
15	बळा, वाकळी	9657	1791	1755	2802	1246	17251	Ribbon fish.	
16	ढोमा, घोडी	9989	5384	1581	4362	2778	24094	Otalithes Sp.	
17	खरबा, बांगडा	3179	630	291	2742	368	7210	Carax.	
18	सरंगा	511	8624	492	128	164	9919	Pomfret.	
19	हलवा	651	346	82	138	43	1260	Black pomfret.	
20	बांगडा	7812	983	682	17621	4020	31118	Mackerels.	
21	सरमर्क, डोगेल	2498	2954	1233	1420	591	8696	Seer fish	
22	गेदर	2059	373	719	498	316	3965	Tunnies.	

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.6-contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
23	तेंडली	43	0	378	136	0	557	Bregmoers Melillandi.
24	लेप	838	74	377	4480	1668	7437	Soles.
25	कोकरी, नार्बी, टोकी	1094	0	51	85	591	1821	Carangids small.
26	खाण	3	0	0	170	635	808	Leignnathus.
27	चिराटी, राणे, बामणे	6914	0	16	1607	874	9411	Upenaides Sp.
28	कोळंबी	25840	2365	3100	4397	1859	37561	Prawns.
29	जवळ, करंदी	30114	20642	12277	153	0	63186	Shrimps.
30	शेवंड	129	94	49	16	0	288	Lobster.
31	सौंदाळा	414	0	70	902	875	2261	Lactarius.
32	म्हाकूळ	7328	129	168	2560	1038	11223	Cuttle fish & squids.
33	इतर	4500	1238	2499	9197	2574	20008	Others.
	ए ण	155799	117972	46912	88438	24563	433684	Total

आधार - मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source -- Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय/FISHERIES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 16.7

निरनिराळ्या प्रकारच्या सागरी माशांच्या सरासरी घाऊक किंमती (वार्षिक)
Average Annual Wholesale (Boatside) Prices of Fish of Various Varieties

(2011-12)

(प्रती टनाची किंमत रुपयात / In Rs. perTonnes)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District						एकूण Total (8)	Variety (2)
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnigiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)			
1	मुशी, पाकट, वागळी	55682	55682	45950	49224	80492	287030	Elasmobranchs (Shark Rays).	
2	वाम	60323	60323	55360	80000	52950	308956	Eels.	
3	शिगाळा, शिंगटी	53439	43439	35965	46713	35840	215396	Cat fish.	
4	कर्ली, दाताळी	43428	46428	57245	53596	55360	256057	Chirocentrus.	
5	पेंडवा, पेडी, भिलजी, तारळी	18563	18563	18360	17440	25680	98606	Sardines.	
6	भिगपाळा	65660	102865	95640	85000	60290	409455	Hilsa llisha.	
7	मांदेली	29442	30265	25130	32671	0	117508	Anchoviella.	
8	कांटी	32672	45672	30170	63200	0	171714	Turrisodes.	
9	खवळी, पातुर्डी	29000	29000	27140	36410	25160	146710	Other Clupedia.	
10	बोंबिल	28644	28644	28630	0	25368	111286	Harpodon nebereus.	
11	करकरा, खजूरा	35777	65775	48360	0	0	149912	Perches.	
12	तांब	54347	60347	65219	0	75684	255597	Red snapper.	
13	दाढा, रावस	178202	178202	235545	180000	0	771949	Polynomids.	
14	घोळ, कोथ	185343	185343	125490	135058	0	631234	Sciaeonids.	
15	बळा, वाकटी	66332	35332	45950	35709	40290	223613	Ribbon fish	
16	ढोमा घोडी	43590	43590	30142	36022	25360	178704	Otolithes Sp.	
17	खरबा, बागडा	47797	47797	35697	43536	32960	207787	Caranx.	
18	सरंगा	240049	240049	310595	305195	400530	1496418	Pomfret.	
19	हलवा	264243	170243	145950	201739	165360	947535	Black Pomfrets.	
20	बांगडा	63316	63316	55965	54407	60455	297459	Mackerels.	
21	सुरुमई, दागोळ, पकलई	193733	193733	175532	251113	185640	773751	Seer fish	
22	गेदर, कुपा	72427	72427	39165	62369	35025	281413	Tunnies.	
23	तेंडळी	31302	41302	35970	37537	0	146111	Bremoerseros.	

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
24	लेप	27832	35832	23495	20702	25640	133501	Soles.
25	कोकरी, नार्बी, टोकी	63162	63162	27895	26706	25165	206090	Carangids Small.
26	खाप	35000	35000	0	25324	18542	113866	Leggnathus.
27	चिराटी, राणे, बामणे	32671	32671	25960	29379	26495	147176	Upenaides Sp.
28	कोळंबी	121049	121049	90896	120823	100995	554812	Prawns.
29	जवळा, करंदी	22255	32255	32594	40000	0	127104	Shrimps.
30	शेवंड	495922	49522	450845	450000	0	1446289	Lobster.
31	सौंदाळा	42060	42060	60295	54917	50490	249822	Lactarius
32	म्हाकूळ	116265	116265	75396	81023	65290	454239	Cuttle fish and squids.
33	इतर	38335	38335	40293	20555	35945	173463	Others.

आधार — मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source -- Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

16. मत्स्यव्यवसाय / FISHERIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 16.8

मासळीच्या प्रमुख प्रकाराच्या मत्स्योत्पादनाचा एकूण मत्स्योत्पादनाच्या मूल्यातील हिस्सा (टक्केवारी)

Percentage share of Prominent varieties in total valuation of Fish Production

(2011-12)

(उत्पादन मे.टनात / Production in M.Tonnes)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	मासळीचा प्रकार (2)	जिल्हा / District					एकूण Total (8)	Variety (2)
		बृहन्मुंबई Brihan Mumbai (3)	ठाणे Thane (4)	रायगड Raigad (5)	रत्नागिरी Ratnigiri (6)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (7)		
1	मुशी, पाकट	1.1	3.3	1.2	0.1	1.7	1.7	Elasmobranchs (Shark Rays).
2	वाम	0.3	3.4	0	0.0	0.0	0.3	Eels.
2	शिंगाळा, शिंगटो	3.4	1.3	1.4	0.8	1.0	2.8	Cat fish.
3	कर्ली, दाताळी	0.3	0.1	0.6	0.1	1.8	0.7	Chirocentrus.
4	पेडवा, पेडी, भिलजी, तारली	0.8	0.1	15.6	15.9	7.0	4.3	Sardines.
5	भिंगपाळा	0.2	1.1	0.9	0.0	0.0	0.5	Hilsa Ilisha.
6	मांदेली	1.9	3.4	2.6	0.1	0.0	2.1	Anchoviella.
7	बोंबिल	3.9	15.4	0.7	0.0	0.0	6.6	Harpodon neherus.
8	कांटी	0.0	0.0	0	0.0	0.0	1.2	Turrsodes.
9	घोळ, कोथ	4.7	8.5	0	0.2	0.0	4.7	Scienids.
10	ढोमा, घोडी	4.4	0.7	2.7	2.8	2.5	2.7	Otolithes Sp.
11	बळा, वाकटी	6.9	2.5	3.7	4.3	9.0	4.9	Ribbon fish.
12	खरवा, बांगडा	1.6	0.2	0.5	3.3	0.9	1.3	Caranx.
13	सरंगा	1.2	33.4	7.9	1.1	5.3	12.4	Pomfret.
14	हलवा	1.6	0.6	0.6	0.7	0.6	1.0	Black Pomfret.
15	बांगडा	5.1	5.7	1.9	26.8	19.6	7.3	Mackerel.
16	सुरमई, दागोल, पलई	5.0	4.2	11.1	9.9	8.9	7.3	Seer fish.
17	कोळंबी	32.4	3.3	14.3	14.8	15.2	18.1	Prawns.
18	जवळा, करंदी	6.9	9.7	19.9	0.1	0.0	7.5	Shrimps.
19	शेवंड	0.7	0.6	1.1	0.2	0.0	0.6	Lobster.
20	सौंदाळा	0.2	0.0	0	1.4	3.6	0.5	Lactarius.
21	म्हाकूळ	8.8	0.0	0.6	5.8	5.5	4.7	Cuttle fish.
22	इतर	874.0	689.0	106.79	269.58	41.27	2334.66	Others.
	एूण	965.4	786.5	194.09	357.98	123.87	2427.86	Total
	एूण भित्त (कोटी रूपये)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	Total Value (Rs.in crores)

आधार -- मत्स्यव्यवसाय संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source -- Directorate of Fisheries, Government of Maharashtra, Mumbai

१७. सहकार

१७.१. कृषि व बिगर कृषि सहकारी पत संस्था, बहुउद्देशीय सहकारी संस्था, पणन संस्था, उत्पादन संस्था इत्यादी संस्थांची माहिती या विभागात दिली आहे.

१७.२. विविध सहकारी संस्थांची संख्या, सदस्य संख्या, खेळते भांडवल, स्थिर भांडवल, कर्जे, थकबाकी वगैरे माहिती या विभागात दिली आहे. "मालकीचे भांडवल" हे भरणा केलेले भांडवल दर्शविते. "कर्जे" या बाबीमध्ये ठराविक काळांमध्ये येणारी एकूण कर्जे, येणे कर्ज यांचा समावेश आहे. "खेळते भांडवल" मध्ये "भरणा केलेले" भांडवल, ठेवी, कर्जे यांचा समावेश आहे. "येणे कर्ज" यामध्ये कर्जाची येणे रक्कम, रोख पत, शिल्लकेपेक्षा अधिक काढलेली खरेदीची बिले व विक्रीची बिले यातील बाकी वगैरे माहितीचा समावेश आहे. "थकबाकी" मध्ये मुदतीअखेर प्रलंबित कर्ज आणि परतफेडीच्या मुदतवाढीची परवानगी प्राधिकृत अधिकाऱ्यांनी नाकारली आहे अशा रकमेचा किंवा हप्त्यांचा यात समावेश आहे.

17. CO-OPERATION

17.1. The information on Agricultural and Non-Agricultural Co-operative Credit Societies, multipurpose Co-operative Societies, Marketing Societies, Productive Societies etc., is presented in this section.

17.2 The information on number of various Co-operative societies, membership, working capital, fixed capital, loans advanced, overdues etc. is presented in this section. Owned capital shows the paid-up capital. Borrowing denotes the total borrowings outstanding at the end of the period. Working capital includes paid-up capital, deposits and borrowings. Loans outstanding includes outstandings in respect of loans, cash credits and overdrafts and the amount of outstanding bills purchased and discounted, Overdues refer to the amount of loans or instalments which was due for collection but which was not actually collected and for the repayment no extension has been granted by a competent authority.

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.1

सर्व सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी / Selected Statistics of all Co-operative Societies

अनु.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	परिमाण Unit (3)	३० जून रोजी /As on 30th June					३१ मार्च रोजी/As on 30th March					Item (2)
			1960-61 (4)	1970-71 (5)	1980-81 (6)	1990-91 (7)	2000-01 (8)	2005-06 (9)	2007-08 (10)	2008-09 (11)	2009-10 (12)	2010-11 (13)	
1	संस्था	संख्या / No.	31565	42603	60747	104620	158016	192797	205753	212344	218320	224306	Societies
2	सदस्य संख्या	लाख / Lakh	42	86	148	270	430	462	505	517	542	530	Membership
3	भाग भांडवल Rs. Crores	रु. कोटीत/ -	53	238	600	1957	7560	12329	12809	14969	15015	20543	Share Capital
4	स्वीय भांडवल	- " -	73	345	1207	3935	17738	36650	35764	38758	37249	45934	Owned Funds
5	खेळते भांडवल	- " -	326	1490	5210	24713	134440	200264	205110	236571	246162	248234	Working Capital
6	लोकसंख्या	दशलक्ष / Millions	39.55	50.41	62.78	78.75	96.70	96.9	96.9	96.9	96.8	112.4	Population
7	दर लाख लोकसंख्येमागे संस्थांची संख्या	संख्या / No.	79.91	84.52	96.73	133	163	198.96	212	219	225	200	No. of Societies per Lakh of Population
8	दर हजार लोकसंख्येमागे सर्व संस्थांच्या सभासदांची संख्या.	संख्या / No.	106.18	170.59	235.73	343	445	477	521	534	559	472	No. of members of all Societies per thousand inhabitants.
9	दर माणशी सरासरी खेळते भांडवल	रु. / Rs.	83	296	830	3138	13903	20667	21167	24414	25409	22103	Average working capital per head of Population.

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.2

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.2

प्रकारानुसार सहकारी संस्था व बँकांचे वर्गीकरण / Co-operative Societies and Banks classified by Types

(2010-11)

अ. क्र.	जिल्हा	राज्य व मध्यवर्ती बँका संघ	महाराष्ट्र राज्य सहकारी भूविकास बँकेच्या जिल्हा शाखा	कृषि	बिगर कृषि	प्राथमिक सहकारी बँका	पणन संस्था	ऊस पुरवठा	दूध पुरवठा	District
Sr.No.		State and Central Banks Unions	District branches of Maharashtra State Co-operative Land Development Bank	Agriculture	Non-Agriculture	Primary Co-operative Banks	Marketing Societies	Sugarcane Supply	milk supply	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	4	0	0	2609	72	2	0	1	Mumbai
2	मुंबईउपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	1	410	1181	17	27	0	194	Thane
4	रायगड	1	1	171	492	8	34	0	128	Raigad
5	रत्नागिरी	1	1	381	347	4	17	1	220	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	1	226	187	2	49	0	113	Sindhudurg
7	नाशिक	1	1	1036	1084	45	134	4	522	Nashik
8	धुळे	1	0	425	479	7	82	1	369	Dhule
9	नंदुरबार	0	0	300	227	6	35	3	186	Nandurbar
10	जळगाव	1	0	878	1048	17	139	7	1126	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	1	1326	1122	20	56	15	2795	Ahmednagar
12	पुणे	1	1	1352	2499	56	103	13	1862	Pune
13	सातारा	1	1	948	1063	27	40	12	1358	Satara
14	सांगली	1	1	757	1303	22	56	15	855	Sangli
15	सोलापूर	1	1	1197	1219	38	50	16	3505	Solapur
16	कोल्हापूर	1	1	1871	1797	49	486	21	4293	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	1	708	689	14	16	8	1131	Aurangabad

18	जालना	1	0	565	172	6	17	5	455	Jalna
19	परभणी	1	0	455	199	10	19	2	274	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	430	71	7	5	2	79	Hingoli
21	बीड	1	1	754	489	14	143	10	1858	Beed
22	नांदेड	1	1	981	230	8	62	4	447	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	1	470	390	12	39	9	1520	Osmanabad
24	लातूर	1	1	583	376	17	12	9	684	Latur
25	बुलढाणा	1	1	570	440	9	25	0	330	Buldhana
26	अकोला	1	1	413	248	5	19	1	239	Akola
27	वाशिम	0	0	424	115	1	8	0	180	Washim
28	अमरावती	1	1	679	402	12	22	0	476	Amravati
29	यवतमाळ	1	1	595	250	4	18	3	553	Yavatmal
30	वर्धा	1	1	401	254	5	18	2	369	Wardha
31	नागपूर	1	1	584	1016	18	14	0	247	Nagpur
32	भंडारा	1	1	384	265	1	8	1	334	Bhandara
33	गोंदिया	1	0	329	166	2	6	0	261	Gondiya
34	चंद्रपूर	1	1	564	354	4	13	0	108	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	1	259	110	2	5	0	116	Gadchiroli
	गृहनिर्माण संस्था, सिडको	-	-	-	-	-	-	-	-	SIDCO
	महाराष्ट्र राज्य	34	25	21426	22893	541	1779	164	27188	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.2-contd

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	विणकर संस्था Weavers Societies	ग्राहक संस्था Consumer Societies	गृहनिर्माण संस्था Housing Societies	शेती संस्था Farming Societies	स्त्रियांच्या संस्था Women Societies	इतर Others	एकूण Total	District
		(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई	12	628	17127	--	60	1,789	22,816	Mumbai
2	मुंबईउपनगर								Mumbai Suburban
3	ठाणे	55	233	14651	18	6	1,752	18,589	Thane
4	रायगड	3	116	3210	4	--	875	5,044	Raigad
5	रत्नागिरी	6	81	266	--	--	502	1,791	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	44	72	1	--	265	939	Sindhudurg
7	नाशिक	111	158	4301	12	--	2,973	10,332	Nashik
8	धुळे	63	29	570	6	--	992	3,036	Dhule
9	नंदुरबार	5	18	115	0	--	585	1,521	Nandurbar
10	जळगाव	9	73	644	1	--	1,232	4,945	Jalgaon
11	अहमदनगर	15	76	601	6	168	2,837	9,193	Ahmednagar
12	पुणे	3	281	8667	13	--	3,273	18,700	Pune
13	सातारा	28	104	646	9	--	1,425	5,653	Satara
14	सांगली	104	87	364	13	1	1,288	4,845	Sangli
15	सोलापूर	381	334	713	21	--	2,546	9,367	Solapur
16	कोल्हापूर	406	301	593	15	162	2,098	11,338	Kolhapur
17	औरंगाबाद	6	132	1384	--	--	1,561	5,191	Aurangabad
18	जालना	1	52	302	--	141	716	2,300	Jalna
19	परभणी	2	30	342	--	57	581	1,943	Parbhani
20	हिंगोली	1	16	97	--	27	210	928	Hingoli
21	बीड	19	94	443	--	174	1,221	4,674	Beed
22	नांदेड	33	38	746	--	72	828	3,547	Nanded
23	उस्मानाबाद	17	35	305	2	--	867	3,339	Osmanabad
24	लातूर	3	61	423	--	--	1,292	3,571	Latur
25	बुलढाणा	7	28	200	--	--	549	1,970	Buldhana

26	अकोला	6	28	283	--	--	462	1,617	Akola
27	वाशिम	4	8	108	--	--	240	970	Washim
28	अमरावती	11	84	541	5	--	551	2,530	Amravati
29	यवतमाळ	--	36	359	--	--	598	2,323	Yavatmal
30	वर्धा	5	56	150	1	--	372	1,617	Wardha
31	नागपूर	456	262	870	4	145	668	4,068	Nagpur
32	भंडारा	13	28	97	--	15	308	1,338	Bhandara
33	गोंदिया	--	16	45	--	2	347	987	Gondiya
34	चंद्रपूर	5	25	135	1	--	477	1,630	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	4	30	--	4	257	750	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,790	3,596	59,400	132	1,034	36,537	1,73,402	Maharashtra State

आधार --सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source --Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार
तक्ता क्रमांक/
कृषि पत व बहुउद्देशीय संस्थांचे कार्य/
(2011-

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हे (2)	संस्थांची संख्या No. of Societies (3)	सदस्यांची संख्या (हजारात) Membership (‘000) (4)	स्वीय भांडवल Owned Capital (5)	ठेवी Deposits (6)	कर्जे Borrowings (7)
1	मुंबई	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर					
3	ठाणे	291	108234	214960	114052	342204
4	रायगड	155	123128	26794	1211	44212
5	रत्नागिरी	380	287055	290764	38066	449912
6	सिंधुदुर्ग	226	169982	195240	10586	447418
7	नाशिक	870	476699	2989916	109109	10595030
8	धुळे	383	183066	547029	202	759235
9	नंदुरबार	157	83541	795268	383	286601
10	जळगाव	872	465954	1201983	42806	4342317
11	अहमदनगर	1288	837097	3418823	37875	8498598
12	पुणे	1324	506817	994505	2373	5519128
13	सातारा	950	447290	1367418	12110	4667893
14	सांगली	757	552429	2310890	67435	5421901
15	सोलापूर	1195	568788	4012928	72443	10168322
16	कोल्हापूर	1856	863609	3434671	743245	6358287
17	औरंगाबाद	696	328874	523911	0	5651110
18	जालना	559	1304000	19631	5980	59988
19	परभणी	453	219545	328165	3550	664575
20	हिंगोली	430	187571	267673	42701	809373
21	बीड	744	519177	153040	14940	157900
22	नांदेड	954	418596	373536	0	2203856
23	उस्मानाबाद	469	296953	373944	14471	2430045
24	लातूर	584	399481	295140	5950	2184400
25	बुलढाणा	569	88631	358068	28610	3027900
26	अंभोला	413	209775	295083	9779	1041535
27	वाशिम	424	2722200	389135	7000	5072110
28	अमरावती	639	358387	370678	47868	2369315
29	यवतमाळ	502	312569	949013	46112	4628237
30	वर्धा	398	196963	950400	4167	1359753
31	नागपूर	582	228335	261170	36372	1770498
32	भंडारा	382	165244	210391	10242	1475046
33	गोंदिया	289	190787	189450	23913	1048004
34	चंद्रपूर	498	157234	152688	9858	486919
35	गडचिरोली	139	40044	6673	905	53329
महाराष्ट्र राज्य		20428	14018055	28268978	1564314	94394951

CO-OPERATION**TABLE No. 17.3****Operation of Agricultural credit and multipurpose Societies****12)**

(रकम लाख रुपयांत/Amt. in Lakh Rs.)

खेळते भांडवल Working Capital (8)	नवीन कर्ज Fresh Advances (9)	कर्ज वसुली Recoveries (10)	येणे कर्ज Loans Outstanding (11)	थकबाकी Overdues (12)	District (2)
0	0	0	0	0	{ Mumbai Mumbai Suburban
886675	345925	330923	337222	872845	Thane
140854	166318	154309	94104	133	Raigad
1158158	464794	309278	567263	331880	Ratnagiri
802691	447298	355400	422779	174769	Sindhudurg
14521273	8784600	8993026	12112339	3376900	Nashik
1970360	1388578	922827	1080191	326784	Dhule
448061	666023	368718	370899	257299	Nandurbar
6339146	4954244	3941926	4358696	2781605	Jalgaon
14308099	8463097	7697163	10460102	2581198	Ahmednagar
6802045	4222216	2226537	5782281	2521410	Pune
5844532	4793913	3594263	4993028	535404	Satara
9004123	7179478	6183252	4442379	651241	Sangli
14606419	10965460	8700877	11993132	1824836	Solapur
12221424	7737416	6427997	7214579	937164	Kolhapur
4943459	3196813	3148617	4069769	1234261	Aurangabad
1384607	125611	117371	1289227	103279	Jalna
1023330	22675	15394	278320	153076	Parbhani
1395928	805307	576300	1253523	543721	Hingoli
6722607	102024	30700	6540627	2113640	Beed
2970742	1858665	5621926	2768551	677706	Nanded
4912146	1041343	2411569	2956509	644385	Osmanabad
2877600	1282240	1180309	2527210	1390065	Latur
3713467	1291272	436242	1010010	1495063	Buldhana
1275252	863921	2089299	1020230	344140	Akola
2835826	1991703	734872	1027425	0	Washim
1134383	768468	823967	417795	262512	Amravati
4602915	3307188	2363992	3027473	2154878	Yavatmal
1380676	1056496	665927	730977	536141	Wardha
2195240	715551	681311	1627187	758958	Nagpur
1303077	1234503	1256759	987993	818833	Bhandara
1057894	1139682	514760	900911	1779653	Gondiya
960601	369314	353614	580175	243939	Chandrapur
258699	31023	68046	199885	92081	Gadchiroli
136002309	81783159	73297471	97442791	32519799	Maharashtra State

17. सहकार
तक्ता क्रमांक/
बिगर कृषि पत संस्थांचे व्यवहार/
(2010)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हे (2)	संस्थांची संख्या No. of Societies (3)	सदस्यांची संख्या (हजारात) Membership (‘000) (4)	स्वीय भांडवल Owned Capital (5)	ठेवी Deposits (6)	कर्जे Borrowings (7)
1	मुंबई	2681	4811	233061	288890	72850
2	मुंबईउपनगर					
3	ठाणे	1198	1200	229008	1016980	53591
4	रायगड	500	365	33528	168272	16042
5	रत्नागिरी	351	341	34739	54702	8573
6	सिंधुदुर्ग	189	163	14416	14621	12192
7	नाशिक	1129	1189	121375	401946	4164
8	धुळे	486	250	22110	103011	5008
9	नंदुरबार	233	132	6626	41640	5441
10	जळगाव	1065	603	58951	322379	7758
11	अहमदनगर	1142	1079	86934	431525	18191
12	पुणे	2555	1175	111126	379964	20565
13	सातारा	1846	1786	55236	266515	13077
14	सांगली	1325	2349	66479	286741	2805
15	सोलापूर	1257	877	95905	450913	36673
16	कोल्हापूर	1090	840	48174	313815	17555
17	औरंगाबाद	703	358	23510	116320	4830
18	जालना	178	153	7570	14377	5174
19	परभणी	209	86	60	125	145
20	हिंगोली	78	60	3523	31511	1120
21	बीड	503	223	30703	133615	76179
22	नांदेड	238	98	11959	20541	24645
23	उस्मानाबाद	402	238	16194	69142	7806
24	लातूर	393	165	6738	30046	3823
25	बुलढाणा	449	727	23167	36684	1692
26	अंभोला	253	220	22205	272267	14421
27	वाशिम	116	81	4291	32859	3117
28	अमरावती	414	243	18367	59575	1609
29	यवतमाळ	254	166	11075	110091	2038
30	वर्धा	259	188	15014	48423	2695
31	नागपूर	1034	1001	74433	279931	26327
32	भंडारा	266	174	7516	38965	890
33	गोंदिया	168	86	2967	7761	375
34	चंद्रपूर	358	151	13875	18159	258
35	गडचिरोली	112	40	1704	3227	150
महाराष्ट्र राज्य		23434	21618	1512539	5865533	471779

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

CO-OPERATION**TABLE No. 17.4****Operations of Non-Agricultural credit Societies****-11)**

(रकम लाख रुपयांत /Amt. in Lakh Rs.)

खेळते भांडवल Working Capital (8)	एकूण गुंतवणूक Total Investment (9)	नवीन कर्ज Fresh Advances (10)	कर्ज वसुली Recoveries (11)	येणे कर्ज Loans Outstanding (12)	थकबाकी Overdues (13)	District (2)
1401313	783182	650604	1558308	183980	54770	Mumbai Mumbai Suburban
1717355	444798	788180	308145	702762	129061	
284565	38173	69616	54576	181588	23240	Raigad
79664	16002	74491	88139	45049	2672	Ratnagiri
61449	9674	19627	17416	44073	8741	Sindhudurg
643442	156427	369665	333756	303438	43498	Nashik
155259	29697	160391	142085	94148	3961	Dhule
34140	5834	21994	4780	8889	1902	Nandurbar
407791	77242	173420	149580	258480	51111	Jalgaon
654242	138615	587769	522834	316920	38599	Ahmednagar
651543	165377	196307	146341	312819	30713	Pune
514070	80284	196117	64629	356033	30461	Satara
390260	66094	151317	145385	225054	55696	Sangli
715382	100083	331501	281023	466836	54539	Solapur
483316	75853	149649	100703	241566	35993	Kolhapur
152268	31285	31301	26814	73976	9634	Aurangabad
40256	7203	7297	6496	11196	1171	Jalna
592	83	323	249	296	97	Parbhani
37271	12409	11262	13154	15135	894	Hingoli
426306	101894	46039	57299	89408	369	Beed
87080	235	10877	5607	34281	5509	Nanded
114661	25291	58251	25899	63311	12146	Osmanabad
50380	10003	20648	20913	25214	3294	Latur
206732	40711	384548	147000	110934	13522	Buldhana
211547	51247	125649	109738	111703	7590	Akola
64183	8851	54226	26832	21290	2297	Washim
107625	25774	19566	20172	48750	5933	Amravati
137462	38544	80590	58645	78820	4406	Yavatmal
85878	16614	112245	99281	38331	13177	Wardha
436893	111767	49181	39297	267754	33138	Nagpur
65728	20147	22338	26265	28648	5986	Bhandara
14201	3747	6005	19853	5781	1578	Gondiya
42262	6235	6616	5332	15311	1287	Chandrapur
6317	960	3295	2502	4547	2025	Gadchiroli
10481433	2700335	4990905	4629048	4786321	689010	Maharashtra State

Source :- Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.5

सहकार व भूविकास बँकेची निवडक सांख्यिकी

Selected Statistics of State Co-operative Land Development Bank

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year	बँका (संख्या) Banks (No.)	सदस्य (लाखांत) Membership (lakhs)	भाग भांडवल Share Capital		स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	वर्षात दिलेले कर्ज Loans advanced during the year including [N.C.D.C.]	कर्ज विमोचन Debt Redemption	लघु सिंचन Minor Irrigation
			शासकीय Held by Govt.	इतर Held by Others					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1 1970-71	26	6.10	--	1,576.00	1,876.00	13,316.00	1,786.00	N.A.	N.A.
2 1980-81	26	N.A.	603.00	2,665.07	7,660.63	32,650.53	5,417.02	3,920.05	3,906.00
3 1990-91	29	10.21	493.00	4,943.00	14,109.00	83,710.00	12,438.00	5,763.00	2,165.21
4 1998-99	337	11.90	493.00	9,370.19	54,743.88	1,45,020.74	3,961.79	78.72	448.30
5 1999-00	337	11.84	493.00	8,912.49	64,803.45	1,42,317.86	609.16	6,451.19	46.61
6 2000-01	337	11.80	493.00	8,500.32	71,160.47	1,36,367.53	948.26	10,293.41	14.59
7 2001-02	28	9.50	493.00	11,955.49	83,421.93	2,48,630.22	4.14	--	0.25
8 2006-07	29	11.55	--	6,392.64	64,142.8	1,58,157.57	253.47	--	2.3
9 2008-09	29	11.41	--	6,139.05	85,786.02	1,50,556.76	--	--	--
10 2009-10	--	827	493.00	3,977.85	87,875.77	1,85,262.93	--	2,621.08	--
11 2010-11	--	827	493.00	3,977.85	97,803.8	1,95,504.72	NIL	3,190.11	--
12 2011-12	--	827	493.00	3,977.85	1,17,626.04	2,07,271.32	NIL	2,151.82	--

टॅक्टर खरेदीकरिता Purchase of Tractor	उपसा सिंचन Lift Irrigation	इतर जमिनीची सुधारणा Other land Improvement	या वर्षाची कर्ज वसुली Loans recovered during the year	थकबाकी Overdues	(*)नफा दाखविणाऱ्या बँका No. of Banks showing profit	नपयाची रक्कम Amount of profit	तोटा दाखविणाऱ्या बँका Bank showing loss	तोट्याची रक्कम Amount of loss
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
N.A.	N.A.	N.A.	807.00	920.00	2	4.00	24	231.00
907.50	145.00	100.00	2,942.25	5,232.68	--	64.73	--	--
3,013.77	2,833.71	4.54	7,369.00	7,174.00	1	890.00	--	--
3,933.84	1,748.54	1.53	21,008.15	29,329.70	--	--	1	10,227.68
1,183.55	914.89	--	8,514.37	19,602.19	--	--	1	11,162.66
26.39	319.59	--	8,461.78	21,592.40	--	--	1	(-) 11,653.38
455.67	15.86	--	21,228.21	42,753.54	--	--	--	59,629.72
--	--	--	18,969.87	81,654.51	1	117.48	28	(-)20,141.21
--	4.98	246.19	18,597.27	61,136.08	3	2,219.4	26	18,328.34
--	--	--	30,875.46	55,536.21	--	670.99	25	13,187.87
--	--	--	610.49	1,09,597.79	--	--	25	56,295.90
--	--	--	2,855.02	1,09,361.27	--	--	--	79,921.08
--	--	--	990.39	1,11,183.67	--	--	23	91,223.56

, N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

टिप्पणी :- ही एकच बँक असल्याने बँकेच्या शाखा व जिल्हावर नफा व तोटा १९७०-७१ नंतर काढला नाही

*Note.-This bank is having an Unitary structure and hence Branch and Districtwise profit and Loss is not worked out after 1970-71

आधार :-महाराष्ट्र राज्य कृषि व ग्रामीण विकास बँक लि., मुंबई

Source.-The Maharashtra State Co-operative land Development Bank Ltd., Mumbai

17. सहकार / CO-OPERATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.6
मध्यवर्ती सहकारी बँकांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Central Co-operative Banks

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	बँका (संख्या) Banks (No.)	शाखा (संख्या) Branches (No.)	सदस्य (संख्या हजारत) Membership (No.000)	भाग भांडवल Share Capital		स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working Capital	ठेवी Deposits	येण कर्ज Borrowings outstanding
				शासकीय Held by Govt. (5)	इतर Held by Others (6)				
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	35	N.A.	57	199	454	820	6,093	2,647	2,465
1970-71	25	867	55	669	1,846	3,474	23,637	11,323	8,055
1980-81	26	1,703	62	806	3,757	10,206	83,526	58,814	9,355
1990-91	1	43	26	--	2816	28,922	3,10,125	2,09,362	61,636
2000-01	30	3,685	106	761	63,531	2,28,904	23,69,970	17,86,285	2,44,574
2005-06	31	3,689	116	458	1,07,733	6,60,549	37,59,887	26,40,239	2,57,567
2007-08	31	3,683	136	2,435	1,26,837	6,96,600	45,62,938	31,94,916	4,24,906
2008-09	31	3,687	142	1,485	1,34,724	7,18,918	51,40,250	38,06,208	2,90,242
2009-10	31	3,699	148	1,356	1,48,509	7,64,870	57,36,367	44,27,845	19,56,630
2010-11	31	3,720	143	1,318	1,47,191	8,38,100	62,19,382	46,61,118	4,00,351

वर्षभरात दिलेली कर्जे Loans advanced during the year (11)	वर्षअखेरचे येणे कर्जे Loans outstanding at the end of the year (12)	येणे रक्कमेच्या थकबाकीची टक्केवारी Overdues as average outstanding (13)	नफा झालेल्या बँका (संख्या) No. of Banks showing Profit (14)	नफा Profit (15)	तोटा झालेल्या बँका (संख्या) No. of Banks showing loss (16)	तोटा Loss (17)
9,471	4,361	93.12	33	49	2	0.41
37,072	7,210	71.14	25	140	--	--
1,83,104	47,994	15.91	26	376	--	--
2,13,016	2,17,314	29.44	1	686	--	--
20,20,829	13,58,906	28.10	22	9,579	8	13,097.00
15,65,606	22,25,158	5,53,423.00	16	7,745	15	1,64,017.00
18,59,848	24,44,634	7,75,214.00	15	8,325	16	1,85,070.00
14,33,599	22,68,264	7,32,756.00	18	15,216	13	1,49,186.00
19,46,326	25,10,030	5,24,760	17	17,337	14	1,46,433.00
27,90,399	30,17,303	5,84,987.00	20	20,626	11	(-)1,35,061

N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.7
राज्य शिखर सहकारी पणन संघाची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Apex State Marketing Federation

(रुपये लाखात / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	सदस्य संख्या Membership (No.)	शासनाचा भाग Share held by Govt.	इतर भांडवल Capital held by others	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working capital	उत्पादन (टनात) Production (Tonnes)	उत्पादित मालाची किंमत Value of productions produced (8)	धंदाची उलाढाल Business turnover	विक्री केलेल्या शेतमालांची किंमत Value of Agriculture produce marketed	वाटप केलेल्या बियाणांची किंमत Value of Seed distributed	वाटप केलेल्या खतांची किंमत value of fertilizer distributed	वाटप केलेल्या उपभोग्य वस्तुंची किंमत Value of consumer goods distributed	नफा Profit
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1960-61	700	8	5	14	74	N.A.	622	1,223	1,223	N.A.	NIL	NIL	NIL
1970-71	800	122	33	254	1741	N.A.	4143	5064	3845	645	35	487	24
1980-81	1200	707	64	1618	9553	N.A.	25227	39720	2679	NIL	8906	Nil	112
1990-91	3691	1446	51	3626	13565	N.A.	22388	27709	4515	NIL	17101	5110	1
1999-00	875	1235	1293	4483	3532	N.A.	N.A.	46700	6644	NIL	36216	3374	64
2000-01	900	1296	1235	4635	3476	N.A.	N.A.	44998	11714	NIL	28371	2149	35
2005-06	700	1235	1300	5054	2266	N.A.	N.A.	25788	9835	NIL	12547	848	22
2006-07	763	1235	1304	5002	2226	N.A.	N.A.	33243	11617	NIL	15920	697	6
2007-08	776	1235	1305	5786	2792	N.A.	N.A.	28834	3823	NIL	17936	1199	5
2008-09	782	1235	70	6148	7361	N.A.	N.A.	48742	16193	NIL	26231	1212	3
2009-10	794	1235	70	6674	7361	N.A.	N.A.	52807	7495	NIL	38607	1252	44
2010-11	833	1235	79	7662	23075	N.A.	N.A.	100787	39444	NIL	52657	1432	190

टीप - N. A. - Not Available / उपलब्ध नाही

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--Commissioner for Co-opration and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.8

मध्यवर्ती ग्राहक भांडारांची निवडक सांख्यिकी

Selected Statistics of Central Consumers Stores

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	भाग भांडवल Share Capital		खेळते भांडवल Working capital	विक्रीची किंमत Value of sales	नफा झालेली भांडारे		तोटा झालेली भांडारे	
				शासकीय Held by Govt.	इतर Held by others			नफा Profit	तोटा Loss		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1960-61	1	0.2	3	--	3	7	187	--	--	1	--
1970-71	43	135	195	97	36	463	3,031	28	9	15	17
1980-81	75	123	423	150	149	1,100	6,396	45	16	17	25
1990-91	114	292	1,050	246	297	2,498	13,389	69	50	34	52
2000-01	145	386	2,739	483	113	13,354	44,855	110	1,127	35	102
2005-06	150	4,410	3,514	476		11,300	45,412	104	309	54	342
2006-07	161	344	3,204	266	1,541	12,515	32,277	109	324	47	151
2007-08	160	349	3,309	266	1,282	12,575	29,038	103	392	56	134
2008-09	178	340	3,240	254	1,322	12,415	29,117	97	287	55	135
2009-10	167	358	3,326	132	1,375	11,066	38,957	84	247	52	417
2010-11	167	352	3,532	301	1,485	10,572	32,456	94	310	55	424
2011-12	3,431	20,946.19	26,934.07	497.11	4,559.13	22,762.93	1,24,475.48	21.56	1,317.26	12.75	983.31

आधार :- सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.9

मजूर सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी

Selected Statistics of Labour Contract Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working .capital	केलेल्या कामाची किंमत Value of work dome	नफा झालेल्या संस्था		तोटा झालेल्या संस्था	
						संस्था Stores showing Profits (No.)	नफा Profit	संस्था Stores showing loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	371	17	8	45	N.A.	121	2	140	1
1970-71	1,115	52	67	140	412	439	N.A.	N.A.	N.A.
1980-81	3,334	175	193	2,154	3,578	1,539	54	1,285	27
1990-91	4,434	220	418	5,875	12,980	2,355	156	1,557	71
2000-01	8,127	482	1,272	11,998	54,831	5,131	973	2,836	295
2005-06	10,188	6,564	1,978	14,348	61,055	6,688	1,479	3,356	585
2006-07	10,227	516	2,898	20,291	78,563	6,931	1,909	3,153	6,414
2007-08	10,285	517	2,808	20,403	82,854	6,632	1,623	3,509	6,497
2008-09	10,337	525	2,074	20,063	89,037	6,737	2,058	3,136	6,501
2009-10	10,770	549	2,030	21,021	92,697	6,536	2,051	3,733	6,625
2010-11	11,113	867	1,992	22,025	2,80,778	6,729	3,923	3,877	6,923
2011-12	112.15	7,737.61	20,572.6	19,733.16	2,04,634.08	6,777	2,425.76	3,911	6,875.67

टीप - N. A.-उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.10

प्राथमिक गृहनिर्माण सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Primary Housing Co-operative Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June)	संस्था संख्या Societies (No.)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000)	स्वीय भांडवल Owned funds	खेळते भांडवल Working .capital	वर्ष अखेरीस बांधलेली घरे (संख्या) House Consturcted at the end of the year (No.)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profits (No.)	नफा Profit	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Stores showing loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1960-61	1,495	77	538	2504	32	696	6	442	4
1970-71	7,425	291	1,527	13,143	54	3,138	39	2,693	27
1980-81	15,640	532	3,206	35,081	107	7,342	155	5,291	62
1990-91	33,914	1,141	11,602	1,34,065	5,56,516	16,901	1,024	9,245	702
2000-01	52,330	1,857	18,596	4,94,808	3,26,537	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2005-06	67,586	1,870	18,243	2,51,975	688	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2006-07	67,434	2,070	21,831	6,67,185	2,88,256	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2007-08	70,503	2,078	21,102	6,79,941	3,11,847	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2008-09	74376	2124	21294	686753	344277	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2009-10	77214	2142	21637	280967	218565	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2010-11	79897	2225	22427	299468	306585	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2011-12	824.2	23,104.22	3,10,941.47	3,02,327.68	251.86	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.

टीप :- N. A.-उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.11

दुग्धशाळा व दूध पुरवठा सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Dairy and Milk Supply Co-operative Societies

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष (३० जून रोजी) Year (As on 30th June) (1)	संस्था (संख्या) Societies (No.) (2)	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (000) (3)	स्वीय भांडवल Owned funds (4)	खेळते भांडवल Working capital (5)	दूध व दुधाच्या पदार्थांचे उत्पन्न Milk and Milk Product (6)	दूध व दुधाच्या पदार्थांची विक्री Milk and Milk Sold (7)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profits (No.) (8)	नफा Profit (9)	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.) (10)	तोटा Loss (11)
1960-61	431	16	12	26	67	69	156	2	133	-
1970-71	2,021	126	76	314	810	841	833	13	691	5
1980-81	7,819	703	598	1,992	8,531	9,132	4,091	197	2,023	26
1990-91	14,355	1,268	10,186	35,613	55,227	65,057	6,798	1,043	3,136	508
2000-01	22466	1518	116119	1E+06	3234941	3403403	12267	10758	9634	6542
2005-06	26881	1842	N.A.	25300	111500	67100	14432	N.A.	11941	N.A.
2006-07	26881	2118	N.A.	27780	128260	77140	13710	N.A.	13135	N.A.
2007-08	30075	2060	3029	30550	134670	80990	13791	1625	14395	1226
2008-09	27255	186767	264	24510	113080	68010	12087	1473	13045	1111
2009-10	31345	2168503	29	270	1244	748	132295	147	14349	122
2010-11	32044	2362	48356	135255	610110	546678	13890	5173	12790	1079

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. ग्राम विकास व सहकार / Rural Development and Co-operation

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.12

महाराष्ट्रातील महिला सहकारी संस्थांची वर्षनिहाय निवडक सांख्यिकी
Yearwise Selected Statistics of Women Co-operative Societies in the State

(रुपये लाखांत / Rs. in lakh)

वर्ष Year (1)	संस्था (संख्या) Societies (No.) (2)	सदस्य संख्या (हजारात) Member- ship (3)	भाग भांडवल Share Capital (000) (4)	स्वीय भांडवल Owned Capital (5)	खेळते भांडवल Working Capital (6)	चालू वर्षी दिलेली कर्जे Loans advanced during the year (7)	वर्ष अखेरीस थकबाकी राहिलेली कर्जे Loans outstanding at the end of the year (8)	नफा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in Profit (No.) (9)	नफा Profit (10)	तोटा झालेल्या संस्था (संख्या) Societies in loss (No.) (11)	तोटा Loss (12)
1990-91	1,148	217	497	911	7,120	--	3,767	427	210	430	44
2000-01	1,046	87	170	253	1,558	4	50	445	60	494	85
2001-02	888	120	220	303	1,561	7	56	386	63	353	82
2002-03	1,034	126	242	337	1,655	7	57	300	65	482	91
2003-04	938	364	249	263	364	14	49	334	27	351	57
2004-05	940	376	265	279	368	13	55	392	27	477	58
2005-06	963	395	269	283	432	11	53	390	27	509	59
2006-07	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
2007-08	862	31	239	257	365	20	54	200	21	383	59
2008-09	906	31	243	262	382	20	56	310	29	323	60
2009-10	938	25	268	291	683	20	51	171	74	549	76
2010-11	952	20	259	291	683	23	56	220	188	447	70
2011-12	849	391.2	289.31	670.14	654.95	22.48	55.03	241	190.34	518	70.42

टिप - N. A.- उपलब्ध नाही / Not available

आधार :-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.-Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

17. सहकार / CO-OPERATION
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 17.13
औद्योगिक सहकारी संस्थांची निवडक सांख्यिकी
Selected Statistics of Industrial Co-operative Societies

(रुपये लाखात / Rs. in lakh)

वर्ष Year (३० जून रोजी) (As on 30th June)	संस्था (संख्या) Societies (No.)	सदस्य		भागीदार Share capital	स्वीय भांडवल Owned capital	खेळते भांडवल Working capital	ठेवी Deposits	उत्पादित मालाची किंमत value of goods produced	विक्री केलेल्या मालाची किंमत Value of goods sold	नफा झालेल्या		तोटा झालेल्या	
		संख्या (हजारात) Membership (000.)	भाग							संस्था (संख्या) Societies in profit (No.)	नफा Profit	संस्था (संख्या) Societies in loss (No.)	तोटा Loss
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	
1	1960-61	1968	72	83	107	289	N.A.	329	385	541	10	791	10
2	1970-71	1729	83	228	318	772	15	98	590	442	38	450	12
3	1980-81	1827	225	718	1096	2884	111	1456	2069	821	65	463	59
4	1990-91	4911	292	1496	85	7648	211	722	745	1980	223	1794	216
As 31st march													
5	2000-01	5790	621	2578	3814	12073	344	3446	969	2459	267	2784	253
6	2001-02	6025	669	2668	3982	12577	377	3646	1077	2689	309	2668	268
7	2002-03	6234	590	4947	6412	13147	460	5030	1287	2629	454	2805	332
8	2003-04	5948	5547	3981	1088	13144	455	3401	916	1986	636	1860	801
9	2004-05	6097	6134	4176	1329	16401	532	6722	1679	2637	912	2243	941
10	2005-06	6946	5692	3023	1516	13589	432	6490	2573	2628	554	3128	277
11	2006-07	7218	755	3339	5213	15132	630	6535	3180	3053	750	3209	346
12	2007-08	7638	740	3456	4729	16184	618	6767	2757	3235	733	3528	346
13	2008-09	8240	426	2947	4034	15592	580	6647	2202	3359	552	4880	348
14	2009-10	8858	760	3383	33691	16567	646	6651	2072	3593	539	5261	385
15	2010-11	9510	836	3589	4750	17429	764	8235	2602	3745	635	5279	352
16	2011-12	229	36217	2334.89	10350.36	17719.68	2196.08	N.A.	N.A.	131	187.15	76	65.22

टिप :- N.A.- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.--Commissioner for Co-operation and Registrar, Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 17.14

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
कृषि व बिगर कृषि पत शिखर आणि मध्यवर्ती संस्थांचे व्यवहार /
(2010)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा (2)	बँकांची संख्या No. of Banks (3)	सदस्य संख्या / Membership (Nos)			स्वनिधी Owned funds (7)	एकूण ठेवी Total deposits (8)	कर्जे Borrowings (9)
			संस्थेतील Societies (4)	व्यक्तीगत Individuals (5)	नाममात्र Nominal (6)			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	मुंबई	4	15994	1789	0	762	2968	30
2	मुंबईउपनगर							
3	ठाणे	1	5253	182	0	438	2973	1
4	रायगड	1	276	968	0	143	1213	2
5	रत्नागिरी	1	986	221	0	77	797	20
6	सिंधुदुर्ग	1	1711	247	0	97	830	39
7	नाशिक	1	7414	1835	0	456	2752	3
8	धुळे	1	3766	1	0	99	1126	0
9	नंदुरबार							
10	जळगाव	1	4717	2624	0	254	2138	363
11	अहमदनगर	1	5920	910	0	434	3453	139
12	पुणे	1	9164	2524	0	695	5214	362
13	सातारा	1	10622	710	0	495	1934	81
14	सांगली	1	3928	363	0	295	2131	338
15	सोलापूर	2	3983	2723	0	352	2871	524
16	कोल्हापूर	1	2644	134	0	262	2575	158
17	औरंगाबाद	1	0	0	0	0	0	0
18	जालना	1	1433	1	0	106	360	46
19	परभणी	1	2659	2	0	227	694	114
20	हिंगोली							
21	बीड	1	2320	0	0	366	532	218
22	नांदेड	1	1741	0	0	239	911	137
23	उस्मानाबाद	1	2290	114	0	414	483	38
24	लातूर	1	2923	172	0	349	1197	240
25	बुलढाणा	1	1763	1382	0	170	722	0
26	अोला	1	1376	1105	0	209	1237	185
27	वाशिम							
28	अमरावती	1	1347	1371	0	262	942	148
29	यवतमाळ	1	1411	422	0	248	1029	240
30	वर्धा	1	2616	156	0	382	1182	50
31	नागपूर	1	715	92	0	659	482	61
32	भंडारा	1	1154	88	0	114	478	40
33	गोदिया	1	1493	440	0	156	1143	140
34	चंद्रपूर	1	466	39	0	81	507	9
35	गडचिरोली	1	1042	122	0	101	432	73
महाराष्ट्र राज्य		35	103127	20737	0	8942	45306	3799

CO-OPERATION

TABLE No. 17.14

Operations of Agricultural and Non-Agricultural Credit Apex Central Institutions

-11)

(रकम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

खेळते भांडवल Working capital	एकूण गुंतवणूक Total investment	नवीन कर्जे Fresh advances	कर्ज वसूली Loan recovery	येणे कर्जे Loans outstanding		थकबाकी Overdues		District
				संस्था Societies	व्यक्तीगत Individuals	कर्जे Loans	नुतनीकरण न केलेल्या पतकर्जाचा अधिकर्ष Unrenewed cash credit overdues	
(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
3923	1778	957	196	1348	211	53	6	{ Mumbai Mumbai Suburban
3585	2023	945	511	184	1154	44	0	Thane
1375	683	503	618	15	355	16	0	Raigad
923	296	858	763	245	338	34	8	Ratnagiri
986	355	528	408	191	358	48	5	Sindhudurg
3658	239	844	2053	1947	80	469	12	Nashik
1261	690	469	191	279	54	72	6	{ Dhule Nandurbar
2981	1418	142	1286	717	252	345	56	Jalgaon
4320	1845	2116	404	2027	90	1578	185	Ahmednagar
6463	2751	2209	1006	583	2480	406	8	Pune
2424	135	2415	2567	1260	16	62	91	Satara
2857	13	2498	0	1606	0	45	53	Sangli
3947	815	5286	4366	2778	157	187	5	Solapur
3270	1347	3614	0	1266	306	177	4	Kolhapur
0	0	0	0	0	0	0	0	Aurangabad
538	216	151	188	141	11	73	3	Jalna
1053	250	607	0	546	11	281	20	{ Parbhani Hingoli
0	169	0	0	245	0	0	0	Beed
1400	263	1191	270	900	114	31	13	Nanded
989	206	510	139	382	0	78	17	Osmanabad
1880	474	1249	203	1201	49	89	72	Latur
1006	453	417	336	335	82	66	5	Buldhana
1681	788	1982	1295	631	56	116	9	{ Akola Washim
1208	473	453	0	217	412	174	58	Amravati
1623	378	853	731	847	145	503	8	Yavatmal
1734	517	592	378	342	519	314	17	Wardha
751	0	341	291	289	51	212	3	Nagpur
694	0	309	254	219	90	120	4	Bhandara
1515	622	530	465	349	293	159	11	Gondiya
641	348	112	51	83	42	33	2	Chandrapur
651	156	287	126	277	117	134	1	Gadchiroli
59337	19701	32968	19096	21450	7843	5919	682	Maharashtra State

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
सहकारी पणन संस्थांचे व्यवहार /
(2010)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (‘000)	स्वनिधी Owned Capital	इतर कर्जे Other Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	2	10	10,282	510852	40046	0	0	500831
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	27	8	991	588	294	0	0	102
4	रायगड	34	12	123	94	462	0	0	1
5	रत्नागिरी	17	9	822	403	701	407	0	1
6	सिंधुदुर्ग	49	26	651	324	1494	0	7	20
7	नाशिक	134	67	1084	581	2137	0	0	265
8	धुळे	82	32	164	345	449	0	68	28
9	नंदुरबार	35	26	324	59	867	87	0	47
10	जळगाव	139	112	1967	534	4692	616	20	627
11	अहमदनगर	56	35	763	410	2032	0	0	137
12	पुणे	103	48	1086	2487	6476	0	0	0
13	सातारा	40	27	617	192	1982	0	0	0
14	सांगली	56	33	604	683	2731	0	0	0
15	सोलापूर	50	24	581	63	1014	0	0	0
16	कोल्हापूर	486	70	3997	2971	63590	41	9	413
17	औरंगाबाद	16	273	435	417	673	0	0	47
18	जालना	17	17	82	154	138	0	0	5
19	परभणी	19	11	58	403	55	0	3	5
20	हिंगोली	5	6	30	687	211	0	0	11
21	बीड	143	5	23	46	31	0	0	0
22	नांदेड	62	10	270	376	290	0	0	33
23	उस्मानाबाद	39	7	60	188	339	0	0	0
24	लातूर	12	5	61	148	477	0	0	0
25	बुलढाणा	25	41	335	93	587	0	0	81
26	अोला	19	15	741	26	202	9	2	12
27	वाशिम	8	270	222	22	402	0	0	0
28	अमरावती	22	16	402	77	766	2	1	37
29	यवतमाळ	18	50	539	159	1244	4	517	185
30	वर्धा	18	13	340	53	1702	0	23	28
31	नागपूर	14	23	208	205	3240	0	0	56
32	भंडारा	8	7	124	28	145	0	0	0
33	गोंदिया	6	10	58	138	207	0	0	16
34	चंद्रपूर	13	14	78	155	399	0	58	6
35	गडचिरोली	5	4	30	18	64	0	0	1
महाराष्ट्र राज्य		1779	1336	28152	523979	140139	1166	708	502995

CO-OPERATION

TABLE No. 17.15

Operations of Co-operative Marketing Societies

-11)

(रकम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

स्थिर मत्ता Fixed assets (11)	इतर मत्ता Other assets (12)	मिळालेल्या	विक्री	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stock at the end of the year (15)	वर्षातील नफा		वर्षातील तोटा		District (2)
		मालाची किंमत Value of goods received (13)	मालाची किंमत Value of goods sold (14)		नफा Profit of the year नफा Profit संस्थांची संख्या No. of Societies in profit (16)	नफा Profit संस्थांची संख्या No. of Societies in loss (17)	तोटा Loss for the year तोटा Loss संस्थांची संख्या No. of Societies in loss (18)	तोटा Loss (19)	
2431	--	121649	94747	45371	2	352	0	0	Mumbai Mumbai Suburban
945	--	923	1047	825	20	420	4	97	Thane
162	--	426	526	10	27	5	7	4	Raigad
102	--	909	2475	135	11	38	5	1	Ratnagiri
315	--	4082	2474	560	25	16	24	3	Sindhudurg
874	--	4916	5978	292	51	59	76	77	Nashik
177	--	366	642	17	21	5	45	39	Dhule
340	--	3908	2719	210	17	10	18	3	Nandurbar
680	--	6189	9045	1635	58	122	81	205	Jalgaon
833	--	4736	9965	286	23	47	29	82	Ahmednagar
313	--	17583	12956	434	49	69	38	29	Pune
435	--	39278	15476	283	26	5	12	588	Satara
747	--	2906	3478	115	24	75	21	17	Sangli
284	--	1808	1777	46	22	28	20	36	Solapur
3001	--	11802	14713	1116	234	163	209	639	Kolhapur
1114	--	587	59	21	7	22	9	25	Aurangabad
73	--	20	246	10	0	0	17	0	Jalna
23	--	0	0	6	1	2	18	5	Parbhani
155	--	11	57	1	1	0	4	22	Hingoli
17	--	187	256	1	0	0	143	1	Beed
172	--	0	1020	0	12	10	46	8	Nanded
23	--	201	229	20	5	4	24	25	Osmanabad
67	--	360	554	56	6	4	2	4	Latur
193	--	1355	1401	12	9	28	16	58	Buldhana
63	--	169	3747	6	6	8	8	2	Akola
126	--	5	6482	44	6	22	1	0	Washim
210	--	963	1634	132	11	41	11	72	Amravati
407	--	7995	2867	202	7	33	10	27	Yavatmal
208	--	365	629	65	13	5	5	60	Wardha
101	--	5539	6341	140	6	10	8	16	Nagpur
54	--	293	314	0	7	20	0	0	Bhandara
46	--	265	250	152	3	3	3	3	Gondiya
49	--	546	956	62	8	4	5	6	Chandrapur
16	--	60	57	10	4	1	1	0	Gadchiroli
14756		240402	205117	52275	722	1631	920	2154	Maharashtra State

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
सहकारी उत्पादक संस्थांचे व्यवहार /
(2010-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No. of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership ('000)	स्वनिधी Owned Capital	कर्जे Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	1013	26	865	1582	6023	0	0	128
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	807	91	5111	2753	8184	312	218	3113
4	रायगड	400	75	6265	2929	6445	347	320	3170
5	रत्नागिरी	229	52	1953	1772	3299	419	394	449
6	सिंधुदुर्ग	161	40	1324	2591	2369	326	191	325
7	नाशिक	735	107	5646	3430	6924	324	845	527
8	धुळे	420	79	25762	34261	89485	944	1710	276
9	नंदुरबार	180	31	1816	1736	8696	235	891	139
10	जळगाव	364	94	5517	16708	10253	257	5763	1189
11	अहमदनगर	263	50	2612	2406	9469	1662	21309	364
12	पुणे	524	45	1879	1953	6408	7317	15192	452
13	सातारा	394	115	15807	6675	20668	2947	3748	662
14	सांगली	687	160	32276	73224	47560	5218	2899	1680
15	सोलापूर	930	196	29814	41357	52379	8855	28218	1711
16	कोल्हापूर	1802	541	167552	46710	184067	55293	78158	19640
17	औरंगाबाद	885	62	1016	767	1067	0	41	131
18	जालना	405	58	4547	2160	2439	148	254	1179
19	परभणी	358	18	2845	166	4070	0	34	1736
20	हिंगोली	121	13	2661	63	2177	3	10	45
21	बीड	664	73	9123	5025	6753	215	800	158
22	नांदेड	509	61	2710	1419	3562	57	125	61
23	उस्मानाबाद	462	123	4695	3426	2844	1596	597	302
24	लातूर	596	17	8700	1980	3956	69	1296	1321
25	बुलढाणा	393	92	13954	5031	9333	186	458	84
26	अोला	239	46	3107	8398	2995	82	208	91
27	वाशिम	205	26	903	172	355	13	23	7
28	अमरावती	210	85	14521	3377	5438	168	198	411
29	यवतमाळ	927	122	12582	4704	44469	465	235	522
30	वर्धा	168	55	9524	3759	13598	273	313	184
31	नागपूर	970	100	10719	2288	13303	386	8	118
32	भंडारा	208	33	570	694	1653	27	3	89
33	गोर्दिया	233	37	394	461	1772	69	1	355
34	चंद्रपूर	256	49	481	330	2275	35	123	926
35	गडचिरोली	169	29	589	232	1866	109	45	143
महाराष्ट्र राज्य		15874	2801	407840	281786	586154	88357	164628	41688

N.A.- उपलब्ध नाही / Not available

आधार.-सहकार आयुक्त व निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

CO-OPERATION**TABLE No. 17.16****Operation of Co-operative productive enterprises****-11)**

(रककम लाख रुपयात /Amt. in Lakhs Rs.)

स्थिर मत्ता	इतर मत्ता	मिळालेल्या मालाची किंमत	विक्री मालाची किंमत	वर्ष अखेरचा शिल्लक माल	नफा झालेल्या संस्थांची संख्या	नफ्याची रककम	तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या	तोटाचा रककम	District
Fixed assets	Other assets	Value of goods received	Value of goods sold	Stock at the end of the year	No. of Societies in profit	Amount of Profit	No. of Societies in loss	Amount of Loss	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
5550	170	121	0	176	917	683	83	5	Mumbai Mumbai Suburban
1220	2161	371	1015	586	16150	754	450	363	Thane
993	1457	200	1511	231	16063	106	208	27	Raigad
951	801	380	31600	146	10453	111	222	113	Ratnagiri
432	1219	160	1908	232	18603	73	96	38	Sindhudurg
3928	873	1785	2039	3204	118655	819	749	1442	Nashik
39038	9558	3318	37788	2235	204073	708	389	300	Dhule
4531	453	6355	6613	809	90117	385	113	3	Nandurbar
3875	2462	58443	5978	24573	2948633	37	768	277	Jalgaon
753	336	11330	10505	65485	7723478	35	1870	239	Ahmednagar
1088	563	8073	7885	43314	4814967	60	1651	282	Pune
12883	1102	8366	7882	14889	1554234	46	1257	1007	Satara
36254	3794	27598	28920	23900	2628283	1845	1007	5320	Sangli
23747	6656	28631	48174	57936	6382030	4720	2886	1602	Solapur
107994	5388	86217	121440	135834	14664833	845	3701	20642	Kolhapur
485	74	43	648	32	1456	50	719	75	Aurangabad
1198	131	1206	1816	412	30823	0	817	3520	Jalna
1978	27	3	903	147	21643	3	384	2881	Parbhani
2009	28	133	1581	6	10	2	127	1062	Hingoli
3832	283	4171	2176	217782	22088428	0	805	5426	Beed
2911	46	462	129	82	7829	8	517	28	Nanded
971	228	984	245	3680	402489	9	771	2540	Osmanabad
1875	230	2344	1679	290	123702	16	655	96	Latur
6403	241	1754	3365	220	15010	142	233	6303	Buldhana
59511	623	626	1092	53	3866	108	319	4790	Akola
145	60	11	93	18	1158	13	253	15	Washim
3515	366	1536	1694	106	5863	36	292	370	Amravati
23192	4987	3982	5488	2640	291646	548	713	206	Yavatmal
7575	2716	7233	6937	299	541519	67	313	5342	Wardha
6522	2549	7359	7448	2689	2030	1249	518	303	Nagpur
184	700	333	208	208	3336	48	250	14	Bhandara
99	1294	304	534	15	1373	198	249	40	Gondiya
250	795	84	253	178	19155	23	133	29	Chandrapur
52	1564	42	247	54	4374	15	142	29	Gadchiroli
365944	53935	273958	349794	602461	64757199	13762	23660	64729	Maharashtra State

17. सहकार /
तक्ता क्रमांक /
इतर सहकारी संस्थांचे व्यवहार /
(2010-

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संस्थांची संख्या No.of Societies	सदस्य संख्या (हजारात) Membership (‘000)	स्वीय भांडवल Owned Capital	कर्जे Borrowings	खेळते भांडवल Working Capital	नवीन कर्ज Fresh advances	कर्ज वसुली Loans recoveries	येणे कर्जे Loans Outstanding
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	मुंबई	47415	1079	10851	831	19311	103	0	95
2	मुंबईउपनगर								
3	ठाणे	46851	655	4743	519	96858	755	0	1957
4	रायगड	4376	135	1413	1890	8807	0	0	0
5	रत्नागिरी	1362	63	637	341	2836	4	0	268
6	सिंधुदुर्ग	434	69	275	615	2729	49	0	150
7	नाशिक	11591	303	1497	26318	53838	8620	0	14037
8	धुळे	1308	83	746	7409	10886	103	0	3978
9	नंदुरबार	618	30	539	4469	7646	0	0	3677
10	जळगाव	2014	223	2397	17265	21651	6368	0	10785
11	अहमदनगर	3270	661	12292	13736	49134	796	0	5545
12	पुणे	26642	797	3446	7859	71290	529	0	5899
13	सातारा	2768	293	3427	2212	6492	1014	0	722
14	सांगली	1797	180	3109	12297	20793	1234	0	1743
15	सोलापूर	3471	294	2034	10270	14385	0	0	0
16	कोल्हापूर	2588	517	4792	7895	28361	357	0	8321
17	औरंगाबाद	3929	177	1503	22566	21772	2	0	5375
18	जालना	1154	54	106	810	1211	0	0	564
19	परभणी	1053	56	282	263	1424	303	0	498
20	हिंगोली	307	14	255	406	1358	1	0	535
21	बीड	1913	74	108	2423	3077	0	0	1019
22	नांदेड	1573	81	770	1680	1574	235	0	872
23	उस्मानाबाद	1539	64	372	511	1782	13	0	1242
24	लातूर	1608	50	212	698	3025	93	0	431
25	बुलढाणा	1127	64	1224	2375	4122	143	0	682
26	अोला	811	73	73	151	6505	6	0	5726
27	वाशिम	369	5	37	122	637	0	0	3
28	अमरावती	1653	108	2438	3740	8229	241	0	2959
29	यवतमाळ	1101	65	211	1705	2525	116	0	867
30	वर्धा	586	49	231	146	566	5	0	88
31	नागपूर	2625	165	1229	5701	9730	35	0	4253
32	भंडारा	624	40	247	1280	2053	2	0	243
33	गोर्दिया	430	44	175	330	1879	232	0	263
34	चंद्रपूर	928	302	204	462	1067	5	0	574
35	गडचिरोली	289	14	27	60	124	50	0	51
महाराष्ट्र राज्य		180124	6881	61902	159355	487677	21414	N.A.	83422

CO-OPERATION**TABLE No. 17.17****Operations of Other Co-operative Societies****-11)**

(रकम लाख रुपयांत /Amt. in Lakh Rs.)

स्थिर मत्ता Fixed assets (11)	इतर मत्ता Other assets (12)	मिळालेल्या विक्री केलेल्या मालाची किंमत मालाची किंमत		विक्री केलेल्या किंवा विकलेल्या मालाची किंमत वर्ष अखेरचा शिल्लक माल Stock at the end of the year (15)	वर्षातील नफा Pofit of the year		वर्षातील तोटा Loss for the year		District (2)
		Value of goods received (13)	Value of goods sold (14)		नफा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in profit (16)	नफ्याची रक्कम Amount of Profit (17)	तोटा झालेल्या संस्थांची संख्या No. of Societies in loss (18)	तोटाच्या रक्कम Amount of Loss (19)	
9873	6163	3767	4059	2148	3581	755	612	82	Mumbai Mumbai Suburban
83196	8637	7034	12914	267	1285	1388	573	7350	Thane
6407	1842	4575	745	496	538	54	467	30	Raigad
1665	820	324	324	54	396	31	216	9	Ratnagiri
1490	931	750	826	64	188	57	239	12	Sindhudurg
11534	27824	818	710	99	1262	335	1121	322	Nashik
3171	3640	548	564	33	373	28	252	485	Dhule
1292	2647	559	583	58	167	51	295	101	Nandurbar
3998	6488	899	886	91	493	470	618	530	Jalgaon
21899	17965	1016	1478	262	1089	560	1325	52072	Ahmednagar
19611	44618	7592	9131	759	2013	299	1736	116	Pune
1586	3381	4543	2547	443	732	157	620	92	Satara
14153	3627	3290	1800	269	697	593	680	185	Sangli
11748	1911	7339	7793	304	851	546	958	108	Solapur
2611	16361	3267	2957	307	1079	599	641	454	Kolhapur
10793	1948	109	330	11	571	352	855	234	Aurangabad
419	135	0	0	9	8	0	412	0	Jalna
125	738	0	0	14	159	11	287	9	Parbhani
586	220	30	22	5	83	38	119	14	Hingoli
1200	629	20433	58140	31	135	0	661	4	Beed
211	358	41	0	33	351	7	507	28	Nanded
231	125	33	35	8	230	73	669	18	Osmanabad
1277	1068	353	392	26	477	173	532	81	Latur
1312	2084	93	98	17	278	36	482	151	Buldhana
63	539	333	252	26	324	29	145	51	Akola
4	577	1	3	2	280	2	52	3	Washim
1644	4217	151	1177	106	477	41	480	34	Amravati
811	818	72	113	17	176	30	311	50	Yavatmal
120	306	218	229	17	151	129	283	23	Wardha
3665	1483	1693	1191	131	713	55	344	21	Nagpur
472	800	355	411	23	322	10	157	1	Bhandara
417	1093	30	36	25	463	84	352	18	Gondiya
245	96	444	198	88	215	10	519	18	Chandrapur
18	51	0	2	1	141	4	34	12	Gadchiroli
217847	164140	70710	109946	6244	20298	7007	17554	62718	Maharashtra State

१८. खाणकाम :

१८.१ खाणी, खनिज उत्पादने व त्यांचे मूल्य या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिली आहे.

18. MINING AND QUARRYING :

18.1 Data on Mines, Mineral production and their value are presented in this section.

18. खाणकाम /MINNINGANDQUARRYING

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 18.1

खनिज उत्पादन, त्याचे मूल्य व एकूण खाणी / Mineral Production, its value and total mines(excluding Atomic minerals)

(2011-12)

(उत्पादन टनात आणि मूल्य हजारतात/Production in tonnes and value in thousand Rs.)

अनु.क्र. Sr. No.	खनिज (2)	खाणींची संख्या / उत्पादन मूल्य (3)	रत्नागिरी Ratnagiri (4)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (5)	कोल्हापूर Kolhapur (6)	अमरावती Amravati (7)	यवतमाळ Yavatmal (8)	नागपूर Nagpur (9)	भंडारा Bhandara (10)	चंद्रपूर Chandrapur (11)	गडचिरोली Gadchiroli (12)	एकूण Total (13)	No. of Mines Production value (3)	Minerals (2)
1	बॉक्साईट	खाणी	3	-	6	-	-	-	-	-	-	9	Mines	Bauxite
		उत्पादन	469154	-	1114044	-	-	-	-	-	-	1583198	Production	
		मूल्य	128524	-	306568	-	-	-	-	-	-	435092	Value	
2	केओलिन (नैसर्गिक)	खाणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mines	Kaolin
		उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Production	(Natural)
		मूल्य	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Value	
3	कोळसा @	खाणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	57	Mines	Coal @
		उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39159	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	-	-	-	-	-	53112600	Value	
4	डोलोमाईट	खाणी	-	-	-	-	1	4	-	1	-	6	Mines	Dolomite
		उत्पादन	-	-	-	-	21540	16581	-	89736	-	127857	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	3345	4113	-	21637	-	29095	Value	
5	कच्चे लोखंड	खाणी	-	5	-	-	-	-	-	3	2	14	Mines	Iron Ore @
		उत्पादन	-	1380	-	-	-	-	-	58	1	1470	Production	
		मूल्य	-	1236174	-	-	-	-	-	51064	500	1302353	Value	
6	कायनाईट	खाणी	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	Mines	Kyanite
		उत्पादन	-	-	-	-	-	-	53	-	-	53	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	-	-	45	-	-	45	Value	
7	चुनखडी	खाणी	-	-	-	-	11	-	-	8	-	19	Mines	Lime Stone@
		उत्पादन	-	-	-	-	1554	-	-	9776	-	11330	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	172556	-	-	1174584	-	1347140	Value	
8	कच्चे मँगनीज	खाणी	-	-	-	-	-	15	4	-	-	19	Mines	Manganese
		उत्पादन	-	-	-	-	-	208085	441813	-	-	649898	Production	Ore
		मूल्य	-	-	-	-	-	1439631	2907993	-	-	4347624	Value	
9	गेरू	खाणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mines	Ochare
		उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Value	
10	कोरंडम #	खाणी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Mines	Corundum #
		उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Production	
		मूल्य	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Value	
11	फायर क्ले	खाणी	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	Mines	Fire Clay
		उत्पादन	-	-	-	9512	-	-	-	-	-	9512	Production	
		मूल्य	-	-	-	1284	-	-	-	-	-	1284	Value	

अनु.क्र. Sr. No.	खनिज (2)	खाणीची संख्या / उत्पादन मूल्य (3)	रत्नागिरी Ratnagiri (4)	सिंधुदुर्ग Sindhudurg (5)	कोल्हापूर Kolhapur (6)	अमरावती Amravati (7)	यवतमाळ Yavatmal (8)	नागपूर Nagpur (9)	भंडारा Bhandara (10)	चंद्रपूर Chandrapur (11)	गडचिरोली Gadchiroli (12)	एकूण Total (13)	No. of Mines Production value (3)	Minerals (2)
12	सिलिमानाईट	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	2 984 1754	- - -	- - -	2 984 1754	Mines Production Value	Sillimanite
13	पायरोफिलाईट	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- 1054 337	- - -	- - -	- 1054 337	Mines Production Value	Pyrophyllite
14	क्विम्झ	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- 466 98	3 19726 7834	1 10502 2625	- - -	4 30694 10557	Mines Production Value	Quartz
15	क्विम्झ	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- 1944 588	- - -	- - -	- 1944 588	Mines Production Value	Quartzite
16	सिलिका सॅंड	खाणी उत्पादन मूल्य	7 267486 94086	1 950 105	4 12607 2205	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	12 281043 96396	Mines Production Value	Silicasand
17	सॅंड (इतर)	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	3 435159 23649	- - -	3 435159 23649	Mines Production Value	Sand (Others)
18	शेल	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	222385 22813	- -	- -	- 130487 1606	- -	- 352872 24419	Mines Production Value	Shale
19	लॅटराईट	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	1 6500 553	- -	1 6500 553	Mines Production Value	Laterite
20	क्रोमाईट	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	Mines Production Value	Chromite
21	फेल्सपार	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	Mines Production Value	Felspar
22	फ्लुओराइट (श्रेणीकृत)	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	1 2740 10645	- -	1 2740 10645	Mines Production Value	Fluorite (Graded)
23	क्ले (इतर)	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	Mines Production Value	Clay (others)
24	गौण खनिजे	खाणी उत्पादन मूल्य	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - -	- - 2127217	Mines Production Value	Minor Minerals

१९. उत्पादन

१९.१. या विभागात चालू कारखाने, सरासरी दैनिक रोजगार, औद्योगिक उत्पादने आणि वार्षिक उद्योग पाहणीत गोळा केलेली काही निवडक औद्योगिक वैशिष्ट्ये याबद्दलची सांख्यिकी माहिती दिलेली आहे.

१९.२. तक्त्यातील आकडे मुख्य कारखाने निरीक्षक यांच्याकडून फॅक्टरी अॅक्ट, १९४८ च्या कलम २ एम (एक) आणि २ एम (दोन) व कलम ८५ खाली येणाऱ्या कारखान्यांची मूलभूत सांख्यिकी माहिती गोळा करून पाठविल्यानंतर त्या आधारावर अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयाने संकलित केले आहेत. कलम २ (एम) (एक) खाली गेल्या बारा महिन्यातील कोणत्याही एका दिवशी १० किंवा अधिक कामगार असणारे व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि कलम २ (एम) (दोन) खाली २० किंवा अधिक कामगार असणारे पण शक्तीचा वापर न करणारे कारखाने यांचा समावेश होतो. या व्यतिरिक्त कारखान्यांतील कामगारांची संख्या व शक्तीचा वापर केला किंवा वापर केला नाही हे विचारात न घेताही राज्य शासनाने अधिसूचनेद्वारे शासकीय राजपत्रातून सांख्यिकी माहिती पुरविण्यासाठी भाग पाडलेल्या कारखान्यांचाही समावेश केला जातो. हे कारखाने ह्या फॅक्टरी अॅक्ट, १९४८ च्या कलम ८५ खाली येतात आणि यातील कारखान्यांची माहिती १ जानेवारी ते ३१ डिसेंबर या कालावधीत संपणाऱ्या लेख्या संबंधित आहे.

१९.३. राष्ट्रीय नमुना पाहणी संघटना (भारत सरकार) यांच्याकडून अर्थ व सांख्यिकी संचालनालयास उपलब्ध झालेल्या वार्षिक उद्योग पाहणी पत्रकाच्या आधारावर आकडेवारी या विभागात दिली आहे. ही पत्रके गणना व गणनेतर या दोन क्षेत्रात विभागलेल्या कारखान्यांकडून गोळा केली जातात आणि त्यातील माहिती १ एप्रिल ते ३१ मार्च या कालावधीत संपणाऱ्या लेख्यासंबंधित असते. गणना क्षेत्रात ५० किंवा अधिक कामगार व शक्तीचा वापर करणारे कारखाने आणि १०० किंवा त्याहून अधिक कामगार व शक्तीचा वापर न करणाऱ्या कारखान्यांचा समावेश होतो. यांची दरवर्षी संपूर्ण गणना केली जाते. बाकीचे कारखाने गणनेतर क्षेत्राखाली येतात. १९७३-७४ पासून गणनेतर क्षेत्रातील एकूण कारखान्यांपैकी ५० टक्के कारखाने दरवर्षी निवडले जातात आणि त्याची दोन वर्षांच्या गटात पूर्ण पाहणी केली जाते. याशिवाय गणनेतर क्षेत्रात मोडणाऱ्या पण संपूर्ण भारतभर ५० कामगारांहून कमी कामगार असलेल्या कारखान्यांची गणना क्षेत्रातील कारखान्यांप्रमाणे दरवर्षी पाहणी केली जाते. तसेच या पाहणीत वीज तथा गॅस उत्पादन व वितरण व इतर सेवा तसेच स्वच्छता सेवा, दुरुस्ती व वैयक्तिक सेवा आणि चल चित्रपट यांचाही समावेश होतो. वर्कर्स अॅक्ट १९६६ खाली येणारे विडी व सिगारेट कारखाने सुद्धा यात अंतर्भूत आहेत. बंद स्वरूपाचे कारखाने सुध्दा विचारात घेतले जातात. पण संरक्षण खात्यातील कारखाने, हॉटेल आणि उपाहारगृहे, तेलाचे साठे व वितरण यामध्ये गुंतलेले, तांत्रिक शिक्षण संस्था (विकणे किंवा विनिमय यासाठी उत्पादन न करणाऱ्या) यांचा यात समावेश नाही.

१९.४. उत्पादक भांडवल वर्षाच्या शेवटच्या दिवसाशी निगडित असून त्यामध्ये स्थिर व खेळत्या भांडवलाचा समावेश असतो. कामगारांची संख्या ही वेगवेगळ्या शीर्षाखालील म्हणजे कामगार, कामगारेतर इ. कामगारांची एकत्रित दैनिक सरासरी संख्या असते आणि त्यामध्ये भरपगारी रजेवर असणाऱ्या म्हणजे वैद्यकीय रजेवर, नैमित्तिक रजेवर व पगारी दीर्घ मुदतीच्या रजेवर असणाऱ्या कामगारांचा समावेश असतो. विक्रीसाठी तयार केलेल्या वस्तू व उपवस्तू ह्यांचे मूल्य, ग्राहकांसाठी केलेल्या कामाच्या सेवेचा मोबदला, विकत घेतलेल्या स्थितीमध्येच विकलेल्या मालाचे मूल्य आणि वार्षिक पाहणी वर्षाच्या सुरुवातीला व शेवटी असणाऱ्या अर्ध कच्च्या स्वरूपाच्या मालाच्या साठ्यामधील मूल्यात येणारा फरक इत्यादींचा समावेश 'एकूण उत्पादन' यात असतो मूल्यवृद्धी ही उत्पादन मूल्यातून, उत्पादन खर्च व मूल्यघट वजा करून काढली जाते.

19. MANUFACTURING

19.1. In this section, statistics regarding working factories, average daily employment, industrial production and some selected industrial characteristics collected in the Annual Survey of Industries is presented.

19.2 The data on working factories, are compiled by the Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, on the basis of data collected by the Chief Inspector of Factories from the factories covered under sections 2 (m) (i), 2 (m) (ii) and sec. 85 of the Factories Act, 1948. The factories using power, which employed 10 or more workers on any day of the preceding 12 months are covered under section 2 (m) (i) and the factories not using power employing 20 or more workers under section 2 (m) (ii). Apart from these two categories, State Government by notification in Official Gazette specifies a number of factories and makes obligatory for such factories to supply statistical information notwithstanding the number of persons employed therein and using or not using power. These factories are covered under section 85 of the factories Act, 1948. The information relates to the accounting year of factory ending on any day between 1st January to 31st December.

19.3. The statistics relating to Annual Survey of Industries are based on the returns supplied to this Directorate by National Sample Survey Organisation, Government of India, which collects the data from the factories divided in two sectors, viz. (i) Census sector, (ii) Non-census sector and returns relate to the accounting year of the factory ending on any day between 1st April to 31st March. In the census sector, factories employing 50 or more workers and using power and factories employing 100 or more workers and not using power are covered on complete enumeration basis every year. The remaining factories are covered in the non-census sector. In the non-census sector, since 1973-74, 50 per cent of the factories are selected every year and thus this sector is covered fully in a block period of two years. The factories in the non-census sector, having less than 50 workers all over India, are treated on par with factories in the census sector. The survey extends to all the manufacturing units including production and distribution of electricity, gas, water and also service industries like sanitary services, repairs services and personal services and motion picture production. The survey extends also to Biri and Cigar units which are covered under Workers Act, 1966. It also includes the factories reported closed. However it excludes defence factories, restaurants and cafes, those engaged in storage and distribution of oil, technical training institution (not producing anything for sale or exchange).

19.4. Productive capital which relates to the last day of the year, consists of fixed and working Capital. Number of persons employed is the average number of persons employed under various heads, such as workers, other than workers, etc. and it includes persons on leave with pay such as sick leave, casual leave or paid vacation. Gross output represents value of products and by-products manufactured for sale, work done for customers and a sale value of goods sold in the same condition as purchased and is adjusted for the difference in stocks of semi-finished goods at the beginning and at the end of the survey year. Value added by manufacture is computed by deducting from the gross ex-factory value of output, the gross value of input and value added is not of depreciation.

19. उत्पादन/ MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.1

नोंदणीकृत कारखान्यांची संख्या / Number of Registered Factories
(2011-12)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	विभाग २ (एम) (१) Under Section 2 (m) (i)	विभाग २ (एम) (२) Under Section 2 (m) (ii)	विभाग ८५ Under Section 85	एकूण (संख्या) Total (No.)	कामगारांची सरासरी संख्या Average number of workers employed (7)	District (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई	6418	141	541	7100	259665	Mumbai
2	मुंबईउपनगर						Mumbai Suburban
3	ठाणे	7150	18	1108	8276	423218	Thane
4	रायगड	1290	0	223	1513	92483	Raigad
5	रत्नागिरी	232	1	124	357	18435	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	66	7	65	138	3270	Sindhudurg
7	नाशिक	1786	5	316	2107	104857	Nashik
8	धुळे	177	0	167	344	9876	Dhule
9	नंदुरबार	70	0	50	120	2893	Nandurbar
10	जळगाव	750	12	303	1065	35532	Jalgaon
11	अहमदनगर	691	0	297	988	36080	Ahmednagar
12	पुणे	5044	19	346	5409	444741	Pune
13	सातारा	460	1	120	581	34597	Satara
14	सांगली	602	0	296	898	33683	Sangli
15	सोलापूर	432	6	4555	4993	38348	Solapur
16	कोल्हापूर	1532	8	412	1952	81528	Kolhapur
17	औरंगाबाद	938	9	156	1103	66433	Aurangabad
18	जालना	259	0	41	300	10720	Jalna
19	परभणी	95	0	47	142	2171	Parbhani
20	हिंगोली	58	0	39	97	1814	Hingoli
21	बीड	106	0	73	179	6554	Beed
22	नांदेड	170	0	143	313	3054	Nanded
23	उस्मानाबाद	25	0	20	45	3234	Osmanabad
24	लातूर	111	0	78	189	5358	Latur
25	बुलढाणा	342	0	117	459	8838	Buldhana
26	अकोला	494	3	112	609	8210	Akola
27	वाशिम	108	0	47	155	1675	Washim
28	अमरावती	255	1	154	410	5440	Amravati
29	यवतमाळ	262	26	80	368	9028	Yavatmal
30	वर्धा	142	0	57	199	14392	Wardha
31	नागपूर	1260	8	783	2051	75460	Nagpur
32	भंडारा	81	0	62	143	6403	Bhandara
33	गोंदिया	54	0	80	134	1574	Gondiya
34	चंद्रपूर	167	0	78	245	23120	Chandrapur
35	गडचिरोली	45	0	10	55	1547	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		31672	265	11100	43037	1874231	Maharashtra State

19. उत्पादन / MANUFACTURING
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.2
निर्मिती करणाऱ्या उद्योगांचे उत्पादन व रोजगार (मालिका)
Production and employment of Manufacturing Industries (Series)
(2011-12)

अ.क्र. Sr No.	उद्योग गट	कारखान्यांची संख्या No. of Units	एकूण रोजगार Total Employment	एकूण गुंतवणूक (लाख रुपये) Total Investment (Lakh Rs.)	एकूण उत्पादन (लाख रुपये) Total Production (Lakh Rs.)	Industry Group
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	सूत काढणे, वटणी, सफाई इत्यादी	908	29144	371417	1350915	Cotton, ginning, cleaning etc.
2	मीठाचे उत्पादन	58	1060	195	923	Extraction of salt
3	खाद्य उत्पादने	2838	208950	4583044	10241602	Manufacture of Food products
4	पेये	275	19755	464339	835610	Manufacture of Beverages
5	तंबाखू उत्पादने	138	42861	155751	346466	Manufacture of Tobacco products
6	वस्त्रोद्योग	1931	139290	2096206	3828443	Manufacture of Textiles
7	परिधान करण्याची वस्त्रे	1105	36606	215422	685238	Manufacture of Wearing apparels
8	चामडे व तत्सम वस्तूंचे उत्पादन	145	4590	24330	51282	Manufacture of leather and related products
9	लाकूड व लाकडाची उत्पादने (फर्निचर सोडून)	283	7530	139755	221950	Manufacture of Wood and products of wood and cork, except furniture; Manufacture of articles of straw and plaiting materials
10	कागद आणि कागदाची उत्पादने	937	29482	675781	919209	Manufacture of Paper and paper products
11	मुद्रण व ध्वनी व चित्रमुद्रणाचे पुनरुत्पादन	954	37105	581344	745264	Printing and reproduction of recorded media
12	कोळसा, शुद्ध पेट्रोलियम यांची उत्पादने इ.	190	13164	1921679	13505733	Manufacture of Coke refined petroleum products
13	रसायने व रासायनिक उत्पादने	1809	102844	3457008	7706704	Manufacture of Chemicals and chemical products
14	औषध, वैद्यकीय रसायने व वनस्पती शास्त्रीय उत्पादने	826	118503	2502239	4706931	Manufacture of pharmaceuticals, medicinal chemical and botanical product
15	रबर आणि प्लॅस्टिक उत्पादने	1858	88667	1525160	3256627	Manufacture of Rubber and plastic products
16	इतर अधातू खनिज उत्पादने	1095	41912	1004246	1364859	Manufacture of Other non-metallic
		1463	140996	5313433	13349116	Manufacture of Basic metals
18	धातूच्या तयार वस्तूंची उत्पादने (यंत्रे व यंत्रसामग्री सोडून)	3292	157559	2299340	5784285	Manufacture of Fabricated metal products except machinery and equipment
19	सगणक, विद्युत आणि ऑप्टिकल उत्पादने	488	42747	756630	2030364	Manufacture of computer, electronic and optical products
20	विद्युत सामग्रीची उत्पादने	1366	88308	1403307	4028720	Manufacture of electrical equipment
21	यंत्र व यंत्रसामग्रीचे उत्पादन	2070	155578	2607284	6960459	Manufacture of Machinery and equipments, n.e.c.
22	मोटर वाहने, ट्रेलर्स व निम-ट्रेलर्स यांचे उत्पादन	1299	179754	3985418	8227461	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers
23	इतर परिवहन सामग्रीचे उत्पादन	333	44276	735644	2854031	Manufacture of other transport equipments
24	फर्निचरचे उत्पादन	222	15101	180568	313730	Manufacture of furniture
25	इतर उत्पादने	1073	57013	908539	2804341	Other manufacturing
26	यंत्र व यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती व यंत्रसामग्री बसविणे	165	13502	218248	249838	Repair and installation of machinery and equipment
27	वीज, वायू, वाफ आणि वातानुक लित सेवेचा पुरवठा	—	—	—	—	Electricity, gas and steam and airconditioning supply
28	घाऊक व रिटेल व्यापार आणि मोटर व मोटारसायकल यांची दुरुस्ती	—	—	—	—	Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles
29	गोदामे व वाहतुकीसाठी सहाय्यकारी कार्ये	—	—	—	—	Warehousing and support activities or transportation
30	प्रकाशने	38	1802	42208	37941	Publishing activities
31	चलचित्रे, व्हिडीओ आणि दूरदर्शन अभियंतांचे निर्मिती, ध्वनीमुद्रण आणि संगीत प्रकाशनाच्या संदर्भातील क्रिया	—	—	—	—	Motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities
32	सगणक, वैयक्तिक व गृहोपयोगी वस्तूंची दुरुस्ती	—	—	—	—	Repair of computers and personal and household goods
33	टाकाऊ वस्तूंचे संचयन, प्रक्रिया व विल्हेवाट, वस्तूंचा पुनर्वापर	6	1114	12201	16098	Waste collection, treatment and disposal activities, materials recovery
34	इतर खाजगी सेवा कार्ये	1052	61396	3057061	4113654	Other personal service activities
एकूण		28217	1880609	41237797	100537794	Total

टीप.- उद्योग गटाचे वर्णन २००८ प्रमाणे आहे.

Note:- N.I.C. 2008

आधार-केंद्रीय सांख्यिकी संघटना, कलकत्ता Source-Central Statistical Organisation, Kolkata

19. वस्तुनिर्माण / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.3

खादी व ग्रामोद्योग मंडळाकडून निरनिराळ्या उद्योगांना दिलेले अनुदान व कर्ज पुरवठा
Amount of grants and loan disbursed to various industries by Khadi and Village Industries Boards

(रुपये हजारात / Rs. in Thousand)

अनुक्रमांक Serial No.	उद्योग	अनुदान व वितरण रक्कम / Grants and Amount Disbursed										Industry
		1960-61		1970-71		1980-81		1990-91		2001-02		
		अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	अनुदान grants	कर्ज Loan	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(2)
1	खादी	78	249	29	94	616	1003	122	4352	--	--	Khadi
2	प्रक्रिया करणारे उद्योग	12	7	3	34	113	227	125	5155	--	3569	Processing C.and P.
3	ग्रामीण तेल उद्योग	165	515	31	1401	6	3359	214	28808	--	--	Village Oil Industry
4	ग्रामीण कातडी उद्योग	20	44	16	187	127	1622	55	6194	--	5181	Village leather Industry
5	आगपेटी लघु उद्योग	--	--	--	--	85	514	6	1214	--	500	Cottage Match Industry
6	गूळ व खांडसरी उद्योग	181	122	10	96	--	206	--	4827	--	1493	Gur and Khandasari Industry
7	ताड गूळ उद्योग	34	9	10	160	--	--	90	946	--	97	Palm Gur Industry
8	आद्य तेले व साबण उद्योग	6	92	10	55	28	131	--	1546	--	--	Non-edible Oil and Soap Industry
9	हाताने तयार करणारे कागद उद्योग	120	107	123	320	232	833	801	2119	--	240	Handmade paper Industry
10	मधू मक्षिा पालन उद्योग	77	17	3	59	7	50	50	660	--	86	Bee Keeping Industry
11	ग्रामीण कक्कुट पालन उद्योग	7	5	12	558	189	1955	85	7170	--	--	Village Poultry Industry
12	तंतू उद्योग	--	--	9	31	4	42	97	1233	--	983	Fibre Industry
13	सुतार व लोहार उद्योग	--	--	18	117	162	2417	404	16588	--	3955	Carpentry and Blacksmith Industry
14	गोबर गॅस उद्योग	--	--	309	467	12	--	--	--	--	--	Gobar Gas Industry
15	चुना तयार करणारे उद्योग	--	--	1	16	20	268	1	2175	--	1118	Lime Manufacturing Industry
16	ग्रामोद्योग विक्री भांडार	3	3	52	5	10	34	159	12672	--	--	Gramodyog Sales Depot
17	बेत व बांबू उद्योग	--	--	--	81	2	131	109	881	--	100	Cane and Bamboo Industry
18	अॅल्युमिनियम	--	--	--	78	--	95	--	2065	--	--	Alluminium
19	औषध व जडीबुटी गोळा करणे	--	--	--	--	--	--	--	418	--	--	Collection of Medicinal and plants
20	फळावरील प्रक्रिया	--	--	--	--	--	554	--	4741	--	690	Fruit processing
21	गोंद व राळ तयार करणे	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Gum and Resins
22	काथ उद्योग	--	--	--	--	--	245	16	3274	--	--	Kath Industry
23	ग्रामीण उद्योगाकरिता गोदामे	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Village Industries Godowns
24	पॉली वस्त्र	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Poly Vastra
25	इतर	9	--	96	--	--	--	264	12209	--	12091	Others
एकूण		712	1170	732	3759	1613	13686	2598	119247	135.24	30103	Total

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.3

(रुपये हजारात / Rs. in Thousand)

अनुक्रमांक उद्योग Serial No.		अनुदान व वितरण रक्कम / Grants and Amount Disbursed										Industry (2)
(1)	(2)	2004-05		2008-09		2009-10		2010-11		2011-12		
		अनुदान grants (13)	कर्ज Loan (14)	अनुदान grants (15)	कर्ज Loan (16)	अनुदान grants (17)	कर्ज Loan (18)	अनुदान grants (19)	कर्ज Loan (20)	अनुदान grants (21)	कर्ज Loan (22)	
1	खादी	23	--	365.39	--	31.45	9.05	365.31	N.A.	40.00	14.01	Khadi
2	प्रक्रिया करणारे उद्योग	4653	--	284.17	--	1571.19	516.09	277.25	N.A.	1953.44	643.73	Processing C.and P.
3	ग्रामीण तेल उद्योग	570	--	230.04	--	29.00	10.15	228.95	N.A.	113.17	39.75	Village Oil Industry
4	ग्रामीण कातडी उद्योग	704	--	296.36	--	53.43	20.71	291.44	N.A.	15.15	6.62	Village leather Industry
5	आगपेटी लघु उद्योग	75	--	39.75	--	23.38	9.23	39.3	N.A.	24.00	8.40	Cottage Match Industry
6	गूळ व खांडसरी उद्योग	855	--	152.85	--	478.15	171.68	150.06	N.A.	300.61	118.04	Gur and Khandasari Industry
7	ताड गूळ उद्योग	3041	--	15.27	--	0.00	0.00	15.18	N.A.	0.00	0.00	Palm Gur Industry
8	आद्य तेले व साबण उद्योग	1526	--	36.83	--	340.16	111.87	36.76	N.A.	98.56	119.04	Non-edible Oil and Soap Industry
9	हाताने तयार करणारे कागद उद्योग	232	833	139.32	9	208.03	101.06	135.93	N.A.	207.39	79.38	Handmade paper Industry
10	मधू मक्षिा पालन उद्योग	8	--	1.65	--	3.00	1.05	1.28	N.A.	0.00	0.00	Bee Keeping Industry
11	ग्रामीण कक्कुट पालन उद्योग	--	--	414.84	--	0.00	0.00	--	N.A.	0.00	0.00	Village Poultry Industry
12	तंतू उद्योग	330	--	57.7	--	0.00	0.00	57.1	N.A.	40.75	35.50	Fibre Industry
13	सुतार व लोहार उद्योग	4094	--	648.22	--	758.24	402.98	633.82	N.A.	942.00	486.05	Carpentry and Blacksmith Industry
14	गोबर गॅस उद्योग	--	--	3.45	--	0.00	0.00	3.43	N.A.	0.00	0.00	Gobar Gas Industry
15	चुना तयार करणारे उद्योग	2302	--	106.10	--	222.86	74.48	104.84	N.A.	244.97	82.71	Lime Manufacturing Industry
16	ग्रामोद्योग विक्री भांडार	--	--	59.56	--	0.00	0.00	59.05	N.A.	25.00	8.75	Gramodyog Sales Depot
17	बेत व बांबू उद्योग	15	--	40.72	--	5.35	1.87	40.46	N.A.	4.26	1.49	Cane and Bamboo Industry
18	अॅल्युमिनियम	240	--	31.04	--	5.54	1.38	30.8	N.A.	25.00	8.75	Alluminium
19	औषध व जडीबुटी गोळा करणे	81	--	3.22	--	19.65	6.88	3.22	N.A.	141.00	47.55	Collection of Medicinal and plants
20	फळावरील प्रक्रिया	2443	--	57.76	--	338.76	126.11	54.75	N.A.	395.89	132.41	Fruit processing
21	गोंद व राळ तयार करणे	--	--	0.65	--	0.00	0.00	0.65	N.A.	0.00	0.00	Gum and Resins
22	काथ उद्योग	30	--	29.81	--	29.67	7.62	28.78	N.A.	0.00	0.00	Katha Industry
23	ग्रामीण उद्योगाकरिता गोदामे	--	--	0.10	--	0.00	0.00	0.1	N.A.	0.00	0.00	Village Industries Godowns
24	पॉली वस्त्र	--	--	1.00	--	0.00	0.00	1	N.A.	30.00	9.50	Poly Vastra
25	इतर	19239	--	--	--	--	--	--	N.A.	--	N.A.	Others
26	रेक्झीन पी.व्ही.सी.	--	--	0.05	--	123.66	50.91	--	N.A.	164.62	65.69	Rexin P.V.C.
27	सेवा उद्योग	--	--	91.72	--	1751.57	867.73	89.29	N.A.	1027.68	470.42	Service Industry
28	वस्त्रोद्योग	--	--	132.21	--	539.20	215.06	129.18	N.A.	356.07	128.32	Textiles
29	लाख शेलॅक	--	--	0.81	--	723.22	742.50	0.81	N.A.	332.82	324.64	Shellac
30	रबर उद्योग	--	--	0.68	--	10.00	3.50	0.68	N.A.	46.05	16.12	Rubber
31	इलेक्ट्रॉनिक्स	--	--	42.28	--	46.00	13.24	41.96	N.A.	57.57	18.70	Electronics
32	ब्रास मेटल	--	--	5.95	--	0.52	1.48	5.4	N.A.	26.00	9.10	Brass Metal
33	ग्रामोद्योग वसाहत	--	--	14.53	--	549.23	703.04	14.53	N.A.	172.06	143.87	Village Indl. Estate
34	मेणबत्ती उद्योग	--	--	10.25	--	13.71	6.18	9.95	N.A.	18.50	4.73	Candle making
35	प्लॅस्टीक उद्योग	--	--	2.14	--	206.50	121.14	2.14	N.A.	238.48	74.16	Plastic
36	ज्वेलरी	--	--	--	--	131.67	43.10	0	N.A.	79.26	25.15	Jewellery
एकूण		42067	--	3316.42	--	8213.03	4340.10	3250.22	N.A.	7120.30	3122.59	Total

आधार - महाराष्ट्र राज्य खादी ग्रामोद्योग मंडळ, मुंबई

Source - Maharashtra State Khadi and village Industries Board, Mumbai

19. उत्पादन / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.4

औद्योगिक क्षेत्रातील भू-खंड विकास / Industrial area estates developed
(2011-12)

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष/ जिल्हे	भूखंडाची संख्या No. of Estates	औद्योगिक धंधासाठी संपादित क्षेत्र Industrial area acquired हेक्टर/Hectare	औद्योगिक धंधासाठी भूखंड Industrial plots		Year /District
				विकसित Developed	वाटप केलेले Allotted	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	1970-71	33	837.68	159	409	
	1980-81	59	743.55	1,755	2,137	
	1990-91 *	58	24,066.99	24,706	20,548	
	1995-96	143	35,306.96	37,264	32,987	
1	मुंबई	1	13480	325	325	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर					
3	ठाणे	13	581736	12417	11513	Thane
4	रायगड	7	455249	2963	2484	Raigad
5	रत्नागिरी	6	138144	1985	1794	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	27481	883	792	Sindhudurg
7	नाशिक	6	199844	4084	3870	Nashik
8	धुळे	1	40025	720	642	Dhule
9	नंदुरबार	2	71945	326	226	Nandurbar
10	जळगाव	3	124021	2143	2046	Jalgaon
11	अहमदनगर	9	471271	4199	2816	Ahmednagar
12	पुणे	12	519684	7002	6233	Pune
13	सातारा	6	78587	2139	1528	Satara
14	सांगली	9	135731	2420	2099	Sangli
15	सोलापूर	5	180949	2104	1840	Solapur
16	कोल्हापूर	6	190154	3176	2823	Kolhapur
17	औरंगाबाद	5	350629	5362	5075	Aurangabad
18	जालना	7	45497	686	610	Jalna
19	परभणी	5	29133	380	312	Parbhani
20	हिंगोली	3	22890	261	228	Hingoli
21	बीड	2	8353	233	229	Beed
22	नांदेड	5	105490	1017	883	Nanded
23	उस्मानाबाद	3	32265	505	447	Osmanabad
24	लातूर	5	145739	1632	1508	Latur
25	बुलढाणा	6	65341	1012	887	Buldhana
26	अकोला	10	120409	1944	1518	Akola
27	वाशिम	1	21571	82	41	Washim
28	अमरावती	11	336860	947	789	Amravati
29	यवतमाळ	9	92370	803	545	Yavatmal
30	वर्धा	5	73821	709	644	Wardha
31	नागपूर	12	414096	4878	4269	Nagpur
32	भंडारा	4	27398	128	128	Bhandara
33	गोंदिया	1	14614	180	167	Gondiya
34	चंद्रपूर	8	160939	680	583	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	8442	143	135	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		190	5304158	68468	60029	Maharashtra State

आधार.- मुख्य अभियंता, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ, मुंबई

Source.-Chief Engineer, Maharashtra Industrial Development Corporation, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 19.5

19. उत्पादन/

तक्ता क्रमांक/

चालू कारखान्यातील कामगारांच्या संख्येनुसार वर्गीकरण/

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	कामगार 1-9 Workers		कामगार 10-19 Workers		कामगार 20-49 Workers		कामगार 50-99 Workers		कामगार 100-499 Workers	
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई	372	2299	378	5054	717	17825	227	13136	142	25147
2	मुंबईउपनगर	761	4903	854	11404	1114	28915	572	34183	379	71340
3	ठाणे	1149	8084	1527	21856	3028	80329	1400	81980	765	139140
4	रायगड	172	1323	165	2391	387	11300	353	20952	177	36099
5	रत्नागिरी	139	761	64	836	65	2083	31	2158	28	5940
6	सिंधुदुर्ग	69	319	17	250	31	982	11	713	7	1069
7	नाशिक	450	2329	619	8617	528	16477	163	11133	152	32540
8	धुळे	188	989	69	896	43	1308	15	1005	15	2930
9	नंदुरबार	49	257	17	227	11	301	7	431	4	1069
10	जळगाव	287	1423	297	3960	170	5142	48	2894	26	5681
11	अहमदनगर	339	885	174	2440	301	9447	47	3260	50	10353
12	पुणे	382	2327	890	12517	1857	50484	1014	59242	874	177673
13	सातारा	109	418	113	1633	132	4208	65	4545	71	15069
14	सांगली	293	1390	246	3331	162	4815	61	3845	64	14502
15	सोलापूर	3199	19081	54	754	218	5879	26	1553	29	7528
16	कोल्हापूर	500	2507	622	8981	374	11115	156	10573	141	28810
17	औरंगाबाद	194	924	157	2271	356	10431	162	9991	181	39515
18	जालना	42	206	50	652	110	3752	44	2595	21	4569
19	परभणी	44	179	16	226	32	903	11	585	8	1931
20	हिंगोली	37	167	10	123	14	408	8	445	5	1082
21	बीड	75	295	14	174	42	1214	13	809	10	2548
22	नांदेड	142	494	26	377	41	1162	14	800	16	3252
23	उस्मानाबाद	29	185	24	313	11	343	6	374	19	4303
24	लातूर	86	397	68	878	21	611	10	551	19	4189
25	बुलढाणा	153	750	105	1443	45	1293	17	1025	11	2522
26	अोला	173	935	181	2370	53	1625	10	724	11	2203
27	वाशिम	49	181	30	402	17	483	4	280	3	470
28	अमरावती	215	1002	105	1475	39	1070	5	340	8	1947
29	यवतमाळ	98	431	102	1501	66	1890	31	1829	14	3336
30	वर्धा	55	241	22	313	24	721	13	702	22	4648
31	नागपूर	700	3729	310	4322	350	10556	147	9465	130	27523
32	भंडारा	73	354	21	260	18	475	3	218	6	1225
33	गोर्दिया	60	324	15	209	12	315	4	274	3	380
34	चंद्रपूर	80	384	48	599	31	962	14	959	26	4575
35	गडचिरोली	12	63	22	255	7	189	1	57	3	622
महाराष्ट्र राज्य		10775	60536	7432	103310	10427	289013	4713	283626	3440	685730

F = कारखाने/

W = कामगार /

आधार :- औद्योगिक सुरक्षा व आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

MANUFACTURING**TABLE No. 19. 5****Distribution of working factories according to working strength****(2011)**

कामगार 500-999 Workers		कामगार 1.000-4,999 Workers		५,००० व त्याहून अधिक कामगार 5,000 and above Workers		एकूण Total		District
F	W	F	W	F	W	F	W	(2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
9	6506	6	15481	2	13939	1853	99387	Mumbai
30	19363	13	27547	2	16886	3725	214541	Mumbai Suburban
47	27348	22	43358	--	--	7938	402095	Thane
18	11443	8	15679	--	--	1280	99187	Raigad
2	1115	5	7768	--	--	334	20661	Ratnagiri
--	--	--	--	--	--	135	3333	Sindhudurg
13	8838	14	22815	--	--	1939	102749	Nashik
2	1412	2	3524	--	--	334	12064	Dhule
--	--	1	1143	--	--	89	3428	Nandurbar
5	2856	2	3921	--	--	835	25877	Jalgaon
21	16296	3	3168	--	--	935	45849	Ahmednagar
105	66604	58	100204	3	38369	5183	507420	Pune
16	10625	5	8887	--	--	511	45385	Satara
8	5479	1	1187	--	--	835	34549	Sangli
6	4033	--	--	--	--	3532	38828	Solapur
25	16712	7	8594	--	--	1825	87292	Kolhapur
14	10336	6	10700	--	--	1070	84168	Aurangabad
1	750	--	--	--	--	268	12524	Jalna
--	--	--	--	--	--	111	3824	Parbhani
--	--	--	--	--	--	74	2225	Hingoli
2	1240	2	3636	--	--	158	9916	Beed
--	--	--	--	--	--	239	6085	Nanded
3	1560	1	1200	--	--	93	8278	Osmanabad
5	3181	--	--	--	--	209	9807	Latur
3	2073	--	--	--	--	334	9106	Buldhana
--	--	1	1203	--	--	429	9060	Akola
--	--	--	--	--	--	103	1816	Washim
--	--	--	--	--	--	372	5834	Amravati
--	--	1	2058	--	--	312	11045	Yavatmal
4	2103	5	8123	--	--	145	16851	Wardha
21	13541	6	13218	1	6800	1665	89154	Nagpur
--	--	2	3138	--	--	123	5670	Bhandara
1	713	--	--	--	--	95	2215	Gondiya
6	4530	5	12518	--	--	210	24527	Chandrapur
1	535	--	--	--	--	46	1721	Gadchiroli
368	239192	176	319070	8	75994	37339	2056471	Maharashtra State

Factories

Workers

Source.-Directorate of Industrial Safety and Health, Mumbai

19. उत्पादन/

तक्ता क्रमांक /

३१ डिसेंबर, २०११ रोजी संपणाऱ्या वर्षातील चालू कारखान्यांची व त्यातील सरासरी दैनिक कामगारांची प्रमुख उद्योग गटानुसार संख्या /

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे Districts	01 कृषि शिकार व संबंधित सेवा Agriculture, hunting and related service activities		02 कोळस्याचे खाणकाम Mining of Coal & Lignite		03 खाणकाम व दगड खाणकाम Other mining & Quarrying activities		04 खाद्य उत्पादने व पेये Mfg. of food products and beverages		05 तंबाखुचे उत्पादन Mfg. Of tobacco produF	
		F (3)	W (4)	F (5)	W (6)	F (7)	W (8)	F (9)	W (10)	F (11)	W (12)
1	मुंबई	2	16	1	10	125	3091	1	35
2	मुंबईउपनगर	125	10584	2	571
3	ठाणे	1	50	12	722	376	19364	4	174
4	रायगड	114	8196	0	0
5	रत्नागिरी	74	2509
6	सिंधुदुर्ग	47	1515
7	नाशिक	1	33	178	8327
8	धुळे	103	1095	1	20	96	2873
9	नंदुरबार	15	1620	49	980
10	जळगाव	108	3803	1	16	236	6419	15	993
11	अहमदनगर	14	402	156	14003	7	1639
12	पुणे	255	25106	5	1554
13	सातारा	1	14	117	9891	4	116
14	सांगली	149	11543
15	सोलापूर	118	10166	3	245
16	कोल्हापूर	180	19743	5	93
17	औरंगाबाद	72	2351	52	4946	1	45
18	जालना	87	2554	38	2445	2	320
19	परभणी	12	633	18	1084
20	हिंगोली	4	145	16	1597
21	बीड	42	1699	16	2616
22	नांदेड	8	174	41	1071
23	उस्मानाबाद	1	96	8	2102
24	लातूर	0	52	4394
25	बुलढाणा	92	2356	122	1879
26	अोला	80	1659	2	25	229	2789
27	वाशिम	41	756	18	343
28	अमरावती	59	1266	97	1568
29	यवतमाळ	137	3331	5	435	36	1104
30	वर्धा	24	2249	19	1061
31	नागपूर	11	1299	2	61	158	7297	2	154
32	भंडारा	1	25	17	414
33	गोर्दिया	47	684	3	94
34	चंद्रपूर	3	217	39	1043
35	गडचिरोली	27	261
महाराष्ट्र राज्य		919	27843	8	470	16	869	3445	193008	54	6033

MANUFACTURING**TABLE No.19.6****Number of working factories and average daily employment in Major Groups of Industries during the year ending 31 st Dec.,2011**

6		7		8		9		Districts
कापडाचे उत्पादन Mfg. Of textiles		परिधान करण्याच्या वस्तू फरची सफाई व रंगाई Mfg. of wearing apparrels Dressing and dyeing of fur		चामडे कमावणे व चामडयाची उत्पादने Tanning of leather and leather product		लाकूड आणि लाकडांचे उत्पादन (फर्निचर सोडून) Wood and Wood products (except furniture)		
F (13)	W (14)	F (15)	W (16)	F (17)	W (18)	F (19)	W (20)	(2)
53	3707	234	5190	21	415	105	525	Mumbai
145	3574	295	7828	46	955	66	688	Mumbai Suburban
1051	69207	209	18199	27	1716	242	5287	Thane
16	1067	8	254	43	624	Raigad
3	51	62	273	Ratnagiri
0	39	198	Sindhudurg
130	3333	5	93	7	214	180	845	Nashik
55	2854	3	940	Dhule
3	32	14	147	Nandurbar
7	953	0	..	1	9	149	524	Jalgaon
7	338	1	11	2	108	182	663	Ahmednagr
28	4105	21	2248	1	25	138	2210	Pune
7	834	2	320	3	48	73	196	Satara
134	4054	13	2615	1	11	106	746	Sangli
3411	21322	6	66	2	35	90	423	Solapur
493	21379	6	902	4	111	191	784	Kolhapur
24	439	1	26	114	1071	Aurangabad
3	220	25	81	Jalna
..	..	0	15	52	Parbhani
..	30	72	Hingoli
..	46	128	Beed
1	40	80	200	Nanded
3	233	10	25	Osmanabad
2	140	55	135	Latur
8	1931	70	181	Buldhana
5	303	52	218	Akola
7	138	35	104	Washim
8	629	1	5	132	484	Amravati
6	2483	61	186	Yavatmal
27	4376	36	199	Wardha
29	6511	2	49	4	118	542	3698	Nagpur
1	8	42	247	Bhandara
..	..	1	10	20	125	Gondia
..	68	371	Chandrapur
..	6	38	Gadchiroli
5667	154261	806	38725	121	3796	3119	21748	Maharashtra State

अ. क्र. Sr.No	जिल्हे (2)	10		11		12		13		14	
		कागद आणि कागदाच्या वस्तू		मुद्रण आणि ध्वनी व चित्रमुद्रणाचे पुर्नउत्पादन		कोळसा, शुध्द पेट्रो- लियम उत्पादने व अणु इंधन		रसायने आणि रासायनिक उत्पादने		रबर व प्लास्टिक उत्पादने	
		Paper and Paper Products		Printing & reproduction of recorvded media		Coke, retined, Petroleum Product and nuclear fuel		Chemicals and Chemical Products		Rubber and Plastics Products	
(1)	(2)	F (21)	W (22)	F (23)	W (24)	F (25)	W (26)	F (27)	W (28)	F (29)	W (30)
1	मुंबई	16	178	290	6864	4	47	37	685	54	520
2	मुंबईउपनगर	51	584	164	4044	8	6395	126	7037	196	4961
3	ठाणे	221	9401	261	11935	82	4733	1101	38288	591	24501
4	रायगड	25	824	22	1246	33	2604	327	28884	48	3100
5	रत्नागिरी	8	387	1	15	1	4	74	5949	16	313
6	सिंधुदुर्ग	1	10	1	64	4	41	2	27
7	नाशिक	86	2559	31	6218	5	376	149	4333	134	7738
8	धुळे	1	20	1	16	1	24	10	327	5	571
9	नंदुरबार	1	22	1	18	1	7	1	4
10	जळगाव	22	318	9	392	1	5	46	1137	94	7536
11	अहमदनगर	15	219	8	142	1	12	36	546	47	1381
12	पुणे	102	7164	103	4439	12	730	235	9750	285	23347
13	सातारा	10	503	3	61	1	70	14	229	27	3172
14	सांगली	22	574	17	323	5	197	23	404	40	498
15	सोलापूर	10	343	10	233	22	340	33	520
16	कोल्हापूर	19	571	28	1279	6	68	47	1046	47	1643
17	औरंगाबाद	37	1142	13	242	2	117	62	4492	88	6527
18	जालना	2	33	1	26	16	258	9	155
19	परभणी	0	..	1	20	0
20	हिंगोली	0	0
21	बीड	2	58	16	142
22	नांदेड	1	20	1	5	9	385	1	2
23	उस्मानाबाद	7	386
24	लातूर	3	57	2	33	3	32	1	20
25	बुलढाणा	23	507	9	1087	5	88
26	अोला	1	12	4	195	4	196	7	411	9	114
27	वाशिम	2	16	1	150	0	0	1	12
28	अमरावती	3	32	3	26	15	291	14	172
29	यवतमाळ	2	21	4	49
30	वर्धा	7	108	1	17	5	629
31	नागपूर	58	2745	53	1731	20	418	111	4360	75	5081
32	भंडारा	1	50	1	20	4	85	2	8
33	गोर्दिया	2	23	10	243	2	21
34	चंद्रपूर	12	1657	4	401	17	722	2	23
35	गडचिरोली	3	834	2	29
महाराष्ट्र राज्य		769	30992	1026	39485	195	16666	2549	112604	1829	92055

TABLE No.19.6-contd.--

15		16		17		18		Districts
अधातू खनिज उत्पादने		मूलभूत धातू		धातूंची उत्पादने (यंत्रे व यंत्रसामग्री सोडून)		विद्युत यंत्रांचे उत्पादन		
Other nonmetallic mineral products		Basic metals		Fabricated metal products except mach. & equipment		Manufacture of Electric equipment		(2)
F	W	F	W	F	W	F	W	
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	
30	737	24	646	83	1614	31	468	Mumbai
102	1730	61	1560	460	17976	166	13971	Mumbai Subarban
155	8570	313	21558	1413	76057	314	18202	Thane
47	5024	120	13799	149	7827	22	1396	Raigad
13	410	3	80	21	1760	5	148	Ratnagiri
8	306	1	297	9	230	Sindhudurg
70	3826	113	5846	343	16110	21	910	Nashik
6	85	8	298	4	50	1	12	Dhule
.	Nandurbar
13	637	7	129	22	482	21	1192	Jalgaon
20	700	40	1871	164	3710	39	3802	Ahmednagar
102	6375	164	15441	1200	72178	262	27338	Pune
9	255	29	4427	76	3462	12	2023	Satara
34	595	84	4276	28	932	19	599	Sangli
20	591	20	882	19	507	4	81	Solapur
52	904	217	12927	279	8237	25	1924	Kolhapur
21	1407	28	2399	174	7455	38	4965	Aurangabad
4	94	54	3694	4	109	.	..	Jalna
5	85	0	Parbhani
..	Hingoli
6	1526	1	35	Beed
1	20	8	309	Nanded
1	21	1	12	Osmanabad
4	76	4	77	Latur
7	140	1	15	1	15	Buldhana
7	98	9	86	1	6	2	53	Akola
2	24	1	12	Washim
15	173	2	20	6	95	3	29	Amravati
38	466	1	70	Yavatmal
4	122	3	2170	4	1373	Wardha
95	3334	165	12116	119	7467	34	1025	Nagpur
6	215	3	1892	29	721	1	10	Bhandara
2	29	1	150	Gondia
37	7913	2	1409	1	23	Chandrapur
2	30	Gadchiroli
938	46518	1478	108147	4619	228752	1020	78148	Maharashtra State

TABLE No.19.6-contd.--

23		24		25		26		27		Districts
मोटार वाहने ट्रेलर्स व निम-ट्रेलर्स		इतर परिवहन सामग्री		फर्निचरचे उत्पादन		वीज, वायु, वाफ आणि गरम पाणी पुरवठा		पाण्याचे संचयन, शुध्दीकरण व वितरण		
Motor Vehicles, Trailors & Semi-Trailors		Other transport equipment		Mfg. Of Furnitutre		Electricity, Gas, Steam and Hot Water Supply		Collection, Purification and distribusion of water		
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	(2)
(47)	(48)	(49)	(50)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	
8	194	19	14000	19	192	2	97	8	202	Mumbai
39	4030	7	175	29	317	5	2164	9	630	Mumbai Subarban
57	4936	17	1171	34	1315	13	1115	18	1159	Thane
34	1309	4	216	17	830	3	315	Raigad
..	..	4	2883	2	16	6	1663	1	8	Ratnagiri
..	1	5	1	6	1	4	Sindhudurg
40	11767	6	1613	10	381	7	1315	33	455	Nashik
..	4	45	Dhule
..	Nandurbar
9	1994	1	1360	4	23	2	2049	6	43	Jalgaon
11	495	6	871	7	284	5	85	7	132	Ahmednagar
468	108234	22	6650	26	1300	12	599	10	628	Pune
3	245	3	586	3	74	5	127	4	66	Satara
3	115	4	195	8	188	3	84	6	134	Sangli
1	10	2	257	2	8	2	18	5	59	Solapur
10	266	1	24	13	206	9	316	8	104	Kolhapur
41	5339	47	7758	3	117	4	72	Aurangabad
...	3	41	Jalna
...	Parbhani
...	Hingoli
...	Beed
...	1	30	1	18	Nanded
...	Osmanabad
...	1	18	Latur
...	1	38	2	8	Buldhana
...	1	12	3	1104	Akola
...	2	22	Washim
...	1	10	Amravati
2	16	2	71	1	7	Yavatmal
..	1	312	1	7	Wardha
15	1592	5	120	14	384	15	4466	5	122	Nagpur
1	23	1	20	1	22	Bhandara
...	1	120	Gondia
...	8	3772	Chandrapur
...	2	225	Gadchiroli
742	140565	149	37899	175	4727	127	20741	142	4291	Maharashtra State

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे (2)	28		29		30		31		32	
		बांधकाम Construction		मोटर वाहनांची विक्री व दुरुस्ती Sale and repair of Motor vehicles		घाऊक व्यापार व कमिशन व्यापार Wholesale trade & Commission trade		किरकोळ व्यापार वैयक्तिक व घरगुती वस्तुंची दुरुस्ती Retail trade, repair of personal and household goods		परिवहन साहाय्यकारी वस्तुंची दुरुस्ती Supporting and auxiliary transport activities	
		F (57)	W (58)	F (59)	W (60)	F (61)	W (62)	F (63)	W (64)	F (65)	W (66)
1	मुंबई	78	5021	13	1236	95	1417	3	33
2	मुंबईउपनगर	1	9	132	7145	13	818	110	2638	14	4847
3	ठाणे	124	9704	10	319	164	4306	15	1008
4	रायगड	22	1628	3	325	59	1165	6	262
5	रत्नागिरी	15	685	8	132
6	सिंधुदुर्ग	11	432	4	58	2	5
7	नाशिक	50	2613	2	90	47	524	13	357
8	धुळे	8	491	1	19	3	44	1	15
9	नंदुरबार	1	15	1	48
10	जळगाव	19	1054	2	38	3	91
11	अहमदनगर	37	1312	8	87	12	226	10	49
12	पुणे	137	10520	9	803	128	2492	2	176
13	सातारा	24	1477	3	56	5	88
14	सांगली	23	1736	1	40	10	121	43	1057
15	सोलापूर	30	1126	21	268
16	कोल्हापूर	51	2917	1	14	32	440	3	245
17	औरंगाबाद	29	1878	8	158
18	जालना	7	227	1	20
19	परभणी	10	297
20	हिंगोली
21	बीड	8	308
22	नांदेड	13	714
23	उस्मानाबाद	6	359
24	लातूर	8	356	1	20
25	बुलढाणा	11	484	1	7
26	अोला	21	611
27	वाशिम	4	120
28	अमरावती	13	428	3	20
29	यवतमाळ	17	763	3	11
30	वर्धा	9	397
31	नागपूर	78	3682	5	184	8	119	2	24
32	भंडारा	5	284
33	गोंदिया	2	62	1	3
34	चंद्रपूर	12	1179	3	89
35	गडचिरोली	3	112
महाराष्ट्र राज्य		1	9	1018	60137	66	3935	720	14379	130	8298

TABLE No.19.6-contd.--

33		34		35		36		37		Districts
डाक व दूरसंचरण		संगणक व संबंधित कार्ये		संशोधन व विकास		इतर व्यापार धंदे		लोकप्रशासन व संरक्षण		
Advertising & Market research		Computer and related activities		Research and Development activities		Other professional, scientific & technical and office support		Office administrative & office support		(2)
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	
(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(75)	(76)	
1	9			1	15	2	60	Mumbai
.	..	2	361	4	285	2	267	1	15	Mumbai Suburban
1	150			12	616	2	20	Thane
.	2	48	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Nashik
..	Dhule
..	Nandurbar
..	Jalgaon
..	3	82	Ahmednagar
.	1	744			Pune
..	1	174	Satara
..	Sangli
..	Solapur
..	Kolhapur
..	Aurangabad
..	Jalna
..	Parbhani
.	Hingoli
..	Beed
..	Nanded
..	Osmanabad
..	Latur
8	Buldhana
..	Akola
..	Washim
.	Amravati
..	Yavatmal
..	Wardha
..	Nagpur
..	Bhandara
..	Gondiya
..	Chandrapur
..	Gadchiroli
2	159	2	361	17	1645	3	282	11	399	Maharashtra State

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे Districts	38		39		40		41		42		
		दुरुस्ती आणि यंत्रसामग्रीची										विशेष बांधकाम उपक्रम Specialized construction activities
		औषध निर्मिती		स्थापना आणि उपकरणे		इतर उत्पादन		सिव्हिल इंजिनियरिंग				
		Manufacture of Pharmaceuticals		Repair & Installation of machinery & equipment		Other manufacturing		Civil engineering				
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W			
(1)	(2)	(57)	(58)	(59)	(60)	(61)	(62)	(63)	(64)	(65)	(66)	
1	मुंबई	11	1031	49	4862	91	3934	
2	मुंबई उपनगर	57	3274	4	235	628	37426	1	12	6	198	
3	ठाणे	384	25869	40	3413	64	5469	3	180	
4	रायगड	78	7956	8	347	3	107	3	74	
5	रत्नागिरी	14	728	4	194	
6	सिंधुदुर्ग	1	17	
7	नाशिक	40	4094	102	9061	10	430	
8	धुळे	3	60	
9	नंदुरबार	
10	जळगाव	18	278	3	95	1	20	
11	अहमदनगर	10	1057	2	28	2	64	
12	पुणे	95	12118	8	582	22	1296	4	146	
13	सातारा	8	1083	1	16	
14	सांगली	10	341	1	27	4	196	
15	सोलापूर	13	712	1	15	
16	कोल्हापूर	9	434	5	31	4	44	
17	औरंगाबाद	47	6986	2	237	2	41	
18	जालना	
19	परभणी	
20	हिंगोली	
21	बीड	1	4	
22	नांदेड	1	66	
23	उस्मानाबाद	
24	लातूर	
25	बुलढाणा	2	83	2	19	
26	अोला	2	276	
27	वाशिम	
28	अमरावती	1	5	
29	यवतमाळ	1	15	
30	वर्धा	4	83	
31	नागपूर	28	1050	2	18	
32	भंडारा	1	20	1	10	
33	गोंदिया	
34	चंद्रपूर	
35	गडचिरोली	1	18	
	महाराष्ट्र राज्य	835	67571	229	19067	842	49287	1	12	16	593	

TABLE No.19.6-contd.--

43		44		45		46		47		Districts
कचरा संकलन, उपचार व विल्हेवाट क्रियाकलाप		उपायांचे कार्य आणि कचरा व्यवस्थापन कार्यकलाप		हवाई वाहतूक		आर्किटेक्चर व इंजिनिअरिंग		संगणक व घरगुती सामानाची दुरुस्ती		
Waste collection,treatment, disposal activities		Remediation activities & waste management service		Air Transport		Architecture & engineering activities		Repair of computers & household goods		(2)
F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	
(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(73)	(74)	(75)	(76)	
..	17	451	Mumbai
1	54	4	355	1	21	17	3346	Mumbai Suburban
1	250	5	314	4	196	6	499	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	1	232	Nashik
..	Dhule
..	Nandurbar
..	Jalgaon
1	19	Ahmednagar
3	232	5	1238	Pune
..	1	10	Satara
..	1	14	Sangli
..	Solapur
1	16	Kolhapur
..	Aurangabad
..	Jalna
..	Parbhani
..	Hingoli
..	Beed
..	Nanded
..	Osmanabad
..	Latur
..	Buldhana
..	Akola
..	Washim
..	Amravati
..	Yavatmal
..	Wardha
2	80	Nagpur
..	Bhandara
..	1	10	Gondiya
..	Chandrapur
..	Gadchiroli
9	651	5	314	4	355	6	227	48	5790	Maharashtra State

तक्ता क्रमांक / TABLE No.19.6-contd.--

अ.क्र. Sr.No	जिल्हे (2)	48 शिक्षण Education		49 आरोग्य व सामाजिक कार्य Health and social work		50 सीवरज Sewerage		51 मनोरंजनपर, सांस्कृतिक व क्रिडा कार्यक्रम Recreational Cultural and sporting activities		52 इतर सेवा कार्य Other Service activities		53 एकूण Total		Districts (2)
		F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	F	W	
		(77)	(78)	(79)	(80)	(81)	(82)	(83)	(84)	(85)	(86)	(87)	(88)	
1	मुंबई	3	40	1	11	12	478	1	11	3	84	1646	75619	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	2	71	20	358	7	188	3521	169214	Mumbai Suburban
3	ठाणे	1	250	6	241	7817	418573	Thane
4	रायगड	1251	91212	Raigad
5	रत्नागिरी	339	18435	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	134	3270	Sindhudurg
7	नाशिक	1933	100601	Nashik
8	धुळे	316	9876	Dhule
9	नंदुरबार	87	2893	Nandurbar
10	जळगाव	827	32005	Jalgaon
11	अहमदनगर	1	19	1	29	884	36080	Ahmednagar
12	पुणे	12	471	5	140	4453	426273	Pune
13	सातारा	488	34597	Satara
14	सांगली	821	33683	Sangli
15	सोलापूर	1	30	1	3	3853	38348	Solapur
16	कोल्हापूर	3	45	1799	81528	Kolhapur
17	औरंगाबाद	950	66433	Aurangabad
18	जालना	258	10720	Jalna
19	परभणी	61	2171	Parbhani
20	हिंगोली	50	1814	Hingoli
21	बीड	140	6554	Beed
22	नांदेड	167	3054	Nanded
23	उस्मानाबाद	37	3234	Osmanabad
24	लातूर	136	5358	Latur
25	बुलढाणा	357	8838	Buldhana
26	अकोला	441	8210	Akola
27	वाशिम	112	1675	Washim
28	अमरावती	382	5440	Amravati
29	यवतमाळ	316	9028	Yavatmal
30	वर्धा	144	13129	Wardha
31	नागपूर	2	80	1	30	1690	70589	Nagpur
32	भंडारा	118	4074	Bhandara
33	गोंदिया	93	1574	Gondia
34	चंद्रपूर	209	18969	Chandrapur
35	गडचिरोली	46	1547	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		5	111	1	11	52	1731	1	11	24	715	35876	1814618	Maharashtra State

19. वस्तुनिर्माण / MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.7

महाराष्ट्रातील औद्योगिक उत्पादन / Industrial Production in Maharashtra
(2010-11)

अनुक्रमांक Sr. No.	उत्पादित वस्तूचे नाव	परिमाण	उत्पादन Production	Unit	Name of the Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(2)
1	कोळसा	हजार टन	36932	Thousand Tonnes	Coal (Including lignite)
2	चुनखडी	हजार टन	10431	Thousand Tonnes	Lime Stons
3	साखर	. टन	71.06	lakh M. Tonnes	Sugar
4	मीठ	हजार टन	180	Thousand Tonnes	Salt
5	वनस्पती	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Vanaspati
6	सर्व प्रकारचे सूत	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	All Yarn
7	सर्व प्रकारचे कापड	हजार मीटर	N.A.	Thousand Meters	All cloth
8	पेट्रोलियम (क्रुड)	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Petroleum (crude)
9	पेट्रोलियम पदार्थ	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Petroleum refinery products
10	तयार पोलाद	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Finished steel
11	पोलादाची लगड	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Steel Ingots
12	कठीण मिश्र धातु	हजार टन	N.A.	Thousand Tonnes	Ferroy alloys
13	रेल्वे डबबे	संख्या	N.A.	Numbers	Railway Coaches
14	वीज	दशलक्ष वि.वॉट तास	83017	Million KWH	Electricity

N. A. -उपलब्ध नाही / Not available

आधार.- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source-Source:- Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

19. उत्पादन/MANUFACTURING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 19.8

वार्षिक उद्योग पाहणी (गणना + गैर-गणना) / Annual Survey of Industries (Census+Non-census)
(2011-12)

(रुपये लाखात / Rs. in Lakh)

अनुक्रमांक Sr. No.	उद्योग गट	कारखान्यांची संख्या No. of Factories	उत्पादक भांडवल Productive Capital	सर्व कर्मचारी (संख्या) All em- ploys (No.)	एकूण उत्पादन Total Output	मूल्यवृद्धी Value added	Industries groups
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	सूत काढणे, वटणी, सफाई इत्यादी	908	292656	21974	1350915	57155	Cotton, ginning, cleaning etc.
2	मीठाचे उत्पादन	58	335	898	923	679	Extraction of salt
3	खाद्य उत्पादने	2838	2844052	142408	10241602	641428	Manufacture of Food products
4	पेये	275	346664	14612	835610	161033	Manufacture of Beverages
5	तंबाखू उत्पादने	138	140736	40490	346466	131087	Manufacture of Tobacco products
6	वस्त्रोद्योग	1931	1791807	114749	3828443	427586	Manufacture of Textiles
7	परिधान करण्याची वस्त्रे	1105	240740	28761	685238	126894	Manufacture of Wearing apparels
8	चामडे व तत्सम वस्तूंचे उत्पादन	145	18235	3304	51282	16503	Manufacture of leather and related products
9	लाकूड व लाकडाची उत्पादने (फर्निचर सोडून)	283	165564	6063	221950	37410	Manufacture of Wood and products of wood and cork, except furniture; Manufacture of articals of straw and plaiting materials
10	कागद आणि कागदाची उत्पादने	937	666509	23433	919209	111291	Manufacture of Paper and paper products
11	मुद्रण व ध्वनी व चित्रमुद्रणाचे पुर्नउत्पादन	954	370865	20105	745264	148675	Printing and reproduction of recorded media
12	कोळसा, शुध्द पेट्रोलियम यांची उत्पादने इ.	190	1311185	8874	13505733	2878279	Manufacture of Coke refined petroleum products
13	रसायने व रासायनिक उत्पादने	1809	2628909	64933	7706704	1423489	Manufacture of Chemicals and chemical products
14	औषध, वैद्यकीय रसायने व वनस्पती शास्त्रीय उत्पादने	826	2600981	58642	4706931	1466976	Manufacture of pharmaceuticals, medicinal chemical and botanical products
15	रबर आणि प्लॅस्टिक उत्पादने	1858	1513914	67082	3256627	583922	Manufacture of Rubber and plastic products
16	इतर अधातू खनिज उत्पादने	1095	1103593	32780	1364859	334830	Manufacture of Other non-metallic min. products
17	मूलभूत धातूंची उत्पादने	1463	4608882	107249	13349116	928555	Manufacture of Basic metals
18	धातूच्या तयार वस्तूंची उत्पादने (यंत्रे व यंत्रसामग्री सोडून)	3292	1979274	115497	5784285	1075653	Manufacture of Fabricated metal products except machinery and equipment
19	संगा, विद्युत आणि ऑप्टिकल उत्पादने	488	1409236	26432	2030364	405827	Manufacture of computer, electronic and optical products
20	विद्युत सामग्रीची उत्पादने	1366	1209675	59184	4028720	641952	Manufacture of electrical equipment
21	यंत्र व यंत्रसामग्रीचे उत्पादन	2070	2892136	94468	6960459	1976616	Manufacture of Machinery and equipments, n.e.c.
22	मोटर वाहने, ट्रेलर्स व निम-ट्रेलर्स उत्पादन	1299	2186661	138642	8227461	397469	Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailors
23	इतर परिवहन सामग्रीचे उत्पादन	333	284472	35119	2854031	506294	Manufacture of other transport equipments

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
24	फर्निचरचे उत्पादन	222	221318	9376	313730	-1745	Manufacture of furniture
25	इतर उत्पादने	1073	936812	37847	2804341	364039	Other manufacturing
26	यंत्र व यंत्रसामग्रीची दुरुस्ती व यंत्रसामग्री बसविणे	165	243439	9980	249838	125511	Repair and installation of machinery and equipment
27	वीज, वायू, वाफ आणि वातानुकूलित सेवेचा पुरवठा	-	-	-	-	-	Electricity, gas and steam and airconditioning supply
28	घाऊक व रिटेल व्यापार आणि मोटर व मोटारसायकल यांची दुरुस्ती	-	-	-	-	-	Wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles
29	गोदामे व वाहतुकीसाठी सहाय्यकारी कार्ये	-	-	-	-	-	Warehousing and support activities for transportation
30	प्रकाशने	38	52340	989	37941	20034	Publishing activities
31	चलतचित्रे, व्हिडीओ आणि दूरदर्शन कार्यक्रमांचे निर्मिती, ध्वनीमुद्रण आणि संगीत प्रकाशनाच्या संदर्भातील क्रिया	-	-	-	-	-	Motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities
32	संगा, वैयक्तिक व गृहोपयोगी वस्तूंची दुरुस्ती	-	-	-	-	-	Repair of computers and personal and household goods
33	इतर खाजगी सेवा कार्ये	1056	2728707	37104	4129751	689116	Other personal service activities
	एूण	28215	34789697	1320995	100537793	15676558	Total

आधार.- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source-Source:- Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai.

२०. वीज व ऊर्जा

२०.१ राज्यातील विजेची स्थापित क्षमता, उत्पादन व वापर आणि विद्युतीकरण झालेली गावे व शहरे याबद्दलची माहिती या विभागात दिली आहे.

२०.२ या भागात विजेची (१) स्थापित क्षमता, (२) उत्पादन व (३) वापर यांची आकडेवारी फक्त सार्वजनिक वापरासाठी दिली आहे. महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळाने हाती घेतलेल्या विद्युतीकरण कार्यक्रमाच्या प्रगतीबद्दलच्या आकडेवारीत खाजगी संस्थांनी वीजपुरवठा केलेली गावे व शहरे यांच्या संख्येचाही समावेश आहे.

20. ELECTRICITY AND POWER

20.1 Information on installed capacity, production and consumption of electricity and towns and villages electrified in the State is given in this Section.

20.2 The figures of (i) installed capacity, (ii) generation and (iii) consumption of electricity given in table relate only to public utilities. The data on progress of electrification under Maharashtra State Electricity Board also includes villages and towns which are electrified by the private agencies.

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 20.1

महाराष्ट्रातील विजेचा पुरवठा व वापर

Supply and Consumption of Electricity in Maharashtra State

अ.क्र. Sr. No.	बाब (1)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	2008-09 (6)	2009-10 (7)	2010-11 (8)	2011-12 (9)	Item (2)
I	स्थापित क्षमता (हजार किलोवॉट)								I. Installed capacity (000 kw)
(१)	बाष्पजन्य	1,051	2,771	6,462	6,925	8,825	9,665	10,366	(I) Steam
(२)	तेलजन्य	14	Neg.	Neg.	Neg	Neg	Neg	Neg	(ii) Oil
(३)	जलजन्य	844	1,317	1,552	2,344	2,916	3,366	3,066	(iii) Hydro
(४)	अणुशक्तीजन्य	210	210	190		--	--	--	(iv) Nuclear
(५)	नैसर्गिक वायु	--	--	672	852	1,772	2,714	2,740	(v) Natural Gas
	एकूण	2,119	4,298	8,876	10,121	13,513	15,745	16,172	Total
II	उत्पादन (दशलक्ष किलोवॉट तास)								II. Output (Million kwh)
(१)	बाष्पजन्य	3,392	11,416	28,085	42,061	54,976	52,796	59,482	(I) Steam
(२)	तेलजन्य	Neg.	Neg.	Neg.	Neg	Neg	Neg	Neg	(ii) Oil
(३)	जलजन्य	4,533	6,448	5,615	3,906	5,654	6,374	6,851	(iii) Hydro
(४)	अणुशक्तीजन्य	1,209	887	881		--	--	--	(iv) Nuclear
(५)	नैसर्गिक वायु	--	--	2,730	6,943	15,322	18,729	17,207	(v) Natural Gas
(६)		--	--	--	11	--	--	--	(vi) Others
	एकूण	3,268	18,751	37,311	62,317	75,952	77,899	83,540	III. Total
III	वर्षातील वापर (दशलक्ष किलोवॉट तास)								Consumption (Million kwh)
(१)	घरगुती दिवाबत्ती व लहान प्रमाणावर वीजशक्ती.	732	1,779	5,065	11,172	18,171	19,547	21,041	(I) Domestic light and small power
(२)	वाणिज्यिक दिवाबत्ती व लहान प्रमाणावर वीजशक्ती.	547	949	2,068	4,106	10,546	11,571	11,768	(ii) Commercial light and small power
(३)	उद्योगधंद्याकरिता वीज.	5,312	8,130	14,706	18,363	30,866	34,416	36,486	(iii) Industrial power
(४)	सार्वजनिक दिवाबत्ती.	74	159	291	551	807	846	1,077	(iv) Puplic lighting
(५)	रेल्वे चालविण्यासाठी वीज	421	766	970	1,580	2,119	2,707	2,229	(v) Railway traction
(६)	जलसिंचन व जलापनयन	356	1,723	6,604	9,939	13,925	16,257	21,693	(vi) Irrigation and dewatering
(७)	पाणीपुरवठा	146	330	N.A.	1,199	1,851	1,464	2,193	(vii) Water works
(८)	संकीर्ण	62	198	1,071	378	854	589	157	(viii) Miscellaneous
	एकूण	7,650	14,034	30,775	47,288	79,139	87,397	96,644	Total

Neg. नगण्य / Negligible

N. A. उपलब्ध नाही / Not available

टिप : वरील आकडे केवळ सार्वजनिक सेवा उद्योग संबंधातील आहेत

Note :- The above figures related to public utilities only

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई

Source.— Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 20.2

विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची/गावांची संख्या / Number of towns/villages electrified
(2011-12)

अ. क्र. Serial No.	जिल्हे वर्ष/Year	शहरे Town	वस्ती असलेल्या खेड्यांची संख्या Inhabited villages	विजेचा पुरवठा झालेल्या खेड्यांची संख्या Villages Electrified	विद्युतीकरण झालेल्या खेड्यांची वस्ती असलेल्या खेड्यांशी टक्केवारी Percentage of electrified villages to inhabited villages	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	1960-61	266	35851	587	1.64	
	1970-71	289	35778	12321	34.44	
	1980-81	289	39354	27625	77.21	
	1990-91	307	39354	39106	99.37	
	2000-01	336	40412	40349	99.84	
	2001-02	336	40412	40351	99.85	
	2009-10	377	41095	37057	90.17	
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर					
3	ठाणे	37	1727	1727	100.00	Thane
4	रायगड	26	1859	1851	99.57	Raigad
5	रत्नागिरी	10	1539	1539	100.00	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	5	743	730	98.25	Sindhudurg
7	नाशिक	18	1923	1922	99.95	Nashik
8	धुळे	3	678	677	99.85	Dhule
9	नंदुरबार	5	935	754	80.64	Nandurbar
10	जळगाव	15	1491	1488	99.80	Jalgaon
11	अहमदनगर	18	1578	1578	100.00	Ahmednagar
12	पुणे	25	1844	1839	99.73	Pune
13	सातारा	15	1716	1714	99.88	Satara
14	सांगली	8	721	721	100.00	Sangli
15	सोलापूर	10	1138	1138	100.00	Solapur
16	कोल्हापूर	18	1196	1193	99.75	Kolhapur
17	औरंगाबाद	9	1300	1300	100.00	Aurangabad
18	जालना	4	963	963	100.00	Jalna
19	परभणी	8	830	830	100.00	Parbhani
20	हिंगोली	4	672	672	100.00	Hingoli
21	बीड	6	1354	1354	100.00	Beed
22	नांदेड	13	1546	1546	100.00	Nanded
23	उस्मानाबाद	8	729	729	100.00	Osmanabad
24	लातूर	5	921	921	100.00	Latur
25	बुलढाणा	11	1297	1292	99.61	Buldhana
26	अकोला	8	862	862	100.00	Akola
27	वाशिम	4	702	702	100.00	Washim
28	अमरावती	11	1679	1643	97.86	Amravati
29	यवतमाळ	13	1856	1856	100.00	Yavatmal
30	वर्धा	7	1004	1004	100.00	Wardha
31	नागपूर	29	1628	1614	99.14	Nagpur
32	भंडारा	6	778	778	100.00	Bhandara
33	गोंदिया	2	893	892	99.89	Gondiya
34	चंद्रपूर	14	1472	1472	100.00	Chandrapur
35	गडचिरोली	2	1521	1445	95.00	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		377	41095	40746	99.15	Maharashtra State

टिप : १) सर्व शहरांचे पूर्वीच विद्युतीकरण झालेले आहे.

२) वरील ४०,७४७ खेड्यांचे विद्युतीकरण पारंपारिक पद्धतीने करण्यात आले आहे.

Note :— 1) All the towns have already been electrified.

2) Of which 40,747 villages have been electrified in a traditional way.

आधार : महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, मुंबई

Source.— Maharashtra State Electricity Board, Mumbai

20. वीज व ऊर्जा / ELECTRICITY AND POWER

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 20.3

उपयोगानुसार वीज शक्तीचा वापर /Consumption of Electricity by uses
(2011-12)

(दशलक्ष किलोवॅट तास/Million K.Wt.Hours)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हे District	घरगुती वापरासाठी, उर्जा, कमी शक्तीची (दिवाबत्ती व पंखे)	वाणिज्यिक उर्जा, कमी शक्तीची (दिवाबत्ती व पंखे)	उद्योगधंद्याकरिता Industrial		सार्वजनिक दिवाबत्ती Public Lighting	रेल्वे Railway	शेती शेती Agri-culture	इतर वापर Others	एकूण Total consum-	District
		Domestic Heat, small power (light & fans)	Commercial Heat, small power (light & fans)	निम्न मध्यम दाबाची Low medium volt	उच्च मध्यम दाबाची High medium volt						
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	मुंबई	6,593.10	6,267.02	0.00	0.00	128.55	831.00	0.04	156.67	16,510.99	Mumbai
2	मुंबई उपनगर										Mumbai Suburban
3	ठाणे	3,880.95	1,822.78	1,408.84	6,222.00	695.86	318.62	48.45	14.67	15,975.03	Thane
4	रायगड	339.05	95.48	47.28	2,987.47	61.75	0.00	20.68	8.74	3,560.49	Raigad
5	रत्नागिरी	230.73	58.21	40.04	276.61	35.05	0.00	10.29	0.94	651.87	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	121.01	25.05	22.10	5.89	15.10	0.00	11.17	0.94	201.27	Sindhudurg
7	नाशिक	651.01	228.32	244.11	1,733.83	142.70	141.33	1,669.65	17.13	5,144.92	Nashik
8	धुळे	183.66	41.13	33.35	182.41	44.57	27.95	524.41	1.32	1,096.44	Dhule
9	नंदुरबार	70.11	15.08	13.63	48.50	27.86	33.02	435.39	1.13	648.16	Nandurbar
10	जळगाव	402.32	94.63	165.98	467.10	102.85	149.93	1,689.71	5.26	3,077.98	Jalgaon
11	अहमदनगर	321.26	113.35	122.46	444.95	82.81	0.00	2,611.56	4.22	3,700.76	Ahmednagar
12	पुणे	2,381.26	1,508.68	757.14	5,634.29	416.94	0.00	1,692.62	82.27	12,473.71	Pune
13	सातारा	283.51	83.66	91.06	386.97	65.90	0.00	568.66	3.06	1,483.12	Satara
14	सांगली	274.41	77.93	103.13	337.41	66.40	0.00	923.09	9.70	1,843.80	Sangli
15	सोलापूर	366.16	105.88	102.20	429.14	120.03	0.00	2,518.19	2.38	3,680.07	Solapur
16	कोल्हापूर	436.72	127.29	206.01	1,305.81	122.06	0.00	535.92	3.76	3,317.94	Kolhapur
17	औरंगाबाद	401.48	138.03	160.68	1,313.42	122.91	0.00	920.61	4.67	3,061.80	Aurangabad
18	जालना	109.25	20.59	32.59	1,009.56	25.32	0.00	467.20	4.87	1,669.38	Jalna
19	परभणी	115.94	20.27	23.45	34.02	29.61	0.00	613.66	1.90	838.86	Parbhani
20	हिंगोली	54.24	7.70	13.14	16.19	17.18	0.00	435.44	0.04	544.14	Hingoli
21	बीड	148.18	28.51	33.60	60.30	138.54	0.00	1,052.50	1.06	1,462.91	Beed
22	नांदेड	258.90	58.83	45.15	62.98	83.20	0.00	707.04	1.36	1,217.71	Nanded
23	उस्मानाबाद	127.26	17.59	22.03	32.25	51.86	0.00	710.37	0.42	961.86	Osmanabad
24	लातूर	199.37	43.82	56.23	50.75	107.54	0.00	707.27	1.40	1,166.42	Latur
25	बुलढाणा	230.65	32.89	53.01	104.69	34.93	91.95	507.54	1.22	1,056.88	Buldhana
26	अकोला	225.75	48.71	72.11	54.55	29.35	66.46	205.79	0.84	703.57	Akola
27	वाशिम	86.21	13.24	17.25	15.11	15.74	0.00	233.36	0.01	380.96	Washim
28	अमरावती	353.92	68.49	70.03	72.37	70.26	78.34	501.13	1.20	1,215.79	Amravati
29	यवतमाळ	250.38	34.92	36.26	164.90	70.66	0.00	503.21	0.34	1,060.71	Yavatmal
30	वर्धा	212.15	39.44	36.89	462.16	28.29	102.18	132.68	0.46	1,017.00	Wardha
31	नागपूर	1,053.43	408.93	204.14	1,519.38	172.04	163.53	277.82	6.93	3,809.16	Nagpur
32	भंडारा	142.15	18.04	27.98	209.65	15.21	37.74	136.68	0.39	587.84	Bhandara
33	गोंदिया	118.94	37.15	46.17	13.41	10.49	70.69	78.21	1.26	376.32	Gondiya
34	चंद्रपूर	298.50	57.90	33.48	741.96	33.85	116.69	76.50	0.47	1,359.35	Chandrapur
35	गडचिरोली	120.41	15.76	18.02	69.68	25.35	0.00	47.80	0.15	297.17	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		21,042.37	11,775.30	4359.54	26,469.71	3,210.76	2,229.43	21,574.64	341.18	96,154.38	Maharashtra State

२१. व्यापार

२१.१ मुंबई बंदारातील आयात व निर्यात तसेच महाराष्ट्र राज्यात लोहमार्गाने व जलमार्गाने झालेली निवडक वस्तूंची आयात व निर्यात यासंबंधीची माहिती या विभागात दिली आहे.

21. TRADE

21.1. Information on imports and exports in Mumbai Port and imports and exports of selected commodities in Maharashtra State by Rail and River is given in this section.

21. व्यापार / TRADE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.1

लोहमार्गाने व जलमार्गाने निवडक वस्तूंची महाराष्ट्र राज्यातील आयात व निर्यात
Import and Export of selected commodities by Rail and River
(2011)

अ.क्र. Sr. No. (1)	वस्तु गट	परिमाण Unit (2)	आयात माल Imports (3)	निर्यात माल Exports (4)	Commodity (5) (2)
1	जनावरे (शेळ्या, मेंढया वगळून)	No.	--	--	Animal (Expt. Sheep & goats)
2	विटा व फरश्या	QTS.	--	--	Bricks and tiles
3	सिमेंट	"	7,10,49,602	2,76,35,320	Cement
4	कोळसा आणि कोक	"	27,93,76,778	1,33,54,390	Coal and Coke
5	सुती कापडाचा माल देशी	"	--	--	Cotton piece goods and yam
6	हिरडा	"	--	--	Myrobalan
7	फळे व भाजीपाला	"	2,92,410	--	Fruits and vegetable
8	कांच	"	--	--	Glass
9	हरबरा व हरब-याचे पदार्थ	"	19,920	20,990	Gram and Gram products
10	डाळी व इतर धान्य	"	--	28,59,910	Pulses and other
11	मका	"	8,15,540	630	Maize and Millets
12	ज्वारी व बाजरी	"	1,32,510	12,450	Jowar & Bajra
13	इतर एकदल धान्य	"	6,35,624	6,390	Other sort of Grain
14	तांदूळ	"	1,00,64,155	3,23,200	Rice not in husk
15	गहू व गव्हाचे उत्पादने	"	1,10,02,477	3,15,650	Wheat and wheat products
16	ताग कच्चा, सुटा	"	--	--	Jute Raw and Hemp
17	कृत्रिम रेशमाच्या वस्तू	"	--	--	Artificial silk piece goods
18	लोकरी कापडाचा माल लोकर	"	--	--	Wollen piece goods and
19	यंत्रे व यंत्रसामुग्री	"	2,18,860	92,080	Machinery and equipment
20	धातूच्या वस्तू	"	--	--	Metal products
21	पादत्राणे	"	--	--	Shoe footwear
22	कच्चे लोखंड	"	2,64,80,128	--	Iron Ore
23	लोखंड व पोलाद	"	3,79,46,457	16,45,670	Iron and Steel
24	विडीचे पाने	"	--	--	Bidi leaves
25	चुना आणि चुनखडी	"	22,62,548	41,290	Lime and Limestone
26	कच्चे मँगनीज	"	7,68,270	8,38,810	Manganese Ore
27	पेंड	"	1,07,03,572	21,87,390	Oil cakes other
28	खनिज तेले (केरोसीन सोडून)	"	1,49,22,727	75,52,800	Oil Minerals (Excluding Kerosene)
29	घासलेट तेल	"	29,51,630	--	Oil Kerosene
30	वनस्पती तेल	"	28,69,640	2,410	Vegetable oil
31	तेलबिया (कपूस व्यतिरिक्त)	"	25,000	--	Oil seed (other than cotton)
32	मीठ	"	63,14,080	--	Salt
33	साखर	"	17,49,580	10,78,660	Sugar
34	गूळ	"	3,200	--	Gur
35	चहा	"	--	--	Tea
36	तंबाखू	"	--	--	Tobacco raw
37	इमारती लाकूड (सागवानी लाकडासह)	"	--	--	Timber including teak wood
38	कच्चा कापूस (दाबलेला)	"	1,89,850	57,200	Raw Cotton (Presed)
39	कच्चा कापूस (मोकळा)	"	--	11,130	Raw Cotton (Loose)

21. व्यापार / TRADE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2

मुंबई बंदरात आयात झालेला व मुंबई बंदरातून निर्यात झालेला माल
Imports into Mumbai Port and Export from Mumbai Port
(2011-12)

(आकडे शंभर मे.टनात)
(Figures in 00 M. Tonnes.)

अ.क्र. Sr. No. (1)	वस्तु गट (2)	परदेशी Overseas (3)	किनाऱ्यावरील Coastal (4)	एकूण Total (5)	commodities (2)
(अ) आयात माल		(A) Import Commodities			
(1)	बांधकाम सामान-				Building material-
(१)	सिमेंट	18	2074	2092	(I) Cement
(२)	इतर	875	0	875	(ii) Others
(2)	लाकूड व इमारती लाकूड-				Wood and Timber- _
(१)	लाकडी लगदा	934	0	934	(i) Wood Pulp
(२)	इतर न उल्लेखिलेली लाकडाची उत्पादने	163	0	163	(ii) Wooden Products Nos.
(3)	कृत्रिम धागे	2	0	2	Fibre-Synthetic
(4)	सुती, रेशमी, लोकर व कृत्रिम धाग्याचे कापड	10	0	10	Textiles-Cotton, Silk, Woolen and Synthetics.
(5)	कागद व कागद उत्पादने	13	0	13	Paper and Paper Products
(6)	औषधी द्रव्ये	0	0	0	Drugs medicine
(7)	रसायने-				Chemicals-
(१)	गंधक	110	0	110	(I) Sulpher
(२)	इतर रसायने	167	0	167	(2) Other Chemicals
(8)	खते-				Fertilisers—
(१)	रॉक फॉस्फेट	1194	0	1194	(I) Rock Phosphate
(२)	इतर रासायनिक खते	2255	0	2255	(ii) Other Chemical fertilisers
(9)	रंग व रंगामाचे सामान	1	0	1	Paint and Painting Materials
(10)	कांच व काचेच्या वस्तू	7	0	7	Glass and Glass Products
(11)	लाख, गोंद व राळ	1	0	1	Lac, gums and resins
(12)	कृत्रिम राळ	4	0	4	Synthetic resins
(13)	रबर उत्पादने	6	0	6	Rubber Products
(14)	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिक वस्तू निर्माण	51	0	51	Plastic and Plastic Products
(15)	माती व मातीची भांडी	128	0	128	Earth and Earthware
(16)	धातू व धातूचे उत्पादन-				Metal & Metal Products—
(१)	लोखंड व पोलाद वस्तू	16684	2863	19547	(i) Iron & Steel Materials
(२)	लोखंड व पोलाद उत्पादन	13390	1268	14658	(ii) Iron & Steel Products
(३)	कच्चे लोखंड (बीड)	1292	0	1292	(iii) Pig Iron
(४)	मोड व टाकाऊ पदार्थ	4	5	9	(iv) Scrap and dross
(५)	तारा व केबल्स	10	0	10	(v) Wire and Cables
(६)	इतर धातू व धातूचे पदार्थ	29	0	29	(vi) Other Metal & Metal Products
(17)	मोटर वाहने-				Motor Vehicles—
(१)	दिड टन किंवा अधिक वजनाची मोटारे	167	0	167	(I) cars
(२)	मोटर वाहनाचे सुटे भाग	11	0	11	(ii) Motor Vehicle parts
(३)	इतर वाहने	14	0	14	(iii) other transport vehicles
(18)	रेल्वे वाघिणी, गाडया वगैरेचे सुटे भाग	2	0	2	Railway Wagons, Carriage etc. parts of
(19)	इतर न उल्लेखिलेली यंत्रे	2987	2	2989	Machinery NOS
(20)	इतर उपकरणे	24	0	24	Instruments etc.

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(21)	अन्नधान्येइ				Foodgrains---
	(१) इतर	7850	0	7850	(i) Other
(22)	फळेइ				Fruits---
	(१) खजूर	106	0	106	(i) Dates
(23)	मीठ	0	5	5	Salt
(24)	साखर	1	0	1	Sugar
(25)	तेल व चरबी	2428	0	2428	Oil-Fats NOS
(26)	इतर न उल्लेखिलेले खाद्य पदार्थ	7	0	7	Foodstuffs NOS
(27)	इंधन व वंगोइ				Fuel and Lubricant---
	(१) डिझल व पेट्रोल	18978	18955	37933	(I) Diesel and fuel Oil
	(२) केरोसीन	2284	1426	3710	(ii) Kerosene
	(३) वंगा तेल	0	381	381	(iii) Lubricating Oil
	(४) टरपेन्टाईन खनिज	9618	52	9670	(iv) Turpentine Mineral
	(५) खनिज (कच्चे) तेल	131478	4394	135872	(v) Crude Oil
	(६) सौम्य मद्य	16757	3957	20714	(vi) Light Distillates
	(७) वेपरायझिंग तेल	3742	0	3742	(vii) Vaporising Oil
(28)	अस्फाल्ट, बीटमन, टार कोल , कोक, चारकोल व इतर	45892	4	45896	Asphalt, Bituman, Tar Coal, Coke & Charcoal etc.
(29)	प्रसाधन साहित्य व अत्तरे	8	0	8	Toilet preparations & perfumes
(30)	खनिजे व इतर खनिजे	1202	18	1220	Ores and other Ores
(31)	मद्यविरहीत पेये	5	0	5	Non- Alcoholic Beverages
(32)	चामडी न चामड्याची उत्पादने	25	0	25	Leather & Leather Manufactures
(33)	विणलेल्या वस्तू ,बारीक सारीक वस्त्रे	19	0	19	Hoisery,Haber Dashery,Millinery etc.
(34)	विद्युत उपकरणे	297	0	297	Electrical & Electronic goods
(35)	शस्त्रे व दारुगोळा	28	0	28	Arms & Ammunitions
(36)	संकीर्ण	279	195	474	Miscellaneous
	उप-बेरीज (अ)	2,81,557	35,599	3,17,156	Sub-Total 'A'

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
	(ब) निर्यात माल				(B) Export commodities
(1)	इमारतीचे सामान				Building Materials
	(१) सिमेंट	0	33	33	(I) Cement
	(२) इतर	1	0	1	(ii) Others
(2)	रेल्वे वाघिणी, गाड्या वगैरेचे सुटे भाग	0	0	0	Railway Wagons, Carriage etc. parts of
(3)	सुती, रेशमी, लोकरी व कृत्रिम धाग्याचे कापड	3	0	3	Textile Cotton, Silk, Woolen and Synthetic
(4)	औषधी द्रव्ये व औषधे	5	0	5	Drugs and Medicines
(5)	रसायने				Chemicals
	(१) इतर	139	0	139	(i) Others
(6)	रंग व रंग कामाचे सामान	0	0	0	Paints and Painting materials
(7)	इंधन व वंगाइ				Fuel & Lubricant—
	(१) डिझेल व इंधन तेल	7	5985	5992	(I) Diesel & Fuel Oil
	(२) डिझेल व पेट्रोल	0	12	12	(ii) Diesel & Fuel Oil bunkered
	(३) रॉकेल तेल	0	60	60	(iii) Kerosene
	(४) वंगा तेल	99	57	156	(iv) Lubricating Oil
	(५) खनिज तेल	504	24153	24657	(v) Crude Oil
	(६) टरपेन्टाईन खनिज	1022	0	1022	(vi) Turpentine Mineral
	(७) सौम्य मद्य	29308	16564	45872	(vii) Light Distillates
	(८) वेपरायझिंग तेल	708	0	708	(viii) Vaporising Oil
(8)	मळी	386	0	386	Molasses
(9)	कागद व कागद उत्पादने	13	0	13	Paper and Paper Products
(10)	प्लॅस्टिक व प्लॅस्टिकची उत्पादने	61	0	61	Plastic & Plastic manufacture
(11)	रबर उत्पादने	3	0	3	Rubber Product
(12)	धातू व धातूचे उत्पादने-				Metal & Metal Products—
	(१) लोखंड व पोलादाचे सामान	5584	10	5594	(i) Iron Steel Material
	(२) लोखंड व पोलादाचे उत्पादने	3640	121	3761	(ii) Iron and Steel Products
	(३) तारा व केबल्स	14	0	14	(iii) Wire & Cable
	(४) कच्चे लोखंड (बीड)	1	0	1	(iv) Pig Iron
	(५) इतर धातू व धातूची उत्पादने	2	0	2	(v) Other metal and Metal Products
(13)	मोटर वाहने -				Motor Vehicles—
	(१) दिड टन किंवा अधिक वजनाची मोटारे	2508	0	2508	(I) cars
	(२) मोटार वाहनाचे सुटे भाग	5	0	5	(ii) Motor Vehicle parts
	(३) इतर वाहने	2	0	2	(iii) other transport vehicles
(14)	इतरत्र न उल्लेखिलेली यंत्रसामग्री	575	7	582	Machinery Nos.
(15)	उपकरणे (हत्यारे) वगैरे	0	0	0	Instruments etc.
(16)	विद्युत उपकरणे	250	0	250	Electrical & Electronic goods
(17)	अन्नधान्येइ				Foodgrains—
	(१) तांदूळ	419	46	465	(I) Rice
	(२) इतर	11	0	11	(ii) Other
(18)	फळे व भाजीपालाइताजे	6	33	39	Fruits and Vegetables—Fresh
(19)	साखर	1376	5	1381	Sugar
(20)	मिरीसह मसाले	10	0	10	Spices

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 21.2 contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
(21)	तेल बिया	3	0	3	Oil seeds
(22)	तेल व चरबी	25	0	25	Oil and fats
(23)	इतरत्र न उल्लेखिलेली खाण्याचे पदार्थ	52	2	54	Foodstuff Nos.
(24)	संकीर्ण	4	69	73	Miscellaneous
	उप-बेरीज (ब)	46746	47157	93903	Sub-Total 'B'
	(क) एकूण जहाजामधून दुस-या जहाजात चढविलेला माल	--	--	--	'C' Transhipment
	एकूण आयात व निर्यात व एकूण जहाजातून दुस-या जहाजात चढविलेली मालाची बेरीज.	3,28,303	82,756	3,99,912	Total of import, export and Transhipment commodities.

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई

Source.— Mumbai Port Trust, Mumbai

२२. परिवहन

२२.१ या विभागात लोहमार्गाची लांबी, रस्त्यांची लांबी व वर्गीकरण , राज्यात वापरात असलेली वाहने आणि राज्य परिवहन मंडळाचे काम यासंबंधी आकडेवारी दिली आहे.

२२.२ जिल्हावार लोहमार्गाची लांबी संबंधित रेल्वे कार्यालयाने दिल्याप्रमाणे पूर्णतः तंतोतंत जुळणारी नाही. रस्त्यांच्या लांबीची आकडेवारी राज्याच्या सार्वजनिक बांधकाम विभाग, जिल्हा परिषदा व नगरपालिका यांच्या अधिपत्याखालील रस्त्यांसंबंधी आहे.

२२.३ मुंबई गोदीतील जहाजे, मुंबई बंदरातून व छोट्या बंदरातून येणारे व जाणारे प्रवासी व तेथे हाताळला जाणारा माल व विमानमार्गे होणारी प्रवारी व माल वाहतूक यासंबंधी माहिती या विभागात दिलेली आहे.

२२.४ गौण बंदरातील वाहतूक प्रामुख्याने किनारी भागांकरिता आहे. मुंबई बंदरातून होणारी परदेशी किनाऱ्यावरील वाहतुकीची आकडेवारी वेगवेगळी दाखविली आहे.

22. TRANSPORT

22.1 Information on railway length, length and classification of roads, vehicles in use in the State and operation of State Transport Corporation is given in this section.

22.2 Districtwise railway length is approximate as given by the respective railway authorities. Figures of road length relate to roads maintained by the State's Public Works Department, Zilla Parishads and by Municipal Authorities.

22.3 Data presented in this section are about 'vessels in Mumbai docks', passengers and cargo in Mumbai port and other minor ports and passengers and freight traffic by air.

22.4 The figures shown against minor ports are mostly those of coastal traffic. In the case of Mumbai Port, figures of overseas traffic and coastal traffic are shown separately.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्का क्रमांक / TABLE No. 22.1

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय नोंद केलेली मोटार वाहने Number of Motor Vehicles Registered by District in the State (2011-12)

अ. क्र.	जिल्हे	प्रवासी वाहने/Passenger Vehicles							माल वाहतूक वाहने/Goods Vehicles							District
		बसेस	मोटारी आणि स्टेशन वॅगन्स	जीप	टॅक्सी	तीन चाकी वाहने (रिक्षा)	दुचाकी वाहने	एकूण प्रवासी वाहने	चार चाकी वाहने	तीन चाकी वाहने	एकूण मालवाहू वाहने	ट्रॅक्टर्स	जोड वाहने	इतर	एकूण (स्तंभ ९ + १२ ते १५)	
Sr. No.		Buses	Cars and Station Wagons	Jeep	Taxies	Three Wheelers (Ricksha)	Two Wheelers	Total passenger vehicles	Four Wheelers	Three Wheelers	Total goods vehicles	Tractors	Trailors	Others	Grand Total (Col. 9+ 12 to 15)	(2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(2)
1	मुंबई	6363	231687	8414	33209	0	338794	618467	13338	4873	18211	129	82	879	637768	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	5229	389826	18082	20939	109495	800569	1344140	15567	28351	43918	551	124	1999	1390732	Mumbai Suburban
3	ठाणे	16645	476703	45131	40244	132946	1241813	1953482	181488	76442	257930	2130	11015	5062	2229619	Thane
4	रायगड	1875	91117	17393	12268	21256	312339	456248	53414	7701	61115	1687	3727	4760	527537	Raigad
5	रत्नागिरी	1713	9603	1994	327	8063	80589	102289	6858	1552	8410	494	467	157	111817	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	393	17365	5594	624	15293	130975	170244	12165	4456	16621	534	571	1649	189619	Sindhudurg
7	कोल्हापूर	2075	61511	19877	929	13769	621483	719644	28282	9985	38267	20408	21195	1678	801192	Kolhapur
8	सांगली	1062	37141	15219	1371	7528	401526	463847	18476	5941	24417	18055	15303	795	522417	Sangli
9	सातारा	1088	34211	14526	4917	9459	387893	452094	21264	6966	28230	21999	19597	1034	522954	Satara
10	पुणे	22736	466597	59686	23239	52098	2546097	3170453	100901	50386	151287	41793	29771	9742	3403046	Pune
11	सोलापूर	512	30886	15952	1393	9594	502758	561095	23346	8578	31924	22866	18061	1181	635127	Solapur
12	नाशिक	2429	94521	27696	5733	31920	872708	1035007	39010	9606	48616	56018	38681	1856	1180178	Nashik
13	अहमदनगर	1337	43952	19734	4970	11100	676345	757438	26980	14082	41062	37392	29175	3282	868349	Ahmednagar
14	धुळे	1063	14409	3832	2763	11202	183449	216718	13751	4583	18334	13341	12725	346	261464	Dhule
15	जळगाव	1238	25930	8334	2936	23628	421727	483793	12918	8966	21884	23273	19331	598	548879	Jalgaon
16	नंदुरबार	73	6529	2444	236	834	61646	71762	1795	2049	3844	6528	3769	230	86133	Nandurbar
17	औरंगाबाद	7641	35895	21071	1840	24728	554645	645820	27070	17545	44615	17975	11739	607	720756	Aurangabad
18	जालना	313	7484	4197	682	5039	146038	163753	4312	4063	8375	9380	6019	361	187888	Jalna
19	बीड	636	7543	12335	362	10446	155690	187012	9399	7883	17282	9285	6608	85	220272	Beed
20	लातूर	737	15483	8471	1051	10100	179653	215495	10414	5645	16059	9072	6393	258	247277	Latur

21	उस्मानाबाद	376	6714	4233	918	4367	90644	107252	8403	2340	10743	8017	4808	329	131149	Osmanabad
22	नांदेड	1014	12128	9185	1677	21033	189767	234804	13763	4212	17975	5101	3841	234	261955	Nanded
23	परभणी	424	6545	5630	442	10808	110283	134132	7047	3119	10166	5404	2869	342	152913	Parbhani
24	हिंगोली	233	4140	3495	337	3904	63776	75885	3373	805	4178	4608	3116	78	87865	Hingoli
25	अमरावती	921	20896	5543	1320	15636	330951	375267	11651	3222	14873	9247	6290	482	406159	Amravati
26	बुलढाणा	698	5966	4243	1682	12230	170960	195779	6318	3083	9401	13309	8406	283	227178	Buldhana
27	यवतमाळ	865	11133	4629	1235	11386	200408	229656	8081	2351	10432	6723	5253	140	252204	Yavatmal
28	अोला	743	12561	3915	1931	10735	188983	218868	7483	2127	9610	6959	5156	420	241013	Akola
29	वाशिम	66	3446	2387	510	6227	90581	103217	2657	1081	3738	6353	4425	81	117814	Washim
30	नागपूर	7120	109357	35472	3678	21130	1204998	1381755	40717	8140	48857	12074	7536	2524	1452746	Nagpur
31	वर्धा	398	6143	2811	306	4732	133069	147459	3509	2040	5549	5076	2846	331	161261	Wardha
32	गडचिरोली	97	1791	1120	280	547	51225	55060	1094	119	1213	3558	2464	174	62469	Gadchiroli
33	चंद्रपूर	809	17817	6339	939	6896	250960	283760	13408	1889	15297	8314	5658	843	313872	Chandrapur
34	गोदिया	206	5379	2498	296	796	120133	129308	2720	240	2960	4654	3620	159	140701	Gondia
35	भंडारा	412	4453	1823	213	1115	108288	116304	2139	293	2432	6984	4183	135	130038	Bhandara
महाराष्ट्र राज्य		89540	2326862	423305	175797	640040	13921763	17577307	753111	314714	1067825	419291	324824	43114	19432361	Maharashtra State

आधार : परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Transport Commissioner, Govt. of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.2

निरनिराळ्या विभागांच्या देखभालीखालील रस्ते
Roads Maintained by various Authorities in the State
(2011)

(कि.मी. मध्ये / In km.)

वर्ष Year	सार्वजनिक बांधकाम विभाग Public Works Department	जिल्हा परिषद Zilla Parishad	नगर परिषदा व महानगरपालिका Municipal Councils and Municipal Corporations	वन विभाग Forest Department	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1980-81	30,841	1,08,454	10,504	13,609	1,63,408
1990-91	50,453	1,31,256	N.A.	11,220	1,92,909
2000-01	65,511	1,51,435	N.A.	10344	2,27,290
2001-02	66,173	1,56,427	N.A.	N.A.	2,22,600
2002-03	67,162	1,57,778	N.A.	N.A.	2,24,940
2007-08	70,292	1,65,303	N.A.	N.A.	2,35,595
2008-09	70,539	1,67,129	N.A.	N.A.	0
2009-10	70,907	1,69,133	N.A.	N.A.	0
2010-11	70,908	1,70,133	N.A.	N.A.	2,41,712
2011-12	71,332	1,71,587	N.A.	N.A.	2,42,919

टिप : N.A. = उपलब्ध नाही / Not available.

आधार : (१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, मंत्रालय, मुंबई

(२) मुख्य वनसंरक्षक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— (1) Public Works Department, Mantralaya, Mumbai

(2) Chief Conservator of Forest, Government of Maharashtra, Nagpur

तत्ता क्रमांक/TABLE No. 22.3

22. परिवहन / TRANSPORT
तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.3
वाहनांच्या प्रकारानुसार अपघातांची संख्या
Number of Accidents by Type of Vehicles
(2010)

अ. क्र. Serial No.	जिल्ह्याचे/शहराचे नाव	बसेस Buses	मालवाहू वाहने Goods Vehicles *	टॅक्सी Taxi Cabs @	मोटारी Motor Cars	मोटार सायकल Motor Cycles	ऑटोरिक्षा Auto Rickshaws	जीप्स Jeeps	इतर Others	वर्गीकरण न झालेली Unclassified	एकूण Total	एकूण व्यक्ती Number of persons		District / City
												मृत Killed	दुखापत Injured	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई मुंबई उपनगर } }	3	1673	2758	3718	4454	2323	1527	2299	2105	20860	637	5910	Mumbai Mumbai Suburban
1	नवी मुंबई	57	140	7	307	351	69	107	176	124	1338	331	899	Navi Mumbai
2	ठाणे शहर	43	80	6	185	273	104	54	44	42	831	262	1077	Thane City
3	ठाणे ग्रामीण	80	284	13	462	525	133	204	216	124	2041	259	999	Thane Rural
4	रायगड	126	189	9	401	370	57	224	153	64	1593	373	1509	Raigad
5	रत्नागिरी	49	59	13	197	230	71	63	155	8	845	168	921	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	36	56	0	80	158	27	10	124	6	497	89	593	Sindhudurg
7	नाशिक शहर	16	65	64	172	310	80	100	138	154	1099	127	470	Nashik City
8	नाशिक ग्रामीण	4	191	45	382	485	76	253	425	3	1864	685	2078	Nashik Rural
9	धुळे	38	33	3	140	309	92	101	166	16	898	376	2145	Dhule
10	नंदुरबार	19	19	12	30	109	69	80	26	21	385	142	876	Nandurbar
11	जळगाव	11	11	4	31	77	35	12	25	11	217	472	1440	Jalgaon
12	अहमदनगर	114	182	18	325	752	143	258	218	179	2189	702	1754	Ahmednager
13	पुणे शहर	24	141	0	407	494	59	71	27	74	1297	445	1708	Pune City
14	पुणे ग्रामीण	144	335	214	462	1033	99	391	177	127	2982	760	1981	Pune Rural
15	सातारा	0	19	1	99	126	10	116	302	0	673	288	1317	Satara
16	सांगली	81	23	8	157	470	63	105	101	32	1040	282	957	Sangli
17	सोलापूर शहर	7	6	0	23	74	55	20	3	15	203	111	449	Solapur City
18	सोलापूर ग्रामीण	63	49	5	108	326	35	137	59	63	845	573	1875	Solapur Rural
19	कोल्हापूर	99	56	0	185	488	53	62	34	51	1028	299	1495	Kolhapur

20	औरंगाबाद शहर	10	39	0	122	178	81	54	16	44	544	157	694	Aurangabad City
21	औरंगाबाद ग्रामीण	19	37	8	76	158	43	63	27	39	470	297	801	Aurangabad Rural
22	जालना	6	25	3	32	103	24	113	96	15	417	179	359	Jalna
23	परभणी	23	24	7	27	77	68	70	11	10	317	155	547	Parbhani
24	हिंगोली	15	32	0	33	103	85	58	40	12	378	113	693	Hingoli
25	बीड	24	28	0	64	131	61	80	28	29	445	304	504	Beed
26	नांदेड	42	42	2	63	174	185	102	25	45	680	266	959	Nanded
27	उस्मानाबाद	26	29	0	48	110	21	56	54	34	378	279	1075	Osmanabad
28	लातूर	23	36	0	37	158	43	69	6	31	403	251	485	Latur
29	बुलढाणा	22	35	4	24	153	49	80	42	47	456	282	676	Buldhana
30	अोला	67	10	13	48	315	123	55	107	33	771	167	814	Akola
31	वाशिम	14	1	8	13	107	62	23	19	8	255	97	265	Washim
32	अमरावती शहर	18	11	16	111	361	74	33	6	29	659	177	851	Amravati City
33	अमरावती ग्रामीण	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	176	760	Amravati Rural
34	यवतमाळ	35	18	0	101	204	115	60	29	37	599	282	872	Yavatmal
35	वर्धा	11	12	6	33	147	54	37	68	6	374	214	717	Wardha
36	नागपूर शहर	29	40	2	298	391	71	72	48	55	1006	309	1369	Nagpur City
37	नागपूर ग्रामीण	20	30	15	138	225	51	92	154	84	809	505	1402	Nagpur Rural
38	भंडारा	4	9	18	27	108	9	32	22	6	235	161	745	Bhandara
39	गोदिया	1	6	13	21	148	20	38	42	7	296	193	604	Godiya
40	चंद्रपूर	53	5	2	79	430	87	76	55	31	818	299	946	Chandrapur
41	गडचिरोली	9	11	6	14	133	13	17	20	17	240	106	394	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	1485	4091	3303	9280	15328	4992	5175	5783	3838	53275	12350	46985	Maharashtra State

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.4

राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाच्या वाणिज्यिक विभागाची एकूण प्रगती
Progress of Maharashtra State Road Transports Corporation Commercial Wing
(2011)

अ.क्र. Sr. No.	बाब (2)	परिमाण (3)	1980-81 (4)	1990-91 (5)	1999-00 (6)	2000-01 (7)	2010-11 (8)	2011-12 (9)	Unit (3)	Item (2)
1	एकूण वाहने	संख्या	10675	N.A.	17547	17248	17215	17039	No.	Total fleet
2	एकूण किलोमीटर्स	लाखांत	7426.54	12476.11	17558.92	18116.49	19142	20014	Lakhs	Total Kilometers
3	प्रभावी किलोमीटर्स	लाखांत	7350.81	12299.00	17388.04	17943.64	18973	19838	Lakhs	Effective Kilometers
4	एकूण प्रवासी	लाखांत	11901.05	23193.98	25598.89	23763.86	25367	26004	Lakhs	Total Passenger carried
5	किलोमीटर्स	प्रति मीटर	4.16	4.41	4.62	4.66	4.92	4.91	Per Litre	Kilometers
6	नादुरुस्त	प्रत्येकी १०,००० कि.मी. मार्ग संख्या	0.76	0.49	0.36	0.33	0.28	0.26	Per 10,000 kms.	Breakdowns
7	अपघात	संख्या	2799	3250	4328	4052	3407	3437	No.	Accidents
8	एकूण कर्मचारी	संख्या	75418	110036	112348	111598	104214	104596	No.	Total Staff
9	दैनिक क्रमित सरासरी	लाख कि.मी.	20.14	33.70	47.51	49.16	51.98	54.20	lakh km.	Daily average operated km.(Effective)
10	दैनिक क्रमित सरासरी	लाख कि.मी.	20.35	34.18	47.98	49.63	52.44	54.68	lakh km.	Daily average operated km.(Gross)
11	दैनिक प्रवासी	लाख	32.61	63.55	69.94	65.11	69.5	71.05	Lakhs	Daily passengers carried
12	एकूण जमा	लाख रुपये	20999.47	92729.89	2239.15	253357.00	497967	560025	Lakh Rs.	Total Receipts
13	एकूण खर्च *	लाख रुपये	24406.30	92198.57	2370.32	264544.00	493867	554110	Lakh Rs.	Total Expenditure *
14	एकूण नफा *	लाख रुपये	(-)3406.83	531.32	(-) 131.17	(-) 11187.00	2929	6397	Lakh Rs.	Total profit *
15	एकूण जमा	प्रति कि.मी.पैसे	285.68	754.03	1287.75	1411.96	2625	2823	Ps.per km.	Overall receipts
16	एकूण खर्च *	प्रति कि.मी.पैसे	332.02	749.71	1363.19	1474.31	2603	2793	Ps.per km.	Overall expenditure *
17	एकूण नफा *	प्रति कि.मी.पैसे	(-)46.34	4.32	(-) 75.44	(-) 62.35	22	30	Ps.per km.	Overall Total profit *
18	दिलेले व्याज	लाख रुपये	244.91	4109.88	43.24	3914.00	1608.00	2252.00	Lakh Rs.	Interest paid
19	एकूण जमा (आवक)	लाख रुपये	(-)3406.83	11175.84	(-) 87.93	(-) 59.61	—	—	Lakh Rs.	Total Return

टिप : N.A. -उपलब्ध नाही / Not Available

* आलेखापरिष्कृत व पूर्वकालीन समायोजनेसहीत / Unaudited & Including prior period adjustment

आधार : परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई Source - Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.5

प्रकारानुसार जिल्हानिहाय रस्ते लांबीचे वर्गीकरण
Road Length Classified by Categories by District
(2011-12)

(किलोमीटरमध्ये / In Kilometres)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे पक्के रस्ते P. W. D. Pacca Roads				प्रत्येक १०० चौ.कि.मी. मागे रस्त्यांची	प्रत्येक लाख लोकांमागे रस्त्यांची	रस्त्याने जोडलेली खेडी Villages linked with roads		District (2)
		सिमेंटचे व डांबरी रस्ते Cement Concrete & BlackTop	खडीचे रस्ते Water Bound Macadam	अपृष्ठांकीत रस्ते Unsurfaced roads	एकूण Total Length per 100 Sq. Kms.	लांबी Road Length per 1,00,000 persons	लांबी Road	संख्या No.	टक्केवारी Percentage	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	49	0	0	49	8.13	0.49	0	0.00	Mumbai
2	मुंबई उपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	5250	1654	258	7162	74.94	142.47	1732	99.14	Thane
4	रायगड	4173	974	252	5399	75.54	111.345	1817	98.16	Raigad
5	रत्नागिरी	5831	1317	220	7368	89.32	485.06	1531	99.42	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	3961	2102	118	6181	118.44	839.81	741	99.73	Sindhudurg
7	नाशिक	7648	5453	1083	14184	91.34	571.71	1896	100.00	Nashik
8	धुळे	3541	1311	586	5438	66.1	481.24	676	99.71	Dhule
9	नंदुरबार	3266	735	671	4672	94.93	505.08	891	95.29	Nandurbar
10	जळगाव	5999	2539	1544	10082	85.7	316.25	1482	99.80	Jalgaon
11	अहमदनगर	8068	3354	1466	12888	75.6	828.28	1577	99.94	Ahmednagar
12	पुणे	7907	3091	3078	14076	89.99	338.04	1838	99.62	Pune
13	सातारा	5576	3007	1464	10047	95.84	409.92	1663	96.91	Satara
14	सांगली	5659	1278	2115	9052	105.24	409.78	724	100.00	Sangli
15	सोलापूर	7786	4162	1437	13385	89.99	414.27	1133	100.00	Solapur
16	कोल्हापूर	5029	986	1435	7450	97.61	249.16	1133	99.92	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4837	4759	241	9837	107.26	444.51	1215	100.00	Aurangabad
18	जालना	3016	1572	86	4674	54	342.67	954	99.58	Jalna
19	परभणी	2480	2134	201	4815	78.51	368.68	808	100.00	Parbhani
20	हिंगोली	1936	1198	90	3224	65.73	398.52	663	100.00	Hingoli
21	बीड	5410	2856	1184	9450	88.95	518.66	1269	100.00	Beed
22	नांदेड	5971	3877	354	10202	97.15	559.32	1521	100.00	Nanded
23	उस्मानाबाद	4197	1462	144	5803	77.28	454.78	801	100.00	Osmanabad
24	लातूर	4552	1114	66	5732	78.48	341.8	914	100.00	Latur
25	बुलढाणा	3961	669	127	4757	49.24	252.23	1275	98.08	Buldhana
26	अकोला	2449	330	47	2826	65.54	209.02	861	99.89	Akola
27	वाशिम	2498	664	8	3170	50.62	367.75	705	99.86	Washim
28	अमरावती	5008	1527	224	6759	55.35	307.23	1679	100.00	Amravati
29	यवतमाळ	5821	1418	87	7326	53.94	421.76	1844	99.36	Yavatmal
30	वर्धा	3170	474	499	4143	65.66	388.29	966	99.89	Wardha
31	नागपूर	7088	757	141	7986	80.42	242.96	1624	100.00	Nagpur
32	भंडारा	3941	736	73	4750	125.4	472.64	772	100.00	Bhandara
33	गोंदिया	4181	1363	261	5805	107.01	526.29	882	100.00	Gondiya
34	चंद्रपूर	4570	2892	184	7646	72.89	431.49	1498	100.00	Chandrapur
35	गडचिरोली	4030	2478	73	6581	42.65	836.21	1416	94.9	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		158859	64243	19817	242919	78.95	320.77	40501	99.43	Maharashtra State

आधार : सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.6

३१ मार्च, २०१२ रोजीची राज्यातील लोहमार्गाची लांबी
Railways Route Length as on 31st March, 2012 in the State

(कि.मी. मध्ये / In km.)

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष Year	ब्रॉडगेज Broad guage	मिटरगेज Meter guage	नॅरो गेज Narrow guage	एकूण Total	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	1960-61	2,767	1,197	1,093	5,057	
2	1970-71	2,752	1,308	1,102	5,162	
4	1990-91	3,345	1,024	1,053	5,422	
5	2000-01	5,123	500	573	6,196	
6	2004-05	4,615.02	232.3	616.01	5,463.33	
7	2005-06	4,634.74	232.3	596.29	5,463.33	
8	2006-07	4,634.74	232.3	596.29	5,463.33	
9	2007-08	4,634.74	232.3	596.29	5,463.33	
10	2008-09	105.75	--	--	--	
1	मुंबई	44	0	0	44	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	57.34	0	0	57.34	Mumbai Suburban
3	ठाणे	307.1	0	0	307.1	Thane
4	रायगड	323.5	0	20	343.5	Raigad
5	रत्नागिरी	198	0	0	198	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	107.5	0	0	107.5	Sindhudurg
7	नाशिक	275.25	0	0	275.25	Nashik
8	धुळे	49.68	0	0	49.68	Dhule
9	नंदुरबार	97.6	0	0	97.6	Nandurbar
10	जळगाव	351.67	0	55.57	407.24	Jalgaon
11	अहमदनगर	213.68	0	0	213.68	Ahmednagar
12	पुणे	396.12	0	0	396.12	Pune
13	सातारा	115.32	0	0	115.32	Satara
14	सांगली	143.89	0	0	143.89	Sangli
15	सोलापूर	387.7	0	0	387.7	Solapur
16	कोल्हापूर	47.1	0	0	47.1	Kolhapur
17	औरंगाबाद	107.25	0	0	107.25	Aurangabad
18	जालना	88.25	0	0	88.25	Jalna
19	परभणी	262.43	0	0	262.43	Parbhani
20	हिंगोली	0	0	0	0	Hingoli
21	बीड	47.7	0	0	47.7	Beed
22	नांदेड	225.61	0	0	225.61	Nanded
23	उस्मानाबाद	53.6	0	0	53.6	Osmanabad
24	लातूर	139.3	0	0	139.3	Latur
25	बुलढाणा	84.75	0	0	84.75	Buldhana
26	अकोला	176.6	76.65	59.45	312.7	Akola
27	वाशिम	0	29.1	0	29.1	Washim
28	अमरावती	136.44	0	61.96	198.4	Amravati
29	यवतमाळ	97.46	0	66.92	164.38	Yavatmal
30	वर्धा	103	0	34.42	137.42	Wardha
31	नागपूर	261.821	0	133.7	395.521	Nagpur
32	भंडारा	65.113	0	9.7	74.813	Bhandara
33	गोंदिया	205.638	0	0	205.638	Gondiya
34	चंद्रपूर	321.307	0	17.094	338.401	Chandrapur
35	गडचिरोली	18.5	0	0	18.5	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		5510.219	105.75	458.814	6074.783	Maharashtra State

आधार : संबंधित रेल्वेची विभागीय कार्यालये.

Source: Divisional offices of the concerned Railway.

22. परिवहन / TRANSPORT
 तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.7
वर्गवारीनुसार रस्त्यांची लांबी / Road length according to different classes
(2011-12)

(किलोमीटरमध्ये/n Kilometre)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे (1)	वर्गीकृत रस्ते / Classification of roads						एकूण Total (9)	District (2)
		राष्ट्रीय महागार्ग National highways (3)	राज्य महामार्ग State highways (4)	प्रमुख जिल्हा रस्ते Major district roads (5)	इतर जिल्हा रस्ते Other district roads (6)	ग्रामीण Village roads (7)	अवगीकृत रस्ते @Unclassified roads (8)		
1	मुंबई	0	49	0	0	0	49	Mumbai Mumbai Suburban	
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	322	1147	938	1215	3540	7162	Thane	
4	रायगड	232	1265	669	796	2437	5399	Raigad	
5	रत्नागिरी	275	902	1423	1384	3384	7368	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	108	719	1007	1077	3270	6181	Sindhudurg	
7	नाशिक	235	1690	2265	2400	7594	14184	Nashik	
8	धुळे	250	707	886	935	2660	5438	Dhule	
9	नंदुरबार	45	666	1095	693	2173	4672	Nandurbar	
10	जळगाव	187	1360	1797	1863	4875	10082	Jalgaon	
11	अहमदनगर	201	1875	2890	3350	4572	12888	Ahmednagar	
12	पुणे	427	1372	2975	2611	6691	14076	Pune	
13	सातारा	113	1015	2232	1890	4797	10047	Satara	
14	सांगली	30	968	2199	2810	3045	9052	Sangli	
15	सोलापूर	163	1572	3068	2135	6447	13385	Solapur	
16	कोल्हापूर	110	893	1632	2140	2675	7450	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	136	1258	2900	1313	4230	9837	Aurangabad	
18	जालना	22	1287	1339	817	1209	4674	Jalna	
19	परभणी	77	653	1238	740	2107	4815	Parbhani	
20	हिंगोली	30	527	872	514	1281	3224	Hingoli	
21	बीड	193	1197	1644	1443	4973	9450	Beed	
22	नांदेड	130	1339	2802	1334	4597	10202	Nanded	
23	उस्मानाबाद	207	926	1432	1270	1968	5803	Osmanabad	
24	लातूर	0	886	1548	1348	1950	5732	Latur	
25	बुलढाणा	86	984	1227	1163	1297	4757	Buldhana	
26	अकोला	100	561	640	555	970	2826	Akola	
27	वाशिम	0	631	649	600	1290	3170	Washim	
28	अमरावती	76	1459	1539	1219	2466	6759	Amravati	
29	यवतमाळ	65	1427	1341	1697	2796	7326	Yavatmal	
30	वर्धा	108	663	706	809	1857	4143	Wardha	
31	नागपूर	289	1094	1131	1641	3831	7986	Nagpur	
32	भंडारा	68	440	639	1055	2548	4750	Bhandara	
33	गोंदिया	34	406	777	1563	3025	5805	Gondiya	
34	चंद्रपूर	0	877	1566	1743	3460	7646	Chandrapur	
35	गडचिरोली	57	1342	1190	1406	2586	6581	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		4376	34157	50256	47529	106601	242919	Maharashtra State	

आधार- सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.8

पृष्ठभागांच्या प्रकारानुसार रस्त्यांची लांबी
Road Length according to surface type
(2011-12)

(किलोमीटरमध्ये / In Kilometres)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे (2)	सिमेंट काँक्रीट आणि डांबरी रस्ते Cement concrete and Black roads (3)	खडीचे रस्ते Water bound macadam roads (4)	अपृष्ठांकित रस्ते Unsurfaced roads (5)	एकूण Total (6)	District (2)
1	मुंबई	49	0	0	49	Mumbai
2	मुंबई उपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	5250	1654	258	7162	Thane
4	रायगड	4173	974	252	5399	Raigad
5	रत्नागिरी	5831	1317	220	7368	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	3961	2102	118	6181	Sindhudurg
7	नाशिक	7648	5453	1083	14184	Nashik
8	धुळे	3541	1311	586	5438	Dhule
9	नंदुरबार	3266	735	671	4672	Nandurbar
10	जळगाव	5999	2539	1544	10082	Jalgaon
11	अहमदनगर	8068	3354	1466	12888	Ahmednagar
12	पुणे	7907	3091	3078	14076	Pune
13	सातारा	5576	3007	1464	10047	Satara
14	सांगली	5659	1278	2115	9052	Sangli
15	सोलापूर	7786	4162	1437	13385	Solapur
16	कोल्हापूर	5029	986	1435	7450	Kolhapur
17	औरंगाबाद	4837	4759	241	9837	Aurangabad
18	जालना	3016	1572	86	4674	Jalna
19	परभणी	2480	2134	201	4815	Parbhani
20	हिंगोली	1936	1198	90	3224	Hingoli
21	बीड	5410	2856	1184	9450	Beed
22	नांदेड	5971	3877	354	10202	Nanded
23	उस्मानाबाद	4197	1462	144	5803	Osmanabad
24	लातूर	4552	1114	66	5732	Latur
25	बुलढाणा	3961	669	127	4757	Buldhana
26	अकोला	2449	330	47	2826	Akola
27	वाशिम	2498	664	8	3170	Washim
28	अमरावती	5008	1527	224	6759	Amravati
29	यवतमाळ	5821	1418	87	7326	Yavatmal
30	वर्धा	3170	474	499	4143	Wardha
31	नागपूर	7088	757	141	7986	Nagpur
32	भंडारा	3941	736	73	4750	Bhandara
33	गोंदिया	4181	1363	261	5805	Gondiya
34	चंद्रपूर	4570	2892	184	7646	Chandrapur
35	गडचिरोली	4030	2478	73	6581	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		158859	64243	19817	242919	Maharashtra State

टिप : सिमेंट काँक्रीट व डांबरी रस्त्यांची वेगळी माहिती उपलब्ध नाही

Note.—Information on cement concrete roads and black topped roads is not available separately

आधार : सार्वजनिक बांधकाम विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Public Works Department, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.9

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळाची माहिती / Operations of Maharashtra State Road Transport Corporations (2011-12)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	विभाग / Region						एकूण Total (2)	
		मुंबई Mumbai (3)	नाशिक Nashik (4)	पुणे Pune (5)	औरंगाबाद Aurangabad (6)	अमरावती Amaravati (7)	नागपूर Nagpur (8)		
1	वर्ष ओरीस असलेले मार्ग (संख्या)	3628	3666	4438	2323	1708	1412	17175	No.of routes as at the end of the year
2	मार्गाची एकूण लांबी (कि.मी.)	249779	232291	301284	241984	127330	132274	1284942	Route Distance (K.m.)
3	मार्गाची सरासरी लांबी (कि.मी.)	68.85	64.18	68.49	104.17	76.7	93.68	75.36	Average route distance (K.m.)
4	सरासरी दैनिक प्रभावी अंतर (लाख कि.मी.)	9.02	9.84	13.83	10.01	5.91	5.6	54.20	Average per day effective Kilometers operated (in lakh)
5	वर्षभरात महामंडळाजवळ असलेल्या गाड्यांची सरासरी संख्या	3073	3150	4306	2905	1689	1678	16801	Average No. of buses held during the year
6	रस्त्यावरील गाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या	2826	2992	4103	2742	1621	1607	15891	Average No. of buses on road per day
7	गाड्यांचा सरासरी वापर (कि.मी.)	319.15	328.72	337.02	365.17	364.42	348.50	341.09	Average vehicles utilization (K.m.)
8	भार गुण वी टक्केवारी (लोड फॅक्टर)	66.13	62.01	62.11	59.8	58.65	59.06	61.70	Percentage load factor
9	प्रवाशांची दैनिक सरासरी (लाखात)	13.58	13.9	19.44	10.76	6.9	6.47	71.05	No.of passengers travelled per day (in lakh)
10	दर प्रवाशामागे प्रवास केलेले सरासरी अंतर (कि.मी.)	19.93	19.85	20.11	25.32	23.08	23.29	21.41	Average distance travelled per passenger (k.m.)
11	वाहतुकीपासूनचे वार्षिक उत्पन्न (लाख रु.)	85703.00	81257	120559	81384	46340	43750.00	458993	Total traffic receipts during the year (in lakh Rs.)
12	दर प्रवाशामागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न (रुपयांत)	17.24	15.97	16.94	20.67	18.36	13.48	17.65	Average earnings per passenger (in Rs.)
13	चालू स्थितीतील गाड्यांची सरासरी * (वाहन ताफ्याची टक्केवारी)	N.A. 91.97	N.A. 94.98	N.A. 95.28	N.A. 94.39	N.A. 96	N.A. 95.75	N.A. 94.58	Average operating fleet * (% Fleet Utilisation)

टिप : (१) * चालू स्थितीतील बसेसच्या संख्येत नेहमीच्या वापरातील गाड्या व कारखान्यांतील व वाहतुकीसाठी ठेवलेल्या राखीव बसेसच्या समावेश होता.

(1) * Average operational fleet is worked out as No. of vehicles on road + additional vehicles allotted for workshops and traffic spares.

आधार : महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ, मुंबई

Source : Maharashtra State Road Transport Corporation, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.10

मुंबई गोदीत असलेल्या किंवा बंदरात नांगरलेल्या वाफेवरच्या आणि सुसज्ज (शासकीय किंवा व्यापारी) जहाजांची संख्या व त्यांचे वजन
Number and Tonnage of steam and square rigged vessels (Government and merchant)
which entered the Mumbai docks or were berthed at the harbour walls

वर्ष Year (1)	गोदीत असलेली जहाजे Vessels which entered the docks		बंदराजवळ नांगरलेली जहाजे Vessels berthed at the harbour walls		एकूण Total	
	संख्या Number (2)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage (3)	संख्या Number (4)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage (5)	संख्या Number (6)	नोंदणीप्रमाणे निव्वळ वजन (टनात) Net registered tonnage (7)
1960-61	2,094	64,74,559	431	1,736,733	2,525	82,11,292
1970-71	1,643	54,23,274	238	10,36,120	1,881	64,59,394
1980-81	1,756	59,83,731	198	8,38,810	1,954	68,22,541
1990-91	1,530	55,39,858	129	7,62,553	1,659	63,02,411
2000-01	1,057	1,19,73,183	144	16,00,743	1,201	1,35,73,926
2001-02	679	73,15,277	107	12,14,334	786	85,29,611
2002-03	856	1,06,32,233	100	10,89,183	956	1,17,21,416
2006-07	3,053	47,61,654	783	72,25,728	3,836	1,19,87,382
2007-08	2,899*	80,80,614	798	1,08,52,013	3,697	1,89,32,627
2011-12	657	65,39,920	922	1,32,57,565	1,579	1,97,97,485

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई Source.— Mumbai Port Trust, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.11

मुंबई येथील मेरेवेदर व ह्युजेस गोदीत दुरुस्तीसाठी आलेल्या जहाजांची संख्या व वजन
Number and tonnage of vessels docked in Merewether and Huges dry docks in Mumbai

वर्ष Year (1)	मेरेवेदर सुकी गोदी Merewether dry dock		ह्युजेस सुकी गोदी Huges dry dock		एकूण Total	
	संख्या Number (2)	एकूण वजन Gross tonnage (3)	संख्या Number (4)	एकूण वजन Gross tonnage (5)	संख्या Number (6)	एकूण वजन Gross tonnage (7)
1960-61	61	1,20,559	80	3,65,022	141	4,85,581
1970-71	56	1,02,586	72	4,00,253	128	5,02,839
1980-81	54	93,280	50	3,36,470	104	4,29,750
1990-91	33	30,707	38	1,25,546	71	1,56,253
2000-01	40	37,371	22	63,331	62	1,00,702
2001-02	49	38,704	27	34,852	76	73,556
2002-03	48	46,644	32	86,448	80	1,33,092
2007-08	68	56,122	44	1,21,596	112	1,77,718
2009-10	68	45,434	44	1,83,201	112	2,28,635
2011-12	0	0	67	1,69,520	67	1,69,520

आधार : मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई Source.—Mumbai Port Trust, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.12

मुंबई बंदरातून येणाऱ्या व जाणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक (शिडाच्या जहाजातून आणि बंदरावरील नावेतून होणारी प्रवासी वाहतूक वगळून)
Number of passengers arrived and departed from Mumbai port (exclusive of passengers carried by sailing vessels and harbour ferries)
(2007-08)

अ.क्र. Sr. No.	बाब (2)	येणारे / Inward			बाहेर जाणारे / Outward			Route (2)
		खोली / Saloon (3)	नौतळ / Deck (4)	एकूण / Total (5)	खोली / Saloon (6)	नौतळ / Deck (7)	एकूण / Total (8)	
1	युरोप (यु.के. बंदरे, जिनेव्हा, मार्सेलिस, आणि इतर बंदरे)	--	--	--	--	--	--	Europe (U. K. ports, Geneva, Marseilles and other ports).
2	रेड सी पोर्ट्स (एडेन, दिजबुटी, असाब, मासवा जेडा सोडून सुदान बंदर)	--	21	21	--	--	--	Red Sea ports (Aden, Djibouti, Assab, excluding Massawa Jeddah, Sudan port).
3	जेडा (यात्री)	--	--	--	--	--	--	Jeddah (pilgrims)
4	कराची	--	--	--	--	--	--	Karachi
5	कोलंबो	--	--	--	--	--	--	Colombo
6	ऑस्ट्रेलिया (ब्रिसबेन, सीडनी, मेलबोर्न)	--	--	--	--	--	--	Australia (Brisbane, Sydney Melbourne).
7	अतिपूर्वेकडील (सिंगापूर, बँकॉक, हॉंगकॉंग आणि जपान व काउरासकीसह)	--	12	12	--	--	--	Far East (including Singapore, Bankok, Hongkong and Japan Kaurasaki).
8	अफ्रिका पूर्व (मॉबासा, झांझीबार, दार-इ-सलाम, मोझांबिक, बैरा आणि लॉरेस, मार्क्विस, पोर्ट लुइस बंदरासह)	--	--	--	--	--	--	Africa East (Mombasa, Zanzibar, Dar-e-Salam, Mozambique, Beira and Lourence, Marques and Port Luis).
9	दक्षिण आफ्रिका (डर्बन ग्रेहॅमस्टन, पोर्ट एलिझाबेथ, केपटाऊन आणि मोझेल बे)	--	--	--	--	--	--	Africa South (Durban Grahamston, Port Elibabeth Cape Town and Mossel Bay.)

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 22.12—contd

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
10	अमेरिका (सॅनफ्रॉन्सिस्को, न्यूयॉर्क, व्हॅंकुव्हर, बोस्टन, मॉंट्रिअल आणि ह्यूस्टन)	--	--	--	--	--	--	America (San Francisco, New York, Vancouver, Boston, Montreal and Houston).
11	परसियन आखातातील बंदरे (खोराम शहर, मिनाल अहमदी, अबादन, रस्तानुरा, बहारिन, दुबई, दोहा, बंदूर, माशूरस, बसरा)	--	281	281	--	40	40	Persian Gulf ports (Khoramashashar, Minal Ahmadi, Abadan, Rastanura, Baherin, Dubai, Doha, Bandur, Mashurs and Basrah).
12	इतर बंदरे	--	--	--	--	119	119	Other ports
एकूण		--	575	575	--	871	871	Total
किनाऱ्याची								Coastal
13	मुंबई हाय	--	11,393	11,393	--	18,134	18,134	Mumbai High
13	कोकण किनारा (जंजिरा, श्रीवर्धन, हर्णे, दाभोळ, जयगड, रत्नागिरी, विजयदुर्ग, मालवण आणि पणजी)	--	9,575	9,575	--	8,632	8,632	Konkan coast (Janjira, Malawan and Panjim).
14	भारताचा पूर्व किनारा (कलकत्ता, मद्रास)	--	133	133	--	115	115	East coast of India (Calcutta and Madras)
एकूण		--	21,101	21,101	--	26,881	26,881	Total

आधार - मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, मुंबई
Source - Mumbai Port Trust, Mumbai.

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.13

महाराष्ट्र राज्यातील गौण बंदरातून होणारी प्रवाशांची वाहतूक
Passengers traffic at the minor ports of Maharashtra State
(2011-12)

अ.क्र. Sr. No. (1)	बंदराचे नाव (2)	यांत्रिक जहाजाने By mechanised vessels (3)	बिगर यांत्रिक जहाजाने By non-mechanised vessels (4)	बोटीने By Steamer (5)	एकूण Total (6)	Name of the Port (2)
1	नवापूर	0	45493	N.A.	45493	Navapur
2	सातपाटी	0	349970	N.A.	349970	Satpati
3	अर्नाळा	17589	0	N.A.	17589	Arnala
4	मनोरी	4413960	0	N.A.	4413960	Manori
5	कल्याण	19480	0	N.A.	19480	Kalyan
6	वसई	1000	86240	N.A.	87240	Vasai
7	वर्सावा	5828600	0	N.A.	5828600	Varsova
8	मोरा	690969	0	N.A.	690969	Mora
9	कारंजा	215600	4145	N.A.	219745	Karanja
10	रेवस	346751	0	N.A.	346751	Rewas
11	मांडवा	987763	0	N.A.	987763	Mandwa
12	धरमतर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dharamtar
13	उलवा-बेलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Ulwa-Belapur
14	एलिफंटा	1570357	0	N.A.	1570357	Elephanta
15	न्यूफेरी	781252	0	N.A.	781252	New Ferry
16	थळ	1580	0	N.A.	1580	Thal
17	दिघी	106728	122497	N.A.	229225	Dighi
18	राजपुरी	136892	511646	N.A.	648538	Rajpuri
19	अलिबाग	36332	28000	N.A.	64332	Alibag
20	रेवदंडा	0	8224	N.A.	8224	Revdanda
21	नांदगाव	8903	0	N.A.	8903	Nandgaon
22	मुरुड	713	0	N.A.	713	Murud
23	श्रीवर्धन	1200	0	N.A.	1200	Shriwardhan
24	केळशी	0	10900	N.A.	10900	Kelshi
25	दाभोळ	260765	123344	N.A.	384109	Dabhol
26	वरोडा	6106	5089	N.A.	11195	Varoda
27	जयगड	28935	42775	N.A.	71710	Jaigad
28	रत्नागिरी	240	4993	N.A.	5233	Ratnagiri
29	जैतापूर	0	37085	N.A.	37085	Jaitapur
30	विजयदुर्ग	0	13560	N.A.	13560	Vijaydurga
31	मालवण	0	579559	N.A.	579559	Malwan
32	निवटी	0	300	N.A.	300	Niwti
33	बानकोट	182100	48638	N.A.	230738	Bankot
34	किरणपाणी	258872	0	N.A.	258872	Kiranpani
	एकूण	15902687	2022458	N.A.	17925145	Total

आधार : मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source—Chief Ports' Officer, Govt. of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.14

महाराष्ट्र राज्याच्या गौण बंदरातून हाताळलेला (आयात व निर्यात)माल
Cargo (Imports and Exports) Handled at Minor Ports of Maharashtra State
(2011-12)

(टनात/ In tonnes)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	बंदराचे नाव (2)	आयात Imports (3)	निर्यात Exports (4)	इतर Total (5)	Name of the port (2)
1	डहाणू	690845	0	690845	Dahanu
2	ट्राम्बे	0	2889	2889	Trombay
3	बेलापुर (उलवा)	1657204	687	1657891	Belapur (Ulwa)
4	धरमतर	7298084	224492	7522576	Dharamtar
5	रेवदंडा	1151029	158571	1309600	Revdanda
6	दिघी	171663	295315	466978	Dighi
7	दाभोळ	40113	431	40544	Dabhol
8	केळशी	0	360547	360547	Kelshi
9	जयगड	4562102	504287	5066389	Jaigad
10	रत्नागिरी	825220	284	825504	Ratnagiri
11	रेडी (परदेशात)	0	195387	1953887	Redi (Foreign)
एकूण		16396260	1966695	18362955	Total

आधार : मुख्य बंदर अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Chief Port Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

22. परिवहन / TRANSPORT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 22.15

**निरनिराळ्या विमानतळावरून होणारी प्रवासी व माल वाहतूक
Passenger and Freight Traffic Originating at Various Airports****(2011-12)**

अ.क्र. Sr. No. (1)	बाब (2)	राष्ट्रीय Domestic (3)	आंतरराष्ट्रीय International (4)	Item (2)
1	प्रवाशांची एकूण संख्या (मुंबई विमानतळावरील) (लाखात)	210.44	94.93	Total number of passengers carried (From Mumbai Airport) (In lakhs)
2	महाराष्ट्रातील विमानतळावरून (मुंबई वगळून) झालेली प्रवासी वाहतूक	50.15	1.06	Passengers carried from Airport in Maharashtra (Excluding Mumbai Airport)
3	एकूण माल वाहतूक (मुंबई विमानतळावरून) (टनांत)	1,90,288	4,67,182	Total freight carried (tonnes) (From Mumbai Airport)
4	महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या विमानतळावरून झालेली माल वाहतूक (मुंबई वगळून) (टनांत)	29,949	388	Total freight carried from Airports in Maharashtra(tonnes). (Excluding Mumbai Airport)
<p>आधार : भारतीय विमानतळ प्राधिकरण Source : Airport Authority of India</p>				

२३. पणन व साठवणूक

२३.१ या विभागात नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या व शिधावाटप/ रास्त भावांची दुकाने, शासकीय गोदाम साठवणूक क्षमता याबाबत आकडेवारी दिली आहे.

23. MARKETING AND STORAGE

23.1. In this section data on number of regulated markets and an authorised ration/fair price shops and storage capacity in Government warehouses are given.

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.1

जिल्हानिहाय नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या
Number of Regulated Markets by District
(2011-12)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा	नियंत्रित बाजारपेठांची संख्या Number of regulated Markets	प्रत्येक नियंत्रित बाजारपेठेमागे असलेल्या खेड्यांची संख्या Number of average villages served per regulated Market	प्रत्येक नियंत्रित बाजारपेठेमागे असलेली सरासरी व्याप्ती (चौ.कि.मी.) Average area served regulated per market (Sq. Km.)	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(2)
1	मुंबई	1	6	N.A.	Mumbai
2	मुंबईउपनगर				Mumbai Suburban
3	ठाणे	8	168	N.A.	Thane
4	रायगड	9	182	N.A.	Raigad
5	रत्नागिरी	1	877	N.A.	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	428	N.A.	Sindhudurg
7	नाशिक	15	138	N.A.	Nashik
8	धुळे	4	129	N.A.	Dhule
9	नंदुरबार	6	129	N.A.	Nandurbar
10	जळगाव	12	123	N.A.	Jalgaon
11	अहमदनगर	14	114	N.A.	Ahmednager
12	पुणे	12	108	N.A.	Pune
13	सातारा	10	166	N.A.	Satara
14	सांगली	7	154	N.A.	Sangli
15	सोलापूर	11	107	N.A.	Solapur
16	कोल्हापूर	4	293	N.A.	Kolhapur
17	औरंगाबाद	10	168	N.A.	Aurangabad
18	जालना	8	154	N.A.	Jalna
19	परभणी	10	104	N.A.	Parbhani
20	हिंगोली	7	104	N.A.	Hingoli
21	बीड	10	137	N.A.	Beed
22	नांदेड	19	85	N.A.	Nanded
23	उस्मानाबाद	9	97	N.A.	Osmanabad
24	लातूर	11	107	N.A.	Latur
25	बुलढाणा	13	103	N.A.	Buldhana
26	अकोला	7	130	N.A.	Akola
27	वाशिम	6	130	N.A.	Washim
28	अमरावती	12	164	N.A.	Amravati
29	यवतमाळ	17	139	N.A.	Yavatmal
30	वर्धा	7	140	N.A.	Wardha
31	नागपूर	12	204	N.A.	Nagpur
32	भंडारा	5	143	N.A.	Bhandara
33	गोर्दिया	5	143	N.A.	Godiya
34	चंद्रपूर	13	156	N.A.	Chandrapur
35	गडचिरोली	4	436	N.A.	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		300	5960	N.A.	Maharashtra State

टिप : N.A. उपलब्ध नाही / Not available

आधार : पणन उप संचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Deputy Director of Marketing, Government of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.2

**गोदामांची संख्या व साठवणूक क्षमता
Number and capacity of storage units
(2011-12)**

(मेट्रिक टनात/ In Metric Tonnes)

अ.क्र. Sr.No.	संस्थेचे नांव (2)	संख्या No. (3)	क्षमता Capacity (4)	Name of Agency (2)
1	भारतीय अन्न महामंडळ	N.A.	N.A.	Food Corporation of India
2	महाराष्ट्र राज्य वखारी महामंडळ	N.A.	N.A.	State warehousing Corporation
3	केंद्रीय वखारी महामंडळ	N.A.	N.A.	Central warehousing Corporation
4	इतर	1162	626371	Other
एू ण		1162	626371	Total

टिप : N.A. = उपलब्ध नाही / Not available

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.—Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.3

शासकीय गोदामांची संख्या व त्यांची क्षमता

Number and capacity of State Owned Warehouses
(2011-12)

(गोदामाची क्षमता मे.टनात/ Godown capacity in M. Ts.)

अ.क्र. Sr. No (1)	जिल्हा (2)	शासकीय Govt. owned		भाड्याने घेतलेली Hired		भाड्याने दिलेली Let out		गोदामाची उपलब्ध क्षमता Godown capacity available		District (2)
		गोदामे Godown (3)	क्षमता Capacity (4)	गोदामे Godown (5)	क्षमता Capacity (6)	गोदामे Godown (7)	क्षमता Capacity (8)	गोदामे Godown (9)	क्षमता Capacity (10)	
1	मुंबई	13	8724	0	0	0	0	13	8724	Mumbai
2	मुंबईउपनगर									Mumbai Suburban
3	ठाणे	35	16700	3	850	4	2000	31	14050	Thane
4	रायगड	62	25800	1	200	1	750	33	15200	Raigad
5	रत्नागिरी	45	16050	0	0	0	0	26	11550	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	14	6550	5	1050	0	0	19	7600	Sindhudurg
7	नाशिक	28	17200	8	3930	0	0	29	12980	Nashik
8	धुळे	17	8500	1	250	0	0	17	8250	Dhule
9	नंदुरबार	26	13000	2	550	0	0	26	12550	Nandurbar
10	जळगाव	32	14100	16	8350	0	0	44	22050	Jalgaon
11	अहमदनगर	76	49100	8	840	2	800	50	33190	Ahmednager
12	पुणे	47	34000	2	1400	1	300	43	32240	Pune
13	सातारा	43	15640	10	3200	0	0	49	17190	Satara
14	सांगली	29	13760	0	0	0	0	24	12160	Sangli
15	सोलापूर	53	38024	0	0	0	0	53	38024	Solapur
16	कोल्हापूर	21	10300	1	1000	0	0	20	10750	Kolhapur
17	औरंगाबाद	27	26188	10	6460	0	0	31	29116	Aurangabad
18	जालना	25	17650	0	0	0	0	16	14800	Jalna
19	परभणी	21	9300	2	1000	0	0	19	8900	Parbhani
20	हिंगोली	11	6600	0	0	0	0	10	6100	Hingoli
21	बीड	35	25110	3	2500	0	0	33	25800	Beed
22	नांदेड	41	16300	6	2300	0	0	37	15450	Nanded
23	उस्मानाबाद	30	17000	4	2000	0	0	27	16400	Osmanabad
24	लातूर	27	19700	3	2500	0	0	22	19000	Latur
25	बुलढाणा	20	8800	15	4400	0	0	35	13200	Buldhana
26	अकोला	21	11600	7	1110	0	0	25	12410	Akola
27	वाशिम	11	7150	6	950	0	0	17	8100	Washim
28	अमरावती	29	11750	13	5500	0	0	41	16750	Amravati
29	यवतमाळ	35	17500	1	500	0	0	33	16500	Yavatmal
30	वर्धा	14	8685	4	1500	0	0	16	8585	Wardha
31	नागपूर	49	26182	10	5581	1	853	53	28911	Nagpur
32	भंडारा	16	9500	0	0	2	1500	14	8000	Bhandara
33	गोर्दिया	19	12400	0	0	0	0	10	9900	Godiya
34	चंद्रपूर	33	15000	2	200	0	0	32	14000	Chandrapur
35	गडचिरोली	21	9050	1	500	0	0	21	8550	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1026	562913	144	58621	11	6203	969	536980	Maharashtra State

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai.

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 23.4

23. पणन व साठवणूक/
तक्ता क्रमांक/
निवडक वस्तूंची संस्थांद्वारे वसुली/
(2010-

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हे (2)	ज्वारी / Jowar				भात / Paddy			
		राज्य शासन State Government (3)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (4)	इतर Others (5)	एकूण Total (6)	राज्य शासन State Government (7)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (8)	इतर Others (9)	एकूण Total (10)
1	मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0
2	मुंबईउपनगर	0	0	0	0	0	0	0	0
3	ठाणे	0	0	0	0	0	0	0	98932
4	रायगड	0	0	0	0	0	0	0	25848
5	रत्नागिरी	0	0	0	0	0	0	0	15260
6	सिंधुदुर्ग	0	0	0	0	0	0	0	22439
7	नाशिक	0	0	0	0	0	0	0	0
8	धुळे	0	0	0	0	0	0	0	274
9	नंदुरबार	0	0	0	16	0	0	0	0
10	जळगाव	0	0	0	1621	0	0	0	969
11	अहमदनगर	0	0	0	0	0	0	0	7731
12	पुणे	0	0	0	0	0	0	0	0
13	सातारा	0	0	0	0	0	0	0	0
14	सांगली	0	0	0	0	0	0	0	0
15	सोलापूर	0	0	0	0	0	0	0	0
16	कोल्हापूर	0	0	0	0	0	0	0	0
17	औरंगाबाद	0	0	0	0	0	0	0	9009
18	जालना	0	0	0	0	0	0	0	1686
19	परभणी	0	0	0	0	0	0	0	0
20	हिंगोली	0	0	0	0	0	0	0	0
21	बीड	0	0	0	0	0	0	0	0
22	नांदेड	0	0	0	0	0	0	0	0
23	उस्मानाबाद	11.3	0	0	0	0	0	0	682
24	लातूर	0	0	0	0	0	0	0	0
25	बुलढाणा	0	0	0	32	0	0	0	984
26	अोला	91.1	0	0	16	0	0	0	0
27	वाशिम	0	0	0	0	0	0	0	0
28	अमरावती	0.2	0	0	1971	0	0	0	1979
29	यवतमाळ	0	0	0	0	0	0	0	0
30	वर्धा	0	0	0	0	0	0	0	0
31	नागपूर	0	0	0	0	0	0	0	16851
32	भंडारा	0	0	0	0	0	0	0	358496
33	गोर्दिया	0	0	0	0	0	0	0	656015
34	चंद्रपूर	0	0	0	0	0	0	0	31582
35	गडचिरोली	0	0	0	0	0	0	0	626838
महाराष्ट्र राज्य		102.6	0	0	3656	0	0	0	1875575

टिप :- मार्केटिंग फेडरेशन व आदिवासी विकास महामंडळ यांचेमार्फत आधारभूत किंमती योजनेअंतर्गत खरेदी

आधार : अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

MARKETING AND STORAGE

TABLE No. 23.4

Procurement of selected commodities by Agencies

11)

(मेट्रिक टनामध्ये/In Metric Tonnes)

बाजरी / Bajara				मका / Maize				(2)
राज्य शासन State Government (11)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (12)	इतर Others (13)	एकूण Total (14)	राज्य शासन State Government (15)	भारतीय अन्न महामंडळ F.C.I. (16)	इतर Others (17)	एकूण Total (18)	
0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai
0	0	0	0	0	0	0	0	Mumbai Suburban
0	0	0	0	0	0	0	0	Thane
0	0	0	0	0	0	0	0	Raigad
0	0	0	0	0	0	0	0	Ratnagiri
0	0	0	0	0	0	0	0	Sindhudurg
0	0	0	0	0	0	0	0	Nashik
0	0	0	0	0	0	0	0	Dhule
0	0	0	0	0	0	0	274	Nandurbar
0	0	0	0	0	0	0	0	Jalgaon
0	0	0	0	0	0	0	969	Ahmednager
0	0	0	0	0	0	0	7731	Pune
0	0	0	0	0	0	0	0	Satara
0	0	0	0	0	0	0	0	Sangli
0	0	0	0	0	0	0	0	Solapur
0	0	0	0	0	0	0	0	Kolhapur
0	0	0	0	0	0	0	9009	Aurangabad
0	0	0	0	0	0	0	1686	Jalna
0	0	0	0	0	0	0	0	Parbhani
0	0	0	0	0	0	0	0	Hingoli
0	0	0	0	0	0	0	0	Beed
0	0	0	0	0	0	0	0	Nanded
0	0	0	0	0	0	0	682	Osmanabad
0	0	0	0	0	0	0	0	Latur
0	0	0	0	0	0	0	0	Buldhana
0	0	0	0	0	0	0	0	Akola
0	0	0	0	0	0	0	0	Washim
0	0	0	0	0	0	0	1979	Amravati
0	0	0	0	0	0	0	0	Yavatmal
0	0	0	0	0	0	0	0	Wardha
0	0	0	0	0	0	0	0	Nagpur
0	0	0	0	0	0	0	0	Bhandara
0	0	0	0	0	0	0	0	Godiya
0	0	0	0	0	0	0	0	Chandrapur
0	0	0	0	0	0	0	0	Gadchiroli
0	0	0	0	0	0	0	22330	Maharashtra State

F.C.I.- Food Corpraion of India

Note :- Procurement under "support price plan" through Marketing Federation and Tribal Development Corporation.

Source.—Food and Civil Supplies Department, Govt. of Maharashtra, Mumbai

23. पणन व साठवणूक / MARKETING AND STORAGE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 23.5

अधिकृत शिधावाटप दुकाने

Number of authorised fair price shops

वर्ष Year (1)	ग्रामीण / Rural				नागरी / Urban				एकूण / Total			
	सरकारी Government (2)	सहकारी Co-operative (3)	इतर Others (4)	एकूण Total (5)	सरकारी Government (6)	सहकारी Co-operative (7)	इतर Others (8)	एकूण Total (9)	सरकारी Government (10)	सहकारी Co-operative (11)	इतर Others (12)	एकूण Total (13)
1990-91	--	6,903	18,974	25,877	--	2,747	6,807	9,554	--	9,650	25,781	35,431
1998-99	--	N.A.	N.A.	34,272	--	N.A.	N.A.	10,900	--	N.A.	N.A.	45,172
1999-00	--	N.A.	N.A.	35,708	--	N.A.	N.A.	10,997	--	N.A.	N.A.	46,705
2000-01	--	--	--	37,503	--	--	--	11,286	--	--	--	48,789
2007-08	5,048	5,695	25,107	35,850	632	2,543	7,928	11,103	5,680	8,238	3,3035	46,953
2009-10	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	50,344
2010-11	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	50,405
2011-12	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	50,645

टिप : N.A. - उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - अन्न व नागरी पुरवठा विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-Food and Civil Supplies Department, Government of Maharashtra, Mumbai

२४. संपर्क साधने

२४.१ पोस्ट व तार कार्यालये, दूरध्वनी केंद्रे वगैरे या संबंधीची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

24. COMMUNICATIONS

24.1. Statistics on Post and Telegraph offices, Telecommunication centres etc. are given in this section.

24. संपर्क साधने / COMMUNICATIONS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 24.1

टपाल व तार घरे / No. of Postal Institutions
(2011-12)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हे वर्ष/Year	टपाल घरे No. of Post Offices	प्रति टपाल घरांवर सेवेचा लाभ मिळणारी		तार घरांची संख्या No. of Telegraphic Offices	मूळ दूरध्वनी केंद्रे No. of Telephone Exchanges	दूरध्वनीची संख्या No. of Telephone connections	सार्वजनिक दूरध्वनीची संख्या No. of Public call Offices	District (2)
			लोकसंख्या संख्या Population served per post office	टपाल पेट्या No. of letter boxes					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
	1970-71	8870	6308	933	18909	817	187279	653	
	1980-81	11373	5662	1937	42290	1067	439385	2637	
	1990-91	11929	6521	2526	43321	1711	1027159	12339	
	1999-00	12155	N.A.	1747	46109	N.A.	N.A.	N.A.	
	2008-09	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	199	2047225	137409	
	2009-10	12592	N.A.	N.A.	51042	1602	2700518	171875	
	2010-11	12570	N.A.	N.A.	50703	4603	2075707	156966	
1	मुंबई	239	46435	N.A.	1690	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Mumbai Suburban
2	मुंबई उपनगर								
3	ठाणे	423	44960	N.A.	1955	N.A.	N.A.	N.A.	Thane
4	रायगड	459	57554	N.A.	1913	N.A.	N.A.	N.A.	Raigad
5	रत्नागिरी	663	2562	N.A.	2228	N.A.	N.A.	N.A.	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	368	2231	N.A.	1411	N.A.	N.A.	N.A.	Sindhudurg
7	नाशिक	669	8325	N.A.	2747	N.A.	N.A.	N.A.	Nashik
8	धुळे	248	6406	N.A.	993	N.A.	N.A.	N.A.	Dhule
9	नंदुरबार	222	2308	N.A.	706	N.A.	N.A.	N.A.	Nandurbar
10	जळगाव	534	6932	N.A.	1855	N.A.	N.A.	N.A.	Jalgaon
11	अहमदनगर	665	29305	N.A.	2259	N.A.	N.A.	N.A.	Ahmednagar
12	पुणे	794	31559	N.A.	3200	N.A.	N.A.	N.A.	Pune
13	सातारा	665	14446	N.A.	2722	N.A.	N.A.	N.A.	Satara
14	सांगली	419	6144	N.A.	1302	N.A.	N.A.	N.A.	Sangli
15	सोलापूर	533	26805	N.A.	1563	N.A.	N.A.	N.A.	Solapur
16	कोल्हापूर	562	6235	N.A.	1620	N.A.	N.A.	N.A.	Kolhapur
17	औरंगाबाद	334	9223	N.A.	1646	N.A.	N.A.	N.A.	Aurangabad
18	जालना	193	2783	N.A.	1100	N.A.	N.A.	N.A.	Jalna
19	परभणी	348	7294	N.A.	806	N.A.	N.A.	N.A.	Parbhani
20	हिंगोली	128	2895	N.A.	340	N.A.	N.A.	N.A.	Hingoli
21	बीड	330	6902	N.A.	1357	N.A.	N.A.	N.A.	Beed
22	नांदेड	468	6146	N.A.	2047	N.A.	N.A.	N.A.	Nanded
23	उस्मानाबाद	283	6236	N.A.	875	N.A.	N.A.	N.A.	Osmanabad
24	लातूर	289	2936	N.A.	981	N.A.	N.A.	N.A.	Latur
25	बुलढाणा	354	6808	N.A.	1354	N.A.	N.A.	N.A.	Buldhana
26	अकोला	231	111891	N.A.	1129	N.A.	N.A.	N.A.	Akola
27	वाशिम	168	81510	N.A.	738	N.A.	N.A.	N.A.	Washim
28	अमरावती	454	28741	N.A.	1752	N.A.	N.A.	N.A.	Amravati
29	यवतमाळ	371	8610	N.A.	1532	N.A.	N.A.	N.A.	Yavatmal
30	वर्धा	184	10191	N.A.	1117	N.A.	N.A.	N.A.	Wardha
31	नागपूर	348	64540	N.A.	1577	N.A.	N.A.	N.A.	Nagpur
32	भंडारा	136	8271	N.A.	596	N.A.	N.A.	N.A.	Bhandara
33	गोंदिया	169	8559	N.A.	760	N.A.	N.A.	N.A.	Gondiya
34	चंद्रपूर	329	5367	N.A.	1465	N.A.	N.A.	N.A.	Chandrapur
35	गडचिरोली	185	4277	N.A.	1287	N.A.	N.A.	N.A.	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		12526	628952	N.A.	48933	N.A.	N.A.	N.A.	Maharashtra State

N.A. उपलब्ध नाही / Not available

आधार : (१) पोस्ट-मास्टर जनरल, महाराष्ट्र विभाग, मुंबई / Post-Master General, Maharashtra Circle, Mumbai

Source : (२) जनरल मॅनेजर, महाराष्ट्र टेलिकॉम विभाग, मुंबई / General Manager (D), Maharashtra Telecom Circle, Mumbai

(३) महानगर दूरध्वनी निगम लिमिटेड, मुंबई / Mahanagar Telephone Nigam Ltd., Mumbai

२५. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक

२५.१ मुंबईत उतरणाऱ्या परदेशी पर्यटकांच्यासंबंधी आकडेवारी या विभागात देण्यात आली आहे.

२५.२ तसेच उड्डाण क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींच्या संबंधी आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

25. TOURISM AND CIVIL AVIATION

25.1. Data on foreign tourists disembarked at Mumbai are given in this section.

25.2. Flying clubs, Planes and persons trained also given in this section.

25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक / TOURISM AND CIVIL AVIATION

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 25.1

मुंबईत उतरणारे परदेशी पर्यटक
Foreign tourists disembarking at Mumbai
(2011-12)

अ.क्र. Sr.No. (1)	नागरिकत्वाचा देश (2)	परदेशी पर्यटकांची संख्या No. of foreign tourists (3)	Country of Nationality (2)	अ.क्र. Sr.No. (1)	नागरिकत्वाचा देश (2)	परदेशी पर्यटकांची संख्या No. of foreign tourists (3)	Country of Nationality (2)
उत्तर अमेरिका				North America			
1	कॅनडा	76151	Canada	34	अंगोला	-	Angola
2	संयुक्त राज्य अमेरिका	294206	U.S.A.	35	अल्जेरिया	-	Algeria
3	इतर	-	Others	36	इथोपिया	-	Ethiopia
	एू ण	368192	Total	37	केनिया	18868	Kenya
				38	मॉरिशियस	12459	Mauritius
				39	नायजेरिया	17406	Nigeria
मध्य व दक्षि अमेरिका				Central and South America			
4	अर्जेन्टिना	3616	Argentina	40	दक्षि अफ्रिका	37746	South Africa
5	ब्राझील	6855	Brazil	41	सूदान	652	Sudan
6	कोलोंबिया	-	Columbia	42	टॉंझानिया	11643	Tanzania
7	मेक्सिको	3459	Mexico	43	इजिप्त	4255	Egypt
8	पनामा	-	Panama	44	लिबीया	-	Libiya
9	इतर	9616	Others	45	माली	-	Mali
	एू ण	23480	Total	46	मोरोक्को	-	Morocco
				47	सेनेगल	-	Senegal
				48	स्वीझरलँड	-	Swaziland
				49	झिम्बाबे	-	Zimbabwe
				50	इतर	32424	Others
पश्चिम युरोप				Western Europe			
10	ऑस्ट्रिया	11310	Austria	एू ण			
11	बेल्जियम	16596	Belgium	127580			
12	डेन्मार्क	10544	Denmark	Total			
13	फिनलँड	8448	Finland	पश्चिम आशिया			
14	फ्रान्स	55310	France	51	बहारिन	5129	Bahrain
15	जर्मनी	73512	Germany	52	संयुक्त अरब अमिरात	26885	U.A.E.
16	आयर्लँड	2372	Ireland	53	टर्की	7412	Turkey
17	ग्रीस	6826	Greece	54	ईस्त्राईल	30296	Israel
18	इटली	29661	Italy	55	जॉर्डन	-	Jordan
19	नेदरलँड	27055	Netherland	56	कुवेत	-	Kuwait
20	नॉर्वे	7816	Norway	57	ओमन	14608	Oman
21	पोर्तुगाल	15447	Portugal	58	कतार	-	Qatar
22	स्पेन	24706	Spain	59	सौदी अरेबिया	9982	Saudi Arabia
23	स्विडन	18356	Sweden	60	येमेन अरब रिप.	9452	Yeman Arab Rep.
24	स्विझरलँड	15197	Switzerland	61	सिरिया	-	Syria
25	इंग्लँड	323291	U.K.	62	इतर	9800	Others
26	इतर	3539	Others	एू ण			
	एू ण	632511	Total	120709			
				Total			
पूर्व युरोप				दक्षि आशिया			
27	झेकोस्लोव्हाकिया	4525	Czechoslovakia	63	अफगाणिस्तान	28136	Afghanistan
28	हंगेरी	2415	Hungary	64	बांगलादेश	7880	Bangladesh
29	पोलँड	9376	Poland	65	श्रीलंका	21104	Sri Lanka
30	सोवियत संघ	31460	C.I.S.	66	पाकिस्तान	6810	Pakistan
31	रोमानिया	-	Romania	67	इराण	20701	Iran
32	बुल्गेरिया	-	Bulgaria	68	मालदिव	540	Maldives
33	इतर	14703	Others	69	नेपाळ	39551	Nepal
				70	भूतान	77	Bhutan
	एू ण	79084	Total	एू ण			
				93452			
				Total			

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 25.1—Contd.

(1)	(2)	(3)	(2)	(1)	(2)	(3)	(2)
	दक्षिण-पूर्व आशिया		South-East Asia		पूर्व आशिया		East Asia
71	इंडोनेशिया	13175	Indonesia	79	चायना (मेन)	45368	China (Main)
72	मलेशिया	22485	Malaysia	80	चायना (तैवान)	5857	China (Taiwan)
73	फिलिपाईन्स	12087	Philippines	81	मॅंगोलिया	—	Mengolia
74	सिंगापूर	24757	Singapore	82	जपान	47414	Japan
75	थायलँड	14507	Thailand	83	हॉंग कँग	—	Hongkong
76	व्हियतनाम	2374	Vietnam	84	कोरिया (उत्तर)	—	Korea (North)
77	मॉनमार	3731	Myanmar	85	कोरिया (दक्षिण)	31735	Korea (South)
78	इतर	634	Others	86	इतर	2026	Others
	एू ण	89742	Total		एू ण	131838	Total
					ऑस्ट्रेलिया		Australia
				87	ऑस्ट्रेलिया	57970	Australia
				88	फिजी	—	Fiji
				89	न्युझिलँड	14478	Newzealand
				90	अमेरिकन सोमोया	—	American Somoa
				91	इतर	2009	Others
					एू ण	74846	Total
				92	राष्ट्रीयता नसलेले	39	Stateless
					एू ण	1242917	GrandTotal

आधार : इंडिया टुरिस्ट स्टॅटिस्टिक्स, पर्यटन विभाग, भारत सरकार.

Source : India Tourist Statistics, Department of Tourism, Govt. of India.

25. पर्यटन व मुलकी हवाई वाहतूक / TOURISM AND CIVIL AVIATION

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 25.2

उड्डान क्लब, विमाने व प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या

Number of flying clubs, planes and persons trained
(2011-12)

अ.क्र. Sr. No.	उड्डान क्लबचे नाव (2)	उड्डान क्लबची संख्या No. of Flying clubs (3)	विमानांची संख्या / No. of planes			प्रशिक्षित व्यक्तींची संख्या No. of persons trained (7)		विमानांची संख्या Name of flying club (2)
			चालू स्थितीत In Operation (4)	चालू स्थितीत नसलेली Not in Operation (5)	एकूण Total (6)			
1	नागपूर उड्डान क्लब	--	--	--	--	--	--	Nagpur flying club
2	मुंबई उड्डान क्लब	1	3	1	4	33		Mumbai flying club
	एू ण	1	3	1	4	33		Total

आधार : उड्डाण क्लब, मुंबई व नागपूर

Source.—Flying Clubs, Mumbai and Nagpur

२६. कामगार व सेवायोजन

२६.१ या विभागामध्ये राज्य शासकीय कर्मचारी, दुकाने व संस्था अधिनियमाखालील रोजगार, इतर रोजगार, उद्योगधंद्यातील कामगारांची गैरहजेरी, कामगार संघटना यांची आणि कामगार विषयक इतर माहिती दिली आहे.

२६.२ कारखान्यातील ऐच्छिक गैरहजेरीची आकडेवारी ही कामगारांच्या व्यक्तीगत कारणामुळे झालेल्या गैरहजेरीशी संबंधित आहे. म्हणून यामध्ये संप, टाळेबंदी व तात्पुरते कामावरून दूर करणे इ. कारणांमुळे झालेल्या गैरहजेरीचा समावेश केलेला नाही. कारखाना अधिनियम कायदा, १९४८ नुसार जो "कामगार" आहे त्यांचा समावेश आहे. परंतु त्यात पर्यवेक्षक किंवा व्यवस्था पहाणारे किंवा खाजगी जागांवर काम करणारे यांचा अंतर्भाव होत नाही. याशिवाय फक्त नियमित काम करणाऱ्यांचा (यात प्रासंगिक व बदली कामगारांचा समावेश नाही) समावेश होतो. "गैरहजेरीचा दर" कामगारांच्या गैरहजेरीमुळे कामगारांच्या कामाच्या पाळ्यांच्या संख्येत झालेली घट व नियमित कामगारांच्या पाळ्यांची संख्या ह्यांचे गुणोत्तर आहे. औद्योगिक वादासंबंधी सांख्यिकी माहिती गोळा करतेवेळी औद्योगिक वाद म्हणजे कामगारांच्या एखाद्या गटाने आपल्या तक्रारी/निषेध व्यक्त करण्याचे उद्देशाने तात्पुरते काम थांबविणे किंवा मागणीकरिता आग्रह धरणे किंवा एक किंवा अधिक कामगारांकडून काम थोपवून ठेवणे इ. असा अर्थ लावण्यात येतो. हे वाद रोजगार, बेरोजगार अथवा करार झालेल्या शर्तीमध्ये तफावत आढळल्यामुळे उद्भवलेल्या परिस्थितीमुळे निर्माण होऊ शकतात. काम थांबवण्याचे "संप व टाळेबंदी" म्हणून ओळखले जाणारे दोनही प्रकार या आकडेवारीत समाविष्ट आहेत. यात राजकीय संप, सहानुभूतीदायक निदर्शने इ.चा समावेश केलेला नाही. या आकडेवारीत ज्या वेगवेगळ्या आर्थिक क्षेत्रातील उदा. कारखाने, लागवड, खाणी, परिवहन, बांधकाम सेवा यात १० किंवा त्याहून जास्त कामगार गुंतलेले आहेत अशा क्षेत्रांचा समावेश आहे. हे सांगणे आवश्यक आहे की, संप व त्यामध्ये गुंतलेले कामगार ह्यांच्या मासिक आकडेवारीची १२ महिन्यांची बेरीज केली तर वार्षिक आकडेवारीची माहिती होत नाही, हे ध्यानात घ्यावे, कारण प्रत्यक्षात संपाचा कालखंड हा एक महिन्यापेक्षा अधिक काळही असू शकतो.

26. LABOUR AND EMPLOYMENT

26.1. Data on State Government Employees, employment under shops and establishments employment market information, absenteeism in industries, trade unions and other information about labour are given in this section.

26.2. The absenteeism statistics relate to only voluntary absenteeism defined as absence due to reasons which are personal to the individuals concerned. As such, absence of a worker on account of strike, lock-out or lay-off is not considered. They cover 'workers' as defined by the Factories Act, 1948, but exclude persons holding position of supervision or management or employed in confidential position. Moreover, only regular workers (excluding casual and substitute workers) are considered. The absenteeism rate is the ratio of number of man shifts lost due to absences to the number of man shifts scheduled to work. For the purpose of statistics regarding industrial disputes, an industrial dispute is taken to be a temporary stoppage of work by a group of employees to express a grievance or enforce a demand or temporary withholding of work from a group of employees by one employee (or a group of employees) in connection with matters relating to employment or non-employment or terms or conditions of employment. Thus, both the types of work stoppages, popularly known as "strike" and "lock-out" respectively are covered. Political strikes, sympathetic demonstrations and the like are however, excluded. The statistics cover such disputes in which the number of workers involved is ten or more in all the sectors of economic activity such as factories, plantations, mines, transport, construction services, etc. It must also be mentioned that the monthly figures of number of strikes and number of workers involved are not adequate to form annual figures because of the fact that the period or duration of the strike may have spread over more than one month.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.1

दुकाने, व्यापारी संस्था व त्यातील कामगार

Number of Commercial Establishments, Shops and Worker Employed

अनु क्र.	वर्ष	एकूण शहरे No.	दुकाने Shops		व्यापारी संस्था Commercial Establishments		हॉटेल व उपहार गृहे Hotels and Restaurants		चित्रपट गृहे Theatres		कामगार नसलेल्या संस्थांची संख्या Establishments having no employees	एकूण संस्था Total establishments	एकूण कामगार Total employees
			संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	संख्या No.	कामगार Employees	
Serial No.	Year	of Towns	No.	Employees	No.	Employees	No.	Employees	No.	Employees	employees		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1970-71	139	90970	223516	68921	403155	22182	118830	507	9367	203893	386473	754868
2	1980-81	176	128403	350811	118375	598032	29923	150200	695	12225	305660	583056	1111268
3	1990-91	238	205822	475970	193711	992223	38974	188947	1245	11704	493218	932970	1668844
4	2000-01	2412,72,000	6,08,000	2,94,000	14,70,000	58000	2,56,000	2000	16000	8,34,000	14,60,000	23,50,000	
5	2001-02	2419,18,168	5,56,458	2,79,699	14,63,264	53435	2,48,981	1501	11133	9,18,025	21,70,828	22,79,836	
6	2002-03	N.A. 2,60,902	5,69,164	2,80,018	14,81,577	56575	2,30,472	1487	11209	9,66,047	15,65,029	2,29,24,422	
7	2003*	N.A. 272794	592788	285605	1549502	58973	268737	1555	6907	1055785	1674712	2417934	
8	2004*	N.A. 278286	602698	301697	1619936	60096	278067	1605	10767	1114691	1756375	2511468	
9	2005*	N.A. 302284	364157	319729	1736676	63466	289768	1636	10678	1236756	1923871	2671279	
10	2006*	N.A. 313362	682031	339694	1887443	65513	294907	1723	11413	1295779	296071	2875794	
11	2007*	N.A. 3,02,149	7,03,432	3,08,743	16,91,657	61200	2,83,469	1618	10917	13,19,781	19,93,491	26,89,475	
12	2008*	2413,30,371	7,63,691	3,59,563	19,93,864	65552	2,99,693	1707	12342	15,26,287	22,83,480	30,69,530	
13	2009*	241 372042	834591	409717	2280118	71073	323877	1855	12785	1608996	2463683	3451371	
14	2010*	241 400219	905265	456199	2544629	73640	342044	1852	13172	1726886	2658796	3805110	
15	2011	241 440970	1008284	501553	2779938	77394	365428	1952	13053	1858087	2879956	4166703	
16	2012	241 460510	1083930	552017	3032780	80714	387140	2017	13582	1969799	3065057	4517432	

टीप - वरील माहिती दुकाने व व्यापारी संस्था अधिनियम, १९४८ च्या कायद्याखाली नोंदलेल्या संस्था संबंधी आहे.

Note — The above information relates to the establishment registered under the Shops and Establishment Act, 1948.

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Commissioner of Labour, Govt. of Maharashtra, Mumbai

* Figures are given for the calendar year

* आकडे कॅलेंडर वर्षासाठी आहेत

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26.2

सार्वजनिक क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या
Number of Registered Working Factories and Average Daily Workers Employed Categorywise in Public Sector
(2011-12)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	उद्योग / Industry		कलम ८५ Section 85 (5)	चालू कारखाने Number of working factories (6)	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average daily workers employed (7)	District (2)
		२ (एम)(i) 2(m) (i) (3)	२ (एम)(ii) 2(m) (ii) (4)				
1	मुंबई	93	0	0	93	25486	Mumbai
2	मुंबई (उपनगर)	108	0	0	108	26244	Mumbai (Sub.)
3	ठाणे	38	0	0	38	11142	Thane
4	रायगड	36	0	0	36	12340	Raigad
5	रत्नागिरी	21	0	1	22	2184	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	9	0	2	11	434	Sindhudurg
7	नाशिक	66	0	5	71	14396	Nashik
8	धुळे	15	0	0	15	786	Dhule
9	नंदुरबार	4	0	0	4	207	Nandurbar
10	जळगाव	26	0	9	35	4385	Jalgaon
11	अहमदनगर	24	0	0	24	950	Ahmednagar
12	पुणे	138	0	0	138	11860	Pune
13	सातारा	29	0	1	30	1438	Satara
14	सांगली	25	0	0	25	1509	Sangli
15	सोलापूर	29	0	2	31	785	Solapur
16	कोल्हापूर	34	0	5	39	1896	Kolhapur
17	औरंगाबाद	26	0	2	28	1135	Aurangabad
18	जालना	8	0	0	8	198	Jalna
19	परभणी	14	0	0	14	1108	Parbhani
20	हिंगोली	4	0	0	4	160	Hingoli
21	बीड	12	0	0	12	303	Beed
22	नांदेड	14	0	1	15	1360	Nanded
23	उस्मानाबाद	9	0	0	9	442	Osmanabad
24	लातूर	12	0	0	12	1018	Latur
25	बुलढाणा	15	0	0	15	630	Buldhana
26	अकोला	16	0	0	16	3792	Akola
27	वाशिम	65	0	0	65	2990	Washim
28	अमरावती	15	0	0	15	525	Amravati
29	यवतमाळ	11	0	0	11	572	Yavatmal
30	वर्धा	12	0	1	13	2000	Wardha
31	नागपूर	50	0	0	50	8000	Nagpur
32	भंडारा	9	0	0	9	700	Bhandara
33	गोंदिया	4	0	0	4	300	Gondiya
34	चंद्रपूर	11	0	0	11	1500	handrapur
35	गडचिरोली	5	0	0	5	500	Gadchiroli
एकूण		1007	0	29	1036	143274	Total

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE NO. 26.3

खाजगी क्षेत्रात नोंदविलेल्या कारखान्यांची व त्यातील सरासरी कामगारांची उद्योग गटानुसार संख्या
Number of Registered Working Factories and Average Daily Workers Employed Categorywise in Private Sector
(2011-12)

अ.क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	उद्योग/Industry			चालू कारखाने Number of working factories (6)	कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average daily workers employed (7)	जिल्हा District (2)
		२ (एम)(i) 2(m) (i) (3)	२ (एम)(ii) 2(m) (ii) (4)	कलम ८५ Section 85 (5)			
1	मुंबई	1260	51	185	1496	49708	Mumbai
2	मुंबई (उपनगर)	3152	12	211	3375	101651	Mumbai (Sub.)
3	ठाणे	6847	16	981	7844	473815	Thane
4	रायगड	1043	2	229	1274	103554	Raigad
5	रत्नागिरी	207	0	121	328	17703	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	63	5	65	133	3254	Sindhudurg
7	नाशिक	1440	5	283	1728	103515	Nashik
8	धुळे	145	0	158	303	10240	Dhule
9	नंदुरबार	48	0	39	87	3153	Nandurbar
10	जळगाव	575	12	403	990	41123	Jalgaon
11	अहमदनगर	614	0	304	918	19555	Ahmednagar
12	पुणे	5202	21	371	5594	577930	Pune
13	सातारा	388	0	98	486	32453	Satara
14	सांगली	560	0	244	804	25607	Sangli
15	सोलापूर	84	6	4082	4172	44297	Solapur
16	कोल्हापूर	1415	1	419	1835	97729	Kolhapur
17	औरंगाबाद	815	4	172	991	37715	Aurangabad
18	जालना	223	0	42	265	6580	Jalna
19	परभणी	53	0	96	149	4419	Parbhani
20	हिंगोली	49	0	24	73	1213	Hingoli
21	बीड	95	1	35	131	6122	Beed
22	नांदेड	143	0	71	214	8917	Nanded
23	उस्मानाबाद	34	0	27	61	6335	Osmanabad
24	लातूर	118	0	75	193	6745	Latur
25	बुलढाणा	225	0	101	326	8476	Buldhana
26	अकोला	304	4	81	389	6405	Akola
27	वाशिम	0	0	39	39	507	Washim
28	अमरावती	179	1	151	331	4693	Amravati
29	यवतमाळ	172	25	78	275	9150	Yavatmal
30	वर्धा	117	0	40	157	19174	Wardha
31	नागपूर	820	9	811	1640	86951	Nagpur
32	भंडारा	69	0	61	130	6478	Bhandara
33	गोंदिया	66	0	66	132	3682	Gondiya
34	चंद्रपूर	140	0	83	223	18881	Chandrapur
35	गडचिरोली	35	0	15	50	1232	Gadchiroli
एकूण		26700	175	10261	37136	1948962	Total

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 26.4

माजी सैनिक, मागासवर्गीय व अनुसूचित जातीच्या कर्मचाऱ्यांचे वर्षवार अभिवेदन
 Yearwise representation of Scheduled Castes, Backward Classes and Ex-Servicemen
 (2011-12)

सेवा वर्ग Service Groups (1)	मंजूर केलेल्या जागा ३१ मार्च २०१२ रोजी Sanctioned Posts as on 31st March, 2012 (2)	भरलेल्या जागा Filled posts (3)	अनुसूचित जातीचे कर्मचारी Scheduled Castes employees (4)	मागासवर्गीय कर्मचारी Backward Class employees (5)	माजी सैनिक कर्मचारी Ex-Servicemen employees (6)
वर्ग Group	--	--	--	--	--
वर्ग-ए Class-I	56	28	4	9	0
वर्ग-दोन Class-II	111	70	7	28	0
वर्ग-तीन Class-III	625	392	65	171	0
वर्ग-चार Class-IV	153	103	27	73	1
ए ण / Total	945	593	103	281	1

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source — Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.5

रोजगार विनिमय केंद्रानुसार नोंदणी झालेल्या अर्जदारांची, नोकरी मिळालेल्यांची व जाहिर झालेल्या रिकाम्या जागांची संख्या
Registration, Placing and Vacancies Notified by Employment & Self-employment Guidance Centres

अ.क्र. Sr. No. Item (1)	बाब (2)	1970-71 (3)	1980-81 (4)	2001 (5)	2008* (6)	2009 (7)	2010 (8)	2011 (9)	(2)
1	नोंदणी झालेले	414522	456047	6,23,225	725174	700472	892913	747492	Registration
2	नोकरी मिळालेले	39767	40127	12,455	11881	42598	353904	191022	Placements
3	जाहीर झालेल्या रिकाम्या जागा	86756	85526	32,277	94140	104432	387899	346193	Vacancies notified
4	सादर केलेले	341603	553314	2,40,422	719434	816359	2091659	1600518	Submission
5	वर्षाच्या शेवटी चालू नोंदवहीत	360824	1267607	44,19,739	3007236	2875988	2682411	2596187	No. of candidates on live register at the end of the year
6	शिल्लक असलेल्या रिकाम्या जागा	25077	74297	39,478	181339	197091	Vacancies Outstanding
7	रोजगार विनिमय केंद्राचा उपयोग करणारे मालक	18272	17080	6,009	4715	37689	42501	48726	Employers using Employment Exchanges

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source - Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.6

उद्योगांच्या प्रकारानुसार रोजगार/ Industrywise Employment

अ.क्र. Sr. No. (1)	वर्ष Year (2)	शासकीय Government (3)	निम-शासकीय Semi- Government (4)	उद्योग Industrial Sector (5)	व्यापार Trade (6)	खाजगी / Private		एकूण Total (9)	एकूण सर्व (३+४+९) Grand Total (3+4+9) (10)
						वाहतूक आणि दळणवळण Transport and Communication (7)	इतर Others (8)		
1	1970-71	8,35,136	6,47,759	8,97,177	70,028	7,566	1,86,030	11,60,801	26,43,696
2	1980-81	9,34,072	9,87,270	10,39,256	53,460	7,579	2,60,191	13,60,486	32,81,828
3	1990-91	9,90,367	12,91,297	9,47,872	53,061	6,909	3,97,649	14,05,491	36,87,155
4	2000-01	9,33,568	13,27,468	8,67,373	56,015	16,234	4,93,847	14,33,469	36,94,505
5	2001-02	9,19,755	13,12,587	8,23,907	56,454	16,423	5,05,512	14,02,296	36,34,638
6	2002-03	9,11,164	12,93,764	7,98,363	65,027	16,874	5,08,042	13,88,306	35,93,234
7	2003-04	8,95,777	12,75,801	7,81,842	41,739	19,025	5,49,680	13,92,286	35,63,864
8	2004-05	8,80,767	12,56,869	760,131	42,352	19,926	5,80,940	14,03,313	35,40,949
9	2005-06	8,77,488	12,66,959	7,43,843	41,412	20,460	6,65,274	14,70,989	36,15,436
10	2006-07	8,86,890	12,93,700	7,64,885	66,595	21,610	7,12,717	15,65,807	37,46,397
11	2007-08	5,44,286	7,33,610	4,06,017	119,444	49,118	18,59,110	12,33,184	24,66,870
12	2008-09	7,61,066	9,09,026	4,97,631	1,21,291	69,644	12,27,098	19,23,570	35,90,625
13	2009-10	7,61,066	9,09,026	4,97,631	1,21,291	69,644	12,27,098	19,23,570	35,90,625

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source — Directorate of Employment, Govt. of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.7

खाणी, मळे, बंदरे इत्यादी मधील रोजगार

Employment in Mines, Plantation, Harbour Ports, etc.

उद्योग गट Industry Groups	खाणी / Mines			मळे / Plantations			बंदरे / Harbours Ports		
	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector	खाजगी क्षेत्र Private Sector	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1 1970-71	6,263	9,502	15,765	--	--	--	19,540	3,921	23,461
2 1980-81	28,020	1,935	29,955	43	--	43	3,779	948	4,727
3 1990-91	53,045	1,377	54,422	750	--	750	7,417	853	8,270
4 2000-01	41,882	280	405	145	231	208	9,638	724	879
5 2005-06	39,418	553	39,971	65	99	164	8,635	2,063	10,698
6 2007-08	1,66,326	1,31,397	2,97,723	20,183	7,950	24,891	5,590	81	5,641
7 2008-09	1,68,567	1,63,191	3,31,558	20,370	5,976	23,016	45,199	73	45,242
8 2009-10	1,68,567	1,63,191	3,31,558	20,370	5,976	26,346	45,199	73	45,272

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source - Directorate of Employment, Government of Maharashtra, Navi Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.8

खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील अंदाजित रोजगार Estimated Employment in Private and Public Sector

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सार्वजनिक क्षेत्र Public Sector				खाजगी क्षेत्र Private Sector		एकूण Total
		केंद्र शासन Central Government	राज्य शासन State Government	निम सरकारी Semi- Government	स्थानिक संस्था Local Bodies	मोठे Large	लहान Small	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)
1	1970-71	4,30,885	4,04,161	2,44,570	4,03,189	10,97,771	62,707	26,43,283
2	1980-81	4,95,884	4,38,188	4,93,507	4,93,763	12,92,135	68,351	32,81,828
3	1990-91	4,81,109	5,09,258	6,91,690	5,99,607	13,30,084	75,407	36,87,155
4	2000-01	4,21,351	5,12,217	6,62,180	6,65,288	13,54,920	78,549	36,94,505
5	2001-02	4,17,374	5,02,381	6,52,353	6,60,234	13,22,971	79,325	36,34,638
6	2002-03	4,13,872	4,97,292	6,37,722	6,56,042	13,07,190	81,116	35,93,234
7	2003-04	4,07,089	4,88,688	6,21,522	6,54,279	13,10,975	81,311	35,63,864
8	2004-05	3,95,397	4,85,370	6,05,320	6,53,349	13,18,112	85,201	35,40,949
9	2005-06	3,90,503	4,86,985	5,97,159	6,69,800	13,72,799	98,190	36,15,436
10	2006-07	3,84,715	5,02,175	6,21,718	5,36,333	14,58,017	1,07,790	36,10,748
11	2007-08	1,79,676	3,88,461	3,15,625	4,74,794	10,17,143	1,07,377	24,45,151
12	2008-09	1,79,676	3,88,461	3,15,625	4,74,794	10,17,143	1,07,377	24,45,151
13	2009-10	3,15,674	4,89,316	4,96,405	5,95,483	16,11,042	2,80,632	37,22,289
13	2010-11	3,03,990	5,41,325	6,12,980	6,39,094	21,56,866	2,40,480	44,94,735
14	2011-12	3,29,983	5,41,511	6,23,048	6,50,850	25,01,947	2,69,864	49,17,203

आधार - सेवायोजन संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, नवी मुंबई

Source — Directorate of Employment, Government of Maharashtra, New Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.9

राज्य लोकसेवा आयोगाद्वारे जाहिरात दिलेल्या पदांची व शिफारस केलेल्या उमेदवारांची संख्या

No. of Posts advertised and candidates recommended by the State Public Service Commission

अ.क्र. Sr. No.	वर्ष Year	सरळ प्रवेश किंवा मुलाखतीद्वारे भरती (राज्य सरकार) Direct recruitment or by interview method (State Government)				बृहन्मुंबई महानगरपालिका व बृहन्मुंबई विद्युत पुरवठा व परिवहन मंडळे Municipal Corporation of Brihan Mumbai and Bombay Electricity supply and transport undertaking				स्पर्धा परिक्षाद्वारे भरती (राज्य सरकार) Recruitment by Competitive Examination (State Government)			
		जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommen- ded	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommen- ded	जाहिरात दिलेली रिक्त पदे Vacant Post advertised	अर्जदारांची संख्या No. of applicants	मुलाखतीला आलेले उमेदवार Candidates interviewed	शिफारस केलेले उमेदवार Candidates recommen- ded
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1	1970-71	445	5626	1326	416	7	156	47	5	1615	23383	592	1733
2	1980-81	799	7341	2198	549	44	794	236	29	1776	78987	1040	1549
3	1990-91	1043	20162	2233	626	82	223	154	51	1415	101316	1092	1260
4	2000-01	840	27621	3111	1147	1	--	--	--	238	335530	1944	760
5	2005-06	460	7945	1322	330	0	0	0	0	465	456705	972	461
6	2006-07	173	5157	417	130	0	0	0	0	824	459328	3236	1163
7	2007-08	325	2633	2466	1122	0	0	0	0	1450	299178	4012	1732
8	2008-09	1801	13854	4292	1549	31	75	47	15	2578	269950	4258	2560
9	2010-11	1671	34924	4609	1428	47	112	50	19	4029	477316	4787	1831
10	2011-12	1286	64838	3715	1196	5	50	20	5	8404	954491	7320	4571

टीप - (१) स्तंभ ३, ७ व ११ मधील आकडे लोकसेवा आयोगाने संबंधित वर्षात जाहिरात दिलेल्या पदांची आहेत.

(२) स्तंभ ३ ते ५, ७ ते ९ व ११ ते १३ मधील आकडे भरती केलेल्यांचे आहेत.

(३) माहिती संकलित करतांना ज्यांच्या भरतीबद्दलचे निर्णय वर्ष अखेर अनिर्णित आहेत, अशांचा समावेश केलेला नाही.

आधार - महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई

Note.- (1) Figures under column 3, 7 and 11 relates to those posts which were advertised by the commission in the concerned year.

(2) Figures under column 3 to 5, 7 to 9 and 11 to 13 contains the information for which recruitment action was completed during the year.

(3) Those recruitment cases which were incomplete at the end of the year has not been taken into account while compiling the information.

Source - Maharashtra Public Service Commission, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.10

महाराष्ट्रातील औद्योगिक दुखापतींची संख्या
Industrial Injuries in Maharashtra State

वर्ष Year	प्राणघातक Fatal		प्राणघातक नसलेले Non-fatal		एकूण Total	
	संख्या Number	दर Frequency rate	संख्या Number	दर Frequency rate	संख्या Number	दर Frequency rate
	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1 1970-71	108	N.A.	51989	N.A.	52097	N.A.
2 1980-81	133	0.04	85898	27.54	86031	27.58
3 1990-91	151	0.04	31,069	9.86	31,220	9.90
4 2001	177	0.07	9,159	3.95	9,336	4.03
5 2002	150	0.06	7,594	3.39	9,336	4.03
6 2005	173	0.09	4,137	2.76	4,310	1.75
7 2006	321	N.A.	3,204	N.A.	3,525	N.A.
8 2007	220	N.A.	2791	N.A.	3011	N.A.
9 2008	213	N.A.	3094	0.78	3317	N.A.
10 2010	225	N.A.	2540	0.77	2565	N.A.
11 2011	183	244.1	2266	0.50	2449	N.A.

टीप:- N. A. - उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - औद्योगिक सुरक्षा आणि आरोग्य संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Directorate of Industrial Safety and Health, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक/Table No. 26.11

अपघात झालेल्या कामगारांची संख्या व त्यांना भरपाईपोटी दिलेली रक्कम
Number of workers who were involved in accidents and compensation paid to them
(2011-12)

अ.क्र. Serial No.	वर्ग	कामावरील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या Average number of workers employed per day			वर्षभरात ज्यांना अंतिम भरपाई दिली अशी प्रकरणे/दुखापतीची प्रकरणे No. of cases/injuries in which case final compensation was paid during the year			भरपाईपोटी दिलेली रक्कम (हजार रुपये) Amount of compensation paid (Thousand Rs.)			Category
		कारखान्यांची संख्या No. of Factories	(प्रौढ) (Adult)	(बालके) (Minors)	मृत्यु Death	कायम अपंगत्व Permanent disablement	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement	मृत्यु Death	कायम अपंगत्व Permanent disablement	तात्पुरते अपंगत्व Temporary disablement	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(2)
1	कारखाने	36	30081	0	0	3	13	0	248	35	Factories
2	खाणी	2	1210	0	0	1	6	0	15	103	Mines
3	बसेस	9	26778	0	0	2	69	0	0	0	Buses
4	गोदी व बंदरे	1	2	0	0	0	0	0	0	0	Docks and Ports
5	इमारत व बांधकाम	7	4269	0	5	11	0	2673	892	0	Building and construction
6	नगरपालिका	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Municipalities
7	बंब	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Fire Brigade
8	स्फोटके	9	2365.69	0	1	0	0	575	0	0	Explosive
9	विद्युत पुरवठा संस्था	42	9846	0	2	0	4	1169	0	6	Electricity-supply companies
10	चित्रपट कंपनी	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Cinema film manfg. companies
10	रेल्वे	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Railways
11	डाक व तारखाते	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Posts and Telegraphs Deptt.
	एूण	106	74551.69	0	8	17	92	4417	1155	145	Total

आधार - श्रमिक भरपाई आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Commissioner for Workmen's Compensation, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.12

उद्योगानुसार संप आणि टाळेबंदीची संख्या / Industrywise Number of Strikes and Lockouts
(2011-12)

संकेतांक		काम थांबणाऱ्या प्रकारांची संख्या Number of work stoppages		गुंतलेल्या कामगारांची संख्या	वाया गेलेले एकूण मनुष्य दिवसांची संख्या	Industry
Code	उद्योग	संप Strikes	टाळेबंदी Lockouts	Number of workers involved	Number of mandays lost	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
23	वस्त्रनिर्माण	3	—	1,076	14,002	Textile
35	अभियांत्रिकी	4	—	3,384	87,984	Engineering
31	रासायनिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chemical
37	संकीर्ण	5	—	3,306	85,610	Miscellaneous
	ए ण	12	—	7,766	1,87,596	Total

टीप:- N. A. - उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source — Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.13

औद्योगिक तंटे / Industrial Disputes

वर्ष आणि महिने Year and Months	कापड गिरण्या Textiles				यंत्रोत्पादक कारखाने Engineering				संकीर्ण Miscellaneous				एकूण Total			
	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	संपांची संख्या	संपावरील कामगारांची संख्या	वाया गेलेले मनुष्य दिवस (संख्या)	
	No. of strikes	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost	No. of strikes	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost	No. of strikes	No. of workers involved	No. of mandays lost	No. of mandays lost	No. of strikes	No. of workers involved	No. of mandays lost	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
1960	37	100469	5877	163833	49	32265	-	187992	176	134219	3607	649628	262	266953	9484	1001453
1970	102	169990	6959	619684	222	52663	4542	619929	344	126382	1856	1012102	668	3490351	13357	2251715
1980	62	60946	5590	225794	101	31049	688	2000134	165	55769	1000	2711130	331	147764	7278	4937058
1990	13	11741	10	2355923	69	13362	520	1409316	41	9399	422	1168935	123	34502	952	4934174
2010	5	1922	-	348753	6	1177	-	212256	7	2603	-	217444	14	4186	-	733241
2011	-	-	-	-	2	1100	-	42042	3	540	-	53096	4	1184	-	95138
एप्रिल/April 2011	-	-	-	-	1	1100	-	28600	3	230	-	5980	4	1330	-	34580
मे / May 2011	1	411	-	3699	1	1100	-	28600	5	484	-	12584	7	1995	-	44883
जून / June 2011	1	254	-	6604	-	-	-	-	3	248	-	6448	4	502	-	13052
जुलै / July 2011	1	90	-	2340	-	-	-	-	1	66	-	1716	2	156	-	4056
ऑगस्ट / August 2011	-	-	-	-	1	84	-	2184	1	66	-	1716	2	150	-	3900
सप्टेंबर / September 2011	-	-	-	-	-	-	-	-	1	66	-	1716	1	66	-	1716
ऑक्टोबर / October 2011	-	-	-	-	-	-	-	-	1	66	-	1716	1	66	-	1716
नोव्हेंबर / November 2011	-	-	-	-	-	-	-	-	2	205	-	5330	2	205	-	5330
डिसेंबर / December 2011	-	-	-	-	-	-	-	-	3	412	-	11124	3	412	-	11124
जानेवारी/Jan-12	-	-	-	-	-	-	-	-	3	412	-	10300	3	412	-	10300
फेब्रुवारी/Feb-12	-	-	-	-	-	-	-	-	2	346	-	8650	2	346	-	8650
मार्च/Mar-12	1	588	-	15288	3	634	-	16484	2	287	-	7462	6	1509	-	39234
एकूण/Total	1	588	-	27931	1	1100	-	75868	5	484	-	74742	7	1995	-	178541

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source - Commissioner for Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.14

सभासद संख्येनुसार कामगार संघटना

Distribution of Trade Unions According to their membership size
(2011-12)

अनु क्रमांक Sr. No. (1)	सभासदाचा गट (2)	कामगार संघटनांची एकूण संख्या Total Number of Trade Unions (3)	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या कामगार संघटना Number of Trade Unions submitting the returns (4)	स्तंभ ४ ची स्तंभ ३ शी टक्केवारी Percentage of Col. 4 to Col. 3 (5)	सभासद (संख्या) Membership (No.) (6)	Group of Members (7)
1	५० पेक्षा कमी	23	13	56.00	1049	Below 50
2	५० वीं अधिक पण ३०० हून कमी	67	52	78.00	8131	50 and above but below 300
3	३०० आणि अधिक	1	-	100.00	1617	300 and above
	एू ण सर्व गट	91	65	71.00	10797	Total All Group

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.15

शेतमजूर आणि कुशल कामगार यांना मिळणारे वेतन
Wages paid of Agricultural and skilled labourers for the year
(2001-02)

(रुपये/In Rupees)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	कुशल कामगार Skilled Labour			शेतमजूर Field Labour			इतर शेतमजूर Other Agriculture Labour			District (2)
		सुतार Carpenter (3)	लोहार Blacksmith (4)	चांभार Cobbler (5)	पुरुष Males (6)	स्त्रिया Females (7)	मुले Children (8)	पुरुष Males (9)	स्त्रिया Females (10)	गुराखी Hardsman (11)	
1	मुंबई	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Mumbai Suburban
3	ठाणे	95.27	85.75	61.60	51.23	42.56	22.25	45.15	37.60	36.42	Thane
4	रायगड	105.92	85.15	66.31	53.60	42.17	23.48	45.33	37.10	36.88	Raigad
5	रत्नागिरी	90.15	80.56	67.38	57.42	44.23	26.60	53.00	40.25	41.29	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	96.65	83.17	73.04	69.96	51.15	31.98	58.92	44.48	53.13	Sindhudurg
7	नाशिक	73.96	65.22	57.67	53.23	45.75	26.54	49.75	41.96	42.63	Nashik
8	धुळे	65.79	57.73	49.56	43.69	38.63	22.21	40.04	34.83	36.60	Dhule
9	नंदुरबार	111.73	106.08	87.06	60.94	47.69	24.52	51.35	40.15	50.98	Nandurbar
10	जळगाव	125.58	116.64	99.85	63.23	50.67	31.38	55.50	42.67	47.86	Jalgaon
11	अहमदनगर	81.02	70.85	60.96	55.33	45.25	23.96	48.25	39.48	41.33	Ahmednagar
12	पुणे	98.60	87.94	76.54	60.92	46.88	28.35	53.29	42.06	49.69	Pune
13	सातारा	83.92	74.19	66.23	55.92	45.98	25.17	48.48	41.35	55.54	Satara
14	सांगली	86.79	75.31	68.29	57.98	46.92	27.08	50.40	41.90	50.19	Sangli
15	सोलापूर	70.50	60.46	53.23	50.32	42.48	22.63	45.94	37.73	53.38	Solapur
16	कोल्हापूर	88.00	77.40	67.83	59.04	47.17	25.06	53.44	43.29	57.17	Kolhapur
17	औरंगाबाद	70.69	66.18	61.98	47.17	41.02	22.79	43.52	37.44	43.04	Aurangabad
18	जालना	58.91	54.59	49.83	46.69	40.42	27.96	43.35	36.90	40.23	Jalna
19	परभणी	79.40	72.23	64.31	55.10	43.65	27.00	48.81	38.98	50.58	Parbhani
20	हिंगोली	56.94	54.29	51.44	46.67	37.85	22.06	42.85	35.71	40.13	Hingoli
21	बीड	63.89	60.59	57.19	52.71	46.00	22.85	48.23	38.13	45.13	Beed
22	नांदेड	56.71	56.85	55.21	48.69	42.60	21.77	44.98	38.25	41.69	Nanded
23	उस्मानाबाद	57.00	52.50	49.25	48.10	43.04	21.50	45.13	39.02	42.50	Osmanabad
24	लातूर	107.98	101.50	98.83	62.38	44.73	22.90	54.58	41.04	49.00	Latur
25	बुलढाणा	84.93	76.78	66.92	59.65	45.60	30.00	53.67	41.88	58.29	Buldhana
26	अकोला	87.22	77.79	68.10	57.54	45.08	28.29	50.40	41.19	48.77	Akola
27	वाशिम	69.92	64.52	57.29	49.31	40.15	20.90	44.17	35.73	44.32	Washim
28	अमरावती	96.25	86.52	74.46	66.40	50.48	29.15	58.96	45.85	59.54	Amravati
29	यवतमाळ	68.26	60.38	59.54	58.29	48.56	29.77	54.85	46.15	59.48	Yavatmal
30	वर्धा	95.98	82.23	72.08	58.56	43.27	29.50	51.10	39.46	51.33	Wardha
31	नागपूर	100.13	87.25	73.44	59.50	44.35	28.35	52.27	39.73	51.00	Nagpur
32	भंडारा	81.13	71.38	65.13	55.40	41.40	27.25	47.08	36.48	45.00	Bhandara
33	गोर्दिया	86.85	75.48	67.73	55.77	40.83	27.38	47.10	36.10	44.94	Gondiya
34	चंद्रपूर	77.25	67.75	58.52	53.48	39.92	25.10	45.65	35.15	45.35	Chandrapur
35	गडचिरोली	75.63	71.81	57.85	48.65	38.46	24.75	43.02	34.52	47.65	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		83.30	74.76	65.60	55.24	44.09	25.77	49.08	39.47	47.30	Maharashtra State

टीप:- N. A. - उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - कृषि आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, पुणे Source — Commissioner of Agriculture, Government of Maharashtra, Pune

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.16

कारखान्यात काम करणाऱ्या स्त्रियांची संख्या व त्यांना दिलेले प्रसुतीविषयक फायदे
Yearwise Number of Female Workers Employed in Factories and Maternity Benefits Given

अ.क्र. Sr.No.	माहिती (2)	1960-61 (3)	1970-71 (4)	1980-81 (5)	1990-91 (6)	2001-02 (7)	2009-10 (8)	Particulars (2)
1	संस्थांसाठीचे प्रसुतीविषयक फायदे उपलब्ध असलेल्या संस्थांची संख्या	1,498	2,300	3,704	561	778	1,743	No. of Establishment covered by the Establishment maternity benefits etc.
2	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या संस्थांची संख्या	1,072	623	2,192	474	555	1,705	No. of Establishment making returns.
3	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या संस्थातील काम करणाऱ्या स्त्रियांची सरासरी दैनिक संख्या	32,513	7,798	25,629	10,957	11,322	19,948	Average daily number of women employed in establishments making returns.
4	प्रसुतीविषयक फायद्याची मागणी करणाऱ्या स्त्रियांची वर्षातील संख्या	493	171	425	283	321	661	No. of women who claimed maternity benefit during the year.
5	पूर्ण किंवा अर्ध्या मागण्या मान्य केलेल्यांची संख्या	493	147	234	282	29,142	805	No. of claims accepted and paid either fully or partially.
6	बोनससहित प्रसुतीच्या फायद्यासह देण्यात आलेली एकूण रक्कम (रुपयात)	14,367	77,158	4,60,401	13,01,875	44,87,496	2,66,05,176	Total amount of maternity benefit paid including bonus (in Rs.)
7	प्रसुती पूर्व स्थितीचे फायदे घेऊन काम करणाऱ्या स्त्रियांच्या प्रकरणांची संख्या	--	--	--	--	--	--	No. of cases in which women enjoyed fully maternity benefits prior to confinements.
8	देण्यात आलेली सरासरी रक्कम (रुपयात)	--	648	6,752	--	--	33,050	Average Amount paid (in Rs.)

आधार - मुख्य निरीक्षक कारखाने, कारखाने निरीक्षण कार्यालय, मुंबई

Source — Chief Inspector of Factories, Mumbai

26. कामगार व सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.17

सुती कापड उद्योग व यंत्रोत्पादन कारखान्यातील निवडक केंद्रातील गैरहजेरी
Absenteeism in Cotton Textile and Engineering Industries at Selected Centres
(2011-12)

(टक्केवारी / Percentage)

वर्ष आणि महिने Year and Months	सुती कापड उद्योग Cotton Textile Industry								रसायने व रासायनिक पदार्थांचे उत्पादन Chemical and Chemical Products			धातुचे उत्पादन Metal Products	
	मुंबई Mumbai	जळगाव Jalgaon	सोलापूर Solapur	औरंगाबाद Aurangabad	नांदेड Nanded	नागपूर Nagpur	इतर केंद्र Other Centres	एकूण केंद्र Total Centres	मुंबई Mumbai	ठाणे Thane	पुणे Pune	मुंबई Mumbai	रायगड Raigad
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
1965	19.26	14.07	15.01	-	13.87	21.38	12.81	18.33	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
1970	19.23	11.50	25.40	15.89	32.63	21.24	15.30	19.60	-	-	-	-	-
1980	24.04	22.07	37.71	15.95	27.73	19.54	22.59	24.38	18.14	17.06	13.41	16.30	13.97
1990	17.99	18.38	17.41	20.59	34.85	25.17	22.94	18.93	19.96	19.11	-	20.69	15.44
1995	17.26	21.40	20.64	10.18	24.01	24.42	22.22	17.91	18.46	15.84	-	16.78	-
1998	19.58	14.22	26.11	14.38	20.92	16.89	25.82	19.84	17.11	18.54	-	39.87	-
जानेवारी/Jan-11	10.00	0.00	23.00	0.00	0.00	0.00	0.00	13.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
फेब्रुवारी/Feb-11	14.00	0.00	24.00	0.00	0.00	0.00	0.00	16.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
मार्च/Mar-11	12.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	12.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
एप्रिल/April 2011	17.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	17.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
मे / May 2011	23.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	24.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
जून / June 2011	18.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	20.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
जुलै / July 2011	14.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	15.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ऑगस्ट / August 2011	11.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	11.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
सप्टेंबर / September 2011	15.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	15.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ऑक्टोबर / October 2011	12.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	12.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
नोव्हेंबर / November 2011	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
डिसेंबर / December 2011	14.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	14.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

तक्ता क्रमांक / Table No. 26.17 —contd.

वर्ष आणि महिने Year and Months (1)	विद्युत यंत्र सामुग्री व्यतिरिक्त यंत्र सामुग्री Machinery except electrical machinery					विद्युत यंत्र सामुग्री Electrical machinery		परिवहन सामुग्री Transport equipment			पेट्रोलियम व दगडी कोळसा या पदार्थांचे उत्पादन Petroleum and coal products
	मुंबई Mumbai (15)	पुणे Pune (16)	सातारा Satara (17)	सोलापूर Solapur (18)	कोल्हापूर Kolhapur (19)	मुंबई Mumbai (20)	पुणे Pune (21)	मुंबई Mumbai (22)	ठाणे Thane (23)	पुणे Pune (24)	मुंबई Mumbai (25)
1965	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
1970	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
1980	16.13	14.04	12.11	16.04	10.93	15.91	14.68	22.48	13.31	N.A.	N.A.
1990	16.35	14.87	10.92	14.62	10.56	13.64	13.42	23.13	15.41	11.18	N.A.
1995	18.24	13.86	..	9.56	10.62	15.76	..	22.64	13.32	9.67	N.A.
1998	19.46	17.33	..	13.07	19.90	..	9.29	..
जानेवारी/Jan-11	11.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
फेब्रुवारी/Feb-11	12.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
मार्च/Mar-11	10.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
एप्रिल/April 2011	13.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
मे / May 2011	15.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
जून / June 2011	11.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
जुलै / July 2011	11.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ऑगस्ट / August 2011	10.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
सप्टेंबर / September 2011	11.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ऑक्टोबर / October 2011	13.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
नोव्हेंबर / November 2011	13.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
डिसेंबर / December 2011	13.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00

N. A.— माहिती उपलब्ध नाही / Information not available

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Commissioner Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.18

श्रमिक नुकसान भरपाई कायदा, १९२३ खालील प्रकरणे
Cases Decided Under Workmen's Compensation Act, 1923
(2011)

अनुक्रमांक Sr.No.	जिल्हा (2)	लढविलेली प्रकरणे contested Cases (3)	न लढविलेली प्रकरणे Non-contested Cases (4)	समझोता झालेली प्रकरणे Cases of Agreements (5)	District (2)
1	मुंबई	419	207	..	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	Mumbai Suburban
3	ठाणे	Thane
4	रायगड	7	150	..	Raigad
5	रत्नागिरी	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	1	..	2	Sindhudurg
7	नाशिक	129	35	..	Nashik
8	धुळे	Dhule
9	नंदुरबार	Nandurbar
10	जळगाव	106	23	..	Jalgaon
11	अहमदनगर	Ahmednagar
12	पुणे	Pune
13	सातारा	31	15	1	Satara
14	सांगली	12	49	1	Sangli
15	सोलापूर	53	39	..	Solapur
16	कोल्हापूर	Kolhapur
17	औरंगाबाद	Aurangabad
18	जालना	13	10	..	Jalna
19	परभणी	Parbhani
20	हिंगोली	Hingoli
21	बीड	28	4	..	Beed
22	नांदेड	Nanded
23	उस्मानाबाद	Osmanabad
24	लातूर	Latur
25	बुलढाणा	Buldhana
26	अकोला	Akola
27	वाशिम	Washim
28	अमरावती	51	Amravati
29	यवतमाळ	70	Yavatmal
30	वर्धा	..	1	..	Wardha
31	नागपूर	82	..	5	Nagpur
32	भंडारा	13	37	5	Bhandara
33	गोर्दिया	12	Gondiya
34	चंद्रपूर	16	Chandrapur
35	गडचिरोली	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		1,043	570	14	Maharashtra State

आधार :- श्रमिक भरपाई आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source:- Office of the Commissioner for Workmen's Compensation, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.19

नोंदणीकृत कामगार संघटनांची संख्या, सभासद संख्या, उत्पन्न, खर्च व निधी
Number of Registered Trade Unions and Membership, Income, Expenditure and Funds

वर्ष / Year	कामगार संघटना (संस्था) No. of Trade Unions		विवरणपत्र सादर करणाऱ्याचे शेकडा प्रमाण Percentage response	वर्ष अखेर विवरणपत्र सादर करणाऱ्या संघटनांची सभासद संख्या (हजारात) Membership of those who submit returns at the end of the year (Number in thousand)	वर्षाच्या सुरुवातीची शिल्लक धरून वर्षातील उत्पन्न (रु. हजारात) Income during the year under consideration including opening balance (Rs. in thousand)	संबंधित वर्षातील खर्च (रु. हजारात) Expenditure during the year under consideration (Rs. in thousand)	वर्ष अखेरीस शिल्लक असलेला निधी (रु. हजारात) Balance funds at the closing of the year (Rs. in thousand)
	नोंदलेल्या Registered	विवरणपत्र सादर करणाऱ्या Submitting returns					
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1960-61	1,417	833	59.00	578	2,573	2,501	4,292
रोजी/As on—							
डिसेंबर/December 1970	2,659	1,091	41.00	776	10,508	8,190	15,872
डिसेंबर/December 1980	3,461	2,248	64.00	2,218	60,095	45,171	86,617
डिसेंबर/December 1990	4,752	2,225	46.82	3,204	3,44,084	1,46,906	1,97,178
डिसेंबर/December 1995	6,417	1,218	18.98	1,497	1,90,900	1,20,000	71,000
डिसेंबर/December 1996	6,805	1,200	17.63	1,555	5,32,362	1,27,247	4,05,115
डिसेंबर/December 1997	7,006	1,242	17.73	1,433	4,42,530	1,22,118	3,20,412
डिसेंबर/December 1998	6,791	1,238	18.23	1,323	18,90,899.	2,00,585	16,90,313
डिसेंबर/December 1999	6,888	1,032	14.98	1,046	4,57,281	1,17,563	3,39,718
डिसेंबर/December 2000	7,345	994	13.53	1,045	5,72,817	1,64,694	4,08,122
डिसेंबर/December 2001	7,697	820	10.65	1,418	9,27,871	2,52,384	6,75,487
डिसेंबर/December 2002	7,869	915	11.63	1,113	9,53,093	2,16,885	7,36,207
डिसेंबर/December 2009	10,407	861	8.27	1,089	3,01,205	2,42,568	8,91,691

आधार - कामगार आयुक्त, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 26.20

महाराष्ट्र राज्यातील शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयातील कर्मचारी संख्या

No. of Employees in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council Offices in Maharashtra State

अनु क्रमांक	वर्ष/Year									Institute
		1981 (1-4-81)	1991 (1-4-85)	2000 (1-4-90)	2001 (1-4-91)	2002 (1-7-95)	2003 (1-7-2000)	2007 (1-7-2007)	2008 (1-7-2008)	
Sr. No.	संस्था	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	शासकीय -									1. Government—
	भरलेली पदे	5,00,542	6,99,998	6,22,850	6,03,066	5,89,683	5,81,792	5,81,045	5,93,217	Filled in post
	रिक्त पदे	33,316	50,402	87,952	92,804	1,02,582	1,06,295	1,40,580	1,32,911	Vacant posts
	एकूण पदे	5,33,858	7,23,537	7,10,802	6,95,870	6,92,265	6,88,087	7,21,625	7,26,128	Total Posts
2	जिल्हा परिषद -									2. Zilla Parishad—
	भरलेली पदे	2,64,313	3,49,447	4,53,867	4,50,940	4,61,411	4,39,456	4,56,973	4,68,040	Filled in post
	रिक्त पदे	12,642	15,997	48,094	56,042	52,473	50,703	39,227	40,393	Vacant Posts
	एकूण पदे	2,76,955	3,65,444	5,01,961	5,06,982	5,13,884	4,90,159	4,96,200	5,08,433	Total Posts
3	नगर परिषद									3. Municipal Councils
	भरलेली पदे	73,441	75,213	79,408	77,666	67,016	58,506	52,422	52,420	Filled in Posts
	रिक्त पदे	3,414	2,702	9,402	9,527	8,928	7,952	6,681	5,901	Vacant Posts
	एकूण पदे	76,855	77,915	88,810	87,193	75,944	66,458	59,103	58,321	Total Posts

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source —Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.21

राज्य शासकीय, जिल्हा परिषद व नगर परिषद कार्यालयातील जिल्हावार स्त्री-पुरुष कर्मचारी (रिक्त पदे वगळून)
Districtwise No. of Employees by sex in State Government, Zilla Parishad and Municipal Council
(Excluding Vacant Post) (2008-09)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	शासकीय State Government		जिल्हा परिषद Zilla Parishad		नगर परिषद Municipal Councils		Districts (2)
		पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	पुरुष Males	स्त्रिया Females	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(2)
1	बृहन्मुंबई	81425	26017					Brihan Mumbai
2	ठाणे	29804	9292	8299	14156	2030	624	Thane
3	रायगड	9624	1493	6949	8288	1753	776	Raigad
4	रत्नागिरी	8299	1244	7702	8116	750	223	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	4829	851	4219	5239	262	47	Sindhudurg
6	नाशिक	23038	4142	11604	13715	1205	395	Nashik
7	धुळे	9426	1254	3713	4782	579	120	Dhule
8	नंदुरबार	6017	828	4015	5454	758	262	Nandurbar
9	जळगाव	14030	1919	9555	10125	2680	748	Jalgaon
10	अहमदनगर	16487	2046	10426	13896	1569	560	Ahmednagar
11	पुणे	39570	10186	9765	15159	1360	601	Pune
12	सातारा	12002	1709	8815	11914	1633	483	Satara
13	सांगली	9135	1687	6643	8322	546	149	Sangli
14	सोलापूर	13046	2573	9986	9368	1495	532	Solapur
15	कोल्हापूर	13380	2546	8502	8109	2061	875	Kolhapur
16	औरंगाबाद	18813	3371	6274	5926	589	194	Aurangabad
17	जालना	7372	802	5848	4527	691	198	Jalna
18	परभणी	6801	692	5357	3927	1456	542	Parbhani
19	हिंगोली	5358	325	3844	2817	303	94	Hingoli
20	बीड	10417	1847	8877	7312	1210	315	Beed
21	नांदेड	14770	1905	10518	7728	696	212	Nanded
22	उस्मानाबाद	6642	835	6523	5209	800	428	Osmanabad
23	लातूर	9154	1399	7135	5902	1311	379	Latur
24	बुलढाणा	9405	1433	8807	6057	2206	585	Buldhana
25	अकोला	8853	1507	4610	4220	739	224	Akola
26	वाशिम	4602	374	3774	2971	786	254	Washim
27	अमरावती	16006	2968	5206	6308	1586	465	Amravati
28	यवतमाळ	12031	1770	9067	8013	1641	638	Yavatmal
29	वर्धा	6780	1074	3729	4011	1300	588	Wardha
30	नागपूर	30666	7998	5640	6994	1382	675	Nagpur
31	भंडारा	5879	1097	3830	3838	683	275	Bhandara
32	गोंदिया	6390	801	4821	4211	766	321	Gondiya
33	चंद्रपूर	11180	2008	7076	7141	1674	842	Chandrapur
34	गडचिरोली	10690	1271	5746	7410	222	74	Gadchiroli
	दिल्ली	22	4	-	-	-	-	Delhi
	गोआ	3	3	-	-	-	-	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	491921	101264	226875	241165	38722	13698	Maharashtra State

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics and Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.22

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार राज्य शासकीय कर्मचारी
Districtwise and Classwise State Government Employees
कर्मचारी गणना / Census of Employees - 2008

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे (2)	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग Others	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	Districts (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	3585	10955	65637	17269	9996	107442	21403	128845	Brihan Mumbai
2	ठाणे	1282	3130	23367	7338	3979	39096	7381	46477	Thane
3	रायगड	362	1122	5647	2657	1329	11117	3259	14376	Raigad
4	रत्नागिरी	348	549	5195	2281	1170	9543	3702	13245	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	153	404	3227	1227	669	5680	2134	7814	Sindhudurg
6	नाशिक	1559	2188	14664	6145	2624	27180	5327	32507	Nashik
7	धुळे	443	750	6127	2399	961	10680	2784	13464	Dhule
8	नंदुरबार	185	507	3670	1803	680	6845	2452	9297	Nandurbar
9	जळगाव	604	1152	8647	3546	2000	15949	4121	20070	Jalgaon
10	अहमदनगर	648	1264	9370	5727	1524	18533	3488	22021	Ahmednagar
11	पुणे	2506	4041	28909	11834	2466	49756	8582	58338	Pune
12	सातारा	558	927	7771	3062	1393	13711	4291	18002	Satara
13	सांगली	444	743	6190	2283	1162	10822	3519	14341	Sangli
14	सोलापूर	600	1119	8805	3955	1140	15619	2803	18422	Solapur
15	कोल्हापूर	775	1099	8611	3548	1893	15926	3804	19730	Kolhapur
16	औरंगाबाद	1139	2212	12262	4948	1623	22184	4643	26827	Aurangabad
17	जालना	226	610	4689	1431	1218	8174	1331	9505	Jalna
18	परभणी	276	671	3957	1762	827	7493	2199	9692	Parbhani
19	हिंगोली	187	314	3495	1061	626	5683	1248	6931	Hingoli
20	बीड	376	957	6167	3071	1693	12264	2935	15199	Beed
21	नांदेड	621	1103	8950	4320	1681	16675	3319	19994	Nanded
22	उस्मानाबाद	265	791	3997	1655	769	7477	1980	9457	Osmanabad
23	लातूर	628	921	5358	2317	1329	10553	1931	12484	Latur
24	बुलढाणा	318	799	6023	1933	1765	10838	2686	13524	Buldhana
25	अकोला	427	816	5773	2127	1217	10360	2471	12831	Akola
26	वाशिम	156	263	2970	771	816	4976	1307	6283	Washim
27	अमरावती	872	1437	10863	3700	2102	18974	4527	23501	Amravati
28	यवतमाळ	442	1010	7176	3123	2050	13801	3214	17015	Yavatmal
29	वर्धा	304	677	4148	1974	751	7854	1338	9192	Wardha
30	नागपूर	1760	3041	22067	8586	3210	38664	7692	46356	Nagpur
31	भंडारा	218	492	3585	1661	1020	6976	1753	8729	Bhandara
32	गोंदिया	260	562	429	1510	730	7191	2820	10011	Gondiya
33	चंद्रपूर	431	875	7000	3090	1792	13188	3399	16587	Chandrapur
34	गडचिरोली	292	1002	6682	2706	1279	11961	3046	15007	Gadchiroli
	दिल्ली	3	4	13	6	-	26	14	40	Delhi
	गोआ	-	1	2	3	-	6	8	14	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	23253	48508	335143	126829	59484	593217	132911	726128	Maharashtra State

*इतर वर्गामध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे.

*Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई Source — Directorate of Economics and Statistics, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.23

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार जिल्हा परिषद कर्मचारी / Districtwise and Classwise Zilla Parishad Employees
कर्मचारी गणना / Census of Employees - 2008

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे (2)	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग Others	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	Districts (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0	Brihan Mumbai
2	ठाणे	292	788	10451	1522	9402	22455	1731	24186	Thane
3	रायगड	176	1327	6973	718	6043	15237	1181	16418	Raigad
4	रत्नागिरी	178	1052	9135	1017	4436	15818	1507	17325	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	100	790	5180	695	2693	9458	1186	10644	Sindhudurg
6	नाशिक	446	845	13128	1765	9135	25319	2679	27998	Nashik
7	धुळे	164	313	4387	626	3005	8495	745	9240	Dhule
8	नंदुरबार	170	247	4233	548	4271	9469	1067	10536	Nandurbar
9	जळगाव	269	541	9608	1393	7869	19680	1178	20858	Jalgaon
10	अहमदनगर	132	1203	12861	1117	9009	24322	1871	26193	Ahmednagar
11	पुणे	302	1109	12836	1242	9435	24924	1742	26666	Pune
12	सातारा	333	949	9604	1147	8696	20729	1866	22595	Satara
13	सांगली	301	692	7109	1016	5847	14965	1132	16097	Sangli
14	सोलापूर	298	634	10713	1337	6372	19354	1837	21191	Solapur
15	कोल्हापूर	303	852	9765	938	4753	16611	1286	17897	Kolhapur
16	औरंगाबाद	191	1103	6489	894	3523	12200	1280	13480	Aurangabad
17	जालना	161	503	5783	1003	2925	10375	1416	11791	Jalna
18	परभणी	22	668	4978	820	2796	9284	1340	10624	Parbhani
19	हिंगोली	16	443	3623	423	2156	6661	559	7220	Hingoli
20	बीड	239	1291	8969	1071	4619	16189	1614	17803	Beed
21	नांदेड	310	661	10810	1741	4724	18246	1680	19926	Nanded
22	उस्मानाबाद	217	1370	5212	1051	3882	11732	760	12492	Osmanabad
23	लातूर	140	779	7667	1436	3015	13037	716	13753	Latur
24	बुलढाणा	219	892	7877	1279	4597	14864	969	15833	Buldhana
25	अकोला	160	410	5079	752	2429	8830	765	9595	Akola
26	वाशिम	115	290	3682	449	2209	6745	689	7434	Washim
27	अमरावती	41	496	6709	1000	3268	11514	739	12253	Amravati
28	यवतमाळ	238	831	9045	1611	5355	17080	1341	18421	Yavatmal
29	वर्धा	125	396	4262	742	2215	7740	981	8721	Wardha
30	नागपूर	289	642	7165	1094	3444	12634	927	13561	Nagpur
31	भंडारा	182	422	3934	782	2348	7668	686	8354	Bhandara
32	गोंदिया	118	413	4550	756	3195	9032	695	9727	Gondiya
33	चंद्रपूर	131	1017	7486	939	4644	14217	778	14995	Chandrapur
34	गडचिरोली	283	487	5989	833	5564	13156	1450	14606	Gadchiroli
	दिल्ली	-	-	-	-	-	-	-	-	Delhi
	गोआ	-	-	-	-	-	-	-	-	Goa
महाराष्ट्र राज्य		6661	24456	245292	33757	157874	468040	40393	508433	Maharashtra State

*इतर वर्गांमध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे.

*Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई Source — Directorate of Economics and Statistics, Mumbai

26. कामगार आणि सेवायोजन / LABOUR AND EMPLOYMENT

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 26.24

पदांच्या वर्गानुसार जिल्हावार नगरपरिषद कर्मचारी / Districtwise and Classwise Municipal Council Employees
कर्मचारी गणना/ Census of Employees - 2008

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे (2)	'अ' वर्ग Grade 'A'	'ब' वर्ग Grade 'B'	'क' वर्ग Grade 'C'	'ड' वर्ग Grade 'D'	इतर वर्ग * Others *	एकूण कर्मचारी Total employees	रिक्त पदे Vacant posts	एकूण पदे स्तंभ (८+९) Total (col.8+9)	Districts (2)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	बृहन्मुंबई	0	0	0	0	0	0	0	0	Brihan Mumbai
2	ठाणे	4	10	817	1745	78	2654	486	3140	Thane
3	रायगड	5	37	1151	1171	165	2529	273	2802	Raigad
4	रत्नागिरी	1	7	348	492	125	973	90	1063	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग		3	97	197	12	309	55	364	Sindhudurg
6	नाशिक		3	498	944	155	1600	131	1731	Nashik
7	धुळे	1	4	287	386	21	699	112	811	Dhule
8	नंदुरबार	1	5	353	595	66	1020	246	1266	Nandurbar
9	जळगाव	9	22	960	2409	28	3428	445	3873	Jalgaon
10	अहमदनगर	3	12	772	1290	52	2129	261	2390	Ahmednagar
11	पुणे	3	22	792	1093	51	1961	352	2313	Pune
12	सातारा	2	6	710	1364	34	2116	247	2363	Satara
13	सांगली	1	8	282	336	68	695	135	830	Sangli
14	सोलापूर	1	13	813	1179	21	2027	285	2312	Solapur
15	कोल्हापूर	3	21	1259	1652	1	2936	284	3220	Kolhapur
16	औरंगाबाद	2	6	240	496	39	783	71	854	Aurangabad
17	जालना		1	158	730		889	104	993	Jalna
18	परभणी		8	545	1220	225	1998	146	2144	Parbhani
19	हिंगोली		2	97	287	11	397	74	471	Hingoli
20	बीड		5	336	1143	41	1525	137	1662	Beed
21	नांदेड		6	245	588	69	908	108	1016	Nanded
22	उस्मानाबाद	3	15	304	645	261	1228	76	1304	Osmanabad
23	लातूर	1	21	330	1272	66	1690	246	1936	Latur
24	बुलढाणा	1	36	1121	1589	44	2791	243	3034	Buldhana
25	अकोला		23	423	509	8	963	161	1124	Akola
26	वाशिम		8	401	629	2	1040	123	1163	Washim
27	अमरावती	11	20	973	976	71	2051	201	2252	Amravati
28	यवतमाळ		5	947	1198	129	2279	161	2440	Yavatmal
29	वर्धा	1	26	551	977	333	1888	122	2010	Wardha
30	नागपूर	5	57	788	1034	173	2057	181	2238	Nagpur
31	भंडारा		2	336	605	15	958	103	1061	Bhandara
32	गोंदिया		10	296	584	197	1087	8	1095	Gondiya
33	चंद्रपूर	1	10	721	1687	97	2516	193	2709	Chandrapur
34	गडचिरोली		2	148	100	46	296	41	337	Gadchiroli
	दिल्ली	-	-	-	-	-	-	-	-	Delhi
	गोआ	-	-	-	-	-	-	-	-	Goa
	महाराष्ट्र राज्य	59	436	18099	31122	2704	52420	5901	58321	Maharashtra State

* इतर वर्गामध्ये, कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक खर्चातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील मानसेवी, अंशकालीन कर्मचाऱ्यांचा समावेश आहे.

* Others include, work charged employees, paid from contingencies, Daily rated, part-time and Honorary employees.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई Source — Directorate of Economics and Statistics, Mumbai

२७. बँका

२७.१ या विभागात बँक कार्यालये असलेली शहरे व गावे, बँकांचे वर्गीकरण तसेच वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्याविषयी माहिती दिली आहे.

२७.२. बँक कार्यालयांच्या संख्येत वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँका यांच्या कार्यालयांचा समावेश आहे. व्यापारी बँकांकरिता संदर्भकाल उपलब्ध असल्यास तो ३१ मार्च, २००८ व ३१ मार्च, २००९ रोजी असा असून सहकारी बँकांकरिता अद्यावत ताळेबंद विवरण यानुसार आहे.

27. BANKING

27.1. Data on Towns/village having banking offices, classification of banks, scheduled, non-scheduled and Co-operative banks are given in this section.

27.2. Number of Bank offices includes offices of scheduled, non-scheduled and Co-operative banks. The reference period of Commercial Banks is as on 31st March, 2008 and 31st March, 2009, wherever available while that regarding Co-operative banks is as on the latest balance sheet or return.

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1

जिल्हानिहाय व्यापारी बँकांची कार्यालये
Districtwise Commercial Banking Offices
(2011-12)

अनु.क्र. Sr.No.	जिल्हा	राज्य बँका	व्यापारी बँका	State Bank	Commercial Bank	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा स्टेट बँक ऑफ त्रावणोर	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनायटेड बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. भारतीय महिला बँक कॅथलिक सीरीयन बँक लि. बंधन बँक सिटी युनियन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. जम्मू अँड काश्मिर बँक लि. कर्नाटक बँक लि. करुर वैश्य बँक लि. लक्ष्मी विलास बँक लि. रत्नाकर बँक लि. साऊथ इंडियन बँक लि. तामीळनाडू मर्कन्टाईल बँक लि. द धनलक्ष्मी बँक लि. एक्सिस बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. आयडिएफसी बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. येस बँक लि. एबी बँक लि. आबू धाबी कमरशियल बँक पी.जे.एस.सी ऑस्ट्रेलिया अँड न्यू झिलँड बँकिंग ग्रुप लि. बँक ऑफ अमेरिका एन.टी.अँड एस.ए. बँक ऑफ बहारेन आणि कुवेत बी.एस.सी. बँक ऑफ नोवा स्कोटिया बार्कलेज बँक पीएलसी सिटी बँक एन. ए. कॉमनवेल्थ बँक ऑफ ऑस्ट्रेलिया क्रेडिट अँग्रिकोल कॉर्पोरेट अँड इन्वेस्टमेंट क्रेडिट सुइस एजी कोऑपरेटिव राबोबँक यु.ए.	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Bhartiya Mahila Bank Ltd. Catholic Syrian Bank Ltd Bandhan Bank Ltd. City Union bank Ltd. Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Tamilnad Mercantile Bank Ltd. The Dhanalakshmi Bank Ltd. Axis Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. IDFC Bank Ltd. Development Credit Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. AB Bank Ltd. Abu Dhabi Commercial bank PJSC Australia and New Zealand Banking Group Limited Bank of America,National Association Bank of bahairain & Kuwait B.S.C. Bank of Nova Scotia Barclays Bank PLC Citibank N.A. Commonwealth Bank of Australia Credit Agricole cooperate and Investment Bank Credit Suisse AG Cooperative Rabobank U.A.	Mumbai

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		डी.बी.एस. बैंक डच बैंक डोहा बैंक केबीसी बैंक एन वी हाँग ङाँग आणि शांघाय बैंक एचेएसबीसी ओमन बैंक एस.ए.ओ.जी. क्रुंग थाय बैंक सार्वजनिक कंपनी लि. माशरेक बैंक मिझूहो कॉर्पोरेट बैंक लि. नॅशनल ऑस्ट्रेलिया बैंक सोसायटी जनरल स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बैंक स्टेट बैंक ऑफ मॉरिशियस द बैंक ऑफ टोकियो-मित्सुबिशी युएफजे लि. द रॉयल बैंक ऑफ स्कॉटलैंड पीएलसी पीटी बैंक मेबैंक इंडोनेशिया टीबीके			DBS Bank Ltd. Deutsche Bank AG Doha Bank KBC Bank NV Hongkong And Shanghai Banking Corpn. Ltd. HSBC Bank Oman S.A.O.G. Krung Thai Bank Public Co.Ltd. Mashreq Bank PSC Mizuho Corporate Bank Ltd. National Australia Bank Societe Generale Standard Chartered Bank State Bank of Mauritius Ltd. The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ Ltd. The Royal Bank of Scotland PLC PT Bank Maybank Indonesia TBK	
२	मुंबई उपनगर	स्टेट बैंक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ म्हैसूर स्टेट बैंक ऑफ पटियाळा स्टेट बैंक ऑफ त्रावणोर	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक बैंक ऑफ महाराष्ट्र देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओवरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बैंक पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक लि. युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. बैंक ऑफ राजस्थान लि. कॅथलिक सीरीयन बैंक लि. सिटी युनियन बैंक लि. फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. जम्मू अँड काश्मिर बैंक लि. कर्नाटका बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. लक्ष्मी विलास बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. साऊथ इंडियन बैंक लि. तामिळनाडू मर्कन्टाईल बैंक लि. द धनलक्ष्मी बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. बंधन बैंक इंडूसिंध बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि. येस बैंक लि. बीएनपी परीबास सिटी बैंक एन. ए. डच बैंक फर्स्ट्रैंड बैंक लि.	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Bank of Maharashtra Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Bank of Rajasthan Ltd. Catholic Syrian Bank Ltd City Union bank Ltd. Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Tamilnad Mercantile Bank Ltd. The Dhanalakshmi Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Bandhan Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. BNP Paribas City bank N.A. Deutsche Bank AG Firstrand Bank LTD.	Mumbai Suburban

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		इंडस्ट्रियल अँड कमरशियल बैंक ऑफ चायना हॉंग गँग आणि शांघाय कॉरपोरेशन लि. बैंकिंग कॉर्पोरेशन लि. जेपी मॉर्गन चेस बैंक नॅशनल असोसिएशन नॅशनल बैंक ऑफ आबू धाबी पी.जे.एस.सी शिनहॉन बैंक स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बैंक द रॉयल बैंक ऑफ स्कॉटलैंड पीएलसी युनायटेड ओवरसिस बैंक युबीएस एजी वेस्टपैक बैंकिंग कॉरपोरेशन			Industrial and Commercial Bank of China Hongkong and Shanghai Corporation Ltd. Banking Corpn Ltd. JPMorgan Chase Bank National Association National Bank of Abu Dhabi PJSG Shinhan Bank Standard Chartered Bank The Royal Bank of Scotland PLC United Overseas Bank Ltd. UBS AG WESTPAC Banking Corporation	
3	ठाणे	स्टेट बैंक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ म्हासूर स्टेट बैंक ऑफ पटियाळा स्टेट बैंक ऑफ त्रावणोर	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओवरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बैंक पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक लि. युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक भारतीय महिला बैंक आयडीबीआय बैंक लि. बंधन बैंक कॅथलिक सीरीयन बैंक लि. सिटी युनियन बैंक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बैंक लि. फेडरल बैंक लि. आयडिएफसी बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. जम्मू अँड काश्मिर बैंक लि. लक्ष्मी विलास बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. साऊथ इंडियन बैंक लि. तामीळनाडू मर्कन्टाईल बैंक लि. द धनलक्ष्मी बैंक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बैंक एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. इंडसइंध बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि. कर्नाटक बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. येस बैंक लि. सिटी बैंक एन. ए. हॉंग गँग आणि शांघाय बैंकिंग कॉर्पोरेशन लि. स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बैंक	State bank of Bikaner & Jaipur State bank of Hyderabad State bank of India State bank of Mysore State bank of Patiala State bank of Travancore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank Bharatiya Mahila Bank Ltd. IDBI Bank Ltd Bandhan bank Limited Catholic Syrian Bank Ltd. City Union Bank Ltd. DCB Bank Limited Federal Bank Ltd. IDFC Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Tamilnad Mercantile Bank Ltd. The Dhanalakshmi Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Yes Bank Ltd. Citibank N.A. Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. Standard Chartered Bank Ltd.	Thane
4	रायगड	स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक	State bank of Hyderabad	Allahabad bank Andhra Bank	Raigad

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ बिकानेर अॅंड जयपूर स्टेट बैंक ऑफ पटियाळा स्टेट बैंक ऑफ त्रावणोर	बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओवरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब अॅन्ड सिंध बैंक पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक लि. युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. इंडसइंध बैंक लि. फेडरल बैंक लि. लक्ष्मी विलास बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. येस बैंक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बैंक	State bank of India State Bank of Bikaner & Jaipur State bank of Patiala State bank of Travancore	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Federal Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Yes Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank		
5	रत्नागिरी स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ हैदराबाद	आंध्र बैंक अलाहाबाद बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओवरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बैंक पंजाब अॅन्ड सिंध बैंक सिंडीकेट बैंक लि. युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बैंक फेडरल बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि.	State bank of India State bank of Hyderabad	Andhra Bank Allahbad bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Punjab and Sind bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishna Gramin Bank Federal Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक	State bank of India	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank	Sindhudurg	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
		एक्सिस बैंक लि. सिंडीकेट बैंक लि. युनियन बैंक ऑफ इंडिया युको बैंक वायंगंगा कृष्णा ग्रामिण बैंक कोटक महिंद्रा बैंक लि. फेडरल बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. आयडीबीआय बैंक लि. येस बैंक लि.			Axis Bank Ltd. Syndicate Bank Ltd. Union Bank of India Uco Bank Wainganga Krishna Gramin Bank Kotak Mahindra Bank Ltd. Federal Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. IDBI Bank Ltd. Yes Bank Ltd.	
7	नाशिक स्टेट बैंक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर स्टेट बैंक ऑफ त्रावणोर स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ पटियाळा	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक लि. युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बैंक बंधन बैंक कॅथलिक सीरीयन बैंक लि. सिटी युनियन बैंक लि. फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. जम्मू अँड काश्मिर बैंक लि. कर्नाटक बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. साऊथ इंडियन बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. इंडूसिंध बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि. येस बैंक लि. सिटी बैंक एन. ए. डी.बी.एस. बैंक हॉंग गँग आणि शांघाय बैंकिंग कॉर्पोरेशन लि. द रॉयल बैंक ऑफ स्कॉटलैंड पीएलसी	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Travancore State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab & Sind National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Bandhan bank Catholic Syrian Bank Ltd. City Union Bank Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. Citibank N.A. DBS Bank Ltd. Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. The Royal Bank of Scotland PLC	Nashik	
8	धुळे स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद	बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र अलाहाबाद बैंक कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक	State Bank of India State bank of Hyderabad	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Allahabad bank Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank	Dhule	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			देना बैंक पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बैंक		Deena Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank	
9	नंदुरबार	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया देना बैंक पंजाब नॅशनल बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बैंक	State Bank of India	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Deena Bank Punjab National Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank	Nandurbar
10	जळगाव	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. इंडूसिंध बैंक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बैंक बंधन बैंक फेडरल बैंक लि. येस बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि. स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बैंक	State Bank of India State Bank of Hyderabad	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Deena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Bandhan Bank Ltd. Federal Bank Ltd. Yes Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Standard Chartered Bank Ltd.	Jalgaon
11	अहमदनगर	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया	State bank of Hyderabad State bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India	Ahmadnagar

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया युनायटेड बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक फेडरल बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. करुर वैश्य बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. येस बँक लि. बार्कलेज बँक पीएलसी			Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Federal Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. Barclays Bank PLC	
12	पुणे	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अँड जयपूर स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा स्टेट बँक ऑफ त्रावणोर	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनायटेड बँक ऑफ इंडिया युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. भारतीय महिला बँक महाराष्ट्र ग्रामिण बँक कॅथलिक सीरीयन बँक लि. सिटी युनियन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. जम्मू अँड काश्मिर बँक लि. कर्नाटक बँक लि. करुर वैश्य बँक लि. लक्ष्मी विलास बँक लि. साऊथ इंडियन बँक लि. तामीळनाडू मर्कन्टायल बँक लि. द धनलक्ष्मी बँक लि. एक्सिस बँक लि. बंधन बँक	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Bharatiya Mahila Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Catholic Syrian Bank Ltd. City Union Bank Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Laxmi Vilas bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Tamilnad Mercantile Bank Ltd. The Dhanlaxmi Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Bandhan Bank Ltd.	Pune

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
			डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. येस बँक लि. रत्नाकर बँक लि. बार्कलेज बँक पीएलसी बीएनपी परीबास सिटी बँक एन. ए. क्रेडिट अग्रिकोल कॉर्पोरेट अँड इन्वेस्टमेंट बँक डी.बी.एस. बँक डच बँक शिनहॉन बँक हॉंग कोंग आणि शांघाय बँकिंग कॉर्पोरेशन लि. स्टॅण्डर्ड चार्टर्ड बँक द रॉयल बँक ऑफ स्कॉटलँड पीएलसी		Development Credit BankLtd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Barclays Bank PLC BNP Paribhas Citibank N.A. Credit Agricole corporate and Investment Bank DBS Bank Ltd. Deutsche Bank AG Shinhan Bank Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. Standard Chartered Bank Ltd. The Royal Bank of Scotland PLC	
13	सातारा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ पटियाळा	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओवरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक कॅथलिक सीरीयन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. कर्नाटक बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. रत्नाकर बँक लि. एक्सिस बँक लि. बंधन बँक डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि.	State Bank of India State Bank of Hyderabad State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Catholic Syrian Bank LTD. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Bandhan Bank Ltd. Development Credit BankLtd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd.	Satara
14	सांगली	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	आंध्र बँक अलाहाबाद बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक	State Bank of India State Bank of Hyderabad	Andhra Bank Allahabad bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank	Sangli

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	
			इंडियन ओवरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बैंक पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बैंक विदर्भ कोकण ग्रामिण बैंक फेडरल बैंक लि. कर्नाटक बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. इंडूसिंध बैंक लि. युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया सुभद्रा लोकल एरिया बैंक लि.			Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Vidharbha Konkan Gramin Bank Federal bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. United Bank of India Subhadra Local Area Bank Ltd.	
15	सोलापूर	स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ म्हैसूर	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओवरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बैंक फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. कर्नाटक बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India State Bank of Mysore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd.	Solapur	
16	कोल्हापूर	स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ म्हैसूर स्टेट बैंक ऑफ पटियाळा	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओवरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बैंक तामीळनाडू मर्कन्टाईल बैंक लि. सिंडीकेट बैंक युको बैंक	State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Mysore State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Tamilnad Mercantile Bank Ltd. Syndicate Bank Ltd. Uco Bank	Kolhapur	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
		युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया युनियन बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बैंक सिटी युनियन बैंक लि. फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. कर्नाटका बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. रत्नाकर बैंक लि. साऊथ इंडियन बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. इंडूसिंध बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि. येस बैंक लि. डी.बी.एस. बैंक डच बैंक एजी द रॉयल बैंक ऑफ स्कॉटलैंड पीएलसी सुभद्रा लोकल एरिया बैंक लि.			United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank City Union Bank Ltd. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Ratnakar Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. DBS Bank Ltd. Deutsche Bank AG The Royal Bank of Scotland PLC Subhadra Local Area Bank Ltd.	
17	औरंगाबाद	स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया स्टेट बैंक ऑफ पटियाळा	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बैंक पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक लि. युको बैंक युनायटेड बैंक ऑफ इंडिया युनियन बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बैंक कॅथलिक सीरीयन बैंक लि. सिटी युनियन बैंक लि. फेडरल बैंक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बैंक लि. जम्मू अँड काश्मिर बैंक लि. कर्नाटका बैंक लि. करुर वैश्य बैंक लि. साऊथ इंडियन बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. इंडूसिंध बैंक लि. कोटक महिंद्रा बैंक लि. येस बैंक लि. सिटी बैंक एन. ए. डच बैंक	State Bank of Hyderabad State Bank of India State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank United Bank of India Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Catholic Syrian Bank LTD. City Union Bank LTD. Federal Bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit BankLtd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Yes Bank Ltd. City Bank N.A. Deutsche Bank AG	Aurangabad

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
18	जालना	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स आयसीआयसीआय बँक लि. सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Bank of Baroda Bank of India Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce ICICI Bank Ltd. Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd.	Jalna
19	परभणी	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक इंडियन ओवरसिज बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Overseas Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Parbhani
20	हिंगोली	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया अलाहाबाद बँक बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Bank of Baroda Bank of India Allahabad Bank Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Hingoli

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
21	बीड	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India Bank of India	Bank of Baroda Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Beed
22	नांदेड	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ पटियाला	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अँड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. एक्सिस बँक लि. डेव्हलपमेंट क्रेडिट बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. नाटका बँक लि. सिटी बँक एन. ए. युको बँक	State Bank of HYD. State Bank of India State Bank of Patiala	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank ING Vysya Bank Ltd. Axis Bank Ltd. Development Credit BankLtd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Citibank N.A. UCO Bank	Nanded
23	उस्मानाबाद	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र बँक ऑफ बरोडा कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक लि. युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया महाराष्ट्र ग्रामिण बँक रत्नाकर बँक लि. एक्सिस बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. एचडीएफसी बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Bank of India Bank of Maharashtra Bank of Baroda Canara Bank Central bank of India Dena Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Ltd. Uco Bank Union Bank of India Maharashtra Gramin Bank Ratnakar Bank Ltd. Axis Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. HDFC Bank Ltd.	Osmanabad

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
24	लातूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. महाराष्ट्र ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Uco Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Maharashtra Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd.	Latur
25	बुलढाणा	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र अलाहाबाद बँक आंध्र बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बँक विदर्भ कोकण ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Allahabad Bank Andhra Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Vidharbha Konkan Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd.	Buldhana
26	अकोला	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र अलाहाबाद बँक कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कार्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. सिटी बँक एन. ए.	State Bank of HYD. State Bank of India	Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Allahabad Bank Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Citibank N.A.	Akola

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
27	वाशिम	स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कैनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया देना बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बैंक विदर्भ कोकण ग्रामिण बैंक आयडीबीआय बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि.	State Bank of India	Allahabad Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Indian Overseas Bank Punjab National Bank Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Vidharbha Konkan Gramin Bank IDBI Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Washim
28	अमरावती	स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कैनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बैंक देना बैंक इंडियन बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक ओरिएन्टल बैंक ऑफ कॉमर्स पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बैंक करुर वैश्य बैंक लि. एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि. इंडूसिंध बैंक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab National Bank Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Karur Vysya Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd.	Amravati
29	यवतमाळ	स्टेट बैंक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बैंक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बैंक आंध्र बैंक बैंक ऑफ बरोडा बैंक ऑफ इंडिया बैंक ऑफ महाराष्ट्र कैनरा बैंक सेंट्रल बैंक ऑफ इंडिया इंडियन बैंक इंडियन ओव्हरसिज बैंक पंजाब नॅशनल बैंक सिंडीकेट बैंक युको बैंक युनियन बैंक ऑफ इंडिया विजया बैंक आयडीबीआय बैंक लि. विदर्भ क्षेत्रिय ग्रामिण बैंक एक्सिस बैंक लि. एचडीएफसी बैंक लि. आयसीआयसीआय बैंक लि.	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Indian Bank Indian Overseas Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Vidharbha Kshetriya Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Yavatmal

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
30	वर्धा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of India State Bank of Hyderabad	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central bank of India Corporation Bank Dena Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Wardha
31	नागपूर	स्टेट बँक ऑफ बिकानेर अॅंड जयपूर स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ म्हैसूर स्टेट बँक ऑफ पटियाळा स्टेट बँक ऑफ त्रावणोर	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया कॉर्पोरेशन बँक देना बँक इंडियन बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक ओरिएन्टल बँक ऑफ कॉमर्स पंजाब अॅन्ड सिंध बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया युनायटेड बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. सिटी युनियन बँक लि. फेडरल बँक लि. आय.एन्.जी.वैश्य बँक लि. जम्मू अॅन्ड काश्मिर बँक लि. कर्नाटक बँक लि. करुर वैश्य बँक लि. लक्ष्मी विलास बँक लि. साऊथ इंडियन बँक लि. एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. कोटक महिंद्रा बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक येस बँक लि. हॉंग कोंग आणि शांघाय बँकिंग कॉर्पोरेशन लि. स्टॅन्डर्ड चार्टर्ड बँक	State Bank of Bikaner & Jaipur State Bank of HYD. State Bank of India State Bank of Mysore State Bank of Patiala State Bank of Travancore	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Indian Overseas Bank Oriental Bank of Commerce Punjab and Sind Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India United Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. City Union bank Ltd. Federal bank Ltd. ING Vysya Bank Ltd. Jammu & kashmir Bank Ltd. Karnataka Bank Ltd. Karur Vysya Bank Ltd. Lakshmi Vilas Bank Ltd. South Indian Bank Ltd. Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Kotak Mahindra Bank Ltd. Wainganga Krishna Gramin Bank Yes Bank Ltd. Hongkong and Shanghai Banking Corpn Ltd. Standard Chartered Bank	Nagpur

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
32	भंडारा	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक एचडीएफसी बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Dena Bank HDFC Bank Syndicate Bank UCO Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Axis Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Bhandara
33	गोंदिया	स्टेट बँक ऑफ इंडिया स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद	बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया देना बँक सिंडीकेट बँक इंडियन ओव्हरसिज बँक पंजाब नॅशनल बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया आयडीबीआय बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. एचडीएफसी बँक लि.	State Bank of India State Bank of Hyderabad	Bank of India Bank of Maharashtra Andhra Bank Bank of Baroda Canara Bank Central Bank of India Dena Bank Syndicate Bank Indian Overseas Bank Punjab National Bank UCO Bank Union Bank of India IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Axis Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. HDFC Bank Ltd	Gondia
34	चंद्रपूर	स्टेट बँक ऑफ हैद्राबाद स्टेट बँक ऑफ इंडिया	अलाहाबाद बँक आंध्र बँक बँक ऑफ बरोडा बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया पॅरिशन बँक देना बँक इंडियन बँक पंजाब नॅशनल बँक सिंडीकेट बँक युको बँक युनियन बँक ऑफ इंडिया विजया बँक आयडीबीआय बँक लि. वायगंगा कृष्णा ग्रामिण बँक एक्सिस बँक लि. एचडीएफसी बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि. इंडूसिंध बँक लि. ओरियंटल बँक ऑफ कॉमर्स	State Bank of HYD. State Bank of India	Allahabad Bank Andhra Bank Bank of Baroda Bank of India Bank of Maharashtra Canara Bank Central Bank of India Corporation Bank Dena Bank Indian Bank Punjab National Bank Syndicate Bank Uco Bank Union Bank of India Vijaya Bank IDBI Bank Ltd. Wainganga Krishana Gramin Bank Axis Bank Ltd. HDFC Bank Ltd. ICICI Bank Ltd. Indusind Bank Ltd. Oriental Bank of Commerce	Chandrapur

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.1--contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(3)	(4)	(2)
35	गडचिरोली	स्टेट बँक ऑफ इंडिया	कॅनरा बँक सेंट्रल बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ इंडिया बँक ऑफ महाराष्ट्र आयडीबीआय बँक लि. युनियन बँक ऑफ इंडिया एक्सिस बँक लि. आयसीआयसीआय बँक लि.	State Bank of India	Canara Bank Central Bank of India Bank of India Bank of Maharashtra IDBI Bank Ltd. Union Bank of India Axis Bank Ltd. ICICI Bank Ltd.	Gadchiroli

आधार--(१) सहकार आयुक्त, मुंबई आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

(२) भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई

Source--(1) Commissioner for Co-operation, Mumbai and Registrar Co-operative Societies, Government of maharashtra, Pune

(2) Reserve Bank of India, Mumbai

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.2

लोकसंख्येच्या गटानुसार व्यापारी बँक कार्यालयांचे वर्गीकरण
Commercial Banking Offices Classified According to Population Ranges
(2011-12)

कार्यालयांची संख्या							
अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	ग्रामिण बँक Rural Bank	निमनागरी बँक Semi Urban Bank	नागरी बँक Urban Bank	महानगर बँक Metropolitan Bank	एकूण बँक Total Bank	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(2)
1	मुंबई	1076	1076	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	1275	1275	Mumbai Suburban
3	ठाणे	95	124	401	320	940	Thane
4	रायगड	139	77	40	..	256	Raigad
5	रत्नागिरी	102	70	172	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	69	35	104	Sindhudurg
7	नाशिक	96	111	14	153	374	Nashik
8	धुळे	37	22	32	..	91	Dhule
9	नंदुरबार	30	27	57	Nandurbar
10	जळगाव	82	78	68	..	228	Jalgaon
11	अहमदनगर	128	110	49	..	287	Ahmednagar
12	पुणे	174	167	..	676	1017	Pune
13	सातारा	90	88	32	..	210	Satara
14	सांगली	72	79	68	..	219	Sangli
15	सोलापूर	99	72	90	..	261	Solapur
16	कोल्हापूर	105	70	143	..	318	Kolhapur
17	औरंगाबाद	71	34	136	..	241	Aurangabad
18	जालना	43	20	30	..	93	Jalna
19	परभणी	35	30	25	..	90	Parbhani
20	हिंगोली	22	24	46	Hingoli
21	बीड	58	39	19	..	116	Beed
22	नांदेड	66	48	52	..	166	Nanded
23	उस्मानाबाद	39	47	86	Osmanabad
24	लातूर	53	40	34	..	127	Latur
25	बुलढाणा	59	76	135	Buldhana
26	अकोला	40	38	48	..	126	Akola
27	वाशिम	27	30	57	Washim
28	अमरावती	78	44	71	..	193	Amravati
29	यवतमाळ	70	54	25	..	149	Yavatmal
30	वर्धा	50	35	24	..	109	Wardha
31	नागपूर	101	64	..	327	492	Nagpur
32	भंडारा	44	38	82	Bhandara
33	गोंदिया	46	9	22	..	77	Gondiya
34	चंद्रपूर	88	49	35	..	172	Chandrapur
35	गडचिरोली	33	21	54	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2341	1870	1458	3827	9496	Maharashtra State

P - अस्थायी / Provisional

आधार :- भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई Source : Reserve Bank of India, Mumbai

वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या पतपुरवट्याचे व्यवसायानुसार जिल्हावार वर्गीकरण /
(2011)

जिल्हे/

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय (2)	बृहन्मुंबई Brihan Mumbai		ठाणे Thane		रायगड Raigad		रत्नागिरी Ratnagiri	
		खात्यांची संख्या No. of Accounts (3)	येणे रक्कम Outstanding credit (4)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (5)	येणे रक्कम Outstanding credit (6)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (7)	येणे रक्कम Outstanding credit (8)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (9)	येणे रक्कम Outstanding credit (10)
(१) कृषि पू ण		231036	88716161	14198	5912107	25489	2624707	31719	5183637
	घ(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवटा	228958	66696674	12872	3292903	24437	2248893	29899	3669644
	घ(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवटा	2078	22019487	1326	2619204	1052	375814	1820	1513993
(२) पू ण उद्योग		596675	4597670708	10821	70717323	2276	30442420	2737	44221915
	घ(अ) खाणाम	675	130489055	114	661668	22	31795	84	70378
	घ(ब) उत्पादन	479667	2942869903	9662	54482366	1976	29453949	2354	2611947
	घ(क) वीज, गॅस व पाणी	714	422534844	56	2653189	3	37275	8	40987561
	घ(ड) बांधकाम	115619	1101776906	989	12920100	275	919401	291	552029
(३) परिवहन		117200	500299448	6360	5500952	2042	1414089	2279	667195
(४) व्यावसायिक सेवा		140276	906078697	14670	29489490	5262	1993318	5130	1015060
(५) व्यक्तिगत कर्ज		16073861	744557867	211001	101978911	48126	18571622	36825	6394767
		315279	389304660	94258	81713580	23714	14857730	12496	4153392
		368480	7587192	2701	149039	614	62772	649	29808
		15390102	347666015	114042	20116292	23798	3651120	23680	2211567
(६) व्यापार		197601	1085131369	24562	69369775	8082	21783418	7237	1367220
	घ(अ) घाऊक व्यापार	106379	591843811	4770	57268330	276	20321552	177	157620
	घ(ब) रिटेल व्यापार	91222	493287558	19792	12101445	7806	1461866	7060	1209600
(७) वित्त		5769	2074974898	586	12302452	195	1620911	551	1180536
(८) इतर खर्च		433140	193973025	63005	9225353	6135	573700	9679	390354
पू ण		17795558	10191402173	345203	304496363	97607	79024185	96157	60420684

BANKING**TABLE No. 27.3****Districtwise and Occupationwise Classification of Outstanding Credit of Scheduled Commercial Banks
-12)**

(रकम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
सिंधुदुर्ग Sindhudurg		नाशिक Nashik		धुळे Dhule		नंदुरबार Nandurbar		Occupation (2)
खात्यांची संख्या No. of Accounts (11)	येणे रकम Outstanding credit (12)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (13)	येणे रकम Outstanding credit (14)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (15)	येणे रकम Outstanding credit (16)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (17)	येणे रकम Outstanding credit (18)	
20469	2562198	123496	33085824	44618	6235006	23810	3317316	(1) Agriculture Total
19004	2277978	121507	30611209	43590	5680428	23493	3233709	'(a) Direct Finance
1465	284220	1989	2474615	1028	554578	317	83607	'(b) Indirect Finance
2516	975917	6432	24286577	1130	3933701	784	551499	(2) Industry Total
62	64098	61	261461	10	7522	8	8985	'(a) Mining & Quarrying
2307	720436	5277	18326835	949	2609356	438	317371	'(b) Manufacturing & processing
..	..	16	2307915	2	545	'(c) Electricity, Gas & Water
147	191383	1078	3390366	169	1316278	338	225143	'(d) Construction
2812	974121	2100	1075094	485	246669	128	32731	(3) Transport Operators
5600	800741	8555	5632320	2489	671459	992	209642	(4) Professional Services
21226	3242079	115110	35936342	22272	4956656	8252	1705325	(5) Personal Loans
6614	1962713	47369	26299135	10237	3390019	3040	1084825	
473	16806	2163	146576	611	38276	416	32139	
14139	1262560	65578	9490631	11424	1528361	4796	588361	
8276	997854	16268	6077670	9935	1810080	3059	351585	(6) Trade
333	97141	1299	1190317	244	338920	34	38043	'(a) Wholesale Trade
7943	900713	14969	4887353	9691	1471160	3025	313542	'(b) Retail Trade
69	3863	339	464196	163	32170	126	27375	(7) Finance
4397	440961	32804	3114290	1718	97663	841	36752	(8) All Others
65365	9997734	305104	109672313	82810	17983404	37992	6232225	Total

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय (2)	जळगांव Jalgaon		अहमदनगर Ahmednagar		पुणे Pune		सातारा Satara	
		खात्यांची संख्या No. of Accounts (19)	येणे रक्कम Outstanding credit (20)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (21)	येणे रक्कम Outstanding credit (22)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (23)	येणे रक्कम Outstanding credit (24)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (25)	येणे रक्कम Outstanding credit (26)
(१)	कृषि पू ण	73574	12962751	100642	18243618	117597	53348806	66214	10423925
	घ(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	72508	11622301	97126	17012476	113579	46018724	65083	9251603
	घ(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	1066	1340450	3516	1231142	4018	7330082	1131	1172322
(२)	पू ण उद्योग	2466	16500783	3299	17519823	54598	334045426	2549	5731636
	घ(अ) खाणाम	25	25209	37	98874	221	1229820	15	14765
	घ(ब) उत्पादन	2040	14813272	2747	15866044	44744	268122426	2282	5111754
	घ(क) वीज, गॅस व पाणी	5	25804	16	679240	196	5917823	7	107688
	घ(ड) बांधकाम	396	1636498	499	875665	9437	58775357	245	497429
(३)	परिवहन	945	834805	1264	739684	15491	12144062	1484	584973
(४)	व्यावसायिक सेवा	3747	1309990	5532	3034356	35451	100118975	4856	1485428
(५)	व्यक्तिगत कर्ज	50994	9654841	52326	13074801	787000	232115156	42488	8579412
		19809	6444113	18892	8384629	171796	168496058	13845	5385455
		1060	66496	1524	65545	6283	882128	955	50098
		30125	3144232	31910	4624627	608921	62736970	27688	3143859
(६)	व्यापार	16204	3580254	10696	22894105	52060	42985764	8148	1313108
	घ(अ) घाऊक व्यापार	387	953296	298	20561810	3917	15115988	217	118886
	घ(ब) रिक्कोळ व्यापार	15817	2626958	10398	2332295	48143	27869776	7931	1194222
(७)	वित्त	252	251582	249	1764217	1657	36665452	368	362049
(८)	इतर खर्च	4646	957766	7549	47129546	110031	31009187	3846	417097
	पू ण	152828	46052772	181557	124400150	1173885	842432828	129953	28897628

TABLE No. 27.3 Contd..

(रक्कम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
सांगली Sangli		सोलापूर Solapur		कोल्हापूर Kolhapur		औरंगाबाद Aurangabad		Occupation
खात्यांची संख्या No. of Accounts (27)	येणे रक्कम Outstanding credit (28)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (29)	येणे रक्कम Outstanding credit (30)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (31)	येणे रक्कम Outstanding credit (32)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (33)	येणे रक्कम Outstanding credit (34)	
78218	14834225	131112	23176319	93683	18424786	139193	14115834	(1) Agriculture Total
76984	13187718	128143	21638470	91603	17275269	137211	12889883	'(a) Direct Finance
1234	1646507	2969	1537849	2080	1149517	1982	1225951	'(b) Indirect Finance
2894	12883081	3967	12595582	11240	37444622	5581	44537472	(2) Industry Total
27	172476	22	28123	70	360748	31	29176	'(a) Mining & Quarrying
2640	12234745	3353	11848733	10471	33235974	5051	42035089	'(b) Manufacturing & processing
8	56864	20	93072	29	2100820	23	556812	'(c) Electricity, Gas & Water
219	418996	572	625654	670	1747080	476	1916395	'(d) Construction
944	321487	1591	492764	2160	1394916	1398	826339	(3) Transport Operators
4162	1846734	6746	2067766	7492	3684470	7709	4352714	(4) Professional Services
39427	6976673	69540	11504040	92895	17190078	111904	24236309	(5) Personal Loans
10599	3631819	17871	6743181	25340	10156110	28496	15904860	
700	49838	1605	76034	1771	70660	5879	410551	
28128	3295016	50064	4684825	65784	6963308	77529	7920898	
8299	1568246	14693	2909259	16563	6214143	23976	4618718	(6) Trade
368	366849	770	567257	1138	2267500	2803	1079473	'(a) Wholesale Trade
7931	1201397	13923	2342002	15425	3946643	21173	3539245	'(b) Retail Trade
327	29132	282	30874	706	283112	436	493630	(7) Finance
8936	518825	15038	1442926	14593	1983063	23678	3465953	(8) All Others
143207	38978403	242969	54219530	239332	86619190	313875	96646969	Total

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	जालना Jalna		परभणी Parbhani		हिंगोली Hingoli		बीड Beed	
		खात्यांची संख्या No. of Accounts (35)	येणे रक्कम Outstanding credit (36)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (37)	येणे रक्कम Outstanding credit (38)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (39)	येणे रक्कम Outstanding credit (40)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (41)	येणे रक्कम Outstanding credit (42)
(१)									
(१)	कृषि पू ण	159718	10902230	170315	9095321	70541	3881584	126161	7356025
	घ(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	157406	9517971	168009	8541321	70088	3695887	124677	6959638
	घ(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	2312	1384259	2306	554000	453	185697	1484	396387
(२)	पू ण उद्योग	910	4146349	980	3166780	355	348926	1456	4865618
	घ(अ) खाणाम	7	9721	39	240989	9	5439	15	18261
	घ(ब) उत्पादन	822	4073816	820	2693959	285	244634	1094	4489088
	घ(क) वीज, गॅस व पाणी	3	1736	6	3991	1	1975	1	3915
	घ(ड) बांधकाम	78	61076	115	227841	60	96878	346	354354
(३)	परिवहन	241	48778	208	74785	93	16844	610	359461
(४)	व्यावसायिक सेवा	2552	258777	1986	320843	1414	115451	2466	611283
(५)	व्यक्तिगत कर्ज	18851	3085006	21315	3710144	8830	1286181	25240	5366893
		4457	1619677	5680	2199917	2334	791162	8781	3562507
		2436	105779	1588	81859	932	40653	1610	107933
		11958	1359550	14047	1428368	5564	454366	14849	1696453
(६)	व्यापार	13357	1527097	14131	1461523	5252	495271	11885	1479118
	घ(अ) घारुक व्यापार	676	574057	320	153769	77	44708	956	202409
	घ(ब) रिक्कोळ व्यापार	12681	953040	13811	1307754	5175	450563	10929	1276709
(७)	वित्त	632	112054	948	52087	391	11679	2248	85073
(८)	इतर खर्च	2451	149572	2700	329220	1169	49816	2259	354625
	पू ण	198712	20229863	212583	18210703	88045	6205752	172325	20478096

TABLE No. 27.3 Contd..

(रकम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
नांदेड Nanded		उस्मानाबाद Osmanabad		लातूर Latur		बुलढाणा Buldhana		Occupation
खात्यांची संख्या No. of Accounts (43)	येणे रकम Outstanding credit (44)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (45)	येणे रकम Outstanding credit (46)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (47)	येणे रकम Outstanding credit (48)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (49)	येणे रकम Outstanding credit (50)	
220547	13178385	45139	4175688	73052	8782136	167136	8387422	(1) Agriculture Total
214104	11928566	44333	4029375	72074	6725960	166152	7935030	'(a) Direct Finance
6443	1249819	806	146313	978	2056176	984	452392	'(b) Indirect Finance
2431	3338625	842	495984	1561	4667878	1440	1909546	(2) Industry Total
38	64661	19	15468	96	56744	8	9857	'(a) Mining & Quarrying
2088	2709851	614	411103	1327	4148347	1395	1797078	'(b) Manufacturing & Processing
20	175008	2	883	5	40115	'(c) Electricity, Gas & Water
285	389105	207	68530	133	422672	37	102611	'(d) Construction
804	330546	275	107169	377	218489	543	128739	(3) Transport Operators
5015	1217540	1868	288849	2952	743283	1753	464676	(4) Professional Services
42262	8243119	17620	2613604	26505	5802440	26927	4313020	(5) Personal Loans
11180	4725644	3775	1393439	8251	3681693	8605	2549678	
2729	147098	1401	75639	2226	144684	552	17786	
28353	3370377	12444	1144526	16028	1976063	17770	1745556	
18984	2301726	8878	822156	11608	1963561	9361	1074453	(6) Trade
901	402165	515	79527	301	303365	100	228584	'(a) Wholesale Trade
18083	1899561	8363	742629	11307	1660196	9261	845869	'(b) Retail Trade
3127	613003	744	28519	796	28422	798	88490	(7) Finance
4023	687060	1204	64697	4523	529077	3332	276127	(8) All Others
297193	29910004	76570	8596666	121374	22735286	211290	16642473	Total

अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	अकोला Akola		वाशिम Washim		अमरावती Amaravati		यवतमाळ Yavatmal	
		खात्यांची संख्या No. of Accounts (51)	येणे रक्कम Outstanding credit (52)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (53)	येणे रक्कम Outstanding credit (54)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (55)	येणे रक्कम Outstanding credit (56)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (57)	येणे रक्कम Outstanding credit (58)
(१)	(२)								
(१)	कृषि पू ण	77380	6177150	58790	2668143	132386	9597217	139726	10248802
	घ(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	76887	4523312	58639	2622918	131414	8971858	138617	9362647
	घ(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	493	1653838	151	45225	972	625359	1109	886155
(२)	पू ण उद्योग	1671	3063951	991	163548	1544	3212134	1227	1568755
	घ(अ) खाण ाम	9	6352	2	2047	16	9392	23	63327
	घ(ब) उत्पादन	1551	2869202	984	157330	1240	2971060	1019	1205699
	घ(क) वीज,गॅस व पाणी	2	12961	5	99399
	घ(ड) बांधकाम	111	188397	5	4171	286	218721	180	200330
(३)	परिवहन	472	142846	248	26606	569	164047	732	254370
(४)	व्यावसायिक सेवा	2278	408165	905	112635	3154	1157180	3329	565139
(५)	व्यक्तिगत कर्ज	26943	5415052	6031	891236	40128	8295574	29440	5234428
		9405	3437517	1639	481074	16888	5660302	9773	3287321
		555	22880	179	7503	777	32345	507	35621
		16983	1954655	4213	402659	22463	2602927	19160	1911486
(६)	व्यापार	8164	1068808	2963	197330	12975	2064276	11583	1080326
	घ(अ) घाऊक व्यापार	139	195050	15	4622	268	599228	182	129857
	घ(ब) रिक्कोळ व्यापार	8025	873758	2948	192708	12707	1465048	11401	950469
(७)	वित्त	1416	1028459	912	17541	324	18102	537	46238
(८)	इतर खर्च	4075	231520	1050	31816	3060	442024	3793	358537
	पू ण	122399	17535951	71890	4108855	194140	24950554	190367	19356595

TABLE No. 27.3 Contd..

(रक्कम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

District								
वर्धा Wardha		नागपूर Nagpur		भंडारा Bhandara		गोंदिया Gondiya		Occupation (2)
खात्यांची संख्या No. of Accounts (59)	येणे रक्कम Outstanding credit (60)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (61)	येणे रक्कम Outstanding credit (62)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (63)	येणे रक्कम Outstanding credit (64)	खात्यांची संख्या No. of Accounts (65)	येणे रक्कम Outstanding credit (66)	
104736	7790461	85580	16989409	34167	2199301	26490	1572988	(1) Agriculture Total
103159	7305077	83386	13167529	33527	2027613	25936	1244692	'(a) Direct Finance
1577	485384	2194	3821880	640	171688	554	328296	'(b) Indirect Finance
1282	8055316	9876	113820456	946	3466493	1064	4378493	(2) Industry Total
15	17053	158	2326655	13	32641	9	5317	'(a) Mining & Quarrying
1076	2315841	7188	80498065	843	1744748	919	1183297	'(b) Manufacturing & Processing
5	5506537	58	3338031	1	613	2	26955	'(c) Electricity, Gas & Water
186	215885	2472	27657705	89	1688491	134	3162924	'(d) Construction
445	145383	7500	6465754	317	133733	348	139942	(3) Transport Operators
2083	541580	14207	15970791	1689	1660238	2126	197667	(4) Professional Services
21387	3780543	198768	49757458	14134	2154130	9288	1304753	(5) Personal Loans
7935	2084272	60100	32218154	4568	1361364	2013	713175	
296	13434	2826	269435	274	16531	210	5078	
13156	1682837	135842	17269869	9292	776235	7065	586500	
5342	778100	26228	29529285	5217	650506	6182	720780	(6) Trade
132	141351	3267	15490143	152	77963	171	231549	'(a) Wholesale Trade
5210	636749	22961	14039142	5065	572543	6011	489231	'(b) Retail Trade
84	7305	710	1357410	1355	1580114	642	21850	(7) Finance
2032	344570	88994	15757976	3664	190464	3646	276516	(8) All Others
137391	21443258	431863	249648539	61489	12034979	49786	8612989	Total

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 27.3 Contd..

(रक्कम हजार रुपयात/Amount in Thousand Rs.)

		जिल्हे /						
		चंद्रपूर Chandrapur		गडचिरोली Gadchiroli		महाराष्ट्र राज्य Maharashtra State		
अ.क्र. Sr.No.	व्यवसाय	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	खात्यांची संख्या No. of Accounts	येणे रक्कम Outstanding credit	Occupation
(1)	(2)	(67)	(68)	(69)	(70)	(71)	(72)	(2)
(१)	कृषि पू ण	52337	3163149	17544	1073693	6261743	431323942	(1) Agriculture Total
	घ(अ) प्रत्यक्ष पतपुरवठा	51279	2834469	17156	978046	6125135	370511693	'(a) Direct Finance
	घ(ब) अप्रत्यक्ष पतपुरवठा	1058	328680	388	95647	136608	60812249	'(b) Indirect Finance
(२)	पू ण उद्योग	1476	4707577	636	592931	1290608	5417439082	(2) Industry Total
	घ(अ) खाणाम	20	23885	7	8563	10956	136462169	'(a) Mining & Quarrying
	घ(ब) उत्पादन	1179	3279577	578	570128	917111	3569554593	'(b) Manufacturing & Processing
	घ(क) वीज, गॅस व पाणी	4	1160092	3	2476	1219	488421977	'(c) Electricity, Gas & Water
	घ(ड) बांधकाम	273	244023	48	11764	361322	1223000343	'(d) Construction
(३)	परिवहन	1776	1428579	136	25498	206539	537730257	(3) Transport Operators
(४)	व्यावसायिक सेवा	4738	740127	1419	142795	521091	1088333973	(4) Professional Services
(५)	व्यक्तिगत कर्ज	29352	5333871	7073	1009912	20018538	1366513342	(5) Personal Loans
		9848	3139262	2472	676973	2065296	816348115	
		558	27732	517	17401	447419	11247111	
		18946	2166877	4084	315538	17505823	538918116	
(६)	व्यापार	8818	1880257	3724	422954	948921	1320700839	(6) Trade
	घ(अ) घाऊक व्यापार	411	444913	136	50011	169904	731154348	'(a) Wholesale Trade
	घ(ब) रिटेल व्यापार	8407	1435344	3588	372943	779017	589546491	'(b) Retail Trade
(७)	वित्त	1973	141359	654	29368	57417	2135743218	(7) Finance
(८)	इतर खर्च	5800	889321	2014	182725	913517	316031819	(8) All Others
	पू ण	106270	18284240	33200	3479876	30218374	12613816472	Total

आधार.-बेसिक स्टॅटिस्टिकल रिटर्नस्, रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, मुंबई

Source.-Basic Statistical Returns, Reserve Bank of India, Mumbai

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 27.4

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.4

मार्च, २०१२ अखेर राज्यवार वर्गीकृत व्यापारी बँकांच्या ठेवी व कर्जे

Deposits And Advances of Scheduled Commercial Banks By State for March Ending 2012

(रुपये लाखात / Rs. in Lakh)

विभाग / राज्य आणि केंद्रशासित प्रदेश	कार्यालयांची संख्या No. of Offices	ठेवी Deposits	कर्जे /Advances			Region / State and Union Territory
			प्राधान्य गट Priority Sector (4)	दुर्बल गट Weaker Sector (5)	एकूण Total (6)	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(1)
उत्तर विभाग	17,905	12,80,91,812	-	-	11,23,55,354	Northern Region
हरियाणा	3,022	1,45,84,430	-	-	1,15,77,539	Hariyana
हिमाचल प्रदेश	1,164	37,99,591	-	-	14,78,171	Himachal pradesh
जम्मू आणि काश्मिर	1,198	50,02,715	-	-	16,91,351	Jammu and Kashmir
पंजाब	4,346	1,72,90,233	-	-	1,39,91,652	Punjab
राजस्थान	4,936	1,50,63,117	-	-	1,36,94,539	Rajasthan
चंदिगड	363	39,38,389	-	-	45,48,559	Chandigarh
दिल्ली	2,876	6,84,13,335	-	-	6,53,73,543	Delhi
उत्तर-पूर्व विभाग	2,556	1,06,95,585	-	-	36,76,055	North-Eastern Region
अरुणाचल प्रदेश	96	5,75,272	-	-	1,37,453	Arunachal Pradesh
आसाम	1,639	66,57,055	-	-	25,12,404	Assam
मणिपूर	94	4,07,068	-	-	1,27,429	Manipur
मेघालय	237	11,05,379	-	-	2,85,571	Meghalaya
मिझोराम	111	3,35,605	-	-	1,30,697	Mizoram
नागालँड	108	5,74,185	-	-	1,56,262	Nagaland
त्रिपुरा	271	10,41,022	-	-	3,26,240	Tripura

पूर्व विभाग	16345	73172331	-	-	37087352	Eastern Region
बिहार	4650	13934983	-	-	4141262	Bihar
झारखंड	2180	8793807	-	-	2977265	Jharkhand
ओरिसा	3319	12446821	-	-	5882977	Orissa
सिक्कीम	89	401031	-	-	132586	Sikkim
पश्चिम बंगाल	6061	37394519	-	-	23875909	West Bengal
अंदमान आणि निकोबार	46	201170	-	-	77352	Andaman and Nicobar
मध्य विभाग	19948	72255827	-	-	34094191	Central Region
छत्तीसगढ़	1597	6829160	-	-	3663433	Chhattisgarh
मध्य प्रदेश	4805	16686537	-	-	9452209	Madhya Pradesh
उत्तर प्रदेश	12096	43103571	-	-	18972118	Uttar Pradesh
उत्तरांचल	1450	5636558	-	-	2006431	Uttaranchal
पश्चिम विभाग	15751	187307891	-	-	162917180	Western Region
गोवा	521	3647578	-	-	1024114	Goa
गुजरात	5548	30309097	-	-	21342115	Gujarat
महाराष्ट्र	9608	152986671	-	-	140467371	Maharashtra
दादरा व नगर हवेली	40	158799	-	-	47860	Dadara and Nagar Haveli
दमण व दिव	34	205745	-	-	35721	Daman and Div
दक्षिण विभाग	28300	136300889	-	-	130196559	Southern Region
आंध्र प्रदेश	8333	34517698	-	-	38421203	Andhra Pradesh
कर्नाटक	7137	41007444	-	-	29279598	Karnataka
केरळ	5006	20055996	-	-	15316773	Kerala
तामिळनाडू	7641	39892033	-	-	46621757	Tamilnadu
लक्षव्दीप	12	56535	-	-	5494	Lakshadweep
पॉंडीचेरी	171	771182	-	-	551733	Pondicherry
एू ण भारत	100805	607824334	-	-	480326691	All India

आधार.-भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई
Source-Reserve Bank of India, Mumbai

27. बँका / BANKING

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 27.5

वर्गीकृत, अवर्गीकृत व सहकारी बँकांच्या कार्यालयांची संख्या (३१ मार्च, २०११ रोजी)

NUMBER OF OFFICES OF SCHEDULED, NON-SCHEDULED AND CO-OPERATIVE BANKS, (AS ON 31ST MARCH, 2011)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे (1)	वर्गीकृत बँका Scheduled Banks (3)	अवर्गीकृत बँका Non-Scheduled Banks (4)	सहकारी बँका Co-operative Banks (5)	एकूण Total (6)	Districts (2)
1	मुंबई	N.A.	N.A.	72	72	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	N.A.	N.A.		0	Mumbai Suburban
3	ठाणे	N.A.	N.A.	17	17	Thane
4	रायगड	N.A.	N.A.	8	8	Raigad
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	4	4	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	2	2	Sindhudurg
7	नाशिक	N.A.	N.A.	45	45	Nashik
8	धुळे	N.A.	N.A.	7	7	Dhule
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	6	6	Nandurbar
10	जळगाव	N.A.	N.A.	17	17	Jalgaon
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	20	20	Ahmednagar
12	पुणे	N.A.	N.A.	56	56	Pune
13	सातारा	N.A.	N.A.	27	27	Satara
14	सांगली	N.A.	N.A.	22	22	Sangli
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	38	38	Solapur
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	49	49	Kolhapur
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	14	14	Aurangabad
18	जालना	N.A.	N.A.	6	6	Jalna
19	परभणी	N.A.	N.A.	10	10	Parbhani
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	7	7	Hingoli
21	बीड	N.A.	N.A.	14	14	Beed
22	नांदेड	N.A.	N.A.	8	8	Nanded
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	12	12	Osmanabad
24	लातूर	N.A.	N.A.	17	17	Latur
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	9	9	Buldhana
26	अकोला	N.A.	N.A.	5	5	Akola
27	वाशिम	N.A.	N.A.	1	1	Washim
28	अमरावती	N.A.	N.A.	12	12	Amravati
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	4	4	Yavatmal
30	वर्धा	N.A.	N.A.	5	5	Wardha
31	नागपूर	N.A.	N.A.	18	18	Nagpur
32	भंडारा	N.A.	N.A.	1	1	Bhandara
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	2	2	Gondiya
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	2	2	Chandrapur
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	4	4	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	N.A.	N.A.	541	541	Maharashtra State

आधार- (१) सहकार आयुक्त, मुंबई आणि निबंधक, सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

(२) भारतीय रिझर्व्ह बँक, मुंबई

Source-(1) Commissioner for Co-operation, Mumbai and Registrar Co-operative Societies, Government of Maharashtra, Pune

(2) Reserve Bank of India, Mumbai

२८. लोकवित्त

२८.१ राज्य शासनातील महसुली जमा व महसुली खर्च यांचे निरनिराळ्या शीर्षाखालील आकडे या विभागात दाखविले आहेत. याची अधिक तपशीलवार माहिती राज्य शासनाच्या अर्थसंकल्पात मिळते. तसेच अर्थसंकल्पातील व्यवहाराचे आर्थिक वर्गीकरणही त्यात दिले आहे. येथील आर्थिक वर्गीकरणाची मांडणी सहा लेख्यांमध्ये दर्शविलेल्या शासनाच्या आर्थिक व्यवहारावर आधारलेली आहे.

२८.२ राज्य शासनाचे जमा व खर्च या संबंधित व्यवहार दरवर्षी सादर केलेल्या अर्थसंकल्पात दिले जातात. अर्थसंकल्पीय व्यवहारांचे परिणाम जाणून घेण्यासाठी अर्थसंकल्पाचे आर्थिक वर्गीकरण केले जाते. या वर्गीकरणात अर्थसंकल्पीय व्यवहारांची अर्थपूर्ण आर्थिक वर्गानुरूप पुनर्मांडणी व त्यांचे पुनर्वर्गीकरण केले आहे. हे वर्गीकरण केंद्रीय अर्थसंकल्पाच्या आर्थिक वर्गीकरणाच्या मांडणीप्रमाणे आहे. त्यामधून आंतरलेखा व आंतरविभागीय हस्तांतरित रकमा (फंडांकडून बदली केलेल्या रकमा धरून) वगळण्यात आल्या आहेत. त्यामुळे उर्वरित अर्थव्यवस्थेशी होणाऱ्या राज्य शासनाच्या मूळ व्यवहारांची माहिती या वर्गीकरणातून मिळते.

२८.३ ह्या विभागात ३१ मार्चच्या अखेरीस आयकर भरणाऱ्यांचे आयकर पात्र उत्पन्न गटानुसार वर्गीकरण देण्यात आले आहे. आयकर दात्यांचे पुढीलप्रमाणे उपविभाग पाडण्यात येतात. (अ) वैयक्तिक, (ब) हिंदु अविभक्त कुटुंबे, (क) अनौदणीकृत व्यवसाय, (ड) व्यक्ती समूह, (इ) नौदणीकृत व्यवसाय (फ) संस्था ह्या तक्त्यात दाखविलेले उत्पन्न हे एकूण उत्पन्नातून नुकसान भरपाई व इतर अनुज्ञेय सूट वगळून राहिलेले करपात्र उत्पन्न असते.

28. PUBLIC FINANCE

28.1. The receipt and revenue expenditure of State Government under different heads is shown in this section. Further details will be found in the Civil Budget Estimates of the State Government. The Economic Classification of the Budget is also given. The frame-work of economic classification presented here is based on the delienation of the Government transactions in a set of six accounts.

28.2. The Budget annually presented gives the transactions on account of receipts and expenditure of the State Government. In order to analyse the economic impact of these budgetary transactions, an economic classification of the Budget is undertaken. In this classification the transactions are regrouped and reclassified into meaningful economic categories. This classification follows closely the frame-work of economic classification adopted for the Central Budget. It eliminates all inter-account, inter-departmental transfers including tranfers to and from funds and brings out the genuine transactions of the State Government with the rest of the economy.

28.3 In this section classification of the assesses assessed to Income Tax according to range of income assessed to tax their income and tax payable for the assessment year ending 31st March, assesses are sub-divided into (i) individuals, (ii) Hindu undivided families, (iii) unregistered firms, (iv) association of persons, (v) registered firms, (iv) companies. The total income shown in the table represents the income assessed to tax after deduction, set of the losses and other admissible rebate from gross income.

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.1

महाराष्ट्र शासनाचा एकूण महसूल
Total Revenue of Maharashtra Government
(2011-12)

(कोटी रुपयात / Rs. in Crore)

महसुलाची बाब (1)	महसूल (प्रत्यक्ष) Revenue (Actuals) (2)	एकूण महसुलाशी टक्केवारी % To Total Revenues (3)	Source of Revenue (1)
(अ) केंद्रीय करातील हिस्सा	13304.18	10.97	A. Share in Centrally collected Taxes
(१) निगम करांव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	2659.87	19.99	(1) Taxes on income other than Corporation Tax
(२) केंद्रीय उत्पादन शुल्क	1493.09	11.22	(2) Union Excise Duties
(३) निगम कर	5236.44	39.36	(3) Corporation Tax
(४) संपत्ती कर	20.22	0.15	(4) Taxes on Wealth
(५) जकात	2306.62	17.34	(5) Customs
(६) सेवा कर	1587.94	11.94	(6) Service Tax
(ब) राज्याचा स्वतःचा कर महसूल	87647.62	72.27	B. Taxes collected by state
(१) कृषिविषयक उत्पन्नावरील कर	0	0	(1) Agricultural Income Tax
(२) जमीन महसूल	963.81	1.10	(2) Land Revenue
(३) मुद्रांक व नोंदणी फी	14407.49	16.44	(3) Stamps and Registration Fees
(४) राज्य उत्पादन शुल्क	8605.47	9.82	(4) State excise duties
(५) विक्रीकर	50596.36	57.73	(5) Sales Tax
(६) वाहनांवरील कर	4137.42	4.72	(6) Taxes on vehicles
(७) मालावरील व उतारुवरील कर	574.25	0.66	(7) Taxes on goods & passengers
(८) विजेवरील कर व शुल्क	4831.09	5.51	(8) Electricity duties.
(९) उत्पन्न व खर्च यावरील इतर कर	1829.93	2.09	(9) Other Taxes on Income and Expenditure
(१०) विक्रेय वस्तू व सेवा यावरील इतर कर व शुल्क	1701.78	1.94	(10) Other Taxes and duties on commodities and services
(क) करांव्यतिरिक्त महसूल-	8167.70	6.73	C. Non-Tax Revenue
(१) व्याजविषयक जमा रकमा	1358.94	16.64	(1) Interest Receipts
(२) इतर करांव्यतिरिक्त महसूल	6808.76	83.36	(2) Other Non-tax Revenue
(ड) केंद्र शासनाकडून सहाय्यक अनुदाने-	12166.64	10.03	D. Grants -in Aid from Central Govt.
एकूण महसूल	121286.14	100.00	Total Revenue Receipts

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2013-14

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.2

**महसुली लेख्यातून केलेला खर्च
Expenditure from Revenue Account
(2011-12)**

(कोटी रुपयात / Rs. in Crore)

खर्चाचा प्रकार (1)	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expenditure (2)	एकूण खर्चाशी टक्केवारी % To Total Expenditure (3)	Type of Expenditure (1)
(अ) सामाजिक सेवा	54812.21	44.36	(A) Social Services
(ब) आर्थिक सेवा	24868.75	20.13	(B) Economic Services
(क) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने	1020.35	0.83	(C) Grants-in-aid & Contributions
(ड) सर्वसाधारण सेवा	24340.25	19.7	(D) General Services
(१) राज्याची अंगे	1248.96	5.13	(1) Organs of State
(२) आर्थिक सेवा	1570.28	6.45	(2) Collection charges
(३) प्रशासकीय सेवा	10848.39	44.57	(3) Administrative Services
(४) निवृत्ती वेतने आणि संकीर्ण	10580.89	43.47	(4) Pensions & Miscellaneous
(५) राखीव निधी हस्तांतरण	91.74	0.38	(5) Transfers to Reserve Funds
(इ) ऋण सेवा	18512.63	14.98	(E) Debt Services
ए ण महसुली खर्च (अ+ब+क+ड)	123554.19	100.00	Total Revenue Expenditure (A+B+C+D+E)

आधार:- महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-२०१४

Source : Maharashtra State Budget Publication (Budget in Brief) 2013-2014

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.3

भांडवली अर्थसंकल्प / Capital Budget
(2011-12)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

अ.क्र. Sr. No. (1)	शीर्ष (2)	प्रत्यक्ष रकमा Actuals (3)	Item (2)
(अ)	एकूण भांडवली जमा (१ ते ४)	28336.39	(A) Total Capital Reveipts (1 to 4)
1	सरकारी ऋण लेख्याकडून जमा	24452.56	Receipts from Public Debt
2	राज्य शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा (वसुली)	558.74	Loans and Advances by State Government (Recovery)
3	इतर भांडवली जमा (निव्वळ)	467.03	Other Capital Receipt (Net)
4	लोक लेखा (निव्वळ)	2858.06	Public Account (Net)
(ब)	एकूण भांडवली खर्च (१ ते ३)	25674.18	(B) Total Capital Expenditure (1 to 3)
1	महसुली लेख्या बाहेरील भांडवली खर्च	17879.54	1) Capital Expenditure outside the Revenue Account
2	राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा	836.28	2) Loans and Advances given by State Govt
3	सरकारी ऋणाची परतफेड	6958.35	3) Repayment of Public Debt
	अ) राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	5837.92	a) Internal debt of the State Government
	ब) केंद्र शासनाकडील कर्जे व आगाऊ रकमा	620.43	b) Loans and Advances from Central Govt
	क) आकस्मिकता निधीकडे विनियोजन	500.00	c) Appropriation to the Contingency fund
	एकूण जमा	2662.21	Capita Surplus (+) OR Deficit (-) (A-B)

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2013-14

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.4

एकूण अर्थसंकल्पीय स्थिती/Overall Budgetary Position

(2011-12)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

अ.क्र. Sr. No. (1)	तपशील (2)	प्रत्यक्ष Actuals (3)	Particulars (2)
1	महसुली लेख्यावरील आधिक्य (+) किंवा तूट (-)	-2268.05	Surplus (+) or Deficit (-) on Revenue Account
2	भांडवली लेख्यावरील आधिक्य (+) किंवा तूट (-)	3162.21	Surplus (+) or Deficit (-) on Capital Account
3	एकूण आधिक्य (+) किंवा तूट (-) (१+२)	894.16	Overall Surplus (+) or Deficit (-) (1+2)
4	रोख शिलकीतील वाढ /घट-		Increase/Decrease in Cash Balance-
	(अ) प्रारंभीची शिल्लक	-1228.94	(a) Opening Balance
	(ब) अखेरची शिल्लक	-334.78	(b) Closing Balance

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

Source.—Maharashtra State Budget Publications, 2013.-14

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.5

एकूण खर्चाची निरनिराळ्या उद्देशानुसार टक्केवारी

Percentage Distribution of Total Expenditure into Different purpose Categories

(2011-12)

अ.क्र. Sr. No.	उद्देशाचे प्रकार	(प्रत्यक्ष) टक्केवारी Categories (Actuals) Percentage (3)	Purpose (2)
1	सर्वसाधारण लोकसेवा	38.86	1.General Public Services
2	संरक्षा (नागरी)	0.00	2.Defence (Civil)
3	शिक्षा	20.90	3.Education
4	आरोग्य	5.24	4.Health
5	सामाजिक सुरक्षा व कल्याण सेवा	5.06	5.Social Security and Welfare Services
6	गृहनिर्माण व इतर सामूहिक सेवा	4.97	6.Housing and Other Community Services
7	सांस्कृतिक, मनोरंजन व धार्मिक सेवा	0.69	7.Cultural, Recreational and Religious Services.
8	आर्थिक सेवा-		8.Economic Service——
	(१) सर्वसाधारण प्रशासन, विनियमन व संशोधन	1.56	(i) General Administration, Regulation and Research
	(२) कृषि, वनोद्योग, मत्स्योद्योग व शिकार	9.72	(ii) Agriculture, Forestry, Fishing and Hunting
	(३) खनिकर्म, कारखाने व बांधकामे	1.83	(iii) Mining, Manufacturing and Construction
	(४) वीज, गॅस, वाफ व \$०	4.20	(iv) Electricity, Gas, Steam and Other Sources of Energy
	(५) पाणीपुरवठा	0.85	(v) Water Supply
	(६) परिवहन व दळणवळण	3.95	(vi) Transport and Communication
	(७) इतर आर्थिक सेवा	1.02	(vii) Other Economic Services
9	इतर सेवा (पर्यावरण संरक्षण व आपत्ती निवारण)	1.15	9.Other Services (Environmental Protection & Relief on Calamities)
	ए ण	100.00	Total

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate Of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.6

आर्थिक वर्गीकरणानुसार शासनाच्या खर्चाची टक्केवारी

Percentage Distribution of Govt. Expenditure according to Economic Classification

(2011-12)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

शीर्ष	प्रत्यक्ष खर्च Actual Expenditure (2)	एकूण खर्चाशी टक्केवारी % To Total Expenditure (3)	Heads (1)
(1)	(2)	(3)	(1)
(१) चालू लेखा-			I. Current account
१. वस्तु व सेवा यावरील खर्च	40395.92	28.90	(1)Consumption Expenditure
२. व्याज प्रदान	17987.21	12.87	(2) Interest paid
३. अर्थ सहाय्य	7257.83	5.19	(3) Subsidies
४. हस्तांतरित महसुली रकमा	63763.63	45.62	(4) Current transfers
(अ) अनुदाने-	57998.52	41.49	(A) Grants to -
(I) स्थानिक संस्थास	44452.74	31.80	(i) Local Bodies
(ii) शैक्षणिक संस्थास	0.00	0.00	(ii) Educational Institutions
(III) इतरांस	13545.78	9.69	(iii) Others
(ब) इतर चालू हस्तांतरित रकमा	5765.11	4.12	B) Other current transfers
एू ण (१) चालू खर्च	129404.59	92.58	Total (I) Current Expenditure
(२) भांडवल लेखा-			(II) Capital Account
१. साठ्यातील बदल	1.59	0.00	(i) Changes in stocks
२. एू ण स्थिर भांडवल निर्मिती	8485.08	6.07	(ii) Gross fixed capital formation
३. भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	-41.04	-0.03	(iii) Net purchases of physical assets
४. हस्तांतरित भांडवली रकमा	1929.02	1.38	(iv)Capital Transfers
५. भाग भांडवलात केलेली गुंतवणूक	0.00	0.00	(v) Investment in shares
६. कर्जे व आगाऊ रकमा	0.00	0.00	(vi) Loans and advances
७. सरकारी ऋणांची परतफेड	0.00	0.00	(vii) Repayment of Public Debts
एू ण भांडवली खर्च (२)	10374.65	7.42	Total (II) Capital Expenditure
एू ण खर्च (चालू + भांडवली)	139779.24	100	Total Expenditure (Current + Capital)

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source :- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 28.7

वस्तुनुसार अबकारी महसूल/ Excise Revenue by Commodities
(2005-06)

(रुपये लाखात /Rs. in Lakh)

अ.क्र. Sr. No.	बाब (1)	1997-98 (3)	1998-99 (4)	1999-00 (5)	2000-01 (6)	2001-02 (7)	2002-03 (8)	2005-06 (2)	Item
1	शुल्क (देशी दारु)	48,170.54	56,372.25	55,810.00	48,336.00	50,923.39	55,216.76	86,804.01	Duty (C.L.)
2	शुल्क (भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य)								Duty (IMFL-Spirit)
	अ) उत्पादनापासून	74,495.00	71,346.07	80,076.88	73,423.67	81,021.58	78,822.16	114,854.65	a) From Manufacturer
	ब) आयातीक	2,863.99	2,809.38	2,155.38	3,594.40	1,634.75	1,174.37	1,352.36	b) On Imports
3	शुल्क भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य बिअर								Duty IMFL / Beer (Incl ferm)
	अ) उत्पादनापासून	16,733.89	18,780.50	18,801.21	19,100.02	20,412.76	23,766.12	29,837.95	a) From Manufacturer
	ब) आयातीक	3,188.85	2,186.27	1,058.52	948.68	495.15	1,567.39	1,681.58	b) On Imports
4	शुल्क (भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य)								Duty (IMFL-Wines)
	अ) उत्पादनापासून	211.51	362.72	223.00	332.74	216.22	266.32	136.64	a) From Manufacturer
	ब) आयातीक	63.87	98.20	420.52	151.02	108.31	711.07	313.25	b) On Imports
5	औषधे व प्रशासन सामग्री	4,534.87	4,580.18	5,859.47	4,930.31	5,595.74	6,427.04	4,911.78	M. & T. P.
6	निर्यात फी								Export Fees
	अ) भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य (स्पिरिट)	1,274.41	1,023.21	935.84	1,211.20	1,148.05	1,590.50	1,155.28	a) IMFL (Spirits)
	ब) भारतीय बनावटीचे विदेशी मद्य (बिअर)	270.44	447.28	371.81	515.99	515.06	484.48	277.13	b) IMFL (Beer)
	क) इतर	121.44	348.7	429.70	277.03	764.18	550.29	428.72	c) Others
7	वाहतुक फी	2,720.40	2,414.04	2,717.8	2,911.34	3,255.09	3,016.67	2,492.11	Transport Fees
8	ताडी	927.98	1,065.05	1,148.28	1,183.64	2,253.89	2,286.64	1,892.39	Toddy
9	दंड व अधिहरणे	119.36	122.97	252.52	288.55	403.61	357.25	329.50	Fines & Confiscation
10	परवाना फी	6,084.58	8,763.5	11,345.12	13,764.86	5,050.12	14,503.57	28,703.02	Licence Fee
11	देखरेख आणि संरक्षण खर्च	554.13	602.76	782.01	917.70	845.92	1,012.97	1,682.56	Suprvsion & Escort Charges
	12 इतर	2,974.55	3,447.09	5,314.19	4,309.53	4,037.71	4,471.61	5,158.94	Others
	एकूण महसूल	1,65,309.81	1,74,770.17	1,87,702.25	1,76,196.68	1,78,681.53	1,96,225.21	2,81,517.67	Total Revenue

आधार : राज्य अबकारी विभाग, महाराष्ट्र शासन, मुंबई-३२

Source.— State Excise Department. Govt. and Maharashtra, Mumbai-32

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No.28.8

निव्वळ उत्पन्न गटाप्रमाणे आय विवरणांची संख्या व निव्वळ उत्पन्न No. of Returns and Net Income by Range of Net Income (1998-99)

(रुपये हजारात/ Rs. in Thousand)

निव्वळ उत्पन्न गट Range of Net Income (1)	व्यक्ती Individual		अविभक्त हिंदू कुटुंब H. U. F.		संस्था Firms		इतर Others		व्यापारी संस्था Company		एकूण सर्व Total (All status)	
	विवरणाची संख्या No. of Returns (2)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (3)	विवरणाची संख्या No. of Returns (4)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (5)	विवरणाची संख्या No. of Returns (6)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (7)	विवरणाची संख्या No. of Returns (8)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (9)	विवरणाची संख्या No. of Returns (10)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (11)	विवरणाची संख्या No. of Returns (12)	निव्वळ उत्पन्न Net Income (13)
0-40	10,10,118	N.A.	53,083	N.A.	1,33,639	N.A.	32,843	N.A.	74,465	N.A.	13,04,148	N.A.
40-100	64,19,190	N.A.	2,32,113	N.A.	4,76,826	N.A.	31,213	N.A.	84,867	N.A.	72,44,229	N.A.
100-200	23,37,211	N.A.	56,166	N.A.	98,541	N.A.	4,785	N.A.	25,767	N.A.	25,22,470	N.A.
200-500	309,281	N.A.	17,166	N.A.	42,790	N.A.	963	N.A.	22,909	N.A.	3,93,109	N.A.
500-1000	61,658	N.A.	2,008	N.A.	10,613	N.A.	1,902	N.A.	11,433	N.A.	87,614	N.A.
1000-2500	163,708	N.A.	14,181	N.A.	25,778	N.A.	2,037	N.A.	16,313	N.A.	2,22,017	N.A.
2500-5000	254,463	N.A.	12,173	N.A.	40,441	N.A.	606	N.A.	19,917	N.A.	3,27,600	N.A.
5000-10000	106,026	N.A.	12,173	N.A.	16,610	N.A.	404	N.A.	13,444	N.A.	1,48,657	N.A.
10000 आणि अधिक and above	71,568	N.A.	6,086	N.A.	10,832	N.A.	541	N.A.	19,020	N.A.	1,08,047	N.A.
एकूण/Total	1,07,33,223	N.A.	4,05,169	N.A.	8,56,070	N.A.	75,294	N.A.	2,88,135	N.A.	1,23,57,891	N.A.

टिप : N.A.- उपलब्ध नाही / Not Available

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली

Source.— (1) Directorate of Income Tax, Statistics New Delhi.

(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष १९९८-९९

(2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year-1998-99

कर उत्पन्न गटानुसार, कर मागणी व करदात्यांच्या विवरणानुसार उत्पन्न/
1998

उत्पन्न गटानुसार विवरण (रु.हजार)	व्यक्ती / Individual			अविभक्त हिंदू कुटुंब / H. U. F.			संस्था / Firms		
	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर
Range of Income Returns (Rs. 000)	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
0-40 . .	1010118	24239095	401876	53083	1338037	11413	133639	1614030	448968
40-100 . .	6419190	395343555	15559813	232133	13451806	564995	476826	26538400	6652550
100-200 . .	2337211	315378346	35378009	56166	7701936	943833	98541	14113380	3548863
200-500 . .	309281	88512065	17049300	17166	5051169	979755	42790	13868994	3975784
500-1000 . .	61658	42505045	9654880	2008	1378085	293609	10613	7546228	2033564
1000-2500 . .	163708	312771260	71403975	14181	30050415	5937299	25778	48909823	12770076
2500-5000 . .	254463	879087858	193655643	12173	34281960	8839074	40441	135989773	35028181
5000-10000 . .	106026	731055132	142848455	12173	97679209	8819792	16610	124257017	36604794
10000 आणि अधिक and above . .	71568	1515976023	288727147	6086	80905328	19233194	10832	255900644	77999717
एकूण / Total . .	10733223	4304868379	774679098	405169	271837945	45622964	856070	628738289	179062497

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली

(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष-१९९८-९९

PUBLIC FINANCE**TABLE No.28.9****Number of Returns, Income Returned, Tax payable by Status and Returned Income Range****-99**

इतर / Others			व्यापारी संस्था / Company			एकूण सर्व / Total (All status)		
विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर	विवरणांची संख्या	विवरणानुसार उत्पन्न (रु.हजार)	आयकर
Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable	Number of Returns	Returned Income (Rs. 000)	Tax payable
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
32843	364668	25871	74465	10085539	271792	1304148	28564369	1159920
31213	1611296	105902	84867	4613948	1134346	7244229	441559005	24017606
4785	654524	91753	25767	3761092	1026203	2522470	341609278	40988661
963	273927	52001	22909	7520615	2034784	393109	115226770	24091624
1902	1340490	324709	11433	8281057	1921693	87614	61050905	14228455
2037	3072784	779009	16313	27462627	6765192	222017	422266909	97655551
606	2157699	425511	19917	70537918	18395683	327600	1122055208	256344092
404	2458818	394498	13444	92837391	23629835	148657	1048287567	212297374
541	118609750	1323979	19020	2174519080	491489977	108047	4145910825	878774014
75294	130543956	3523233	288135	2390542267	546669505	12357891	7726530836	1549557297

Source. -(1) Directorate of Income Tax, Reseach Statistics, New Delhi

(2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year 1998-99

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.10

उत्पन्नाच्या साधनानुसार विवरणांची संख्या, एकूण उत्पन्न, एकूण कर
Number of Returns, Gross Income and Gross Tax by Source of Income
(1998-99)

(रुपये हजारात / Rs. in Thousand)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	उत्पन्नाचे साधन (2)	विवरणांची संख्या No.of Returns (3)	एकूण उत्पन्न Gross Income (4)	एकूण कर Gross Tax (5)	Source of Income (2)
1.	वेतन	40,35,624	87,04,20,336	15,85,11,598	Salary
2.	कर्ज रोख्यावरील व्याज	-	-	-	Interest on Securities
3.	घराची मालमत्ता	13,20,665	8,67,70,741	1,73,00,601	House Property
4.	धंदा/पेशा	60,83,042	3,17,57,20,542	58,95,17,615	Bussiness/Profession-
	A. आर.एफ.मधील नफ्यातील हिस्सा	-	-	-	Share in profits of R. F.
	B. यु.आर.एफ./एओपी/बीओआय नफ्यातील हिस्सा	-	-	-	Share in profits of URF/AOP/BOI
	C. स्वतःचा धंदा/पेशा	-	-	-	Own Business/Profession
	D. इतर	-	-	-	Others
5.	भांडवलातील नफा-				Capital Gains-
	A. अल्प मुदत	1,18,136	6,10,16,973	1,39,19,247	Short Term
	B. दीर्घ मुदत-जमीन व इमारती	3,23,420	38,41,69,717	4,30,88,474	Long term-land and Buildings
	C. एकूण	4,12,750	44,51,86,690	5,70,07,721	Total
6.	इतर साधने-	42,32,575	67,00,57,071	15,10,71,047	Other Sources-
	A. लाभांश	-	-	-	Dividends
	B. व्याज	-	-	-	Interest
	C. अवर्गीकृत	-	-	-	Unclassified
	एकूण	1,60,84,656	5,24,81,55,380	97,34,08,582	Grand Total

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली.

(२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष - १९९८-९९

Source.- (1) Directorate of income Tax, Research Statistics, New Delhi,

(2) Publication of All India Income Tax Statistics assessment Year, 1998-99

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.11

कपात,सूटच्या प्रकारानुसार कपात,सूट किंवा सवलत
Deductions , Rebates and Relief by Nature of Deduction, Rebate
(1998-99)

(रुपये हजारत/ Rs. in Thousands)

अ.क्र.	तुटीचा प्रकार	विभाग	विवरणांची संख्या	सूट व सवलतीची रक्कम	करामध्ये सवलत	
Sr. No.		Section	Number of Returns	Amount of deductions claimed	Tax relief	Nature of deductions
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
	मागील तोटा/भत्ता प्रकरण - ६(अ) मधील वजाती भरपाई	..	10,81,352	2,52,03,91,145	44,30,44,510	B/F Losses/Allowance set of Deductions claimed under Chapter-VI (A)
1.	एल. आय.पी., भविष्य निर्वाह निधी, राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे, युनीट ट्रस्ट ऑफ इंडिया, इतर.	88/88 B	60,90,208	3,85,11,409	3,38,19,613	L. I. P., P. F., N. S. C., U. T. I., etc.
2.	नवीन भागांची गुंतवणूक	80 CC	-	-	-	Investment new share
3.	राष्ट्रीय बचत योजना	..	-	-	-	National Savings Scheme
4.	देणग्या	80 G	2,57,145	12,00,14,908	3,82,44,094	Donations
5.	दिलेले भाडे	80 GG	5,855	69,669	6,960	Rent paid
6.	वैयक्तिक नफा (मागासलेले क्षेत्र)	80 HH	1,896	52,18,759	16,78,412	Individual Profits (Backward area).
7.	एस्.एस्.आय. वैयक्तिक नफा	80 HHA	550	2,49,560	87,346	S. S. I. Individual Profits
8.	निर्यातीची उलाढाल	80 HHC	19,755	13,58,11,032	3,36,40,420	Export turnover
9.	वैयक्तिक नफा	80 I	3,922	76,62,669	25,19,728	Individual Profits
10.	लाभांश, व्याज, इत्यादी	80 L	32,49,627	28,90,41,193	8,82,66,893	Dividends, interest, etc.
11.	अंतर्गत महामंडळाचा लाभांश	80 M	512	43,067	15,049	Inter Corpn. Dividends
12.	भारतीय भाषेमुळे नफा	80QQA	-	-	-	Profits Indian Languages
13.	परदेशी कामामुळे नफा	80 R	3,973	28,260	4,106	Foreign Remun. Profn., etc.
14.	परदेशी सेवामुळे नफा	80 RRA	-	-	-	Foreign Remun. Services
15.	शारिरीक विकलांगता	80 U	18,123	98,00,735	26,28,395	Physical Disability
16.	इतर	..	-	43,51,63,835	42,72,204	Others
	एकूण	..	34,76,785	94,49,53,951	2,62,69,797	Total

आधार : (१) संचालक, आयकर संचालनालय, सांख्यिकी प्रकाशन, नवी दिल्ली (२) अखिल भारतीय आयकर सांख्यिकी निर्धारण वर्ष-१९९८-९९

Source.- (1) Directorate of income Tax, Research Statistics, New Delhi (2) Publication of All India Income Tax Statistics Assessment Year 1998-99

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/TABLE No.28.12

राज्यातील अल्पबचत योजना/ Small Savings Scheme in the State
(2011-12)

(रुपये कोटीत/ Rs. Crore)

वर्ष Year	पोस्टामार्फत बचत Post Office savings Bank Deposits		संचयी मुदती ठेव (ठेव-चालू मालिका) Cumulative Time Deposit(Current Series Deposits		पोस्ट कार्यालय आवर्ती ठेव Post Office Recuring Deposits		पोस्ट कार्यालय मुदत ठेव Post Office Time Deposits		राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र (चालू मालिका) (२ री ते ७ वी) National Savings Certificate (II toVII (Current Series Certificate)		सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधी योजना (पोस्ट व बँक)	
	ढोबळ	नक्त	ढोबळ	नक्त	ढोबळ	नक्त	ढोबळ	नक्त	ढोबळ	नक्त	ढोबळ	नक्त
	Net	Gross	Net	Gross	Net	Gross	Net	Gross	Net	Gross	Net	Gross
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1999-00	805.61	(-) 6.20	0	(-) 0.02	1,331.29	484.55	84.4	17.73	1,116.17	9.5	3,138.07	2,448.33
2000-01	956.19	68.41	0	0	1,594.84	733.76	86.28	26.92	0	1.95	3,637.20	2,855.68
2005-06	2608.6	168.07	0	0	3352.2	1249.85	959.91	314.29			4,054.03	3,206.91
2006-07	2726.65	141.58	0	0	3727.83	1517.61	815.16	28.12			5,091.41	3,669.15
2007-08	2809.21	101.68	0	0	3577.64	545.06	495.51	(-)422.10			3,796.87	1,505.87
2008-09	2359.87	(-)259.36	0	0	3577.64	(+)613.23	575.15	(-)204	0	0	4225.3	2376.19
2009-10	3752.19	(-)188.00	0	0	5688.44	(+)5088.44	914.49	(+)160.00	0	0	7334.12	6693.95
2010-11	2666.74	1002.42	0	0	4363.75	1640.32	1454.58	546.77	0	0	6545.63	2550.83
2011-12	2063.30	401.95	0	0	3376.34	597.55	1125.45	219.25	0	0	5439.69	1176.62

वर्ष Year	राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्र (चालू मालिका)(आठ) National Savings Certificate (VIII) (Current Series Cert.)		इंदिरा विकास पत्र Indira Vikas Patra		राष्ट्रीय बचत योजना National Savings Scheme 1987 & 1992		मासिक प्राप्ती योजना Monthly Income Scheme		किसान विकास पत्र Kisan Vakas Patra		एकूण Total	
	ढोबळ	नक्त	ढोबळ	नक्त	ढोबळ	नक्त	ढोबळ	नक्त	ढोबळ	नक्त	ढोबळ	नक्त
	Gross	Net	Gross	Net	Gross	Net	Gross	Net	Gross	Net	Gross	Net
(1)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)
1999-00	1,116.17	731.4	152.73	(-) 28.73	10.48	(-) 126.15	1,662.69	1,534.65	1,534.65	583.45	9836.09	5403.42
2000-01	1,210.24	772.98	0	(-) 214.50	(-)47.00	72.54	2,201.99	1,669.87	1,615.22	737.08	11539.85	6740.73
2005-06	2034.19	1003.85	0	(-)208.08	—	—	6984.14	3718.67	2735.39	1443.91	25357.75	13264.79
2006-07	538.95	1661.17	0	(-)15.43	—	—	3735.67	124.95	1999.86	937.84	21142.33	7874.13
2007-08	974.39	(-)43.28	0	(-)9.18	—	—	1797.96	(-)1768.39	1036.39	(-)241.9	15229.48	(-)886.63
2008-09	914.85	(-)1425	0	(-)11.15	—	—	1615.95	(-)1149.57	1235.4	(+)520.25	14504.16	460.59
2009-10	914.85	1174.50	0	(-)53.10	—	—	2985.86	(-)1710.16	1964.28(+)	1740.96	24194.60	10237.59
2010-11	1937.3	729.06	0	(-)90.35	—	—	4849	1822.58	2426.3	911.29	24243.1	9112.92
2011-12	1125.44	292.33	0	(-)70.10	—	—	3751.48	671.13	1875.74	365.44	18757.44	3654.17

आधार : अल्पबचत संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source : Directorate of Small Savings, Government of Maharashtra, Mumbai

28. लोकवित्त/ PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.13

महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली जमेचे विवरणपत्र / Statement of Revenue Receipts of Maharashtra State
(2011-12)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

महसुलाची शीर्ष	प्रत्यक्ष Actuals	Heads of Revenue
(1)	(2)	(1)
(ए) कर महसूल-		(A) Tax Revenue-
(ए) उत्पन्न व खर्च यांवरील कर-		(a) Taxes on Income & Expenditure-
0020 निगम कर	5236.44	Corporation Tax
0021 निगम करांव्यतिरिक्त इतर उत्पन्नावरील कर	2659.87	Taxes on Income other than Corporation Tax
0022 कृषि उत्पन्नावरील कर	0.00	Taxes on Agricultural Income
0028 उत्पन्न व खर्च यांवरील इतर कर	1829.93	Other Taxes on Income & Expenditure
एू ण - (ए)	9726.24	Total (a)
(बी) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील कर-		(b) Taxes on Property & Capital Transaction-
0029 जमीन महसूल	963.81	Land Revenue
0030 मुद्रांक व नोंदणी फी	14407.49	Stamps & Registration Fees
0031 संपदा शुल्क	0.00	Estate Duty
0032 संपत्ती कर	20.22	Taxes on wealth
0035 शेत जमिनीव्यतिरिक्त इतर स्थावर मालमत्तेवरील कर	0.00	Taxes on Immovable Property other than Agricultural land
एू ण - (बी)	15391.52	Total (b)
(सी) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील कर-		(c) Taxes on Commodities & Services-
0037 शुल्क	2306.62	Customs
0038 केंद्रीय उत्पादन शुल्क	1493.09	Union Excise Duties
0039 राज्य उत्पादन शुल्क	8605.47	State Excise
0040 विक्रीकर	50596.36	Sales Tax
0041 वाहनांवरील कर	4137.42	Taxes on Vehicles
0042 मालावरील व उतारुंवरील कर	574.25	Taxes on Goods & Passengers
0043 विजेवरील कर व शुल्क	4831.09	Taxes & Duties on Electricity
0044 सेवा कर	1587.94	Service Tax
0045 विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	1701.78	Other Taxes & Duties on Commodities & Services.
एू ण - (सी)	75834.03	Total (c)
एू ण - (I)	100951.80	Total (I)
(बी) करांव्यतिरिक्त महसूल-		(B) Non-Tax Revenue-
(ए) इतर आर्थिक सेवा		(a) Other Fiscal Services
0047 इतर आर्थिक सेवा	0.03	Other Fiscal Services
एू ण - (ए)	0.03	Total (a)
(बी) व्याजाच्या जमा रकमा, लाभांश व नफा-		(b) Interest Receipts, Dividends & Profits-
0049 व्याजाच्या जमा रकमा	1358.94	Interest Receipts
0050 लाभांश व नफा	30.20	Dividends & Profits
एू ण - (बी)	1389.13	Total (b)

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.13 Contd.

(1)	(2)	(1)
(सी) कराव्यतिरिक्त इतर महसूल-		(C) Other Non-Tax Revenue-
(i) सर्वसाधारण सेवा-		(i) General Services-
0051 लोकसेवा आयोग	16.32	Public Services Commission
0055 पोलीस	234.73	Police
0056 तुरुंग	7.66	Jails
0057 पुरवठा व विनियोग	0.04	Supplies & Disposals
0058 लेखनसामग्री व मुद्रण	20.63	Stationery & Printing
0059 सार्वजनिक बांधकामे	167.64	Public Works
0070 इतर प्रशासनीक सेवा	171.19	Other Administrative Services
0071 निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ यांच्या संबंधातील अंशदानाच्या व वसुलीच्या रकमा	72.96	Contribution & Recoveries towards Pension & Other Retirement Benefits
0075 संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	573.90	Miscellaneous General Services
ए ण - (i)	1265.07	Total (i)
(ii) सामाजिक सेवा-		(ii) Social Services-
0202 शिक्षा, क्रिडा, कला व संस्कृती	262.00	Education, Sports, Art & Culture
0210 वैद्यकीय व सार्वजनिक आरोग्य	274.98	Medical & Public Health
0211 कुटुंबकल्याण	15.49	Family Welfare
0215 पाणीपुरवठा व स्वच्छता	18.34	Water-Supply & Sanitation
0216 गृहनिर्माण	34.07	Housing
0217 नगर विकास	372.82	Urban Development
0220 माहिती व प्रसिध्दी	2.82	Information & Publicity
0230 कामगार व सेवायोजन	96.66	Labour & Employment
0235 सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	55.47	Social Security & Welfare
0250 इतर सामाजिक व सामूहिक सेवा	78.19	Other Social Services
ए ण - (ii)	1210.84	Total (ii)
(iii) आर्थिक सेवा-		(iii) Economic Services-
0401 पीकसंवर्धन	40.93	Crop Husbandry
0403 पशुसंवर्धन	22.93	Animal Husbandry
0404 दुग्ध विकास	265.81	Dairy Development
0405 मत्स्यव्यवसाय	6.97	Fisheries
0406 वनीकरण व वन्यजीवन	269.78	Forestry & Wild Life
0408 अन्न साठवणूक व वखार	6.36	Food Storage & warehousing
0425 सहकार	66.65	Co-operation
0435 इतर कृषिसंबंधी कार्यक्रम	6.15	Other Agricultural Programme
0506 जमीन सुधारणा	39.52	Land Reforms
0515 इतर ग्रामविकास कार्यक्रम	88.34	Other Rural Development Programme
0551 डोंगराठ प्रदेश	0.54	Hill Areas
0700 मोठे व मध्यम पाटबंधारे	427.39	Major & Medium Irrigation
0701 मोठे व मध्यम पाटबंधारे	155.66	Major & Medium Irrigation
0702 लघु पाटबंधारे	54.48	Minor Irrigation
0801 वीज	725.01	Power
0802 पेट्रोलियम	0.04	Petroleum
0810 ऊर्जेची अपारंपारिक साधने	0.47	Non-Conventional Sources of Energy
0851 ग्रामोद्योग व लघु उद्योग	4.62	Village & Small Industries
0852 उद्योग	3.98	Industries
0853 अलोह खाणाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	2045.47	Non-Ferrous, Mining & Metallurgical Industry

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 28.13 Contd.

(1)	(2)	(1)	
0875	इतर उद्योग	0.10	Other Industries
1001	भारतीय रेल्वे	0.00	Indian Railways
1051	बंदरे व दीपगृहे	0.00	Ports and Light Houses
1054	रस्ते व पूल	8.09	Roads and Bridges
1056	अंतर्देशीय जल वाहतूक	0.00	Inland Water Transport
1452	पर्यटन	3.49	Tourism
1475	इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	59.85	Other General Economic Services
	एू ण - (iii)	4302.63	Total (iii)
	एू ण - (सी)	6778.53	Total (c)
	एू ण - (II)	8167.70	Total (ii)
	(III) सहायक अनुदाने व अंशदाने-		(III) Grants-in-aid and Contriputions
1601	केंद्र सरकारकडून सहाय्यक अनुदान	12166.64	Grants-in-aid from Central Government
1603	केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्याचा हिस्सा	0.00	State's Share of Union Excise Duties
	एू ण - (III)		Total (III)
	एू ण - महसूली जमा (I+II+III)	121286.14	Total-Revenue Receipts(I+II+III)

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

Source.—Maharashtra State Budget Publications, 2013-14

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्ता क्रमांक/ TABLE No. 28.14

महाराष्ट्र राज्याच्या महसुली खर्चाचे विवरणपत्र/ Statement of Revenue Expenditure of Maharashtra State
(2011-12)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crore)

खर्चाची शीर्ष (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Heads of Expenditure (1)
(ए) सर्वसाधारण सेवा-		(A) General Services-
(ए) राज्याची अंगे-		(a) Organs of State-
2011 संसद/राज्य/संघ राज्यक्षेत्र विधानमंडळे	114.88	Parliament/State/Union Territory
2012 राष्ट्रपती/उप-राष्ट्रपती/राज्यपाल/संघ राज्यक्षेत्रांचे प्रशासक	8.97	Legislature
2013 मंत्रिपरिषद	11.87	President/Vice-President/Administrator of
2014 न्यायदान	1017.38	Union Territories.
2015 निवडणुका	95.86	Council of Ministers
ए ण- (ए)	1248.96	Administration of Justice
(बी) आर्थिक सेवा-		Elections
2020 (i) उत्पन्न व खर्च यांवरील करांची वसुली	17.79	Total (a)
ए ण- (i)	17.79	(b) Fiscal Services-
(ii) मालमत्ता व भांडवली व्यवहार यांवरील करांची वसुली-		(i) Collection of Taxes on Income and
2029 जमीन महसूल	217.95	Expenditure.
2030 मुद्रांक व नोंदणी	191.41	Total (i)
ए ण- (ii)	409.36	(ii) Collection of Taxes on Property &
(iii) विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील करांची वसुली-		Capital
2039 राज्य उत्पादन शुल्क	137.49	Transactions-
2040 विक्री कर	345.98	Land Revenue
2041 वाहनांवरील कर	701.8	Stamps & Registration
2045 विक्रेय वस्तू व सेवा यांवरील इतर कर व शुल्क	45.98	Total (ii)
ए ण- (iii)	1231.25	(iii) Collection of Taxes on Commodities &
(iv) इतर आर्थिक सेवा-		Services-
2047 इतर आर्थिक सेवा	3.61	State Excise
ए ण- (iv)	3.61	Sales Tax
ए ण- (बी)	1662.01	Taxes on Vehicles
(सी) व्याज प्रदान व ऋण सेवा-		Other Taxes & Duties on Commodities &
2048 ऋण कमी करणे िवा ऋण प्रतिबंधन यांसाठी विनियोजन.	1008.00	Services.
2049 व्याज प्रदान	17504.63	Total (iii)
ए ण- (सी)	18512.63	(iv) Other Fiscal Services-
		Other Fiscal Services
		Total (iv)
		Total (b)
		(c) Interest Payment & Servicing of
		Depts-
		Appropriation for Reduction or Avoidance
		of Debts.
		Interest Payments
		Total (c)

(1)	(2)	(1)
(डी) प्रशासकीय सेवा-		(d) Administrative Services-
2051 लोकसेवा आयोग	19.59	Public Service Commission
2052 सचिवालय सर्वसाधारण सेवा	169.43	Secretariate General Services
2053 जिल्हा प्रशासन	3192.94	District Administration
2054 कोषागार व लेखा प्रशासन	186.59	Treasury & Account Administration
2055 पोलीस	6037.93	Police
2056 तुरुंग	149.98	Jails
2057 पुरवठा व विनियोग	1.35	Supply & Disposals
2058 लेखन सामग्री व मुद्रण	114.86	Stationary & Printing
2059 सार्वजनिक बांधकामे	751.98	Public Works
2070 इतर प्रशासनिक सेवा	223.73	Other Administrative Services
ए ण - (डी)	10848.39	Total (d)
(इ) निवृत्तिवेतने व संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा-		(e) Pensions & Misc. General Services-
2071 निवृत्तिवेतने व इतर सेवानिवृत्ति लाभ	10503.33	Pensions & other Retirement Benefits
2075 संकीर्ण सर्वसाधारण सेवा	77.56	Miscellaneous General Services
ए ण - (इ)	10580.89	Total (e)
ए ण - (ए)	42852.88	Total (A)
(बी) सामाजिक सेवा-		(B) Social Services-
(ए) शिक्षा, क्रीडा, कला व संस्कृती-		(a) Education, Sports, Art & Culture
2202 सर्वसाधारण शिक्षा	28265.24	General Education
2203 तंत्र शिक्षा	1151.10	Technical Education
2204 क्रीडा व युवक सेवा	273.68	Sports & Youth Services
2205 कला व संस्कृती	188.79	Art & Culture
ए ण - (ए)	29878.81	Total (a)
(बी) आरोग्य व कुटुंब कल्याण-		(b) Health & Family Welfare-
2210 वैद्यकीय सेवा व सार्वजनिक आरोग्य	4484.07	Medical & Public Health
2211 कुटुंब कल्याण	517.56	Family Welfare
ए ण - (बी)	5001.63	Total (b)
(सी) पाणीपुरवठा, स्वच्छता, गृहनिर्माण व नगरविकास-		(c) Water-supply, Sanitation, Housing & Urban Development-
2215 पाणीपुरवठा व स्वच्छता	1091.73	Water-Supply & Sanitation
2216 गृहनिर्माण	2072.48	Housing
2217 नगर विकास	4273.59	Urban Development
ए ण - (सी)	7437.80	Total (c)
(डी) माहिती व प्रसिध्दी-		(d) Information & Publicity-
2220 माहिती व प्रसिध्दी	47.50	Information & Publicity
ए ण - (डी)	47.50	Total (d)

(1)	(2)	(1)
(इ) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण-		(e) Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes & other Backward Classes-
2225 अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग यांचे कल्याण	5116.63	Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes & other Backward Classes.
एू ण (इ)	5116.63	Total (e)
(एफ) कामगार व सेवायोजन-		(f) Labour & Labour Employment-
2230 कामगार व सेवायोजन	720.67	Labour & Labour Employment.
एू ण (एफ)	720.67	Total (f)
(जी) समाज कल्याण आणि पोषण-		(g) Social Welfare & Nutrition-
2235 सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	2255.04	Social Security & Welfare
2236 पोषण आहार	2286.10	Nutrition
2245 नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	1999.93	Relief on Account of Natural Calamities
एू ण (जी)	6541.07	Total (g)
(एच) इतर-		(h) Others-
2250 इतर सामाजिक सेवा	-0.76	Other Social Services
2251 सचिवालय सामाजिक सेवा	68.86	Secretariate Social Services
एू ण (एच)	68.10	Total (h)
एू ण (बी)	54812.21	Total (B)
(सी) आर्थिक सेवा-		(C) Economic Services-
(अ) कृषि व संलग्न कार्यक्रम-		(a) Agriculture & Allied Activities
2401 पीक संवर्धन	2162.06	Crop Husbandry
2402 मृद व जलसंधारण	31.93	Soil & Water Conservation
2403 पशु संवर्धन	620.89	Animal Husbandry
2404 दुग्धशाळा विकास	536.70	Dairy Development
2405 मत्स्य व्यवसाय	106.31	Fisheries
2406 वनीकरण व वन्यजीवन	955.18	Forestry & Wild life
2408 अन्न, साठवण व वखार	157.84	Food, Storage & Warehousing
2415 कृषिविषयक संशोधन व शिक्षा	684.65	Agricultural Research & Education
2425 सहकार	856.99	Co-operation
2435 इतर कृषिविषयक कार्यक्रम	32.66	Other Agricultural programmes
एू ण (ए)	6145.21	Total (a)
(बी) ग्राम विकास-		(b) Rural Development-
2501 ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम	115.81	Special Programme for Rural Development
2505 ग्रामीण रोजगार	856.50	Rural Employment
2506 जमीन सुधारणा	0.00	Land Reforms
2515 इतर ग्राम विकास कार्यक्रम	1552.18	Other Rural Development
एू ण (बी)	2524.49	Total (b)
(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम-		(c) Special Area Programme-
2551 डोंगराळ प्रदेश	43.86	Hill Areas
एू ण (सी)	43.86	Total (c)

(1)	(2)	(1)
(डी) पाटबंधारे व पूर नियंत्रण-		(d) Irrigation & Flood Control-
2701 मोठे व मध्यम पाटबंधारे	1927.68	Major & Midium Irrigation
2702 लहान पाटबंधारे	712.81	Minor Irrigation
2705 लाभक्षेत्र विकास	21.68	Command Areas Development
2711 पूर नियंत्रण	38.35	Flood Control
ए ण (डी)	2700.52	Total (d)
(इ) ऊर्जा		(e) Energy-
2801 वीज	5420.21	Power
2810 ऊर्जेची अपारंपरिक साधने	106.51	Non-Conventional Sources of Energy
ए ण (इ)	5526.72	Total (e)
(एफ) उद्योग व खनिजे-		(f) Industry & Minerals-
2851 ग्रामोद्योग व लघु उद्योग	92.18	Village & Small Industries
2852 उद्योग	2440.66	Industries
2853 अलोहयुक्त खाणाम व धातुशास्त्रीय उद्योग	12.98	Non-Ferrous Mining & Metallurgical Industries
ए ण (एफ)	2545.82	Total (f)
(जी) वाहतूक-		(g) Transport-
3001 भारतीय रेल्वे धोरण निश्चिती, संचालन,संशोधन व इतर संका संघटना.	42.57	Indian Railways Policy formation,Direction, Research & Miscellaneous Organisation
3051 बंदरे व दीपगृहे	78.96	Ports & Light Houses
3053 नागरी विमान चालन	317.77	Civil Aviation
3054 मार्ग व पूल	3751.91	Road & Bridges
3055 मार्ग परिवहन	4.25	Road Transport
3056 अंतर्देशीय जल परिवहन	3.78	Inland Water Transport
ए ण (जी)	4199.24	Total (g)
(आय) विज्ञान तंत्रज्ञान व पर्यावरण-		(I) Science Technology & Environment-
3402 अंतराळ संशोधन	0.34	Space Research
3425 इतर वैज्ञानिक संशोधन	3.96	Other Scientific Research
3435 परिस्थिती व पर्यावरण	63.01	Ecology & Environment
ए ण (आय)	67.31	Total (I)
(जे) सर्वसाधारण आर्थिक सेवा-		(j) General Economic Services-
3451 सचिवालय-आर्थिक सेवा	547.12	Secretariate-Economic Services
3452 पर्यटन	416.02	Tourism
3454 जनगाना सर्वेक्षा व सांख्यिकी	121.1	Census Survey & Statistics
3456 नागरी पुरवठा	0.00	Civil Supplies
3475 इतर सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	31.35	Other General Economic Services
ए ण (जे)	1115.59	Total (j)
ए ण (सी)	24868.76	Total (C)
(डी) सहाय्यक अनुदाने व अंशदाने-		(D) Grants-in-aid & Contributions
3604 स्थानिक संस्था व पंचायत राज्य संस्था यांना नुकसान भरपाईच्या व अभिहस्तांकित रकमा देणे.	1080.67	Compensation & Assignment to Local Bodies & Panchayat Raj Institutions.
3606 साह्यकारी साहित्य व साधनसामग्री	-60.32	Aid Material & Equipment
ए ण (डी)	1020.35	Total (D)
ए ण- महसुली लेख्यांवरील खर्च	123554.20	Total - Expenditure on Revenue Account

(1)	(2)	(1)
(इ) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर		(e) Welfare of Scheduled Castes, Scheduled
(इ) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर		(e) Welfare of Scheduled Castes, Scheduled
मागासवर्ग यांचे कल्याण-		Tribes & other Backward Classes-
2225 अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्ग	5116.63	Welfare of Scheduled Castes, Scheduled
यांचे कल्याण		Tribes & other Backward Classes.
एू ण (इ)	5116.63	Total (e)
(एफ) कामगार व सेवायोजन-		(f) Labour & Labour Employment-
2230 कामगार व सेवायोजन	720.67	Labour & Labour Employment.
एू ण (एफ)	720.67	Total (f)
(जी) समाज कल्याण आणि पोषण-		(g) Social Welfare & Nutrition-
2235 सामाजिक सुरक्षा व कल्याण	2255.04	Social Security & Welfare
2236 पोषण आहार	2286.1	Nutrition
2245 नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य	1999.93	Relief on Account of Natural Calamities
एू ण (जी)	6541.07	Total (g)
(एच) इतर-		(h) Others-
2250 इतर सामाजिक सेवा	-0.76	Other Social Services
2251 सचिवालय सामाजिक सेवा	68.86	Secretariate Social Services
एू ण (एच)	68.10	Total (h)
एू ण (बी)	54812.21	Total (B)
(सी) आर्थिक सेवा-		(C) Economic Services-
(अ) कृषि व संलग्न कार्यक्रम-		(a) Agriculture & Allied Activities
2401 पीक संवर्धन	2162.06	Crop Husbandry
2402 मृद व जलसंधारण	31.93	Soil & Water Conservation
2403 पशु संवर्धन	620.89	Animal Husbandry
2404 दुग्धशाळा विकास	536.7	Dairy Development
2405 मत्स्य व्यवसाय	106.31	Fisheries
2406 वनीकरण व वन्यजीवन	955.18	Forestry & Wild life
2408 अन्न, साठवण व वखार	157.84	Food, Storage & Warehousing
2415 कृषिविषयक संशोधन व शिक्षा	684.65	Agricultural Research & Education
2425 सहकार	856.99	Co-operation
2435 इतर ग्रामीण विकास कार्यक्रम	32.66	Other Rural development Programmes
एू ण (ए)	6145.21	Total (a)
(बी) ग्राम विकास-		(b) Rural Development-
2501 ग्रामविकासासाठी विशेष कार्यक्रम	115.81	Special Programme for Rural Development
2505 ग्रामीण रोजगार	856.5	Rural Employment
2506 जमीन सुधारणा	0.00	Land Reforms
2515 इतर ग्राम विकास कार्यक्रम	1552.18	Other Rural Development
एू ण (बी)	2524.49	Total (b)
(सी) विशेष क्षेत्र कार्यक्रम-		(c) Special Area Programme-
2551 डोंगराळ प्रदेश	43.86	Hill Areas
एू ण (सी)	43.86	Total (c)

28. लोकवित्त / PUBLIC FINANCE

तक्का क्रमांक/ TABLE No. 28.15

महसुली व भांडवली लेख्यांवरील जमा व खर्च/ Receipts & Expenditure on Revenue & Capital Accounts
(2011-12)

(रुपये कोटीत/ Rs. in Crore)

(1)	बाब (2)	प्रत्यक्ष Actuals (1)	Item (1)
1	महसुली लेख्यावरील जमा		(I) Receipts on Revenue Account
	(ए) कर महसूल		(A) Tax Revenue
	(अ) केंद्राकडून वसूल होणाऱ्या करांतील राज्याचा हिस्सा	13304.18	(a) Share in Central Collected Taxes
	(ब) राज्याकडून वसूल होणारे कर	87647.62	(b) Taxes Collected by State
	एकूण कर महसूल- (ए) = (अ+ब)	100951.8	Total Tax Revenue (A) = (a+b)
	(बी) करांव्यतिरिक्त महसूल		(B) Non-Tax Revenue
	(अ) व्याजविषयक जमा रकमा	1358.94	(a) Interest Receipts
	(ब) केंद्र शासनाकडून सहाय्यक अनुदाने	12166.64	(b) Grant in aids from Central Govt.
	(क) इतर करांव्यतिरिक्त महसूल	6808.76	(c) Other Non-Tax Revenue
	करांव्यतिरिक्त महसूल (क) = (अ+ब+क)	121286.14	Non-Tax Revenue(B) = (a+b+c)
	एकूण- (एक) महसुली लेख्यावरील जमा- (ए+बी)	222237.94	Total-(I) Receipts on Revenue Account (A+B)
2	भांडवली लेख्यावरील जमा *		(II) Receipts on Capital Account. *
	(अ) सरकारी ऋण जमा	24452.56	(a) Receipts from public debt
	(ब) राज्य सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	558.74	(b) Loans and advances by State Govt.
	(क) इतर भांडवली जमा	467.03	(c) Other Capital Receipts(net)
	(ड) सरकारी खाते	2858.06	(d) Public Account (net)
	एकूण भांडवली लेख्यावरील जमा	28336.39	Total Receipts on capital account (a+b+c+d)
	एकूण जमा- (एक+दोन) = (डी)	149622.53	Total Receipts (I+II)=D
3	महसुली लेख्यावरील खर्च		(III) Expenditure on Revenue Account
	(अ) विकास खर्च	80701.31	(a) Development Expenditure
	(ब) विकासेतर खर्च	42852.88	(b) Non-Development Expenditure
	(क) ऋण सेवा	0.00	(c) Debt. Services
	एकूण- (तीन) महसुली लेख्यावरील खर्च	123554.19	Total (III) Expenditure on Revenue Account
4	भांडवली खर्च		(IV) Capital Disbursements
	(ए) महसुली लेख्याबाहेरील भांडवली खर्च		(A) Capital Expenditure outside the Revenue Account
	(अ) विकास खर्च	18715.82	(a) Development Expenditure
	(ब) विकासेतर खर्च	6958.35	(b) Non-Development Expenditure
	एकूण- (ए)	25674.17	Total (IV) Capital Expenditure (a+b)
	एकूण खर्च (तीन+चार) = इ	149228.37	Total Expenditure (III+IV)=E
5	एकूण आधिक्य (+) किंवा तूट (-) = डी -	394.16	(V) Overall Surplus (+) or Deficit (-) =D

* यात राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण, केंद्र शासनाकडून कर्जे व आगाऊ रकमा, राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा, राज्य शासनाने दिलेली कर्जे व आगाऊ रकमा (वसुली), सरकारी लेख्यावरील निव्वळ जमा (रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा (निव्वळ) वगळून), आंतरराज्यीय तडजोड (निव्वळ), आकस्मिकता निधीमध्ये केलेले विनियोजन (निव्वळ) आणि आकस्मिकता निधी (निव्वळ) यांचा समावेश आहे.

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

* Includes Internal Debt. of the State Government, Loans & Advances from the Central Government, Repayment of Loans & Advances to the State Government and net receipts on the Public Account [excluding Cash Balance Investment Account (Net) , net receipts on Inter-State Settlement, net receipts on Account of Appropriation to the Contingency Fund & Contingency Fund.

Source.—Maharashtra State Budget Publications, 2013-14

**28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
प्रशासकीय विभागाचे उत्पन्न व खर्च लेखा/
(2011-**

खर्च (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Expenditure (1)
१. वस्तु व सेवा यांवरील खर्च	40396	1. Consumption Expenditure
१.१ सेवकांची भरपाई-	26355	1.1 Compensation of employees-
(अ) वेतन व मजुरी	15761	(a) Wages & Salaries
(ब) निवृत्ती वेतन	10594	(b) Pensions
१.२ वस्तु व सेवा यांवरील निव्वळ खर्च-	14041	1.2 Net purchase of goods & Services-
(अ) खरेदी	12876	(a) Purchases
(ब) दुरुस्ती	3088	(b) Maintenance
(क) वजा-विक्री	1923	(c) Less Sales Receipts
२ निव्वळ व्याज प्रदान (१-२)	17987	2. Net Interest paid (1-2)
१) याज प्रदान (२०४९)	18513	1) Interest paid (2049)
२) वजा (अ+ब+क)	525	2) Less: (a+b+c)
(अ) सीबीआयकडून प्राप्त झालेले व्याज	0	a) Interest received from CBI.A/C
(ब) दुरुस्तीनिधीवर प्राप्त झालेले व्याज	0	b) Interest received from sinking fund
(क) व्यापारी व्याज पावत्या	525	c) Commercial Interest Receipts
३ अर्थसहाय्य	7258	3. Subsidies
३.१ सर्वसाधारण अर्थसहाय्य	2896	3.1 General, Subsidy
३.२ इमप्युटेड इरिगेशन सबसिडी	4362	3.2 Imputed Irrigation Subsidy
४ हस्तांतरित महसुली रकमा	63764	4. Current transfers
४.१ अनुदाने- (अ+ब+क+ड)	55434	4.1 Grants to- (a+b+c+d)
(अ) स्थानिक संस्थास	41205	(a) Local bodies
(ब) सहकारी संस्थास	0	(b) Co-operatives
(क) शैक्षणिक संस्थास	0	(c) Educational institutions
(ड) इतर हस्तांतरित महसुली रकमा	14230	(d) Other current transfers
४.२ हस्तांतरित भांडवली रकमा	8329	4.2 Capital Transfers
४.२.१ सहाय्यक अनुदाने (अ+ब+क)	3248	4.2.1 Grants to --(a+b+c)
(अ) स्थानिक संस्थास	3248	(a) Local bodies
(ब) सहकारी संस्थास	0	(b) Co-operatives
(क) शैक्षणिक संस्थास	0	(c) Educational institutions
(ड) इतर हस्तांतरित भांडवली रकमा	5081	(d) Other capital transfers
५ बचत	-11554	5. Savings
६ एकूण	117851	6. Total

PUBLIC FINANCE**TABLE No. 28.16****Income & Outlay Account of Administrative Department
12)**

(रुपये लाखात/ Rs.in Crores)

जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Receipt (3)
७. उद्योजकता व मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न	2933.36	7. Income from entrepreneurship & property
७.१ नफा	0.00	7.1. Profits
७.२ मालमत्तेपासूनचे उत्पन्न	2933.36	7.2. Income from property
७.२.१ निव्वळ व्याज जमा-	741.48	7.2.1. Net interest receipts from
(अ) महाराष्ट्र राज्य वीज मंडळाकडून	0.00	(a) State electricity board
(ब) वाणिज्यिक उपक्रमाकडून	741.48	(c) Others
७.२.२ इतर मालमत्तेपासून जमा	2191.88	7.2.2. Other property receipts
(अ) गुंतवणुकीपासूनचे उत्पन्न	0.00	(a) Income from investments
(ब) मालमत्तेपासूनचे इतर उत्पन्न	2191.88	(b) Other income from property
८ प्रत्यक्ष कर	10710.28	8. Direct taxes
८.१ जमीन महसूल	963.81	8.1. Land revenue
८.२ निगम कराव्यतिरिक्त उत्पन्नावरील कर	2659.87	8.2 Taxes on income other than Corporation tax
८.३ संपदा शुल्क	0.00	8.3 Estate duty
८.४ उत्पन्न व खर्चावरील इतर कर	1829.94	8.4 Other taxes on income & expenditure
८.५ संपत्ती शुल्क	20.22	8.5 Taxes on wealth
८.६ महापालिका कर	5236.44	8.6 Corporation Tax
८.७ इतर प्रत्यक्ष कर	0.00	8.7 Other direct taxes
९ अप्रत्यक्ष कर	90241.51	9. Indirect taxes
९.१ राज्य उत्पादन शुल्क	8605.47	9.1. State excise duties
९.२ विक्री कर	50596.36	9.2. Sales Tax
९.३ मुद्रांक व नोंदणी फी	14407.49	9.3. Stamps & registration fees
९.४ वाहनांवरील कर	4137.42	9.4. Taxes on vehicles
९.५ मालावरील व उतारुंवरील कर	574.25	9.5. Taxes on goods & passengers
९.६ विद्युत शुल्क	4831.09	9.6. Electricity duties
९.७ करमणूक कर	0.00	9.7. Entertainment tax
९.८ केंद्रीय उत्पादन शुल्कातील राज्याचा हिस्सा	1493.09	9.8. Share of union excise duties
९.८ विक्री कर	16587.94	9.9. Service Tax
९.८ सीमा शुल्क	2306.62	9.10. Custom Duty
९.११ इतर अप्रत्यक्ष कर	1701.78	9.11. Other indirect taxes
१० संकीर्ण जमा	1798.95	10. Miscellaneous receipts
११ केंद्र सरकारकडून महसुली अनुदाने, इतर राज्यांकडून अंशदाने इत्यादी.	12166.64	11. Revenue grants from Central Government, contribution from other States etc.
१२ एकूण	117850.74	12. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

Source : Maharashtra State Budget Publications, 2013-14

**28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा उत्पादन लेखा/
(2011)**

अ.क्र. Sr.No. (1)	खर्च (2)	प्रत्यक्ष Actuals (1)	Expenditure
1.	सेवकांची भरपाई (ए) वेतन व मजुरी (बी) निवृत्ती वेतने	3,897 2,886 1,011	1. Compensation of employees (a) Wages & Salaries (b) Pensions
२	वस्तु व सेवा यावरील खर्च	637	2. Purchase of goods & services
३	परिरक्षण	577	3. Maintenance
४	व्याज	525	4. Interest
५	भाडे	0	5. Rent, Rates and Taxes
६	वजा-इनपुटेड इरिगेशन सबसिडी	2,559	6. Less : imputed irr. Subsidy
७	घसारा	0	7. Consumption of fixed capital
८	नफा	0	8. Profits
९	एकूण	<u>3,077</u>	9. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.17

Production Account of Departmental Enterprises (D. C. U.)

-12)

(रुपये कोटीत/ Rs.in Crores)

	जमा (4)	प्रत्यक्ष Actuals (5)	Receipts (4)
10. विक्री	..	873	10. Sales
11. एकूण	..	873	11. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

Source - Maharashtra State Budget publication 2013-14

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/
सर्वसाधारण शासनाचा भांडवली वित्तीय लेखा/
(2011-

खर्च (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Expenditure (1)
१. साठ्यांतील बदल	1.59	1. Changes in Stocks
१.१ राज्य प्रशासन	1.59	1.1. Government administration
१.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	0.00	1.2. Departmental enterprises
२ एकूण स्थिर भांडवली निर्मिती	8,485.08	2. Gross fixed capital formation
२.१ राज्य प्रशासन (नवीन) *	7893.9	2.1. Government administration (new) *
(ए) इमारती व बांधकामे	7413.28	(a) Buildings & Construction
(बी) यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	480.62	(b) Machinery & equipment
२.२ शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	591.18	2.2. Departmental enterprises
(ए) इमारती व बांधकामे	563.38	(a) Buildings & Construction
(बी) यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	27.8	(b) Machinery & equipment
३ भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	-41.04	3. Net purchase of physical assets
३.१ जुनी मालमत्ता	0.00	3.1. Second-hand assets
(ए) राज्य प्रशासन	0.00	(a) Government administration
(बी) शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	0.00	(b) Departmental enterprises
३.२ जमीन	-41.04	3.2. Land
(ए) राज्य प्रशासन	-41.04	(a) Government administration
(बी) शासनाचा वाणिज्यिक उपक्रम	0.00	(b) Departmental enterprises
४ हस्तांतरित भांडवली रकमा	1,929.02	4. Capital transfers
४.१ भांडवली अनुदाने	1,929.02	4.1. Capital grants
(ए) स्थानिक संस्थास	0.00	(a) Local bodies
(बी) सहकारी संस्थास	0.00	(b) Co-operatives
(सी) शैक्षणिक संस्थास	0.00	(c) Educational institutions
(डी) इतरांस	1,929.02	(d) Others
४.२ जमीनदार आणि जहागिरदार यांना नुकसान भरपाई	0.00	4.2. Compensation to land owners & jahagirdars
४.३ इतर हस्तांतरित भांडवली रकमा		4.3. Other capital transfers
५ एकूण	10374.65	5. Total

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.18

Capital Finance Account of General Government

12)

(रुपये कोटीत/ Rs.in Crores)

जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Receipts (4)
६ बचत	-11553.85	6. Savings
७ घसारा	0.00	7. Consumption of fixed capital
८ हस्तांतरित भांडवली रकमा	0.00	8. Capital transfers
(ए) केंद्र सरकार व इतर राज्यांकडून	0.00	(a) From union & other State Government
(बी) भांडवली लेख्यावरील इतर जमा	0.00	(b) Other receipts on capital account
९ घेतलेली निव्वळ कर्जे	20568.64	9. Net borrowings
१० इतर दायित्वे	1348.8	10. Other liabilities
१०.१ अर्थसंकल्पाव्यतिरिक्त जमा	1492.84	10.1. Extra Budgetary receipts
१०.२ वजा-वित्तिय संपत्तीतील निव्वळ खरेदी	144.04	10.2. Less: Net purchase of financial assets
११ एकूण	10363.59	11. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

Source :- Maharashtra State Budget Publication, 2013-14

28. लोकवित्त/

तक्ता क्रमांक/

वस्तू, सेवा व हस्तांतरित रकमा यांचे व्यवहार-राज्य प्रशासनाचा व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/
(2011-

खर्च	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Expenditure (1)
(1)		
१. एकूण भांडवल निर्मिती		1. Gross capital formation
१.१ राज्य प्रशासन (नवीन)	7,895	1.1 Government Administration(New outlay)
१.१.१ इमारती व बांधकामे	7,413	1.1.1. Building & construction
१.१.२ यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	481	1.1.2. Machinery & equipment
१.१.३ निव्वळ साठ्यातील बदल	2	1.1.3. Net increase in stocks
१.२ वाणिज्यिक उपक्रम (नवीन)	591	1.2. Departmental Enterprises (New Outlay)
१.२.१ इमारती व बांधकामे	563	1.2.1. Building & Construction
१.२.२ यंत्रसामग्री व साधनसामग्री	28	1.2.2. Machinery & equipment
१.२.३ साठ्यातील निव्वळ वाढ	0	1.2.3. Net increase in stocks
२ हस्तांतरित भांडवली रकमा	1,929	2. Capital transfers
२.१ भांडवली अनुदाने-	1,929	2.1. Capital grants to-
२.२ भौतिक मालमत्तेची निव्वळ खरेदी	-41	2.2 Net purchase of physical assets
एकूण	10,375	Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.19

**Transaction in Goods, Services & Transfers-Capital Account of Govt. ADM. & Dept. Commercial Undertakings
12)**

(रुपये कोटीत/ Rs.in Crores)

जमा (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Receipts (3)
१. एकूण बचत		1. Gross savings
१.१ राज्य प्रशासनाच्या महसुली लेख्यातील बचत	-11,554	1.1. Savings on current account of Government Administration
१.२ शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमातील घसाच्यासाठी तरतूद	0	1.2. Depreciation provision of departmental commercial undertaking
२. भांडवली स्वरूपाच्या इतर रकमा	0	2. Other receipts of capital nature
३. शिल्लक: वस्तू सेवा व हस्तांतरित रकमांच्या सर्व व्यवहारातील तूट	21,929	3. Balance : deficit on all transaction in goods & services and transfers
एकूण	10,375	Total

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2013-14

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/

शासनाच्या वित्तीय संपत्तीतील बदल : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/
(2011-

जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Outgoings (1)
१. भाग भांडवलात केलेली गुंतवणूक (ए) शासकीय उपक्रमांत/इतर उपक्रमांत	600	1. Investment in shares (a) Of Government concerns/ Of others
२. कर्जे व आगाऊ रकमा	836	2. Loans and advances
३. एकूण	1,436	3. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

28. लोकवित्त/
तक्ता क्रमांक/

शासनाच्या वित्तीय दायित्वातील बदल : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/
(2011-

जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Outgoings (1)
१. सरकारी ऋणांची परतफेड	6458.35	1. Repayment of public debt
१.१ राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	5837.92	1.1. Internal debt. Of the State Government
१.२ केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	620.43	1.2. Loans and advances from the Central Government
२. शिल्लक : वित्तीय दायित्वातील वाढ	14405.13	2. Balance : Net increase in financial liabilities
३. एकूण	20863.48	3. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.20

**Changes in Financial Assets : Capital Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings
12)**

(रुपये कोटीत/Rs.in Crores)

आवक (4)	प्रत्यक्ष Actuals (5)	Incomings (4)
१. कर्जे व आगाऊ रकमा यांची परतफेड	559	1. Repayment of loans and advances
२. शिल्लक : वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ वाढ	877	2. Balance : Net increase in financial assets
३. एकूण	1,436	3. Total

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2013-14

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.21

**Changing in Financial Liabilities : Capital Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings
12)**

(रुपये कोटीत/Rs.in Crores)

आवक (4)	प्रत्यक्ष Actuals (5)	Incomings (4)
४ सरकारी ऋण	17994.21	4. Public debt
४.१ राज्य शासनाचे देशांतर्गत ऋण	18308.27	4.1. Internal debt. Of the State Government
४.२ केंद्र सरकारकडून कर्जे व आगाऊ रकमा	-314.06	4.2. Loans and advances from the Central Government
५ आंतर राज्यीय तडजोड (निव्वळ)	0.00	5. Inter-State settlement (net)
६ अल्पबचत, भविष्य निर्वाह निधी इत्यादी (निव्वळ)	6111.59	6. Small Savings, Provident Fund etc. (net)
७ रोख शिल्लक गुंतवणूक लेखा (निव्वळ)		7. Cash balance investment account (net)
८ इतर ऋण (निव्वळ)	-3242.32	8. Other debts (net)
९ एकूण	20863.48	9. Total

Source : Maharashtra State Budget Publication, 2013-14

28. लोकवित्त/

तक्ता क्रमांक/

रोख रकमा व भांडवल यांचा ताळमेळ : राज्य प्रशासनाच्या व शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांचा भांडवली लेखा/
(2011-

जावक (1)	प्रत्यक्ष Actuals (2)	Outgoings (1)
१. शिल्लक:वस्तू व सेवा यांच्या सर्व व्यवहारातील तूट (लेखा ३ ए ची संतुलन करणारी बाब)	21,929	1. Deficit on all transactions in goods and services (Balancing item in Accounts 3-A)
२. शिल्लक:वित्तीय संपत्तीतील निव्वळ वाढ (लेखा ३ बी ची संतुलन करणारी बाब)	877	2. Net increase in financial assets (Balancing item in Accounts 3-B)
३. रोख शिलकीतील वाढ	0	3. Increase in cash balance.
४. एकूण	22,806	4. Total

आधार : महाराष्ट्र शासनाची अर्थसंकल्पीय प्रकाशने, २०१३-१४

PUBLIC FINANCE

TABLE No. 28.22

**Cash & Capital Reconciliation : Account of Government Administration & Departmental Commercial Undertakings
12)**

			(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)
आवक (3)	प्रत्यक्ष Actuals (4)	Incomings (3)	
१. शिल्लक:वित्तीय दायित्वातील निव्वळ वाढ (लेखा ३ सी ची संतुलन करणारी बाब)	14,405	1. Net increase in financial Liabilities (Balancing item in Accounts 3-C)	
२. रोख शिलकीतील घट	8,401	2. Decrease in cash balance	
३ एकूण	22,806	3. Total	

Source : Maharashtra State Budget Publication,2013-14

२९. किंमती आणि निर्देशांक

२९.१ या विभागात शेतीमाल, इतर आवश्यक वस्तू, सोने व चांदी यांच्या किंमती, अखिल भारतीय घाऊक किंमतीचा निर्देशांक, कामगार शेतमजूर व अश्रमिक कर्मचारी यांचे करिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक, नागरी व ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचे निर्देशांक यासंबंधीची माहिती दिली आहे.

२९.२ भारत सरकारचे आर्थिक सल्लागार यांच्या कार्यालयातर्फे प्रसिध्द होणाऱ्या “अपेडिक्स टु इन्डेक्स नंबर ऑफ होलसेल प्राईजेस इन इंडिया” सुधारित मालिका, ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याच्या पध्दतीबाबत सविस्तर माहिती दिली आहे. कामगार आयुक्त महाराष्ट्र शासन, प्रसिध्द करित असलेल्या लेबर गॅझेटच्या प्रकाशनाच्या डिसेंबर १९६५ च्या अंकात मुंबई व सोलापूर केंद्रांसाठी तयार करावयाच्या नवीन निर्देशांकांच्या व्याप्ती व पध्दतीबाबतची सविस्तर माहिती दिली आहे; तर जळगाव व नागपूर केंद्रांसाठी ती माहिती जानेवारी १९६६ च्या अंकात दिली आहे. पुणे केंद्रासंबंधीची माहिती ऑगस्ट १९६५ च्या अंकात व नांदेड व औरंगाबाद केंद्राविषयीची माहिती मार्च १९६६ च्या अंकात दिली आहे. “इंडियन लेबर जर्नल, खंड ५ अंक ११” ह्या प्रकाशनात निर्देशांक तयार करण्याची पध्दत व त्याची व्याप्ती ह्या बदल सविस्तर माहिती दिलेली आहे. केंद्रीय सांख्यिकी संघटना श्रमिकेत्तर कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक तयार करते. त्यासाठी १९६० हे पायाभूत वर्ष घेतले आहे. महाराष्ट्रात बृहन्मुंबई, पुणे व नागपूर ह्या केंद्रांसाठी निर्देशांक तयार केले आहेत. केंद्रीय सांख्यिकी संघटनेने प्रसिध्द केलेल्या “मंथली अॅबस्ट्रॅक्ट ऑफ स्टॅटिस्टिक्स” ह्या प्रकाशनाच्या ऑगस्ट १९६६ च्या अंकात निर्देशांक तयार करावयाची पध्दत व व्याप्ती ह्यासंबंधी स्पष्टीकरण दिले आहे. “महाराष्ट्र अर्थ व सांख्यिकी त्रैमासिक पत्रिका” ह्या प्रकाशनाच्या ऑक्टोबर-डिसेंबर १९७९ च्या अंकात निर्देशांक काढण्याची पध्दत प्रसिध्द केली आहे.

29. PRICES AND INDICES

29.1. Information on prices of agricultural and other commodities gold and silver, All-India wholesale price index number, consumer price index numbers for workers, agricultural labour and non-manual employees and retail price index numbers for urban and rural Maharashtra is given in this section.

29.2. The details of the method of construction of the index is given in the “Appendix to index number of wholesale prices in India” revised series, issued by the office of the Economic Adviser to the Government of India. The details, regarding the scope and method of compilation of the new index for Mumbai and Solapur are given in December 1965 issue, for Jalgaon and Nagpur in January 1966 issue, for Pune in August 1965 issue and for Nanded and Aurangabad in March 1966 issue, of the Labour Gazette issued by the Commissioner of Labour, Government of Maharashtra. The details of the method of construction and scope of the index is given in Indian Labour Journal, Vol. V, No. II. Consumer price index number for non-manual employees is compiled by the Central Statistical Organisation. The year 1960 is adopted as base. For Maharashtra, index is worked out for Brihan Mumbai, Pune and Nagpur centres. The method and scope of the index is explained in ‘Monthly Abstract of Statistics. August 1966’ published by the Central Statistical Organisation. the methodology has been published in the ‘October-December 1979 issue’ of the Maharashtra Quarterly Bulletin of Economics and Statistics.

29. किंमती निर्देशांक /

तक्का क्रमांक /

मुंबई बाजारातील काही शेती व

Wholesale Prices of Certain Agricultural and
(2011

वस्तु	जात	एप्रिल	मे	जून	जुलै	ऑगस्ट	सप्टेंबर
(1)	(2)	April	May	June	July	August	September
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
बाजरी	खानदेश नं.१ / २	1635	1802.5	1683	1628	1748	1680
कडधान्ये :							
उडीद	खानदेश	5762.5	5647.5	5030	5048	5480	4900
मूग	हिरवा/चिनाई	4802.5	4987.5	5020	4833	4945	5000
मसूर	जाडी	4030	3765	3610	3563	3503	3578
तूर	पांढरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
हरभरा	पिवळा	4205	4637.5	4898	5188	5661	6063
चवळी	पांढरी	6610	6905	6260	5585	5125	4940
राजमा		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
डाळी :							
हरभरा डाळ		3495	3437.5	3503	3670	3873	3850
तूर डाळ		6070	6045	5985	6000	5940	5995
तेलबिया :							
		0	0	0	0	0	0
शेंगदाणा	जाडी	5260	6115	6428	6545	6583	6643
एरंडी		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
जवस		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
तेले :							
शेंगदाणा तेल	तयार	8170	8475	9605	9595	9685	9725
एरंडेल तेल		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
जवस तेल		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
खोबरेल तेल	पांढरे	10100	10315	10135	8845	9685	8950
पेंड :							
शेंगदाणा पेंड		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
जवस पेंड		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
गूळ	कोल्हापुर नं.१ /२	2847.5	2952.5	3128	3500	3060	2808
साखर	एम-३० /एस-३०	2830	2810	2728	2883	2848	2875
गहु			N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
जवार			2780	3097.5	2888	2750	2835
शेंगदाणा			277.5	235	213	225	255
		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
दूध		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
लोणी		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.
मिरची	घाटी /ब्याडगी /मद्रास /संकेश्वर	5153	10730	9770	10000	10000	10000
हळद	राजापूरी	6763	12810	12680	12500	9623	9500
आले	विरंजित	8024	26145	15000	14040	13040	13333
बटाटे (१० ि.)	फरुकाबाद/मिलीटरी	319	775	720	723	668	688
कांदे (१० ि.)	नाशिक नं.१/नं.२	273	660	800	920	1165	1303
भाज्या (१० ि.)		0				0	
कोबी		25	30	35	58	58	75
वांगी		59	50	78	100	115	115
गवार		69	133	258	283	285	345
भेंडी		60	135	205	200	203	170

PRICES AND INDICES

TABLE NO. 29.1

इतर आवश्यक वस्तूंच्या घाऊक किंमती
Other Essential Commodities at Mumbai Market
- 12)

(प्रति क्विंटल महिना अखेरच्या किंमती रुपयांत)
(Month end Prices in Rs. Per Quintal)

ऑक्टोबर	नोव्हेंबर	डिसेंबर	जानेवारी	फेब्रुवारी	मार्च	Variety	Commodity
October (9)	November (10)	December (11)	January (12)	February (13)	March (14)	(2)	(1)
1755	1630	1500	1500	1500	1500	Khandesh No.1/2 Bajari	
							Pulses:
4900	4760	4500	4500	4500	4500		Udid
4955	4830	4700	4710	4700	4780	Green/Chinai	Moong
3455	3300	3288	3250	3250	3400	Bold	Masur
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	White	Tur
6320	6245	5880	5600	5600	5600	Yellow	Gram
5243	5095	4800	4500	4500	4500	White	Chavali
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Rajma
							Dals:
4463	4530	4378	4300	4300	4300		Gram dal
5350	5298	5348	5200	5200	5200		Turdal
0	0	0	0	0			Oil Seeds:
5960	5770	5925	5900	5900	5900	Bold	Groundnut
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Castor seed
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Linseed
							Oils:
8755	8445	9271	10205	10620	11726	Ready	Groundnut oil
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Castor Oil
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Linseed Oil
8225	8365	8035	7890	7055	7015	White	Copra Oil
							Cakes:
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Groundnut cake
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Linseed cake
2775	2803	2895	2875	3172.5	3224		Gur
2918	3470	3095	2993	2987.5	2966	M-30/S-30	Sugar
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Wheat
2750	2503	2465	2400	2400	2400	2400	Jowar
278	1360	373	425	490	485	378	Groundnut
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Sunflower
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Milk
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Butter
10000	9730	9500	9740	9603	6503		Chillies
8598	7750	7558	7290	8188	7180		Turmeric
14000	14000	14000	13720	10148	7320		Ginger
665	628	503	625	640	813		Potatoes (10 Kg.)
1135	1093	740	528	465	485	760	Onions (10 Kg.)
							Vegetables(10 Kg.) :
70	58	35	35	60	80		Cabbage
113	118	83	128	150	188		Brinjals
310	253	208	278	358	393		Gawar
143	238	183	215	280	303		Bhendi

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
केळी		178	623	590	528	710	528
कोंबडया व बदके (प्रत्येक पक्षी)		0	N.A.	N.A.	N.A.	0	N.A.
बदके		0	N.A.	N.A.	N.A.	0	N.A.
अंडी :		0	N.A.	N.A.	N.A.	0	N.A.
मटन		0	N.A.	N.A.	N.A.	0	N.A.
मासे		0	N.A.	N.A.	N.A.	0	N.A.
खोबरे (१०० ि.) 4006		7863	7878	8470	9000	9000	9000
नारळ (हजारत) कालिकत(१२५ \$G १५०)		467	1148	1115	1200	1200	1200
Coconut							
कापूस		0	N.A.	N.A.	N.A.	0	N.A.

N.A. उपलब्ध नाही / Not Available

आधार :- पणन उपसंचालक, मुंबई

TABLE NO. 29.1 contd..

(Month end Prices in Rs. Per Quintal)

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)	(1)
545	513	505	462	458	600		Rawbanana(100Kg.)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Poultry(per Bird)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Duck
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Eggs:
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Mutton
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Fish
9000	9000	9240	9480	9590			Copra (100 Kg.)
1213	1200	1150	1150	1158	1156		Calicut(125 to 150)
N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.		Cotton

Source :- Deputy Director of Marketing, Govt. of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक/

तक्ता क्रमांक/

वस्तुंचा गट व उपगटवार अखिल भारतीय घाऊक किंमतींचा निर्देशांक/

(2011-

मासिक सरासरी/

गट आणि उपगट (1)	भार Weight (2)	आर्थिक वर्षाची सरासरी Financial Year Average (3)	मासिक सरासरी/				
			एप्रिल April (4)	मे May (5)	जून June (6)	जुलै July (7)	ऑगस्ट August (8)
मूलभूत वस्तु	20.12	200.2	196.8	194.9	195.9	198.2	199.4
(अ) अन्न गट	14.34	192.7	186.8	186.3	188.8	192.8	193.7
(अ) अन्न धान्ये (१ + २)	4.09	180.7	175.5	176.7	177	178.6	180.2
(१) धान्ये	3.37	176.2	172.5	174.5	174.7	176.1	177.4
(२) डाळी	0.72	201.8	189.6	187.2	187.5	190.4	193.1
(ब) भाजीपाला व फळे	3.84	183.0	193.9	181.6	180.9	191.2	191.4
(क) दूध व दुधाचे पदार्थ	3.24	194	175.4	182.4	191.7	193.4	193.1
(ड) मांस, मासे व अंडी	2.41	214.4	195.5	197.3	202.5	206.2	209.9
(इ) मसाले व मसाल्याचे पदार्थ	0.57	237.5	243.4	250	243.1	236.4	235.7
(फ) इतर अन्न पदार्थ	0.18	217.5	201.8	220.9	221.4	220.7	213.9
(ब) अन्नधान्येतर पदार्थ	4.26	182.6	192.2	183.1	181.1	176.2	181.8
(अ) तंतू	0.88	218.4	285.7	242.1	227.9	203.7	215.5
(ब) तेल बियाणे	1.78	158.7	152.5	154.3	155.4	156.2	161.3
(क) इतर अन्नधान्येतर पदार्थ	1.39	195.3	195.5	188.5	189.7	190.6	191.5
(क) खनिजे	1.52	319.3	303.6	308.9	303.6	309.7	301.9
(२) इंधन, शक्ती, दिवाबत्ती व वंगा	14.91	168.2	159.5	160.4	161.6	165.6	167.1
(अ) कोळसा (खाणीतील)	2.09	186.8	184.6	184.6	184.6	184.6	184.6
(ब) खनिज तेले	9.36	184	171.1	172.6	174.6	181	183.2
(क) विद्युत	3.45	115.0	112.5	112.5	112.5	112.5	112.5
(३) उत्पादित पक्का माल	64.97	139.5	136.6	137.4	137.9	138	138.4
(अ) अन्न पदार्थ	9.97	151.2	146.2	148.3	148.8	150.3	150.9
(ब) पेय द्रव्ये, तंबाखू, तंबाखूचे पदार्थ	1.76	163.2	155.1	157.7	161.9	161.8	163.8
(क) कापड	7.33	128.6	133.8	133.9	132.2	128.9	126.6
(ड) लाकूड, लाकडाच्या वस्तु	0.59	160.8	153.1	155.3	160.7	161.9	160.9
(इ) कागद, कागदाच्या वस्तु	2.03	132	130.8	131.5	131.5	131.3	131.7
(फ) चामडे, चामड्याच्या वस्तु	0.84	130	126.7	127.6	129.3	130	129.6
(ग) रबर व प्लॉस्टिकच्या वस्तु	2.99	133.6	133.5	132.9	132.9	133.3	133.6
(ह) रसायने व रासायनिक पदार्थ	12.02	134.7	131	131.8	132.2	132.7	133
(ई) अधातू खनिज पदार्थ	2.56	152.8	148.9	150.2	149.8	150.2	149.6
(ज) मूलभूत धातू, मिश्रधातू व धातुच्या वस्तु	10.75	156.2	149.3	150.3	151.5	151.8	154.1
(ख) यंत्रसामग्री व यांत्रिक अवजारे	8.93	125.1	123.9	123.9	124	124.2	124.6
(ल) परिवहन सामग्री व सुटे भाग	5.21	124.6	122.6	121.8	123.8	124.2	124.6
(म) उत्पादन करणारे इतर संकीर्ण उद्योग							
सर्व वस्तु	100.000	156	152.1	152.4	153.1	154.2	154.9

PRICES AND INDICES

TABLE No. 29.2

All India Index Numbers of Wholesale Prices by Groups and Sub-groups of Commodities

12)

(पायाभूत वर्ष १९९३-९४=१००)

(Base year 1993-94=100)

Monthly Average

सप्टेंबर September (9)	ऑक्टोबर October (10)	नोव्हेंबर November (11)	डिसेंबर December (12)	जानेवारी January (13)	फेब्रुवारी February (14)	मार्च March (15)	Group and Sub Groups (1)
202.9	202.9	201.8	198.9	200.7	203	206.3	(I) Primary Articles
197.2	199.3	196.5	190.9	191.1	192.4	196.8	(A) Food Group
180.8	182.9	182.4	182.1	183.3	183.5	185.3	(a) Food grains (1+2)
176.3	176.3	175.4	175.6	177.4	178.2	179.9	(i) Cereals
202.2	214	215.2	212.9	210.8	208.6	210.2	(ii) Pulses
194.8	198.7	189.8	166.2	160.8	166	181.1	(b) Fruits & vegetables
195.3	196.9	197.3	198.4	201.4	201.5	201.3	(c) Milk and Milk Products
219.4	216.1	214.9	221.9	228.5	230.4	230	(d) Eggs, Fish & Meat
241.6	255.5	252.2	237.6	226.1	214.4	214	(e) Condiments & Spices
217.8	224.2	220.2	218.2	219.5	216.5	215.3	(f) Other food articles
184	178.4	176.6	179.2	183.1	186.8	189.1	(B) Non food Articles
227.6	215.2	208.6	203.8	198.9	197	194.6	(a) Fibres
160.3	154.5	154.6	156.9	163.4	164.3	170.3	(b) Oil seeds
192.5	192.5	190.4	195.4	198.1	202.3	216	(c) Other Non food articles
309.3	312.8	322.5	328.7	339.9	348.1	343	(C) Minerals
168.3	170	171.6	172.7	173.4	174.3	174	(II) Fuel, Power, Light & Lubricants
184.6	184.6	184.6	184.6	184.9	210.3	185	(a) Coal Mining
184.1	186.3	188.9	190.6	191.7	191.2	192	(b) Mineral oils
115.9	117	117	117	117	117	117	(c) Electricity
139	139.6	140.4	140.9	141.5	141.8	142.2	(III) Manufactured Products
151.7	151.8	152.5	153.3	153.3	153.2	153.7	(a) Food Products
164	162.8	163.6	165.3	167.1	167.8	167.2	(b) Beverages, Tobacco, Tobacco Product
126.1	126.1	126.4	126.3	126.9	127.4	128	(c) Textiles
161.6	161.8	162.2	162.3	163.8	163.9	162.6	(d) Wood & wood products
132.3	132.4	132.4	132.3	132	132.3	133.2	(e) Paper & paper products
129.6	130.8	131.8	131.6	131.3	130.4	131.2	(f) Leather & leather Products
133.3	133.5	133.4	133.9	134.3	134.2	134.5	(g) Rubber & plastic products
133.8	135.2	135.6	136.5	137.8	137.9	136.9	(h) Chemical & chemical products
150.5	153.8	155.7	156	155.9	156.2	156.7	(i) Non metallic Mineral products
155.6	156.7	159.4	160.3	161.2	162	162.4	(j) Basic Metal, alloys & metal products
125.2	125.3	125.5	125.7	126	126.3	126	(k) Machinery & Machine tools
124.8	124.9	125.3	125.3	125.5	125.8	126.2	(l) Transports, Eqpt. & parts
							(m) Other Misc. Manufacturing Industries
156.2	157	157.4	157.3	158.2	159	169.8	All Commodities

29. किंमती आणि निर्देशांक/ PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3

राज्यातील निवडक केंद्रामधील कामगाराकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक
Consumer Price Index Number for the Working Class of selected Centre in the State
(2011-12)

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)

(Base year 2001=100)

महिना, वर्ष Month and Year (1)	अन्न गट Food (2)	पान, सुपारी, तंबाखू इ. Pan, Supari, Tobacco, etc. (3)	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Light (4)	घरभाडे House Rent (5)	कापड व बिछाना Clothing and Bedding (6)	संकीर्ण Miscella- neous (7)	ग्राहक किंमतीचा निर्देशांक consumer price Index (8)
मुंबई / Mumbai							
2000-01	541	546	335	743	364	476	512
2002-03	562	673	721	930	369	520	565
2005-06	622	743	546	1149	380	583	613
2006-07	126	118	135	124	125	134	128
2007-08	136	128	141	127	130	140	138
2008-09	151	141	168	130	132	150	148
2010-11	191	171	188	158	144	167	178
2011-12	207	208	205	190	169	179	196
एप्रिल / April 2011	195	195	181	178	155	173	84
मे / May 2011	196	206	195	178	163	174	186
जून / June 2011	200	216	197	178	163	176	189
जुलै / July 2011	205	211	203	193	163	176	194
ऑगस्ट / August 2011	206	209	210	193	163	177	195
सप्टेंबर / September 2011	211	206	214	193	175	179	199
ऑक्टोबर / October 2011	215	208	206	193	175	180	201
नोव्हेंबर / November 2011	216	208	210	193	175	180	201
डिसेंबर / December 2011	210	208	212	193	175	182	199
जानेवारी / January 2012	205	208	210	196	175	182	199
फेब्रुवारी / February 2012	212	210	210	196	175	182	200
मार्च / March 2012	218	213	217	196	175	184	204

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
पुणे / Pune							
	2000-01	513	668	682	589	319	501
	2002-03	548	734	742	650	334	534
	2005-06	615	769	672	791	374	592
	2006-07	134	119	149	119	117	130
	2007-08	145	130	140	125	128	138
	2008-09	160	134	141	129	132	154
	2010-11	203	169	161	183	162	185
	2011-12	226	207	178	198	185	204
एप्रिल / April	2011	217	178	167	195	179	196
मे / May	2011	217	209	164	195	179	197
जून / June	2011	221	208	168	195	179	199
जुलै / July	2011	222	208	179	198	179	200
ऑगस्ट / August	2011	225	207	177	198	179	202
सप्टेंबर / September	2011	230	207	178	198	179	204
ऑक्टोबर / October	2011	230	207	178	198	190	206
नोव्हेंबर / November	2011	231	211	184	198	190	207
डिसेंबर / December	2011	228	211	184	198	190	205
जानेवारी / January	2012	229	211	184	201	190	207
फेब्रुवारी / February	2012	231	212	185	201	192	208
मार्च / March	2012	234	216	187	201	194	211

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 -Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
सोलापूर / Solapur							
2000-01	451	614	388	681	339	509	466
2002-03	466	612	439	789	341	537	490
2005-06	503	665	525	1002	355	582	543
2006-07	126	119	140	138	117	123	127
2007-08	149	132	131	140	121	131	141
2008-09	159	142	136	144	122	146	151
2010-11	189	173	153	233	126	164	182
2011-12	214	187	178	254	151	176	204
एप्रिल / April 2011	201	184	162	250	134	170	193
मे / May 2011	207	189	106	250	148	171	198
जून / June 2011	207	190	165	250	148	172	198
जुलै / July 2011	210	186	174	254	148	172	201
ऑगस्ट / August 2011	211	186	175	254	148	172	201
सप्टेंबर / September 2011	214	185	178	254	161	177	204
ऑक्टोबर / October 2011	219	185	176	254	151	177	207
नोव्हेंबर / November 2011	218	187	185	254	153	177	207
डिसेंबर / December 2011	221	187	188	254	153	179	209
जानेवारी / January 2012	224	188	189	257	163	182	212
फेब्रुवारी / February 2012	221	189	189	257	153	182	211
मार्च / March 2012	220	189	189	257	153	182	210

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
कोल्हापूर / Kolhapur							
2000-01	489	661	447	336	314	516	466
2002-03	539	651	507	406	351	568	517
2005-06	585	733	595	506	385	650	579
2006-07	646	772	679	530	394	666	626
2007-08	683	814	710	573	398	690	660
2008-09	285	318	310	264	198	288	280
2010-11	191	187	199	198	147	167	184
2011-12	217	210	220	222	161	183	207
एप्रिल / April 2011	205	205	205	218	157	174	197
मे / May 2011	210	215	203	218	157	174	199
जून / June 2011	211	210	203	218	157	175	200
जुलै / July 2011	211	204	216	222	157	178	202
ऑगस्ट / August 2011	217	203	215	222	157	182	206
सप्टेंबर / September 2011	220	203	216	222	157	184	208
ऑक्टोबर / October 2011	219	211	224	222	164	184	208
नोव्हेंबर / November 2011	221	213	231	222	161	185	210
डिसेंबर / December 2011	220	212	231	222	161	187	210
जानेवारी / January 2012	223	212	233	227	168	189	213
फेब्रुवारी / February 2012	223	213	233	227	168	189	213
मार्च / March 2012	225	214	233	227	168	189	214

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
नाशिक / Nashik							
	2000-01	461	594	497	658	342	477
	2002-03	474	690	587	800	362	517
	2005-06	520	763	554	1064	383	581
	2006-07	131	119	149	125	110	126
	2007-08	140	125	139	129	118	131
	2008-09	155	132	147	136	120	142
	2010-11	202	151	163	238	125	186
	2011-12	216	190	182	273	153	208
एप्रिल / April	2011	207	169	170	260	136	197
मे / May	2011	220	183	168	260	149	203
जून / June	2011	214	184	171	260	149	201
जुलै / July	2011	214	184	183	267	149	204
ऑगस्ट / August	2011	216	184	183	267	149	206
सप्टेंबर / September	2011	217	184	184	267	149	207
ऑक्टोबर / October	2011	218	200	184	267	160	210
नोव्हेंबर / November	2011	221	198	188	267	160	211
डिसेंबर / December	2011	219	198	188	267	160	211
जानेवारी / January	2012	217	198	188	296	160	216
फेब्रुवारी / February	2012	215	198	189	296	160	215
मार्च / March	2012	215	199	189	296	160	215

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)
(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
जळगांव / Jalgaon							
2000-01	477	691	401	266	294	534	449
2002-03	493	738	469	298	313	569	474
2005-06	549	837	511	365	313	660	530
2006-07	607	869	584	388	315	693	575
2007-08	666	918	608	408	316	722	617
2008-09	285	361	297	206	196	304	273
2010-11	195	192	219	163	187	174	186
2011-12	218	227	237	181	206	190	206
एप्रिल / April 2011	207	208	226	173	190	179	196
मे / May 2011	211	210	223	173	204	180	198
जून / June 2011	217	220	222	173	209	185	202
जुलै / July 2011	219	220	236	180	208	189	206
ऑगस्ट / August 2011	217	222	236	180	208	190	205
सप्टेंबर / September 2011	220	222	238	180	208	191	207
ऑक्टोबर / October 2011	219	233	238	180	208	193	207
नोव्हेंबर / November 2011	221	237	240	180	208	189	208
डिसेंबर / December 2011	221	237	246	180	208	194	209
जानेवारी / January 2012	216	237	247	189	208	196	209
फेब्रुवारी / February 2012	218	237	247	189	208	196	210
मार्च / March 2012	227	239	247	189	208	196	214

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3 Contd.

(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)
(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
अकोला / Akola							
2000-01	466	791	481	257	430	502	45
2002-03	497	762	522	295	435	551	490
2005-06	526	768	532	476	448	589	533
2006-07	590	730	563	513	450	645	585
2007-08	629	719	605	533	444	690	620
2008-09	260	298	315	244	205	297	269
2010-11	170	157	232	186	127	161	175
2011-12	183	183	251	199	132	174	188
एप्रिल / April 2011	175	163	239	193	127	166	180
मे / May 2011	174	178	238	193	127	166	180
जून / June 2011	177	181	237	193	130	171	182
जुलै / July 2011	177	185	248	199	130	171	185
ऑगस्ट / August 2011	178	185	246	199	130	172	185
सप्टेंबर / September 2011	177	185	251	199	130	174	186
ऑक्टोबर / October 2011	183	185	251	199	130	174	188
नोव्हेंबर / November 2011	188	193	260	199	130	177	192
डिसेंबर / December 2011	192	188	260	199	130	178	191
जानेवारी / January 2012	187	186	261	203	141	177	193
फेब्रुवारी / February 2012	190	186	261	203	141	179	195
मार्च / March 2012	200	186	261	203	141	180	199

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3 -Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
नागपूर / Nagpur								
2000-01	439	708	437	726	289	486	469	
2002-03	460	683	518	752	306	526	496	
2005-06	497	739	539	1036	316	590	559	
2006-07	133	129	149	145	114	126	134	
2007-08	146	141	141	153	118	131	142	
2008-09	166	156	149	160	120	143	155	
2010-11	205	192	170	314	130	161	207	
2011-12	215	240	190	344	146	173	224	
एप्रिल / April	2011	203	235	178	336	136	166	214
मे / May	2011	205	238	176	336	136	168	215
जून / June	2011	209	238	178	336	137	169	217
जुलै / July	2011	217	233	190	344	143	171	224
ऑगस्ट / August	2011	218	234	189	344	144	170	224
सप्टेंबर / September	2011	220	236	190	344	148	171	225
ऑक्टोबर / October	2011	223	237	190	344	149	171	227
नोव्हेंबर / November	2011	221	241	197	344	148	176	228
डिसेंबर / December	2011	213	240	198	344	152	178	225
जानेवारी / January	2012	210	250	196	351	152	180	229
फेब्रुवारी / February	2012	219	250	197	351	152	180	229
मार्च / March	2012	221	252	197	351	152	180	230

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.3 .-Contd.

(पायाभूत वर्ष १९८२=१००)
(Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
औरंगाबाद / Aurangabad							
2000-01	483	643	376	320	500	582	479
2002-03	507	666	490	378	560	645	523
2005-06	503	666	482	366	560	639	518
2006-07	622	754	613	466	640	742	629
2007-08	650	838	669	493	661	776	659
2008-09	278	337	309	241	267	312	281
2010-11	188	203	217	196	161	158	183
2011-12	212	237	235	225	171	180	206
एप्रिल / April 2011	202	218	224	208	167	167	194
मे / May 2011	204	229	220	208	167	168	195
जून / June 2011	209	228	220	208	167	170	197
जुलै / July 2011	212	228	234	224	167	177	204
ऑगस्ट / August 2011	212	227	232	224	167	182	205
सप्टेंबर / September 2011	212	229	235	224	167	183	206
ऑक्टोबर / October 2011	223	247	235	224	172	184	211
नोव्हेंबर / November 2011	215	248	243	224	172	184	208
डिसेंबर / December 2011	214	248	243	224	176	186	209
जानेवारी / January 2012	214	248	244	244	178	186	213
फेब्रुवारी / February 2012	212	248	244	244	177	187	213
मार्च / March 2012	217	248	244	244	177	187	214

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.3 -Contd.

(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
नांदेड / Nanded							
	2000-01	459	656	446	292	385	466
	2002-03	495	676	496	329	388	494
	2005-06	478	677	490	321	388	479
	2006-07	609	708	570	430	399	590
	2007-08	651	746	599	457	412	625
	2008-09	285	308	287	245	203	280
	2010-11	187	192	211	314	143	200
	2011-12	215	232	228	373	150	227
एप्रिल / April	2011	203	208	219	346	144	214
मे / May	2011	207	225	215	346	144	216
जून / June	2011	218	229	215	346	146	222
जुलै / July	2011	218	228	230	371	151	228
ऑगस्ट / August	2011	213	222	228	371	151	226
सप्टेंबर / September	2011	213	233	229	371	151	227
ऑक्टोबर / October	2011	219	233	229	371	151	230
नोव्हेंबर / November	2011	216	238	230	371	151	229
डिसेंबर / December	2011	213	242	235	371	151	228
जानेवारी / January	2012	215	242	236	403	151	234
फेब्रुवारी / February	2012	223	244	236	403	152	238
मार्च / March	2012	220	244	236	403	152	237

आधार.- कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source-- Office of the commissioner of Labour, Government of Maharashtra, Mumbai

जानेवारी, २००६ पासून मुंबई, पुणे, नाशिक, नागपुर, सोलापूर या केंद्रांच्या पायाभूत वर्षात (१९८२=१००) बदल होऊन नवीन पायाभूत वर्ष (२००१=१००) हे झाले आहे.

For the centres Mumbai, Pune, Nashik, Nagpur, Solapur the base year has revised from (1982=100) to (2001=100) from January, 2006 onwards

29. किमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.4

राज्यातील निवडक केंद्रांमधील कामगाराकरिता ग्राहक किमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Numbers for the working Class at selected centres in the State (New Series)

(पायाभूत वर्ष / Base year 2001=100)

वर्षे Year (1)	अन्न Food (2)	संकीर्ण Miscellaneous (3)	ग्राहक किमती निर्देशांक C. P. Index (4)
केंद्र / Centre			
मुंबई / Mumbai			
2001	554	495	528
2005	615	573	611
2008	148	146	144
2009	166	159	159
2010	187	164	174
2011	204	176	192
सोलापूर / Solapur			
2001	449	524	471
2005	503	580	539
2008	158	141	149
2009	169	157	160
2010	185	163	179
2011	209	172	199
नागपूर / Nagpur			
2001	446	499	483
2005	494	588	554
2008	161	140	151
2009	185	152	174
2010	202	158	203
2011	212	170	220
पुणे / Pune			
2001	519	516	516
2005	609	569	589
2008	157	149	146
2009	176	161	162
2010	198	168	181
2011	221	182	200
नाशिक / Nashik			
2001	471	494	498
2005	514	587	576
2008	151	127	139
2009	175	134	157
2010	196	141	181
2011	215	160	204

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.4 -Contd..

(पायाभूत वर्ष / Base year 1982=100)

(1)	(2)	(3)	(4)
केंद्र / Centre			
कोल्हापूर / Kolhapur			
2001	501	531	477
2005	581	646	574
2008	708	701	697
2009	161	154	158
2010	186	166	180
2011	211	178	201
अकोला / Akola			
2001	484	529	475
2005	522	584	529
2008	621	702	650
2009	148	155	155
2010	168	159	164
2011	179	170	184
जळगांव / Jalgaon			
2001	488	548	469
2005	542	661	525
2008	677	718	655
2009	165	164	162
2010	190	170	181
2011	214	186	202
नांदेड / Nanded			
2001	468	564	469
2005	555	666	543
2008	677	709	665
2009	162	163	167
2010	183	163	194
2011	208	176	220
औरंगाबाद / Aurangabad			
2001	488	609	495
2005	560	710	576
2008	683	736	689
2009	163	144	159
2010	183	154	178
2011	208	175	200

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 29.5

औद्योगिक कामगारांकरिता आखिल भारतीय ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक
All India consumer price Index Number for Industrial Workers(पायाभूत वर्ष २००१=१००)
(Base year 2001=100)

वर्षे Year (1)	गट /Group		
	अन्न Food (2)	कापड Clothing (3)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (4)
2000-01	453	315	444
2001-02	466	514	463
2002-03	477	556	482
2003-04	N.A.	N.A.	N.A.
2004-05	506	346	520
2005-06	527	355	542
2006-07	126	114	125
2007-08	136	118	133
2008-09	153	122	145
2009-10	176	128	163
2010-11	194	136	180
2011-12	206	155	195

आधार:- श्रम मंत्रालय, श्रम केंद्र, भारत सरकार, सिमला.

Source:- Ministry of Labour Bureau, Government of India, Simla.

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 29.6

महाराष्ट्र राज्यातील निवडक केंद्रातील महत्वाच्या शेतीमालाच्या घाऊक किंमती

Wholesale prices of certain important agricultural commodities at selected centres in Maharashtra State
(2011-12)

(प्रती क्विंटलची महिना अखेर असलेली घाऊक किंमत रुपयात)
(Month ending spot wholesale prices in Rs. per quintal)

अ.क्र. Sr. No. (1)	वस्तू (2)	बाजारपेठ (3)	जात (4)	जून June 2011 (5)	सप्टेंबर September 2011 (6)	डिसेंबर December 2011 (7)	मार्च March 2012 (8)	Variety (4)	Market (3)	Commodity (2)
1	गहू	कोपरगाव	--	1196	1124	1173	1334	--	Kopergaon	Wheat
		श्रीरामपूर	--	1201	1178	1222	1287	--	Shrirampur	
		जळगांव	१४७	1183	1120	1182	1286	147	Jalgaon	
			२१८९	1233	1155	1210	1265	2189		
		लासलगाव	--	1151	1154	1194	1273	--	Lasalgaon	
		इंदापूर	२१८९	2821	--	1279	1381	2189	Indapur	
		अकोला		1245	1209	1310	1220	Kalyan Sona	Akola	
		धुळे	संकरित	--	1093	1198	1264	H.B.	Dhule	
				1132	1095	1230	1269	--		
		नंदूरबार	२१८९	1124	1089	1175	1263	--	Nandurbar	
		सांगली	लोकल	1870	1840	1834	1201	Local	Sangli	
		जालना	१४७	1178	1137	1136	1189	147	Jalna	
				1359	1196	1287	1349	No. 3		
		उमरेड	--	--	1300	--	--	--	Umrer	
		नांदेड	--	1144	1083	1074	1173	--	Nanded	
		पाचोरा		1196	--	--	--	Kalyan Sona	Pachora	
		बीड	संकरित	1332	1230	1243	1518	H.B.	Beed	
		बारामती	२१८९	1151	1250	1226	1284	2189	Baramati	
				1140	1197	1180	1233	Kalyan Sona		
		अहमदनगर		1356	2037	1373	1401	--	Ahmednagar	
		अमरावती	लोकल	1289	1163	1199	1191	Local	Amrawati	
			१४७	1246	1134	1114	1144	147		
		चाळीसगांव		1247	1195	1198	1252	--	Chalisgaon	
		फलटण		1238	1200	1217	1288	--	Phaltan	
		पुणे		1995	1944	1926	2001	--	Pune	
		वाशिम	२१८९	1184	1125	1107	1172	--	Washim	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
2	बाजरी	कोपरगाव	--	1126	1045	1094	1153	--	Kopargaon	Bajra
		श्रीरामपूर	--	1058	1114	1098	1187	--	Shrirampur	
		चाळीसगांव		1083	1131	1066	1091	Hirvi	Chalisgaon	
		जळगांव	स्थानिक	1177	1206	1208	1138	Local	Jalgaon	
		पाचोरा	--	560	--	--	--	--	Pachora	
		अकोला	--	--	--	1317	1280	Hirvi	Akola	
		बारामती	संकरित	1066	1087	1050	1225	H.B.	Baramati	
				1217	1243	1251	1317	Mahico		
		सांगली	स्थानिक	1284	1241	1213	1211	Local	Sangli	
		पुणे	--	1445	1461	1440	1510	--	Pune	
		फलटण	--	1163	1207	1225	1294	--	Phaltan	
		नंदूरबार	--	1038	996	1175	1131	--	Nandurbar	
		धुळे	संकरित	1102	1019	1131	1152	H.B.	Dhule	
		बीड	संकरित	1075	1032	1213	1234	H.B.	Beed	
		इंदापूर	संकरित	1102	--	1392	1426	H.B.	Indapur	
		जालना		1105	1001	1177	1134	Hirvi	Jalna	
		अहमदनगर	--	1312	1632	1590	1243	--	Ahmednagar	
3.	बाजरी	कोपरगाव	--	2437	2300	2104	2182	--	Kopargaon	Jowar
		श्रीरामपूर	--	2222	2496	2227	2146	--	Shrirampur	
		जालना	संकरित	927	925	1418	--	H.B.	Jalna	
			शाळू	2588	2535	2981	2148	Shalu		
		सांगली	संकरित	1800	1883	1486	1413	H.B.	Sangli	
			शाळू	2869	3142	3082	2952	Shalu		
		जळगांव	संकरित	1267	1315	1274	1106	H.B.	Jalgaon	
				--	175	1848	1300	Rabbi		
				2617	2626	2930	2224	Dadar		
		अकोला	संकरित	1021	1034	1185	1050	H.B.	Akola	
		बारामती	संकरित	1850	2200	2300	1750	H.B.	Baramati	
			मालदांडी	2350	2725	3050	2667	Maldandi		
		बीड	मालदांडी	2514	2505	2814	2170	Maldandi	Beed	
पुणे	--	2783	2744	2751	2464	--	Pune			

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
		फलटण	--	2450	2433	2833	2313	--		Phaltan
		अहमदनगर	--	2650	2643	3013	2313	--		Ahmednagar
		अमरावती	स्थानिक	1333	1365	1316	1350	Local		Amrawati
			पांढरी	1250	1201	1147	1133	White		
		धुळे	संकरित	1177	1138	1215	1134	H.B.		Dhule
				2169	2112	2745	1819	Dadar		
		चाळीसगांव	पांढरी	1089	1130	1164	1131	White		Chalisgaon
		नांदेड	संकरित	902	1080	941	949	H.B.		Nanded
				1460	--	1126	1013	Suvarna		
		नंदूरबार	--	1560	1443	1489	1232	--		Nandurbar
				2851	2415	--	2447			Dadar
		वाशिम	संकरित	961	931	1176	974	H.B.		Washim
4		कोपरगाव	--	3236	2904	3384	--	Kopargaon		Gram
		जळगांव	चाफा	2342	2821	2570	3125	Chaafa		Jalgaon
				4606	6125	5650	4300	Kabuli		
			लाल	2459	2914	--	3600	Red		
		धुळे	संकरित	2320	3055	3050	3258	H.B.		Dhule
			लाल	--	3367	2976	3309	Red		
		अकोला	चाफा	2384	3339	3092	3495	Chafa		Akola
		बीड	पिवळा	2348	3131	2879	3192	Yellow		Beed
		जालना	स्थानिक	2355	3142	2873	3306	Local		Jalna
				5072	4842	3500	5152	Kabuli		
		सांगली	स्थानिक	2345	3412	2978	3400	Local		Sangli
		अहमदनगर	--	2303	5106	3100	3215	--		Ahmednagar
			संकरित	2387	3262	3333	3383	H.B.		
				3950	4375	5000	4319	Kabuli		
		फलटण	--	2238	3183	2800	3375	--		Phaltan
		पुणे	--	2632	3660	3885	3780	--		Pune
		श्रीरामपूर	--	2252	2831	2658	3144	--		Shrirampur
		वाशिम	चाफा	2412	2971	2985	3338	Chafa		Washim

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
		अमरावती	स्थानिक	2350	3285	3081	3308	Local	Amravati	
				2544	3388	3256	3449	Bold		
		बारामती		2371	3180	3061	3237	Garda	Baramati	
				3192	3600	--	3375	Bold		
		चाळीसगांव	पिवळा	2260	2913	2890	3262	Yellow	Chalisgaon	
		इंदापूर		2300	--	2675	2838	Garda	Indapur	
		लासलगाव	स्थानिक	--	3827	2947	3496	Local	Lasalgaon	
				--	3963	3091	3583	Jambu		
				--	3851	3389	3685	Kabuli		
		नांदेड	--	2208	2979	2275	3230	--	Nanded	
		नंदूरबार	--	3107	3544	3206	3709	--	Nandurbar	
5	तूर	जळगांव	लाल	3000	--	4500	--	Red	Jalgaon	Tur
		जालना	पांढरी	3111	3226	3681	3650	White	Jalna	
				2496	3758	3040	3005	Black		
			लाल	2292	2682	2790	2767	Red		
		धुळे	लाल	2047	2375	2842	2574	Red	Dhule	
		नंदूरबार	--	2471	2006	3127	2513	--	Nandurbar	
		वाशिम	लाल	2852	3128	3175	3175	Red	Washim	
		अकोला	लाल	2840	3160	3232	3215	Red	Akola	
		नांदेड	--	2291	2684	2638	3207		Nanded	
		बीड	पांढरी	3000	3236	3536	3475	White	Beed	
		अहमदनगर	--	--	3175	3515	3223	--	Ahmednagar	
		अमरावती	लाल	2731	2995	3138	3286	Red	Amravati	
				2655	3078	3172	3296	Gajjar		
		चाळीसगांव	लाल	2982	3008	2760	2916	Red	Chalisgaon	
		सांगली	स्थानिक	2600	2567	2750	--	Local	Sangli	
		श्रीरामपूर	--	2153	2280	2698	2861	--	Shrirampur	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
6	मूग	जळगांव	चमकी	--	4035	3755	3500	Chamaki	Jalgaon	Moog
		नंदूरबार	--	3710	4387	3797	3811	--	Nandurbar	
		जालना	हिरवा	3368	4042	3724	3525	Green	Jalna	
			चमकी	3427	4137	3841	3685	Chamaki		
		बीड	हिरवा	4230	4545	4010	--	Green	Beed	
		अमरावती	चमकी	4173	3844	3857	3850	Chamaki	Amravati	
			स्थानिक	3176	2961	3115	3175	Local		
		अकोला	हिरवा	3948	3804	4058	3790	Green	Akola	
		अहमदनगर	--	4953	4615	3434	--	--	Ahmednagar	
		धुळे	हिरवा	3749	4047	3659	3118	Green	Dhule	
		नांदेड	--	--	3607	3307	3500	--	Nanded	
		सांगली	स्थानिक	4429	4338	4195	4350	Local	Sangli	
		पुणे	--	5371	5111	5110	4828	--	Pune	
		श्रीरामपूर	--	3908	4371	3675	4784	--	Shrirampur	
		वाशिम	चमकी	3669	3666	2885	--	Chamaki	Washim	
		चाळीसगांव	हिरवा	3067	4141	3555	2934	Green	Chalisgaon	
7	उडीद	जळगांव		3167	3765	3415	3278	Black	Jalgaon	Udid
			हिरवा	3261	3875	5008	--	Green		
		अकोला		3063	3610	3126	2925	Black	Akola	
		अमरावती		2771	3207	2970	3044	Black	Amravati	
		बीड		3800	3955	3356	--	Black	Beed	
		चाळीसगांव		2200	2621	2777	2734	Black	Chalisgaon	
		जालना		3096	3434	3047	2578	Black	Jalna	
		वाशिम		2950	3342	2970	2850	Black	Washim	
		नंदूरबार	--	3065	3559	3332	3009	--	Nandurbar	
		धुळे		2914	3523	3325	2876	Black	Dhule	
		नांदेड	--	--	3367	2520	2967	--	Nanded	
		पुणे	--	4783	4765	4371	4168	--	Pune	
		सांगली	स्थानिक	3338	4126	2928	3000	Local	Sangli	
		श्रीरामपूर	--	--	1100	2648	2826	--	Shrirampur	

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
8	करडई	अकोला	पांढरी	2250	2250	--	--	White	Akola	Saflower
		जालना	स्थानिक	2257	2371	2725	2853	Local	Jalna	
			पांढरी	--	2525	2600	--	White		
		नंदूरबार	--	2011	--	2261	--	--	Nandurbar	
		श्रीरामपूर	--	2093	2255	2088	2580	--	Shrirampur	-
9	भुईमुग	अमरावती		3184	2903	3423	2800	JL-24	Amravati	Groundnut
		बारामती		3200	3554	3038	3550	Ghungroo	Baramati	
		बीड	संकरित	3300	3350	--	--	H.B.	Beed	
		चाळीसगांव	--	3260	3400	3450	--	--	Chalisgaon	
				3050	3379	3697	--	SB-11		
		धुळे		3596	3685	4422	4552	SB-11	Dhule	
		इंदापूर		3351	--	3050	2925	Ghungroo	Indapur	
		कोल्हापूर	--	1486	2092	2500	2850	--	Kolhapur	
				1440	2000	--	2725	Oli		
		नंदूरबार	--	3172	2325	4026	--	--	Nandurbar	
		नाशिक	संकरित	1600	2515	3300	--	H.B.	Nashik	
10	गुळ	बारामती	नं.२	2414	2826	2572	2269	No.2	Baramati	Gur
			पिवळा	--	2862	2356	2251	Yellow		
		चाळीसगांव	पिवळा	2403	2563	2545	2274	Yellow	Chalisgaon	
		सांगली	स्थानिक	2500	2600	--	--	Local	Sangli	
				2790	2913	2810	2952	Kolhapuri		
		कोल्हापूर	--	--	3000	2664	3019	--	Kolhapur	
		अहमदनगर	नं.२	970	1,025	--	--	No.2	Ahmednagar	
		पुणे	--	2525	2909	2322	2476	--	Pune	
		फलटण	--	2488	2950	2358	2385	--	Phaltan	
		जालना	पिवळा	2529	2826	2376	2374	Yellow	Jalna	
				2447	2722	2123	2248	Tambus		

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)	
11	कांदा	जळगांव	--	2537	2829	2379	2306	--	Jalgaon	Onion	
		नाशिक	उन्हाळी	655	1026	466	--	Summer	Nashik		
			पोळ	--	--	624	395	Pole			
			फलटण	--	600	1031	516	269	--		Phaltan
			पुणे	--	703	945	662	521	--		Pune
			श्रीरामपूर	--	680	975	550	321	--		Shrirampur
			लासलगाव	--	775	1000	343	343	--		Lasalgaon
				उन्हाळी	721	1059	366	395	Summer		
			अहमदनगर	--	--	807	580	316	--		Ahmednagar
			कोपरगाव	--	727	1118	456	--	--		Kopergaon
12	बटाटे	कोल्हापूर	--	702	1188	740	417	--	Kolhapur	Potatoes	
		जळगांव	लाल	553	802	495	386	Red	Jalgaon		
		धुळे	लाल	563	893	516	307	Red	Dhule		
				501	835	926	449	White			
		नाशिक	--	622	783	478	674	--	Nashik		
		पुणे	--	889	872	676	830	--	Pune		
		नागपूर	पहाडी	--	--	--	--	Pahadi	Nagpur		
		श्रीरामपूर	--	703	625	400	636	--	Shrirampur		
		कोल्हापूर	--	754	786	685	827	--	Kolhapur		
		जळगांव	--	598	575	500	683	--	Jalgaon		
13	मिरची	अहमदनगर	--	--	629	455	575	--	Ahmednagar	Chillies	
		सांगली	स्थानिक	8875	10123	10577	5633	Local	Sangli		
		पुणे	--	10084	10645	9688	7435	--	Pune		
		धुळे	--	6700	--	1181	1164	--	Dhule		
			संकरित	--	5591	2898	2821	--			
	नंदूरबार	--	--	1259	1981	1948	--	Nandurbar			

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.6 --Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(4)	(3)	(2)
14		अहमदनगर	--	2338	2321	2441	--	--	Ahmednagar	Soyabean
		अकोला	पिवळा	2244	2290	2176	2730	Yellow	Akola	
		अमरावती	पिवळा	2205	2238	2192	2584	Yellow	Amravati	
		बारामती	पिवळा	2186	2145	2275	2475	Yellow	Baramati	
		बीड	पिवळा	1950	--	2231	--	Yellow	Beed	
		चाळीसगांव	--	2126	2025	2014	2451	--	Chalisgaon	
			पांढरी	--	1988	2180	2346	White		
		धुळे	--	1887	2250	2378	1763	--	Dhule	
			पिवळा	--	2205	2096	2566	Yellow		
		जालना	पिवळा	2149	2252	2231	2596	Yellow	Jalna	
		कोपरगाव	--	2194	2146	2216	2634	--	Kopargaon	
		लासलगाव	--	2276	2255	2300	2677	--	Lasalgaon	
		नांदेड	--	2265	--	2216	2567	--	Nanded	
		नंदूरबार	--	2230	1687	2259	2515	--	Nandurbar	
		सांगली	स्थानिक	2266	2120	2180	2441	Local	Sangli	
		श्रीरामपूर	--	2130	2026	2105	2401	--	Shrirampur	
		वाशिम	पिवळा	2271	2325	2220	2551	Yellow	Washim	

N.A. -उपलब्ध नाही / Not available

आधार : पणन उपसंचालक, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

Source- Deputy Director of Marketing, Govt. of Maharashtra, Mumbai.

29. किंमती आणि निर्देशांक / RICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.7

सोने व चांदी यांच्या मुंबई बाजारातील किंमती /Prices of Gold and Silver in Mumbai Market
(2011-12)

(रुपयांत /in Rupees)

वर्ष / महिना Year / Month (1)	तयार सोने (१० ग्रॅमची किंमत) *Gold (Spot) per 10 gms.			तयार चांदी (दर किलोग्रॅमची किंमत) *Silver (spot) per Kilogram		
	कमाल Highest (2)	किमान Lowest (3)	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations (4)	कमाल Highest (5)	किमान Lowest (6)	सरासरी बंद भाव Average of closing quotations (7)
1961-62	126	116	122	220	197	206
1970-71	198	178	185	589	484	537
1980-81	1730	1305	1522	2955	2075	2617
1990-91	3580	3270	3452	7051	6260	6761
1995-96	5713	41670	4958	8486	6400	7221
1998-99	N.A.	N.A.	4268	N.A.	N.A.	7855
1999-00	N.A.	N.A.	4394	N.A.	N.A.	8067
2000-01	N.A.	N.A.	4474	N.A.	N.A.	7868
2011-12	N.A.	N.A.	25,722	N.A.	N.A.	57,311
एप्रिल / April 2011	N.A.	N.A.	21,374	N.A.	N.A.	62,741
मे / May 2011	N.A.	N.A.	22,123	N.A.	N.A.	57,111
जून / June 2011	N.A.	N.A.	22,344	N.A.	N.A.	54,484
जुलै / July 2011	N.A.	N.A.	22,662	N.A.	N.A.	55,305
ऑगस्ट / August 2011	N.A.	N.A.	26,117	N.A.	N.A.	61,763
सप्टेंबर / September 2011	N.A.	N.A.	27,520	N.A.	N.A.	61,623
ऑक्टोबर / October 2011	N.A.	N.A.	26,680	N.A.	N.A.	53,951
नोव्हेंबर / November 2011	N.A.	N.A.	28,545	N.A.	N.A.	56,658
डिसेंबर / December 2011	N.A.	N.A.	28,069	N.A.	N.A.	54,014
जानेवारी / January 2012	N.A.	N.A.	27,573	N.A.	N.A.	53,406
फेब्रुवारी / February 2012	N.A.	N.A.	28,069	N.A.	N.A.	56,697
मार्च / March 2012	N.A.	N.A.	27,918	N.A.	N.A.	57,343

N.A. - उपलब्ध नाही / Not available

टिप.- (१)* तयार सोन्याच्या किंमती २७ ऑगस्ट १९६३ पर्यंत शुध्द सोन्याच्या होत्या. त्यानंतर ९ नोव्हेंबर १९६६ पर्यंत १४ कॅरेट सोन्याच्या आणि १० जुलै १९६७ पासून प्रमाणित सोन्याच्या आहेत.

(२)** या तयार चांदीच्या किंमती ०.९९६ पेक्षा कमी शुध्द चांदीच्या आहेत.

Note.- (1)* Spot prices relate to gold bullion upto 27th August 1963, 14 carat gold upto 9th November 1966 and to standard gold from 10th July 1967.

(2)** Spot prices relate to below 0.996 fineness.

आधार.- भारतीय रिझर्व बँक, मुद्रा व वित्त अहवाल, भाग-२ २००१

Source.- Report on currency and finance, Vol.-2 Reserve Bank of India, 2001

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.8

महाराष्ट्रातील शेतमजुरांकरिता ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक

Consumer Price Index Number for Agricultural Labours in Maharashtra
(2011-12)

(पायाभूत : शेती वर्ष १९८६-८७=१००)

(Base : Agri. Year 1986-87=100)

वर्षे/महिना Year/Months (1)	अन्नगत निर्देशांक Food Index (2)	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index (3)
2000-01	316	305
2001-02	307	303
2002-03	322	317
2005-06	365*	362
2006-07	402	394
2007-08	437	423
2008-09	484	464
2009-10	574	540
2010-11	633	600
2011-12	704	676
एप्रिल / April 2011	662	637
मे / May 2011	676	648
जून / June 2011	690	660
जुलै / July 2011	696	666
ऑगस्ट / August 2011	704	673
सप्टेंबर / September 2011	713	680
ऑक्टोबर / October 2011	720	687
नोव्हेंबर / November 2011	725	692
डिसेंबर / December 2011	720	689
जानेवारी / January 2012	716	690
फेब्रुवारी / February 2012	714	691
मार्च / March 2012	717	694

आधार.- श्रम मंत्रालय, श्रम केंद्र, भारत सरकार, सिमला

Source.- Ministry of Labour Bureau, Government of India, Simla

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.9

महाराष्ट्रातील नागरी विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक
Retail Price Index Numbers for Maharashtra By Groups of Commodities
(2011-12)

(पायाभूत वर्ष १९८१-८२=१००)
(Base Year :-1981-82=100)

वर्षे / महिना Year / Months	गट / Groups					
	अन्न Food	पान, सुपारी तंबाखु इ. Pan, Supari, Tobacco, etc.	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting	कापड, बिछाना पादत्राणे Clothing, bedding and footwea	संकीर्ण Miscellaneous	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
2000-2001	420.99	593.97	380.15	518.34	453.68	437.76
2001-2002	430.15	607.96	420.21	537.95	480.67	455.27
2002-2003	440.76	625.85	458.1	543.77	495.58	468.91
2005-2006	109	107	107	103	107	108
2006-2007	120	112	108	105	109	114
2007-2008	129	121	158	106	115	125
2008-2009	142	134	224	109	123	141
2010-2011	186	169	278	118	143	175
2011-12	201	205	297	127	154	189
एप्रिल / April 2011	189	186	285	123	150	180
मे / May 2011	194	194	285	124	151	183
जून / June 2011	195	197	286	124	152	184
जुलै / July 2011	199	200	291	125	153	187
ऑगस्ट / August 2011	200	201	292	126	154	188
सप्टेंबर / September 2011	202	204	293	127	155	189
ऑक्टोबर / October 2011	206	208	293	127	156	192
नोव्हेंबर / November 2011	208	212	294	128	157	193
डिसेंबर / December 2011	206	215	294	128	157	192
जानेवारी / January 2012	205	218	316	129	157	194
फेब्रुवारी / February 2012	203	211	316	129	152	191
मार्च / March 2012	206	210	316	129	152	193

टीप.- निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किंमतीचा भाव सापेक्षाची भारतीय सरासरी वापरण्यात आली आहे

Note.- Weighted average price of fair price shops and open Market for the commodities Rice, Wheat, Jowar and Sugar has been used to calculate index numbers of respective commodities

आधार- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source- Directorate of Economics and Statistics. Govt. of Maharashtra, Mumbai

29. किंमती आणि निर्देशांक / PRICES AND INDICES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 29.10

महाराष्ट्रातील ग्रामीण विभागातील किरकोळ किंमतीचा गटवार निर्देशांक
Retail Price Index Numbers for Rural Maharashtra By Groups of Commodities
(2011-12)

(पायाभूत वर्ष २००३=१००)
(Base Year 2003=100)

वर्ष / महिना Year / Months	गट / Groups					
	अन्न Food	इंधन व दिवाबत्ती Fuel and Lighting	कापड, बिछाना पादत्राणे Clothing, bedding and footwear	संकीर्ण Miscellaneous	सर्वसाधारण निर्देशांक General Index	पान, सुपारी तंबाखू, इ. Pan, Supari Tobacco, etc.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
2000-2001	414.87	405.03	379.82	502.68	431.24	—
2001-2002	415.47	436.14	382.99	517.75	437.73	—
2002-2003	426.37	456.16	393.72	522.38	447.92	—
2005-2006	109	108	103	105	107	109
2006-2007	118	119	105	108	115	117
2007-2008	128	176	107	116	128	126
2008-2009	142	238	110	125	145	140
2010-2011	184	297	114	150	181	174
2011-12	201	205	297	127	154	189
एप्रिल / April 2011	189	186	297	127	154	180
मे / May 2011	194	194	285	123	150	183
जून / June 2011	195	197	285	124	151	184
जुलै / July 2011	199	200	286	124	152	187
ऑगस्ट / August 2011	200	201	291	125	153	188
सप्टेंबर / September 2011	202	204	292	126	154	189
ऑक्टोबर / October 2011	206	208	293	127	155	192
नोव्हेंबर / November 2011	208	212	293	127	156	193
डिसेंबर / December 2011	206	215	294	128	157	192
जानेवारी / January 2012	205	218	294	128	157	194
फेब्रुवारी / February 2012	203	211	316	129	152	191
मार्च / March 2012	206	210	316	129	152	193

टीप.- निर्देशांक काढण्यासाठी तांदूळ, गहू, ज्वारी व साखर ह्यांची स्वस्त धान्य दुकानातील व खुल्या बाजारातील किंमतीची भाव सापेक्षाची भारीत सरासरी वापरण्यात आली आहे.

Note.- Weighted average price of fair price shops and open Market for the commodities Rice, Wheat, Jowar and Sugar has been used to calculate index numbers of respective commodities.

आधार - अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Directorate of Economics and Statistics. Govt. of Maharashtra, Mumbai

३०. पंचवार्षिक योजना

३०.१ राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना यासंबंधीची पंचवार्षिक योजनेची माहिती या विभागात दिलेली आहे.

30. FIVE-YEAR PLAN

30.1. Data on State Plan and Centrally sponsored programmes in various Five-Year Plans are presented in this section.

**30. पंचवार्षिक योजना/
तक्ता क्रमांक/
पंचवार्षिक व वार्षिक योजनेतील खर्च/
(2011)**

अ. क्र. Sr.No.	विकासाचे शिर्ष	१० वी योजना 10th Plan (2002-2007)		वार्षिक योजना Annual Plan (2007-08)		११ वी योजना 11th Plan (2007-2012)	
		खर्च Expendi- ture	एू ण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expendi- ture	एू ण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure	खर्च Expendi- ture	एू ण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	कृषी व संलग्न सेवा	2698.62	4.05	1370.61	7.06	9507.64	5.9
2	ग्राम विकास	6919.72	10.38	919.29	4.73	6595.98	4.09
3	विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम	373.22	0.56	193.33	1	1034.32	0.64
4	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	6991.91	10.49	5131.4	26.42	33515.82	20.8
5	विद्युत विकास	7329.41	11	1398.2	7.2	11621.11	7.21
6	उद्योग व खनिजे	716.56	1.08	209.34	1.08	893.27	0.55
7	वाहतूक व दळणवळण	3417.21	5.13	1761.25	9.07	18365.58	11.4
8	वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	55.25	0.08	10.54	0.05	121.31	0.08
9	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	2599.51	3.9	490.43	2.53	3099.54	1.92
10	सामाजिक व सामूहिक सेवा	15023.45	22.55	7583.41	39.05	69497.01	43.13
11	सामान्य सेवा	440.58	0.66	354.42	1.82	3655.08	2.27
12	इतर कार्यक्रम	20066.56	30.12	0	0	3217.41	2.00
एकूण		66632.00	100	19422.22	100	161124.07	100

FIVE YEAR PLAN

TABLE No. 30.1

Expenditure under Five-Year & Annual Plan

-12)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

वार्षिक योजना Annual Plan (2010-11)		वार्षिक योजना Annual Plan (2011-12)		Head of Development (2)
खर्च Expendi- ture (9)	ए ण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure (10)	खर्च Expendi- ture (11)	ए ण खर्चाशी टक्केवारी Percentage to total expenditure (12)	
2401.95	7.37	2840.64	7.53	Agriculture and allied services
755.68	2.32	1521.7	4.03	Rural development
204.46	0.63	138.31	0.37	Special area development programme
8663.71	26.59	6819.92	18.08	Irrigation and flood control
2314.33	7.1	2301.48	6.1	Power development
192.23	0.59	240.22	0.64	Industry and minerals
3565.86	10.95	4789.82	12.7	Transport and communications
10.27	0.03	18.67	0.05	Science, technology & enviroment
524.24	1.61	675.51	1.8	General economic services
13350.99	40.98	17090.28	45.32	Social and community services
569.43	1.75	1126.65	2.99	General services
23.63	0.07	144.53	0.38	Other progrommes
32576.78	100	37707.93	99.99	Total

30. पंचवार्षिक योजना / FIVE YEAR PLANS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 30.2

राज्य/केंद्रशासित प्रदेशांची पहिल्या (१९५१-५६) ते नवव्या पंचवार्षिक (१९९७-२००२) योजनेतील दरडोई प्रस्तावित तरतूद / खर्च
Per Capita Plan Outlay/ Expenditure of States/ U.T.s from First (1951-56) to Nineth Five Year Plan (1997-2002)
(2011-12)

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	पहिली योजना 1st Plan (1951-56)		दुसरी योजना 2nd Plan (1956-61)		तिसरी योजना 3rd Plan (1961-1966)		वार्षिक योजना Annual Plans 1966-69		State/Union Territories
		तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
I. खास दर्जा असलेली राज्ये										
Special Category States										
1.	अरुणाचल प्रदेश	4.21 (139)	2.31 (76)	9.51 (293)	3.74 (115)	7.15 (199)	7.32 (203)	8.57 (209)	7.79 (190)	Arunachal Pradesh
2.	आसाम	21.67 (26)	28.00 (34)	57.94 (61)	63.15 (66)	120.00 (104)	132.24 (115)	89.25 (69)	87.12 (67)	Assam
3.	हिमाचल प्रदेश	5.70 (23)	4.99 (20)	14.72 (55)	16.97 (64)	27.93 (96)	33.85 (116)	40.22 (127)	39.88 (126)	Himachal Pradesh
4.	जम्मू काश्मीर	12.74 (39)	13.00 (39)	33.92 (99)	26.82 (78)	75.00 (202)	61.24 (165)	60.99 (148)	59.28 (144)	Jammu and Kasmhir
5.	मणिपूर	1.55 (25)	1.08 (18)	6.25 (89)	6.22 (88)	12.88 (155)	12.82 (154)	10.14 (107)	7.20 (76)	Manipur
6.	मेघालय	@	@	@	@	@	@	@	@	Meghalaya
7.	मिझोराम	@	@	@	@	@	@	@	@	Mizoram
8.	नागालँड	@	@	@	@	7.15 (180)	10.79 (271)	17.36 (382)	15.98 (352)	Nagaland
9.	सिक्कीम	@	@	@	@	@	@	@	@	Sikkim
10.	त्रिपुरा	2.29 (32)	1.62 (23)	8.47 (88)	9.41 (98)	16.32 (132)	15.51 (126)	14.00 (100)	11.44 (82)	Tripura
एकूण (I)		48.16 (29)	51.00 (30)	130.81 (69)	126.31 (66)	266.43 (120)	273.77 (123)	240.53 (97)	228.69 (92)	Total (I)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये										
										Non-Special Category States
1.	आंध्र प्रदेश	114.14 (36)	107.00 (33)	219.19 (64)	180.64 (53)	305.00 (82)	344.78 (92)	221.03 (55)	235.62 (59)	Andhra Pradesh
2.	बिहार	68.67 (17)	102.00 (25)	194.22 (44)	176.87 (40)	337.04 (70)	331.74 (69)	216.50 (42)	217.37 (42)	Bihar
3.	गोवा	@	@	@	@	23.04 (349)	15.27 (231)	24.02 (321)	19.82 (265)	Goa
4.	गुजराथ	30.49 (18)	99.00 (58)	55.59 (29)	146.83 (77)	235.00 (108)	237.68 (110)	204.56 (85)	207.80 (86)	Gujrat
5.	हरियाणा	@	@	@	@	@	@	50.36 (56)	84.62 (94)	Haryana
6.	कर्नाटक	50.92 (25)	94.00 (47)	84.37 (38)	138.72 (62)	250.00 (102)	250.69 (102)	164.64 (62)	192.15 (72)	Karnataka
7.	केरळ	31.28 (22)	44.00 (31)	71.95 (45)	79.00 (50)	170.00 (96)	181.59 (102)	128.70 (66)	144.74 (74)	Kerla
8.	मध्यप्रदेश	83.68 (31)	94.00 (35)	230.19 (76)	145.50 (48)	300.00 (88)	288.35 (85)	171.17 (46)	166.82 (44)	Madhya Pradesh
9.	महाराष्ट्र	159.86 (48)	125.00 (37)	266.25 (72)	214.03 (58)	390.00 (94)	433.60 (105)	384.47 (84)	388.83 (85)	Maharashtra
10.	ओरिसा	21.23 (14)	85.00 (56)	99.97 (61)	89.36 (54)	160.00 (87)	224.06 (122)	128.69 (64)	122.75 (61)	Orissa
11.	पंजाब	44.62 (47)	163.00 (173)	162.68 (157)	151.43 (146)	231.39 (200)	254.23 (220)	131.58 (105)	121.85 (97)	Punjab
12.	राजस्थान	27.28 (16)	66.00 (40)	105.27 (56)	99.86 (53)	236.00 (112)	210.59 (100)	136.21 (59)	136.60 (59)	Rajasthan
13.	तामीळनाडू	90.20 (18)	85.00 (58)	173.06 (29)	186.19 (77)	290.88 (108)	342.33 (110)	236.53 (85)	265.99 (86)	Taminadu
14.	उत्तर प्रदेश	129.83 (20)	166.00 (25)	253.10 (36)	228.32 (32)	497.00 (65)	560.25 (73)	450.25 (55)	451.40 (55)	Uttar Pradesh
15.	पश्चिम बंगाल	76.45 (28)	154.00 (56)	153.66 (48)	155.84 (49)	250.00 (68)	300.49 (82)	179.17 (44)	161.47 (40)	West Bengal
एकूण (II)		928.65 (26)	1,384.00 (39)	2,069.50 (53)	1,992.59 (51)	3,675.35 (85)	3,975.75 (92)	2,828.24 (60)	2,917.83 (62)	Total (II)
एकूण (I+II)		976.81 (26)	1,435.00 (39)	2,200.31 (54)	2,118.90 (52)	3,941.78 (87)	4,249.52 (93)	3,068.77 (62)	3,146.52 (63)	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										Union Territories
1.	अंदमान निकोबार	3.83 (1094)	0.83 (237)	5.92 (1184)	3.62 (724)	9.79 (1360)	6.17 (857)	7.05 (766)	5.29 (575)	Andman & Nicobar
2.	चंदीगढ	@	@	@	@	@@	9.56 (655)	3.60 (180)	2.72 (136)	Chandigarh
3.	दादरा नगर हवेली	@	@	@	@	@@	0.25 (41)	1.29 (193)	0.71 (106)	Dadra & Nagar Haveli
4.	दमण व दीव	--	--	--	--	--	--	--	--	Daman & Div
5.	दिल्ली	6.79 (35)	5.85 (30)	16.97 (72)	11.42 (48)	81.75 (283)	93.09 (322)	75.25 (220)	63.88 (187)	Delhi
6.	लक्षद्विप	@ (25)	@ (47)	@ (38)	0.42 (62)	0.97 (102)	0.99 (102)	1.62 (62)	0.95 (72)	Lakshdweep
7.	पाँडीचेरी	0.73 (23)	0.50 (15)	4.76 (137)	3.66 (105)	6.93 (180)	6.01 (156)	6.50 (153)	5.26 (124)	Pondecherry
	एकूण (III)	11.35 (48)	7.18 (30)	27.65 (95)	19.12 (66)	99.44 (278)	116.07 (324)	95.31 (225)	78.81 (186)	Total (III)
	एकूण (I+II+III)	988.16 (26)	1,442.18 (38)	2,227.96 (54)	2,138.02 (52)	4,041.22 (88)	4,365.59 (95)	3,164.08 (63)	3,225.33 (64)	Total (I+II+III)
	वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)	1953	1953	1958	1958	1963	1963	1967	1967	Population Estimates used (year)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	चौथी योजना Fourth Plan (1969-74)		पाचवी योजना Fifth Plan (1974-79)		वार्षिक योजना Annual Plans (1979-80)		सहावी योजना Sixth Plan (1980-85)		State/Union Territories (2)
		तरतूद Outlay (11)	खर्च Expendiure (12)	तरतूद Outlay (13)	खर्च Expendiure (14)	तरतूद Outlay (15)	खर्च Expendiure (16)	तरतूद Outlay (17)	खर्च Expendiure (18)	
I. खास दर्जा असलेली राज्ये										
										Special Category States
1.	अरुणाचल प्रदेश	17.99 (383)	21.12 (449)	63.30 (1,161)	64.83 (1,190)	23.41 (391)	21.78 (364)	212.00 (3,169)	223.01 (3,333)	Arunachal Pradesh
2.	आसाम	223.75 (153)	198.41 (136)	473.84 (279)	428.63 (252)	155.00 (83)	159.73 (86)	1,115.00 (533)	1,279.79 (612)	Assam
3.	हिमाचल प्रदेश	101.40 (293)	113.43 (328)	238.95 (621)	235.10 (611)	73.00 (178)	79.45 (193)	560.00 (1,258)	668.83 (502)	Himachal Pradesh
4.	जम्मू काश्मीर	158.40 (343)	162.22 (351)	362.64 (685)	376.05 (170)	118.00 (207)	123.55 (216)	900.00 (1,440)	919.37 (1,471)	Jammu and Kashmir
5.	मणिपूर	30.25 (283)	31.15 (291)	92.86 (747)	98.90 (796)	31.00 (229)	32.53 (241)	240.00 (1,604)	243.32 (1,626)	Manipur
6.	मेघालय	30.00 (376)	36.24 (359)	89.53 (770)	99.07 (852)	33.00 (261)	30.70 (242)	235.00 (1,162)	259.96 (1,838)	Meghalaya
7.	मिझोराम	--	9.30 (282)	46.59 (1,195)	48.73 (1,249)	17.72 (397)	16.11 (361)	130.00 (2,421)	150.09 (2,795)	Mizoram
8.	नागालँड	40.00 (769)	38.52 (741)	83.63 (1,360)	96.25 (1,565)	26.05 (371)	27.68 (394)	210.00 (2,488)	229.79 (2,723)	Nagaland
9.	सिक्कीम	@ --	@ --	39.64 (1,573)	40.10 (1,591)	17.88 (619)	17.79 (616)	122.00 (3,567)	147.80 (4,322)	Sikkim
10.	त्रिपुरा	34.66 (222)	34.66 (222)	69.68 (395)	75.96 (430)	28.00 (145)	29.56 (154)	245.00 (1,131)	292.71 (1,351)	Tripura
एकूण (I)		644.45 (231)	645.05 (231)	1,560.66 (486)	1,563.62 (487)	523.06 (149)	538.88 (154)	3,969.00 (1,016)	4,414.67 (1,130)	Total (I)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये:										
										Non-Special Category State
1	आंध्र प्रदेश	420.50 (97)	425.51 (98)	1,333.58 (277)	1,469.18 (305)	421.50 (82)	450.32 (88)	3,100.00 (557)	3,221.29 (578)	Andhra Pradesh
2	बिहार	531.28 (94)	479.21 (85)	1,296.06 (207)	1,187.17 (190)	356.85 (53)	320.78 (48)	3,225.00 (442)	2,948.71 (404)	Bihar
3	गोवा	39.50 (459)	41.93 (488)	85.00 (855)	87.38 (879)	30.00 (305)	28.57 (290)	192.00 (1,687)	224.42 (1,972)	Goa
4	गुजरात	455.00 (170)	545.02 (204)	1,185.76 (392)	1,379.35 (458)	392.00 (121)	456.17 (140)	3,680.00 (1,034)	3,880.45 (1,091)	Gujrat
5	हरियाणा	225.00 (224)	358.26 (357)	601.34 (527)	677.18 (593)	227.00 (184)	202.96 (165)	1,800.00 (1,318)	1,569.47 (1,149)	Hariyana
6	कर्नाटक	350.00 (119)	374.14 (128)	997.67 (304)	1,079.83 (329)	299.00 (85)	317.60 (90)	2,265.00 (583)	2,665.47 (686)	Karnataka
7	केरळ	258.40 (121)	333.35 (156)	568.96 (242)	667.71 (284)	170.00 (69)	223.87 (90)	1,550.00 (588)	1,645.39 (624)	Kerala
8	मध्य प्रदेश	383.00 (92)	475.51 (114)	1,379.71 (294)	1,437.39 (307)	455.00 (91)	514.83 (103)	3,800.00 (697)	3,864.74 (709)	Madhya Pradesh
9	महाराष्ट्र	898.12 (178)	1,004.51 (199)	2,347.61 (415)	2,659.11 (471)	762.50 (126)	813.36 (135)	6,175.00 (942)	6,520.68 (994)	Maharashtra
10	ओरिसा	222.60 (101)	249.34 (114)	585.02 (241)	638.00 (263)	191.00 (75)	195.01 (76)	1,500.00 (549)	1,562.20 (572)	Orissa
11	पंजाब	293.56 (217)	428.47 (316)	1,013.49 (675)	940.15 (626)	260.00 (162)	269.27 (168)	1,957.00 (1117)	1,891.50 (1080)	Punjab
12	राजस्थान	302.00 (117)	308.81 (120)	709.24 (241)	867.94 (295)	275.00 (85)	290.19 (90)	2,025.00 (559)	2,134.64 (589)	Rajasthan
13	तामिळनाडू	519.36 (126)	551.69 (134)	1,122.32 (248)	1,149.62 (254)	307.00 (65)	370.07 (78)	3,150.00 (630)	3,583.50 (717)	Tamilnadu
14	उत्तर प्रदेश	965.00 (109)	1,162.58 (132)	2,445.86 (249)	2,909.48 (296)	690.00 (65)	825.52 (78)	5,850.00 (505)	6,519.02 (563)	Uttar Pradesh
15	पश्चिम बंगाल	322.50 (73)	363.55 (82)	1,246.83 (253)	1,253.23 (255)	450.00 (86)	383.21 (73)	3,500.00 (616)	2,433.27 (428)	West Bengal
एकूण (II)		6,185.82 (120)	7,101.88 (138)	16,918.45 (295)	18,402.72 (320)	5,286.85 (86)	5,661.73 (92)	43,769.00 (657)	44,664.75 (671)	Total (II)
एकूण (I+II)		6,830.27 (126)	7,746.93 (143)	18,479.11 (305)	19,966.34 (329)	5,809.91 (90)	6,200.61 (96)	47,738.00 (675)	49,079.42 (694)	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(1)	(2)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										Union Territories
1	अंदमान आणि निकोबार	14.00 (1,273)	14.70 (,1336)	33.72 (2,278)	28.40 (1,919)	16.03 (921)	7.17 (412)	96.60 (4,644)	99.30 (4,803)	Andaman and Nicobar
2	चंदीगड	7.75 (298)	17.37 (668)	39.76 (1190)	37.30 (1117)	14.00 (351)	12.30 (308)	100.75 (1995)	111.72 (2212)	Chandigarh
3	दादरा व नगर हवेली	2.30 (329)	2.33 (333)	9.41 (1094)	8.87 (1031)	3.31 (345)	3.35 (349)	23.09 (2099)	30.02 (2729)	Dadara and Nagar Haveli
4	दमण व दिव	**	**	**	**	**	**	**	**	Daman and Div
5	दिल्ली	162.65 (400)	155.10 (381)	316.01 (630)	341.06 (680)	108.00 (189)	87.99 (154)	800.00 (1,183)	1042.09 (1,542)	Delhi
6	लक्षव्दीप	2.00 (667)	1.90 (633)	6.23 (1,731)	5.14 (1,428)	3.00 (750)	1.73 (432)	20.35 (4,845)	28.25 (6,726)	Lakshadweep
7	पाँडीचेरी	12.50 (266)	14.37 (306)	34.04 (635)	34.56 (645)	11.57 (200)	10.85 (187)	71.54 (1,128)	98.96 (1,561)	Pondicherry
एकूण (III)		201.20 (402)	205.77 (411)	439.17 (714)	455.33 (740)	155.91 (220)	123.39 (175)	1,112.33 (1,347)	1,410.34 (1,708)	Total (III)
सर्व एकूण (I+II+III)		7,031.47 (128)	7,952.70 (145)	18,918.28 (309)	20,421.67 (333)	5,965.82 (91)	6,324.00 (97)	48,850.33 (683)	50,489.76 (706)	Grand Total (I+II+III)
वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)		1971	1971	1976	1976	1979	1979	1983	1983	Population Estimates used (year)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	सातवी योजना Seventh Plan (1985-90)		वार्षिक योजना Annual Plans (1990-92)		आठवी योजना Eighth Plan (1992-97)		नववी योजना Ninth Plan (1997-2002)		State/Union Territories
		तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	तरतूद Outlay	खर्च Expendiure	
(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
I. खास दर्जा असलेली राज्ये:										
										Special Category State
1	अरुणाचल प्रदेश	400.00 (5355)	569.95 (7630)	230.00 (2638)	206.87 (2372)	1115.00 (12313)	N.A.	3569.89 33363	2592.63 24230	Arunachal Pradesh
2	आसाम	2100.00 (919)	2489.61 (1090)	800.00 (354)	695.50 (308)	4662.00 (1934)	N.A.	8983.93 3437	7211.44 2759	Assam
3	हिमाचल प्रदेश	1050.00 (2194)	1326.27 (2772)	405.00 (778)	407.40 (783)	2502.00 (4544)	N.A.	5700.00 9577	7922.00 13310	Himachal pradesh
4	जम्मू आणि काश्मिर	1400.00 (2045)	2006.23 (2930)	720.00 (926)	649.02 (835)#	4000.00 (4809)	N.A.	N.A. 8014.47	7850.17	Jammu and Kashmir
5	मणिपूर	430.00 (2608)	501.22 (3040)	195.00 (1053)	184.50 (997)	979.00 (4934)	N.A.	2446.69 11460	1787.01 8370	Manipur
6	मेघालय	440.00 (2794)	539.04 (3422)	205.00 (1147)	187.20 (1047)	1069.00 (5371)	N.A.	2500.62 11178	1827.15 8168	Meghalaya
7	मिझोराम	260.00 (4180)	363.92 (5851)	152.00 # *(2181)	151.67 (2176)	763.00 (9934)	N.A.	1618.51 18754	1758.77 20380	Mizoram
8	नागालँड	400.00 (4065)	467.83 (4754)	168.00 (1375)	159.82 (1308)	844.00 (6284)	N.A.	2006.43 10863	1513.64 8195	Nagaland
9	सिक्कीम	230.00 (5838)	282.40 (7168)	95.00 (2311)	97.38 (2369)	550.00 (12168)	N.A.	1600.00 31128	1126.28 21912	Sikkim
10	त्रिपुरा	440.00 (1850)	700.17 (2944)	225.00 (840)	228.71 (823)	1130.00 (3797)	N.A.	2577.39 8095	2291.47 7197	Tripura
एकूण (I)		7150.00 (1670)	9246.64 (2159)	3195.00 (707)	2968.07 (657)	17614.00 (3647)	N.A.	31003.46 (5770)	35880.56 (6677)	Sub-Total (I)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये										
										Non-Special Category State
1	आंध्र प्रदेश	5200.00 (868)	6043.62 (1008)	1400.00 (289)	1674.53 (250)	10500.00 (1489)	N.A.	25150.00 3334	28279.37 3749	Andhra Pradesh
2	बिहार	5100.00 (642)	6033.17 (760)	2241.00 (257)	1031.56 (119)	13000.00 (1399)	N.A.	16680.00 2092	11093.98 1392	Bihar
3	झारखंड	—	—	—	—	—	—	NA	2250.00 860	Jharkhand
4	गोवा	334.00 (2872)	438.61 (3771)	170.00 (1444)	158.87 (1350)	761.00 (6098)	N.A.	1500.00 11390	1476.88 11214	Goa
5	गुजरात	6000.00 (1563)	5439.18 (1417)	1750.00 (421)	2021.89 (486)	11500.00 (2622)	N.A.	28000.00 5708	25800.95 5259	Gujrat
6	हरियाणा	2900.00 (1911)	2583.92 (1673)	760.00 (458)	681.81 (411)	5700.00 (3219)	N.A.	9310.00 4568	8035.41 3942	Haryana
7	कर्नाटक	3500.00 (830)	3937.50 (934)	1505.00 (333)	1597.25 (353)	12300.00 (2597)	N.A.	23400.00 4524	31125.58 6017	Karnataka
8	केरळ	2100.00 (741)	2299.22 (812)	802.00 (274)	672.53 (230)	5460.00 (1791)	N.A.	16100.00 5106	13922.48 4416	Kerala
9	मध्य प्रदेश	7000.00 (1178)	6574.28 (1107)	2401.00 (360)	1817.58 (273)	11100.00 (1568)	N.A.	20075.00 3422	17425.08 2970	Madhya Pradesh
10	छत्तीसगड	—	—	—	—	—	—	NA 15399	1312.00	Chattisgarh
11	महाराष्ट्र	10500.00 (1480)	10826.25 (1526)	2495.00 (314)	2968.70 (374)	18520.00 (2198)	N.A.	36700.00 3888	46964.10 4976	Maharashtra
12	ओरिसा	2700.00 (919)	3162.20 (1076)	1400.00 (439)	1029.74 (323)	10000.00 (2971)	N.A.	15000.00 4149	11964.82 3310	Orissa
13	पंजाब	3285.00 (1746)	3547.17 (1885)	1000.00 (491)	1068.14 (524)	6570.00 (3084)	N.A.	11500.00 4847	10666.01 4496	Punjab
14	राजस्थान	3000.00 (746)	3106.18 (772)	1166.00 (263)	1184.44 (267)	11500.00 (2434)	N.A.	22525.83 4136	19838.38 3642	Rajasthan
15	तामिळनाडू	5750.00 (1077)	6236.24 (1168)	1600.00 (285)	1651.36 (295)	10200.00 (1767)	N.A.	25000.00 4058	24916.71 4045	Tamilnadu
16	उत्तर प्रदेश	10447.00 (832)	11268.94 (897)	3700.00 (264)	3513.00 (251)	21000.00 (1423)	N.A.	46340.00 2740	29417.39 1739	Uttar Pradesh
17	उत्तरांचल	—	—	—	—	—	—	NA	1813.11 2191	Uttaranchal
18	पश्चिम बंगाल	4125.00 (672)	4463.76 (727)	1482.00 (216)	907.26 (132)	9760.00 (1354)	N.A.	16900.00 2143	21551.80 2733	West Bengal
	एकूण (II)	71941.00 (994)	75960.24 (1049)	23872.00 (300)	21979.19 (276)	157871.00 (1882)	N.A.	314180.83 3410	307854.05 3341	Total (II)
	एकूण (I+II)	79091.00 (1032)	85206.88 (1111)	27067.00 (322)	24947.26 (297)	175485.00 (1978)	N.A.	345184.29 3540	343734.61 3525	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(19)	(20)	(21)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										Union Territories
1	अंदमान आणि निकोबार	285 (11400)	233.24 (9330)	154.00 (5422)	148.82 (5240)	685.00 (21677)	N.A.	1535.00 43983	1751.90 50198	Andaman and Nicobar
2	चंदिगड	203.1 (3265)	212.34 (3414)	64.36 (987)	62.17 (953)	400.00 (5376)	N.A.	685.00 8040	709.95 8333	Chandigarh
3	दादरा व नगर हवेली	46.29 (3826)	45.3 (3744)	21.00 (1500)	19.17 (1369)	80.00 (5263)	N.A.	205.00 10149	220.90 10936	Dadara and Nagar Haveli
4	दमण व दिव	26 (2857)	39.53 (4344)	15.68 (1537)	14.98 (1469)	65.00 (5963)	N.A.	165.00 11379	177.06 12211	Daman and Div
5	दिल्ली	2000 (2520)	2631.48 (3316)	915.00 (960)	819.15 (859)	4500.00 (4250)	N.A.	15541.00 11817	13260.18 10083	Delhi
6	लक्षव्दीप	43.9 (9977)	67.57 (15357)	22.46 (4419)	19.28 (3708)	120.00 (21429)	N.A.	270.00 45000	345.50 57583	Lakshadweep
7	पॉंडीचेरी	170 (2457)	232.56 (3361)	84.80 (1043)	81.79 (1006)	400.00 (4630)	N.A.	1300.00 13528	1449.28 15081	Pondicherry
एकूण (III)		2774.29 (2844)	3462.02 (3549)	1277.30 (1104)	1165.36 (1007)	6250.00 (4872)	N.A.	19701.00 12532	17914.77 11396	Total (III)
सर्व एकूण (I+II+III)		81865.29 (1054)	88668.9 (1142)	80368.30 (331)	86372.24 (307)	33317.00 (2019)	N.A.	364885.29 3682	361649.38 3650	Grand Total (I+II+III)
वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)		1987	1987	1991	1991	1994		1999	1999	Population Estimates used (year).

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

अ.क्र. Sr. No.	वार्षिक योजना Annual Plan (1997-98)		वार्षिक योजना Annual Plan (1998-99)		वार्षिक योजना Annual Plan (1999-2000)		वार्षिक योजना Annual Plan (2000-01)		State/Union Territories (2)	
	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश Outlay (27)	खर्च Expendiure (28)	तरतूद Outlay (29)	खर्च Expendiure (30)	तरतूद Outlay (31)	खर्च Expendiure (32)	तरतूद Outlay (33)	खर्च Expendiure (34)		
I. खास दर्जा असलेली राज्ये										
1	अरुणाचल प्रदेश	600.00 (5,842)	489.38 (4,765)	625.00 (5,958)	463.02 (4,414)	665.00 (6,215)	468.40 (4,378)	640.00 (5,866)	NA	Arunachal Pradesh
2	आसाम	1,510.28 (596)	1,283.18 (506)	1,650.00 (641)	1,293.67 (503)	1,750.00 (670)	1,404.59 (537)	1,520 (573)	NA	Assam
3	हिमाचल प्रदेश	1,008.00 (1,747)	1,294.33 (2,243)	1,440.00 (2,456)	1,539.65 (2,626)	1,600.00 (2,688)	1,623.51 (2,728)	1,720 (2,847)	NA	Himachal pradesh
4	जम्मू आणि काश्मिर	1,629.81 (1,750)	1,496.28 (1,607)	1,900.00 (1,989)	1,259.62 (1319)	1,750.00 (1,787)	1,506.37 (1,538)	1,753 (1,746)	NA	Jammu and Kashmir
5	मणिपूर	410.00 (1,972)	345.28 (1,661)	425.00 (2,015)	388.55 (1,842)	475.00 (2,225)	452.61 (2,120)	429.57 (1,990)	NA	Manipur
6	मेघालय	382.00 (1,798)	248.83 (1,172)	400.00 (1,835)	299.38 (1,373)	465.00 (2,079)	343.28 (1,535)	480 (2,092)	NA	Meghalaya
7	मिझोराम	290.00 (3,519)	295.25 (3,583)	333.00 (3,950)	272.06 (3,227)	360.00 (4,171)	378.02 (4,380)	401.26 (4,555)	NA	Mizoram
8	नागालँड	291.00 (1,746)	232.33 (1,394)	300.00 (1,710)	245.97 (1,402)	315.00 (1,705)	306.17 (1,658)	326 (1,675)	NA	Nagaland
9	सिक्कीम	220.00 (4,564)	190.12 (3,944)	237.00 (4,759)	224.30 (4,504)	250.00 (4,864)	193.25 (3,760)	250 (4,699)	NA	Sikkim
10	त्रिपुरा	439.91 (1,407)	412.59 (1,320)	440.00 (1,393)	392.25 (1,242)	475.00 (1,492)	452.51 (1,421)	485 (1516)	NA	Tripura
	एकूण (I)	6,781.00 (1,310)	6,287.57 (1,215)	7,750.00 (1,469)	6,378.47 (1,209)	8,105.00 (1,508)	7,128.71 (1,327)	8,004.83 (1,463)	NA	Sub-Total (I)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये										
Non-Special Category State										
1	आंध्र प्रदेश	3,579.55 (485)	3,707.23 (502)	4,678.95 (626)	4,971.97 (666)	5,480.00 (727)	4,748.40 (630)	NA	NA	Andhra Pradesh
2	बिहार	2,268.42 (300)	1,711.43 (227)	3,768.74 (486)	2,424.65 (313)	3,630.00 (455)	2,675.68 (336)	3,100 (378)	NA	Bihar
3	गोवा	230.56 (1803)	198.59 (1553)	291.34 (2246)	220.61 (1,701)	281.19 (2,135)	236.90 (1,799)	320.00 (2,392)	NA	Goa
4	गुजरात	4,509.62 (960)	3,905.07 (831)	5,450.00 (1135)	3,939.19 (821)	6,550.00 (1,335)	6,492.10 (1,323)	NA	NA	Gujrat
5	हरियाणा	1,576.04 (814)	1,303.61 (673)	2,260.00 (1138)	1,522.91 (767)	2,300.00 (1,128)	1,676.41 (822)	1,920 (918)	NA	Hariyana
6	कर्नाटक	4,153.59 (828)	4,424.48 (882)	5,353.00 (1051)	5,649.04 (1,109)	5,800.00 (1,121)	6,362.90 (1,230)	7,250.00 (1,380)	NA	Karnataka
7	केरळ	2,851.10 (919)	2,867.62 (924)	3,100.00 (991)	3,355.27 (1,072)	3,250.00 (1,031)	2,946.34 (934)	3,317 (1,044)	NA	Kerala
8	मध्य प्रदेश	3,718.15 (661)	3,343.91 (594)	3,700.00 (644)	3,376.86 (588)	4,004.00 (682)	3,589.17 (612)	3,295.98 (551)	NA	Madhya Pradesh
9	महाराष्ट्र	8,393.19 (925)	7,938.03 (874)	11,600.73 (1253)	8,187.48 (884)	12,162.00 (1,289)	10,418.59 (1,104)	11,500 (1,196)	NA	Maharashtra
10	ओरिसा	2,529.46 (719)	2,037.14 (579)	3,084.43 (865)	2,581.61 (724)	3,309.17 (915)	2,484.00 (687)	2,665.00 (728)	NA	Orissa
11	पंजाब	2,100.01 (918)	2,008.80 (878)	2,500.00 (1073)	2,006.27 (861)	2,680.00 (1,130)	1,753.17 (739)	2,420 (1,001)	NA	Punjab
12	राजस्थान	3,514.42 (679)	3,987.35 (770)	4,300.00 (810)	3,832.83 (722)	4,750.00 (872)	3,600.95 (661)	4,146 (742)	NA	Rajasthan
13	तामिळनाडू	4,004.90 (663)	4,010.63 (664)	4,500.00 (738)	4,515.81 (740)	5,250.00 (852)	5,413.75 (879)	5,700 (917)	NA	Tamilnadu
14	उत्तर प्रदेश	7,246.57 (448)	5,652.36 (350)	10,260.00 (621)	6,363.95 (385)	11,400.00 (674)	6,572.21 (389)	9,025 (522)	NA	Uttar Pradesh
15	पश्चिम बंगाल	3,907.62 (510)	2,840.10 (370)	4,594.85 (591)	3,459.64 (445)	5,787.00 (734)	3927.71 (498)	4,026.59 (504)	NA	West Bangal
एकूण (II)		54,583.20 (639)	49,936.35 (585)	69,442.04 (798)	56,408.09 (648)	76,633.36 (865)	62,898.28 (710)	58,685.57 (650)	NA	Total (II)
एकूण (I+II)		61,364.20 (678)	56,223.92 (621)	77,192.04 (837)	62,786.56 (681)	84,738.36 (902)	70,026.99 (745)	66,690.40 (697)	NA	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)										
(1)	(2)	(27)	(28)	(29)	(30)	(31)	(32)	(33)	(34)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश										Union Territories
1	अंदमान आणि निकोबार	251.84 (7,495)	253.43 (7,543)	320 (9,329)	317.4 (9,254)	400 (11,461)	400 (11,461)	415.78 (11,745)	NA	Andaman and Nicobar
2	चंदिगड	116.87 (1,474)	121.34 (1,530)	137.76 (1,676)	134.99 (1,642)	151.39 (1,777)	151.39 (1,777)	149.2 (1,686)	NA	Chandigarh
3	दादरा व नगर हवेली	34.71 (1,907)	33.67 (1,850)	41.58 (2,177)	41.38 (2,166)	45.82 (2,268)	45.82 (2,268)	49.08 (2,283)	NA	Dadara and Nagar Haveli
4	दमण व दिव	27.71 (2,115)	27 (2,061)	33.39 (2,420)	31.86 (2,309)	36.82 (2,539)	36.19 (2,496)	41.12 (2,670)	NA	Daman and Div
5	दिल्ली	2,073 (1,699)	1,978.31 (1,622)	2,700 (2,131)	2,054.56 (1,622)	3,000 (2,281)	2,298.2 (1,748)	3300 (2,419)	NA	Delhi
6	लक्षव्दीप	45.78 (7,893)	44.47 (7,667)	54.54 (9,244)	52.79 (8,947)	57.97 (9,662)	57.97 (9,662)	64.04 (10,673)	NA	Lakshadweep
7	पाँडीचेरी	219.85 (2,354)	213.71 (2,288)	241 (2,542)	259.32 (2,735)	312 (3,247)	291.35 (3,032)	312 (3,210)	NA	Pondicherry
एकूण (III)		2,769.76 (1,893)	2,671.93 (1,826)	3,528.27 (2,326)	2,892.3 (1,907)	4,004 (2,547)	3,280.92 (2,087)	4,331.22 (2,660)	NA	Total (III)
सर्व एकूण (I+II+III)		64,133.96 (697)	58,895.85 (640)	80,720.31 (861)	65,678.86 (700)	88,742.36 (929)	73,307.91 (7,670)	71,021.62 (730)	NA	Grand Total (I+II+III)
वापरलेली अंदाजित लोकसंख्या (वर्ष)		1997	1997	1998	1998	1999	1999	2000	Population Estimates used (year)	

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश	वार्षिक योजना Annual Plan (2001-02)		वार्षिक योजना Annual Plan (2002-03)		वार्षिकयोजना Annual Plan (2004-05)		वार्षिकयोजना Annual Plan (2005-06)		State/Union Territories (2)
		तरतूद Outlay (35)	खर्च Expendiure (36)	तरतूद Outlay (37)	खर्च Expendiure (38)	तरतूद Outlay (39)	खर्च Expendiure (40)	तरतूद Outlay (41)	खर्च Expendiure (42)	
I. खास दर्जा असलेली राज्ये:										
1	अरुणाचल प्रदेश	661.00	661.00	708.00	642.00	760.00	656.00	950.00	738.00	Arunachal Pradesh
2	आसाम	1710.00	1710*	1780.00	1456.00	2175.00	1796.00	3000.00	1869.00	Assam
3	हिमाचल प्रदेश	1720.00	1745.00	1335.00	1307.00	1400.00	1475.00	1600.00	1676.00	Himachal pradesh
4	जम्मू आणि काश्मिर	2050.00	2050.00*	2500.00	2352.00	3008.00	2839.00	4200.00	3556.00	Jammu and Kashmir
5	मणिपूर	520.00	353.00	590.00	287.00	788.00	560.00	985.00	611.00	Manipur
6	मेघालय	487.00	473.00	555.00	486.00	716.00	590.00	800.00	688.00	Meghalaya
7	मिझोराम	410.00	442.00	480.00	551.00	617.00	550.00	685.00	693.00	Mizoram
8	नागालँड	405.00	411.00	500.00	479.00	539.00	463.00	620.00	648.00	Nagaland
9	सिक्कीम	300.00	300.00	405.00	368.00	491.00	467.00	500.00	472.00	Sikkim
10	त्रिपुरा	560.00	560.00*	650.00	576.00	700.00	579.00	804.00	746.00	Tripura
ए ण (I)		8823.00	8705.00*	9503.00	8504.00	11194.00	9975.00	14144.00	11697.00	Sub-Total (I)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये:										
1	आंध्र प्रदेश	8378.00	7816.00	10970.00	10759.00	12790.00	11457.00	15651.00	13439.00	Andhra Pradesh
2	बिहार	2644.00	2644.00*	3320.00	2627.00	4000.00	3196.00	5330.00	4466.00	Bihar
3	गोवा	460.00	460.00	650.00	568.00	883.00	767.00	1025.00	958.00	Goa
4	गुजरात	7268.00	6500.00	7860.00	7585.00	8518.00	7603.00	11000.00	11000.00	Gujrat
5	हरियाणा	2150.00	1814.00	2068.00	1866.00	2306.00	2108.00	3000.00	2997.00	Haryana
6	कर्नाटक	8942.00	7904.00	9620.00	8619.00	12323.00	11889.00	13555.00	12678.00	Karnataka
7	केरळ	3015.00	2260.00	4430.00	3618.00	4852.00	3544.00	5369.00	3878.00	Kerala
8	मध्य प्रदेश	3630.00	3938.00	5703.00	5087.00	6710.00	6610.00	7471.00	7443.00	Madhya Pradesh
9	महाराष्ट्र	10834.00	10834.00*	12050.00	8188.00	9447.00	9817.00	11000.00	14674.00	Maharashtra
10	ओरिसा	3000.00	2300.00	3200.00	2437.00	2500.00	2739.00	3000.00	2819.00	Orissa
11	पंजाब	3021.00	3021.00*	2822.00	1586.00	3480.00	1956.00	3550.00	3825.00	Punjab
12	राजस्थान	5031.00	4642.00	4258.00	6044.00	6798.00	6591.00	8350.00	7700.00	Rajasthan
13	तामिळनाडू	6040.00	5200.00	7000.00	7088.00	8001.00	8286.00	9100.00	8784.00	Tamilnadu
14	उत्तर प्रदेश	8400.00	4873.00	7728.00	6132.00	9662.00	8428.00	13500.00	13523.00	Uttar Pradesh
15	पश्चिम बंगाल	7186.00	5693.00	3894.00	2529.00	5020.00	4268.00	6476.00	5990.00	West Bengal
	एू ण (II)	79999.00	69899.00*	85573.00	74733.00	97290.00	89259.00	117377.00	114174.00	Total (II)
	एू ण (I+II)	88822.00	78604.00*	95076.00	83237.00	108484.00	99234.00	131521.00	125871.00	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(40)	(41)	(42)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश :										Union Territories :
1	अंदमान आणि निकोबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andaman and Nicobar
2	चंदीगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandigarh
3	दादरा व नगर हवेली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dadara and Nagar Haveli
4	दमण व दिव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Daman and Div
5	दिल्ली	3800.00	3800.00*	5025.00	4609.00	5000.00	4261.00	5100.00	4286.00	Delhi
6	लक्षव्दीप	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Lakshadweep
7	पॉंडीचेरी	355.00	355.00*	453.00	468.00	615.00	614.00	810.00	916.00	Pondicherry
ए ण (III)		4155.00	4155.00*	5478.00	5077.00	5615.00	4875.00	5910.00	5202.00	Total (III)
सर्व ए ण (I+II+III)		92977.00	82759.00*	100554.00	88314.00	114099.00	104109.00	137431.00	131073.00	Grand Total (I+II+III)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

अ.क्र. Sr. No.	वार्षिक योजना Annual Plan (2006-07)		योजना Tenth Plan (2002-07)		वार्षिक योजना Annual Plan (2007-08)		वार्षिक योजना Annual Plan (2008-09)		State/Union Territories (2)	
	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश Outlay (1)	तरतूद Expendiure (2)	तरतूद Outlay (43)	खर्च Expendiure (44)	तरतूद Outlay (45)	खर्च Expendiure (46)	तरतूद Outlay (47)	खर्च Expendiure (48)		तरतूद Outlay (49)
I. खास दर्जा असलेली राज्ये:										
1	अरुणाचल प्रदेश	1056.00	892.00	4150.00	3460.00	1471.96	1082.98	1886.77	1739.28	Arunachal Pradesh
2	आसाम	3798.00	2758.00	12503.00	9302.00	3895.00	2669.28	5040.77	3593.76	Assam
3	हिमाचल प्रदेश	1800.00	2017.00	7975.00	8526.00	2104.80	2098.75	2534.69	2306.23	Himachal pradesh
4	जम्मू आणि काश्मिर	4348.00	3406.00	16321.00	14217.00	4850.00*	4403.31	5512.97*	4826.70	Jammu and Kashmir
5	मणिपूर	1160.00	1046.00	4073.00	2712.00	1420.40	1336.50	1715.61	1521.50	Manipur
6	मेघालय	900.00	760.00	3516.00	2924.00	1016.82	984.07	1425.00	1386.96	Meghalaya
7	मिझोराम	758.00	702.00	2970.00	2917.00	858.13	767.33	1047.75	822.53	Mizoram
8	नागालँड	760.00	693.00	2843.00	2652.00	843.42	846.95	1109.71	1097.42	Nagaland
9	सिक्कीम	550.00	450.00	2296.00	2097.00	695.42	607.04	915.07	1140.25	Sikkim
10	त्रिपुरा	950.00	892.00	3729.00	3383.00	1020.98	1067.15	1337.59	1431.16	Tripura
ए ण (I)		16080.00	13616.00	60376.00	52190.00	18176.93*	15863.36	22525.93*	19865.79	Sub-Total (I)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये:										
Non-Special Category State:										
1	आंध्र प्रदेश	20000.00	18207.00	69512.00	62177.00	29982.14	27170.80	36187.64	30617.68	Andhra Pradesh
2	बिहार	8250.00	8550.00	23864.00	21045.00	10200.00*	9652.30	12000.00	12510.78	Bihar
3	गोवा	1200.00	1070.00	4344.00	3786.00	1430.00*	1224.50	1737.65*	1574.50	Goa
4	गुजरात	12504.00	14384.00	47482.00	45976.00	16000.00	15651.47	21000.00*	21763.68	Gujrat
5	हरियाणा	3300.00	4233.00	12708.00	12980.00	5500.00	5751.18	7130	7108.28	Hariyana
6	कर्नाटक	16166.00	18309.00	60275.00	59659.00	17782.58*	17226.92	22354.21	22118.21	Karnataka
7	केरळ	6210.00	4559.00	24887.00	19543.00	6950.00*	5085.45	7700.47*	6236.81	Kerala
8	मध्य प्रदेश	9020.00	9532.00	33725.00	34003.00	12011.00*	12047.44	14182.61*	13081.02	Madhya Pradesh
9	महाराष्ट्र	14829.00	15681.00	58888.00	56100.00	20200.00*	19422.21	25000.00*	22870.28	Maharashtra
10	ओरिसा	3500.00	3631.00	15300.00	14099.00	5520.00	6032.81	7500	7572.20	Orissa
11	पंजाब	4000.00	5752.00	16645.00	14885.00	5111.00*	5024.09	6867.66	6925.10	Punjab
12	राजस्थान	8501.00	8969.00	33067.00	33735.00	11950.00	13794.69	14020	14923.35	Rajasthan
13	तामिळनाडू	12500.00	12677.00	42351.00	42676.00	14000.00	14224.32	16000	16246.05	Tamilnadu
14	उत्तर प्रदेश	19000.00	20097.00	57140.00	54797.00	25000.00	24296.53	32000	34287.62	Uttar Pradesh
15	पश्चिम बंगाल	8024.00	6935.00	29721.00	22396.00	9639.63	8857.86	11602.38*	10396.90	West Bengal
	एू ण (II)	147004.00	152586.00	529909.00	497857.00	191276.35*	191276.34	235282.62*	228232.46	Total (II)
	एू ण (I+II)	163084.00	166202.00	590285.00	550047.00	209453.28*	207139.70	257808.55*	248098.25	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(43)	(44)	(45)	(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश :										Union Territories :
1	अंदमान आणि निकोबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andaman and Nicobar
2	चंदीगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandigarh
3	दादरा व नगर हवेली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dadara and Nagar Haveli
4	दमण व दिव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Daman and Div
5	दिल्ली	5200.00	5084.00	25026.00	22646.00	9000.00	8747.43	10000.00*	9619.52	Delhi
6	लक्षव्दीप	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Lakshadweep
7	पॉंडीचेरी	1410.00	1037.00	3688.00	3447.00	1090.10	1086.73	1750.00	1060.75	Pondicherry
एू ण (III)		6610.00	6121.00	28714.00	26093.00	10090.10	9834.16	11750.00*	10680.27	Total (III)
सर्व एू ण (I+II+III)		169694.00	172323.00	618999.00	576140.00	219543.38*	216973.86	269558.55*	258778.52	Grand Total (I+II+III)

अनुक्रमांक Serial No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश (2)	वार्षिक योजना Annual Plan (2009-10)		वार्षिक योजना Annual Plan (2010-11)		वार्षिक योजना Annual Plan (2011-12)		State/Union Territories (2)
		तरतूद Outlay (51)	खर्च Expendiure (52)	तरतूद Outlay (53)	खर्च Expendiure (54)	तरतूद Outlay (55)	खर्च Expendiure (56)	
I. खास दर्जा असलेली राज्ये:								
1	अरुणाचल प्रदेश	2016.00	2016.00	2560.93	2555.12	3200	N.A.	Special Category State: Arunachal Pradesh
2	आसाम	6000.00	5023.09	7799.68	6883.09	9000.00	N.A.	Assam
3	हिमाचल प्रदेश	2718.26	2807.67	3060.89	3104.89	3306.85	N.A.	Himachal pradesh
4	जम्मू आणि काश्मिर	5500.00*	5279.14	6000.00*	5768.05	6600.00	N.A.	Jammu and Kashmir
5	मणिपूर	2036.88	1784.41	2581.88	1680.11	2754.02	N.A.	Manipur
6	मेघालय	1655.26	1417.86	2230.00*	2109.19	2728.18	N.A.	Meghalaya
7	मिझोराम	1250.00	1067.22	1263.95	1110.69	1624.94	N.A.	Mizoram
8	नागालँड	1429.48	1428.5	1428.82	1356.11	1674.36	N.A.	Nagaland
9	सिक्कीम	1178.00	1019.26	1175.00*	841.65	1400	N.A.	Sikkim
10	त्रिपुरा	1572.16	1735.57	1368.21	1441.03	1643.05	N.A.	Tripura
	एू ण (I)	25356.04*	23578.72	20064.36	26849.93	33931.40	N.A.	Sub-Total (I)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(2)
II. खास दर्जा नसलेली राज्ये:								Non-Special Category State:
1	आंध्र प्रदेश	33496.75*	29390.97	32248.70	31576.36	43000.00	N.A.	Andhra Pradesh
2	बिहार	14404.65	14183.51	18351.47	18717.58	21390.00	N.A.	Bihar
3	गोवा	2240.00*	1965.57	2710.00	2107.40	3320.00	N.A.	Goa
4	गुजरात	23500.00*	22633.83*	30000.00*	30097.05	38000.00	N.A.	Gujrat
5	हरियाणा	10400.00	9624.44	18260.00*	9574.67	20330.00	N.A.	Hariyana
6 क	कर्नाटक	25967.00	25967.00	31050.00	31050.00	38070.02	N.A.	Karnataka
7	केरळ	8920.00	7774.08	10025.00	8700.98	12010.00	N.A.	Kerala
8	मध्य प्रदेश	16174.17*	14610.00	19000.00*	20156.84	23000.00	N.A.	Madhya Pradesh
9	महाराष्ट्र	35958.94*	27730.59	37916.00*	32576.80	42000.00	N.A.	Maharashtra
10	ओरिसा	8500.00	7727.74	10000.00	10105.67	12300.00	N.A.	Orissa
11	पंजाब	7362.71	4973.78	8930.52	8324.37	9702.47	N.A.	Punjab
12	राजस्थान	17333.17	18022.69	21222.51	21540.28	27500.00	N.A.	Rajasthan
13	तामिळनाडू	17500.00	17833.50	20068.00	20464.77	23535.02	N.A.	Tamilnadu
14	उत्तर प्रदेश	35687.02	37211.51	38432.13	41300.70	42395.31	N.A.	Uttar Pradesh
15	पश्चिम बंगाल	14454.52	12121.54	17985.00*	11874.48	22214.00	N.A.	West Bengal
एू ण (II)		271898.93*	251770.75*	316199.33	298167.95	378766.82	N.A.	Total (II)
एू ण (I+II)		297254.97*	275349.47*	336263.69*	325017.88	412698.22	N.A.	Total (I+II)

तक्ता क्रमांक/ Table No. 30.2 - Contd.

(रूपये कोटीत / Rs. in Crores)

(1)	(2)	(51)	(52)	(53)	(54)	(55)	(56)	(2)
III. केंद्र शासित प्रदेश :								Union Territories :
1	अंदमान आणि निकोबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Andaman and Nicobar
2	चंदीगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Chandigarh
3	दादरा व नगर हवेली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Dadara and Nagar Haveli
4	दमण व दिव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Daman and Div
5	दिल्ली	10000.00*	11048.14	11400.00*	10490.81	15133.01	N.A.	Delhi
6	लक्षव्दीप	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	Lakshadweep
7	पॉंडीचेरी	1675.00	1449.93	1770.00	1563	2750.00	N.A.	Pondicherry
एू ण (III)		11675.00*	12498.07	13170.00*	12053.31	17883.01	N.A.	Total (III)
सर्व एू ण (I+II+III)		308929.97*	287847.54*	349433.69*	337071.19	430581.23	N.A.	Grand Total (I+II+III)

596

टीप:- कंसातील आकडे हे दरडोई तरतूद / खर्च (रुपयांत) दर्शवितात. Note:- Figures in brackets are the per capita outlays / expenditure in Rupees.

@ तेव्हा राज्य / केंद्र शासित प्रदेश नव्हते.

@ Was not State / Union Territories then.

* आसाममध्ये समाविष्ट * Included under Assam.

** गोव्यामध्ये समाविष्ट. ** Included in Goa.

@@ केंद्रशासित प्रदेश म्हणून १९६५-६६ मध्ये अस्तित्वात आले.

@@ The UT came into existence during 1965-66.

राज्य / केंद्रशासित प्रदेश यांनी त्यांच्या वार्षिक योजना १९९१-९२ च्या प्रारूप मध्ये कळविल्याप्रमाणे

As reported by State / UTs in their Draft Annual Plan Document for 1991-92.

आधार - योजना आयोग (राज्य योजना विभाग), नवी दिल्ली Source - Planning Commission (State PPlan Division), New Delhi

30. पंचवार्षिक योजना / FIVE -YEAR PLAN

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 30.3

राज्य योजना व केंद्र पुरस्कृत योजना / State Plan and Centrally Sponsored Programmes

राज्य योजना / State Plan
(2011-12)

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

अ.क्र. Sr. No.	विकासाचे शिर्ष	नियत व्यय Approved Outlay	प्रत्यक्ष Actuals	Head of Development
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कृषी व संलग्न सेवा	2823.36	2840.64	Agriculture and allied services
2	ग्राम विकास	1182.38	1521.70	Rural development
3	विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम	185.48	138.31	Special area development programme
4	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	7577.17	6819.92	Irrigation and flood control
5	विद्युत विकास	3046.36	2301.48	Power development
6	उद्योग व खनिजे	306.15	240.22	Industry and minerals
7	वाहतूक व दळणवळण	4775.49	4789.82	Transport and communications
8	वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	28.50	18.67	Science, technology & environment
9	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	763.88	675.71	General economic services
10	सामाजिक व सामूहिक सेवा	19565.06	17090.28	Social and community services
11	सामान्य सेवा	1377.87	1126.65	General services
12	इतर कार्यक्रम	368.35	144.53	Other programmes
	एकूण	42000.05	37707.93	Total

केंद्र पुरस्कृत योजना / Centrally Sponsored Programme

(रुपये कोटीत / Rs. in Crores)

अनु- क्रमांक Serial No.	विकासाचे शिर्ष	नियत व्यय Approved Outlay	प्रत्यक्ष Actuals	Head of Development
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	कृषी व संलग्न सेवा	1777.59	1590.11	Agriculture and allied services
2	ग्राम विकास	2465.66	2440.23	Rural development
3	विशेष क्षेत्र विकास कार्यक्रम	95.60	79.03	Special area development programme
4	पाटबंधारे व पूरनियंत्रण	2053.52	221.55	Irrigation and flood control
5	विद्युत विकास	228.51	232.95	Power development
6	उद्योग व खनिजे	10.87	14.16	Industry and minerals
7	वाहतूक व दळणवळण	1238.50	1070.90	Transport and communications
8	वैज्ञानिक, तंत्रज्ञान व पर्यावरण	0.05	0.07	Science, technology & environment
9	सर्वसाधारण आर्थिक सेवा	0.16	10.37	General economic services
10	सामाजिक व सामूहिक सेवा	11805.95	6879.91	Social and community services
11	सामान्य सेवा	88.38	61.47	General services
12	इतर कार्यक्रम	125.00	69.63	Other programmes
	एकूण	19889.79	12670.38	Total

आधार :- वार्षिक योजना २०१२-१३ व २०१३-१४ भाग -२, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई

Source : Annual Plan 2012-13 & 2013-14 Part - II, Planning Department, Mantralaya, Mumbai

३१. संयुक्त भांडवली संस्था

३१.१ संयुक्त भांडवली संस्थांची आकडेवारी या विभागात दिलेली आहे.

31. JOINT STOCK COMPANIES

31.1. Data on Joint Stock Companies are given in this section.

31. संयुक्त भांडवली संस्था / JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 31.1

मर्यादित भाग-भांडवल असलेल्या कार्यरत , नवीन नोंदणी झालेल्या व निर्धारित संस्था
Companies limited by shares at Work, Newly Registered and Liquidated/Struck-off

३१ मार्च वर्षाअखेर Year ending 31st March	कार्यरत असलेल्या संस्था Companies at work		वर्षात नोंदणी झालेल्या संस्था Companies Registered during the year		अशासकीय निर्धारित व बंद केलेल्या संस्था Non Govt. Companies Liquidated & Struck-off		
	संख्या Number	भरणा केलेले भांडवल (रुपये कोटीत) Paid up capital (Rs. in Crore)	संख्या Number	प्राधिकृत केलेले भांडवल (रुपये लाखात) Authorised capital (Rs. in Lakh)	संख्या Number	भरणा केलेले भांडवल (रुपये लाखात) Paid up capital (Rs. in Lakh)	
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
1950-51	..	28,532	775.40	2,104	120.73	830	9.06
1960-61	..	26,149	1,818.50	1,683	287.05	2,449	N. A.
1970-71	..	20,322	4,503.60	1,927	333.10	472	6.97
1980-81	..	62,714	16,144.00	6,616	968.03	391	1,029.29
1990-91	..	51,675	8,061.08	4,908	50,610.50	26	221.70
1995-96	..	88,558	28,966.30	11,062	3,494.30	62	1.35
1997-98	..	1,04,055	35,812.74	7,198	2,372.87	65	N. A.
1998-99	..	1,09,879	54,441.91	5,902	1,88,079.10	76	17,569.16
1999-00	..	1,17,339	58,329.36	6,269	6,58,315.98	2	N. A.
2000-01	..	5,69,100	3,41,230.48	27,187	32,85,667.69	427	20,600.69
2001-02	..	1,29,044	74,974.24	4,590	1,01,709.00	0	0.00
2002-03@	..	134352	86185.00	5331	107726.00	9	0.00
2003-04	..	141044	94531.65	6735	155317.00	40	1852.50
2004-05	..	149133	117031.80	8104	287861.00	9	0.00
2005-06	..	158858	102690	10187	392106.00	444	0.00
2006-07	..	167059	136543	9457	1974072.00	6228	24290.00
2010-11	..	145349	274568	16800	685367	5788	15106
2011-12	..	158812	368600	16623	846592	5438	44091

टैप / N. A — उपलब्ध नाही / Not Available

आधार - कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार, मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source — Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and company affairs Government of India, New Delhi

31. संयुक्त भांडवली संस्था / JOINT STOCK COMPANIES

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 31.2

संयुक्त भांडवली संस्थांची संख्या / Number of Joint Stock Companies
(2011-12)

अनु- क्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	मर्यादित भाग-भांडवल असलेल्या कंपनी Companies limited by shares		हमीने मर्यादित असलेल्या कंपनी व नफ्यासाठी काम न करणाऱ्या संघटना Companies limited by guarantee and non-profit associations		एकूण Total (7)	District (2)
		सार्वजनिक Public (3)	खाजगी Private (4)	सार्वजनिक Public (5)	खाजगी Private (6)		
1	मुंबई	3,402	35,532	110	177	3,97,221	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	77	1,021	3	10	1111	Mumbai Suburban
3	ठाणे	301	6,184	11	16	6,512	Thane
4	रायगड	45	677	1	0	723	Raigad
5	रत्नागिरी	10	62	0	0	72	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	0	40	0	0	40	Sindhudurg
7	नाशिक	62	1,175	1	11	1,249	Nashik
8	धुळे	8	165	0	1	174	Dhule
9	नंदुरबार	3	34	0	0	37	Nandurbar
10	जळगाव	25	281	0	3	399	Jalgaon
11	अहमदनगर	21	339	0	0	360	Ahmednagar
12	पुणे	321	8,604	7	40	8,972	Pune
13	सातारा	9	287	0	1	297	Satara
14	सांगली	22	221	0	3	246	Sangli
15	सोलापूर	31	254	1	0	286	Solapur
16	कोल्हापूर	28	554	3	1	586	Kolhapur
17	औरंगाबाद	40	709	1	4	754	Aurangabad
18	जालना	3	107	0	0	110	Jalna
19	परभणी	5	41	0	0	46	Parbhani
20	हिंगोली	1	11	0	0	12	Hingoli
21	बीड	8	53	0	1	62	Beed
22	नांदेड	6	168	0	0	174	Nanded
23	उस्मानाबाद	7	40	0	0	47	Osmanabad
24	लातूर	11	181	0	0	192	Latur
25	बुलढाणा	1	51	0	0	52	Buldhana
26	अकोला	5	99	0	1	105	Akola
27	वाशिम	0	23	0	0	23	Washim
28	अमरावती	1	170	1	1	173	Amravati
29	यवतमाळ	3	76	0	0	79	Yavatmal
30	वर्धा	5	43	0	0	48	Wardha
31	नागपूर	145	2,541	8	2	2,696	Nagpur
32	भंडारा	1	34	0	0	35	Bhandara
33	गोंदिया	1	30	0	0	31	Gondiya
34	चंद्रपूर	6	115	0	0	121	Chandrapur
35	गडचिरोली	0	11	0	0	11	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		10,615	1,43,419	492	648	1,55,175	Maharashtra State

आधार - कंपनी व्यवहार खाते, कायदा, न्याय आणि कंपनी व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार, नवी दिल्ली

Source.— Department of Company Affairs, Ministry of Law, Justice and Company Affairs, Government of India, New Delhi

३२. सार्वजनिक अंगिकृत

३२.१ कृषि उद्योग विकास महामंडळ, गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण आणि महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळाची या विभागात दिलेली आहे.

32. PUBLIC UNDERTAKINGS

32.1. Data on State Agro-Industries Development Corporation, housing and Area Development Authority and Maharashtra State Financial Corporation are given in this section.

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.1

महाराष्ट्र वित्तीय महामंडळाकडून कारखान्यांना दिलेले कर्ज व कारखान्यांची संख्या

Number of Industries and Amount of Loan advanced by Maharashtra State Financial Corporation

(2011-12)

(रुपये लाखात / Rs. in Lakhs)

अनु क्रमांक Serial No. (1)	उद्योगाचे प्रकार (2)	कारखान्यांची संख्या Number of units (3)	मंजूर झालेली रक्कम Amount sanctioned (4)	वाटप झालेली रक्कम Amount disbursed (5)	Type of Industry (2)
1	खाणकाम	Nil	Nil	Nil	Mining and Quarrying
2	अन्नपदार्थाचे उत्पादन (पेय पदार्थाचे उत्पादन सोडून)	Nil	Nil	Nil	Food Manufacturing industry (except Beverage industries)
3	कापडाचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of Textiles
4	कापडाच्या वस्तूचे उत्पादन, पादत्राणे व इतर सर्व वापरावयाच्या वस्तू	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of footwear and other wearing Apperales and made up textile goods
5	लाकूड व बुचाचे उत्पादन वस्तू (फर्निचर सोडून)	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of wood and cork (except mfg. Of furniture)
6	फर्निचर वगैरे यांचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of furniture and fixtures
7	कागद, कागदांच्या वस्तू यांचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of paper and paper product
8	मुद्रण, प्रकाशन आणि तत्सम उद्योग	Nil	Nil	Nil	Printing, pub. And allied industries
9	कातडी, कातड्याच्या वस्तूचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of leather and leather product
10	रबराचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of rubber products
11	रसायने, रासायनिक पदार्थाचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of chemical and chemical products
12	पेट्रोलियम व दगडी कोळशाचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of products of petroliums and coal
13	अधातू व खनिज पदार्थाचे उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of non-metallic and mineral products
14	मूलभूत धातू उत्पादन				Basic metal industries
15	धातूच्या वस्तूचे उत्पादन (यंत्र व परिवहन सामुग्री सोडून)	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of metal products (except machinery and transport equipments)
16	यंत्रसामुग्री उत्पादन (विद्युत यंत्रसामुग्री सोडून)	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of machinery (except electrical machinery)
17	विद्युत यंत्रसामुग्री, साधने उपकरणे व सुटे भाग	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of electrical machinery, apparatus, appliances etc.
18	परिवहन सामुग्री उत्पादन	Nil	Nil	Nil	Mfg. Of transport equipments
19	इतर उत्पादक कारखाने	Nil	Nil	Nil	Miscellaneous mfg. Industry
20	विद्युत वायु आणि बाष्प जलनिःसारण सेवा	Nil	Nil	Nil	Electricity gas, steam and sanitary services
21	हॉटेल उद्योग	Nil	Nil	Nil	Hotel industry
22	परिवहन उद्योग (अ) मार्ग परिवहन (ब) जल मार्ग परिवहन	Nil Nil	Nil Nil	Nil Nil	Transport industry (A) Road Transport (B) Water Transport
23	तंबाखुचे उद्योग	Nil	Nil	Nil	Tobacco industry
24	औद्योगिक वसाहती	Nil	Nil	Nil	Industrial estates
25	चलत चित्रपट	Nil	Nil	Nil	Motion picture
एकूण		Nil	Nil	Nil	Total

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक/TABLE No. 32.2

गृहनिर्माण विकास मंडळास मिळालेले कर्ज व बांधलेली घरे

Loans Received and Houses Constructed by the Housing Development Board

अनु- क्रमांक Serial No.	वर्ष Year	कर्ज Loans			घरांची संख्या Number of Houses				
		महाराष्ट्र शासनाकडून (रुपये लाखात) From State Govt. (Rs. in Lakh)	हुडकोकडून (रुपये लाखात) From HUDCO (Rs. in Lakh)	एकूण (रुपये लाखात) Total (Rs. in Lakh)	आर्थिक दुर्बल गट Economically Weaker Section	अल्प उत्पन्न गट Lower Income Group	मध्यम उत्पन्न गट Middle Income Group	उच्च उत्पन्न गट Higher Income Group	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	1970-71	126.25	-	126.25	450	600	164	-	1214
2	1980-81	161.45	99.00	260.45	4,513	5,420	704	-	10,637
3	1990-91	897.35	2,194.40	3,091.75	1,179	2,563	708	244	4,694
4	2000-01	3.64	234.29	237.93	1,044	2,462	279	290	4,075
5	2002-03	N.A.	N.A.	N.A.	93	1,796	1,235	516	3,640
6	2003-04	N.A.	N.A.	N.A.	1,580	5,569	1,025	655	8,829
7	2004-05	N.A.	N.A.	N.A.	997	2,860	883	1,254	5,994
8	2005-06	N.A.	N.A.	N.A.	288	90	2,678	128	3,184
9	2006-07	N.A.	N.A.	N.A.	90	2,678	128	1,113	4,009
10	2007-08	N.A.	N.A.	N.A.	1,618	2,723	886	943	6,710
11	2008-09	NIL	NIL	NIL	946	930	1,070	500	5,119
12	2009-10	NIL	NIL	NIL	2,679	4,225	657	702	14,521
13	2010-11	NIL	NIL	NIL	893	4,843	340	447	10,884
14	2011-12	NIL	NIL	NIL	2,561	3,115	422	615	8,158

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.2—Contd.

अनु क्रमांक		आर्थिकदृष्टया दुर्बल गट / EWS			अल्प उत्पन्न गट / LIG			मध्यम उत्पन्न गट / MIG			उच्च उत्पन्न गट / HIG			एकूण / Total			District
Serial No.	जिल्हा	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	गाळे Shops	भूखंड Plots	एकूण Total	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
1	मुंबई				144		144			0			0	144	0	144	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	2532		2532	2494		2494	216		216	454		454	5696	0	5696	Mumbai Suburban
3	ठाणे			0			0			0			0	0	0	0	Thane
4	रायगड			0			0			0			0	0	0	0	Raigad
5	रत्नागिरी			0			0			0			0	0	0	0	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग			0		110	110		117	117		39	39	0	266	266	Sindhudurg
7	नाशिक			0			0	12		12	40		40	52	0	52	Nashik
8	धुळे			0	16	96	112		3	3			0	16	99	115	Dhule
9	नंदुरबार			0	15		15			0			0	15	0	15	Nandurbar
10	जळगाव																Jalgaon
11	अहमदनगर																Ahmednagar
12	पुणे			0	384		384	114		114	111		111	609	0	609	Pune
13	सातारा			0			0			0			0	0	0	0	Satara
14	सांगली			0		30	30		12	12			0	0	42	42	Sangli
15	सोलापूर			0		48	48			0			0	0	48	48	Solapur
16	कोल्हापूर			0			0		8	8	4	3	7	4	11	15	Kolhapur
17	औरंगाबाद			0	20		20			0				20	0	20	Aurangabad
18	जालना	29		29	10		10			0			0	39	0	39	Jalna
19	परभणी								40	40			0	0	40	40	Parbhani
20	हिंगोली			0			0			0			0	0	0	0	Hingoli
21	बीड			0			0			0			0	0	0	0	Beed
22	नांदेड		18	18		67	67			0			0	0	85	85	Nanded
23	उस्मानाबाद			0			0			0			0	0	0	0	Osmanabad
24	लातूर			0			0			0			0	0	0	0	Latur
25	बुलढाणा			0			0		63	63		34	34	0	97	97	Buldhana
26	अोला			0			0			0	6		6	6	0	6	Akola

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.2—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
27	वाशिम			0			0	4		4			0	4	0	4	Washim
28	अमरावती																Amravati
29	यवतमाळ																Yavatmal
30	वर्धा																Wardha
31	नागपूर			0			0			0					0		Nagpur
32	भंडारा			0	2		2			0			0	2	0	2	Bhandara
33	गोर्दिया			0			0			0			0	0	0	0	Gondiya
34	चंद्रपूर			0	30		30	76		76			0	106	0	106	Chandrapur
35	गडचिरोली			0			0			0			0	0	0	0	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	2561	18	2579	3115	351	3466	422	243	665	615	76	691	6713	688	7401	Maharashtra State

आधार - महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्र विकास प्राधिकरण, मुंबई

Source —Maharashtra Housing and Area Development Authority, Mumbai

32. सार्वजनिक अंगिकृत / PUBLIC UNDERTAKINGS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.3

महाराष्ट्र कृषी उद्योग विकास महामंडळाची निवडक साध्य विषयक सांख्यिकी

Statistics Relating to Selected Achievements of Maharashtra Agro-Industrial Development Corporation

अनुक्रमांक Serial No.	बाब	परिमाण	1980-81	1990-91	2000-01	2009-10	2010-11	2011-12	Unit	Item
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
1	रासायनिक खतांचे वाटप									Distribution of Fertilizers:
	(i) व्यापार	मे.टन	65838	307962	364374	566385	506188	444353	MT	(I) Trading
	(ii) उत्पादन	मे.टन	118726	215266	332665	--	--	--	MT	(ii) Manufacturing
	(अ) एनपीके	मे.टन	--	--	246771	219083	227093	203719	MT	(A) NPK
	(ब) एसएमपी	मे.टन	2624	5	264	--	--	--	MT	(B) SMP
	(iii) ?*M ₂	मे.टन	--	--	--	65304	85652	25779	MT	(iii) Jyspm
	(iv) बायो-फर्टिलायझर	पाकीटे	--	297577	85630	4047	--	8890	PKTS	(C) Bio-Fertilizers
2	टिकनाशके									Pesticides:
	(अ) व्यापार	मे.टन	3069	4286	1148	371	770	389.611	MT	(A) Trading
	लिटर									
	(ब) उत्पादन	लिटर	196464	689570	1632930	500	--	1545133	Liter	(B) Manufacturing
	मे.टन								MT	
3	पशुखाद्य									Animal Feed:
	(अ) व्यापार	मे.टन	--	--	193	--	--	--	MT	(A) Trading
	(ब) उत्पादन	मे.टन	47190	32645	21103	16104	10178	7571	MT	(B) Manufacturing
4	नोगा									Noga
	(अ) व्यापार	मे.टन	669	55	--	--	--	--	MT	(A) Trading
	(ब) उत्पादन	मे.टन	2525	2831	2508	1965	2101	1692	MT	(B) Manufacturing
5	बीया (व्यापार)	मे.टन	25670	--	--	--	--	--	MT	Seed (Trading)
6	बीज रोप (व्यापार)	संख्या	--	56182	35880	--	--	--	Nos.	Seedling Plant (Trading)
7	लोखंड व पोलाद (व्यापार)	मे.टन	1358	1698	--	--	--	--	MT	Iron and Steel (Trading)

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 32.3—Contd.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(3)	(2)
8	ट्रॅक्टर विक्री									Sale of Tractor :
	(अ) महिंद्र	संख्या	--	--	--	70	36	328	Nos.	(A) HMT (Trading)
	(ब) कॅप्टन	संख्या	--	--	--	61	4	1	Nos.	(B) Russian (Trading)
	(क) एसकॉर्ट	संख्या	--	--	--	--	—	—	Nos.	(C) Rumanian (Trading)
	(ड) आयशर	संख्या	--	--	--	7	3	43	Nos.	(D) Hindustan (Trading)
	(इ) अंगद	संख्या	1	--	--	1	—	—	Nos.	(E) Fort (Trading)
	(एफ) जॉन डेअर	संख्या	--	--	81	5	1	44	Nos.	(F) VST
	(जी) फरग्युसन	संख्या	--	--	7	--	--	--	Nos.	(G) Mahindra (Trading)
	(एच) मित्सुभीषी	संख्या	1	9	--	1006	1232	1338	Nos.	(H) Kirloskar (Trading)
	(आय) कृषि व्हेटर	संख्या	431	--	--	849	195	1283	Nos.	(I) Other (Trading)
9	ट्रॅक्टरच्या मुख्य भागाची विक्री	रु.हजारात	7.94	21.34	2960.00	10	1019	--	Rs.in thousand	Sale of Spare parts of Tractor and Cambines
10	ट्रॅक्टर दुरुस्तीसाठी मिळालेली रक्कम	रु.हजारात	--	1.69	0.83	1101	—	—	Rs.in thousand	Amount received for Tractor Repairs

आधार - महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ लि. मुंबई

Source — The Maharashtra Agro-Industries Development Corporation Limited, Mumbai

३३. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी :

३३.१ महाराष्ट्र राज्यातील सर्व ग्रामपंचायती, नगरपरिषदा/महानगरपालिका व जिल्हा परिषदा यांचे उत्पन्न व यासंबंधीची माहिती या विभागात दिली आहे.

३३.२. ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्चासंबंधीची माहिती अनुक्रमे सुरुवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक वगळून दिलेली आहे. उत्पन्न या शीर्षाखाली अनुदाने, कर व इतर उत्पन्न यासंबंधीची स्वतंत्र माहिती दर्शविली आहे. अनुदानामध्ये शासकीय अनुदाने तसेच जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्यांकडून विकासविषयक कामांसाठी मिळालेल्या अनुदानांचा समावेश आहे. शासकीय अनुदाने मुख्यतः जमीन महसूल अनुदान, समीकरण अनुदान व स्थानिक उपकर अनुदान ही आहेत. इतर करामध्ये ग्रामपंचायतीच्या आकस्मित कर व दर यांचा समावेश आहे तसेच ग्रामपंचायतीच्या इतर उत्पन्नाची साधने म्हणजे अंशदाने, देणग्या, बक्षिसे आणि नियमांचा भंग केल्याबद्दल दंडही आहेत.

३३.३ प्रत्येक नगरपालिकेचे उत्पन्न (१) पट्टी व कर व (२) इतर साधने यानुसार दर्शविले आहे. मुख्यत्वे भत्ता, रस्ते, पाणीपुरवठा, शिक्षण, वैद्यकीय बाबी आणि जमीन महसुलामधील प्रमाणानुसार मिळणारे उत्पन्न टक्केवारी वगैरे यासाठी दिलेल्या शासकीय अनुदानांचा समावेश "इतर साधने" यात आहे. असाधारण उत्पन्नामध्ये कर्जे, आगाऊ रकमा, ठेवी, विक्रीसाठी मिळालेले उत्पन्न यांचा समावेश आहे. याच धर्तीवर महापालिकांच्या उत्पन्नासंबंधीची माहिती दिली आहे. नगरपालिका व महापालिका यांच्या खर्चाचा तपशील नेहमीचा व असाधारण खर्च आणि कर्जे असा स्वतंत्रपणे दिला आहे. नेहमीच्या खर्चाचा तपशील सहा ढोबळ लेखा शीर्षाखाली दर्शविला असून त्यात भांडवली व महसुली खर्च समाविष्ट आहे. मुंबई महापालिकेचे लेखे (१) शहरक्षेत्र, (२) उपनगर क्षेत्र, (३) विस्तारित उपनगर क्षेत्र, (४) शिक्षण निधी, (५) सुधार योजना व (६) शहर व उपनगरे यांसाठी गलिच्छ वस्ती निर्मूलन योजना, या बाबीसाठी स्वतंत्र ठेवले आहेत. संपूर्ण मुंबई महापालिकेसाठी एकूण बेरीज ही वरील लेख्यांमध्ये एकत्रिकरण करून व लेखांतर्गत फेरफार वगळून केली आहे. मात्र यामध्ये बेस्ट उपक्रमांचे उत्पन्न व खर्च यांचा समावेश केला नाही. नागपूर महापालिकेच्या बाबतीत उत्पन्न व खर्च दर्शविताना नागपूर सुधार प्रत्यासचा त्यात समावेश केला नाही. या बाबतीत असे नमूद करण्यात येते की, सर्व नगरपरिषदा व महापालिका उत्पन्न व खर्चाचे लेखे समान पध्दतीने ठेवत नाहीत. परिणामतः तुलनात्मक आकडेवारी तयार करणे फार कठीण जाते. त्यामुळे येथे दिलेली आकडेवारी ही ढोबळमानाने केलेले वर्गीकरण समजावे.

३३.४ जिल्हापरिषदांचे उत्पन्न व खर्च यात अनुक्रमे सुरुवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक यांचा समावेश नाही. उत्पन्न हे चार उपशीर्षाखाली दर्शविले आहे. ती अशी (१) स्वनिर्मिती, (२) शासकीय अनुदाने, (३) अभिकरण योजनांसाठी अनुदाने व (४) कर्जे, स्वनिर्मित उत्पन्नामध्ये मुख्यत्वे जमीन महसूल, उपकर, स्थानिक उपकर, जमीन महसूल इतर कर व जिल्हापरिषदांना आकारलेले कर व शुल्क यांचा समावेश आहे. शासकीय अनुदानात मुख्यत्वे जमीन महसूल अनुदान, सहेतुक अनुदान,

33. PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS :

33.1 Information on income and expenditure of all Village Panchayats, Municipal Councils, Municipal Corporations and Zilla Parishads is given in this section.

33.2 Income and expenditure of Village Panchayats are exclusive of opening and closing balance respectively. Under income, information is separately shown under grants, taxes and other income, grants include Government grants as well as grants from Zilla Parishads and Panchayat Samitis for development activities, Government grants mainly Land Revenue grants, equalization grants and "Local cess grants." The other taxes include other taxex and fees imposed by the Village Panchayats. Similarly, the other income of Village Panchayats is contributions, donations, gifts and fines for contraventions of rules.

33.3 The receipts position of each Municipal body is shown according to (i) Municipal rates and taxes and (ii) other sources Government grants under other sources are mainly grants on account of dearness allowance, grants for roads, for water-supply, for educational purposes for medical purposes and on account of percentage in land revenue, etc. The income from extraordinary receipts and debts includes loans, advances, deposits, sale-proceeds, etc, similar income position in respect of Municipal Corporations is also given. The expenditure by Municipal Councils and by Municipal Corporations has been shown separately under current and under extraordinary expenditure and debts. The break-up of current expenditure is shown six broad heads of the expenditure and includes both capital and revenue expenditure. The accounts of the Bombay Municipal Corporation are maintained separately for (i) city area, (ii) suburban area, (iii) extended suburban area, (iv) education fund, (v) improvement scheme, and (vi) slum clearance scheme for city and suburban areas. The totals for the entire Bombay Municipal Corporation are arrived at summing up the above accounts excluding the inter-account transfers. They however, do not cover the income and expenditure of Bombay Electricity Supply and Transport Undertakings. In the case of Nagpur Municipal Corporation income and expenditure of Nagpur Improvement Trust is not included. It may be mentioned here that all the Municipalities do not follow a uniform procedure for presentation of statistics regarding income and expenditure, with the result that it was very difficult to build up these statistics on comparable basis. The figures shown in these statements may, therefore, be regarded as only broad distribution into the item shown.

33.4 The receipts and expenditure of the Zilla Parishads are exclusive of opening balance and closing balance, respectively. The receipts are shown under four sub-heads viz. (i) Self-raised resources. (ii) Government grants, (iii) grants for agency schemes and (iv) debt section, Self-raised resources are mainly land revenue cess, local cess, local revenues, other taxes and fees imposed by the Zilla Parishads. While Government grants are mainly land revenue grants, block grants, etc. The expenditure is likewise shown

आस्थापना अनुदान योजना अनुदान गट अनुदान इत्यादींचा समावेश आहे. खर्चाचा तपशील (१) सर्वसाधारण प्रशासन, (२) शिक्षण, (३) समाज विकास, (४) कर्ज विभाग व (५) इतर या पाच भागात दर्शविला आहे. सामुहिक विकासासाठी दर्शविलेल्या खर्चामध्ये संकीर्ण विभाग या शिर्षाखाली खर्चाचा समावेश नाही, तसेच हा खर्च फक्त महसुली खर्च असून त्यात भांडवली खर्च व कर्जे व आगाऊ रकमा यांचा समावेश नाही, परंतु त्यात स्थानिक विकास कामे, अभिकरण योजना, प्रशिक्षण योजना आणि सर्वसाधारण योजना यावरील महसुली खर्चाचा समावेश आहे.

३३.५ सार्वजनिक निवडणुकीचे निकाल लोकसभा व विधानसभा करिता आणि पक्षानुसार झालेले एकूण मतदान इत्यादींची माहिती ह्यात दिलेली आहे.

under five broad heads, viz. (i) General administration, (ii) education, (iii) community development, (iv) debt section and (v) others. The expenditure under community development is exclusive of expenditure under the head miscellaneous departments. It is also restricted to revenue expenditure and does not include capital expenditure and loans and advances. However, it includes revenue expenditure under local development works, agency scheme, training scheme and other general schemes.

33.5 Results of General election of Lok Sabha and Vidhan Sabha partwise votes polled etc. are given this section.

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.1

जिल्हा परिषदांचे क्षेत्र, लोकसंख्या, सभासद आणि उत्पन्न व खर्च
Area, Population, Membership and Income & Expenditure of Zilla Parishad
(2011-12)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हे (2)	व्यापलेले क्षेत्र चौ.कि.मी. Area Covered Sq.km.	प्रक्षेपित लोकसंख्या Projected Population	सभासदांची संस्था Membership			एकूण उत्पन्न (रूपये लाखात) Total Income (Rs. In lakh)	एकूण खर्च (रूपये लाखात) Total Expenditure (Rs. In lakh)	Districts (2)
				नामनिर्देशित Nominated	निवडून आलेले Elected	एकूण Total			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(2)
1	मुंबई	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	-	-	-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	98961	89550	Thane
4	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	68612	63593	Raigad
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	58537	111431	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	42172	42583	Sindhudurg
7	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	108624	33589	Nashik
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	41945	71222	Dhule
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	664	356	Nandurbar
10	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	69339	135271	Jalgaon
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	108294	181625	Ahmednager
12	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	139995	215520	Pune
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	85669	151441	Satara
14	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	65889	63337	Sangli
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	90333	156428	Solapur
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	147972	80647	Kolhapur
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	67245	60542	Aurangabad
18	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	45041	70683	Jalna
19	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	37802	38501	Parbhani
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	22470	27737	Hingoli
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	79749	124688	Beed
22	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	78383	73456	Nanded
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	46400	80835	Osmanabad
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	57207	99181	Latur
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	63278	111354	Buldhana
26	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	39968	38314	Akola
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	28634	27791	Washim
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	42565	109507	Amravati
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	82625	75489	Yavatmal
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	37699	33863	Wardha
31	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	72339	117611	Nagpur
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	38417	61147	Bhandara
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	43078	71541	Gondiya
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	66620	104751	Chandrapur
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	44932	37939	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2121456	2761524	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

टीप / N. A — उपलब्ध नाही / Not Available

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.2

जिल्हा परिषदांच्या प्रमुख शीर्षानुसार उत्पन्न / Income of Zilla Parishad by Major Heads
(2011-12)

(रुपये लाखात/Rs. in Lakhs)

अ. क्र. / Sr. No.	जिल्हा	स्थानिक दर व कर / Local Rates & Taxes	शुल्का-पासून उत्पन्न / Income From Fees	अनुदाने / Grants					आरंभीची शिल्लक वगळून / Total Income Excluding Opening Balance	Districts
				मालमत्तेवर आधारित / Board of Property	शिक्षण / Education	वैद्यकीय सेवा / Medical Health	सहाय्यक अनुदाने / Grant in aid	इतर साधने / Other Sources		
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	917	523			97521			98961	Thane
4	रायगड	8547	719			59346			68612	Raigad
5	रत्नागिरी	182	190			58164			58537	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	247	915			41011			42172	Sindhudurg
7	नाशिक	2403	1699			104522			108624	Nashik
8	धुळे	332	156			41458			41945	Dhule
9	नंदुरबार	113	313			239			664	Nandurbar
10	जळगाव	174	1599			67566			69339	Jalgaon
11	अहमदनगर	3363	1224			103707			108294	Ahmednager
12	पुणे	1478	1992			136525			139995	Pune
13	सातारा	1478	493			83697			85669	Satara
14	सांगली	570	829			64490			65889	Sangli
15	सोलापूर	433	2129			87771			90333	Solapur
16	कोल्हापूर	1059	539			146374			147972	Kolhapur
17	औरंगाबाद	968	489			65788			67245	Aurangabad
18	जालना	267	1059			43715			45041	Jalna
19	परभणी	223	334			37245			37802	Parbhani
20	हिंगोली	28	201			22241			22470	Hingoli
21	बीड	946	468			78334			79749	Beed
22	नांदेड	374	250			77759			78383	Nanded
23	उस्मानाबाद	22	648			45730			46400	Osmanabad
24	लातूर	268	5096			51843			57207	Latur
25	बुलढाणा	86	333			62859			63278	Buldhana
26	अकोला	918	501			38548			39968	Akola
27	वाशिम	268	460			27906			28634	Washim
28	अमरावती	36	596			41932			42565	Amravati
29	यवतमाळ	1341	5797			75487			82625	Yavatmal
30	वर्धा	223	191			37285			37699	Wardha
31	नागपूर	653	534			71151			72339	Nagpur
32	भंडारा	327	2825			35265			38417	Bhandara
33	गोर्दिया	34	168			42875			43078	Godiya
34	चंद्रपूर	1153	1924			63543			66620	Chandrapur
35	गडचिरोली	60	991			43881			44932	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	29489	36187			2055779			2121456	Maharashtra State

टिप :

/ Data for columns 5 to 9 are given together since cannot be obtained separately

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई / Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / Table No. 33.3

जिल्हा परिषदांचा प्रमुख शीर्षानुसार खर्च / Expenditure of Zilla Parishad by Major Heads
(2011-12)

(रुपये लाखात /Rs.in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	आस्थापना Establish- ment (3)	रस्ते Road (4)	शिक्षण Education (5)	वैद्यकीय सेवा Health services (6)	पशुसंवर्धन Animal Husbandary (7)	इतर खर्च Other Expendi- ture (8)	एकूण Total (9)	Districts (2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबईउपनगर	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	4969	1444	39784	6902	1166	35284	89550	Thane
4	रायगड	2426	2550	27192	3092	698	27635	63593	Raigad
5	रत्नागिरी	12946	868	69447	6901	1023	20247	111431	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	2726	3534	21525	3088	484	11226	42583	Sindhudurg
7	नाशिक	483	8352	715	1849	589	21602	33589	Nashik
8	धुळे	4954	6688	25531	5139	925	27986	71222	Dhule
9	नंदुरबार	76	25	0	2	0	253	356	Nandurbar
10	जळगाव	6500	3805	42642	5418	1093	75813	135271	Jalgaon
11	अहमदनगर	5772	1923	44294	5995	1569	122072	181625	Ahmednager
12	पुणे	6265	8632	67932	6727	1166	124797	215520	Pune
13	सातारा	6594	5610	68136	9149	1811	60141	151441	Satara
14	सांगली	4595	1889	25373	3734	779	26966	63337	Sangli
15	सोलापूर	8305	2547	50374	4481	1252	89469	156428	Solapur
16	कोल्हापूर	7142	2425	38162	5110	1098	26710	80647	Kolhapur
17	औरंगाबाद	2654	1259	35010	3417	770	17432	60542	Aurangabad
18	जालना	2604	792	18862	2889	402	45134	70683	Jalna
19	परभणी	4421	826	20696	2236	518	9803	38501	Parbhani
20	हिंगोली	2415	267	16089	1362	452	7152	27737	Hingoli
21	बीड	5341	1625	37648	3779	1006	75288	124688	Beed
22	नांदेड	10910	0	40638	7213	1019	13677	73456	Nanded
23	उस्मानाबाद	4276	1429	26613	2786	835	44897	80835	Osmanabad
24	लातूर	4522	2011	32087	3237	778	56545	99181	Latur
25	बुलढाणा	5354	1141	35670	3387	603	65199	111354	Buldhana
26	अकोला	2509	898	20155	2330	535	11887	38314	Akola
27	वाशिम	1574	1598	14170	1884	305	8260	27791	Washim
28	अमरावती	11045	1973	54067	8382	1380	32660	109507	Amravati
29	यवतमाळ	740	1247	1	3623	161	69717	75489	Yavatmal
30	वर्धा	3249	1002	12454	1938	524	14696	33863	Wardha
31	नागपूर	11439	803	25969	3513	679	75209	117611	Nagpur
32	भंडारा	1752	240	18914	2366	333	37542	61147	Bhandara
33	गोर्दिया	853	900	21437	3045	736	44570	71541	Godiya
34	चंद्रपूर	2702	2841	51808	8679	1837	36884	104751	Chandrapur
35	गडचिरोली	2683	646	17133	4654	744	12079	37939	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	154799	71789	1020530	138308	27267	1348831	2761524	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी / PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 33.4

जिल्ह्यातील ग्रामपंचायती व पंचायत समित्यांची संख्या

Number of Gram Panchayats and Panchayat Samitties by District

(2011-12)

(रुपये लाखात /Rs.in Lakhs)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	पंचायत समिती Panchayat Samitties			ग्रामपंचायत सरपंच संख्या Number of Sarpanch			ग्रामपंचायत पंच संख्या Number of Panch			एकूण उत्पन्न Total income (Rs. in lakh)	एकूण खर्च Total Exp. (Rs. in lakh)	District	
		संख्या Number	सदस्य Mem-ber-ship	स्त्री Women	अ.जा. S.C.	अ. ज. S.T.	एकूण (सर्व साधारण धरून) Total	स्त्री Women	अ.जा. S. C.	अ.ज. S. T.				एकूण (सर्व साधारण धरून) Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(2)
1	मुंबई	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	13583	12065	Thane
4	रायगड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	17053	17830	Raigad
5	रत्नागिरी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	9271	9294	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6601	6058	Sindhudurg
7	नाशिक	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	8612	8351	Nashik
8	धुळे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6705	6871	Dhule
9	नंदुरबार	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3414	4470	Nandurbar
10	जळगाव	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6844	6357	Jalgaon
11	अहमदनगर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	10010	8673	Ahmednager
12	पुणे	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	24861	23592	Pune
13	सातारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	10680	9900	Satara
14	सांगली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5715	4998	Sangli
15	सोलापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	9763	9524	Solapur
16	कोल्हापूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	15030	14292	Kolhapur
17	औरंगाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3916	3552	Aurangabad
18	जालना	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5913	5726	Jalna
19	परभणी	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3932	3963	Parbhani
20	हिंगोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4776	4381	Hingoli
21	बीड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2179	1969	Beed
22	नांदेड	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	1967	1876	Nanded
23	उस्मानाबाद	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5044	4891	Osmanabad
24	लातूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	5336	5182	Latur
25	बुलढाणा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6009	9093	Buldhana
26	अकोला	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2317	1944	Akola
27	वाशिम	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2432	2466	Washim
28	अमरावती	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3138	3199	Amravati
29	यवतमाळ	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4506	4428	Yavatmal
30	वर्धा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	6382	3673	Wardha
31	नागपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	7764	7024	Nagpur
32	भंडारा	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4061	3818	Bhandara
33	गोंदिया	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	3354	3180	Godiya
34	चंद्रपूर	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	4020	4118	Chandrapur
35	गडचिरोली	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	2267	1880	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	N.A.	227456	216638	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

टीप / N. A — उपलब्ध नाही / Not Available

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.5

लोकसभेची व विधानसभेची मतदार संख्या Number of Electors for Lok Sabha and Vidhan Sabha (2009)

अ. क्र. Sr. No. (1)	जिल्हा (२)	लोकसभा Lok Sabha (3)	विधानसभा Vidhan Sabha (4)	District (2)
1	मुंबई	3105710	2687761	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	6468791	7206080	Mumbai Suburban
3	ठाणे	6401547	6703976	Thane
4	रायगड	1359830	1646911	Raigad
5	रत्नागिरी	1252255	1118630	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	593924	Sindhudurg
7	नाशिक	2881352	3782214	Nashik
8	धुळे	1575225	1419243	Dhule
9	नंदुरबार	1455543	965860	Nandurbar
10	जळगाव	2968082	2840170	Jalgaon
11	अहमदनगर	2835841	2920208	Ahmednager
12	पुणे	6635765	6457925	Pune
13	सातारा	1546146	2145250	Satara
14	सांगली	1490571	2276948	Sangli
15	सोलापूर	3152580	2967824	Solapur
16	कोल्हापूर	3041590	2407632	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1417964	2201029	Aurangabad
18	जालना	1426255	1230019	Jalna
19	परभणी	1610088	1162899	Parbhani
20	हिंगोली	1369774	736894	Hingoli
21	बीड	1637239	1698745	Beed
22	नांदेड	1439015	2151682	Nanded
23	उस्मानाबाद	1608852	1129289	Osmanabad
24	लातूर	1509987	1587034	Latur
25	बुलढाणा	1382736	1671689	Buldhana
26	अकोला	1480606	1276091	Akola
27	वाशिम	--	778702	Washim
28	अमरावती	1423855	2004140	Amravati
29	यवतमाळ	1554042	1813467	Yavatmal
30	वर्धा	1408781	941598	Wardha
31	नागपूर	3241820	3543186	Nagpur
32	भंडारा	1450477	836187	Bhandara
33	गोर्दिया	--	870272	Godiya
34	चंद्रपूर	1536352	1560343	Chandrapur
35	गडचिरोली	1285387	634490	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		72954058	75968312	Maharashtra State

आधार - मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source - Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.6

लोकसभेची व विधानसभेच्या जिल्हावार एकूण जागा
Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha seats by District
(2009)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा	लोकसभा Lok Sabha	विधानसभा Vidhan Sabha	District
(1)	(2)	(3)	(4)	(2)
1	मुंबई	2	10	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	4	26	Mumbai Suburban
3	ठाणे	4	24	Thane
4	रायगड	1	7	Raigad
5	रत्नागिरी	1	5	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	3	Sindhudurg
7	नाशिक	2	15	Nashik
8	धुळे	1	5	Dhule
9	नंदुरबार	1	4	Nandurbar
10	जळगाव	2	11	Jalgaon
11	अहमदनगर	2	12	Ahmednager
12	पुणे	4	21	Pune
13	सातारा	1	8	Satara
14	सांगली	1	9	Sangli
15	सोलापूर	2	11	Solapur
16	कोल्हापूर	2	9	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1	9	Aurangabad
18	जालना	1	5	Jalna
19	परभणी	1	4	Parbhani
20	हिंगोली	1	3	Hingoli
21	बीड	1	6	Beed
22	नांदेड	1	9	Nanded
23	उस्मानाबाद	1	4	Osmanabad
24	लातूर	1	6	Latur
25	बुलढाणा	1	7	Buldhana
26	अकोला	1	5	Akola
27	वाशिम	--	3	Washim
28	अमरावती	1	8	Amravati
29	यवतमाळ	1	7	Yavatmal
30	वर्धा	1	4	Wardha
31	नागपूर	2	12	Nagpur
32	भंडारा	1	3	Bhandara
33	गोंदिया		4	Godiya
34	चंद्रपूर	1	6	Chandrapur
35	गडचिरोली	1	3	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	48	288	Maharashtra State

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.7

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक विषयक सांख्यिकी /

तक्ता क्रमांक /

विधानसभा २००९ च्या निवडणूकीत झालेले मतदान, मतांचे शेकडा प्रमाण व पक्षानुसार जिंकलेल्या जागा /

पक्ष /

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	इंडियन नॅशनल काँग्रेस Indian National Congress (INC)			राष्ट्रवादी काँग्रेस पार्टी Nationalist Congress Party (NCP)			भारतीय जनता पक्ष Bhartiya Janta Party (BJP)		
			एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)
1	मुंबई	-	-	-	2	0.13	-	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	5	0.15	-	1	0.04	-	-
3	ठाणे	1	0.04	-	7	0.22	-	1	0.02	-	-
4	रायगड	304	27.16	3	4	0.32	-	1	0.12	-	-
5	रत्नागिरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	-	-	-	25	6.14	-	-
7	नाशिक	14	0.63	-	7	0.30	-	71	3.17	1	-
8	धुळे	7	0.92	-	-	-	-	-	-	-	-
9	नंदुरबार	-	-	-	4	0.68	-	-	-	-	-
10	जळगाव	-	-	-	2	0.14	-	-	0.01	-	-
11	अहमदनगर	-	-	-	4	0.19	-	11	0.53	-	-
12	पुणे	-	-	-	8	0.22	-	-	-	-	-
13	सातारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	सांगली	-	-	-	1	0.06	-	26	1.68	-	-
15	सोलापूर	87	4.68	1	7	0.36	-	59	3.18	-	-
16	कोल्हापूर	23	1.30	-	-	-	-	189	10.63	1	-
17	औरंगाबाद	-	-	-	5	0.34	-	-	-	-	-
18	जालना	-	-	-	3	0.37	-	-	-	-	-
19	परभणी	6	0.78	-	4	0.53	-	3	0.44	-	-
20	हिंगोली	-	-	-	5	1.02	-	-	-	-	-
21	बीड	10	0.86	-	-	-	-	2	0.20	-	-
22	नांदेड	-	-	-	11	0.77	-	26	1.89	-	-
23	उस्मानाबाद	46	6.31	-	5	0.62	-	-	-	-	-
24	लातूर	2	0.17	-	2	0.17	-	13	1.27	-	-
25	बुलढाणा	3	0.29	-	91	8.17	-	53	4.77	-	-
26	अकोला	-	-	-	128	18.48	1	77	11.14	-	-
27	वाशिम	-	0.08	-	33	7.08	-	2	0.37	-	-
28	अमरावती	-	-	-	14	1.12	-	5	0.43	-	-
29	यवतमाळ	-	-	-	4	0.35	-	2	0.21	-	-
30	वर्धा	-	-	-	2	0.35	-	-	-	-	-
31	नागपूर	-	-	-	13	0.64	-	-	-	-	-
32	भंडारा	-	-	-	1	0.15	-	-	-	-	-
33	गोर्दिया	-	-	-	3	0.43	-	1	0.13	-	-
34	चंद्रपूर	-	-	-	4	0.39	-	5	0.49	-	-
35	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
महाराष्ट्र राज्य		504	1.11	4	377	0.83	1	575	1.27	2	

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.7

Election to the Vidhan Sabha 2009 Votes Polled, percentage of Votes Polled and Seats Won According to Parties

Parties									
शिवसेना Shiv Sena (SS)			महाराष्ट्र नवनिर्माण सेना Maharashtra Navnirman sena			बहुजन विकास आघाडी Bahujan Vikas Aaghadi			District
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	
(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(20)	(21)	(2)
259	22.03	-	266	22.64	2	-	-	-	Mumbai
629	18.56	4	818	24.14	4	1	0.02	-	Mumbai Suburban
694	20.86	5	482	14.47	2	208	6.24	2	Thane
167	14.92	1	28	2.53	-	-	-	-	Raigad
264	35.98	3	41	5.59	-	-	-	-	Ratnagiri
93	23.15	-	-	-	-	-	-	-	Sindhudurg
558	24.84	4	239	10.63	3	-	-	-	Nashik
118	14.92	1	1	0.09	-	-	-	-	Dhule
45	6.95	-	-	-	-	-	-	-	Nandurbar
389	22.75	2	42	2.48	-	-	-	-	Jalgaon
424	21.33	3	24	1.19	-	-	-	-	Ahmednager
618	17.56	3	329	9.34	1	-	-	-	Pune
181	13.00	-	6	0.42	-	-	-	-	Satara
68	4.32	-	8	0.53	-	-	-	-	Sangli
140	7.59	-	7	0.38	-	-	-	-	Solapur
292	16.42	3	3	0.14	-	-	-	-	Kolhapur
246	17.93	2	95	6.93	1	-	-	-	Aurangabad
191	23.37	1	45	5.47	-	-	-	-	Jalna
186	24.19	2	2	0.24	-	-	-	-	Parbhani
138	27.26	-	7	1.45	-	-	-	-	Hingoli
33	2.84	-	6	0.54	-	-	-	-	Beed
216	15.50	-	7	0.51	-	-	-	-	Nanded
249	33.90	2	15	2.05	-	-	-	-	Osmanabad
90	8.51	-	14	1.30	-	-	-	-	Latur
216	19.38	2	27	2.38	-	-	-	-	Buldhana
72	10.40	1	10	1.39	-	-	-	-	Akola
32	6.84	-	5	1.09	-	-	-	-	Washim
130	10.48	1	17	1.41	-	-	-	-	Amravati
196	16.92	1	13	1.10	-	-	-	-	Yavatmal
73	11.87	1	4	0.62	-	-	-	-	Wardha
121	6.09	1	12	0.60	-	-	-	-	Nagpur
104	17.96	1	-	-	-	-	-	-	Bhandara
66	10.82	-	-	-	-	-	-	-	Godiya
56	5.67	-	13	1.31	-	-	-	-	Chandrapur
17	3.96	-	1	0.27	-	-	-	-	Gadchiroli
7369	16.26	44	2586	5.71	13	208	0.46	2	Maharashtra State

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	शेतकरी कामगार पक्ष Peasant Workers Party (PWP)			भारतीय बहुजन महासंघ Bhartia Bahujan Mahasandh (BBM)			जन सुराज्य शक्ती Jan Surajya Shakti		
		एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण (% of valid votes polled)	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण (% of valid votes polled)	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण (% of valid votes polled)	जिकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	-	-	-	2	0.13	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर	-	-	-	5	0.15	-	1	0.04	-
3	ठाणे	1	0.04	-	7	0.22	-	1	0.02	-
4	रायगड	304	27.16	3	4	0.32	-	1	0.12	-
5	रत्नागिरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	-	-	-	25	6.14	-
7	नाशिक	14	0.63	-	7	0.30	-	71	3.17	1
8	धुळे	7	0.92	-	-	-	-	-	-	-
9	नंदुरबार	-	-	-	4	0.68	-	-	-	-
10	जळगाव	-	-	-	2	0.14	-	-	0.01	-
11	अहमदनगर	-	-	-	4	0.19	-	11	0.53	-
12	पुणे	-	-	-	8	0.22	-	-	-	-
13	सातारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	सांगली	-	-	-	1	0.06	-	26	1.68	-
15	सोलापूर	87	4.68	1	7	0.36	-	59	3.18	-
16	कोल्हापूर	23	1.30	-	-	-	-	189	10.63	1
17	औरंगाबाद	-	-	-	5	0.34	-	-	-	-
18	जालना	-	-	-	3	0.37	-	-	-	-
19	परभणी	6	0.78	-	4	0.53	-	3	0.44	-
20	हिंगोली	-	-	-	5	1.02	-	-	-	-
21	बीड	10	0.86	-	-	-	-	2	0.20	-
22	नांदेड	-	-	-	11	0.77	-	26	1.89	-
23	उस्मानाबाद	46	6.31	-	5	0.62	-	-	-	-
24	लातूर	2	0.17	-	2	0.17	-	13	1.27	-
25	बुलढाणा	3	0.29	-	91	8.17	-	53	4.77	-
26	अकोला	-	-	-	128	18.48	1	77	11.14	-
27	वाशिम	-	0.08	-	33	7.08	-	2	0.37	-
28	अमरावती	-	-	-	14	1.12	-	5	0.43	-
29	यवतमाळ	-	-	-	4	0.35	-	2	0.21	-
30	वर्धा	-	-	-	2	0.35	-	-	-	-
31	नागपूर	-	-	-	13	0.64	-	-	-	-
32	भंडारा	-	-	-	1	0.15	-	-	-	-
33	गोंदिया	-	-	-	3	0.43	-	1	0.13	-
34	चंद्रपूर	-	-	-	4	0.39	-	5	0.49	-
35	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	महाराष्ट्र राज्य	504	1.11	4	377	0.83	1	575	1.27	2

TABLE No. 33.7 (Contd.)

Parties									
समाजवादी पार्टी Samajwadi Party (SP)			भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी (मार्क्सवादी) Communist Party of India (CPI) (Marxist)			बहुजन समाज पार्टी Bahujan Samaj Party (BSP)			District
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled ('000)	ग्राह्य मतांचे प्रमाण % of valid votes polled	जिंकलेल्या जागा Seats won	
(31)	(32)	(33)	(34)	(35)	(36)	(37)	(38)	(39)	(2)
24	2.01	-	-	-	-	18	1.53	-	Mumbai
81	2.39	1	3	0.08	-	38	1.11	-	Mumbai Suburban
76	2.28	2	86	2.57	1	45	1.35	-	Thane
-	-	-	-	-	-	13	1.15	-	Raigad
-	-	-	-	-	-	16	2.12	-	Ratnagiri
-	-	-	-	-	-	5	1.25	-	Sindhudurg
10	0.45	-	99	4.43	-	23	1.03	-	Nashik
-	-	-	-	-	-	34	4.27	-	Dhule
76	11.73	1	8	1.28	-	7	1.14	-	Nandurbar
-	-	-	-	-	-	35	2.04	-	Jalgaon
-	-	-	7	0.38	-	13	0.68	-	Ahmednager
2	0.06	-	3	0.09	-	60	1.70	-	Pune
-	-	-	-	-	-	12	0.84	-	Satara
-	-	-	-	-	-	14	0.92	-	Sangli
25	1.38	-	35	1.87	-	29	1.55	-	Solapur
-	-	-	4	0.22	-	19	1.08	-	Kolhapur
5	0.34	-	-	-	-	22	1.64	-	Aurangabad
-	-	-	-	-	-	22	2.67	-	Jalna
-	-	-	2	0.27	-	25	3.19	-	Parbhani
32	6.40	-	4	0.70	-	32	6.35	-	Hingoli
-	-	-	-	-	-	13	1.15	-	Beed
-	-	-	13	0.90	-	40	2.90	-	Nanded
-	-	-	-	-	-	9	1.17	-	Osmanabad
-	-	-	-	-	-	39	3.70	-	Latur
-	0.03	-	-	-	-	10	0.92	-	Buldhana
3	0.40	-	-	-	-	6	0.93	-	Akola
-	-	-	-	-	-	6	1.28	-	Washim
-	-	-	-	-	-	72	5.82	-	Amravati
-	0.01	-	3	0.27	-	59	5.09	-	Yavatmal
-	-	-	2	0.29	-	43	7.00	-	Wardha
3	0.14	-	1	0.07	-	98	4.97	-	Nagpur
-	-	-	-	-	-	45	7.73	-	Bhandara
-	-	-	-	-	-	50	8.17	-	Godiya
1	0.06	-	-	-	-	63	6.38	-	Chandrapur
-	-	-	-	-	-	31	7.15	-	Gadchiroli
337	0.74	4	270	0.60	1	1066	2.35	-	Maharashtra State

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा	भारतीय रिपब्लिकन पार्टी (ए) Republican Party of India (RPI) (A)			राष्ट्रीय समाज पक्ष Rashtriya Samaj Paksha			स्वाभिमानी पक्ष Swabhimani Paksha		
		एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won
(1)	(2)	(22)	(23)	(24)	(25)	(26)	(27)	(28)	(29)	(30)
1	मुंबई	20	1.67	-	-	-	-	-	-	-
2	मुंबई उपनगर	43	1.27	-	1	0.02	-	-	-	-
3	ठाणे	19	0.58	-	2	0.06	-	-	-	-
4	रायगड	8	0.71	-	-	-	-	-	-	-
5	रत्नागिरी	4	0.57	-	2	0.26	-	-	-	-
6	सिंधुदुर्ग	-	-	-	1	0.36	-	-	-	-
7	नाशिक	8	0.37	-	-	-	-	7	0.31	-
8	धुळे	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	नंदुरबार	1	0.20	-	-	-	-	-	-	-
10	जळगाव	4	0.24	-	-	-	-	-	-	-
11	अहमदनगर	29	1.46	-	2	0.11	-	47	2.35	-
12	पुणे	69	1.97	-	9	0.26	-	2	0.07	-
13	सातारा	10	0.74	-	27	1.91	-	7	0.53	-
14	सांगली	-	-	-	19	1.21	-	69	4.43	-
15	सोलापूर	-	-	-	5	0.29	-	106	5.74	1
16	कोल्हापूर	-	-	-	-	-	-	107	5.99	-
17	औरंगाबाद	5	0.35	-	8	0.58	-	-	-	-
18	जालना	7	0.86	-	1	0.15	-	2	0.28	-
19	परभणी	-	-	-	9	1.17	-	-	-	-
20	हिंगोली	1	0.11	-	-	-	-	-	-	-
21	बीड	34	2.92	-	14	1.16	-	-	-	-
22	नांदेड	2	0.16	-	2	0.12	-	-	-	-
23	उस्मानाबाद	2	0.23	-	9	1.16	-	-	-	-
24	लातूर	16	1.55	-	75	7.16	1	-	-	-
25	बुलढाणा	1	0.08	-	-	-	-	4	0.40	-
26	अकोला	1	0.19	-	-	-	-	-	-	-
27	वाशिम	1	0.27	-	-	-	-	-	-	-
28	अमरावती	1	0.10	-	1	0.07	-	-	-	-
29	यवतमाळ	2	0.16	-	1	0.06	-	-	-	-
30	वर्धा	1	0.17	-	-	-	-	-	-	-
31	नागपूर	73	3.71	-	-	-	-	-	-	-
32	भंडारा	8	1.41	-	-	-	-	-	-	-
33	गोर्दिया	4	0.66	-	-	-	-	-	-	-
34	चंद्रपूर	11	1.08	-	-	-	-	-	-	-
35	गडचिरोली	-	-	-	-	-	-	-	-	-
महाराष्ट्र राज्य		387	0.85	-	187	0.41	1	352	0.78	1

टीप.-ज्या राजकीय पक्षांना महाराष्ट्रात एकूण मतदान (ग्राह्य मते) १,००,००० पेक्षा कमी आहेत असे पक्षांसंबंधितांची आकडेवारी इतर पक्षांमध्ये घेण्यात आलेली आहे.

TABLE No. 33.7 (Contd.)

Parties							District
इतर पक्ष Other Parties			अपक्ष Independent				
एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	एकूण ग्राह्य मते (हजारात) Total No. of valid votes polled (‘000)	ग्राह्य मतांचे शेकडा प्रमाण % of valid votes polled	जिकलेल्या जागा Seats won	(2)	
(46)	(47)	(48)	(49)	(50)	(51)		
33	2.78	-	21	1.78	-	Mumbai	
28	0.83	-	146	4.31	-	Mumbai Suburban	
54	1.63	-	514	15.44	2	Thane	
1	0.12	-	148	13.22	-	Raigad	
10	1.42	-	69	9.37	-	Ratnagiri	
2	0.45	-	24	6.06	-	Sindhudurg	
32	1.44	-	253	11.27	1	Nashik	
67	8.41	1	93	11.71	-	Dhule	
1	0.12	-	144	22.35	-	Nandurbar	
20	1.16	-	229	13.40	1	Jalgaon	
9	0.46	-	394	19.81	-	Ahmednager	
34	0.96	-	740	21.03	3	Pune	
4	0.32	-	447	32.07	3	Satara	
20	1.28	-	390	24.85	1	Sangli	
9	0.48	-	326	17.62	1	Solapur	
17	0.93	-	364	20.45	-	Kolhapur	
20	1.47	-	361	26.28	2	Aurangabad	
9	1.10	-	126	15.41	1	Jalna	
5	0.65	-	231	30.04	1	Parbhani	
7	1.47	-	17	3.38	-	Hingoli	
7	0.57	-	39	3.35	-	Beed	
89	6.38	-	230	16.51	1	Nanded	
9	1.26	-	48	6.58	-	Osmanabad	
10	0.91	-	68	6.41	-	Latur	
14	1.30	-	47	4.19	-	Buldhana	
4	0.56	-	95	13.72	1	Akola	
2	0.50	-	133	28.07	-	Washim	
42	3.39	-	386	31.10	3	Amravati	
22	1.94	-	201	17.39	-	Yavatmal	
9	1.52	-	149	24.23	1	Wardha	
96	4.85	-	191	9.64	-	Nagpur	
9	1.60	-	51	8.86	-	Bhandara	
3	0.43	-	49	8.05	-	Godiya	
66	6.71	-	156	15.89	-	Chandrapur	
13	3.13	-	146	34.10	1	Gadchiroli	
779	1.72	1	7024	15.50	23	Maharashtra State	

Note—Political Parties who got votes (Valid) less than 1,00,000 are taken together in other Parties.

Source.— Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.8

लोकसभा व विधानसभा २००९ मधील निवडणूकीत झालेले मतदान

Number of Votes Polled in the Latest Lok Sabha and Vidhan Sabha Election of 2009

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा (2)	लोकसभा Lok Sabha			विधानसभा Vidhan Sabha			District (2)
		एकूण मतदान Total Electiors (3)	एकूण मते Polled * (4)	टक्केवारी Percentage (5)	एकूण मतदान Total Electiors (6)	एकूण मते Polled (7)	टक्केवारी Percentage (8)	
1	मुंबई	3105710	1240510	39.94	2687761	1176598	43.78	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	6468791	2724814	42.12	7206080	3386984	47	Mumbai Suburban
3	ठाणे	6401547	2611594	40.80	6703976	3327197	49.63	Thane
4	रायगड	1359830	765159	56.27	1646911	1114856	67.69	Raigad
5	रत्नागिरी	1252255	717586	57.30	1118630	731576	65.40	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	--	--	593924	399431	67.25	Sindhudurg
7	नाशिक	2881352	1339460	46.49	3782214	2244229	59.34	Nashik
8	धुळे	1575225	669113	42.48	1419243	791831	55.79	Dhule
9	नंदुरबार	1455543	766019	52.63	965860	644122	66.69	Nandurbar
10	जळगाव	2968082	1376156	46.37	2840170	1701103	59.89	Jalgaon
11	अहमदनगर	2835841	1450135	51.14	2920208	1975657	67.65	Ahmednager
12	पुणे	6635765	3021024	45.53	6457925	3510224	54.36	Pune
13	सातारा	1546146	816259	52.79	2145250	1388385	64.72	Satara
14	सांगली	1490571	774862	51.98	2276948	1561588	68.58	Sangli
15	सोलापूर	3152580	1662702	52.74	2967824	1842426	62.08	Solapur
16	कोल्हापूर	3041590	2001525	65.81	2407632	1771783	73.59	Kolhapur
17	औरंगाबाद	1417964	730736	51.53	2201029	1369741	62.23	Aurangabad
18	जालना	1426255	797037	55.88	1230019	815200	66.28	Jalna
19	परभणी	1610088	870667	54.08	1162899	765478	65.82	Parbhani
20	हिंगोली	1369774	817278	59.67	736894	504798	68.50	Hingoli
21	बीड	1637239	1073908	65.59	1698745	1164595	68.56	Beed
22	नांदेड	1439015	774234	53.80	2151682	1389392	64.57	Nanded
23	उस्मानाबाद	1608852	924148	57.44	1129289	731952	64.82	Osmanabad
24	लातूर	1509987	829106	54.91	1587034	1050709	66.21	Latur
25	बुलढाणा	1382736	852340	61.64	1671689	1108524	66.31	Buldhana
26	अकोला	1480606	737613	49.82	1276091	690469	54.11	Akola
27	वाशिम	--	--	--	778702	470793	60.46	Washim
28	अमरावती	1423855	732345	51.43	2004140	1234018	61.57	Amravati
29	यवतमाळ	1554042	839370	54.01	1813467	1153686	63.62	Yavatmal
30	वर्धा	1408781	768532	54.55	941598	615170	65.33	Wardha
31	नागपूर	3241820	1518941	46.85	3543186	1976155	55.77	Nagpur
32	भंडारा	1450477	1029304	70.96	836187	575852	68.87	Bhandara
33	गोदिया	--	--	--	870272	607348	69.79	Godiya
34	चंद्रपूर	1536352	897606	58.42	1560343	979900	62.80	Chandrapur
35	गडचिरोली	1285387	836039	65.04	634490	426561	67.23	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		72954058	36966122	50.67	75968312	45198331	59.50	Maharashtra State

* Excluding Postal Votes.

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन आणि निवडणूक विषयक सांख्यिकी /PUBLIC ADMINISTRATION & ELECTORAL STATISTICS

तक्ता क्रमांक /TABLE No. 33.9

भारतातील विधानसभा व लोकसभेच्या जागा

Number of Lok Sabha and Vidhan Sabha Seats in India

अ. क्र. Sr. No.	राज्य/केंद्रशासित प्रदेश (1)	लोकसभा Lok Sabha (2009) (2)	विधानसभा Vidhan Sabha (2009) (3)	State/ Union Territory (4)
I - राज्य		States		
1	आंध्र प्रदेश ..	42	294	... Andhra Pradesh
2	अरुणाचल प्रदेश ..	2	60	... Arunachal Pradesh
3	आसाम ..	14	126	... Assam
4	बिहार ..	40	324	... Bihar
5	गोवा ..	2	40	... Goa
6	गुजरात ..	26	182	... Gujrat
7	हरियाणा ..	10	90	... Haryana
8	हिमाचल प्रदेश ..	4	68	... Himachal Pradesh
9	जम्मू आणि काश्मिर ..	6	87*	... Jammu and Kashmir
10	कर्नाटक ..	28	224	... Karnataka
11	केरळ ..	20	140	... Kerala
12	मध्यप्रदेश ..	29	230	... Madhya Pradesh
13	महाराष्ट्र ..	48	288	... Maharashtra
14	मणीपूर ..	2	60	... Manipur
15	मेघालय ..	2	60	... Meghalaya
16	मिझोराम ..	1	40	... Mizoram
17	नागालँड ..	1	60	... Nagaland
18	ओरीसा ..	21	147	... Orissa
19	पंजाब ..	13	116	... Punjab
20	राजस्थान ..	25	200	... Rajasthan
21	सिक्कीम ..	1	32	... Sikkim
22	तामीळनाडू ..	39	234	... Tamil Nadu
23	त्रिपुरा ..	2	60	... Tripura
24	उत्तरप्रदेश ..	80	403	... Uttar Pradesh
25	पश्चिम बंगाल ..	42	294	... West Bengal
26	छत्तीसगड ..	11	90	... Chattisgarh
27	झारखंड ..	14	81	... Jharkhand
28	उत्तराखंड ..	5	69	... Uttarakhand
II- केंद्रशासित प्रदेश		Union Territory		
29	अंदमान निकोबार ..	1	1	... Andaman Nicobar Island
30	चंदीगड ..	1	-	... Chandigarh
31	दादरा नगर हवेली ..	1	-	... Dadra-Nagar Haveli
32	दिल्ली ..	7	70	... Delhi
33	दमण आणि दिव ..	1	-	... Daman and Div
34	लक्षद्वीप ..	1	-	... Lakshadweep
35	पॉण्डिचेरी ..	1	30	... Pondicherry
एकूण ..		543	4,119	... Total

टिप.—* घटनेनुसार जम्मू आणि काश्मिरमधील (पाकिस्तान व्याप्त काश्मिर) २४ राखलेल्या विधानसभेवर जागा वगळून.

Note.—* Excluding the 24 seats of Jammu & Kashmir Legislative Assembly earmarked to Pak occupied Kashmir as per the Constitution.

आधार.—मुख्य निवडणूक अधिकारी, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source.— Chief Electoral Officer, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक विषयक सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च

(2011-

अ.क्र.	जिल्हा	ग्रामपंचायतीची संख्या	सामिल केलेली गावे	लोकसंख्या (हजारात)	एकूण अंशदाने, देणग्या व बक्षिसे	इमारती व जमिन यावरील कर	उत्पन्न / Income
Sr. No.		Number of Villages Panchayats	Number of Villages Covered	Population (In '000')	Total Grants Contributions & Donations	Taxes on Buildings & Lands	Octroi
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1	मुंबई	-	-	-	-	-	-
2	मुंबईउपनगर	-	-	-	-	-	-
3	ठाणे	932	N.A.	N.A.	508481	444150	4365
4	रायगड	825	N.A.	N.A.	780894	555932	10757
5	रत्नागिरी	846	N.A.	N.A.	412197	137821	0
6	सिंधुदुर्ग	433	N.A.	N.A.	394708	73698	0
7	नाशिक	1380	N.A.	N.A.	257456	193143	1284
8	धुळे	550	N.A.	N.A.	211600	260513	9901
9	नंदुरबार	501	N.A.	N.A.	218727	18345	347
10	जळगाव	1151	N.A.	N.A.	204901	150262	5674
11	अहमदनगर	1316	N.A.	N.A.	475698	91932	8701
12	पुणे	1404	N.A.	N.A.	902469	906615	1778
13	सातारा	1500	N.A.	N.A.	469651	205020	470
14	सांगली	704	N.A.	N.A.	252242	157355	1482
15	सोलापूर	1032	N.A.	N.A.	371388	193067	28106
16	कोल्हापूर	1029	N.A.	N.A.	727953	261995	0
17	औरंगाबाद	858	N.A.	N.A.	117283	72834	1106
18	जालना	781	N.A.	N.A.	404387	28342	29325
19	परभणी	705	N.A.	N.A.	308607	26122	2695
20	हिंगोली	565	N.A.	N.A.	318002	20956	0
21	बीड	1024	N.A.	N.A.	75750	46463	1539
22	नांदेड	1309	N.A.	N.A.	50518	48651	1584
23	उस्मानाबाद	624	N.A.	N.A.	376880	50819	0
24	लातूर	787	N.A.	N.A.	378796	74281	0
25	बुलढाणा	868	N.A.	N.A.	288464	63313	4111
26	अोला	542	N.A.	N.A.	44384	68983	0
27	वाशिम	493	N.A.	N.A.	167079	23457	0
28	अमरावती	843	N.A.	N.A.	107269	73102	0
29	यवतमाळ	1207	N.A.	N.A.	213708	97489	1648
30	वर्धा	517	N.A.	N.A.	88708	69745	0
31	नागपूर	773	N.A.	N.A.	289344	235604	391
32	भंडारा	542	N.A.	N.A.	157318	78361	1695
33	गोंदिया	556	N.A.	N.A.	230940	54187	0
34	चंद्रपूर	847	N.A.	N.A.	196337	91845	318
35	गडचिरोली	467	N.A.	N.A.	22159	50918	104
	महाराष्ट्र राज्य	27911	N.A.	N.A.	10024298	4925319	117380

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTROL STATISTICS

TABLE No. 33.10

Income and Expenditure of village Panchayat
12)

(रुपये हजारत/Rs. in Thousands)

उत्पन्न / Income					
इतर कर व शुल्क	एकूण कर व दर (स्तंभ ७ ते ९)	सुरुवातीची शिल्लक धरुन इतर मार्गाने मिळालेले उत्पन्न	एकूण उत्पन्न (स्तंभ ६+१०+११)	एकूण खर्च	
Other Taxes and Fees	Total Taxes & Fees (col. 7 to 9)	Income from Other Sources Including Opening Bal.	Total Income (col. 6+10+11)	Total Expenditure	District
(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(2)
-	-	-	-	-	Mumbai
-	-	-	-	-	Mumbai Suburban
303904	752418	596105	1857004	1303977	Thane
204793	771481	556832	2109207	1752756	Raigad
210790	348610	480157	1240964	902032	Ratnagiri
156036	229735	223055	847498	593168	Sindhudurg
358608	553036	347794	1158286	826519	Nashik
58630	329044	468364	1009008	662650	Dhule
41834	60526	95256	374508	444844	Nandurbar
274276	430211	185190	820302	629021	Jalgaon
292008	392641	410640	1278979	850982	Ahmednager
407164	1315557	1025288	3243314	2322016	Pune
316215	521705	394154	1385510	980388	Satara
156404	315240	345451	912933	496437	Sangli
283495	504669	343962	1220019	946720	Solapur
328292	590287	557899	1876139	1421815	Kolhapur
119568	193508	308575	619366	349105	Aurangabad
90988	148655	64506	617548	558500	Jalna
54205	83022	132609	524237	394761	Parbhani
42655	63611	253650	635263	435352	Hingoli
64230	112231	85448	273429	190462	Beed
77071	127307	40452	218277	183275	Nanded
73328	124147	13701	514728	485653	Osmanabad
70307	144588	76076	599460	514537	Latur
194657	262081	178551	729096	607266	Buldhana
98230	167213	55210	266807	186029	Akola
26320	49777	68615	285471	244935	Washim
109063	182165	118194	407629	315932	Amravati
116906	216044	212567	642318	441217	Yavatmal
450085	519831	201973	810512	357153	Wardha
207303	443298	365841	1098482	698738	Nagpur
50430	130486	160563	448367	339184	Bhandara
12496	66683	108878	406501	317385	Godiya
75747	167911	335494	699741	409362	Chandrapur
46176	97198	92392	211749	113346	Gadchiroli
5372214	10414912	8903441	29342651	21275514	Maharashtra State

Source .- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न/

अ. क्र.	नागरी स्वराज्य संस्थांची		दर व कर / Rates and Taxes					अनुदाने / Grants		
	जिल्हा	संख्या	सुरुवातीची शिल्लक	जकात	घर व जमिनीवरील कर	इतर कर व शुल्क	एकूण	शासकीय	इतर	एकूण
Sr. No.	District	No. of urban LSG Institutions	Opening Balance	Octroi	Taxes on Houses & Lands	Other Taxes & Fees	Total (4+5+6)	Govt.	Other	Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
1	बृहन्मुंबई	N.A.	-1467475	61128415	8489284	27145788	96763487	3524178	29581	3553759
2	ठाणे	N.A.	9157480	15086750	4727623	4642341	24456714	8284149	1051	8285200
3	रायगड	N.A.	791147	0	341930	151286	493216	898850	25	898875
4	रत्नागिरी	N.A.	415649	6410	92299	70406	169115	393037	0	393037
5	सिंधुदुर्ग	N.A.	93869	0	42857	31381	74238	255136	3	255139
6	नाशिक	N.A.	1424380	6036599	469392	1068981	7574973	1695538	267	1695805
7	धुळे	N.A.	408258	544488	87371	240000	871859	686916	1157	688073
8	नंदुरबार	N.A.	188362	0	61317	55235	116552	166134	108	166242
9	जळगाव	N.A.	384344	581149	258959	308485	1148593	1008889	117	1009006
10	अहमदनगर	N.A.	451619	634278	276795	299266	1210339	1775431	0	1775431
11	पुणे	N.A.	6077538	22979330	3114123	3878220	29971674	4365364	5985	4371349
12	सातारा	N.A.	425156	9892	172877	154563	337332	1207508	137	1207645
13	सांगली	N.A.	566383	930001	139869	292426	1362296	544525	0	544525
14	सोलापूर	N.A.	2497415	605285	250597	344465	1200347	2075283	172	2075455
15	कोल्हापूर	N.A.	1573078	640262	257618	237097	1134977	2373520	406	2373926
16	औरंगाबाद	N.A.	2171648	1404979	303431	313950	2022360	1808851	0	1808851
17	जालना	N.A.	240047	0	61191	27476	88667	1030624	0	1030624
18	परभणी	N.A.	491997	0	81688	51239	132927	1018386	21	1018407
19	हिंगोली	N.A.	193206	0	24205	27994	52199	773179	3	773182
20	बीड	N.A.	263637	0	38059	14609	52668	782543	0	782543
21	नांदेड	N.A.	2094926	438322	120101	252647	811070	4693136	3	4693139
22	उस्मानाबाद	N.A.	185562	0	38395	42479	80874	912813	0	912813
23	लातूर	N.A.	215564	0	45862	71179	117041	1182130	0	1182130
24	बुलढाणा	N.A.	654910	0	84244	75840	160084	1434705	0	1434705
25	अोला	N.A.	303261	324016	100656	106319	530991	1285937	188	1286125
26	वाशिम	N.A.	318029	0	44379	24759	69138	685105	0	685105
27	अमरावती	N.A.	1242744	606974	192929	128481	928384	1878013	6	1878019
28	यवतमाळ	N.A.	461222	0	62099	37102	99201	1228967	7	1228974
29	वर्धा	N.A.	361569	0	59026	62982	122008	955934	0	955934
30	नागपूर	N.A.	1081095	4401442	1414926	918461	6734829	3029538	110	3029648
31	भंडारा	N.A.	161684	0	36169	27410	63579	630835	0	630835
32	गोंदिया	N.A.	220788	0	25403	11388	36791	479424	20	479444
33	चंद्रपूर	N.A.	362217	0	111427	54570	165997	1366332	0	1366332
34	गडचिरोली	N.A.	167341	0	16000	14268	30268	304993	0	304993
महाराष्ट्र राज्य		N.A.	34178650	116358592	21643103	41183094	179184789	54735902	39367	54775270

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.11 (A)

Districtwise Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations (2011-12)

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

शैक्षणिक संस्थांकडील फी Fees From Educational Institutions (12)	बाजार व कत्तलखाने Market and Slaughter Houses (13)	इतर साधने / Other Sources		एकूण Total (4+8+11+12+ 13+14+15) (16)	असाधारण उत्पन्न, कर्जे व वाणिज्यिक संस्थेचे उत्पन्न Extra Ordinary Income, Debts & Income of Commercial Enterprises (17)		एकूण Grand Total (16+17) (18)	District (2)
		पालिका मालमत्तेपासून उत्पन्न Revenue derived From Property (14)	संकीर्ण Miscellaneous (15)					
0	52795	14706877	48916917	63676589	20160141	182686501	Brihan Mumbai	
0	3927	921963	9711767	10637657	9503760	62040811	Thane	
14834	43	35858	226568	277303	145520	2606061	Raigad	
45171	0	63112	68009	176292	160486	1314579	Ratnagiri	
0	26	6966	27856	34848	25080	483174	Sindhudurg	
27040	293	139303	1237496	1404131	588005	12687294	Nashik	
0	2	18946	191559	210507	136529	2315226	Dhule	
0	275	13795	40963	58033	23913	553102	Nandurbar	
201	206	111998	369715	482119	117236	3141298	Jalgaon	
0	137	81509	261790	343436	701950	4482775	Ahmednager	
4199	2024	1114380	19197864	20318467	2939462	63678490	Pune	
0	60	49485	125110	174655	206254	2351042	Satara	
0	81	86477	128641	215199	294795	2983198	Sangli	
18	97	71442	122173	193731	414734	6381682	Solapur	
2113	633	137988	923531	1064265	624490	6770736	Kolhapur	
0	2	41129	544865	585996	136719	6725574	Aurangabad	
0	92	12118	33004	45214	44848	1449400	Jalna	
2	0	15013	50004	65019	66674	1775024	Parbhani	
0	0	11594	29744	41338	27590	1087515	Hingoli	
3	0	18219	121346	139568	28876	1267292	Beed	
52	914	69475	282429	352870	162596	8114601	Nanded	
0	66	11662	43128	54856	59511	1293616	Osmanabad	
0	35	33818	26216	60069	138796	1713600	Latur	
0	147	44296	56709	101152	44270	2395121	Buldhana	
0	35	11990	1789323	1801348	121024	4042749	Akola	
4533	29	28068	14326	46956	25064	1144292	Washim	
33071	136	114965	279998	428170	289373	4766693	Amravati	
33	91	42766	87342	130232	33886	1953515	Yavatmal	
6	8	18490	76464	94968	15906	1550385	Wardha	
1989	5121	113835	581660	702605	508292	12056469	Nagpur	
0	0	6422	85665	92087	17610	965795	Bhandara	
10	0	11537	10313	21860	16635	775518	Godiya	
0	27	34273	45233	79533	367163	2341242	Chandrapur	
0	0	9651	29483	39134	15063	556799	Gadchiroli	
133275	67302	18212418	85737212	104150206	38162253	410451168	Maharashtra State	

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्रमांक/

जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे आणि महानगरपालिका यांचे उत्पन्न/
(2011-

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा/नगरपरिषदा/ महानगरपालिका	सुरुवातीची शिल्लक Opening Balance	दर व कर / Rates and Taxes				अनुदाने / Grants		
			जकात Octroi	घर व जमिनीवरील कर Taxes on Lands & Houses	इतर कर कर व शुल्क Other Taxes and Fees	एकूण Total (4+5+6)	शासकीय Govt. Grants	इतर Other	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	बृहन्मुंबई	-1467475	61128415	8489284	27145788	96763487	3524178	29581	3553759
2	ठाणे	2207020	4614067	986033	2056641	7656741	1225790	0	1225790
3	अंबरनाथ	332441	0	86421	33489	119910	487915	0	487915
4	डहाणू	15259	0	17995	9260	27255	138076	0	138076
5	कुळगाव-बदलापूर	151024	0	68242	21714	89956	588890	1051	589941
6	जव्हार	9457	0	2960	2354	5314	36261	0	36261
7	पालघर	59584	0	6911	1669	8580	120233	0	120233
8	वसई विरार	2314659	936761	487283	571045	1995089	866928	0	866928
9	भिवंडी	195047	1497461	141545	178649	1817655	312933	0	312933
10	नवी मुंबई	1204565	4058218	1750002	512664	6320884	1027234	0	1027234
11	उल्हासनगर	247180	1271075	217774	200600	1689449	265275	0	265275
12	कल्याण डोंबिवली	1454732	1341728	566352	774460	2682540	2357612	0	2357612
13	मिरा भायंदर	966512	1367440	396105	279796	2043341	857002	0	857002
14	ठाणे	9157480	15086750	4727623	4642341	24456714	8284149	1051	8285200
15	पनवेल	139810	0	55740	52434	108174	231755	0	231755
16	खोपोली	23272	0	37357	23312	60669	221614	0	221614
17	उरण	86196	0	1986	13936	15922	34905	0	34905
18	कर्जत	18390	0	22585	11052	33637	61614	0	61614
19	माथेरान	166131	0	169509	7146	176655	56985	0	56985
20	पेन	9370	0	3230	3536	6766	24406	0	24406
21	अलिबाग	92685	0	8077	10655	18732	56512	0	56512
22	मुरुड	51423	0	3250	1855	5105	55728	25	55753
23	रोहा	13444	0	13954	4255	18209	42583	0	42583
24	श्रीवर्धन	54128	0	2201	3158	5359	29952	0	29952
25	महाड	136298	0	24041	19947	43988	82796	0	82796
26	रायगड	791147	0	341930	151286	493216	898850	25	898875
27	रत्नागिरी	112044	0	45761	42628	88389	220866	0	220866
28	चिपळूण	122902	6410	28537	20612	55559	88722	0	88722
29	खेड	53298	0	8334	2908	11242	28204	0	28204
30	राजापूर	32217	0	2807	2473	5280	35242	0	35242
31	दापोली	95188	0	6860	1785	8645	20003	0	20003
32	रत्नागिरी	415649	6410	92299	70406	169115	393037	0	393037
33	कणकवली	10260	0	4936	2015	6951	51358	0	51358
34	वेंगुर्ला	7174	0	5306	2783	8089	36872	0	36872

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

TABLE No. 33.11 (B)

Districtwise Income of Municipal Councils, Cantonment Boards and Municipal Corporations

-12)

(रुपये हजारत/Rs. in '000)

इतर साधने / Other Sources					असाधारण उत्पन्न कर्जे व वाणिज्यिक		District Municipal Councils & Corporations (2)
शैक्षणिक संस्थांकडील फी	बाजार व कत्तलखाने	पालिका मालमत्तेपासून उत्पन्न	संकीर्ण	एकूण	संस्थेचे उत्पन्न	एकूण	
Fees From Educational Institutions (11)	Market and Slaughter Houses (12)	Revenue derived From Property (13)	Miscellaneous (14)	Total (11+12+13+14) (15)	Extra Ordinary Income, Debts & Income from Commercial Enterprises (16)	Grand Total (17)	
0	52795	14706877	48916917	63676589	20160141	182686501	Brihan Mumbai
0	2293	259168	3191142	3452603	4028714	18570868	Thane
0	24	18494	150507	169025	143445	1252736	Ambarnath
0	0	31	8849	8880	300	189770	Dahanu
0	0	5380	110027	115407	414992	1361320	Kulgaon-Badlapur
0	0	222	1426	1648	4669	57349	Jawhar
0	0	3843	70121	73964	23205	285566	Palghar
0	0	234552	974146	1208698	1145384	7530758	Vasai Virar
0	1610	12072	371890	385572	709926	3421133	Bhiwandi
0	0	89062	2301961	2391023	449328	11393034	Navi Mumbai
0	0	19630	107157	126787	264363	2593054	Ulhasnagar
0	0	227733	1189562	1417295	1807320	9719499	Kalyan Dombivili
0	0	51776	1234979	1286755	512114	5665724	Mira bhayender
0	3927	921963	9711767	10637657	9503760	62040811	Thane
0	0	7655	109752	117407	74450	671596	Panvel
0	0	1105	26334	27439	19632	352626	Khopoli
0	0	658	906	1564	1657	140244	Uran
0	29	2422	15311	17762	1219	132622	Karjat
0	0	4488	21033	25521	7158	432450	Matheran
14834	0	1853	1168	17855	4697	63094	Pen
0	14	2942	3855	6811	12262	187002	Alibag
0	0	2532	11495	14027	6480	132788	Murud
0	0	2009	9349	11358	2760	88354	Roha
0	0	0	2208	2208	9296	100943	Shrivardhan
0	0	10194	25157	35351	5909	304342	Mahad
14834	43	35858	226568	277303	145520	2606061	Raigad
45171	0	54478	13768	113417	42765	577481	Ratnagiri
0	0	4772	41903	46675	86991	400849	Chiplun
0	0	699	2764	3463	12187	108394	Khed
0	0	2123	4515	6638	13978	93355	Rajapur
0	0	1040	5059	6099	4565	134500	Dapoli
45171	0	63112	68009	176292	160486	1314579	Ratnagiri
0	0	714	2066	2780	5027	76376	Kankavli
0	26	1565	12743	14334	104	66573	Vengurla

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
35	सावंतवाडी	26206	0	15816	15992	31808	74424	3	74427
36	मालवण	50228	0	16799	10592	27391	92482	0	92482
37	सिंधुदुर्ग	93869	0	42857	31381	74238	255136	3	255139
38	नाशिक	500924	5252905	317900	884075	6454880	158382	205	158587
39	मनमाड	13368	0	7119	13860	20979	128748	0	128748
40	मालेगाव	632706	754400	30874	61942	847216	604899	0	604899
41	भुसावळ	35597	0	55228	61231	116460	243376	0	243376
42	येवला	25153	0	13095	11468	24563	161422	0	161422
43	भगुर	36393	0	1170	2603	3773	31033	6	31039
44	त्रंबकेश्वर	18943	4105	1872	3212	9189	14926	0	14926
45	सटाणा	52724	0	11365	7352	18717	71721	0	71721
46	नांदगाव	19256	0	3061	6641	9702	60640	0	60640
47	ईगतपुरी	40894	0	5362	3108	8470	71585	0	71585
48	सिन्नर	14196	0	13312	10531	23843	81342	0	81342
49	देवळाली	34226	25189	9034	2958	37181	67464	56	67520
50	नाशिक	1424380	6036599	469392	1068981	7574973	1695538	267	1695805
51	धुळे	181963	544488	59024	208844	812356	180684	0	180684
52	शिरपूर वारवडे	189646	0	17586	22909	40495	229300	1157	230457
53	दोंदाईचा वारवडे	36649	0	10761	8247	19008	276932	0	276932
54	धुळे	408258	544488	87371	240000	871859	686916	1157	688073
55	नंदुरबार	164161	0	37261	29719	66980	78951	108	79059
56	शहादा	10470	0	12688	15297	27985	43036	0	43036
57	नवापुर	8267	0	7384	7156	14540	28772	0	28772
58	तलादा	5464	0	3984	3063	7047	15375	0	15375
59	नंदुरबार	188362	0	61317	55235	116552	166134	108	166242
60	जळगाव	108086	581119	172665	187760	941544	91034	0	91034
61	पाचोरा	40759	0	15367	15254	30621	174898	0	174898
62	चोपडा	60443	0	1227	25907	27134	150063	0	150063
63	अंमळनेर	16947	0	15634	19499	35133	170429	117	170547
64	चाळीसगाव	154	0	250	270	520	902	0	902
65	भडगांव	40760	0	3117	2247	5364	11348	0	11348
66	रावेर	5866	0	7281	7405	14686	34265	0	34265
67	पारोला	4059	0	7957	8600	16557	34878	0	34878
68	येरंडोल	6416	30	7435	7859	15324	62540	0	62540
69	धरणगांव	1098	0	5876	4597	10473	26637	0	26637
70	यावल	1317	0	4870	6556	11426	63830	0	63830
71	सावडा	3659	0	4212	6596	10808	34036	0	34036
72	जामनेर	65005	0	8255	8829	17084	82581	0	82581
73	फैजपूर	29775	0	4813	7106	11919	71447	0	71447
74	जळगाव	384344	581149	258959	308485	1148593	1008889	117	1009006
75	अहमदनगर	163731	608684	173792	149170	931646	287974	0	287974
76	श्रीरामपूर	1017	0	17137	21645	38782	487395	0	487395

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

							(रुपये हजारत/Rs. in '000)
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	0	1843	3881	5724	14110	152275	Sawantwadi
0	0	2844	9166	12010	5839	187950	Malvan
0	26	6966	27856	34848	25080	483174	Sindhudurg
0	215	35857	1015441	1051513	193660	8359564	Nashik
138	11	2428	8486	11063	89751	263909	Manmad
0	0	61812	63115	124927	220494	2430242	Malegaon
72	5	4741	34171	38988	13071	447492	Bhusawal
0	0	5282	6793	12075	7718	230931	Yeola
0	0	2055	594	2649	2553	76407	Bhagur
0	0	1987	3516	5503	2981	51542	Tryambakeshwar
0	0	3495	5487	8982	20359	172503	Satana
0	0	854	3556	4410	243	94251	Nandgaon
4	8	3870	29063	32945	6646	160540	Igatpuri
0	0	4666	40695	45361	0	164742	Sinnar
26826	54	12256	26579	65715	30529	235171	Devlali
27040	293	139303	1237496	1404131	588005	12687294	Nashik
0	0	13135	92697	105832	77813	1358648	Dhule
0	0	0	96505	96505	20016	577119	Shirpur Warwade
0	2	5811	2357	8170	38700	379459	Dondaicha Warwade
0	2	18946	191559	210507	136529	2315226	Dhule
0	270	8387	25412	34069	15371	359640	Nandurbar
0	0	6530	5970	12500	5836	99827	Shahada
0	0	582	8870	9452	2413	63444	Navapur
0	5	1296	711	2012	293	30191	Taloda
0	275	16795	40963	58033	23913	553102	Nandurbar
0	0	89659	312083	401742	8847	1551253	Jalgaon
0	0	159	5828	5987	42535	294800	Pachora
1	7	8933	10467	19408	14148	271196	Chopda
0	73	3263	13083	16419	14239	253285	Amalner
16	0	0	173	189	124	1889	Chalisgaon
0	0	105	323	428	136	58036	Bhadgaon
0	0	0	2775	2775	2487	60079	Raver
0	0	611	1617	2228	1033	58755	Parola
0	2	1086	2733	3821	5250	93351	Yerandol
0	0	651	1323	1974	12909	53091	Dharangaon
173	124	324	4884	5505	4009	86087	Yaval
2	0	1730	5371	7103	4565	60171	Saawda
0	0	4637	4472	9109	1387	175166	Jamner
10	0	840	4582	5432	5566	124139	Faizpur
201	206	111998	369715	482119	117236	3141298	Jalgaon
0	0	37760	123776	161536	239371	1784258	Ahmednagar
0	95	1199	10055	11349	80340	618883	Shrirampur

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
77	संगमनेर	35878	0	25663	27316	52979	222563	0	222563
78	कोपरगाव	3873	14628	13193	10781	38602	147891	0	147891
79	शिर्डी	133686	0	16823	15748	32571	181470	0	181470
80	रहाटा	14672	0	3593	2326	5919	89898	0	89898
81	देवलाली-प्रवरा	11546	0	3560	3361	6921	59816	0	59816
82	राहुरी	18455	0	7104	1380	8484	98551	0	98551
83	श्रीगोंदा	9414	0	6402	2770	9172	69261	0	69261
84	पाथर्डी	36133	0	6662	7703	14365	85734	0	85734
85	अहमदनगर	23214	10966	2866	57066	70898	44878	0	44878
86	अहमदनगर	451619	634278	276795	299266	1210339	1775431	0	1775431
87	पिंपरी चिंचवड	1749621	11417486	1064277	666519	13148282	164020	0	164020
88	पुणे महानगरपालिका	3126169	10932600	1804723	2803885	15541208	3312502	0	3312502
89	लोणावळा	531677	19070	30426	16200	65696	176093	0	176093
90	बारामती	47276	0	50129	39226	89355	156021	0	156021
91	तळेगाव दाभाडे	272	89	231	181	501	1054	0	1054
92	दौंड	169996	0	4657	9390	14047	50608	0	50608
93	शिरूर	103900	0	9219	8966	18185	34976	0	34976
94	ईदापुर	92718	0	7016	3780	10796	78533	0	78533
95	भोर	30715	0	5704	3285	8988	67710	0	67710
96	आळंदी	39827	0	11140	7112	18252	24338	0	24338
97	जुन्नर	17876	0	6691	5787	12478	28100	0	28100
98	जेजुरी	56560	0	5097	6512	11609	46882	0	46882
99	सासवड	11555	0	10142	11355	21497	97946	0	97946
100	पुणे	56261	228482	96209	241027	565718	47732	0	47732
101	खडकी	30418	258386	5063	51479	314929	6299	0	6299
102	देहु रोड	12697	123217	3399	3517	130133	72550	5985	78535
103	पुणे	6077538	22979330	3114123	3878220	29971674	4365364	5985	4371349
104	सातारा	55625	0	78359	26350	104709	377226	0	377226
105	फलटण	21260	0	22100	21109	43209	276880	0	276880
106	कराड	103632	0	28358	29355	57713	171284	0	171284
107	महाबळेश्वर	42677	0	8618	49625	58243	67865	137	68002
108	पाचगणी	53076	9892	9671	6787	26350	46764	0	46764
109	वाल	36506	0	8688	8225	16913	112080	0	112080
110	म्हसवाद	25905	0	2364	929	3293	47398	0	47398
111	रैहमतपुर	53152	0	2793	4213	7006	47999	0	47999
112	मलकापुर	33323	0	11926	7970	19896	60012	0	60012
113	सातारा	425156	9892	172877	154563	337332	1207508	137	1207645
114	सांगली मिरज	168867	930001	106864	229110	1265975	55587	0	55587
115	विटा	87396	0	12978	20543	33521	114755	0	114755
116	इस्लामपुर	49021	0	9675	34700	44375	105317	0	105317
117	तासगांव	95745	0	6249	7693	13942	92386	0	92386
118	आस्टा	165354	0	4103	380	4483	176480	0	176480

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

							(रुपये हजारत/Rs. in '000)
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	3	3373	14271	17647	51999	381066	Sangamner
0	0	3319	18505	21824	16325	228515	Kopargaon
0	0	11983	27361	39344	33804	420875	Shirdi
0	0	3709	26779	30488	166810	307787	Rahata
0	0	933	10018	10951	8037	97271	Devlali-Pravra
0	37	4168	17622	21827	7225	154542	Rahuri
0	0	0	1005	1005	2610	91462	Shrigonda
0	0	3224	5136	8360	1453	146045	Pathardi
0	2	11841	7262	19105	93976	252071	Ahmednagar
0	137	81509	261790	343436	701950	4482775	Ahmednagar
3999	169	398422	11369646	11772236	1159716	27993875	Pimpri Chinchwad
200	1665	562086	7492137	8056088	855602	30891569	Pune Mahanagarpalika
0	0	46438	68927	115365	328	889159	Lonavla
0	5	26550	26303	52858	97955	443465	Baramati
0	0	35	94	129	148	2104	Talegaon Dabhade
0	0	7080	5734	12814	28552	276017	Daund
0	0	5913	6941	12854	9936	179851	Shirur
0	0	6836	1861	8697	29498	220242	Indapur
0	0	3310	24381	27690	10170	145274	Bhor
0	0	2789	2412	5201	1343	88961	Alandi
0	0	2317	6970	9287	4616	72357	Junnar
0	0	1852	14394	16246	117	131414	Jejuri
0	0	125	6081	6206	30265	167469	Sawad
0	0	0	424	424	342238	1012373	Pune
0	185	44393	124807	169385	311520	832551	Khadki
0	0	6234	46752	52986	57459	331810	Dehu Road
4199	2024	1114380	19197864	20318467	2939462	63678490	Pune
0	0	11516	29359	40875	77129	655564	Satara
0	0	5496	9118	14614	22696	378659	Phaltan
0	0	6233	20325	26558	21674	380861	Karad
0	60	9076	33386	42522	62689	274133	Mahabaleshwar
0	0	2302	3769	6071	5757	138018	Panchgani
0	0	7440	14705	22145	0	187644	Wal
0	0	3005	4910	7915	4980	89491	Mhaswad
0	0	2482	1613	4095	6206	118458	Rhaimatpur
0	0	1935	7925	9860	5123	128214	Malkapur
0	60	49485	125110	174655	206254	2351042	Satara
0	78	49883	64729	114690	207448	1812567	Sangli Miraj
0	0	6827	16265	23092	7576	266340	Vita
0	0	6128	11683	17811	63388	279912	Islampur
0	0	15109	15622	30731	10754	243558	Tasgaon
0	3	8530	20342	28875	5629	380821	Aasta

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
119	सांगली	566383	930001	139869	292426	1362296	544525	0	544525
120	सोलापूर	2230338	605285	161924	255267	1022476	876618	0	876618
121	बार्शी	72912	0	29006	29691	58697	307293	172	307465
122	पंढरपूर	51766	0	29299	29145	58444	375171	0	375171
123	करमाळा	1679	0	178	425	603	2877	0	2877
124	कुर्दूवाडी	23231	0	4056	2921	6977	68878	0	68878
125	सांगोला	5119	0	6868	5437	12305	256346	0	256346
126	मंगळवेढा	67389	0	803	2696	3499	32258	0	32258
127	अक्कलकोट	9240	0	12487	11973	24460	78717	0	78717
128	मैंदगी	31529	0	2895	5256	8151	54222	0	54222
129	दुधनी	4212	0	3081	1654	4735	22904	0	22904
130	सोलापूर	2497415	605285	250597	344465	1200347	2075283	172	2075455
131	जयसिंगपूर	76395	0	12716	12829	25545	110298	0	110298
132	इचलकरंजी	209027	0	118099	117446	235545	844885	0	844885
133	मुरगुड	8711	0	5462	950	6412	32703	0	32703
134	वडगांव	25802	0	4517	18089	22606	78274	0	78274
135	कागल	52143	0	7360	10585	17945	159250	0	159250
136	पन्हाळा	61365	0	4655	4561	9217	71748	0	71748
137	गडहिंगलज	40523	0	8253	11026	19279	55211	0	55211
138	कुरुंदवाड	29427	0	1391	90	1481	27822	0	27822
139	मलकापूर	15269	0	1367	198	1565	32627	71	32698
140	कोल्हापूर	1054417	640262	93798	61323	795383	960702	335	961037
141	कोल्हापूर	1573078	640262	257618	237097	1134977	2373520	406	2373926
142	औरंगाबाद	1882581	1404979	272214	293694	1970887	1131873	0	1131873
143	सिल्लोड	78853	0	7583	6527	14110	142095	0	142095
144	खलताबाद	34588	0	2823	4850	7673	57268	0	57268
145	विजापूर	37061	0	1431	423	1854	45500	0	45500
146	गंगापूर	88305	0	14939	3848	18787	320061	0	320061
147	पैठण	31678	0	2744	1353	4097	49145	0	49145
148	कन्नड	18582	0	1697	3255	4952	62909	0	62909
149	औरंगाबाद	2171648	1404979	303431	313950	2022360	1808851	0	1808851
150	जालना	123403	0	55764	16153	71917	653084	0	653084
151	परतुर	36204	0	1501	1518	3019	94407	0	94407
152	अंबड	131	0	2000	7295	9295	263701	0	263701
153	भोकरदन	80309	0	1926	2510	4436	19432	0	19432
154	जालना	240047	0	61191	27476	88667	1030624	0	1030624
155	परभणी	279315	0	51477	11618	63095	343557	21	343578
156	गंगाखेड	15900	0	17783	8928	26711	121393	0	121393
157	सेलु	38239	0	3804	625	4429	170728	0	170728
158	जितुर	18480	0	1702	3338	5040	117779	0	117779
159	मानवत	2394	0	0	20859	20859	84351	0	84351
160	पाथरी	82918	0	3171	1872	5043	68380	0	68380
161	सोनपेट	15197	0	813	2706	3519	67803	0	67803

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

							(रुपये हजारात/Rs. in '000)
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	81	86477	128641	215199	294795	2983198	Sangli
18	0	31523	39996	71537	193354	4394323	Solapur
0	23	14101	33470	47594	64135	550803	Barshi
0	22	15559	21825	37406	98891	621678	Pandharpur
0	0	127	49	177	737	6071	Karmala
0	17	5161	1813	6991	15396	121473	Kurduwadi
0	0	33	9904	9937	14203	297910	Sangola
0	0	5	487	492	2062	105700	Mangalvedha
0	35	2994	11240	14269	11567	138253	Akkalkot
0	0	1939	2062	4001	14361	112264	Maindargi
0	0	0	1327	1327	28	33206	Dudhni
18	97	71442	122173	193731	414734	6381682	Solapur
0	0	6059	10641	16700	10722	239660	Jaisinghpur
99	0	21876	60034	82009	106236	1477702	Ichhalkaranji
0	0	1550	8685	10235	185	58246	Murgud
0	0	2697	897	3594	38285	168561	Vadgaon
0	4	5914	1531	7449	21996	258782	Kagal
0	0	4683	2256	6939	14257	163526	Panhala
0	0	13	7138	7151	1503	123667	Gadhinglaj
0	6	2019	2689	4714	3739	67183	Kurundvad
0	0	1301	1373	2674	517	52723	Malkapur
2014	623	91876	828287	922800	427049	4160686	Kolhapur
2113	633	137988	923531	1064265	624490	6770736	Kolhapur
0	0	14281	517790	532071	68548	5585960	Aurangabad
0	0	7609	1798	9407	2458	246923	Sillod
0	0	1967	4277	6244	521	106294	Khaltabad
0	0	2739	2218	4957	3115	92487	Vijapur
0	2	9681	9585	19268	59867	506288	Gangapur
0	0	2602	2864	5466	2195	92581	Paithan
0	0	2250	6333	8583	15	95041	Kannad
0	2	41129	544865	585996	136719	6725574	Aurangabad
0	70	0	13291	13361	38947	900712	Jalna
0	0	2560	2984	5544	324	139498	Partur
0	10	4422	12540	16972	5500	295599	Ambad
0	12	5136	4189	9337	77	113591	Bhokardan
0	92	12118	33004	45214	44848	1449400	Jalna
0	0	0	12094	12094	25850	723932	Parbhani
0	0	0	8289	8289	33878	206171	Gangakhed
0	0	3587	4328	7915	1241	222552	Selu
0	0	1903	5767	7670	2205	151174	Jitur
0	0	1767	5857	7624	0	115228	Manvat
0	0	5056	3639	8695	0	165036	Pathri
2	0	1325	8007	9334	0	95853	Sonpeth

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
162	पुर्णा	39554	0	2938	1293	4231	44395	0	44395
163	परभणी	491997	0	81688	51239	132927	1018386	21	1018407
164	हिंगोली	73477	0	14998	7781	22779	580898	0	580898
165	बसमत	40630	0	7637	19873	27510	101585	0	101585
166	कळमनुरी	79099	0	1570	340	1910	90696	3	90699
167	हिंगोली	193206	0	24205	27994	52199	773179	3	773182
168	बीड	71196	0	24624	782	25406	443485	0	443485
169	अंबाजोगाई	21624	0	1390	2685	4075	70891	0	70891
170	परळी	89567	0	5658	1600	7258	141114	0	141114
171	माजलगाव	389	0	56	61	117	1516	0	1516
172	गेवराई	30858	0	2081	5240	7321	38382	0	38382
173	धारूर	24268	0	712	2640	3352	26638	0	26638
174	केज	25735	0	3538	1601	5139	60517	0	60517
175	बीड	263637	0	38059	14609	52668	782543	0	782543
176	नांदेड	1826143	438261	108814	227479	774554	3839051	0	3839051
177	देगलुर	25808	0	0	4130	4130	77814	0	77814
178	बिलोली	45242	58	1058	1401	2517	36520	0	36520
179	कंधार	25036	0	3187	1033	4220	55965	0	55965
180	लोहा	2	3	31	68	102	194	3	197
181	हदगांव	82660	0	1545	3858	5403	121845	0	121845
182	मुदखेड	24388	0	1300	3301	4601	125568	0	125568
183	मुखेड	0	0	1220	2716	3936	38104	0	38104
184	कुंदळवाडी	16443	0	1139	1284	2423	55988	0	55988
185	किनवट	0	0	759	1417	2176	152165	0	152165
186	भोकर	0	0	987	4856	5843	75983	0	75983
187	उमरी	49204	0	0	10	10	99559	0	99559
188	धर्माबाद	0	0	61	1094	1155	14380	0	14380
189	नांदेड	2094926	438322	120101	252647	811070	4693136	3	4693139
190	उस्मानाबाद	13550	0	15381	21304	36685	241859	0	241859
191	कलाम	18879	0	7035	3139	10174	81005	0	81005
192	नळदुर्ग	24808	0	1018	281	1299	72443	0	72443
193	भुम	11751	0	3655	4200	7855	91655	0	91655
194	उमरगा	43533	0	3318	5580	8898	100785	0	100785
195	मुरुम	31726	0	998	1411	2409	70099	0	70099
196	परांडा	26362	0	3016	2189	5205	74353	0	74353
197	तुळजापुर	14953	0	3974	4375	8349	180614	0	180614
198	उस्मानाबाद	185562	0	38395	42479	80874	912813	0	912813
199	लातूर	88140	0	35893	49267	85160	839623	0	839623
200	उद्दीर	30276	0	407	14419	14826	175564	0	175564
201	अहमदपुर	39318	0	4670	2280	6950	49161	0	49161
202	निलंगा	38933	0	2468	3738	6206	65496	0	65496
203	औसा	18897	0	2424	1475	3899	52286	0	52286
204	लातूर	215564	0	45862	71179	117041	1182130	0	1182130

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

(रुपये हजारात/Rs. in '000)							
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	0	1375	2023	3398	3500	95078	Poorna
2	0	15013	50004	65019	66674	1775024	Parbhani
0	0	6590	24063	30653	0	707807	Hingoli
0	0	5004	2302	7306	27590	204621	Basmat
0	0	0	3379	3379	0	175087	Kalamnuri
0	0	11594	29744	41338	27590	1087515	Hingoli
0	0	6338	104669	111007	9656	660750	Beed
3	0	6190	3694	9887	3997	110474	Ambajogai
0	0	3973	6781	10754	0	248693	Parali
0	0	22	151	173	20	2215	Majalgaon
0	0	1645	2664	4309	14820	95690	Gevrai
0	0	0	532	532	0	54790	Dharur
0	0	51	2855	2906	383	94680	Kej
3	0	18219	121346	139568	28876	1267292	Beed
0	0	41095	232623	273718	137174	6850640	Nanded
0	0	171	3431	3602	0	111354	Deglur
0	0	1570	4316	5886	660	90825	Biloli
52	2	2343	32005	34402	5352	124975	Kandhar
0	0	4	17	21	10	332	Loha
0	0	3353	1242	4595	13167	227670	Hadgaon
0	0	1726	0	1726	0	156283	Mudkhed
0	0	2088	1780	3868	3215	49123	Mukhed
0	0	3062	218	3280	795	78929	Kundalwadi
0	0	1140	1506	2646	1224	158211	Kinvat
0	0	6095	2140	8235	42	90103	Bhokar
0	912	4916	1913	7741	13	156527	Umri
0	0	1912	1238	3150	944	19629	Dharmabad
52	914	69475	282429	352870	162596	8114601	Nanded
0	29	2839	2169	5037	15089	312220	Osmanabad
0	0	833	619	1452	27558	139068	Kalaam
0	33	2310	3011	5354	779	104683	Naldurg
0	0	417	5356	5773	0	117034	Bhum
0	0	2303	22013	24316	0	177532	Umarga
0	0	1367	1904	3271	0	107505	Murum
0	0	1310	7095	8405	4448	118773	Paranda
0	4	283	961	1248	11637	216801	Tuljapur
0	66	11662	43128	54856	59511	1293616	Osmanabad
0	0	10507	10219	20726	7173	1040822	Latur
0	35	8958	8586	17579	123600	361845	Udrir
0	0	1900	2818	4718	213	100360	Ahmedpur
0	0	2239	3846	6085	560	117280	Nilanga
0	0	10214	747	10961	7250	93293	Ausa
0	35	33818	26216	60069	138796	1713600	Latur

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
205	खामगाव	147054	0	23086	17285	40371	339720	0	339720
206	शेगाव	51315	0	7786	8366	16152	165161	0	165161
207	बुलढाणा	82593	0	10413	7027	17440	190689	0	190689
208	चिखली	43121	0	11770	20031	31801	115394	0	115394
209	मलकापूर	67785	0	7999	3406	11405	134338	0	134338
210	मेहकर	88509	0	2417	2940	5357	99028	0	99028
211	देऊळगाव राजा	24693	0	6683	6955	13638	99859	0	99859
212	नांदुरा	54221	0	4133	2456	6589	121755	0	121755
213	लोणार	26288	0	6810	4701	11511	66668	0	66668
214	जळगाव जामोद	25154	0	1214	980	2194	37347	0	37347
215	सिंदखेड राजा	44177	0	1933	1693	3626	64746	0	64746
216	बुलढाणा	654910	0	84244	75840	160084	1434705	0	1434705
217	अकोट	14602	0	7454	2203	9657	226024	0	226024
218	अकोला	250821	323593	84560	94414	502567	620602	0	620602
219	बाळापुर	186	0	2472	1939	4411	3385	188	3573
220	तेल्हारा	36160	0	2313	6097	8410	272540	0	272540
221	पातुर	618	0	2343	1453	3796	46267	0	46267
222	मुर्तिजापूर	874	423	1514	213	2150	117119	0	117119
223	अकोला	303261	324016	100656	106319	530991	1285937	188	1286125
224	वाशिम	51916	0	7073	12065	19138	182081	0	182081
225	कारंजा	172991	0	26512	4736	31248	312995	0	312995
226	रिसोड	44177	0	1933	1693	3626	64746	0	64746
227	मंगरूळपिर	48945	0	8861	6265	15126	125283	0	125283
228	वाशिम	318029	0	44379	24759	69138	685105	0	685105
229	अमरावती	496399	606974	140218	84880	832072	248857	0	248857
230	अचलपूर	121317	0	12626	7609	20235	456189	0	456189
231	वरूड	131324	0	6849	4405	11254	154504	0	154504
232	अंजनगाव सुर्जी	61477	0	8007	8148	16155	98859	6	98865
233	चांदूररेल्वे	99929	0	2443	3050	5493	33873	0	33873
234	मोर्शी	39176	0	2015	2554	4569	135453	0	135453
235	पांढरखेडा	32767	0	5177	1352	6529	176810	0	176810
236	धामणगाव रेल्वे	96834	0	6513	5686	12199	168578	0	168578
237	चिखलदरा	26437	0	4449	5435	9884	103630	0	103630
238	चांदूरबाजार	33662	0	1726	1625	3351	53689	0	53689
239	शेदूरजना घाट	31873	0	1672	3287	4959	150913	0	150913
240	दर्यापूर	71549	0	1234	450	1684	96658	0	96658
241	अमरावती	1242744	606974	192929	128481	928384	1878013	6	1878019
242	यवतमाळ	200649	0	22507	11075	33582	328433	0	328433
243	पुसद	1456	0	8662	3812	12474	185980	0	185980
244	वण	56164	0	14569	13746	28315	253513	0	253513
245	घाटंजी	1353	0	1193	776	1969	49191	0	49191
246	नेर	56948	0	2451	622	3073	53404	0	53404
247	उमरखेड	51308	0	4406	2066	6472	80624	7	80631

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

(रुपये हजारात/Rs. in '000)							
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)
0	30	2636	30143	32809	3601	563555	Khamgaon
0	0	3174	6425	9599	520	242747	Shegaon
0	35	5518	3345	8898	61	299681	Buldhana
0	0	2621	3463	6084	0	196400	Chikhli
0	0	4100	470	4570	6083	224181	Malkapur
0	28	18500	476	19004	3703	215601	Mehkar
0	18	531	1202	1751	1274	141215	Deolgaon Raja
0	9	3764	4855	8628	23126	214319	Nandura
0	0	616	5621	6237	4067	114771	Lonar
0	27	894	421	1342	20	66057	Jalgaon Jamod
0	0	1942	288	2230	1815	116594	Sindkhed Raja
0	147	44296	56709	101152	44270	2395121	Buldhana
0	28	1897	1941	3866	391	254540	Akot
0	0	5193	1773603	1778796	95253	3248039	Akola
0	0	70	163	233	58	8461	Balapur
0	5	2276	9177	11458	1590	330158	Telhara
0	0	2275	3975	6250	23314	80245	Patur
0	2	279	464	745	418	121306	Murtijapur
0	35	11990	1789323	1801348	121024	4042749	Akola
0	29	5892	4149	10070	15205	278410	Washim
0	0	19409	8777	28186	7166	552586	Karanja
0	0	1942	288	2230	1815	116594	Risod
4533	0	825	1112	6470	878	196702	Manglurpir
4533	29	28068	14326	46956	25064	1144292	Washim
157	36	2154	213640	215987	120551	1913866	Amravati
32703	34	82592	21946	137275	16878	751894	Achhalpur
0	48	3213	3416	6677	64867	368626	Varud
0	0	4873	3457	8330	23676	208503	Anjangaon Surji
0	0	3213	2001	5214	560	145069	Chandur Railway
0	6	3077	1658	4741	3111	187050	Morshi
0	0	2815	12552	15367	28491	259964	Pandharkavda
0	12	5797	12639	18448	15045	311104	Dhamangaon Railway
53	0	2499	1969	4521	194	144666	Chikhaldhara
0	0	1292	6	1298	313	92313	Chandurbazaar
0	0	631	1052	1683	2561	191989	Shedurjana Ghat
158	0	2809	5662	8629	13129	191649	Daryapur
33071	136	114965	279998	428170	289376	4766693	Amravati
9	15	19040	7337	26401	10081	599146	Yavatmal
0	0	10921	19239	30160	1484	231554	Pusad
0	11	6045	7902	13958	13395	365345	Van
0	0	57	21489	21546	0	74059	Ghatanji
0	0	502	18453	18955	0	132380	Ner
24	2	3522	8398	11946	1847	152204	Umardhed

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
248	दिग्रस	46307	0	6346	2865	9211	203605	0	203605
249	दारव्हा	47037	0	1965	2140	4105	74217	0	74217
250	यवतमाळ	461222	0	62099	37102	99201	1228967	7	1228974
251	वर्धा	56344	0	28119	13739	41858	138025	0	138025
252	पुलगांव	72681	0	2978	1788	4766	343080	0	343080
253	देवळी	68505	0	5953	7114	13067	104746	0	104746
254	सिंदी	41572	0	1196	696	1892	50085	0	50085
255	आर्वी	64257	0	6502	2006	8508	118242	0	118242
256	हिंगणघाट	58210	0	14278	37639	51917	201756	0	201756
257	वर्धा	361569	0	59026	62982	122008	955934	0	955934
258	नागपूर	513605	4374183	1359541	814908	6548632	762374	0	762374
259	कामठी	47695	7444	6545	7981	21970	880888	0	880888
260	उमरेड	56164	0	14569	13746	28315	253513	0	253513
261	रामटेक	25054	15	3838	3991	7844	88806	52	88858
262	खापा	46591	0	2298	8279	10577	47822	0	47822
263	कळमेश्वर	23147	0	939	5794	6733	61703	0	61703
264	मोवाड	65627	0	5040	8173	13213	81857	0	81857
265	सावनेर	6604	0	833	215	1048	100717	0	100717
266	काटोल	101375	0	6556	6002	12558	104464	0	104464
267	नरखेड	119708	0	10773	13266	24039	254108	0	254108
268	मोहपा	15046	0	3365	3456	6821	388020	58	388078
269	कामठी	60479	19800	629	32650	53079	5266	0	5266
270	नागपूर	1081095	4401442	1414926	918461	6734829	3029538	110	3029648
271	भंडारा	69621	0	16909	20910	37819	421402	0	421402
272	तुमसर	30573	0	18086	5105	23191	148842	0	148842
273	पवनी	61490	0	1174	1395	2569	60591	0	60591
274	भंडारा	161684	0	36169	27410	63579	630835	0	630835
275	गोंदिया	174493	0	23101	8657	31758	380199	0	380199
276	तिरोडा	46295	0	2302	2731	5033	99225	20	99245
277	गोंदिया	220788	0	25403	11388	36791	479424	20	479444
278	चंद्रपूर	147579	0	63971	16587	80558	492406	0	492406
279	बल्लारपूर	30877	0	15951	10343	26294	238104	0	238104
280	वरोरा	33834	0	8166	10147	18313	173532	0	173532
281	भद्रावती	67034	0	11023	5731	16754	221661	0	221661
282	मुल	24775	0	1990	2505	4495	53505	0	53505
283	ब्रम्हपुरी	25913	0	3571	2858	6429	96704	0	96704
284	राजुरा	32205	0	6755	6399	13154	90420	0	90420
285	चंद्रपूर	362217	0	111427	54570	165997	1366332	0	1366332
286	गडचिरोली	93064	0	12149	10636	22785	147202	0	147202
287	देसाईगंज	74277	0	3851	3632	7483	157791	0	157791
288	गडचिरोली	167341	0	16000	14268	30268	304993	0	304993
महाराष्ट्र राज्य		34178650	116358592	21643103	41183094	179184789	54735902	39367	54775270

TABLE No. 33.11 (B)-Contd.

							(रुपये हजारत/Rs. in '000)	
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(2)	
0	11	2231	4093	6335	4063	269521	Digras	
0	52	448	431	931	3016	129306	Darwah	
33	91	42766	87342	130232	33886	1953515	Yavatmal	
0	0	1400	3701	5101	8028	249356	Wardha	
2	0	1170	4803	5975	827	427329	Pulgaon	
0	0	3634	1703	5337	1645	193300	Deoli	
4	8	4821	2305	7138	1013	101700	Sindi	
0	0	3636	2259	5895	291	197193	Arvi	
0	0	3829	61693	65522	4102	381507	Hinganghat	
6	8	18490	76464	94968	15906	1550385	Wardha	
48	5096	11362	489030	505536	338379	8668526	Nagpur	
0	0	9692	3320	13012	16537	980102	Kamthi	
0	11	6045	7902	13958	13395	365345	Umarkhed	
0	0	0	826	826	53	122635	Ramtek	
0	0	845	8268	9113	3460	117563	Khapa	
0	3	578	21405	21986	6225	119794	Kalamneshwar	
0	0	24170	3254	27424	5515	193636	Mowad	
0	0	846	1736	2582	2757	113708	Sawner	
0	11	4716	8956	13683	14423	246503	Kaatol	
1941	0	46974	11988	60903	30882	489640	Narkhed	
0	0	4194	18324	22518	9164	441627	Mohpa	
0	0	4413	6651	11064	67502	197390	Kamthi	
1989	5121	113835	581660	702605	508292	12056469	Nagpur	
0	0	0	79777	79777	8197	616816	Bhandara	
0	0	3346	5692	9038	2812	214456	Tumsar	
0	0	3076	196	3272	6601	134523	Pawni	
0	0	6422	85665	92087	17610	965795	Bhandara	
0	0	10839	9636	20475	16456	623381	Gondiya	
10	0	698	677	1385	179	152137	Tiroda	
10	0	11537	10313	21860	16635	775518	Gondiya	
0	19	9942	23928	33889	305756	1060188	Chandrapur	
0	0	11853	7336	19189	41539	356003	Ballarpur	
0	3	5575	3403	8981	1858	236518	Varora	
0	0	4205	6857	11062	8505	325016	Bhandravati	
0	4	945	533	1482	3438	87695	Mul	
0	1	786	800	1587	4998	135631	Brahmapuri	
0	0	967	2376	3343	1069	140191	Rajura	
0	27	34273	45233	79533	367163	2341242	Chandrapur	
0	0	3361	4491	7852	11703	282606	Gadchiroli	
0	0	6290	24992	31282	3360	274193	Desaiganj	
0	0	9651	29483	39134	15063	556799	Gadchiroli	
133275	67302	18212418	85737212	104150206	38162253	410451168	Maharashtra	

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्र. /

जिल्हानिहाय नगरपरिषदा, कटकमंडळे व महानगर पालिकांचे खर्च /

अ. क्र. Sr.No.	जिल्हा District	नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था संख्या		सामान्य प्रशासन व करवसुली General Administrative and Tax collection charges	सार्वजनिक दिवाबत्ती Public Lighting	पाणी पुरवठा Water Supply	जलनिःसारण गटारे व सफाई Drainage conservancy and sanitation		इस्पितळे. दवाखाने व लस टोचणी Hospitals. Dispensary and Vaccination		सार्वजनिक बांधकामे इमारती रस्ते Building Roads	
		(3)	(4)				(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	
1	बृहन्मुंबई	-	30505514	0	29714461	13596946	13582507	10364370	0	14068109		
2	ठाणे	-	5521236	0	6092461	4812044	2324304	1483464	1751130	8377997		
3	रायगड	-	459548	0	201147	16656	96580	122856	51970	142416		
4	रत्नागिरी	-	205087	0	86719	24617	18990	80293	3038	107724		
5	सिंधुदुर्ग	-	142127	0	31453	12774	8663	1508	2113	35006		
6	नाशिक	-	1794738	0	1152023	332343	908836	492242	263236	1253708		
7	धुळे	-	267909	0	183343	126403	98170	47943	1868	229040		
8	नंदुरबार	-	111791	0	38640	42660	14492	8012	3300	38672		
9	जळगाव	-	1136858	0	386549	117879	196907	90187	46345	249301		
10	अहमदनगर	-	916617	0	388605	193794	159426	43217	24672	177448		
11	पुणे	-	9393398	0	4629156	1020085	2260230	3864518	220913	3019900		
12	सातारा	-	377431	0	142605	76681	28572	24268	15109	82305		
13	सांगली	-	506629	0	346643	27353	718585	113030	4843	91755		
14	सोलापूर	-	671157	0	489725	116077	176602	146930	36006	213449		
15	कोल्हापूर	-	853836	0	742758	168721	829637	73098	57911	146601		
16	औरंगाबाद	-	1319809	0	799825	159784	90215	186263	46960	294638		
17	जालना	-	180060	0	58409	43763	5066	33292	11163	71318		
18	परभणी	-	296447	0	313662	97264	67091	32772	19070	148196		
19	हिंगोली	-	116292	0	77895	26290	0	39300	123	59764		
20	बीड	-	170954	0	206937	115876	0	0	13284	140596		
21	नांदेड	-	577650	0	252271	67487	37527	17284	67072	369195		
22	उस्मानाबाद	-	103665	0	60932	43537	43047	41869	3226	144443		
23	लातूर	-	297217	0	168837	36568	22210	7302	9091	422829		
24	बुलढाणा	-	354117	0	115085	60844	91294	230400	27590	74543		
25	अोला	-	2261533	0	266731	42846	34586	228676	34832	41508		
26	वाशिम	-	161221	0	46195	2269	32055	84617	7103	54600		
27	अमरावती	-	952154	0	158192	58445	65493	213574	39043	115328		
28	यवतमाळ	-	266367	0	153556	124137	38588	171794	5750	80434		
29	वर्धा	-	182964	0	89312	34290	86407	21763	20744	63197		
30	नागपूर	-	1722614	0	1893158	1266217	313267	1038162	112886	1332533		
31	भंडारा	-	105553	0	31025	32711	13576	56192	82	22476		
32	गोंदिया	-	109067	0	91078	79952	14143	86730	32652	20610		
33	चंद्रपूर	-	356743	0	188759	75284	3208	74064	9562	277942		
34	गडचिरोली	-	59924	0	17497	2505	3262	11684	87	6328		
महाराष्ट्र राज्य		-	62458227	0	49615644	23055102	22383535	19531673	2942774	31973909		

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
टिप : सार्वजनिक दिवाबत्तीचा खर्च सार्वजनिक सुरक्षितता मध्ये समाविष्ट आहे.

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS**Table No.33.12 A****Districtwise Expenditure of Municipal Councils , Cantonment Boards & Corporations (2011-12)**

(रुपये हजारत / Rs. In '000)

Public Works		सार्वजनिक		असाधारण		अखेरची		District
इतर Other	एकूण Total 10+11+12	सुरक्षितता Public Security	संकीर्ण Miscell- aneous	एकूण खर्च Total Expenditure 4+5+6+ 7+8+9+ 13+14+15 (16)	खर्च व कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रम Extra ordinary expenditure debt & Expdr. of Commercial Enterprises (17)	शिल्लक Closing Balance	एकूण Grand Total	
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)	(2)
0	14068109	2625898	26780577	141238382	40994748	453371	182686501	Brihan Mumbai
73774	10202901	1446332	10930519	42813261	4666122	14561428	62040811	Thane
3136	197522	57960	436573	1588842	243486	773732	2606060	Raigad
1700	112462	11640	347536	887344	36520	390713	1314577	Ratnagiri
0	37119	9784	72696	316124	49284	117766	483175	Sindhudurg
17685	1534629	506017	3788703	10509529	516643	1661121	12687293	Nashik
183668	414576	66150	435553	1640047	145198	529981	2315226	Dhule
0	41972	24949	47290	329806	22930	200367	553103	Nandurbar
552	296198	59213	296195	2579985	161534	399778	3141298	Jalgaon
0	245337	69099	1294745	3267623	515635	699519	4482777	Ahmednagar
2056	3242869	860679	28075871	53346806	2391560	7940126	63678492	Pune
11338	108752	48785	736548	1543642	104996	702404	2351042	Satara
1569	98167	15964	324073	2150444	104193	728561	2983198	Sangli
4662	254116	66231	535108	2455946	271402	3654334	6381682	Solapur
16177	220689	102806	1973801	4965346	184066	1621325	6770737	Kolhapur
0	341598	70392	885008	3852894	140231	2732449	6725574	Aurangabad
500	82981	8078	724383	1136032	1409	311959	1449400	Jalna
33047	200313	21478	323351	1352378	78438	344198	1775014	Parbhani
0	59887	12905	534145	866714	16298	204503	1087515	Hingoli
6165	160045	20086	212178	886076	59059	322157	1267292	Beed
0	436267	37430	3489008	4914924	545625	2654055	8114604	Nanded
0	147669	19903	160343	620965	32933	639718	1293616	Osmanabad
0	431920	15802	345219	1325075	75427	313098	1713600	Latur
72	102205	24920	573251	1552116	87230	755775	2395121	Buldhana
0	76340	40061	161646	3112419	93723	836607	4042749	Akola
0	61703	13427	174391	575878	49317	519097	1144292	Washim
6901	161272	122776	1310737	3042643	89323	1634727	4766693	Amravati
3721	89905	30482	310267	1185096	20769	747650	1953515	Yavatmal
13902	97843	18067	291908	822554	25067	702764	1550385	Wardha
13094	1458513	457453	1476879	9626263	630281	1799885	12056429	Nagpur
1230	23788	11411	244115	518371	30387	417037	965795	Bhandara
0	53262	8933	177654	620819	4608	150091	775518	Gondia
27088	314592	49393	183792	1245835	74794	1020613	2341242	Chandrapur
90520	96935	10396	56296	258499	6342	291958	556799	Gadchiroli
512557	35429239	6964899	87710359	307148679	52469578	50832867	410451124	Maharashtra State

Source :- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

Note : The expenditure on public lighting is included in public security.

33. सार्वजनिक प्रशासन व निवडणूक सांख्यिकी/

तक्ता क्र. /

जिल्हानिहाय नगरपालिका, कटकमंडळे व महानगर पालिकांचे खर्च /

अनु क्रमांक Serial No.	जिल्हा/ नगरपरिषदा महानगरपालिका	सामान्य	सार्वजनिक	पाणी	जलनिःसारण	इस्पितळे	सार्वजनिक बांधकामे		
		प्रशासन व कर वसुली General Administ- rative and Tax collection charges	दिवाबत्ती Public Lighting	पुरवठा Water Supply	गटारे व सफाई Drainage conservancy and sanitation	दवाखाने व लस टोवणी Hospitals Dispensaries and Vaccination	शिक्षण Education	इमारती Building	रस्ते Roads
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
1	वृहन्मुंबई	30505514	0	29714461	13596946	13582507	10364370	0	14068109
2	ठाणे	1210087	0	1316626	2126479	1016949	870210	693119	3059321
3	अंबरनाथ	254878	0	70924	13936	30523	17607	5160	130144
4	डहाणू	38712	0	7770	533	2000	0	251	12993
5	कुळगाव-बदलापूर	57462	0	5096	31828	8356	7488	3775	124947
6	जव्हार	2600	0	1159	1772	0	0	40	1682
7	पालघर	35533	0	11134	839	1404	1712	892	20460
8	वसई विरार	198919	0	469869	304895	27854	17484	25752	230841
9	भिवंडी	992491	0	357894	270389	101245	27762	41044	340494
10	नवी मुंबई	1119501	0	1099590	176667	602886	342985	148785	1785923
11	उल्हासनगर	498314	0	794044	343081	11517	0	22103	219133
12	कल्याण डोंबिवली	691503	0	1523417	1519969	180694	150170	803746	919517
13	मिरा भायंदर	421236	0	434938	21656	340876	48046	6463	1532542
14	ठाणे	5521236	0	6092461	4812044	2324304	1483464	1751130	8377997
15	पनवेल	111420	0	123189	1426	3942	53018	4324	34380
16	खोपोली	123977	0	23050	0	51557	20474	21596	17768
17	उरण	20614	0	0	4295	4800	0	7939	26990
18	कर्जत	27465	0	10675	0	19647	464	579	773
19	माथेरान	65827	0	2342	0	0	17395	141	2585
20	पेन	12127	0	4707	0	3	17661	18	456
21	अलिबाग	23872	0	5097	3553	4980	777	2835	15103
22	मुरुड	11190	0	1939	117	1237	12465	0	7413
23	रोहा	36085	0	6205	1306	4870	78	4612	3137
24	श्रीवर्धन	10468	0	8887	564	505	524	9926	3930
25	महाड	16503	0	15056	5395	5039	0	0	29881
26	रायगड	459548	0	201147	16656	96580	122856	51970	142416
27	रत्नागिरी	97460	0	44255	100	13624	80266	764	49945
28	धिपळूण	80186	0	26035	13346	5366	27	2100	5847
29	खेड	5610	0	6219	5041	0	0	0	8636
30	राजापुर	11369	0	6280	6130	0	0	174	15895
31	दापोली	10462	0	3930	0	0	0	0	27401
32	रत्नागिरी	205087	0	86719	24617	18990	80293	3038	107724
33	कणकवली	6355	0	2995	0	4702	0	0	297
34	वेंगुर्ला	21361	0	3698	4284	3961	1115	407	1997
35	सावंतवाडी	46245	0	13353	3165	0	323	1208	9670
36	मालवण	68166	0	11407	5325	0	70	498	23042

PUBLIC ADMINISTRATION AND ELECTORAL STATISTICS

Table No.33.12 B

Districtwise Expenditure of Municipal Councils, Cantonment Boards & Corporations (2011-12)

(रुपये हजारत/Rs. in Thousand)

Public Works		सार्वजनिक सुरक्षितता	संकिर्ण	एकूण खर्च	असाधारण खर्च, कर्ज व वाणिज्यिक उपक्रम	अखेरची शिल्लक	एकूण	
इतर	एकूण	Public Security	Miscellaneous	Total Expenditure (3+4+5+6+7+8+12+13+14)	Extra ordinary debt and Expenditure Commercial Enterprices	Closing Balance	Grand Total	District/Municipal Councils and Corporation
(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	24432479	2625898	26780577	141238382	40994748	453371	182686501	Brihan Mumbai
73661	4622650	534346	2831021	13731819	1004883	3834166	18570868	Thane
0	152911	30257	235917	789346	22890	440500	1252736	Ambarnath
0	13244	356	67118	129733	2091	57946	189770	Dahanu
0	136210	54515	557359	850826	212642	297852	1361320	Kulgaon-Badlapur
0	1722	1893	4016	13162	3300	40887	57349	Jawhar
113	23064	5114	97068	174269	6287	105010	285566	Palghar
0	274077	176622	612218	2064454	926268	4540036	7530758	Vasai Virar
0	409300	169376	180360	2481055	594685	345393	3421133	Bhiwandi
0	2277693	48927	4804859	10130123	374947	887964	11393034	Navi Mumbai
0	241236	90601	238540	2217333	143063	232658	2593054	Ulhasnagar
0	1873433	166800	275377	6231193	1120347	2367959	9719499	Kalyan Dombivili
0	1587051	167525	1026666	3999948	254719	1411057	5665724	Mira bhayender
73774	11612591	1446332	10930519	42813261	4666122	14561428	62040811	Thane
2312	91722	6728	147436	488175	71991	111430	671596	Panvel
0	59838	22361	18413	299196	8143	45287	352626	Khopoli
0	34929	0	401	65039	1414	73791	140244	Uran
0	1816	6210	40470	106283	13079	13260	132622	Karjat
0	20121	2917	103080	194287	103857	134306	432450	Matheran
824	18135	1304	11350	48450	4817	9827	63094	Pen
0	18715	6333	31185	93735	4830	88437	187002	Alibag
0	19878	765	23545	58671	6461	67656	132788	Murud
0	7827	3485	11672	71450	608	16296	88354	Roha
0	14380	290	17134	52228	2748	45966	100942	Shrivardhan
0	29881	7567	31887	111328	25538	167476	304342	Mahad
3136	317242	57960	436573	1588842	243486	773732	2606060	Raigad
0	130975	4086	162874	453374	19389	104715	577478	Ratnagiri
0	7974	5436	114821	253164	6941	140744	400849	Chplun
0	8636	1271	19714	46491	0	61904	108395	Khed
0	16069	147	40727	80722	10190	2443	93355	Rajapur
1700	27401	700	9400	53593	0	80907	134500	Dapoli
1700	191055	11640	347536	887344	36520	390713	1314577	Ratnagiri
0	297	1508	41615	57472	2764	16139	76375	Kankavli
0	3519	2197	12666	51686	567	14321	66574	Vengurla
0	11201	1698	17432	93094	43267	15914	152275	Sawantwadi
0	23610	4381	983	113872	2686	71392	187950	Malvan

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
37	सिंधुदुर्ग	142127	0	31453	12774	8663	1508	2113	35006
38	नाशिक	1132308	0	862678	168036	761687	288089	198280	1113793
39	मनमाड	46932	0	18683	4041	37742	8904	10	5133
40	मालेगाव	284165	0	147694	105762	50086	136549	42641	23085
41	भुसावळ	133909	0	12683	10	12155	23978	7697	17003
42	येवला	20282	0	48639	15438	3632	0	159	25623
43	भगुर	14510	0	2957	572	656	0	0	13242
44	त्रंबकेश्वर	6731	0	4001	717	5136	0	0	1629
45	सटाणा	50216	0	7559	0	1220	0	609	16696
46	नांदगाव	12207	0	3873	8276	8548	0	0	9798
47	ईगतपुरी	25911	0	8589	223	1948	0	1931	5055
48	सिन्नर	22097	0	19526	2172	2245	0	0	2024
49	देवळाली	45470	0	15141	27096	23781	34722	11909	20627
50	नाशिक	1794738	0	1152023	332343	908836	492242	263236	1253708
51	धुळे	208533	0	141375	122440	41946	0	1868	215753
52	शिरपुर वारवडे	29776	0	14538	3963	37448	30028	0	12606
53	दोंदाईचा वारवडे	29600	0	27430	0	18776	17915	0	681
54	धुळे	267909	0	183343	126403	98170	47943	1868	229040
55	नंदुरबार	39410	0	18466	34299	7970	101	0	35380
56	शहादा	42988	0	11019	87	5728	7911	3300	0
57	नवापुर	20900	0	7141	0	0	0	0	3292
58	तलोदा	8493	0	2014	8274	794	0	0	0
59	नंदुबार	111791	0	38640	42660	14492	8012	3300	38672
60	जळगाव	602373	0	191846	68556	154817	86228	11028	184091
61	पाचोरा	71786	0	9854	0	3750	0	989	3998
62	चोपडा	95222	0	21175	11532	2690	600	1898	22447
63	अंमळनेर	142793	0	24914	2461	10396	0	937	1788
64	चाळीसगाव	1615	0	0	0	0	0	0	59
65	फेजपुर	25654	0	6764	485	12342	788	0	1676
66	भडगांव	18911	0	8614	601	541	339	527	5327
67	रावेर	36267	0	10817	0	0	0	0	1209
68	पारोला	33832	0	9359	1407	624	1434	6	4120
69	येरंडोल	36400	0	6852	2735	3344	0	2055	20288
70	धरणगांव	27731	0	4309	14229	733	0	0	0
71	यावल	10434	0	6436	10649	1780	247	0	345
72	सावडा	20252	0	5089	4043	4719	551	23	81
73	जामनेर	13587	0	80520	1181	1171	0	28882	3871
74	जळगाव	1136858	0	386549	117879	196907	90187	46345	249301
75	अहमदनगर मनपा	505388	0	201431	137063	74460	31820	121	4159
76	श्रीरामपुर	89384	0	10534	4625	5998	4194	0	2756
77	संगमनेर	34549	0	19175	2213	37642	1165	578	21194
78	कोपरगाव	42896	0	11314	20212	4721	4031	3824	8457
79	रहाटा	11698	0	9105	0	8865	0	13196	71182
80	देवळाली-प्रवारा	67859	0	14042	0	0	0	53	0

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	38628	9784	72696	316124	49284	117766	483175	Sindhudurg
17685	1600162	434962	2749659	7727177	155677	476710	8359564	Nashik
0	14047	3907	22520	147872	102111	13926	263909	Manmad
0	202275	32921	726312	1549215	194728	686299	2430242	Malegaon
0	48678	6656	172883	386972	18992	41527	447491	Bhusawal
0	25782	2432	17670	133875	18940	78116	230931	Yeola
0	13242	950	14	32901	4396	39110	76407	Bhagur
0	1629	3590	14705	36509	1538	13495	51542	Tryambakeshwar
0	17305	5215	445	81960	13398	77145	172503	Satana
0	9798	840	11470	55012	784	38455	94251	Nandgaon
0	6986	3536	34350	81543	2640	76357	160540	Igatpuri
0	2024	2107	17994	68165	0	96577	164742	Sinnar
0	67258	8901	20681	208328	3439	23404	235171	Devlali
17685	2009186	506017	3788703	10509529	516643	1661121	12687293	Nashik
0	217621	54707	257869	1044491	76980	237177	1358648	Dhule
183668	42634	10176	36919	359122	38725	179272	577119	Shirpur Warwade
0	18596	1267	140765	236434	29493	113532	379459	Dondaicha Warwade
183668	278851	66150	435553	1640047	145198	529981	2315226	Dhule
0	35481	15047	25027	175700	18214	165727	359641	Nandurbar
0	11211	5487	9822	86342	1311	12174	99827	Shahada
0	3292	2739	8228	42300	2178	18966	63444	Navapur
0	0	1676	4213	25464	1227	3500	30191	Taloda
0	49984	24949	47290	329806	22930	200367	553103	Nandurbar
0	281347	25381	7437	1331757	100154	119342	1551253	Jalgaon
0	4987	3579	132989	226945	3795	64060	294800	Pachora
0	24945	5271	13319	174154	8008	89034	271196	Chopda
0	2725	6687	37183	227160	14573	11553	253285	Alamner
0	59	19	39	1733	116	40	1889	Chalisgaon
0	2464	2023	23831	73563	11120	39456	124139	Faizpur
0	6193	1974	463	37297	2459	18280	58036	Bhadgaon
0	1209	5424	1033	54750	1774	3555	60079	Raver
0	5560	1690	1745	54217	755	3783	58755	Parola
338	22343	3889	9101	85002	3659	4690	93351	Yerandol
0	0	546	2007	49555	457	3079	53091	Dharangaon
0	592	1123	48309	79323	1784	4980	86087	Yaval
214	655	817	13038	48827	5434	5910	60171	Saawda
0	32753	790	5701	135703	7446	32017	175166	Jamner
552	385833	59213	296195	2579985	161534	399778	3141298	Jalgaon
0	36100	19600	396290	1370332	216357	197571	1784260	Ahmednagar Manpa
0	6950	6921	435190	559602	59205	76	618883	Shrirampur
0	22937	7337	151844	275697	77451	27918	381066	Sangamner
0	16312	3003	95019	193477	14692	20346	228515	Kopergaon
0	84378	13130	56452	183628	106832	17327	307787	Rahata
0	53	399	3115	85468	334	11469	97271	Devlali-Pravra

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	12618	3509	38348	121105	13172	20265	154542	Rahuri
0	202	3268	51050	80125	2251	9086	91462	Shrigonda
0	1639	976	30607	69733	1614	74698	146045	Pathurdi
0	50713	8340	35236	199201	20454	201220	420875	Shirdi
0	245337	69099	1294745	3267623	515635	699519	4482777	Ahmednagar
0	4205075	211893	12794436	21905713	454105	5634057	27993875	Pimpri Chinchwad
0	2429714	564577	14967483	29009916	1254925	626728	30891569	Pune Mahanagarpalika
0	79331	21328	70933	278605	46809	563745	889159	Lonavla
0	10474	1366	4931	234574	44995	163896	443465	Baramati
0	328	104	161	1561	107	436	2104	Talegaon Dabhade
0	12000	3241	15998	155558	20626	99833	276017	Daund
0	52145	2936	6312	107997	6318	65536	179851	Shirur
497	37955	2520	7934	107041	18232	94969	220242	Indapur
1559	20399	798	7764	70951	15438	58885	145274	Bhor
0	10051	986	11873	44537	6288	38136	88961	Alandi
0	2663	1181	228	40948	4919	26490	72357	Junnar
0	8054	681	27006	51326	10128	69960	131414	Jejuri
0	1300	2475	54828	105431	20746	41292	167469	Sawad
0	58991	36514	81797	572840	371685	67848	1012373	Pune
0	104878	0	14006	449453	4599	378500	832551	Khadki
0	71973	10078	10181	210355	111640	9815	331810	Dehu Road
2056	7105331	860679	28075871	53346806	2391560	7940126	63678492	Pune
6911	55963	13717	166616	353759	56872	244933	655564	Satara
0	6530	4761	212664	328866	12665	37128	378659	Phaltan
0	16224	11808	70037	264500	2532	113829	380861	Karad
0	12386	5186	35679	147189	9387	117557	274133	Mahabaleshwar
0	4585	4601	65054	94265	4177	39576	138018	Panchgani
0	14895	2428	94609	168255	11976	7413	187644	Wal
0	2262	611	17924	38940	2303	48248	89491	Mhaswad
4427	6540	4544	29330	67021	4248	47189	118458	Rhaimatpur
0	2297	1129	44635	80847	836	46531	128214	Malkapur
11338	121682	48785	736548	1543642	104996	702404	2351042	Satara
0	117846	0	33779	1460601	84726	267240	1812567	Sangli Miraj
517	34779	4765	102140	195261	4195	66884	266340	Vita
0	27086	6772	2978	208824	12669	58419	279912	Islampur
0	22353	2836	68227	135612	2128	105818	243558	Tasgaon
1052	7564	1591	116949	150146	475	230200	380821	Aasta
1569	209628	15964	324073	2150444	104193	728561	2983198	Sangli
0	255579	32145	20039	1076295	29654	3288374	4394323	Solapur
0	55657	10376	128950	363871	55396	131536	550803	Barshi
520	52316	12580	56053	469422	86701	65555	621678	Pandharpur
142	215	177	1130	3649	630	1793	6071	Karmala
4000	21274	3437	2987	79087	10013	32373	121473	Kurduwadi
0	1075	1920	225176	274703	7494	15713	297910	Sangola
0	2307	302	38235	44787	0	60913	105700	Mangalvedha

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
127	अक्कलकोट	17949	0	4800	2402	679	1132	1231	3231
128	मैंदगी	11404	0	3415	7573	0	29	1000	1320
129	दुधनी	17916	0	2201	0	0	18	0	0
130	सोलापुर	671157	0	489725	116077	176602	146930	36006	213449
131	जयसिंगपुर	19579	0	20095	18238	402	4795	15353	37069
132	इचलकरंजी	373830	0	163853	11803	216372	64320	2609	12197
133	मुरगुड	19840	0	2819	6928	802	310	4362	10929
134	वडगांव	23615	0	15279	4726	0	896	0	13291
135	कागल	17665	0	126450	8155	7376	9	74	6150
136	पन्हाळा	14563	0	4957	12290	576	200	160	505
137	गडहिंगलज	33253	0	20328	3584	422	131	0	10145
138	कुरुंदवाड	8846	0	2092	278	20	0	0	3678
139	मलकापुर	9067	0	5113	4030	28	0	0	10040
140	कोल्हापुर	333578	0	381772	98689	603638	2437	35353	42596
141	कोल्हापुर	853836	0	742758	168721	829637	73098	57911	146601
142	औरंगाबाद	1247851	0	569806	114735	87078	167303	19640	198887
143	सिल्लोड	15061	0	66628	13390	16	0	9752	9572
144	खलताबाद	8305	0	5954	14377	227	700	4892	20577
145	विजापुर	11116	0	5301	4553	0	223	0	2000
146	गंगापुर	5473	0	140476	3592	2894	18037	9109	20923
147	पैठण	9758	0	6307	9137	0	0	314	15898
148	कन्नड	22245	0	5353	0	0	0	3253	26781
149	औरंगाबाद	1319809	0	799825	159784	90215	186263	46960	294638
150	जालना	146492	0	44035	0	5055	32992	520	6123
151	परतुर	3847	0	2976	3157	0	0	106	545
152	अंबड	18220	0	6770	32750	11	300	10000	60000
153	भोकरदन	11501	0	4628	7856	0	0	537	4650
154	जालना	180060	0	58409	43763	5066	33292	11163	71318
155	परभणी	101500	0	229729	59918	1986	29752	0	25688
156	गंगाखेड	40259	0	22346	0	32373	0	318	7942
157	सेलु	16366	0	31915	9281	18683	1461	5602	6861
158	जितुर	13655	0	12051	2934	14024	0	4751	23240
159	मानवत	27055	0	2394	1723	0	114	0	15867
160	पाथरी	13290	0	8506	15801	0	0	8287	30619
161	सोनपेठ	67041	0	1629	607	0	415	112	13979
162	पुर्णा	17281	0	5092	7000	25	1030	0	24000
163	परभणी	296447	0	313662	97264	67091	32772	19070	148196
164	हिंगोली	15208	0	33773	26290	0	39300	0	42214
165	बसमत	82954	0	36381	0	0	0	66	5726
166	कळमनूरी	18130	0	7741	0	0	0	57	11824
167	हिंगोली	116292	0	77895	26290	0	39300	123	59764
168	बीड	89189	0	78837	87679	0	0	0	60043
169	अंबाजोगाई	31550	0	7741	117	0	0	808	28275
170	परळी	14759	0	100695	12005	0	0	11833	15058
171	माजलगाव	318	0	550	162	0	0	144	302

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	5594	3016	27757	62197	71659	4397	138253	Akkalkot
0	2349	1914	25467	52122	9765	50377	112264	Maindargi
0	18	364	9314	29813	90	3303	33206	Dudhni
4662	396384	66231	535108	2455946	271402	3654334	6381682	Solapur
0	57217	3223	57164	175919	7003	56738	239660	Jaisinghpur
0	79126	2725	283676	1131384	54326	291992	1477702	Ichhalkaranji
0	15601	865	1806	48661	102	9483	58246	Murgud
0	14187	1192	36488	95487	17624	55450	168561	Vadgaon
0	6233	0	32138	198017	13729	47036	258782	Kagal
0	865	4749	77386	115387	9611	38528	163526	Panhala
0	10276	0	5448	73311	950	49406	123667	Gadhinglaj
369	3678	312	14408	30003	3165	34015	67183	Kurundvad
0	10040	356	5548	34182	441	18100	52723	Malkapur
15808	80386	89383	1459740	3062994	77115	1020577	4160686	Kolhapur
16177	277609	102806	1973801	4965346	184066	1621325	6770737	Kolhapur
0	385830	57088	739475	3201863	77581	2306516	5585960	Aurangabad
0	19324	1001	4028	119448	3007	124468	246923	Sillod
0	26169	1048	9406	65486	750	40058	106294	Khaltabad
0	2223	104	5525	28822	2060	61605	92487	Vijapur
0	48069	5227	111848	317579	47314	141395	506288	Gangapur
0	16212	1338	7819	50571	9519	32491	92581	Paithan
0	30034	4586	6907	69125	0	25916	95041	Kannad
0	527861	70392	885008	3852894	140231	2732449	6725574	Aurangabad
0	39635	3073	502203	740493	0	160219	900712	Jalna
0	651	0	52346	62977	1254	75267	139498	Partur
500	70300	3000	164032	295583	0	16	295599	Ambad
0	5187	2005	5802	36979	155	76457	113591	Bhokardan
500	115773	8078	724383	1136032	1409	311959	1449400	Jalna
0	55440	9980	166646	625199	38979	59754	723932	Parbhani
0	8260	5482	26861	135581	38462	32128	206171	Gangakhed
33047	13924	2359	17415	142990	609	78953	222552	Selu
0	27991	1060	60668	132383	288	18503	151174	Jitur
0	15981	234	43998	91385	100	23733	115218	Manvat
0	38906	1738	4913	83154	0	81882	165036	Pathri
0	14506	395	1265	85443	0	10410	95853	Sonpeth
0	25030	230	1585	56243	0	38835	95078	Poorna
33047	200038	21478	323351	1352378	78438	344198	1775014	Parbhani
0	81514	6066	503357	666208	0	41599	707807	Hingoli
0	5792	4781	2591	132499	16298	55824	204621	Basmat
0	11881	2058	28197	68007	0	107080	175087	Kalamnuri
0	99187	12905	534145	866714	16298	204503	1087515	Hingoli
6165	60043	10684	140544	473141	41649	145960	660750	Beed
0	29083	1097	2011	71599	1176	37699	110474	Ambajogai
0	26891	5664	36269	196283	1500	50910	248693	Parali
0	446	31	14	1521	45	649	2215	Majalgaon

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
172	गेवराई	15658	0	6959	8436	0	0	359	1802
173	धारुर	6477	0	3461	5155	0	0	0	19793
174	केज	13003	0	8694	2322	0	0	140	15323
175	बीड	170954	0	206937	115876	0	0	13284	140596
176	नांदेड	453801	0	131378	7457	21936	14836	3124	70461
177	देगलुर	8093	0	6620	12420	0	410	606	66513
178	बिलोली	7600	0	3216	3784	0	0	536	2209
179	कंधार	21442	0	12065	9764	233	0	12352	13188
180	लोहा	192	0	29	25	0	0	0	59
181	हदगांव	16068	0	4449	0	3867	23	0	53382
182	मुदखेड	2042	0	2275	643	3892	363	0	46784
183	मुखेड	12914	0	4469	1147	285	1135	4910	5282
184	कुंदळवाडी	13148	0	0	10981	5847	0	181	3652
185	किनवट	12971	0	5983	4463	0	502	0	13398
186	भोकर	17219	0	75614	5386	0	15	0	31186
187	उमरी	6749	0	6159	11417	0	0	45363	53313
188	धर्माबाद	5411	0	14	0	1467	0	0	9768
189	नांदेड	577650	0	252271	67487	37527	17284	67072	369195
190	उस्मानाबाद	25930	0	16910	0	22449	34042	0	5520
191	कलाम	18266	0	4426	5179	2462	287	0	562
192	नळदुर्ग	4356	0	2531	3938	0	197	0	165
193	भुम	14562	0	8419	4365	36	0	175	49245
194	उमरगा	9067	0	3056	14422	791	126	0	27831
195	मुरुम.	1954	0	1381	3817	29	0	2448	22408
196	परांडा	7627	0	1766	8276	0	472	0	15495
197	तुळजापुर	21903	0	22443	3540	17280	6745	603	23217
198	उस्मानाबाद	103665	0	60932	43537	43047	41869	3226	144443
199	लातुर	226738	0	125527	20122	2728	2243	28	403480
200	उद्दीर	25793	0	20379	6721	11444	4940	9019	2721
201	अहमदपुर	8852	0	10058	8599	0	0	44	5119
202	निलंगा	8668	0	6477	1126	8038	0	0	11196
203	औसा	27166	0	6396	0	0	119	0	313
204	लातुर	297217	0	168837	36568	22210	7302	9091	422829
205	खामगाव	55226	0	29303	30095	3248	64775	2861	21305
206	शेगाव	32639	0	17367	1122	47542	30894	0	1006
207	बुलढाणा	16134	0	1986	667	313	29807	0	6565
208	चिखली	25113	0	21093	441	18430	24637	0	0
209	मलकापुर	23664	0	922	11	20338	4523	5196	1307
210	मेहकर	47220	0	6242	10060	304	17377	9049	25375
211	देऊळगाव राजा	20584	0	21151	1448	626	30661	0	3867
212	नांदुरा	87566	0	7902	0	125	18303	0	447
213	लोणार	28572	0	7077	16557	0	55	3417	6004
214	जळगाव जामोद	11705	0	208	31	368	0	3183	3491
215	संदखेड राजा	5694	0	1834	412	0	9368	3884	5176

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
0	2161	1441	24285	58940	13980	22770	95690	Gevrai
0	19793	1169	2322	38377	0	16413	54790	Dharur
0	15463	0	6733	46215	709	47756	94680	Kej
6165	153880	20086	212178	886076	59059	322157	1267292	Beed
0	88421	20722	3338927	4062642	512109	2275889	6850640	Nanded
0	67529	449	7113	102224	419	8711	111354	Deglur
0	2745	201	4504	22050	1026	67749	90825	Biloli
0	25540	984	1326	71354	2489	51135	124978	Kandhar
0	59	7	20	332	0	0	332	Loha
0	53405	832	130	78751	25015	123904	227670	Hadgaon
0	47147	136	18501	74636	0	81647	156283	Mudkhed
0	11327	1796	13917	45855	3268	0	49123	Mukhed
0	3833	2194	18101	54104	789	24036	78929	Kundalwadi
0	13900	0	52786	90103	0	0	90103	Kinvat
0	31201	5183	23098	157701	510	0	158211	Bhokar
0	98676	3046	10204	136251	0	20276	156527	Umri
0	9768	1880	381	18921	0	708	19629	Dharmabad
0	453551	37430	3489008	4914924	545625	2654055	8114604	Nanded
0	39562	4544	15894	125289	15841	171090	312220	Osmanabad
0	849	2948	37979	72109	15609	51350	139068	Kalaam
0	362	158	39921	51266	720	52697	104683	Naldurg
0	49420	2081	6168	85051	0	31983	117034	Bhum
0	27957	1798	18299	75390	138	102004	177532	Umarga
0	24856	0	2602	34639	0	72866	107505	Murum
0	15967	4954	28102	66692	625	51456	118773	Paranda
0	30565	3420	11378	110529	0	106272	216801	Tuljapur
0	189538	19903	160343	620965	32933	639718	1293616	Osmanabad
0	405751	7187	53435	841488	54287	145047	1040822	Latur
0	16680	2056	213481	296554	19753	45538	361845	Undir
0	5163	2751	14052	49475	441	50444	100360	Ahmedpur
0	11196	3179	32512	71196	946	45138	117280	Nilanga
0	432	629	31739	66362	0	26931	93293	Ausa
0	439222	15802	345219	1325075	75427	313098	1713600	Latur
0	88941	9603	249948	466364	41424	55767	563555	Khamgaon
0	31900	2670	40644	173884	706	68157	242747	Shegaon
0	36372	962	122466	178900	0	120781	299681	Buldhana
0	24637	1788	61381	152883	15514	28003	196400	Chikhli
0	11026	4320	26546	86827	4966	132388	224181	Malkapur
0	51801	0	0	115627	12870	87104	215601	Mehkar
0	34528	1460	21610	101407	389	39419	141215	Deolgaon Raja
72	18750	815	29917	145147	2442	66730	214319	Nandura
0	9476	2730	10048	74460	6089	34222	114771	Lonar
0	6674	445	5360	24791	1208	40058	66057	Jalgaon Jamod
0	18428	127	5331	31826	1622	83146	116594	Sindkhed Raja

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
216	बुलढाणा	354117	0	115085	60844	91294	230400	27590	74543
217	अकोट	28542	0	21765	24041	3501	38216	16327	4208
218	अकोला	2185514	0	210309	1644	30125	138803	1014	11378
219	बाळापुर	2594	0	779	0	485	0	0	10
220	तेल्हारा	10589	0	33060	9502	0	40901	0	21472
221	पातुर	13636	0	723	3750	475	10492	17491	4412
222	मुर्तिजापुर	20658	0	95	3909	0	264	0	28
223	अकोला	2261533	0	266731	42846	34586	228676	34832	41508
224	वाशिम	74888	0	19161	1857	3051	54517	0	732
225	कारंजा	54556	0	16305	0	28047	20732	440	39701
226	रिसोड	5694	0	1834	412	0	9368	3884	5176
227	मंगरुळपिर	26083	0	8895	0	957	0	2779	8991
228	वाशिम	161221	0	46195	2269	32055	84617	7103	54600
229	अमरावती	642613	0	73515	0	23813	7795	0	8810
230	अचलपुर	77087	0	17459	17588	5423	112894	200	20737
231	वरुड	50172	0	7559	1051	245	315	194	12463
232	अंजनगाव सुर्जी	53668	0	10701	4170	0	2000	221	11155
233	चांदूर रेल्वे	14852	0	3191	0	835	40	36297	1616
234	मोर्शी	7695	0	4079	212	4491	13337	516	21147
235	पांढरकवडा	41190	0	10707	3527	0	261	90	11799
236	धामणगाव रेल्वे	23926	0	14994	27323	13190	17734	1149	10493
237	चिखलदारा	22022	0	4786	3790	5679	23725	46	3460
238	चांदूरबाजार	7263	0	324	0	0	0	0	62
239	शेदूरजना घाट	4026	0	6471	513	513	22780	15	11924
240	दर्यापुर	7640	0	4406	271	11304	12693	315	1662
241	अमरावती	952154	0	158192	58445	65493	213574	39043	115328
242	यवतमाळ	53556	0	9474	43355	11100	16970	671	0
243	पुसद	41493	0	3639	50262	838	53608	398	9532
244	वण	35476	0	83873	20351	590	30294	1831	24090
245	घाटंजी	15813	0	2639	0	5962	19861	0	24454
246	नेर	10106	0	10586	0	0	13731	0	15168
247	उमरखेड	30727	0	29182	2990	19130	2132	485	5715
248	दिग्रस	57396	0	8867	6657	968	13382	2194	1475
249	दारव्हा	21800	0	5296	522	0	21816	171	0
250	यवतमाळ	266367	0	153556	124137	38588	171794	5750	80434
251	वर्धा	54383	0	24702	0	52592	7821	0	15080
252	आवी	27606	0	6086	15250	2590	0	75	11392
253	हिंगणघाट	32565	0	47714	771	27800	0	445	9114
254	पुलगांव	36519	0	0	0	0	568	5451	11882
255	देवळी	22728	0	5401	15750	2328	12395	14773	6726
256	सिंदी	9163	0	5409	2519	1097	979	0	9003
257	वर्धा	182964	0	89312	34290	86407	21763	20744	63197
258	नागपूर	1416592	0	1712605	1182665	278878	740233	47618	1189464
259	कामठी	54583	0	16775	1366	1421	47612	404	22780
260	उमरखेड	35476	0	83873	20351	590	30294	1831	24090

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
72	332533	24920	573251	1552116	87230	755775	2395121	Buldhana
0	58751	2344	52911	191855	0	62685	254540	Akot
0	151195	33873	34835	2647495	86134	514410	3248039	Akola
0	10	0	0	3868	0	4593	8461	Balapur
0	62373	1816	3719	121059	586	208513	330158	Telhara
0	32395	812	1124	52915	6585	20745	80245	Patur
0	292	1216	69057	95227	418	25661	121306	Murtijapur
0	305016	40061	161646	3112419	93723	836607	4042749	Akola
0	55249	2212	2650	159068	1586	117756	278410	Washim
0	60873	6189	150150	316120	44784	191682	552586	Karanja
0	18428	127	5331	31826	1622	83146	116594	Risod
0	11770	4899	16260	68864	1325	126513	196702	Manglurpir
0	146320	13427	174391	575878	49317	519097	1144292	Washim
0	16605	92879	615330	1464755	4675	444436	1913866	Amravati
487	133831	10920	311696	574491	14677	162726	751894	Achhalpur
0	12972	3446	35807	111252	8289	249085	368626	Varud
0	13376	789	21123	103827	20630	84046	208503	Anjangaon Surji
0	37953	758	3452	61041	355	83673	145069	Chandur Railway
0	35000	943	85199	137619	1068	48363	187050	Morshi
457	12150	4315	20252	92598	33336	134030	259964	Pandharkavda
0	29376	3808	76906	189523	3754	117827	311104	Dhamangaon Railway
5957	27231	1154	11104	81723	1033	61910	144666	Chikhaldhara
0	62	1828	22113	31590	0	60723	92313	Chandurbazaar
0	34719	1069	50894	98205	794	92990	191989	Shedurjana Ghat
0	14670	867	56861	96019	712	94918	191649	Daryapur
6901	367945	122776	1310737	3042643	89323	1634727	4766693	Amravati
0	17641	14243	97657	247026	4656	347464	599146	Yavatmal
0	63538	0	68863	228633	2204	717	231554	Pusad
3721	56215	2820	80117	283163	2896	79286	365345	Van
0	44315	361	1077	70167	949	2943	74059	Ghatanji
0	28899	1746	469	51806	0	80574	132380	Ner
0	8332	2049	4370	96780	2704	52720	152204	Umarkhed
0	17051	8769	29373	129081	6421	134019	269521	Digras
0	21987	494	28341	78440	939	49927	129306	Darwah
3721	257978	30482	310267	1185096	20769	747650	1953515	Yavatmal 251
12456	22901	4148	40744	211926	15010	22420	249356	Wardha
0	11467	2695	36910	102604	1237	93352	197193	Arvi
0	9559	5687	104483	228579	3190	149738	381507	Hinganghat
1446	17901	1494	81739	139099	481	287749	427329	Pulgaon
0	33894	3043	12718	95862	3792	93646	193300	Devali
0	9982	1000	15314	44484	1357	55859	101700	Sindi
13902	105704	18067	291908	822554	25067	702764	1550385	Wardha
2168	1977315	428928	326830	7325981	540138	802407	8668526	Nagpur
0	70796	1217	741700	887858	20149	72095	980102	Kamthi
3721	56215	2820	80117	283163	2896	79286	365345	Umarkhed

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)
261	रामटेक	21990	0	4023	9997	0	27334	0	5360
262	खापा	32325	0	9027	1528	3366	20977	2563	6754
263	कळमेश्वर	22749	0	5625	0	342	9340	0	338
264	मोवाड	13967	0	12584	319	9179	14195	25661	21509
265	सावनेर	4772	0	5268	1986	0	4925	13873	4568
266	काटोल	14960	0	20958	7142	1086	69	15806	11881
267	नरखेड	58509	0	13980	14839	157	45495	96	8360
268	मोहपा	30959	0	2967	11407	5648	26785	3972	21286
269	कामठी	15732	0	5473	14617	12600	70903	1062	16143
270	नागपूर	1722614	0	1893158	1266217	313267	1038162	112886	1332533
271	भंडारा	61002	0	18096	52	13576	19612	0	10278
272	तुमसर	37753	0	9320	28590	0	26055	82	8646
273	पवनी	6798	0	3609	4069	0	10525	0	3552
274	भंडारा	105553	0	31025	32711	13576	56192	82	22476
275	गोंदिया	92802	0	85278	75764	13054	37781	977	5852
276	तिरोडा	16265	0	5800	4188	1089	48949	31675	14758
277	गोंदिया	109067	0	91078	79952	14143	86730	32652	20610
278	चंद्रपूर	201239	0	123230	0	1026	513	497	175559
279	बल्लारपूर	63196	0	7146	57010	0	40538	3777	19937
280	वरोरा	38868	0	13756	9388	1512	20833	0	13674
281	भद्रावती	8112	0	25669	5069	0	0	0	20513
282	मुल	12085	0	9654	1513	0	11748	1205	8697
283	ब्रम्हपूरी	19039	0	982	1193	670	432	3110	16327
284	राजुरा	14204	0	8322	1111	0	0	973	23235
285	चंद्रपूर	356743	0	188759	75284	3208	74064	9562	277942
286	गडचिरोली	44595	0	11286	0	2960	649	87	752
287	देसाईगंज	15329	0	6211	2505	302	11035	0	5576
288	गडचिरोली	59924	0	17497	2505	3262	11684	87	6328
	महाराष्ट्र राज्य	62458227	0	49615644	23055102	22383535	19531673	2942774	31973909

आधार.— अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई
टिप : सार्वजनिक दिवाबत्तीचा खर्च सार्वजनिक सुरक्षितता मध्ये समाविष्ट आहे.

TABLE No. 33.12 (B)—Contd.

(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(2)
56	32694	2462	6311	77533	2840	42262	122635	Ramtek
0	30294	2222	14814	93576	10818	13169	117563	Khapa
0	9678	590	43025	82009	5308	32477	119794	Kalamneshwar
5837	61365	1956	12165	117372	6965	69299	193636	Mowad
0	23366	642	19917	55951	2519	55238	113708	Sawner
0	27756	4874	19706	96482	5765	144256	246503	Kaatol
0	53951	7112	204773	353321	27425	108894	489640	Narkhed
1312	52043	2330	5868	112534	4714	324379	441627	Mohpa
0	88108	2300	1653	140483	744	56123	197350	Kamthi
13094	2483581	457453	1476879	9626263	630281	1799885	12056429	Nagpur
1230	29890	8109	198944	330899	12467	273450	616816	Bhandara
0	34783	3107	18353	131906	13355	69195	214456	Tumsar
0	14077	195	26818	55566	4565	74392	134523	Pawni
1230	78750	11411	244115	518371	30387	417037	965795	Bhandara
0	44610	7622	169785	488915	4585	129881	623381	Gondiya
0	95382	1311	7869	131904	23	20210	152137	Tiroda
0	139992	8933	177654	620819	4608	150091	775518	Gondiya
2358	176569	17560	90521	612503	32315	415370	1060188	Chandrapur
0	64252	13132	45370	250106	24904	80993	356003	Ballarpur
777	34507	7444	10122	116374	3091	117053	236518	Varora
23953	20513	5042	6370	94728	9566	220722	325016	Bhandravati
0	21650	3814	1087	49803	1384	36508	87695	Mul
0	19869	848	4347	46948	830	87853	135631	Brahmapuri
0	24208	1553	25975	75373	2704	62114	140191	Rajura
27088	361568	49393	183792	1245835	74794	1020613	2341242	Chandrapur
0	1488	8129	51282	119740	1705	161161	282606	Gadchiroli
90520	16611	2267	5014	138759	4637	130797	274193	Desaiganj
90520	18099	10396	56296	258499	6342	291958	556799	Gadchiroli
512557	54448356	6964899	87710359	307148679	52469578	50832867	410451124	Maharashtra

Source -- Directorate of Economics & Statistics, Government of Maharashtra, Mumbai

Note : The expenditure on public lighting is included in public security.

३४. संकीर्ण

३४.१ या विभागात सावकारीचे व्यवहार, रिझर्व्ह बँकेचे व्यवहार, नोंदलेले दस्तऐवज, विवाह व सार्वजनिक निवडणुकांचे निकाल यासंबंधी आकडेवारी दिलेली आहे. आर्थिक गणनेसंबंधी आकडेवारीही यात दिलेली आहे.

३४.२ राज्यातील सावकारी कर्जाची नियमित देवाण-घेवाण ही मुंबई सावकारी नियंत्रण कायदा, १९४६ नुसार नियंत्रित करण्यात येते. या कायदानुसार सावकाराला ज्या क्षेत्रात व्यवसायासाठी अनुज्ञप्ती मिळाली असेल त्याच क्षेत्रात व अशा अनुज्ञप्तीच्या अटीनुसारच त्याला आपला व्यवसाय करणे आवश्यक असते.

३४.३ ह्या विभागात मुंबई विवाह कायदा, विशेष विवाह कायदा व इतर कायदानुसार राज्यात नोंदलेल्या विवाहांची संख्या देण्यात आली आहे. मुंबई विवाह नोंदणी कायदा, १९५४ हा राज्यातील सर्व महानगरपालिका, नगरपालिका आणि तालुक्यांची मुख्यालये यांना लागू करण्यात आला आहे.

34. MISCELLANEOUS:

34.1. In this section are given data on money-lending operations of Reserve Bank documents and marriages registered and results of general elections. Data on Economic Census are also given.

34.2 The transaction of money-lending in the State are controlled under the provisions of the Bombay Money-lenders 'Act', 1946. According to the Act, no money-lender is to carry on the business of money-lending except in the area for which he has been granted a licence and except in accordance with the terms and conditions of such licence.

34.3 In this section the number of marriages registered in Maharashtra State under Bombay Marriages Act, Special Marriages Act and other Acts is given. The Bombay Registration of Marriages Act, 1954 is applicable to all the Corporation cities, Municipal towns and headquarters of tahsils.

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 34.1

महाराष्ट्रातील विश्रामधामे, विश्रामगृहे व कक्ष संख्या
No. of Rest Houses and Dak Bungalows by District
(2009-10)

अनुक्रमांक Serial No. (1)	जिल्हा (2)	विश्रामधाम व विश्रामगृहे Rest Houses and Dak Bungalows (3)	कक्ष संख्या No. of Suites (4)	District (2)
1	मुंबई	--	--	Mumbai
2	मुंबई उपनगर	--	--	Mumbai Suburban
3	ठाणे	--	--	Thane
4	रायगड	--	--	Raigad
5	रत्नागिरी	--	--	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	--	--	Sindhudurg
7	नाशिक	--	--	Nashik
8	धुळे	--	--	Dhule
9	नंदुरबार	--	--	Nandurbar
10	जळगाव	--	--	Jalgaon
11	अहमदनगर	--	--	Ahmednagar
12	पुणे	--	--	Pune
13	सातारा	--	--	Satara
14	सांगली	--	--	Sangli
15	सोलापूर	17	110	Solapur
16	कोल्हापूर	--	--	Kolhapur
17	औरंगाबाद	11	88	Aurangabad
18	जालना	11	37	Jalna
19	परभणी	7	33	Parbhani
20	हिंगोली	8	30	Hingoli
21	बीड	10	37	Beed
22	नांदेड	18	76	Nanded
23	उस्मानाबाद	16	78	Osmanabad
24	लातूर	17	54	Latur
25	बुलढाणा	19	76	Buldhana
26	अकोला	12	50	Akola
27	वाशिम	8	25	Washim
28	अमरावती	26	94	Amravati
29	यवतमाळ	22	76	Yavatmal
30	वर्धा	--	--	Wardha
31	नागपूर	--	--	Nagpur
32	भंडारा	--	--	Bhandara
33	गोंदिया	--	--	Gondiya
34	चंद्रपूर	--	--	Chandrapur
35	गडचिरोली	--	--	Gadchiroli
	महाराष्ट्र राज्य	202	864	Maharashtra State

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.2

बिगर शेतकी आस्थापनांची संख्या व त्यातील रोजगार

Number of Non-agricultural Establishments and Employment

चौथी आर्थिक गणना / Fourth Economic Census, 2005

अ.क्र. Sr. No. (1)	जिल्हे (2)	सामान्यतः काम करणारे									Districts (2)
		आस्थापना (संख्या)			कामगार (संख्या)			वेतनावरील कामगार (संख्या)			
		ग्रामीण Rural (3)	नागरी Urban (4)	एकूण Total (5)	ग्रामीण Rural (6)	नागरी Urban (7)	एकूण Total (8)	ग्रामीण Rural (9)	नागरी Urban (10)	एकूण Total (11)	
1	मुंबई	0	572198	572198	0	27490	27490	0	1670376	1670376	Mumbai
2	मुंबई उपनगर										Mumbai Suburban
3	ठाणे	65503	259501	325004	223768	883485	1107253	164429	610679	775108	Thane
4	रायगड	49733	30669	80402	132621	107514	240135	93681	73810	167491	Raigad
5	रत्नागिरी	48402	11899	60301	122490	42924	165414	81490	30897	112387	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	35613	7216	42829	65642	18660	84302	35354	11577	46931	Sindhudurg
7	नाशिक	65403	93754	159157	142920	281332	424252	85596	178897	264493	Nashik
8	धुळे	39040	21159	60199	66048	60886	126934	32042	38115	70157	Dhule
9	नंदुरबार	17310	12687	29997	33905	27490	61395	20375	13807	34182	Nandurbar
10	जळगाव	80899	50337	131236	115159	114406	229565	48292	60669	108961	Jalgaon
11	अहमदनगर	118085	49200	167285	177418	172501	349919	93978	117945	211923	Ahmednagar
12	पुणे	120689	218932	339621	246931	756803	1003734	166811	506096	672907	Pune
13	सातारा	112306	32726	145032	156503	82757	239260	80408	47993	128401	Satara
14	सांगली	128284	39847	168131	131247	99854	231101	67866	62248	130114	Sangli
15	सोलापूर	102400	54742	157142	154059	189725	343784	92187	131398	223585	Solapur
16	कोल्हापूर	291849	78346	370195	207588	191497	399085	115066	108352	223418	Kolhapur
17	औरंगाबाद	48582	67471	116053	102513	156275	258788	57503	86183	143686	Aurangabad
18	जालना	44350	15833	60183	99342	63055	162397	48416	44151	92567	Jalna
19	परभणी	24822	20923	45745	39795	57290	97085	17773	31914	49687	Parbhani
20	हिंगोली	16360	5505	21865	25090	15418	40508	11844	11322	23166	Hingoli
21	बीड	81904	17661	99565	99462	53163	152625	52519	34389	86908	Beed
22	नांदेड	49042	33136	82178	76706	89389	166095	36791	54188	90979	Nanded
23	उस्मानाबाद	52291	14901	67192	89444	41681	131125	47780	26837	74617	Osmanabad
24	लातूर	47634	24362	71996	86052	72782	158834	41321	48898	90219	Latur
25	बुलढाणा	46937	24777	71714	78214	65741	143955	36913	39965	76878	Buldhana
26	अकोला	32964	40017	72981	56775	97030	153805	27995	56168	84163	Akola
27	वाशिम	22489	10126	32615	36672	23601	60273	15305	13449	28754	Washim
28	अमरावती	47947	52617	100564	35644	124793	160437	36969	68350	105319	Amravati
29	यवतमाळ	60386	29259	89645	105319	72620	177939	52821	41795	94616	Yavatmal
30	वर्धा	32720	18986	51706	67917	55173	123090	36969	33837	70806	Wardha
31	नागपूर	61278	149771	211049	108933	410398	519331	59464	250660	310124	Nagpur
32	भंडारा	43934	15116	59050	71127	38258	109385	38556	20751	59307	Bhandara
33	गोंदिया	46790	8372	55162	79049	27373	106422	37637	17284	54921	Gondiya
34	चंद्रपूर	46546	26786	73332	96556	75564	172120	44714	45908	90622	Chandrapur
35	गडचिरोली	27699	6289	33988	54667	17458	72125	29662	10575	40237	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		2110191	2115121	4225312	3385576	4614386	7999962	1908527	4599483	6508010	Maharashtra State

आधार : अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई

Source:- Directorate of Economics and Statistics, Govt. of Maharashtra, Mumbai

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No. 34.3

मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ खाली दिलेल्या अनुज्ञप्तीची जिल्हावार संख्या
Number of Licences Granted in Each District Under the Mumbai Money-Lenders' Act, 1946
(2011-12)

अनु क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	अनुज्ञप्तीकरिता आलेल्या अर्जांची संख्या No. of applications received for licences	दिलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या No. of licences granted	नूतनीकरण केलेल्या अनुज्ञप्तीची संख्या No. of licences renewal	कायदेशीर अनुज्ञप्तीधारक सावकारांची संख्या No. of money-lenders holding valid licences	Districts
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(2)
1	मुंबई	1790	282	1508	1790	Mumbai
2	मुंबई उपनगर					Mumbai Suburban
3	ठाणे	872	137	695	832	Thane
4	रायगड	146	30	116	146	Raigad
5	रत्नागिरी	24	2	22	24	Ratnagiri
6	सिंधुदुर्ग	6	1	5	6	Sindhudurg
7	नाशिक	219	21	198	219	Nashik
8	धुळे	19	2	17	31	Dhule
9	नंदुरबार	11	0	11	11	Nandurbar
10	जळगाव	92	10	82	92	Jalgaon
11	अहमदनगर	103	7	96	103	Ahmednagar
12	पुणे	1581	387	1194	1598	Pune
13	सातारा	327	56	271	327	Satara
14	सांगली	451	43	408	451	Sangli
15	सोलापूर	1161	219	942	1161	Solapur
16	कोल्हापूर	165	16	165	165	Kolhapur
17	औरंगाबाद	109	25	84	109	Aurangabad
18	जालना	119	25	94	119	Jalna
19	परभणी	103	30	73	103	Parbhani
20	हिंगोली	88	26	62	88	Hingoli
21	बीड	184	75	109	184	Beed
22	नांदेड	191	42	149	191	Nanded
23	उस्मानाबाद	111	38	73	111	Osmanabad
24	लातूर	605	191	413	598	Latur
25	बुलढाणा	45	1	44	139	Buldhana
26	अकोला	168	15	149	195	Akola
27	वाशिम	34	9	25	43	Washim
28	अमरावती	393	70	323	393	Amravati
29	यवतमाळ	89	9	80	89	Yavatmal
30	वर्धा	140	5	127	163	Wardha
31	नागपूर	818	136	669	1763	Nagpur
32	भंडारा	276	27	244	387	Bhandara
33	गोंदिया	106	18	88	185	Gondiya
34	चंद्रपूर	243	12	231	308	Chandrapur
35	गडचिरोली	55	1	52	52	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		10844	1968	8819	12176	Maharashtra State

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Co-operation and Registrar Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.4

जिल्हावार अनुज्ञप्तीधारक सावकारांच्या व्यवहारांची माहिती
Transactions of Licensed Money-Lenders in each district
(2010-11)

(रुपये लाखात / Rs.in Lakhs)

अ.क्र. Sr.No.	जिल्हा (2)	मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ च्या कलम २२ खाली सूट न मिळालेले Not exempted under section 22 of the Mumbai Money-Lenders Act, 1946			मुंबई सावकार नियंत्रण कायदा, १९४६ च्या कलम २२ खाली सूट न मिळालेले Exempted under section 22 of the Mumbai Money-Lenders Act, 1946			District (2)
		व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to traders (3)	बिगर व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to Non-Traders (4)	एकूण कर्ज Total Loans Advanced (5)	व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to traders (6)	बिगर व्यापा-यास दिलेली कर्ज Loans Advanced to Non-Traders (7)	एकूण कर्ज Total Loans Advanced (8)	
1	मुंबई	80.69	448	448.32	-	-	-	Mumbai
2	मुंबई उपनगर							Mumbai Suburban
2	ठाणे	2220.30	2907.00	2928.87	-	-	-	Thane
3	रायगड	0.00	4.00	4.01	-	-	-	Raigad
4	रत्नागिरी	0.00	15.00	15.41	-	-	-	Ratnagiri
5	सिंधुदुर्ग	0.00	31.00	31.42	-	-	-	Sindhudurg
6	नाशिक	31.20	2870.00	2870.75	-	-	-	Nashik
7	धुळे	2.00	15.00	14.87	-	-	-	Dhule
8	नंदुरबार	12.95	4.00	3.66	-	-	-	Nandurbar
9	जळगाव	126.19	134.00	134.92	-	-	-	Jalgaon
10	अहमदनगर	6.53	2.00	1.85	-	-	-	Ahmednagar
11	पुणे	0.00	14505.00	14505.40	-	-	-	Pune
12	सातारा	1245.10	954.00	966.11	-	-	-	Satara
13	सांगली	103.10	3092.00	3093.43	-	-	-	Sangli
14	सोलापूर	77.93	30.00	31.08	-	-	-	Solapur
15	कोल्हापूर	772.50	2388.00	2395.23	-	-	-	Kolhapur
16	औरंगाबाद	218.20	371.00	373.06	-	-	-	Aurangabad
17	जालना	10.31	7.00	6.63	-	-	-	Jalna
18	परभणी	416.26	0.00	4.16	-	-	-	Parbhani
19	हिंगोली	0.00	4.00	4.30	-	-	-	Hingoli
20	बीड	130.12	90.00	91.33	-	-	-	Beed
21	नांदेड	80.00	10.00	10.98	-	-	-	Nanded
22	उस्मानाबाद	58.73	43.00	43.83	-	-	-	Osmanabad
23	लातूर	630.37	0.00	6.30	-	-	-	Latur
24	बुलढाणा	2.19	4.00	4.47	-	-	-	Buldhana
25	अकोला	5.14	6459.00	6458.69	-	-	-	Akola
26	वाशिम	0.00	390.00	390.29	-	-	-	Washim
27	अमरावती	0.00	2754.00	2754.30	-	-	-	Amravati
28	यवतमाळ	0.00	286.00	286.36	-	-	-	Yavatmal
29	वर्धा	0.00	733.00	732.83	-	-	-	Wardha
30	नागपूर	311.42	3437.00	3440.38	-	-	-	Nagpur
31	भंडारा	278.33	1563.00	1565.90	-	-	-	Bhandara
32	गोंदिया	0.00	4.00	3.58	-	-	-	Gondiya
33	चंद्रपूर	0.00	1290.00	1290.34	-	-	-	Chandrapur
34	गडचिरोली	0.00	4.00	4.20	-	-	-	Gadchiroli
महाराष्ट्र राज्य		6819.56	44849	44917.28	-	-	-	Maharashtra State

आधार : सहकार आयुक्त आणि निबंधक सहकारी संस्था, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Commissioner of Co-operation and Registrar Co-operative Societies, Govt. of Maharashtra, Pune

34. संकीर्ण /
तक्ता क्रमांक /
भारतीय रिझर्व्ह बँकेसंबंधी आर्थिक आकडेवारी /

वर्षातील शेवटचा शुक्रवार Last Friday of the year	चलन विभाग / Issue Department						बँक व्यवहार विभाग/ Banking Department			
	जबाबदारी / Laibilities		मालमत्ता / Assets				जबाबदारी / Laibilities			
	चलनात असलेल्या नोटा Notes in circula- tion	एकूण तयार केलेल्या नोटा Total Notes	सोन्याची नाणी व लगडी Gold Coin and bulion	परदेशी रोखे Foreign securities	रुपये नाणी (अ) Rupee coin (a)	भारत सरकारचे रुपयातील रोखे Govt. of India rupee	ठेवी / Deposits			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	केंद्र शासन Central Govern- ment	राज्य शासन State Govern- ment	इतर Others	एकूण इतर धरुन Total including others
(8)	(9)	(10)	(11)							
1960-61	1,985	1,993	118	123	120	1,632	76	29	159	264
1970-71	4,212	4,221	183	273	52	3,714	251	13	289	553
1980-81	13,733	13,755	226	2,364	56	11,110	778	11	5,732	6,521
1990-91	53,784	53,807	6,654	200	29	46,924	61	33	38,448	38,542
1995-96	1,20,073	1,20,107	13,751	10,200	115	96,041	54	18	58,235	58,307
1996-97	1,34,889	1,34,907	11,922	25,200	144	97,640	53	44	58,239	57,336
1997-98	1,48,520	1,48,550	9,877	45,700	27	92,946	51	402	64,666	65,119
1998-99	1,72,541	1,72,573	10,310	50,700	71	1,11,492	51	17	71,690	71,758
1999-00	1,92,483	1,92,535	10,598	72,700	102	1,09,134	500	41	86,010	8,655
2000-01	2,12,858	2,12,937	10,324	91,700	78	1,10,835	100	41	87,687	87,828
2007-08	5,82,055	5,82,075	31,170	5,49,722	136	1,046	83,645	41	6,67,381	4,53,165
2008-09	6,81,099	6,82,113	39,862	6,40,107	98	1,046	88,177	41	3,03,602	3,91,820
2009-10	7,88,279	7,88,299	42,543	7,44,440	269	1,046	2,838	41	3,64,269	3,67,148
2010-11	9,36,935	9,36,949	53,748	8,81,921	234	1,046	100	41	4,35,950	4,36,091
2011-12	10,53,786	10,53,799	72,443	9,80,225	84	1,046	18,420	42	3,68,710	3,87,173

टिप.—(अ) भारत सरकारच्या रुपयांच्या नोटा धरुन
(ब) भरलेले भांडवल आणि राखीव भांडवल
(क) रोखे आणि अल्प मुदतीचे रोखे धरुन

आधार.—रिझर्व्ह बँक ऑफ इंडिया, बुलेटीन, मार्च २०१०-११

MISCELLANEOUS

TABLE No. 34.5

Financial Statistics Relating to the Reserve Bank of India

(रुपये कोटीत /Rs. in crore)

बैंक व्यवहार विभाग / Banking Department							
जबाबदारी Liabilities	मालमत्ता / Assets						
	देवी / Deposits						
इतर जबाबदाऱ्या (ब) Other liabilities (b)	एकूण ताळेबंद Total liabilities of assets	नोटा व नाणी Notes and coins	परदेशात असलेली शिल्लक (क) Balance held abroad (c)	कर्ज व आगाऊ रकमा Loans and advances	खरेदी केलेली बिले आणि वटाव Bills purchased and discounted	गुंतवणूक Investments	इतर मालमत्ता Other assets
(12)	(13)	(14)	(15)	(16)	(17)	(18)	(19)
231	495	8	13	225	39	181	20
689	1,242	10	77	958	38	113	46
5,108	11,629	23	1,956	3,504	3,162	1,593	1,390
28,342	66,884	23	4,008	18,516	1,384	40,286	2,666
39,176	97,481	35	43,623	15,724	772	29,173	8,153
38,774	96,112	19	44,350	11,963	7,846	23,590	8,345
48,631	1,13,748	31	41,633	13,963	--	48,482	9,640
62,215	1,33,971	33	52,310	17,003	--	55,112	6,641
74,102	1,60,654	52	53,313	36,909	--	62,660	7,739
84,199	1,72,028	80	92,600	28,143	--	43,127	8,078
2,14,216	7,51,067	20	6,49,661	4,579	--	85,607	11,201
4,06,582	7,98,402	14	5,91,007	23,521	--	1,59,320	24,540
317136	684284	20	406134	--	--	--	--
3,65,744	8,01,836	14	3,43,867	7,465	--	3,94,386	56,103
6,03,277	9,90,449	13	3,53,494	8,874	0	5,53,259	74,809

Note.— (a) Including Government of India Rupee notes

(b) Including paid up capital and reserves

(c) Including cash and short-term securities

Source.— Handbook of statistics on the Indian Economy, Reserve Bank of India, 2010-11

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE NO.34.6

नोंदलेल्या दस्तावेजाची संख्या, वर्णन व हस्तांतरित केलेल्या मिल्कतीचे मूल्य
Number and Description of Registered documents and value of Property Transferred
(2011-12)

(रुपये लाखात /Rs. in lakhs)

अ. क्र. Sr No.	जिल्हे कार्यालये Registration Offices	स्थावर मिल्कतीबाबतच्या नोंदी Registrations affecting immovable property						जंगम मिल्कतीबाबतच्या नोंदी Registration affecting movable property		Districts		
		सक्तीची / Compulsory		ऐच्छिक / Optional		एकूण / Total		संख्या	एकूण मूल्य			
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	
1	मुंबई	3	26362	0	4931	507382	31293	507382	835	0	Mumbai	
2	मुंबई उपनगर	15	161378	6704723	10070	12751	171448	6717474	70	0	Mumbai Suburban	
3	ठाणे	28	219366	32926658	42182	1849912	261548	34776570	693	327	Thane	
4	रायगड	14	60389	13612570	25818	3486457	86207	17099027	2146	5456.9	Raigad	
5	रत्नागिरी	8	21926	94747.26	2577	5829.89	24503	100577.15	1247	709.34	Ratnagiri	
6	सिंधुदुर्ग	6	35311	54185.41	471	508.51	35782	54693.92	194	221.74	Sindhudurg	
7	नाशिक	21	128668	733404.33	9797	49008.79	138465	782413.12	4734	379.50	Nashik	
8	धुळे	}	11	51093	93447.29	1272	10.78	52365	93458.07	96	0.1092	Dhule Nandurbar
9	नंदुरबार											
10	जळगाव	18	94230	240220.50	1996	1998.4	96226	242218.90	806	9.356	Jalgaon	
11	अहमदनगर	16	78984	419238.4	2985	27422.79	81969	446661.19	1356	90.67	Ahmednagar	
12	पुणे	40	352052	3137316.96	69052	1239653.65	421104	4376970.61	13410	22937.15	Pune	
13	सातारा	14	53409	360230.83	8066	127786.57	61475	488017.40	1738	27051.93	Satara	
14	सांगली	13	44784	228607.71	3913	19065.01	48697	247672.72	1689	11.62	Sangli	
15	सोलापूर	15	80696	202187.25	7369	82376.64	88065	284563.89	101	6018	Solapur	
16	कोल्हापूर	17	63462	269649	3521	39516.1	66983	309165.10	1201	700.56	Kolhapur	
17	औरंगाबाद	13	64869	413472.00	2293	14548	67162	4208020	3358	51525	Aurangabad	
18	जालना	9	35954	235096.13	1071	6574.55	37025	241670.68	0	0	Jalna	
19	परभणी	}	14	43606	87063.60	435	176.69	44041	87240.29	53	13	Parbhani Hingoli
20	हिंगोली											
21	बीड	12	42640	99715.16	1396	70420.58	44036	170135.74	54	7.95	Beed	
22	नांदेड	17	50509	107368.12	1661	167.8	52170	107535.92	0	0	Nanded	
23	उस्मानाबाद	8	23642	59538.21	335	106.24	23977	59644.45	0	0	Osmanabad	
24	लातूर	12	48652	176953.00	782	13822.41	49434	190775.41	0	0	Latur	
25	बुलढाणा	13	49916	112776.45	2550	2305.84	52466	115082.29	0	0	Buldhana	
26	अकोला	}	15	57001	86311	2042	1048	59043	87359.00	0	0	Akola Washim
27	वाशिम											
28	अमरावती	16	55164	241089.15	1826	353.07	56990	241442.22	2	1	Amravati	
29	यवतमाळ	17	38613	266364.93	2260	283.71	40873	266648.64	0	0	Yavatmal	
30	वर्धा	8	23043	78535.50	1200	1790.00	24243	80325.50	0	0	Wardha	
31	नागपूर	21	88379	2533371.42	9362	43301.80	97741	2576673.26	1429	2136.58	Nagpur	
32	भंडारा	}	15	27851	88464.16	773	389.12	28624	88853.28	0	0	Bhandara Gondiya
33	गोंदिया											
34	चंद्रपूर	15	23897	743833.61	969	701.16	24866	744534.77	25	7.16	Chandrapur	
35	गडचिरोली	10	3304	7780.44	32	30.55	3336	7810.99	0	0	Gadchiroli	
महाराष्ट्र राज्य		454	2149150	64414919	223007	7605698.42	2372157	72020617.2	35237	117604.57	Maharashtra State	

आधार : नोंदणी महानिरीक्षक यांचे कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source : Office of the Inspector General of Registration, Govt. of Maharashtra, Pune

34. संकीर्ण / MISCELLANEOUS

तक्ता क्रमांक / TABLE No.34.7

महाराष्ट्र राज्यातील नोंदलेल्या विवाहांची संख्या
Number of Marriages Registered in the State of Maharashtra

(2011-12)

अनुक्रमांक Serial No.	वर्ष year	बृहन्मुंबई विवाह कायद्याखालील Under Mumbai Marrigae Act.	विशेष विवाह कायद्याखालील Under Special Marrigae Act.	इतर कायद्याखालील Under Other Act.	एकूण Total
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	1966-67	20583	1129	460	22172
2	1970-71	21453	3359	438	25250
3	1980-81	26609	2061	18	28688
4	1990-91	52931	6477	141	59549
5	1995-96	65714	5741	135	71590
6	1997-98	140438	14294	2	154734
7	1998-99	180356	9141	180	189677
8	1999-00	44435	8930	30	53395
9	2000-01	35920	8641	300	44861
10	2001-02	36212	10428	675	47315
11	2002-03	27,673	6,126	17	33,816
12	2006-07	61,374	12,124	14	73,512
13	2007-08	63,050	13,279	48	76,377
14	2008-09	29486	24828	20	54334
15	2009-10	24251	15400	934	40585
16	2010-11	0	17982	1252	19234
17	2011-12	0	16655	501	17156

आधार.—नोंदणी महानिरीक्षक कार्यालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे

Source.— Inspector-General of Registration, Government of Maharashtra, Pune